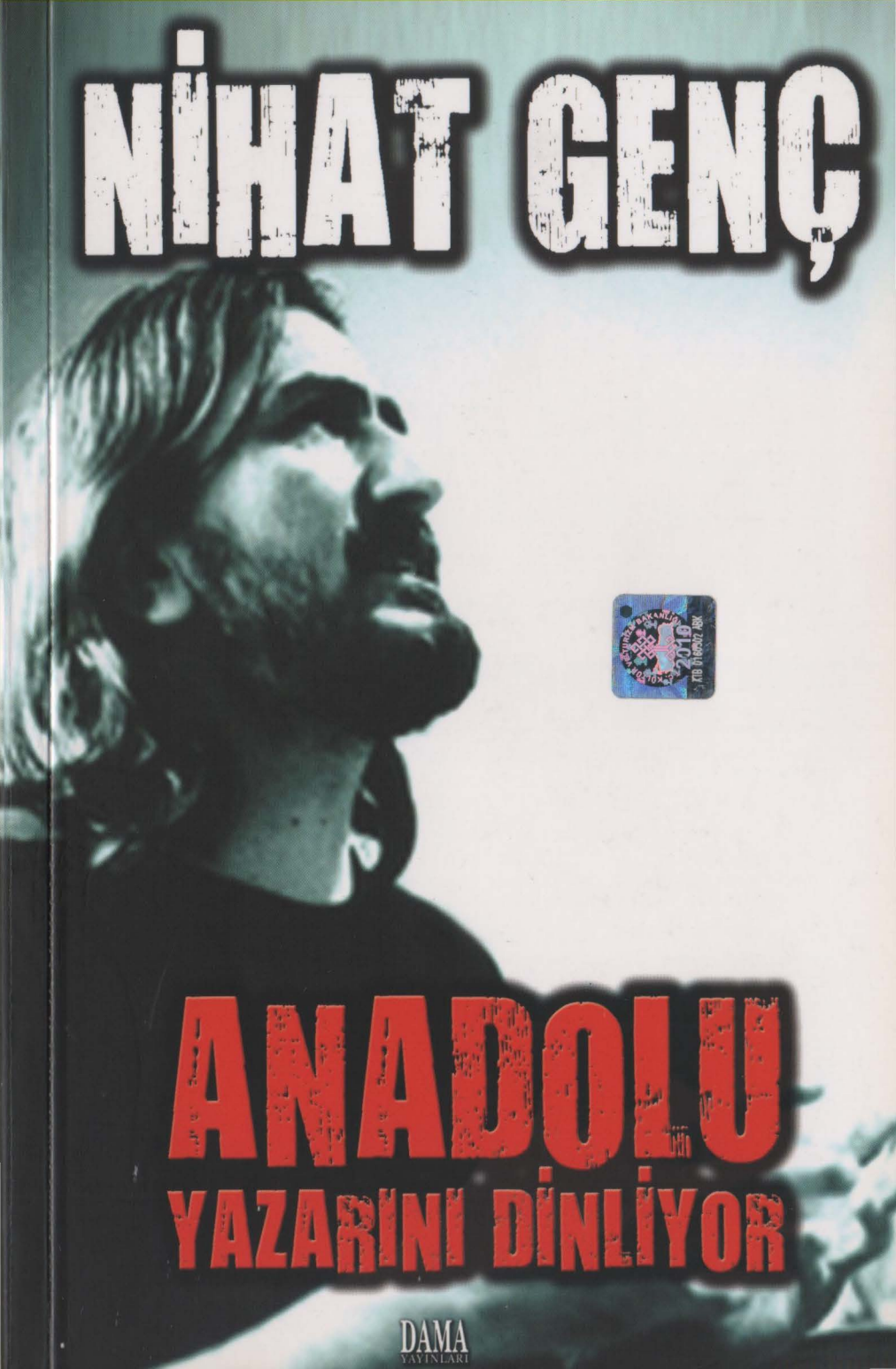
NİHAT GENÇ

ANADOLU
YAZARINI DİNLİYOR

DAMA
YAYINLARI

DAMA YAYINLARI 7
POLİTİKA/ARAŞTIRMA 6

Deşifre Ozan Toptaş
Yayın Hazırlık Bülent Tellan
Kapak Tasarım Hayri Otman

1. Baskı Kasım 2010

ISBN: 978-605-5579-07-4

Bu kitabın her baskısı 2000 adet yapılmıştır.

Basım: Başak Matbaacılık ve Tanıtım Ltd. Şti.
Macun Mahallesi Anadolu Bulvarı 5/15
Yenimahalle/Ankara Tel: (312) 397 16 17

© **Dama Ltd. Şti**
Göksu Alışveriş Merkezi
57/21 Eryaman Ankara
Tel: (312) 281 00 48
Faks: (312) 281 00 54
www.damayayinlari.com
info@damayayinlari.com

ANADOLU YAZARINI DİNLİYOR

Nihat Genç

Çok çok zor günlerde,
polis baskınları, tutuklamalar,
sansürler ve mahkemeler sürerken
korkusuzca benimle ekrana
çıkma cesaretini gösteren
LALE ŞIVGIN'a...

ÖNSÖZ

Nihat Genç'in sayısı 150'yi aşan ve her biri 80-100 dakika süren TV konuşmalarının kitap haline getirilmesinin ilk denemesi **Veryansın** adlı kitabıdır.

Elinizdeki kitap Veryansın'dan farklı olarak tamı tamına özetlenmeden, kısaltılmadan, birebir konuşmaların kitap haline getirilmiş ilk metnidir.

Milyonlarca insanın tekrarlarını dahi rekor izleyici oranlarıyla izlediği bu konuşmalardan tesadüfü olarak bir kısmını bu kitapta bir araya getirdik.

Türk televizyonlarında hiçbir yazara nasip olmayan bu büyük izlenme oranları, bizleri, tüm bu konuşmaları birer birer kitap haline getirme düşüncesine götürdü.

Elinizdeki kitabın göreceği ilgi üzerine diğerleri de yayına hazırlanacaktır. Okuyacağınız sayfalar aynı zamanda Türkiye'ye bir bela gibi çöken yalan, iftiralar ve haksız tutuklamaların yaşandığı günlerde koca ve büyük medya sessiz kalırken bağımsız bir yazarın isyanıdır.

1

LALE ŞIVGIN: Uzun bir bayram tatilinin ardından Türkiye'yi yoğun bir gündem bekliyor. Yaklaşan yerel seçimler iç politikayı hareketlendirirken Türkiye'nin etrafında gelişen olaylar da Türkiye'nin dış politikada yeni adımlar atması gerektiğini ortaya koydu. Önümüzdeki günlerde Kuzey Irak'tan Ermenistan'a belki de Yunanistan'a kadar pek çok farklı bölgede yeni birtakım politikalar izlenmesi mümkün görünüyor. Peki, bu politikalar neler olabilir? Yerel seçimler öncesi Türkiye'de neler gelişiyor, bunları Yazar Nihat Genç'e soracağız. Öncelikle geçmiş olsun çünkü bayramı rahatsız geçirdiğinizi biliyoruz. Belki de dinlenme fırsatı da bulmuşsunuzdur.

NİHAT GENÇ: Herkesin başına geliyor grip, bizim de başımıza geldi. Gribin geçmesi diye bir şey yok, grip sürer ama ağır kısmı geçti. Fakat burada nasıl heyecana geleceğiz, konuşacağız, onu bilemiyorum? Allah bir kapı açar, bakalım.

Nasreddin Hoca'nın güzel bir fıkrası var. Bir akşam Nasreddin Hoca eve geliyor, hanımına, "Hanım, bu akşam bir pilav yap, yiyip, yatalım" diyor. "Ne dert, ne kasvet, ne bir konuşma, ne bir tartışma olmasın aramızda. Bir kere, hayatımızda bir kez, pilavımızı yiyelim, yatalım. Hiç dünya umurumuzda olmasın" diyor. Hanımı, güzel bir pilav yapıyor. Bunlar da hiç konuşmuyorlar. Hiç kavga, dövüş, dert, hiçbir

---

13 Aralık 2008

şey yok. Yiyorlar pilavı, yatacaklar, tam yatarken kapı çalınıyor. Hanımı kalkıyor kapıya gidiyor, açıyor, komşusu. Komşu diyor ki "Hocaya söyleyin, bizim bir eşeğimiz doğdu. Fakat eşeğin ne kuyruğu var ne de kulağı var." Hoca'nın hanımı da diyor ki "Bize ne. Bu, bizim derdimiz mi?" Kapatıyor kapıyı. Hoca "Kimdi?" diye soruyor. "Ya komşunun bir eşeği olmuş, kuyruğu da yok, kulağı da yok, öyle şey mi olur." Hoca, "Amaaan, öyle şey mi olur, yat aşağı, hanım, yat aşağı. Dünyanın derdi bizi mi aldı, yat aşağı" diyor. Yatıyorlar bunlar, gecenin üçünde Hoca uyanıyor. Hanımını uyandırıyor. Diyor ki "Ya hanım, bu eşek büyüdüğü zaman yolda giderken, bir çamura düşerse, bataklığa gömülürse, onu o bataklığın içinden kurtarmak için, neresinden tutacaklar? Kuyruğu da yok, kulağı da yok."

Sabaha kadar kafasına takılıyor. E, bizim de her şey kafamıza takılıyor. Dün işte Trabzon'da bombalar yakalandı. İnsanın hemen birçok şey kafasına takılıyor. Nedir bu? Trabzon gibi yerde, Trabzonlular, fındığı el bombasıyla toplamıyor herhalde? Hamsiyi el bombasıyla toplamıyorlar. Trabzon gibi bir yerde zamanından beri birtakım oyunlar var. İsrailliler gelir, o tepelerden inmez. Orada PKK çalışmaları da oldu. Birden böyle esrarengiz bombalar bulunuyor. Bir ürküyor insan. Nedir, yani hesap nedir diye? Kafamıza takılıyor ister istemez.

LALE ŞIVGIN: Bombalarla ilgili hemen Ergenekon bağlantısı kuruldu bazı televizyon kanallarında. 8 adet el bombası bulundu, acaba Ergenekon mu, sorusu...

NİHAT GENÇ: Artık dünyadaki her şeye Ergenekon bağlantısı oturdu. Ergenekon iddianamesini hazırlayan kimse, ki konuşuruz bunu, dışarıda ben giderken bana araba vursa, "Ergenekon" diyecek. Şimdi birisi bir şey yapsa, "Bunu Ergenekon yaptı" olacak. Artık bunu başardılar. İnsanların kafasına böyle büyük bir tezgâhı, projeyi geçirdiler. Yani "Artık ne olacaksa, Ergenekon'da olacak" diye. Bunu başa-

ran Amerika'yı da İsrail veya MİT'in hangi bölümüyse, onları kutlamamız lazım. Bir hafıza değişti.

LALE ŞIVGIN: Öyle mi düşünüyorsunuz gerçekten? Yani bir taraftan da...

NİHAT GENÇ: Hayır, hayır. İşin kurgulanması ve projelendirilmesi safhası için. İhanet safhası. Türkiye'ye huzursuzluk getirmesi, insanları itham etmesi, o ayrı bir şey ama televizyonlarda bangır bangır bunları yaptılar, bunu başardılar. Büyük bir saçmalığı insanların zihnine koydular. "Ordu kötü." Artık ne olursa ordudan geliyor. Türkiye'de ne oluyorsa, gizli bir yer var, oradan yapılıyor. Bunu hemen hemen herkesin kafasına yerleştirdiler. O yüzden televizyonların, medyanın, Amerika'nın, İsrail'in ya da başka güçlerin eline geçince, zihinleri, hatıraları, hafızaları nasıl değiştirdiğini görüyorsunuz.

Mesela Ergenekon soruşturmasının en büyük başarılarından biri, iddianamesinin hafızaları değiştirmesidir. Muammer Aksoy'dan, Uğur Mumcu'ya onlarca cinayet vardı. Herkesin hafızasını değiştirdi. Artık geriye dönüp baktığımızda bütün bu olup bitenler Ergenekon'danmış gibi yeni bir hafızamız oldu. Gerçekten... Propaganda büyük bir travmayla oluşturuluyor. "Çat... Çat... Çat..." işte, "Şok... Şok..." diye. Sarsıntılarla. Gerçekten insanların kafasındaki bu sarsıntılar da hafızaları değiştirebiliyor. Bakalım, Allah ne kapı açar, bilemiyoruz. Ama zor günler yaşadığımız çok açıktır. Türkiye'yle oynandığı ya da işte böyle Türkiye'de birtakım projelerin hayata geçirildiği açıktır. İşte bunlar hepimizi düşündürüyor.

Ezcümle şunu söylemek istiyorum. Ülkemizde 1944'te bir Turancılık Davası vardı. Devlet ırkçıydı, Turancıydı. Sonra bir günde Turancıları tutukladı. Sonra 1950'de Komünist Tevkifatı diye çok ünlü bir şey vardı. Hiç gerekçe yokken komünistleri topladı, tutukladı, aldı, içeri attı. Bunların hiç

nedeni yok. Niçin içeri alındı bunlar? Bilinmiyor. Turancılık Davası, Komünist Tevkifatı ve Ergenekon soruşturmasının üçünü de çok benzer buluyorum. Neden göstermeden, bir gün insanları, birden içeri alma. Çünkü herhangi bir bulgu yok, belge yok.

LALE ŞIVGIN: Kendince bir neden var aslında...

NİHAT GENÇ: Tabii. Sizin nedenleriniz başka, öbürünün nedenleri başka, benim nedenlerim başka. Benim ezcümle, söyleyeceğim şey şudur: Bir proje, Türkiye'deki Kemalizm'i ortadan kaldırmak istiyor. Şimdi ben de Anadolu'nun bin yıllık tarihinden gelmiş, bu kültürü savunan bir insanım. Ben, hayatımın hiçbir döneminde Kemalist olmadım. Onu peşinen söyleyeyim. Ama son yirmi yıldır gözlediğim, bir güç, hangi güç bilmiyorum, Türkiye'deki, Atatürk ve Kemalist zihniyeti tasfiye etmeye çalışıyor. Cumhuriyet'i yıkmak gibi bir dertleri yok. Cumhuriyet'i ele geçirmek istiyorlar. Ağabey, baba, onlar olmak istiyor. Buna güzel bir örnek vereyim. Huysuz Virjin diye bir adam, şovmen, başarılı da bir şovmen, Trabzonluymuş kendisi, zenne rolüne çıkıyor ekranlarda. Bunu yasakladı RTÜK. Huysuz Virjin'i yasakladı. "Bu edebe aykırı" dedi. Buna "ahlaka aykırı" dedi. Fakat kendi televizyon kurunca, ATV, bunu serbest bıraktı.

LALE ŞIVGIN: Ama nasıl yaptı biliyor musunuz? Sonundaki Virjin kalktı, "Huysuz" oldu.

NİHAT GENÇ: Ama aynı konuşmalar. Cumhuriyet bunların olursa, güzel olacak, her şey yerinde olacak. Ama Cumhuriyet, Kemalist bir kesimde olursa kötü olacak. Cumhuriyet'i ele geçirme projesi bu. Şu çok önemli bir cümle, Cumhuriyet'i yıkma projesi değil. Biziz bu ülkenin efendisi, babası, ağabeyi, devleti. İşte Fethullah'tır, AKP'dir, Milli Görüş'tür, BBP'dir ya da MHP'dir. Yani bu çizgideki insanlardır. Ama Kemalist ve Atatürkçü dediğimiz insanlar kesin, net tasfiyeye uğrayacak. Bugün Ergenekon soruşturmasında

yakalananlar, itham edilenler, hepsini dikkate aldığınızda da gerçeği görürsünüz zaten, çok net çıkar ortaya. Bu, çok ciddi bir şeydir. Türkiye'de Kemalist ideolojiye ya da Kemalist düşünceye karşı büyük bir tasfiye hareketidir bu. Kendilerini devrimci buluyorlar. Hani biz de öyle buluyoruz. Ama bu düşünceye göre onlar, Kemalistlerin tamamen İslamiyet'i, Anadolu'da Müslümanlığı tasfiye ettiğini düşünüyorlar. Anlatabildim mi? Rahatsız olan tarafı bu. Türkiye'de bir Fuat Köprülü tarih görüşü hâkimdir. Bu tarih görüşüne göre, Anadolu Müslümanlaşmış, evliyalarla Müslümanlaşmış ve bin yıldır bağımsız bir toprak parçasıdır.

Kemalizm, daha çok bu tarihi dışlayan, Cumhuriyet'in tarihini sanki 1919'da Atatürk'ün, Samsun'a çıkmasıyla başlatan, sanki diğer tarihi yok sayan bir anlayış gibi. Aslında öyle de bir şey yok ama böyle bir algılanması var. O yüzden Osmanlı'yı, Selçuklu'yu reddeden, evliyaları reddeden, reddeden değil de yani, onları çok gündeme getirmeyen, bütün dünyayı, Cumhuriyet'in bu son elli yılını, Cumhuriyet Türkiyesi'ni fazla merkeze alan bu Kemalist anlayışa karşı bu tarih görüşünün ideolojileştirdiği, partizanlaştırdığı partilerin bir hareketidir. Bu, çok nettir. Tabii bunun güçleri emniyetteki Fethullahçı ya da sağcı polisler. Ama bu, Kemalizm'in tasfiye projesidir.

Muammer Aksoy'dan, Uğur Mumcu'ya, Taner Kışlalı'ya kadar göz kırpmadan birtakım insanlar, birileri tarafından öldürüldü. Kim öldürdüyse getirip bir de bu adamların üstüne yıktı. Üstelik bu elli yıllık cinayetlerden tek bir bulgu, tek bir belge de ortaya çıkmadı. Burada işte böyle saçma sapan bir şeyin ortasında kaldı Türkiye. Aslında bunu konuşmak lazım. Yani bunun propaganda özelliğini tartışmak lazım. Şimdi Ergenekon elli yıldır faaliyetteyse bize bir bulgu, bir belge, bir gerçeklik göstereceksiniz. Sizin kafanızdaki saçmalıklara biz inanmak zorunda değiliz. Sizin kafanızda uydurduklarınıza, kurguladıklarınıza hâkimler de inanmak

zorunda değil. Ama bütün Türkiye'yi kendi kafanızdaki bir kurguya inandırmaya çalışıyorsunuz. Bu kurguyu da bize dayatıyorsunuz. İşte elli yıldan beri insanlar cinayet işliyor. Bunu da yapan şudur diye itham ediyorsunuz. Bu, güçlü bir propaganda.

LALE ŞIVGIN: 50 yıl da değil. Hatta Ergenekon'u 1923'e dayandıranlar bile oldu.

NİHAT GENÇ: O da var, öbürü de var. Şimdi bunu, bu büyük propagandayı, propaganda tarafıyla hani iletişim felsefesi açısından da incelemek lazım. O da ileriki yıllarda çok incelenecek. Benim en çok dikkatimi çeken bu Ergenekon iddiasında bulunan insanların aşırı sinirli, aşırı kızgın ve aşırı kudurgan oluşlarıdır. Ergenekon üzerine kitap yazıyorlar. Ortada belge yok ama suçlama var. Ortada bulgu yok ama iftiralar var. Bir sürüler, ben okuyorum o kitapları. Hiç yeni bir şey yok. Uğur Mumcu'da Muammer Aksoy'da bir şey yok yani. Net bir belge yok. Belge olmadan, bulgu olmadan, işte "bunları, bunlar" yaptı. Bu, bir kurgu. Bu kurguyu ortaya atanların, savcısından, gazetesine kadar, partisine kadar, işte savcılığına soyunan başbakanına kadar herkesin aşırı hırçınlığı, aşırı sinirliliği benim çok dikkatimi çeken bir şey ve asıl da burada durmak lazım.

Buna küçük bir örnek vermek istiyorum. Bunu böyle işte bir bayram akşamı seyircimizle felsefi münakaşalar yapalım diye anlatıyorum. Sosyologlar bu konular üzerine çok çalıştılar, laboratuvarlar kurdular, incelediler. 1950 yılında bir medyum kadın, küçük bir tarikat kuruyor. Tarikattaki bütün müritlerini şuna inandırıyor, "Ben uzayda bir gezegenden mesaj alıyorum." İnanıyor buna herkes. Fakat buna inanan insanlar çok sakin insanlar. Herkes, "Siz deli misiniz, hiç mesaj gelir mi uzaydan" diyor. Bunu diyen insanlara karşı çok efendiler ve hiç karşı çıkmıyorlar. Onları delilikle, aptallıkla suçlayan insanlara hiç cevap da vermiyorlar. Onlar inanmışlar. Sakin sakin, şeyhleri olan kadının toplantısına

gidiyorlar. Kadın da uzaydan, Jüpiter'den gelen mesajları bunlara iletiyor. Fakat mesajlar ilerlemeye başlıyor. Diyor ki son bir mesajda, "Falan tarihte, işte diyelim, 12 Mart diyelim ya da 12 Ağustos gecesi uzaylılar gelecek. Çünkü o gün dünyayı büyük bir sel felaketi, Nuh Peygamberinki gibi büyük bir sel felaketi kaplayacak. Ve sadece o kadına inananlar kurtulacak." Böyle Nuh Peygamberin metaforu gibi. Herkes inanıyor ve toplanmaya başlıyorlar. Evlerini satıyorlar, "artık nasıl olsa dünyadan gidiyoruz, UFO'larla gelip uzaylılar bizi götürecekler" diye. Olmuş bir olay bu. İnsanlar evlerini satıyor, arabalarını satıyor, eşyalarını satıyor. Yarına dair bütün projelerini bitiriyorlar, kadının yanına geliyorlar. Sonra sosyologlar merak ediyorlar, diyorlar ki "Bunların içine bir gizli ajan koyalım. Çünkü büyük bir hayal kırıklığına uğrayacaklar. O yüzden bu hayal kırıklığını tespit için içlerine bir psikologu gizlice mürit diye koyalım, izleyelim, nedir bu diye." Aynı gün bir mesaj daha geliyor. Mesajlar da böyle gerçekçiliği pekiştiriyor. "Üzerinizde hiç metal olmayacak" diyor. Uzaya gidecekleri için metal taşımayacaklar. İnsanlar böyle üzerlerindeki çıtçıtları, fermuarları, metal ne varsa hepsini iptal ediyorlar ve bekliyorlar öylece. Gece ikide gelecekler ve bunlar gidecek. Bu saate kadar bu müritler çok sakin, çok efendi, hiç kimseye bağırmıyorlar, herkes bunlarla dalga geçiyor, bunlar onları gülümseyerek karşılıyor, böyle hepsi bir Uzakdoğu dinine inanmış gibi, huzurlu insanlar. Güzel insanlar. Mutlu, kuş gibi insanlar. Uçacak, gidecekler işte. Fakat iki oluyor. Tam verilen saat. UFO'ların geleceği saat. Ne dünyada sel oluyor, ne de uzaydan gelen var. Bunlarda büyük bir hayal kırıklığı. İnanılmaz bir hayal kırıklığı ama. Sonra, bu hayal kırıklığı saat üçe kadar sürüyor, dörde kadar sürüyor. Tam dörtte yeniden medyum liderleri, tarikat lideri devreye giriyor. Diyor ki "Yeni bir mesaj aldım Jüpiter'den. Eğer dünyada sizin kadar, sizin gibi bir avuç inanmış insan varsa, bu dünya kurtulmuş demektir. Gelip sizi almayacağız. Çünkü siz samimiyetle inan-

dınız. Samimiyetle inandığınız için, dünya bu küçük cemaatinizin temizliği uğruna kurtarılmıştır. Yani dünyayı kurtaran sizsiniz. Çünkü inandınız. Ve bu inancınız, dünyayı kurtarmıştır. Sizin gibi insanlar dünyada olduğu müddetçe de dünyanın başına büyük bir felaket gelmeyecektir, sakın korkmayın." Müritler birden coşkuya giriyor, heyecana kapılıyorlar. Çok mutlu oluyorlar. Hayal kırıklığından sıyrılıyorlar.

Şimdi bu dönüşüm çok önemlidir. Ama ortada büyük bir saçmalık var. Bu müritler uzaydan gelecek insanlara inanıyordu ikiye kadar. Sabah şimdi gazetecilere ne diyecekler? Burada, bütün müritlerin kişiliklerinde, karakterlerinde büyük bir değişim meydana geliyor. O da şu: Hepsi "Uzaydan mesaj alıyoruz. Oradan işte UFO'lar gelecek, bizi kurtaracak" diye propagandaya başlıyor. Ve tarihte ilk defa o sabah tarikat propagandaya başlıyor. Ondan sonra bunlar partizanlaşmaya başlıyorlar. Böyle tartışmacı, münakaşacı. O sakin dervişler gidiyor ve yerine çok kavgacı, çok sinirli, agresif, herkese inançlarını ispat etmeye çalışan müritler geliyor. "Tabii Jüpiter'den gelip bizi kurtaracaklardı" diyen müritler. İşte bunu tartışmaya çalışıyorlar bilim adamları. Çünkü burada büyük bir saçmalık var. Çok büyük bir saçmalık var. Akıl dışı bir şey. Yani nasıl olur da uzaylılar gelip insanları alır? Bu saçmalığa inanmak mümkün mü? Değil. O yüzden bu saçmalığın taraftarlarını çoğaltmak lazım. İlk yapacağınız şey budur. Şunu söylüyorsun topluma: Bir ay geçiyor, tarikatın nüfusu diyelim ki elli bine yükseliyor, diyor ki, "Bak, buna inanan elli bin kişi var". Yani o saçmalığın doğruluğunu ona inananlarca ispata çalışıyor çünkü partizanca davranıyor.

Çok ünlü bir insan yazar Fransız edebiyatında, Albert Camus diye. Saçma diye bir felsefe uydurmuş. "İnsan hayatı saçmadır" der. "Hayatın zaten kendisi saçmadır" der. "Ama bizler, tiyatro, roman, aile gibi kurumlarla, bu saçmalığı gidermeye

çalışırız." Yani normal yoluna sokmaya çalışırız. Kendimizi inandırmaya çalışırız hayata. Bu, İkinci Dünya Savaşı'nın, Büyük Bunalım'ın sonrasında ortaya çıkmış felsefelerden bir tanesidir. Burada da öyle. Büyük bir saçmalığı gidermenin yolu, ona başkalarını da inandırmak. Başkalarını da katmak. Partizanlaşmak demek bu. Artık kavgacı olarak, tartışmacı olarak, başkalarını da bu saçmalığa katmak istiyorsun. Saçmalığa, "ya bu ne saçma" deyip, çekilmek yerine, başkalarını da bulaştırmak.

LALE ŞIVGIN: Sayı fazla olunca onu doğrularcasına...

NİHAT GENÇ: İnananların çokluğundan o saçmalığa inanmış oluyoruz. Buna benzer bir olay Türkiye'de oldu, gerçekten oldu. Aslında biz, bekâr odalarında bunları çok tartıştık ama bunlar felsefî olarak da tartışılmalı. 12 Eylül sonrasında, Kenan Evren hükümeti, tarikatlarla içli dışlı durumlara geldi ya da çatıştı. Fakat Adıyaman'da bir tane şeyh, Reşat Efendi, bir tane saygıdeğer bir şeyh, büyük bir kitle yapmaya başladı. İşte bütün Türkiye'den otobüsler kalkıyor, Adıyaman'a gidiyor. Adıyaman'da havuzlar var, sarhoşlar, alkolikler havuzlara giriyor, birden bire içkiyi bırakıyor. Böyle kerametleri de var. Fakat bu tarikat büyümeye başladı. 12 Eylül sonrasındaki büyük siyasi hareketlerden bir tanesi. Bu tarikatın, askeriyenin içi de dâhil, bütün mekteplerde, okullarda, her yerde, büyük taraftarları var.

Tam bugünlerde ilginç bir şey oldu. 12 Eylül'den hemen bir yıl sonra, buradan büyük bir söylenti çıktı. O söylenti de tabii bu tarikat tarafından uydurulan bir şey. Müritler, "Bizim şeyhimiz, 31 Mart günü geldiğinde ya da işte öyle bir tarih verdiler, Mehdi olacak, orduyu, askeri, Türkiye'yi esir alacak ve herkes, bütün dünya, onun arkasına geçecek" dediler. Bunu her yerde propaganda etmeye başladılar. İnanmış müritler. 31 Mart'a da işte dört, beş ay var. Tabii herkes bunlarla dalga geçmeye başladı. Bunlar çok sakin, "İstediği-

niz kadar dalga geçin" diyorlar. Hatta gidip elbise aldıkları zaman bunlara, "Ya niye elbise alıyorsunuz ki? 31 Mart'ta zaten Mehdi gelecek, ne ihtiyacınız var?" diyorlar. Bunlar da "Siz görürsünüz nasıl gelecek, nasıl gelecek" diyor. Tarikatta da böyle bir şey vardır, her şeyi inanma üzerine, bağlılık, üzerine kuruludur. Yani gözü kapalı bir bağlılıktır. Şeyhe bağlılık. Şeriatta baba kabul ederler ve ondan sonra o günü beklemeye başladı bu insanlar.

İddiaya girdiler herkesle. Fakat o gün Mehdi olup gelmedi. Gelmeyince de bunlarda böyle büyük bir hayal kırıklığı. Neredeyse tarikat çöküyor. Fakat ondan sonra bu propagandayla çok insanlar bu tarikata girdi. 12 Eylül sonrası yoksulluk, işkenceden geçmiş ya da acı günler yaşayan Türk halkının umutsuz gençliği üzerinde büyük bir etki yaptı bunlar ve ondan sonra bu saçmalığı defetmek için ki bunun tarihte de İslam'da da pek çok örnekleri var, işte Sudan'da, Somali'de bir sürü Mehdi çıktı, tarihimizde de vardır örnekleri. Bizim Trabzon'da da bir zaman çıkmıştı. Fakat burada bu propagandayı yapanlar, büyük bir hayal kırıklığını gidermek ve o hayal kırıklığının saçmalığını örtmek için "Bak, bunlar da inanıyor, bunlar da inanıyor, bunlar da inanıyor" diyor. Ve büyük bir kitle çıkıyor ortaya. Hâlâ Türkiye'nin en güçlü kitlesi olan tarikat yapılanmalarından biridir.

Bu, büyük bir saçmalık ortaya atmak ve o saçmalığın sonucu, büyük hayal kırıklığı ve o hayal kırıklığına inandırmak için yapılan mücadele... Bunu şöyle izah edelim: Şimdi diyelim Ergenekon soruşturmasında bir sürü insanı inandırdılar. Şimdi o inandırdıkları insanların, şöyle söylemesini beklemeyin, "Vah, tüh be, fos çıktı, boş çıktı." Hayır! O hayal kırıklığına inanan insanın ruh hali, AIDS hastası Romen kadınların, başkasını da AIDS yapmak istemesi gibi. Bir takıntı gibi, intikam almak gibi. Bu hayatta da böyledir. Kendisi o saçmalığa bir kere inanmış, o saçmalık için kahvede, okulda, arkadaşlarında bir sürü tartışmalara girmiş,

artık oradan geri adım atamaz. Yani özür dilemek, son derece yüksek bir ruh ister. Geri adım atmak, çok yüce bir ruh ister. Bu basit, mürit zekâsındaki insanlar bunu gösteremezler. Tam tersini yaparlar. Saçmalığı iddia edip, taraftar toplarlar. Daha sinirli, daha kızgın, daha partizan hale gelirler. O yüzden bence, Ergenekon davasıyla, Türkiye'de yeni bir parti kuruldu. Hırçın, Türkiye'yi itham eden, suçlamalarda bulunan ve bu suçlamaları hâlâ destekleyen bir parti. Ama ortada bir bulgu yok, belge yok, her şey buradaki bir kafada. Bu kafanın içinde CIA var, MİT var, Amerikan projeleri var. Ama şimdi elli tane cinayet var. Bu cinayetlere dair belge yok, bulgu yok, bir şey yok. Ama burada bir sürü şey var. E, şimdi biz, bu saçma sapan insanların, saçma sapan beyinlerine inanmak zorunda değiliz. Yani bize kendi müritlerine davrandığı gibi davranamazlar. Böyle bir şey olamaz. Biz onların kafalarına inanmak zorunda mıyız? Bunlar saçma sapan beyinlerinin ürettiği birtakım kurgulara bizi inanmaya zorluyorlar. Türkiye'de yeni bir siyasi partizanlaşma, yeni bir yarıktan, yeniden oluşuyor. Ve bu oluşum, bu büyük Ergenekon davasıyla yeniden ortaya çıktı. Biz "Kral çıplak!" diyenlerdeniz. Biz, bunlara inanmıyoruz. Saçma sapan şeyler. Ama biz de Muammer Aksoy'ları, Uğur Mumcu'ları kimin öldürdüğünü, hepsinden büyük bir tecessüsle ve araştırmayla öğrenmek istiyoruz. Bunu bilmek istiyoruz. Kimse bu? "Eğer bunu bu devlet yaptıysa, bu devlet yıkılsın" diyen bir düşünceyi savunuyoruz. Kim yapmışsa... Ama şimdi ortada bir bulgu yok, bir belge yok, bir konuşma yok. "Siz, siz, siz bunu yaptınız" diyorsunuz. Burada uydurulmuş, içinde Tuncay Güney, Amerika, MİT, MOSSAD karışımı bir çorba, geliyor bunları üfürüyor ve bizden bunlara inanmamızı bekliyor. Valla ben elli üç yaşına kadar okudum, çalıştım. Felsefe okudum, siyaset okudum, psikoloji okudum. Bütün bu okumalarım, sizin o küçük beyninize inanmak için değildi. Kusura bakmayın. O kadar sinemaya gittim, o kadar tiyatro izledim, o kadar insanla münakaşaya

girdim, sizin o küçücük beyninize iman etmek için yapmadım bunu.

Niçin bu kadar okuduk? 12 Eylül öncesinde arkadaşlarımız öldürülüyordu soldan ve sağdan. Arkasında hangi güçler var, bizi niye öldürüyorlar, biz niye bir kardeş kavgasına gidiyoruz diye siyaset bilimi, sosyoloji, değil mi, bunları okumaya başladık. Yani hayata kuşkulu bakmaya başladık. Şüpheli bakmaya başladık. Şimdi şöyle bir şey anlatalım. Halk kuşkulu bakmaz. Sadece yazarlar, bilim adamları, gazeteciler ve halkın içinde, organik aydın dediğimiz, hani sivrilmiş insanlar, halka propaganda yapan insanlar kuşkulu ve şüpheli bakar. Halk, kuşkulu ve şüpheli bakmaz. Biz, o yüzden şüpheli bakmak zorundayız. Şu ana kadar bizim şüphelerimizi, kuşkularımızı giderecek herhangi bir şey yok. Bir belge, bir iddia yok. Şimdi burada şunu görüyorum: İddia yok, belge yok ama elli tane adamı içeri attınız.

LALE ŞIVGIN: Onun dışında bazı televizyon kanalları hüküm verdi bile. Çoktan karar verdi.

NİHAT GENÇ: Hüküm verdi, karar verdi. Şimdi elli tane adamı içeri attınız, henüz bir belge yok. Elli tane adamı içeri attınız, şimdi de ATV'de göbek atıyorsunuz. Huysuz Virjin'ler var. El insaf yani. Bayram boyu baktım, bütün kanallarda göbek atıyorsunuz Sayın İslamcı kardeşlerim, Sayın Fethullahçı kardeşlerim? Her yerde kurbanlarınızı kestiniz, kavurmalarınızı yediniz, göbeklerinizi attınız. Ve bu elli tane insan içeride, cezaevinde, taşın içinde, beş metrekarelik oda içinde, herhangi bir suçları olduğunun belgeleri olmadan orada duruyorlar. Şimdi burada kim, "Kral çıplak" diyecektir? Kim, bunun üzerine gidecektir? Şimdi herkes, aydınlar, buradaki insanların geçmişteki ideolojileri, işte diyelim faşist diye damgaladıkları ya da aşırı sağcı diye damgaladıkları, aşırı milliyetçi diye damgaladıkları insanlar bunlar. Ya da mafyatik. O yüzden ürküyorlar. "A, bu çok mafyatik. Ay bu

çok aşırı milliyetçi, bu savunulur mu?" Ne demek? Tabii ki savunulur.

LALE ŞIVGIN: Ama şu da var yani, gözaltındaki herkes adına şu an sizin kefil olma noktasında durmuyorsunuz. Tek tek hepsinin geçmişte ne yapıp ne yapmadığını biz de bilmiyoruz. Buna mutlaka yargı karar verecek.

NİHAT GENÇ: Ben, o insanların belge olmadan, bulgu olmadan, kim olursa olsun, Ukrayna'dan olsun, Eskimo olsun, Arap olsun, bana ne! Bu insanlar bir bulgu, belge olmadan... Bu işin sadece burasıyla ilgiliyiz biz. Bu iddialar ve bu iftiraları oturtacak bir bulgu, bir belge, bir gerçeklik yok. Ne var? Bir söylenti var. Ne var? Şüpheler var, zan altında bırakmalar var. Söz konusu olan da budur. Bunları bir sürü televizyonda insanlar konuşuyor, bunlara girmeyelim. Daha başka, yine iletişim felsefesinden birtakım şeyler tartışalım, konuşalım. Şimdi televizyon ve medyanın gerçekliği, haberin gerçekliği, yorumun gerçekliği, inandırıcılığı ve haberin ikna ediciliği bütün dünyada çok tartışılan bir şey. Mesela "Tartışılan, dünyanın en büyük sorunu nedir?" diye bana sorun. Ben, size söyleyeyim. Dünyanın en büyük sorunu suçlamalar, iftiralar, söylentiler, uydurmalar ve zan altında bırakmalar karşısında insanlığın yaşadığı büyük paniklerdir. Bunu iki taraf çok inceliyor. Bir avukatlar ve hukukçular. Adam montaj kaset getiriyor. Kaset uydurma. O zaman ne oluyor? Avrupa tartışıyor bunu. "Bir kaset delil olamaz" diyor. Büyük tartışmalar var. Ya da iletişimciler devreye giriyor, diyor ki "Niçin bizi zan altında bırakıyor bu haberler? Niçin biz bunlara inanıyoruz?"

İşte geçenlerde bizim bir gazetemizde de manşet oldu, bir insan yeğenine tecavüz etmekten, ki böyle bir şey yok, içeride yatmış. Bu rezillik, değil mi? Şimdi adam, neyse, tahliye oldu diyelim. Kendini temize çıkardı. Ama biz suçluyuz. Bak, bu adamı içeri attık. Bir. İkincisi biz, o paniği yaşıyoruz. Biz de bir gün böyle suçlanabiliriz. Toplumda bü-

yük bir güvensizlik oluştu, değil mi? Belki birisi ondan intikam almak için bunu yaptı. Bir kişi ya. Belki komşusu, belki dayısı, belki bilmem nesi. Ama onun yüzünden toplum infiale ve paniğe sürüklendi. Toplumu bir arada tutan itimat, güven bağları sarsıldı.

Tekrar başa dönelim. Diyor ki bilim adamları, "Niçin ikna oluyoruz habere?" Çünkü dünyada bir sürü araştırma yapılıyor haberler üzerine, mesela geliyor, diyor ki haber, "Şok... Şok... Şok... Şok!.. Nihat Genç hırsız!" Gidiyor, soruyorlar. "Bu haberde 'Nihat Genç hırsızdır' diyor, inanıyor musunuz?" İlk elden soruluyor. Yüzde seksen diyor ki "Evet, hırsız." Daha fol yok, yumurta yok. Sadece televizyon böyle dediği için, gazete böyle dediği için sıradan insanlar inanıyor. Ya da diyor ki işte, "Şok... Şok... Şok... Şok!.. Lale esasında dolandırıcıymış." Hemen geliyorlar, yüzde seksen inanıyor bu habere. Yüzde yirmi gazetecidir, bilim adamıdır, kuşkucudur, hani mesleği gereği, buna tuhaf bakabiliyor. Ama çoğunluk inanıyor. Ve o suçlama, adamın üzerinde kalıyor.

Hatta şöyle bir araştırma var: Bir gün ortaya çıkıyor, işte dolandırıcı olmadığı ortaya çıkıyor, fakat adam ne zaman hayatında dolandırıcı olmadığını söylese, o suçlamayı hatırlattığı için pekişiyor. Yani sanki onun dolandırıcılığı katlanıyor gibi pekişiyor. "Ben bunu yapmadım" dedikçe de üzerindeki zan daha da büyüyor. Böyle bir algılama var. Yani bizim algılarımızda böyle bir bozukluk var. Çünkü tekrar ediyorsun ve hatırlattırıyorsun insanlara. Bunun üzerine insanoğlu çok çalıştı. Bilim adamları da çok çalıştı. Ve bana sorarsanız bugün iletişim teorisyenlerinin en çok uğraştığı konu da budur. Diyorlar ki "İnsanoğlu niçin ikna oluyor habere? Niçin inandırıcı buluyor? Niçin peşin peşin, daha ortada fol yok yumurta yokken, 'şok şok, hırsızdır', 'şok şok, tecavüz etti' gibi zan altında bırakan iftiralara bu kadar çabuk inanıyor?" Bunun altına girdiğimizde gerçekten insanın

güzelliğini görüyoruz. İnsanoğlu birbirine güveniyor. Biz, bilincimizin olmadığı, düşüncemizin olmadığı bir dünyada, bebek dünyamızda birbirimize güveniyoruz. Yani annemiz ağzımıza bir şey vermiş, biz sorgusuz almışız. "Ham, evladım, ham." Belki de annemiz başka bir şey veriyor. Ama biz, "ham, ham, ham" almışız, yutmuşuz yani. Bize uzatılan eli bebek yaşta biz almışız, kabul etmişiz. Annem, benim dişlerim olmadığı bir çağda fındığı ağzında ezer, mamalaştırır, ağzıma verirdi. "Ham oğlum, ham." Biz de yutardık. Yani anne ne verse, çocuk yutar.

Şimdi, hayvanlarda da bu böyle. Mesela bizim köyde adam domuzla uğraşıyor. Ve domuza bir sürü tuzak kuruyor. Domuz, bütün tuzakların üstesinden geliyor. Hiç tuzaklara takılmıyor. Domuz geliyor, lahanaları yiyor. Domuz geliyor, lahanaları yiyor. Sonra adam, domuzu tavlamanın yolunu buluyor. Lahanaya zehir koyuyor. Lahananın kendisine. Bakın, domuzun her gün tatlı tatlı yediği lahanadan aldığı oluyor. Bunun geçmişte de çok büyük metaforları var bizim kültürümüzde. Hikâyedir, eski kitaplarda anlatılır. Bir gün Yunus Peygambere, balıklar gelip diyor ki "Biz, sana yardım ettik ama senden bir şey istiyoruz." "Ne istiyorsunuz?" "İnsanlar bizi oltayla avlamasın. Bıçakla avlasın, ağ atarak avlasın ama oltayla avlamasın." Şimdi burada, olta bir kanca değil. Kancanın üzerine iki şey takılıyor. Bir balık takılıyor. Yani balığı balıkla kandırıyorsun. Ya da tüy takılıyor. Tüy, deniz içindeki bir tür böceği, bir mamayı andırıyor. Ve balık kanıyor, yiyeceğe kanıyor.

LALE ŞIVGIN: İnancı sarsılıyor.

NİHAT GENÇ: İnancı sarsılıyor. Kendine inancı. Çünkü doğduğu günden beri o yemi yemiş ve mutlu olmuş. Ama şimdi o yemeğe atlayınca, ciğerinden tuzağa düşüyor. Şimdi bu haberler de öyle. Bizim kökümüzde, iletişim çalışmalarında, böyle güzel bir şey çıkıyor ortaya. İnsan, insana güveniyor. Mesela senin söylediğin bir şeye ben çok çabucak gü-

veniyorum. Annem, komşum bana bir şey söylüyor, "Şu arkada yangın çıktı" diyor, hemen inanıyorum. Televizyon diyor, "Şu adam şu puştluğu yaptı", hemen inanıyoruz. Birbirimize peşinen inanma diye bir şey var ve insan ne kadar güzel bir şeymiş, birbirine inanıyor ve güveniyor.

Buradan yürüyelim. Şimdi, iletişimciler, yani haberciler ve yorumcular aslında, Sırat Köprüsü demeyeyim de çok kızgın, atmaca ağzı gibi, uçurum gibi bir yerde iş yapıyorlar. İnanma duygusu... Şimdi diyor ki adam, "Nihat Genç, hırsız". Ve yüzde altmış da buna inanıyor, değil mi? İnanıyor, ikna oluyor. Fakat iki ay sonra hırsız olmadığım ortaya çıkıyor. Çıkıyor ama ben hani kurtardım, temizim, çıktık diyelim. Ama yüzde altmış, yani o kadar insan suçlu hissediyor kendini. Artık topluma güvenmiyor. Medyaya güvenmiyor. Annesine güvenmiyor. Artık bilgiye güvenmiyor. Artık habere güvenmiyor, konuşulanlara güvenmiyor ve toplumdan kuşku duyuyor. Eğer çağımız bir depresyon çağıysa, bu sahte bilgi, sahte haber, yalan, uydurma, suçlama, söylenti, dedikodu, iftira ve yakıştırmaların bu depresyon çağının büyümesinde katkısı yüzde yetmiş. Hepimiz, her gün, biri bize iftira atacak, bizi yanlış anlayacak, yanlış şeyler söyleyecek, falan falan şeyler yapacak ve insanlar benim hakkımda kötü düşünecek duygusu. Bu duyguyu oluşturuyorlar. Bu yüzden haber çok kutsal bir şey. Haber kutsal dendiği zaman, çok ciddi, peygamberane bir iş yapıyorsun. Bizim peygamberimizin en büyük özelliği "emin" olmak. Bu insanlar emin. Herkes güveniyor, "Bu doğruyu söyler" diye. Habercilik, yazar, bilim adamı. Bizim gibi insanlar, çok tehlikeli bir iş yapıyorlar. Yanlış bilgi, ne kadar tehlikeli bir şey. Çünkü ben, sizi suçlamak için "Lale aslında şuymuş" diyorum. Sizi de belki psikolojik olarak parçalıyorum. Her şeyinizi mahvediyorum sizin. Hadi, sizi mahvettim, siz gittiniz. Fakat sizi mahvederken, sizi mahvetme sürecime şahit olan on binlerce insanı da depresyona sürüklüyorum. Topluma güvensiz oluyorlar, kendilerine güvensiz oluyorlar. Yarın o insan, çocu-

ğuna güvenmiyor, babasına güvenmiyor, komşusuna güvenmiyor. Yani topluma büyük bir güvensizlik aşılanıyor.

Mesela bu reklâm da çok faciadır. Bugün dünyada en çok ne tartışılır? Reklâmların doğruluğu, verdiği bilgilerin doğruluğu. En çok mahkeme de buradan açılır. "En iyisi biziz, en güzeli biziz, bizim mide hapı en iyisidir, bizim kaşımız gözümüz en güzelidir." Artık Amerika'da, Avrupa'da bunları diyemezsiniz. "Nereden en iyisi oluyorsun?" diye yüzlerce mahkeme açılıyor. Kullandığın bilgiye, söylediğin lafa artık bütün insanlık ve bu insanlığı temsil eden haberci, yazar, sen, ben, hepimiz dikkat etmek zorundayız. Burada sen, benim rakibim olabilirsin. Ben, seni menfaatim için, politik kazancım için alaşağı ediyor olabilirim, böyle bir niyetim olabilir. Ama buradan bizi izleyen masum insanların, insanlığa olan güvenlerini bozamayız. Onları depresyona ve çöküntüye uğratamayız. Onların dünyaya, tabiata, Tanrıya bakışlarını bozamayız. Çünkü kuşku içine düşüyorlar. Ben, seni alt edeceğim, sen, beni alt edeceksin, bu ikimiz arasında bir şey. Burada masum, yüz binlerce insandan, biz ne istiyoruz? Bunların dünya algısını bozuyorsun. Bunların gerçeklik duygusunu bozuyorsun. Bunlar neye inanacağını şaşırmış durumda. İşte önümüzde böyle bir Ergenekon süreci var. Milyonlarca insanın gerçeklik duygusunu bozuyorsun. Söylentiyle, zan altında bırakmayla, uydurmayla, laf atmayla, karışık belgeleri çorbalaştırmakla, olur olmaz şeyleri ve uçsuz bucaksız birtakım manyak bilgileri yan yana getirmekle. Sen doğru çık, ben doğru çıkayım. İçeri attıkların suçlu olsun, sen de haklı çık. Bunlar önemli değil. Fakat uydurduğun yalan belgelerle, milyonlarca insanın toplum duygusunu, devlet duygusunu, insanlık duygusunu, Allah duygusunu zedeliyorsun, paramparça ediyorsun. Depresyona sokuyorsun.

İkinci Dünya Savaşı'nda, elli milyon insan öldü toplam ama Batı uygarlığı, oradan tartışılmadı. İşte İkinci Dünya

Savaşı'ndan sonraki büyük öğrenci hareketlerinin, büyük düşüncelerin ortaya çıkmasının sebebi, insanlığın "Kandırıldık" demesidir, "Devletler bizi kandırdı, yazarlar bizi kandırdı, bilim adamları bizi kandırdı. Yalan söylediler." Yoksa silah ne? Silahla adam öldürürsün. Ama bir uygarlığı böyle çökertirsin. Ve uygarlığı çökerttiler. Çünkü kimsenin kimseye artık itimadı, inancı kalmadı. Çok güçlü bir söylenti, zan altında bırakma. İpsiz sapsız, deli saçması bir sürü lafla Türkiye'de yüz binlerce insanın habere, gazeteciye, yazara, bilim adamlarına olan güveni sarstıklarını bilmiyorlar. Bunu da bir kenara koyun. Söze karşı söze. Yani "Ali eve gitti" dediğin zaman, herkes anlayacak bunu. Şimdi "Ali eve gitti" diyorsun, "Yaa boş ver" diyor, kimse inanmıyor, kuşku duyuyor. Benim oğlan üç yaşındayken, konuşmayı yeni öğreniyordu, geldi bana dedi ki "Baba, dünyanın en güzel kadını Seda Sayan". "Lan, o gudubet, neresi güzel?" dedim. Sonra baktım, televizyon onu söylüyormuş. Televizyondan kapmış. Şimdi çocuğun beyni almış. Kitleler, bebekler gibi alır, emer, kabul eder. Çünkü onların ret, muhakeme, karşı fikir ileri sürme, analiz, tartma melekeleri gelişmemiştir.

LALE ŞIVGIN: Hâlâ böyle mi? Çünkü ben de takip ediyorum. Çevremdeki genç arkadaşlarım, üniversite gençliği de mesela bir televizyon kanalındaki değişimi çok net fark edebiliyorlar. "Biz, bu kanalı izliyorduk ve böyle değildi ama şimdi ne yapıyor?" Hatta "Ya bu kanalı izlerken bizim midemiz bulanıyor" noktasına gelenler de var.

NİHAT GENÇ: Şimdi bunun altından halk nasıl kalktı? Şöyle kalkabiliyor: Herkes gazeteci olmaya başladı. Yani kahvedeki insan bile, sıradan halklıktan çıkıp, bir gazeteci araştırmacılığına girmeye başladı. Şu anda Türkiye'de halkımızın, izleyicilerin, son bir yıl önce yüzde üçü gazeteciyse, şimdi yüzde sekseni gazeteci. Herkes, kendilerinin kandırıldığını, yalan bilgiler verildiğine inanarak, işleri takip etmeye başladı. Yani amatör gazeteci dolu ortalık. Zaten bu Ergene-

kon soruşturmasında da internette yüzlerce amatör gazeteci var. Fakat bu şimdilik, amatör gazeteciliğin, araştırmacılığın gelişmesiyle, insanlar daha kuşkucu bakmayı öğreniyor, bu da toplumun bilinçlendiğini gösteriyor. Fakat bu yine de tehlikeli bir süreçtir. Çünkü profesyonel gazeteciler devreden çıktığı zaman bu kitlelerin çok yalan bilgilerle dezenformasyona uğramasına neden olabilir.

Mesela bir haber vereyim size. Türkiye'de internette böyle bir amatör gazetecilik modası var. Yüz binlerce. Ve birisi bunları kullandı. Büyükanıt Paşa daha yeni Genelkurmay Başkanı olacaktı, bir gün önce bunun aleyhinde yazılar yazdılar. O amatör gazetecilerin hiçbirinin sağlam teçhizatları, bir yakın tarih bilgisi, sağlam gazetecilik bilgisi olmadığı için hepsi fos çıktı. Amerika tarafından, Fethullahçılar tarafından uydurulmuş bu belgelere inandılar. Yani amatör gazetecilik yapıp, haberlerin dibine girmek çok güzeldir. Amatör gazetecilik sağlam oturmadığı için, bunların içinde manipülatif bilgilerle, yalan bilgilerle, "şok!"larla, Tuncay Güney vakası gibi yerlerle çok kolay kandırabilirsin kitleleri. Bu da çok tehlikeli bir şeydir. O yüzden ATV gibi, Star gibi, Cumhuriyet gazetesi gibi toplumun önünde olan yerlerin yani profesyonel gazeteciliğin öyle olması lazım. Bizim burada konu ettiğimiz profesyonel gazeteciliğin kaybolması. Nasıl profesyonel gazeteciliğin yerini amatör gazetecilik alabilir? Onlar, Türkiye'de bir yakın tarih okumamışlar, Kenan Evren'i, Menderes'i okumamışlar, bu bilgileri yok. Onlar, işte üç-beş izlemiştir, görmüştür. Toplumun sağlam, emin insanları vardır. Hafızalı insanları vardır. Takip eden insanları vardır. Yakın tarih bilirler, kişileri bilirler, olayların nasıl birbirini izlediğini bilirler. E, bunlar profesyonel. Şimdi ATV profesyonel bir kanal. Bu profesyonel kanal ya da benzeri, artık bir sürü profesyonel kanallar oldu, bu profesyonel kanalların yalan söylemesi faciadır.

LALE ŞIVGIN: Ben de onu söylemeye çalışıyorum. İnsanlar artık görüyor, fark ediyorlar oradakinin yalan olup olmadığını. Çünkü o kadar aynı tonda arka arkaya haberler yapılıyor ki. Daha gündemde öyle bir konu yokken, "Bugün Ergenekon'da ne oldu" diye başlıyor haberler.

NİHAT GENÇ: Buradan bir yere daha gidelim, konuşmamızı, filozofik tartışmamızı devam ettirelim. Türkiye'deki İslamcı gençliğin gelişmesinde, yetişmesinde Fethullah cemaatlerinin çok büyük etkisi oldu. Diğer İslamcıların da etkisi oldu. BBP'nin de oldu. Fakat bütün bunlarda, herkesin bildiği genel bir kanı vardır, biz de içinden biliyoruz, bir Atatürk düşmanlığı, bir Cumhuriyet düşmanlığı koyulmuştur. Genç yaşta, yani bunlar on üç, on dört, on altı yaşlarındayken, böyle bir Cumhuriyet düşmanlığı konulmuş. Seksenli yıllarda, seksen beşli yıllarda falan falan. Şimdi zaman geçiyor, insanların siyasetleri değişiyor, Cumhuriyet'e bakışları değişiyor ya da Türkiye'ye bakışları değişiyor. Belki de Kemalistlerle ya da CHP'yle ya da hain gördüğü insanlarla daha yakın siyasal ilişkiler sürdürebilir bir konuma geliyor. Çünkü olgunlaşıyor insan. O, ergen çocuk değil artık. Ama onların kafasına o yaşta, o nefret tohumları konulduğu için onlar bir önyargı, bir dogma olarak orada besleniyor. Ve siz bir gün karar veriyorsunuz partinizin başı olarak, "Ya çocuklar, biz yirmi yıl önce bunları size söyledik, derslere de geldik, cemaate anlattık ama artık oralarda değiliz. Soğuk Savaş da bitti" falan deseniz de o gençken ekilmiş nefreti yerinden oynatamıyorsunuz. Niçin?

Bakın bugün Taraf gazetesi çok profesyonel bir şey yaptı. Bu nefreti gördü. İslamcı çocukların kafasındaki ordu, devlet, Cumhuriyet ve Atatürk nefretini gördü. Aslında bu nefret, İslamcı bir ideolojiye hizmet etmek için hazırlanmıştı. Ama şimdi Taraf gazetesi bu nefreti görünce, bu nefreti aldı ve hafızanın yönünü değiştirdi. Ve şimdi kendine doğru kullanıyor bunu, başka bir amaçla kullanıyor. Dövüşe hazır,

kavgaya hazır ve nefretle büyümüş... Yani insanın komşusuna olan nefretini, Yunanistan'a çevirebilirsiniz. Ya da şöyle izah edeyim, tam oturması için: Bizim, Ukrayna'yla bir sorunumuz yok. Ukrayna-Türkiye arasındaki komşuluk ilişkilerimizde bir sorunumuz yok, bir düşmanlığımız yok. Bir savaş durumumuz da yok. Şimdi bir gazete, bir dergi, bu olmayan düşmanlığı inşa edemez, çok zordur bu. Ukrayna'yla bizi düşman haline getirebilmesi için bir gazetenin, bir derginin, bilim adamlarının, yazarların, aydınların, yirmi yıl çalışması lazım. Tohumlarını koya, koya, koya, koya. Yirmi yıl sonra bakacağız ki o kadar haberden ve olaydan sonra, "Ulan bu Ukrayna, bizim baş düşmanımız" diyeceğiz. Değil mi, o hale geliriz? O yüzden, olmayan şeyi kafalarına sokmak, yirmi yılını alır, otuz yılını alır. Olan bir şeyi... Mesela Yunan düşmanlığımız var. Bu, bizim kökümüzde. Çünkü Kurtuluş Savaşı sırasında Yunanlılar geldi, bizi işgal etti. Bu nefret var. Şimdi bu nefret olduğu için, MİT, Amerika, Avrupa, Türkiye'de projesi olan, Türkiye'yi karıştırmak isteyen insanlar bu nefreti kullanıp, hazır var burada... Şimdi bunun Batıda birçok çalışmaları yapıldı. Mesela nasıl yapıldı? KGB'de, MİT'te, MOSSAD'da bunlar çok çalışıldı. Teorik olarak çalışıldı. Diyorlar ki "Biz, tetikçi, ajan tutup, başkanı öldürmek için ya da falancayı öldürmek için hipnoz yapalım. Onu ergen çocuktan alalım, bunların hipnozlarla beyinlerini yıkayalım, sonra gitsin onu öldürsün." Bu düşünce çok tartışıldı. Böyle tetikçiler ortaya çıkarttılar. Fakat dediler ki "Bunun maliyeti çok. Biz, bu adamı yirmi yıl yetiştirmek zorundayız. Bu, bizim için çok uzun bir maliyet. Bir de lüzumsuz. Hazır nefreti olanları alalım, yani hazır mayalanmışları alalım, mayalanmışlar yüz bin kişidir, bunlara seslenince, yirmi bin kişi gelir." İşte Taraf gazetesi bugün, bu insanları, hazır nefreti olan insanları alıp, bu nefretlerini kullanıp, işte Cumhuriyet'e karşı, Atatürk'e karşı böyle saçma sapan iddialarla, siyasi ve partizan bir güç oluşturmaya çalışıyor.

Ne diyelim? O çocukların, İslamcı cemaatlerde, yoksul Anadolu'nun köylerinden okumaya gelmiş o çocukların, öğrenmeye gelmiş o çocukların, ideolojik tezgâhlar kurup, bu tezgâhlarda onların beyinlerine bu nefreti şırıngalayan yazarlar utansın, hocalar utansın. Bakın, siz belki başka amaçlar için ektiniz o tohumları, şimdi bakın, başka amaçlar için kullanılıyor. Türkiye'nin geldiği nokta budur. Ergen yaşlarda, insanlara esas konulacak tek şey ülke sevgisidir, kardeşliktir. Siz, ülkenin birliğini ve kardeşliği koymadan, nefret koyamazsınız! İşte nefret koyarsan, budur. Hani eski filmlerde Aliye Rona, on dört yaşındaki çocuğa, "babanı öldür, babanı öldür" diyor. Çocuk artık robota dönüyor, kalkıyor, gidiyor, öldürüyor yirmi üç, yirmi dört yaşında. Ya kardeşim, o insanın, iki de sevgi sözcüğü olacak o çocuğa. İşte Türkiye'de bir gazete, dışarıdan pompalanan, dışarıdan para alan, söylentiler, zan altında bırakan, uydurma haberlerle, uçurma haberlerle...

LALE ŞIVGIN: Kim adına bunu yaptığı...

NİHAT GENÇ: Artık bilemiyoruz. Tuncay Güney'lerle, MOSSAD, Mehmet Eymür, hepsi içine girmiş. MİT kavgaları adına. Geliyorlar ve bir siyasi pazar oluşturuyorlar. Bu siyasi pazarda da senin tertemiz Müslüman gençliğini kobay olarak kullanıyorlar. Tetikçi kullanıyorlar. Adam öldürtüyorlar. Taraftar yapıyorlar. Güç oluşturuyorlar. Utansın, bunlara, bu terbiyeyi verenler utansın! Bunlara, bu eğitimi verenler utansın! Hem "Yunus" diyeceksin hem "Mevlana" diyeceksin hem "Hacı Bektaş" diyeceksin hem de bu nefreti koyacaksın. Bana söyler misin, bu dinin, bu Müslümanlığın, neresinde nefret var? Neresinde kardeşine silah çekmek var? Yunus'un hangi lafı söylüyor bunu? Mevlana'nın hangi cümlesi söylüyor bunu ki siz bu yatak odalarında, bu cemaat odalarında, bu ideoloji merkezlerinde, böyle, ülkesinden nefret eden insanlar yetiştirdiniz? Ve şimdi alın da ayıklayın pirincin taşını. Tüm Türkiye zan altında. Tüm Türkiye şaş-

kınlık içinde. Topluma güveni, devlete güveni, birbirlerine güveni yıkılmış. "A, şu yazar da mı öyleymiş? A, şu da mı öyleymiş?" Yani şuradan beni polislerin alıp götürmesine, beni yıllardır izleyen halk hiç şaşırmaz. Yani "A, Nihat da öyleymiş" demez. Bu duruma getirdiler insanları. Her şeyi "olabilir"e getirdiler. Herkes her an öldürülebilir, normaldir. Herkes her an tutuklanabilir, normaldir. Bu, nasıl bu kadar normal olabilir? Bir söylenti, bir yalan, bu kadar nasıl olabilir? İşte böyle bir ülke yarattılar. Siz bu ülkede başbakansınız, cumhurbaşkanısınız, ilk yapacağınız şey toplum güvenliğidir. Toplumun sağlığıdır, bereketidir ve kardeşliğidir. İşte en büyük projenizle, toplumda büyük bir güvensizlik ortaya koydunuz. İnsanlar şüphe içinde, kuşku içinde, zan altında. Ve bayram günü, mübarek bayram günü, hepiniz o televizyonlarda göbek attınız. Ve belge göstermediğiniz insanlar taş kafeslerde yatıyor, içeride. Ve utanmıyorsunuz. Ve hiçbiriniz kalkıp hiçbir yerde sormadınız, "Ya bu adam niye burada? Niye tutuklu?" Bir taneniz bunu sormadı. Ne de güzel bayram yaptınız, ne de güzel kavurmalar yediniz, ne de güzel Kâbe görüntüleri verdiniz. Bunların karşısına geçecek ve böyle konuşacak yazarları bu ülkenin kalmadı. Gerçeklik çok zor bir şeydir. Çok zor ele geçer. Öyle Aydın Doğan'ın maaş vermesiyle, haberci, gazeteci olunmaz. Devletin verdiği yedi yüz milyon dolarla ATV'yi alıp da yazar, gazeteci olunmaz. Yazar ve gazeteci olacak insanların otuz, kırk yıllık bir vicdan eğitiminden ve bir bilim eğitiminden, bir toplum gözleminden, bir trajediler içinde hayattan gelmiş olması lazım.

Siz, bir toplumun kaderiyle oynamak ve bir toplumu düşman yapmak için bu kadar basit zan ve şüpheleri inandıracak muhabirler ve yazarlar bulup, yüzlerce kitap yazdırdınız. Şimdi bize düşen, bu büyük propagandanın, nasıl olduğu, ne olduğu, niçin olduğu, toplumumuzun bundan nasıl zarar gördüğü üzerine konuşmaktır? Ve bizim de yapmaya çalıştığımız budur. Bu büyük propaganda gücünü, kandırma

gücünü nasıl başardılar? Bir toplumun gözleri önünde bu kadar yalanı nasıl gerçekleştirdiler, hayata döktüler?

Tüm bunlara, Nasreddin Hoca fıkrasıyla yanıt vermek istiyorum. Hoca, evde, hanımıyla oturuyor. Yakınında bir kasnak var. Bilirsiniz eleğin etrafında kasnak olur ve gergindir. Hoca, kasnağa ayağıyla basıyor, kasnak zıplıyor yüzüne vuruyor. Hoca da kasnağı eline alıyor bir tane vurup yere çarpıyor. Yere çarpan kasnak tekrar zıplıyor gelip bir daha Hoca'nın yüzüne vuruyor. Hanımı da bağırıyor, "Ya, akıllı adamsın, gitmişsin kasnağı dövüyorsun." Hoca da "Sen öyle san, o kasnak canavar olmuş, beni dövüyor, sen orada otur."

LALE ŞIVGIN: Propagandadan bahsettik epeyce. Tam bu noktada son günlerde aslında üzerinde durulması gereken başka konu daha var bana göre. O da bazı yazar ve gazetecilerin ve aydınların oluşturduğu bir grup insan bir kampanya başlattılar ve zannediyorum yılbaşından sonra internette başlayacak "Ermenilerden özür diliyoruz" isimli bir kampanya. Bunu nasıl değerlendirmek gerekli. Ermenilerden niçin özür dileniyor? Kim adına özür dileniyor? Orada acıyı paylaşmak ve özür dilemek arasındaki fark gerçekten fark edilebiliyor mu, yoksa gerçekten bilerek mi böyle bir isim veriliyor bu kampanyaya? Siz nasıl düşünüyorsunuz?

NİHAT GENÇ: Şimdi biz, bunun üzerine çok konuştuk. Türkiye de çok konuştu. Önümüzdeki yıllarda da çok konuşulacak. Bu artık bir değirmen gibi döne, döne, döne gelecek. Dünyada en etkili reklâmı dilenciler yapıyordur. İşte acındırma duygusu, "bir parça ekmek". Ya, bir parça ekmek, bir lokma. Dünyada, bütün reklâm felsefesinden konuşursak, en etkilisi bu. Çünkü sizi bir parça ekmek vermemekle itham ediyor. Bir parça ekmek verseniz, yüzünüze bakar, "Ne? Bir parça ekmek mi istedik sizden?" der. Onun istediği bir parça ekmek değil ama sizi suçluyor. Bir parça ekmek! Yani acındırma duygusuyla sizi itham ederek, sizde aşağılanma duygusu oluşturuyor. "Allah rızası için beş kuruş" mesela. Ço-

cukluğumdan beri bu beş kuruş lafı değişmemiştir. Beş kuruş piyasadan kalktı ama çocukluğumuzdan beri "Allah rızası için beş kuruş". Beş kuruş, bir reklâm sloganı. Ne demek istiyor? "Sen öyle bir adamsın ki bana beş kuruş bile vermiyorsun. Sen öyle cimri, öyle pinti, öyle gaddar bir adamsın ki beş kuruş bile vermiyorsun." Bu, bizde bir aşağılanma duygusu oluşturuyor ve çok etkili bir reklâmdır. Yani dünyada gelmiş geçmiş en etkili reklâm budur. Ve hâlâ dilenciler sokağa çıksın, "Dilenciye para vermeyeceğim" diyen ne kadar inançlı adam varsa, "Bir parça ekmek, bir beş kuruş" dendiği zaman, o büyük ithamla yüz yüze geliyor ve ister istemez vermeye çalışıyor. Bu aşağılanma duygusu ve acıma duygusunun bir sürü sebebi var ortaya çıkmasında. Burada bu aşağılanma duygusu aydınlarımızda ciddi bir bulaşıcı hastalık. Bunu iki yüz yıllık tarihimizden okuyabiliriz. Bunun bir sürü sebebi var. Ben televizyonda bunların bir sürüsünü anlatmaya çalışıyorum. Bizde de var bu duygular. Biz bunlardan münezzeh değiliz yani. Hepimizde bunlar kısmen vardır. Fakat bunlarda çok şok ve travmatik bir aşağılanma duygusu söz konusu.

Mesela geçenlerde okuduğum çok ciddi bir kitapta, bu aşağılanma duygusunun hafıza değişmesi, hatıraların değişmesiyle ilgili çok güzel bir terapi vardı. Terapi seansları işte, psiko-terapiler. İnsanlar geliyorlar, konuşa konuşa birtakım sıkıntılarını, obsesif yanlarını ya da birtakım sorunlarını gidermeye çalışıyorlar. Terapist onlarda, küçük yaşta geçirdikleri bir şok arıyor. Bir taciz, bir travma, erken yaşta babanın ölümü, şiddetli bir dayak yeme arıyor. Adamda da birtakım bozukluklar var. O yüzden gelmiş, terapiyi kabul ettiğine göre ama hayatında böyle bir şey yok. Fakat terapi ilerledikçe, adam bakıyor ki kim hayatında bir taciz olduğunu söylüyorsa, bir travma olduğunu söylüyorsa, terapist tarafından ödüllendiriliyor. Adam da bu sefer uyduruyor. "Ben de beş yaşındayken böyle bir taciz yaşadım" diyor. Ya da "Altı yaşındayken babam beni böyle döverdi" diyor. Bu çok ispat-

lanmış bir şey. Hatta bir tane adam, olmayan suçlarından dolayı mahkemelik oluyor, on iki sene, on üç sene yatıyor. Ve hâkimler, avukatlar, araştırmacılar gidiyorlar, bu adamın bu suçunun belgelerini ve bulgularını arıyorlar. Böyle bir şey bulamıyorlar. Adamın geçmişteki hatıralarını, ailesine ve komşularına anlatırken, geçmişteki birtakım hatıraları yer değiştirmiş. Ödüllendirilsin diye. Ödüllendirilsin diye yer değiştirmiş. "Beni de babam şöyle dövdü" ya da işte "Çocukken tacize uğradım" gibi. Olmayan birtakım suçları üzerine alıyor.

Şimdi tabii bu işin metafor yani hikâye tarafı. Bizim aydınlarımız, Batı tarafından çok ödüllendiriliyor. Genç çocuklar görüyorum, yirmi bir, yirmi iki yaşında çocuklar. Bu çocuklar daha modern görünmek, daha özgürlükçü görünmek, daha insancıl görünmek için, hafızalarını ve hatıralarını değiştirmeye çalışıyorlar. Çünkü değiştirdikleri takdirde, işte Ermenilerden özür gibi, bu soykırıma destek gibi yerlere sahip çıktıkları takdirde ödüllendiriliyorlar. Aydın olarak ödüllendiriliyorlar. Kendilerini Emile Zola gibi görüyorlar, Dreyfus Davası'nın kahramanı, büyük bir özgürlük kahramanı gibi. Ve Batıda bunları ödüllendiren bir sürü mekanizma var. Vakıflar var, milletvekilleri var, kendi televizyonları var. Bunlar sürekli ödüllendiriliyor toplantılarda, konferanslarda. Bunlar birden demokratik, özgürlükçü aydın konumuna geliyor. Mesela şöyle bir moda oldu edebiyatımızda: İstanbul'da yaşayan neredeyse her yazarın bir Ermeni komşusu olmuştur. O Ermeni komşusunun bir tane güzel anneannesi olmuştur. O anneanneden çocukken dinlediği çok güzel hatıraları olmuştur. Oysa bunların dördü doğrudur, altısı yalandır. Ödüllendirilsin diye. Böyle çocuklukların hatıraları, hafızasına hep yer değiştirir. Doldururlar böyle şeylerle. Ve hani oradan bahsederse, Ermenilere karşı böyle bir insanlıktan bahsederlerse, insan olarak ve aydın olarak ödüllendirileceğini biliyor. Bu, bir ödül mekanizmasıdır. Türkiye'deki aydınlar, medya tarafından ve Avrupa'daki birtakım kurum-

lar tarafından, yabancı gazeteciler tarafından, bu duygularıyla ödüllendirildi. Yani toplumun karşısına geçip, devlete karşı, hükümete karşı, bilmem neye karşı bağırmak, olmayan birtakım travmaları icat etmek, o travmalar üzerinden lüzumsuz...

Hani bir cenaze vardır. Adamın da cenazeyle hiç ilgisi yoktur ama cenazeden nasiplenmek için o da dizine vurur, "Aman, aman, gitti" diye. Bunlar tanımadıkları, bilmedikleri, okumadıkları bir tarihe sızlanıyorlar, dizlerini dövüyorlar. Çünkü o şekilde ödüllendiriliyorlar. Bunlar hem maddi olarak ödüllendiriliyorlar hem de şöhret olarak ödüllendiriliyorlar. Bunu da iyi fark etmiş durumdalar. Bu yüzden bu insanlar, bu ve benzeri mekanizmalarla çokça karşımıza geleceklerdir. Yani bu değirmen böyle dönecek. Ben burada bu konuyu da aydınların kendi hatıralarını, hafızalarını, sırf ödül için, sırf takdir görmek için, sırf özgürlükçü aydın olmak için, yani bu kavramlar etrafında okşanmaları için nasıl değiştirdiklerini görüyorum. Psikolojik olarak aydınımızın bu aşağılık kompleksi ve travmatik bir acıma duygusunu ortaya çıkartmalarının, bütün bunların psikolojik açıdan incelenmesi taraftarıyım. Çok bağırdım. Yine de bağırırım. İleride de bunu çokça konuşuruz.

LALE ŞIVGIN: Kampanyayla ilgili yaptığımız bir beyin fırtınası programında aslında şöyle bir şey ortaya çıktı: Böylesi kampanyalarla güya kardeşlik, dostluk mesajları verme noktasıyla hareket edildiği söyleniyor ama aslında bir diğer taraftan da bakıldığında bu tür kampanyaların o tür kardeşlik duygularını tamamen birbirinden uzaklaştıran hatta düşmanlık tohumları eken kampanyalara dönüştüğünü de görüyoruz. Bir tarafta, "ben niye özür dileyim ki" diye karşı çıkacak insanlar olabilir.

NİHAT GENÇ: Öyle değil. Oradan bakınca biz, net tartışamayız. Şuradan bakınca tartışırız. Duygularımızı çok sahici ortaya koyduğumuzda, tarihimize bakışımızı, kendimize

bakışımızı, gururumuza bakışımızı, ülkemize bakışımızı, bilgiye bakışımızı çok sahici ortaya koyduğumuzda, yani yalakalık yapmadığımızda, lüzumsuz baş eğmeler yapmadığımızda, lüzumsuz acındırmaya girmediğimizde daha sahici oluruz ve daha sıhhatli, daha akıllı bir diplomasi kurarız. Öbür türlüsü bir yalaka ilişkisidir, bir boyun eğme ilişkisidir. Bizim, bu ülkedeki, Batı hayranı aydınlara anlatamadığımız budur. Sizler dik durun, sizler gerçekten yana olun, sizler belgelerin diliyle konuşun, sizler aydın gibi aydın olun, daha sıhhatli ilişki kurarsınız. Efendim, yok "Ayağını öpeyim", yok "Bilmem neyini öpeyim" diyerek, acındırarak karşı taraftakinin paranoyasına hizmet edersiniz.

Bu aydınlar, Ermenistan'ın müfredatına sızmış ve Ermenistan'daki bütün gençlerin beynini yıkayan büyük paranoyaya ortak oluyorlar. Ve buradaki paranoya, çok dehşetengiz bir paranoyadır. Bugün Ermenistan'da hiç kimse bu paranoyayı sorgulayamıyor. Sadece bu paranoyanın dışına çıkmış Türkiye'deki ya da başka, yani Diaspora'dan uzak kalmış ya da Ermenistan'ın ideolojisinden uzak kalmış Ermeniler bu paranoyayı çok iyi teşhis ediyorlar. Ve o daireden çıkmadan da o paranoyanın ne kadar dehşetengiz olduğunu görmüyorlar. Türkiye'deki aydınlar da o paranoyayla ilişkilendiriyorlar kendilerini. Bu on altı, on yedi yaşındaki çocuklara, bir devlet kurmak, bir ülke kurmak isteyen Ermenilerin çok yoğunlaştırılmış, aşırı panikleştirilmiş, galeyana getirilmiş bir aşırı, dünyada eşi benzeri görülmemiş, düşmanlık tohumlarıdır. Siz buna ne diye ortak oluyorsunuz? Tarih okuyun. Siz tarihin diliyle, aydının diliyle konuşun. Gerçekten samimi insanlar olun, onlarla aile olun. Kapılarınızı açın, gidin görüşün. Her türlü ticari ilişkiye girin. Her türlü sosyal yardım ilişkisine girin, ortaklaşma ilişkisine girin. Bu, başka bir şey. Oradaki paranoyaya ortak olmak, o paranoyaya da buradan destek verip, oradaki insanlara "Siz paranoyatik bir travmadan bahsediyorsunuz, bakın o doğru" deyip onları güçlendir-

mek çok yanlıştır. Ve bunun cezasını da tarih bunlara gösterecektir.

Biz, dürüst olursak, net olursak, açık olursak... Yani babamın, beni sevebilmesi için ya da annemin, beni iyi evlat olarak görebilmesi için onlara şirin görünerek iyi evlat olamam. Nefretimi, kötülüklerimi, yani insan oluşumu görerek olurum. Burada bir halk yaşıyor. Bunların bir devleti var: Türkiye Cumhuriyeti. Bir anlayışı var. Biz, bunu ne kadar hakiki yansıtırsak duygularımızla, o zaman Ermenilerle daha iyi anlaşırız. Daha iyi kardeş oluruz. Daha sağlam oluruz. Çünkü ilişkiler yalakalık üzerinden, acıma üzerinden, travmalar üzerinden kurulmaz. Gerçeklik üzerinden kurulur. Birbirimizi kandırarak bir yere varamayız. Bu toprağı benim ne kadar sevdiğimi onlar bilecek, benim gururuma düşkünlüğümü onlar bilecek, ben de onların gururlarına ne kadar düşkün olduğunu bileceğim. Yok "Böyle buyurun efendim", yok "Şöyle yapalım efendim" diye ağlama, zırlama, yalakalık, vakıf, bağış ve tatmin edici lüzumsuz konuşmalarla bir yere varılmaz.

Birtakım aydınlarımız, bunlar çok az okumuş ama çok okumuş görünen bu aydınlarımız, tarihe çok az şahit olmuşlar ama sanki tarih gibi konuşan bu aydınlarımız, Türkiye'de bir avuç, beş, on, on beş insan 1990'dan beri büyük medya tarafından, NTV tarafından, başka televizyonlar tarafından fazlaca ağırlandılar. Onlar o ağırlanmaları kendi bilgilerinin ve statülerinin bir karşılığı olarak gördüler. Hayır, değil. Aynı televizyon, Sibel Can'ları, Müjde Ar'ları, Hülya Avşar'ları da ağırlıyor. Oraya çıkıp ağırlanman, senin bilgin çok büyüktür ya da sen, iyi biliyorsun anlamı taşımaz. Aynı gazeteler, seni meşhur yaptığı gibi Fatih Ürek'i de meşhur yaptı, Sibel Can'ı da meşhur yaptı. Aynı mekanizmadır. Yani sizin bir bilginiz var da onun karşılığı değildir. Siz sadece oturduğunuz köşelerde, medya saraylarında lak lak yapma

şansını buldunuz. Öyle ilişkiler, böyle ilişkilerle. Bu, sizin bilginizin karşılığı değildir.

Birtakım insanların bilgilerine karşı çok fanatik bir bağlılıkları var. O yüzden dogmatik oluyorlar. Bilim adamı tam tersidir. Bilim adamı kendinden aşırı şüphe eden insandır. Bunlar hiç şüphe etmiyorlar. Bakın, Fransa hükümeti bir yasa çıkarmaya çalıştı. "Ermeni Soykırımı yoktur diyenler cezalandırılacaktır" diye. Türkiye'de herkes bu yasayı savundu. Şimdi Fransa, bu yasanın ne kadar ayıp olduğunu anlayıp, geri çekti. Ya da geri çekmeyi düşünüyor. Bizimkiler kaldı ortada. Yani kraldan çok kralcı oldular. Çünkü Fransa'da kendinden kuşku eden, tarihten kuşku eden, bilgiden kuşku eden bir sürü insan var. Zaten Batı bu kuşku üzerinden gider. Ama bunlar kendilerine o kadar inanıyorlar ki o kadar eminler ki kendileri o kadar peygamber ki hiç kendilerinden kuşkuları yok, aksi laf eden herkesi dışlama, yok sayma, kabul etmeme. Böylelikle ortak bir paranoyanın içine giriyorlar. Bunlar bölüşülmüş bir paranoya.

Ermeni Diasporası'nı da bu konuda tebrik etmek lazım. Kendilerinin bölüştükleri paranoyaya, Türkiye'den işte Elif Şafak, Ali Bayramoğlu, ne bileyim işte böyle bir sürü eften püften adamı da kattılar. Güzel bir oyun ama. Yani şöyle bir güzel oyun, bunlar böylelikle, "özgürlük, demokrasi, hoppa, hippa" diye gidiyorlar. Ortada kitap yok, ciddi bir eser yok. Türkiye'nin önünü açacak, Türkiye'deki zihniyet devrimine, insanların bilincindeki sıçramalara yardım edecek, insanların nesneyle, kendileriyle hesaplaşmasına yardım edecek bir kitap, eser, tartışma ortada yok. Bunlar "demokrasi, özgürlük, bilmem ne" gidiyorlar. Çok mutlular, paraları da var. İşte adada, Büyük Ada'da evleri de var. Çok moda bir lafımız var, iki yıldır. NTV galiba bu lafı moda etti, "Açılım" çok moda. O açılım, bu açılım, şu açılım...

LALE ŞIVGIN: Çarşaf Açılımı derken şimdi bir de Kürt Açılımı var.

NİHAT GENÇ: Önce "demokrasi açılımı" diye bir kelimenin yanındaydı, şimdi açılım başlı başına bir, anahtar derler, leitmotive (ana tema) derler, çok anahtar bir rol oynamaya başladı. Şimdi insanlar, karşıdaki insanlara "açılımda bulun, açılımda bulun" diyor. Yani yeni bir tartışma eylemi var, açılım. Şimdi buraya oturuyoruz, insanlar bizi dinliyorlar, onlara Anadolu'muzdan güzel bir hikâye anlatmak istiyorum. Her konuşmama bunları koymak istiyorum çünkü başka türlü benim hoşuma gitmiyor anlattığım şeyler. Güzel bir Nasreddin Hoca fıkrası anlatalım, bu akşam insanlarımız dinlesinler.

Bir gün Nasreddin Hoca kasaptan et almış, evine götürüyor. İki buçuk, üç kilo et. Kör bir köpek peşine takılıyor. O sokağa giriyor, kör köpek peşinde, bu sokağa giriyor, kör köpek peşinde. Kör köpekten kurtulamıyor. Tam evin önüne geliyor, eve girecek, kör köpek gelip önünü kesiyor. Akşam oldu, eve giremiyor, kör köpek ete yapışıyor. Nasreddin Hoca bakıyor eti eve götüremeyecek, akşam da oldu, "En iyisi bu eti bu kör köpeğe satayım" diyor. "Ulan" diyor, "Gel buraya. Ben bunu sana beş akçeye satıyorum. Yarın parayı getir. Al da eti afiyetle ye." Köpeğin önüne atıyor eti, köpek yiyor. Hoca da "Nasıl olsa ben sonra bundan beş akçeyi alırım" diyor. Neyse, bir-iki gün geçiyor, sokakta köpeği görüyor. "Ulan bizim kör köpek burada. Benim bundan beş akçe alacağım var" deyip kovalıyor. Köpek kaçıyor, parayı alamıyor. Aradan üç gün geçiyor, "Ulan benim, senden alacağım var, niye vermiyorsun" diyerek yine köpeği kovalıyor. Gene köpekten parayı alamıyor. Neyse, bir hafta sonra bir daha kör köpeğin peşine düşüyor. "Bu sefer peşini bırakmayacağım" deyip, zorlu zorlu koşuyor arkasından. Köpek gidiyor, bir eve giriyor. Hoca da peşinden giriyor eve. Üzerine sabahlık atmış bir kadın karşılıyor, "Buyurun" diyor. Nasreddin Hoca, "Şu kör köpekten beş akçe alacağım var. O kör köpeğe söyle, beş akçeyi göndersin" diyor. Meğer kadının yukarıda aşna fişne yaptığı sevgilisi de körmüş. Böyle

zampara bir tip, adamın lakabı da kör. Kadın tabii şaşırıyor "kör köpek" deyince. Yukarı çıkıyor, adama "Aşağıda bir adam var, 'o kör köpekten beş akçe alacağım var, o kör köpeğe söyle getirsin' diyor" diyor. Adam da "Ya hanım, şimdi hatırlayamadım ama biz burada yakalanırız, sen şu beş akçeyi al, ver, def et onu" diyor. Hoca alıyor parayı, gidiyor. Giderken paraları sayıyor, bir yandan da kendi kendine konuşuyor: "Ulan, köpek oğlu köpek, sıkıyı görünce nasıl da parayı bulursun."

Açılım, bu kör köpek, artık maksadın dışında beklentiler oluşur...

LALE ŞIVGIN: Bu Açılım meselesini biraz açmak istiyorum. Kimisi Ermeni, kimisi Çarşaf Açılımı diyor. Son olarak da bir Kürt Açılımı modası var. Yerel seçimlere yönelik birtakım formüller aranıyor anladığımız kadarıyla. Bir diğer taraftan devletin televizyonu TRT, 1 Ocak'tan itibaren Kürtçe yayına geçek. Diğer tarafta Kerkük'te bir patlama oldu biliyorsunuz. Bayramda, ellinin üzerinde ölü var ve Cumhurbaşkanı Gül'ün de Kerkük'e gitmesi söz konusu. Kulağında bir rahatsızlık vardı. Doktorlarından olur alırsa böyle bir ziyaret söz konusu olacak. Ne oluyor? Bölgeye ilişkin, kimilerine göre Kürt sorunu olarak adlandırılan bu meseleye ilişkin birtakım politika değişiklikleri mi var? Böyle bir ihtiyaç var mı size göre?

NİHAT GENÇ: Şimdi dünya yeni bir peygamber kazandı. Tarihte, yüz yıllık diyelim, Bismarck'lardan, eski liderlerden beri, işte Washington'lardan beri diyelim, hatırladığımız bir son yüz, yüz elli yıllık tarih içerisinde ilk defa bu kadar yoğun bir popülaritesi olan, neredeyse peygamberane bir başkanla karşılaştık. Henüz başkan daha koltuğuna oturmadı ama Başkan'a tüm dünyada peygamberane bir bağlılık var. Artık Amerika'nın başkanı olmaktan çıkıp, dünyanın başkanı olma tarafına doğru gidiyor.

Yabancı televizyonları izlerseniz, BBC, CNN ya da FOX gibi, orada göreceksiniz, Başkan konuşurken onu seyredenlerin yüzü bir rahibi, bir papazı ya da bir imamı, sanki bir Buda müridi, şeyhini dinliyormuş gibi böyle hoşnut bir ifadeyle dinliyor gibi. Burada peygamberane bir şey var. Obama'nın üzerinde çok önemli işler yapacağına dair bir beklenti var. Dünyayı değiştireceği gibi tezler, böyle beklentiler var. Bu beklentilerin en büyüklerinden bir tanesi de Afganistan ve Irak. Irak'tan bir geri çekilme takvimi oluşturdular. Bu takvim içinde gizli bir korkuları var. Bu gizli korku da "Bu Araplar gelip, bu Kürtlerin üzerine, Barzani'nin üzerine saldırırsa ne olacak?" E, bunlar da tabii hesaplar içinde bir hesap. Ciddi bir hesap yani. Artık bu çekilme trafiğinde yeniden oluşabilecek, şöyle, şöyle, şöyle, bütün planlara karşı yeni siyasal düzenlemeler. Şimdi burada yeni bir siyasal oluşum söz konusu. Irak Savaşı'ndan, Obama'nın iktidara gelişine kadar olan süreç bitti, yeni bir süreç başlıyor. Bu yeni süreçte, bölgede hâkim unsurlar nasıl olacak, orada Amerika'nın kısmi çekilmesi durumunda neler olacak, Türkiye'nin ilişkileri nasıl olacak, işte bunlar sıfırdan başlanıp inşa ediliyor. Burada şüphesiz Amerika'nın söz verdiği, kendisine yakından destek veren Barzani ve Talabani güçlerini onore edeceği, destekleyeceği, onları yalnız bırakmayacağı yani onları Arapların önüne atmayacağı çok açıktır. O yüzden o bölgeyi sağlama alıyor. Bana sorarsan, Amerika'nın, Irak'tan çekilmesi hiçbir zaman söz konusu olmayacak. Çekilse dahi, Süleymaniye ve Erbil'de çok güçlü Amerikan güçleri olacak.

Şimdi, şunu unutmayın: Rusya 1860'ta filan girdi Ermenistan'a. Ve şimdi genç çocuklar bilmez, Ermenistan diye o zaman bağımsız bir devlet yok. Rusya'nın uydusudur bu. Yani kölesidir, sömürgesidir. Hava kuvvetleri, sınırları, her şeyi, bütün dış politikası Rusya'nındır. Yüz elli yıl önce girdi, hâlâ kumanda Rusya'nın elindedir. Japonya ve Almanya çok büyük, güçlü, dünya ekonomisini sarsan devletler olma-

sına rağmen, asker masker yapamaz. Amerika bir kere bunların ümüklerinden sıktı. O gün bugündür onun uydusudur. Orada oluşmuş olan bir Kürt Devleti oluşur mu, oluşacak mı, oluşuyor mu dediğimiz şeyde de Amerika dünyada yaşadıkça oradaki güçlü varlığını hiçbir zaman terk etmeyecek. Yani üç yıl sonra, beş yıl sonra, on yıl sonra hiç terk etmeyecek. Orada hep olacaktır. O sadakatini, Kürtlerin o kendisine gösterdiği sadakatin karşılığını Amerika onlara verecektir. Bütün denklem de budur. Ve çalışmalar da buna dönüktür. Onun arkasındaki bütün söylenmekte ve konuşulmakta olan senaryolar da uydurmadır. Yani siyaset bilimciler yakıştırıyor. Bakalım, "Allah sonumuzu hayretsin" diyelim. Biz, sınırlarımızdan sorumluyuz, sınırlarımızdan silah girmesin, kavga girmesin, onlardan sorumluyuz.

LALE ŞIVGIN: Ama nihayetinde Amerika bölgeden elini çekmeyecek.

NİHAT GENÇ: Kesinlikle çekmez ve Kürtleri de kesinlikle yalnız bırakmaz. O yüzden yeni bir siyaset oluşuyor bölgede. Bölgede yeni bir tanzim söz konusu. Kürtlere de şöyle bakacaksınız, Osmanlı İmparatorluğu döneminde bizim 1960'lı yıllara kadar bu ideolojik televizyonlarda ya da kitaplarda anlatılanlar gibi değil. Kürtler, Türkiye'nin, Anadolu'nun, Selçuklu'nun, Osmanlı'nın ve Cumhuriyet'in her şeyi olmuştur. Annesi, babası olmuştur. Her pişmiş aşında vardır, her siyasi kavgasında yan yanadır, iç içedir. Ve hatta senden, benden, hepimizden de öndedir. Bugün bize memleket sevgimizi, din sevgimizi öğreten insanlar, kim gelirse aklınıza şarkıcı, türkücü, teorisyen, bilim adamı, bunlar hepsi Kürtlerdir. Yani bize bu ülkeyi sevmeyi öğreten de bu insanlardır. Din olarak da öyle, İslami kültür olarak da öyle. Bu insanlar ta İdris-i Bitlisi'den beri bu aşiretlerin tam bağlılığı vardır. Bu topraklara bağlılığı vardır.

60'lı yıllardan sonra dünyada bir gençlik hareketi ortaya çıkıyor. Türkiye'de de çıkıyor. Bu gençlik hareketi, sol bir

hareket. Sol hareket içerisinde yeni bir Kürt hareketi ortaya çıkıyor. Bu tarihte olmayan bir şey. Yani aydın gençlerin oluşturduğu bir şey. Bu sonra işte Doğu Devrim Ocakları gibi, başka sol partiler, TKP içine sonra da diyelim PKK içine yerleşiyorlar. Bu genç aydınlar, özellikle ateist ve Marksist kökenli aydınlardır. Bu aydınlar, aşiretlere de nüfuz edemiyorlar, halka da nüfuz edemiyorlar. Çünkü halkın kültürü, geleneği ve Türkiye tutumları başka. Ama kavga, dövüş, travma, çatışma, yani orada otuz bin insan ölüyor. Otuz bin insan, otuz bin aile demektir. Otuz bin aile, beş, on kişiden akrabalarıyla çarptığın zaman, bir-iki milyonluk bir nüfus buluyorsun orada. Bu kadar taraftar edinebilme güçleri vardır.

Ancak aşiretler, tarih boyu bulundukları devletlere sadakat göstermişlerdir. Ve bizim her şeyimiz olmuşlardır. Aşiretin mutluluğu, güzelliği, devletten büyüktür. Burada oturup bunu konuşmamız lazım. Şimdi aşiretler neden devletleşmedi? Niçin devlet olmayı seçmediler? Niçin bağımsızlık savaşı vermediler? Çünkü rahatlar. Et var, kuzu var, süt var, yayla onların, işte oradaki kızlar büyüyor, kızların beşini kendine alıyor, beşini ona veriyor, hukuku kendi içinde görüyor. Yani bir mutluluk havuzudur. Devletlerin kenarına böyle, dağlık bölgelere, sınır bölgelerine yerleşmiş, bugün Pakistan'ın, bu Keşmir bölgesindeki aşiretler üzerinde hükümdarlığı yoktur. Bu insanlar aşiret diye yaşamaya başladılar ve aşirettir diye gidiyorlar. Devlet olmak da istedikleri yoktur. Osmanlı'ya da bağlılıkları aşırı fazlaydı. Her şeyden fazlaydı. Cumhuriyetimize de öyledir. O yüzden bir ideoloji bize gelip ayrılıkçılık yapıyor diye bu toprağın hamuru olan, mayası olan, tutkalı olan, annesi olan, gelini olan, her şeyi olan insanlara "Aman aman aman, çok dikkatli konuşalım. Çok dikkatli konuşalım" diyor. Herkesi bu havuzda değerlendirmek bizi çok yanıltır. Ve gerçekle de alakası yoktur. Ayrılıkçı hareketler tarihin her döneminde olmuştur. Rusya, Çin, her yerde. Biz de bununla siyasi olarak kavgamızı ya-

pacağız. Biz aynı kültürün çocuklarıyız. Aynı ailede anne ve babayız. Bugün her Türkün evinde Kürt vardır ve her Kürtün evinde bir Türk vardır. Böyle Türk, Kürt diye de meseleye girmeyelim. Bu ülkede ne varsa elma, armut, bunları kardeşçe bölüştürmenin ve aile olmanın yolunu tutacağız. Biz, Lozan'dan sonra gittik, Birleşmiş Milletler'e dedik ki "Bizim sınırımız budur". Böyle bir sınırımız var. Sınırımızı savunacağız. Bu, bizim yasal hakkımızdır. Kardeşlik içinde, elmamızı, armudumuzu bölüşerek. Gücümüz yetse de bu bölgeler arası farklılığı gidersek. Orada çok büyük sanatçıların çıkacağı, bilim adamlarının çıkacağı, büyük kolejler yerleştirmek, oradaki tarımı, toprağı daha geliştirmek, o insanları çok daha soylu, modern bir kültürle tanıştırmak, bizim yapacağımız, bize düşen görev budur yani.

Barzani'nin aklı nedir, Talabani'nin aklı nedir? Onların aklı çatışmacı bir akıldır. "İki tüfek daha atalım, buradan bir parça daha alalım" diyen insanlardır. Bize öyle iki tüfek, tarih boyunca, bin yıl boyunca kimler atmadı ki? Bu toprakta kimler silah çekmedi ki? Bin tane adam, bin yıl boyunca silah çekti. Anadolu'nun dayanıklılığı başkadır. Anadolu'nun tutkalı başkadır.

LALE ŞIVGIN: Madem çevremizdeki gelişmelerden bahsediyoruz, Yunanistan'da bayram boyunca biliyorsunuz, neredeyse taş üstünde taş kalmadı. Başlangıç noktası da ilginç. Polis kurşunu yüzünden bir genç hayatını kaybediyor ve bunun üzerine insanlar sokaklara dökülüyor. Bu ne için ilginç? Yakın bir zamanda hatırlayacaksınız, bayramdan hemen önceydi, bir kadın saçlarından sürüklenerek İstanbul'da bir müzikholden kaçırıldı. Polis kılığındaki insanlar yüzünden ve hemen arkasından da polise kimlik sorulabilir mi tartışmaları başladı Türkiye'de. Bu sorulara alınan yanıtlardaki çoğunluk "Kimlik soramayız, buna çekiniriz" şeklindeydi. İnsanlar başlarına kötü bir şey gelebileceğinden endişe ediyordu. Fakat bakıyoruz Yunanistan'da insanlar sokağa dö-

küldü ve bir haftayı geçti hâlâ sakinleşmedi süreç. Onu nasıl yorumlamak lazım? Yunanistan'da başka bir şey mi oldu acaba?

NİHAT GENÇ: Ben, bu kimlik sorma yüzünden polise karşı bir yazı yazdım. Polis, üniversiteli bir çocuğu parkta görüyor ve kız arkadaşıyla otururken çocuğa biraz kabaca davranıp kimlik soruyor. Çocuğu alıp, karakola götürüyor. Tek suçu, parkta oturmak. Çok sert bir yazı yazdım polise karşı. Ve üç buçuk yıl ceza aldım. Sonra öğrendim emniyet müdürlerinden, polis okulunda da benim yazı okutulmuş. Yani demişler ki "Bu çocuğun bu yazısına karşı çıkmayalım. Bu, bize hakaret etmiyor." Bu, kimliğin ne kadar kaba ve vahşice sorulduğunu falan gibi... Çok sonra bu yasa da değişti biliyorsun. Artık polis kimlik soramıyor. Bu şeye gelince, bunu çok doğru buluyorum. Ben polisin, devletin, ordunun, her kimse bu ülkenin güvenliğinden sorumlu insanlarının, bu ülkenin çocuğuna, annesine, babasına, böyle küçük bir çizik vurma haklarının olmadığını düşünüyorum. Bunların görevi sınırlardadır ya da çok gizli ajanvari, bizi koruyacak, uzaktan koruyacak yerlerdedir. Bu insanların kalkıp bir çocuğu öldürmeleri, işte bunlar Türkiye'de çok bodoslama bir şekilde yapılıyor. Ergenekon gibi saçma sapan yerlerde, laiklik, şeriat gibi yerlerde enerjimizi harcayacağına, polis kolejinde polislerimizin daha sıhhatli, daha emin, daha güvenli, daha geniş insanlar olması için müfredatlar yapalım, çalışalım. Biz de buradan konuşalım. Çünkü git, insanı vur ve ondan sonra özür dileme. Ya da dile de ne oldu, bir aile gitti.

Başka bir yere gitmek istiyorum. Türkiye'de, "Yunanistan, Avrupa'ya girdi, bak ne güzel oldu" diyorlardı. Oradaki insanların hepsi Avrupa Birliği'ne karşıdır. Avrupa Birliği oraya ne getirdi? Eğer bir huzur getirdiyse, bir rahatlık getirdiyse... Avrupa Birliği oraya bir sürü para getirdi, "Şu kadar para aldı" diyor ya bizim adamlar. E, niye insanlar böyle he-

men bir kaosa girebildiler? Çünkü umutsuzluk var! Avrupa'nın içinde insanlar bunlar. Umutsuzluk, işsizlik, panik, endişe! Bu şeyin bir çocuğu öldürme vakası olmadığı çok açık. İnternette çok büyük ağları var. 19 Kasım'dan beri, otuz yıldan beri, çok güçlü bir anarşist grubun çok güçlü bir ağları var. Bunların ideolojisi de bir başkadır. "Su parası vermeyelim, elektrik vermeyelim, yaşayalım, dünya da bizden bir şey sormasın" diyen bir gruptur bunlar. Fakat bunların yeni kapitalizme, Dünya Ticaret Örgütü'ne, Avrupa'nın birleşmesine karşı da çok ciddi bir eleştirileri vardır. Bunların rüyası da bir gün sokağa dökülmektir. 68'i tekrar etmektir. O gücü de bulamıyorlar. Bugün kendileri de Yunanistan'da bu kadar büyük bir güç buldular. Belki yirmi yıl da bunu konuşacaklar, "Bak işte böyle yaptık" diye. Sonu ne gelir bilmiyorum. Ama bizim çıkartacağımız şey şudur: İşte Avrupa'nız. İşsizlik hani gidiyordu, ne oldu? Ki on yedi milyon, yirmi milyonluk bir nüfus. Yetmiş milyonluk bir Türkiye'nin ne hale geleceğini bir hesap edin. Halkımız, Türkiye'nin NTV televizyonundan, büyük gazetelerinden, İslamcı gazetelerinden, uçurulan üfürüklere baksın. "Avrupa Birliği'ne, Yunanistan girdi, ne güzel oldu, işsizlik kalkıyor, bilmem ne." İşte görsünler. Hepimize ders olsun.

Yazar, çizer, medya, hepimizin asıl görevi birbirimize bir fiske vurmamaktır. Sözlü bir taciz de yapmamaktır. Yazar bunun için vardır. Romancı, edebiyatçı, herkes bunun için vardır. Bunu hoş görmez bir pozisyona giriyoruz. Utanılacak bir şeydir. Yani bugün 1 Mayıs'ta insanların nasıl dövüldüğünü, bildiri atamayan, sokakta, anayasal bir hak olduğu halde dergi satamayan insanlara şahit olduk. Bu toplumda her türlü görüş olacak, her türlü insan her şekilde sesini çıkartacak. Demokrasi, şiddete başvurmadan farklı görüşlerin yan yana olmasıdır.

LALE ŞIVGIN: Ekonomik krize ilişkin görüşlerini alalım çünkü kriz derinleşerek devam ediyor. Dalga dalga büyüyo-

rek geliyor. Özellikle de 2009'un ilk yarısında daha ağır hissedilebileceği ifade edilebiliyor. Ne yapacağız bu gelen kriz karşısında? Yapacak bir şey yok gibi görünüyor ama...

NİHAT GENÇ: Şimdi önümüzdeki haftalarda televizyonda siz de ben de çok dikkat edelim ve bu konuyu konuşmaya çalışalım. Çünkü dünyayı yöneten bir Amerika Birleşik Devletleri var. Amerika Birleşik Devletleri sadece silah gücüyle dünyayı yönetmiyor. Ekonomik sistemiyle, ekonomik felsefesiyle yönetiyor. Bunlar dünyaya, serbest piyasanın, dev bankaların, uluslararası şirketlerin, gümrüklerin kırılması, bir ekonomi iddiaları var. Yani böyle bir pazar iddiaları var. Piyasa iddiaları. Bunun fikrinin kapitalist olduğu, kendilerinden olduğu bir iddia. Şimdi korumacılığa başlıyorlar. En büyük bankalarına yardım etmeye başlıyorlar. Şimdi bu her yerde tartışılmaya başlandı. Ve biz de buna çok zaman ayıralım ve burada tartışalım. Mesela şunu söylemek istiyorum, izleyicilerin aklında oluşması için birkaç cümle.

Amerikan Birliği denen şeyi, işte Amerikalılar, İspanyollar, Çinliler, daha önce Polonya'dan, Almanya'dan gelmişler, bu birliği yan yana tutan şey nedir? Hani biz ikide bir diyoruz, "Yunus Emre, bilmem ne" diye. Amerika bunu alışverişle yan yana tutar. Amerika'da tartışma yoktur. Sığır eti ye, işte kola, hamburger, hızlı şey, film, Hollywood. Böyle markalar, o markaları tüketmek. Alışveriş kültürü vardır, bu alışveriş kültürünün getirdiği bir uyuşukluk vardır, bu uyuşuklukla birliği ayakta tutar. Bir gün ara versek, desek ki "Bir hafta alışveriş yapmayın", Amerikan ekonomisi çöker. Ama nasıl çöker? İnsanlar tartışacağı için çöker. Tartışacaklar. Bizim gibi etnik sorunları tartışacaklar, dini sorunları tartışacaklar, Evanjelizm'i tartışacaklar, Irak'ı niye bombaladıklarını tartışacaklar. Değil mi? Bir sürü şeyi tartışacaklar.

Mesela Amerika, bu bizim Ermenicilere de ders olsun, Japonya'ya bir bomba atıyor, yüz binlerce insan öldürüyor Japonya'da, henüz bunu sorgulamış değil. Özür dilemiş değil. Yüz bin insan öldürdün kardeşim. Daha elli yıl önce. Japonya'nın başından aşağı, Nagazaki, Hiroşima, değil mi? Ha, bunları tartışacaklar, bunları konuşacaklar, bunları üçbeş sinemacı, yazar değil, tüm halk konuşacak. Alışveriş bir uyuşturucudur aynı zamanda. Tüketici olmak bu uyuşmaya girmektir. Amerika da birliğini yani bu ülkedeki huzurunu bu alışveriş çılgınlığında yaşar. Yani hepimiz bekliyoruz, Amerika bu alışveriş çılgınlığını bitirip tartışmaya geçebilir mi? Bence tartışmaya geçemez. Burada tartışmaya geçemeyeceği için büyük bir kriz yaşanacaktır. Niçin geçemeyecektir? Şimdi dikkat ederseniz, her kriz dönemine girildiği zaman büyük yazarlarımız, işte bu kapitalist yazarlar, tepedeki ekonomi yazarları, devlet de böyle der, "İnsanlar alışveriş yapsın", bu Keynes modelinden dolayı. "Sokağa çıkın, alışveriş yapın." Biz alışveriş yapacağız ki ekonomi kalkınsın. Böyle saçma bir şey.

Şimdi Amerikan ekonomik kültürü, çöp kültürüdür. Nedir çöp kültürü? Siz alışverişe gidersiniz, diyelim büyük bir mağazadan, on birimlik alışveriş yaparsınız, bunun dokuzu çöpe gider, birini kullanırsınız. Bugün Amerika'da on birim mal satılıyorsa, bunun dokuz birimi çöpe gider. Biz bir nevi, Türkiye de dâhil, büyük mağazalara gidip alıyoruz malları ve çöpe atıyoruz. Çöp işlevi görüyoruz. Üstelik bu çöpe atma işini de para verip yapıyoruz. Don, gömlek, işte bilmem neye veriyoruz parayı, gelip çöpe atıyoruz. Dünyada bu çöp değerlendirme, çıkan çöp, satılan mal ve çıkan çöp üzerine yapılan çalışmada, on birimlik malın, sekiz birimi çöpe gidiyor. Demek ki biz, bunlar büyük bankacı olsun, bunlar büyük fabrikatör olsun diye gidip alıyoruz onlardan. Alıyoruz, çöpe atıyoruz. Bizim dünyadaki hizmetimiz bu.

İkinci bir hizmet daha yapıyoruz bunlara. Vücudumuzu çöpleştiriyoruz. Mesela obezite diye bir şey şöhret oldu. Oturuyoruz, sürekli yiyoruz. Çok kazansınlar diye, ondan da yiyoruz, ondan da yiyoruz, ondan da yiyoruz. Vücudumuz çöp. Böyle her tarafımız çöp, insan olmaktan çıkıyoruz. Hareketimiz, enerji alanımız daralıyor. Bu tüketim çılgınlığı, bizi uyuşturmakla kalmıyor, onların çöpçülüğünü yapıyoruz, mağazalarını boşaltıp, çöpe atıyoruz, üstelik buna para veriyoruz. Bir de bedenimizi çöpleştiriyoruz. Ve sonra bunlar çıkıyor çok kolayca, "Alışveriş yapın, şirketlerimiz ayakta kalsın" diye halka çağıran bu insanlar, şimdi işçileri çok kolayca sokağa atıyorlar. İşçiler, diyelim ki düne kadar sandalye üretiyordu. Ya da araba üretiyordu. Şimdi o işçilerin hepsini çöp gibi sokağa attılar. Yüz bin kişi, iki milyon kişi, üç milyon kişi. Çöp gibi değerleri bile yok. Çöp gibi sokağa atıldı. Amerikan ekonomisi, bunun serbest piyasası, dünyayı çöpleştiren, bugün okyanusta çöp çorbaları var. Bunları mercan kayalıkları ememiyor. Çöp çorbaları! Türkiye kadar yer, karışamıyor.

İşçiyi çöpleştiriyorsun, insanı çöpleştiriyorsun, bedeni çöpleştiriyorsun. Biz de kendi çöplerini mağazalardan para verip alıp, çöpe atacağız. Böylelikle ekonomi ayakta kalsın. İşte bu saçma sapan kapitalist sistemin bir tartışma alanına çekilmesi lazım. İnsanı çöpleştirdin, bizden bu kadar parayı aldın, işçileri çöpleştirdin, bedenimizi çöpleştirdin, senin mallarını alıp, çöp hizmetini bize verdin. Peki, bu kadar parayı aldın bizden, ne yaptın? Gittin Irak'a, bir buçuk milyon insan öldürdün. Hâlâ Afrika'da koleradan insanlar ölüyor. Zimbabwe Devlet Başkanı söyledi, "Bu kolerayı İngilizler yapmıştır. Biyolojik silah"tır diye. Ya da AIDS. Neyse. Bu kadar kazandığın parayı, sosyal çalışmalara, dünyanın hayrına da kullanmıyorsun. İşte başından sonuna kadar bu tartışılmalı. Biz, çöp olmamıza, insanın, işçinin, hepimizin, hayatın çöpleştirilmesine karşı duracak bir düşünceyi tartışmak zorundayız.

Şöyle bitirmeye çalışayım. Bilim adamları insanın en çok neresi kaşınır diye araştırmış. Burası kaşınırmış *(sırtının omuz altını gösterir)*. Buralar kanat yerleri. Buralar ilk yağlanan da yerlerdir. Bir şeye daha dikkat edin, kuşlar da temizlenmeye başladığı zaman önce kanatlarının altını temizler. İnsanın esasında burayla bir derdi var. Buralar bizim kanat yerlerimiz. Kuşlar da buraları temizliyor. Biz daha enerjik insanlar olacağız. Vücudumuza yağ doldurarak, okyanusa çöp doldurarak, hayatımıza bu kadar pislik doldurarak insan olamayız. Hiç uçamayız. Geldiğimiz dünyaları hiç anlayamayız. Dünyayı bu kadar çöpleştirenlerin, yeryüzünü, iklimleri, her tarafı çöpleştirenlerin, bizi de çöpçüler gibi kullananların, insanlarımızı çöp diye sokağa atanların, bu krizin ortasında söyledikleri tek şey "Alışveriş yapın, alışveriş yapın." Alışveriş dedikleri de gideceğiz mağazalara, alacağız, gelip evin çöpüne atacağız. Dedikleri de bu.

İşte bundan, alışveriş ve tüketim çılgınlığından kurtulup, bu sistemi tartışmak zorundayız. Bu sistemi tartıştığımızda, ezcümle şunu söyleyeyim, yani yüz sayfanın özeti olarak: Türkiye bir gün şuraya gelecektir. Bugün ekonomik karar alanlar bir gün şuraya gelecek. Günlük gıda maddeleri, günlük tüketim, süt, et, yumurta, ekmek ve zeytinyağı ve buğday. Bunlar ucuzlamak zorunda. Bunlar ucuzlayacak ve sanayi bunların etrafına doğru dönmek zorunda. Bunu bugünden yapsınlar. Başka türlü kuramazlar. Büyük araba şirketlerine, büyük bilmem ne şirketlerine, büyük bankalara paraları vererek, bunları yapamazlar. Yağı, buğdayı, ekmeği, işte bütün bu günlük gıdayı, peyniri üreten insanları destekleyecekler ve bunları finanse edecekler, bunların yapılarını oluşturacaklar. Bunu bugün yapamazlarsa, yarın mutlaka yapacaklar. Mecbur yapacaklar ama dikkat edin, ekonomik kriz nereden gidiyor? Bütün bu küçük sanayi, küçük işletmecileri, kendi başına bunları üreten insanlar değil, hâlâ arabalar zenginleşsin, bankalar kurtarılsın diye uğraşıyorlar. Bir gün buraya gelecekler.

Niçin buraya gelmiyorlar? Yazarı, çizeri, akademisyeni, aydını çıkıp, bu tüketim çağını, bizi çöpleştiren, vücudumuzu, okyanusları, hepimizi çöpleştiren ve bizi de çöpçü yerine koyan, aklımızla hareket eden insan değil, onların eşyalarını alıp çöpe atan, vücudumuza ve dışarı atan, çöp haline getirilmiş bu insanlar sorgulamıyorlar. Kimse sorgulamıyor. İşte önümüzdeki haftalarda da bunu sorgulayalım.

2

LALE ŞIVGIN: Türkiye'nin gündemi her zaman olduğu gibi yine çok yoğun. Ermenilerden özür diliyorum kampanyasına tepkiler süriiyor. Bunlar dışında yerel seçimler yaklaştıkça Yüksek Yargı'da da çok derin bir çatlak oluştu. Bunlara ilişkin tartışmalar da yine Türkiye'de devam ediyor. Diğer taraftan Ergenekon sürecine ilişkin de birtakım ilginç gelişmeler oluyor. Bunları da bugün programımızda değerlendireceğiz. Hepsinden ilginci Türkiye'de "öteki" tartışması başlatıldı. Hemen hemen pek çok kesim ötekiliğe soyunda diyebiliriz. Yazar Nihat Genç, hoş geldiniz programa. Türkiye'de gerçekten bizim malzememiz tükenmiyor. Bu açıdan gazeteciler olarak şanslıyız demek mümkün herhalde.

NİHAT GENÇ: Kemal Kılıçdaroğlu'nun, Melih Gökçek'i de defterden silmesinden sonra halk arasında güzel bir fıkra anlatılıyor. Biliyorsun Şaban Dişli'yi devirdi. Tek tek hesap soruyor. AKP'lileri topluca karşısına alımıyor. Tek tek indiriyor. Dengir Mir Mehmet'i, Melih Gökçek'i indirdi. Halk arasında tabii kahvelerde fıkra anlatılıyor:

"Bu Dengir Mir Mehmet telefon etmiş Başbakan'a, 'Efendim' demiş, 'Biz bu partiyi, Ağa usulü kurduk, bey usulü kurduk. Ben zaten beyim ama bu Kılıçdaroğlu hesabı Alman usulü alıyor, tek tek."

Bakalım sırada kimler var. Ergenekon'daki gelişmeler de çok enteresan. Sabırla bekliyoruz. Tabii içerde yatanlar bi-

---

27 Aralık 2008

zim gibi sabırlı olamaz ama iş fazlasıyla sarpa sardı. Çok eskiden emekli olmuş Yargıtay hukukçuları takip ediyorlar, biz de onlardan izliyoruz. Onların, fol yok yumurta yokken kalkıp bir şey demeleri mümkün değil ama genel olarak şunu söyleyelim, bu, benim şahsi düşüncemdir. Çok ağır konuşacağım. Zekeriya Öz ya bu işin sonunda intihar eder kendi kendine ya da beş sene sonra altı sene sonra Tayyip Erdoğan Bey'e dava açar çünkü bu dava tam tersine vurdu, paramparça oldu. Gizlilik, Hrant Dink davasında gizlilik vardı. Ne gizliliği?..

LALE ŞIVGIN: Mevzuu şu: Bir bilgi, bir belge istiyor mahkeme ve savcı bunu göndermiyor.

NİHAT GENÇ: Evet, şimdi de burada gizlilik. Ne gizliliği artık ya? Ne varsa ortaya çıkartın. Ondan sonra kalkmış "sulandırıyorsunuz" diyorlar. Sulandıran sizlersiniz işte. Açın ne varsa. Bu tamamen tabii belge yokken, henüz ortada bir şey yokken konuşan, bu işe savcılık yapanlara artık mahkeme yolu, üç sene, dört sene sonra çoktan açıldı ve bunların hepsi yavaş yavaş hesap verecektir. Benim şahsi düşüncem şudur: Türkiye'de siyaset yapanlar, hukukla oynayamaz. Hukukla hiç kimse oynayamaz. Hukuk geç olur ama bir gün bunu sonuçlandırır. Hukukta şöyle bir şey vardır. Hukuka bir şey girdiği zaman o neticelenecektir. Bu milletin hafızası zayıftır, söyledik, unutturduk, yaptık, oldu, olmadı, kaybettik, hukukta böyle kayıp diye bir şey yok. Oraya yazılmıştır. Mutlaka neticelenecektir. Biz sabırlıyız tabii, sabırla bekleyeceğiz. Ortalıkta bir gizlilik lafı dönüyor, daha ne gizliliği kardeşim? Biz sabırlıyız.

Nasreddin Hoca'nın sarığını bir gün dokuz yaşında bir çocuk almış kaçmış. Hoca, çocuğun peşine düşmüş, arıyor, arıyor, bulamıyor. Ertesi gün bir daha arıyor, yine çocuğu bulamıyor. Bakmış ki bulamayacak, gitmiş mezarlıkta beklemeye başlamış. "Hoca neyi bekliyorsun" diye soranlara,

"Çocuğu aradım, aradım bulamadım ama bir gün bu mezarlığa gelecek" demiş.

Biz de sabırlıyız bekleyeceğiz. Türkiye'ye yaptıkları bu palyaçoluklar, bu soytarılıklar, bu rezaletler yavaş yavaş ortaya çıkıyor. Tabii Türkiye'nin çok daha güçlü hukukçuları, çok daha güçlü gazetecileri olsaydı bu kadar da sürüncemede kalmazdı dava ama büyük bir skandal. Artık trajediler dolu skandal hepimizi bekliyor.

LALE ŞIVGIN: Evet aslında sabredeceğiz, Ergenekon süreci ile ilgili değil. Yani Ergenekon sürecinde mahkeme, savcıya Anayasa'yı hatırlatma gereği duydu. Bir çatlak ortaya çıkmış gibi görünüyor ama aynı şey Yüksek Yargı'da da yaşanıyor. Çok derin bir çatlak görünüyor o da yerel seçimlere ilişkin. Kapatılan beldeler var biliyorsunuz. Bunların seçime girip giremeyeceği noktasında bir ayrılığa düşmüş görünüyor şu anda Yüksek Yargı.

NİHAT GENÇ: Her yerde kurumlar arası savaş var. Konu ne olursa olsun. Ergenekon olsun, başka bir şey olsun, dinleme olsun, seçim olsun yani sorun ne olursa olsun Türkiye'deki kurumlar arası işte Danıştay, Yüksek Seçim, Yargıtay arasında bir kavga, bir didişme Türk siyasi geleneğinde de çok rastlamadığımız bir kurum savaşı var. Bu da halkı çok rahatsız ediyor. Tam tersine siyasi hükümetler bunun işleyişini, düzenini sağlar, herkesin rolü bellidir. Anayasa'da bellidir. Buna rağmen ortaya attılar yok işte Anayasa Mahkemesi Başkanı, kurul üyelerinden öne geçip atlayıp böyle kendince laflar etmesi bunlar yakışıksızdan öte, yakışmıyor, yani kaldırmıyor ve adamın hukukçuluğu sorgulanıyor. Ya ayıp diye bir şey var. Kepazelik yani ve bu kepazelik sürüyor. Yeter artık. Türkiye'de sokakta kavga var, evlerde kavga var, milletin aşıyla kavga var, terör kavgası var bir de kalkmışsınız bu Danıştay, bilmem ne hepsi birbirine girmiş, bunlar da yakışıksız şeyler. Türkiye ilk defa bu kadar kurumlar arası savaşlara şahit oluyor. Her alanda. Hadi diyelim

ki başörtüsü noktasında ideolojik bir şey var. Şimdi seçim. Ne alakası var ki? Herkes hukukçu gibi davransa, herkes Anayasa'nın verdiği rolü yerine getirse. Tam tersine işte öyle karmakarışıklık var. En başta Cumhurbaşkanımız ya da sonra da Başbakanımız arayla da müdahale etti, bu karışıklıktan sorumludur. O yüzden bunları fazla dürtmeyelim.

LALE ŞIVGIN: Bir öteki tartışması var Türkiye'de biliyorsunuz son zamanlarda. Arka arkaya yapılan araştırmalar var. Kimi araştırmalar diyor ki Türkiye, Kürtlerden özür dilemeli. Bir başkası biliyorsunuz bir kampanya vardı Türkiye, Ermenilerden özür dilemeli. "ozurdiliyoruz.com" diye bir internet adresi üzerinden kampanya başlatıldı. Son bir araştırma da Binnaz Toprak tarafından yapılan Boğaziçi Üniversitesi'nde Türkiye'deki ötekilerin aslında laikler olduğunu ifade ediyor ama bu araştırma karşısında da ciddi bir mahalle baskısı olarak nitelendirilen bir tepkiyle karşılaştı Binnaz Toprak. Nasıl değerlendiriyorsunuz?

NİHAT GENÇ: Bunu uzun konuşmamız lazım. Bu, çok önemli bir meseledir. Türkiye, Doğu ile Batı arasında kalmış ve bu yönleri felsefi olarak çok tartışılıyor. Ayrıca Anadolu şehirlerinin sosyalleşmesi çok önemli bir sorundur. 200 yıllık bir inkıtadan yani kesilmeden geçiyoruz. Bunu çok iyi tartışmamız lazım.

Önce başta şunu söyleyeyim: Binnaz Toprak ve buna bağlı olan kurum TESEV, Açık Toplum her neyse bunların bir politikaları vardır. Önce politikayı belirlerler ondan sonra da projeyi yaparlar. Bu projeler, "Gittik de proje yaptık" değildir. Hepsinin arkasında politika vardır. Bir hedefleri vardır. Siz buna gizli niyetleri deyin ya da planladıkları şey deyin. Bunların bu topraklarda bana sorarsan çalışma yapmaya, araştırma yapmaya hakları yoktur. Bir kere araştırmanın kendisi sakat araştırma, proje ne demek? Bunlar saçma sapan şeylerdir. Fakat Türkiye'de çok büyük güçleri vardır. Yani yüzlerce insan da araştırma yapıyor, yazı yazıyor ama

ne oluyorsa bunların yaptığı çalışmalar ekranlarda, bütün ekranlarda, manşetlerde. Bu kadar büyük gücü nereden alıyorlar, bunu medyamıza sormamız lazım. Bir kadın gitmiş, Denizli'de üç kişiye sormuş, "Efendim metodoloji". Ya ne metodolojisi? Yerim senin metodolojini. Yok, Avrupa'da 90 kişiye sormuş, burada 100 kişiye sormuş. Bunlar, bilimi kullanıyorlar. Bunlar, bilimi yalan yanlış kullanıyorlar, bilim kavramını değiştiriyorlar. Bunlar, çok tehlikeli şeylerdir. Bu halkın, bir sürü kavramıyla da oynuyorlar. Bizim halkımız mutaassıptır. Mutaassıplığından da gurur duyarız. Bizim halkımız muhafazakârdır. Muhafazakârlığından gurur duyarız. Muhafazakârlık ve mutaassıplık gibi kelimeleri bir yobazlık gibi, bir vahşilik gibi, bir geri kalmışlık gibi değerlendirilmesinin de karşısındayım. İki de bir ekranları açıyorsun işte mutaassıp, işte muhafazakâr. Ya ne kadar güzel işte, mutaassıp. Ne kadar güzel, muhafazakâr. Bu toprakta yaşayan insanlar tabii ki bir parça, büyük bir parça da muhafazakâr olacak. Bu, onların çok büyük değerleridir. Atalarını, dedelerini, dualarını, namazlarını, değil mi, düzenlerini koruyacaklar. Bu, başka bir şey. Efendim bir modernizm. Modernizm diye bir kriterleri var.

Nedir modernizm kriteri? Bir kriter yani, metodoloji dedikleri şeyler, metodoloji kriterleri, "Efendim işte uzun saçlı çocuklar, küpe takan çocuklar." Ya modernizmin kriteri küpe takmak mıdır? Uzun saç mıdır? Modernizmin kriteri, bu insanlar traktörü tarımda nasıl kullanıyor, bu insanlar endüstriyi nasıl kullanıyor, bu insanlar üniversiteyi nasıl kullanıyor? İşlerini nasıl yapıyorlar? Sanayi üretimleri nedir? Modernizmin kriteri budur. Fen nasıldır? Yani bu insanlar, yüz kişi kalkıp, yüz tane hasta, hastaneye gitmeden hocaya gidiyorsa ben bunu modernizm kriteri olarak eleştiririm. Yok orada öyleymiş de yok Konya'da, Denizli'de buymuş. Bizim mutaassıplığımıza, bu halkın mutaassıplığına ve bu halkın muhafazakârlığına çok terbiyesizce laf ediyorlar. Ben bir yazar olarak bunun kavgasını veriyorum. Bu toprakların

güzel insanlarının oturmasına, kalkmasına, muhabbetine, edebine laf etme hakları yoktur. Nedir modernizm kriteri kardeşim? O Konya'daki insan, çocuğunu Amerika'da okutuyor. O Trabzon'daki adam çocuğunu, gücü yettikçe bilmem nerelerde okutuyor, doktor yapıyor. Yok uzun saçlıymış, yok küpeliymiş.

200 yıldır Türkiye'de evet böyle bir şey vardır, bir tepki milliyetçiliği vardır. Tepki milliyetçiliği başka bir şeydir. Vatanseverlik, ülkesini sevmekse başka bir şeydir. Bunu karıştırmayalım. Vardır işte. Anadolu'da bir tepki milliyetçiliği vardır. Kabadayılık... Keş gibi insanlar öyle, omuz atar, laf eder. Böyle sosyal bozukluklar vardır. Bunlar tepki milliyetçiliğidir ve 1960'tan sonra da tüm dünyada bir de tepki Müslümanlığı, İslamcılığı çıkmıştır. Bu, Müslümanlık değildir. Talibanvari bütün dünyada yeni bir İslam çıkmıştır, İslamcılık. Bu, partizanca bir şeydir. İddiacı bir Müslümanlık. Boks maçı yapar gibi bir Müslümanlık çıkmıştır. Bu, Türkiye'de de kitleselleşmiştir. Bu doğrudur. İslamcılıkla Müslümanlığı kimse karıştırmasın. Tepki milliyetçiliği ile de vatanseverliği kimse karıştırmasın. Tabii ki 17-18 yaşında oturmamış insanlar ya da din elden gidiyor diyen ya da dinimiz ne oluyor diyen insanlar böyle bir şey ortaya çıkartmıştır, tepki ortaya koymuştur. Koyuyor. Bu da Anadolu için çok büyük bir sorundur. Aydınlar, yazarlar da bu genç çocukların daha rahat olmaları için mücadele vermeli.

Bakın 1940'lı yıllarda, 40-50'li yıllarda ünlü eğitimcimiz Mahmut Makal, Allah ömür versin hâlâ yaşıyor. Bu adam dünya çapında da bir eğitimcidir. Böyle dünyanın büyük kongrelerine gitmiştir. Bu adam, "Bizim Köy" diye bir kitap yazar. Bu "Bizim Köy" kitabı belki de Türkiye'de en çok satan kitaptır. Aydınlar o saate kadar Anadolu köylerini işte pınarlar akıyor, sular çağlıyor, yemyeşil çayırlar ne güzel diye böyle bir romantik görüyordu. Fakat Mahmut Makal geldi ve "siz" dedi, "sizin romantizminiz bu köyde yok. Bu

köyde büyücüler var, hortlak var, cinler, periler, çok kaba, bir karanlık ortaçağ zihniyeti var" dedi ve bunu da kitabında anlattı. Kitabın ardından Türkiye'de tam bir travma meydana geldi, aydınların içinde bir travma meydana geldi ve aydınların bakış açısı değişti. Aydınlar, ondan sonra köye farklı bakmaya başladı. Edebi eserler, "Bizim Köy" gibi roman yazarsın, kitap yazarsın, tiyatro eserleri, sinema eserleriyle toplumun sosyal sorunlarını, bu kaba tepki milliyetçiliklerini, tepki İslamcılığını işlersin. Tartışırsın romanda, sinemada, dizi filmlerde bunu yaparsın. İnsanlarımız bunları okur, değerlendirir ve kendine çekidüzen verir. Toparlar kendini. Zihniyet değişimi de böyle olur. Edebi eserler bir zihniyet değişimine sebep olur. Alırsın roman kahramanın davranışlarından kendine empati kurarsın ve kendini toparlarsın diyelim. Fakat bütün bunların yolu da estetik eserlerden geçer, edebi eserlerden geçer, şiirden geçer. Konya'daki sinemalar, konferanslar ya da Denizli'deki yazarlarla bu halk eğitilir. Bunlar bunu yapmıyorlar. Edebiyatın yüzüne bakan yok, şiirin, sinemanın yüzüne bakan yok. Ne yapıyorlar? Gidiyorlar, üç kişiye soru soruyorlar, beş kişiye soru soruyorlar, anketvari bir şey. Zaten bu tepki milliyetçiliğini çıkaran da bu anketler. Adam orada kendisine biri gelip bir şey dediği zaman, daha çok tepki gösteriyor. Ne yani bu? Anadolu'da evet böyle bir şey var. Anadolu, İstanbul'dan ibaret değil. İstanbul'un da varoşları Anadolu. Bütün insanlar, yazarlar, çizerler kalkmışlar İstanbul'da Beyoğlu'nda oturuyorlar ve ondan sonra Anadolu'nun yüzüne baktıkları yok. Ben, Trabzon'dan kalkıp buraya gelmişim, öbürü Maraş'tan kalkıp buraya gelmiş, şehrimizdeki insanlarla, çocuklarla kahvede oturup konuştuğumuz yok, onlarla bir konferansımız, hani çok şeyimiz yok. E, çocuklar kimleri model alacaklar? Tabii 17-19 yaşında, 20 yaşında çocukların kendilerini estetize etmeleri, bir edep içine girmeleri çok zordur. Dediğim gibi bize bakarak yaparlar, yazarlara bakarak yaparlar, romanlara bakarak yaparlar ama bu anketler, metodoloji filan değil. Bir

ülkeye kılıç çekiyorsun sen. Çok yalan yanlış da şeyler söylüyorsun. Bir halkın değerleriyle oynuyorsun. Mutaassıp lafı bugün çok korkunç, öcü bir hale geldi. Muhafazakârlık lafı çok öcü bir hale geldi. Ne demek? Biz, annemizin, babamızın, köylümüzün, Kürdümüzün, muhafazakârlığından çok hoşnuduz. Tabii ki değişimler yavaş yavaş olur. Bir-iki örnek vererek bu insanlara hakaret etmeye hakkına sahip değilsin. Hoşgörü de nereye kadar hoşgörü?

Mevlana'nın hanımı Kira Hanım, Kira Sultan diyelim, Mevlana'dan izin almadan hokkabaz seyretmeye gidiyor. Mevlana işte kitapta yazıyor, bağırıyor, çağırıyor "Niye benden izin almadın" diyor. Sonra Mevlana'yı yorumlayanlar da "Mevlana burada izin almadığına değil, hokkabaz gibi olur olmaz numaracıları seyretmesinin uygun olmadığını söylüyor" filan. Ondan sonra Kimya Hatun'la evleniyor Şems. Mevlana'nın da hocası diyelim, Şems de Kimya Hatun'a, "Akrabalarından şunlar, şunlar bizim eve gelmeyecek" diyor. O da bir yasak koyuyor. Biri Şems'tir, biri Mevlana'dır. Bunların da aile düzenlerinde de bir düzen vardır yani. Hoşgörü de bir yere kadar. Her şey de bir yere kadar. Bizim Anadolu toprağı orta yolu, yani ifrata, aşırılığa kaçmayan orta yolun düzenini bulmuştur.

Cebriye diye bir mezhep vardır 10. ve 11. yüzyıllarda da. Bu mezhebe göre, "Bizim irademiz yoktur, bütün irade Allah'ındır." Kaderci bir mezhep yani. "Biz kötülük de yapsak Allah yapmıştır, biz yapmadık" gibi. Bunun tam karşısında bir mezhep vardır Mutezile. Bu mezhep de "Allah'ın iradesi yoktur, biz ne yaparsak kendimiz yaparız" diyor. Aşırı modern bir şey. Biri "Bizim irademiz yok" diyor, biri "Bütün irade bizim" diyor. İşte bunları burada 200-300 yıl tartıştıktan sonra Anadolu kendi yolunu buluyor. Bu da Sünni mezhebidir. Değil mi? Ne diyor Sünni mezhebi? "Bizim için de geçerli olan cüzi iradedir" diyor, "İnsanda irade vardır." Tevekkül. Ne diyor? "İşini temkinle bağla" diyor, "devenin

ipini sağlam bağla." Anadolu orta yolu da bulmuştur. Şimdi Konya dediğin yer, böyle laf açılsın da belki bir yere doğru gider. Şarkısı vardır, "Haniyada benim elli gram..." Türkçeye bak, bu türkü bin yıldır orada var. Siz, bu kadar oynak türküyü, bu kadar hafif meşrep bir türküyü, Avrupa'da bulabilir misiniz? Başka bir yerde bulabilir misiniz? Burada başka bir sosyal kültür var. Bu sosyal kültür, 150-200 yıldır sert bir İslamcılık, sert bir tepki milliyetçiliğiyle örtülmüştür. O ayrı ama oranın eğlence yerleri değişiktir. Eğlence şekilleri de değişiktir. Haçlılar, Anadolu'ya geldi İzmir'de de durmadı, Ankara'da da durmadı. Geldiler, Meram Bağlarında oturdular. Otuz sene. Bizatihi geldiler, göbek atıp kaldılar. Zaten orada bin yıldır göbek atılıyor. Herkesin arkadaş gruplarıyla yerleşik... Trabzon'da başka türlü var. Trabzon'a gittiğimiz zaman böyle Of, Çaykara, hoca çıkarmış mutaassıp yerlerdir. Trabzon Maçka da yazar çıkarmış, böyle büyük adam çıkarmış. Oradan çıkan herkes bir şey olmuş. Başkan adamlar. Çok değerli kültür adamları çıkarmış. Maçka'da her yere gidersin, derenin kenarında çok rahat içkini içersin ama Of'ta içemezsin, Çaykara'da içemezsin. O da o şehrin kişiliğidir, kimliğidir ve doğru ve güzeldir de. Müsaade edin de orada içmeyelim, selam verip geçeriz. Ne olmuş? Herkes de birbirinin terbiyesine dikkat eder. Alışverişine dikkat eder ama bunları büyük bir suçlama haline getirip, halkımızın mutaassıplığıyla ya da muhafazakârlığıyla oynamak, Müslümanlığıyla oynamak, bunu ayırt edeceğiz. Vatanseverlik başka şey, tepki milliyetçiliği başka şey. Çok önemlidir bunlar. Şimdi bu insanlar gitmişler, Kemalist birtakım adamlar ya da Ulusalcı dediğimiz birtakım adamlar gitmişler bu raporu konuşuyorlar. Ya bu adamlar kim? Amerika'dan emir almış insanlar, Soros'tan emir almış insanlar. Bu insanlar "Allah" dese ben, bu adamların Allah'ına inanmam. Bu insanlar, Amerika'ya "Allah" diyen insanlar. Zamanında da başörtüsü çalışmaları yapıp, Kemalistlere küfür ediyorlardı. Öyle de dese inanman bu adamlara böyle de dese inanmam.

LALE ŞIVGIN: Ne oldu şimdi. Bir şey mi değişti?

NİHAT GENÇ: Şu değişti, şimdi bu İslamcılar bunlarla çok güzel gidiyordu, bu liberallerle çünkü o zaman başörtüsü için çalışmalar yapıyorlardı. Güzel bir hikâye vardır. Yine Mesnevi'de geçer galiba. Fare ile kurbağa arkadaş olmuş. Fakat arkadaşı kurbağa suda yaşıyor. Fare dışarıda yaşıyor. Fare demiş ki kurbağaya "Ya güzel arkadaş olduk gel birbirimizi iple bağlayalım." Birbirlerinin ayaklarını iple bağlamış bunlar. Fakat kartal gelmiş, fareyi kapmış. Fareyi kapınca mecburen kurbağa da iple bağlandığı için bunları götürmüş yani kurbağanın hiç suçu yok ama kartal bunları kaldırmış. Getirmiş uçurumun dibinden farenin leşini atarken kurbağa da gitmiş.

Biri ipini çekmiş bunların yani. İpten tutmuş, kaldırmış bunları. Bunlar zamanında Amerika ile Kemalistlere karşı çıkıyorlar diye yan yana geldiler, yattılar. Birlikte çalışmalar yaptılar. Gazetelerinde ağırladılar ama işin gerçeği bu değildi. Kimle oturacaksın? Özgürlüğü kiminle tartışacaksın? Ben, Amerika ile niye özgürlüğü tartışayım? Ben, vatanımı Amerika ile niye tartışayım? Ben, Amerikancı bir insanla Müslümanlığımı niye tartışayım ama İslamcılar bunu yaptılar. Kimle dost oluyorsan bunu iyi bileceksin. Bu insanlar bizim hayrımıza iş yapmazlar. Çok ünlü bir laf vardır: Ayıyla dost olma. Galiba bu da Mesnevi'de geçer. Adamın biri gidiyor, ejderhanın elinden ayıyı kurtarıyor. Ayı da bunu çok seviyor, arkadaş oluyor. Bir gün adam ağacın altında dinlenirken, yüzüne sinek konuyor. Ayı da bakıyor ki benim sahibimin yüzüne sinek konmuş, onu kurtarayım diyor. Alıyor kayayı adamın yüzüne, sineğin yüzüne vuruyor. Adamın kafası parçalanıyor. Bundan çıkan ders de ayı ile dost olursan kaya ile yüzünü parçalar.

İşte şimdi de Müslümanlar, Amerika ile dost oldular, onlarla iyi geçindiler ve şimdi de yüzleri kaya ile parçalanıyor. Her türlü hakareti de İslamcılar üzerinden de Müslümanlığa

yapıyorlar. İslamcı, partizan bir davadır. Partizanlaşmıştır. Serttir. Emine Şenlikoğlu, Abdurrahman Dilipak gibi bağıran, çağıran, kavga eden, insanlarda da tipoloji o hale gelmiştir. Bunlarla mücadelenizi verin ama Anadolu'nun tertemiz Müslüman'ını, tertemiz muhafazakârlarını niçin bu hale koyuyorsunuz? Bu, ayıp değil mi? Ben, bu topraklarda insanlar ülkelerin seviyor, dinlerine, değerlerine karşı hürmet gösteriyorsa bunu ciddiye alacağım.

Bu ülkenin gerçekten bir sosyalleşme kavgası vardır. Erzurum'da kadınların sokağa çıkması, Muş'ta, Adıyaman'da, Konya'da kafelere çıkması, sinemalara gitmesi, akşamın onunda kadınların çok rahat sokağa çıkması bu ülkedeki demokrasinin gücünü gösterir. Bu gücü de bizler mücadele edip göstereceğiz ama gidip halkımızın karşısına geçip onları aşağılayarak, dalga geçerek değil, biz daha iyi modeller oluşturarak bunu yapabiliriz. Oradaki temiz Müslümanlarımız, çocuklarını okutarak modeller yapabilir. Müslümanlık, bu şimdi çok önemli bir şeydir. Şimdi İslamcılar iktidarı ele geçirdiler. Milyarlık holdingleri ele geçirmeye çalıştılar. Anadolu'nun Müslümanlığı'nı düşünmediler. Anadolu'nun sosyal yapılarını, sokaklarını, buradaki gençlerin dünyayı algılamasını... Biz, modernizmi nasıl algılıyoruz? Bunu ciddiye almadılar. Modernizm diye bir şey geliyor işte. İnsanlar, modern kriterlerle geliyor. Küpe takmaya bile adam, modern bir kriter diyor. Bizim tarımı kullanışımızı, endüstriyi, üniversiteyi kullanışımızı, sinemayı kullanışımızı değerlendirmiyor. İslamcı dediğimiz bu yüzde 45, iktidarın yazarları, elli yıldır sağ bunu düşünmeliydi. Düşünmedi. Ne oldular? Baskın, kaba bir İslamcılığı moda ettiler ve Amerika'dan bakanlar da Müslümanlığı böyle zannettiler. Hayır efendim, bu topraklarda Allah'ını, bağımsızlığını seven, ülkesini seven tertemiz güzel insanlar var. Bayramlarına, kandillerine, adetlerine, aile mutaassıplıklarına... Tabii ki kızlarından sorumlu olacaklar. Her vakit her yerde de sokağa çıkartmayacak. Bir kontrolleri olacak. Çok normaldir. Ha

büyükşehirde daha rahat olur ama Anadolu bahsettikleri kadar da geniş mezhepli bir yer değildir. İnsanların kontrollü olması da çok tabiidir ama 200 yıldır Batıdan gelen sert, sapkın diyelim giyim kuşam da bir panik yaratmıştır. Bu da doğaldır.

Buradaki asıl sorunlardan bir tanesi şudur: Bunu da söylemek zorundayım. Yarın ben öldükten sonra da açılıp bakıldığı zaman bunların da olmasını istiyorum. Şimdi II. Mahmut diye bir adam geldi ve Islahat çalışmaları başlattı. Atatürk'ten yüz yıl önce Atatürk'ten daha sert devrimler yaptı. Mesela 10 bin yeniçeriyi kesti. Niye? Yeniçeri bunları sıkıştırıyordu, sarayı. Sen "Gâvur Padişah" mısın nesin diye? Sonra tekkelerini kapattı. Sonra esnafın ekmeğini elinden aldı. Yani bu yeni gelen yasalarla esnaf, esnaflık, sanatkârlık gayrimüslimlerin eline geçti. Bizim esnafımız bin yıl bu topraklardaki derici, kumaşçı, boyacı, helvacı hepsi zayıfladı ve gayrimüslimler, Batıyla ilişkiye girenler zenginleşti ve son yüzyılda sanat Ermenilerin ve Yahudilerin eline geçti. Ondan önce bu kadar hakim değillerdi. Şimdi bu soruyu bizim aydınımız hiç sormadı, hiç sormadı kardeşim. Yani utanıyorum bundan ama sormadı. II. Mahmut ne yaptı? Öyle ya da böyle bir devrim için bir hareket için Batıya yetişmek için toplumun konuşan yerlerini kesti. Bu toplum o zaman gazete yok, televizyon yok, nerede konuşuyor. Tekkede konuşuyor. Kapattı. Kahvede yeniçeri konuşuyor. Kapattı. Pazarda esnaf konuşuyor, kapattı... Toplum konuşacak, nasıl konuşursa konuşsun, yobaz konuşsun, mutaassıp konuşsun, nasıl konuşursa konuşsun. Bu konuşan insanlar tarihten silindi. Sonra 1850'ler, 60'larda gazeteler, dergiler, tiyatrolar ortaya çıkınca yeni konuşan insanlar geldi. İşte Namık Kemal'ler, Jön Türkler, Ziya Gökalp'ler fakat bunlar artık kesintiye uğradı. Bu toplumun tekkesinden gelen, bu toplumun yeniçeri gibi kahvesinden gelen veya pazarından gelen esnafı değil, bunlar Batıda okumuş, güzel, ülkeyi de seven aydınlar ama bir şey kesildi. Kesilince de mahalledeki imam da yal-

nız kaldı, mahalledeki anneanne de yalnız kaldı. "Bizim dinimiz elden mi gidiyor? Batı karşısında yenildik mi? Adetlerimiz bozuluyor mu" diye sorular sormaya başladı ve bu soruların karşılığı bulunamadı. Bir de ülke Birinci Dünya Savaşı ya da Osmanlı'nın çöküşü gibi büyük çöküşlere, dağılmaya, parçalanmalara girince aydınların derdi de toprağı bir arada tutmaktı ve büyük bir yobazlık, karşı çıkış, sertlik diyelim ortaya çıktı. Sesi kesilen insanlar büyüdü, büyüdü, büyüdü. Gün geldi Derviş Volkan oldu. Gün geldi çok kaba bir İslamcı oldu ve bugünkü siyasi hareket, İslamcılık da böyle gelişti.

II. Mahmut bunları kapatmasaydı? Şimdi bir rüya görelim. Bunlar tartışsaydı, bunlar kendi aydınlarını getirecekti, bunların kendi Batıyı algılamaları, modernizmi algılamaları tartışa tartışa bir orta yol gelecekti ama gelmedi. Bu İslamcıların adına da hep başkaları konuştu. İşin doğrusu da budur. 1980'den sonra dünyada işte modern dünyada, Doğu topraklarında İslami bir şey çıktı. Batıya karşı. Aşırı bir kapanma, aşırı bir Talibancılık, çok sert bir İslam. Bunlar bizim geleneğimizde olan, bu toprakların ılımlaştırdığı, bu toprakların ortalama yaptığı yani eleğinden geçirip, yani bin tane elekten geçirip normalleştirdiği, güzelleştirdiği İslam değil. Bir tepki bunlar ve bu tepkinin de aslında aydınları yok. Yani şimdi Zaman gazetesi, Yeni Şafak gazetesi hangi kitabı yazmış? Bu toprağın modernizmine karşı, kafelerine karşı, sinemalarına karşı neyi yapmış, neyi ortaya koymuş?

Bunlar tepkici. "Holdingler bizim olsun, bu adamları Ergenekoncu diye içeri atalım. Paralar bizim olsun, iktidar bizim olsun" diyen adamlar. Bu toprağın değerlerini, kardeşlik değerlerini, dini değerlerini ayakta tutan insanlar değil ve her şey karıştı. Karışan ne? Karışan şu: Bütün ekranlarımızda mutaassıplık ve muhafazakârlık bir öcü, bir faşizm, bir yobazlık gibi tartışılır hale geldi. Ne demek yahu? Bu, benim dinimdir. Bu, benim Müslümanlığımdır. Sen, Ameri-

kancı bir adamsın. Amerikan projeleriyle çalışan bir adamsın. Sana mı düşmüş benim vatanımı, dinimi tartışmak. Bu toprağı değiştirecekse de senin raporların değiştirmeyecek. Bu toprağın yazarları, Konya'dan çocuklar çıkacak sinemacı olacak, konferanslar verecek ya da orada aydın olacak, başhekim olacak bu toprağı onlar değiştirecek ama bunlar ne yaptılar? Bunlar gittiler, özgürlüğü Amerika'dan öğrendiler, modernizmi Amerika'dan öğrendiler, her şeyi Amerika'dan öğrendiler. Onlar, bunları, bir ajan gibi bu ülkeye gönderdi, gelmişler bizim yürüyüşümüze bakıyorlar, sokağa girişimize bakıyorlar "Bu böyle değil, bu böyle değil. Burada bir şey var." Medya da bunların arkasında ve besliyor. Bunları aşırı bir şekilde besliyor. Tabii İslamcılar da bunların ipine bindi, bunlarla beraber gitti. Çünkü bu raporu hazırlayan daha dün de başörtüsü hazırlayıp Kemalistleri karalayan... Ya bunlar bir Kemalistleri pohpohluyor, bir İslamcıları pohpohluyor ve buradaki horoz kavgasını da kışkırtıyorlar küçücük akıllarıyla.

Şunu söylemek istiyorum: Biz, bu toprakların yazarıysak, bu topraklarda büyük bir sosyal sıkıntı vardır. Trabzon'unda, Erzurum'unda, Van'ında Adıyaman'ında, Hakkari'sinde, Diyarbakır'ında, Konya'sında, Denizli'sinde kafesiyle, sosyal hayatıyla kadınlarımızın çok daha rahat konuşamaması, görüşememesi, sokağa çıkamamasıyla ilgili büyük bir sosyal zafiyet, zayıflık vardır. Bunu giderecek olan bu toprağın aydınlarıdır. Bu toprağın aydınları da kendi değerlerini bilerek, kendi şehirlerinden model olarak kitaplar, romanlar, konferanslarla ya da hiçbirini yapmaya gerek yok, bir başhekim de etrafına model olur. İnsanlar görür ve onu taklit eder. Giyimi, kuşamı, davranışıyla. Bunları yapar ama bu hiçbir zaman şöyle olmaz: Dışarıdan efendileri, sözcüleri gelmiş, "Sizin saçınız uzun, küpe niye takmıyorsunuz, onu neyi yapmıyorsunuz" gibi olmaz ve bizi hiç kandıramaz. Modernizmin kriteri de küpe takmak, saç uzatmak değildir. Modernizmin kriteri, tarımı, hastaneleri, üniversiteleri nasıl

kullandığın, belediyenin kaldırımları nasıl yaptığı, sosyal yardım kuruluşlarının ne yaptığıdır?

Bu beyefendiler, gelsinler Anadolu'ya sorsunlar: "Amerika'yı nasıl görüyorsunuz?" Soramazlar. Bunu bir sorun. Gidin Anadolu'ya sorun. "Bosna'daki insanların acısında ne yaptın? Iraklı insanların acısına ne yaptın?" Bunu da sormazlar. Bunlar işte ancak işi karıştıracak, bozacak, böyle tepki oluşturacak, siyasi kavga oluşturacak... Yani burada uçlar olsun, kavga olsun. İstanbul'daki aydınların, bu kaba milliyetçilik çok hoşlarına gidiyor. Biri, birine omuz attığı zaman bunlar göbek atıyorlar. "Ooo, ne güzel, kaba milliyetçilik. Şimdi yirmi tane yazı yazarım" der. Hayatları boyunca da bu ülkenin değerlerini bilmezler, bu ülkenin değerleri, oturduğu sosyolojik karşılıkları da bilmezler. İşte hepsi kayıtlara geçti. Mutaassıplık, bir yobazlık haline gelmiş sanki. Mutaassıplık bir düşmanlıkmış gibi. Nasıl düşmanlık olabilir ya? O da bir hayat şeklidir. O da öyle bakıyor. Herkesin telakkisi başkadır. Ölçekleri başkadır. Hayat zengindir Anadolu'da. Öylesi de var, böylesi de var. Alevi dönerek semahını yapıyor, öbürü namazını kılarak yapıyor. Hepsinin aile hayatı, başını örtme şekli, sokağa çıkma şekli de değişiktir. Ne kadar da güzeldir ama tüm bunlara "mutaassıplık" diyerek, "muhafazakârlık" diyerek ve bu kavramları öcüleştirerek bunu yapamayız. Bu tür tartışmalara kesinlikle kuşkuyla bakmamız lazım. Zaten bize söylenen de budur, yani karşınıza geliyor, birileri bir iddiada bulunuyor. Diyorum ki bunlara karşı kuşkulu duracağız. O zaman Batılı gibi durmuş oluruz.

LALE ŞIVGIN: Şöyle düşünmüyor musunuz? Sanki sürekli bu toplumun içine bir öteki algısı yerleştirmeye çalışan birtakım kurumlar ve organizasyonlar var gibi. Bunlar bir gün geliyorlar diyorlar ki bu toplumun ötekisi Alevilerdir. Birkaç ay sonra veya bir ay sonra geliyorlar, öteki olan Kürtlerdir. Sonra tekrar geliyorlar, ötekiler türbanlılardır

Aslında bu, kimin öteki olduğundan ziyade içimize bir öteki algısını yerleştiren bir...

NİHAT GENÇ: Tabii, öteki, başkası, bunlar çok doğru ama burada sorun şudur: Bu adamlar sıradan bir proje ve çalışma yapıyor. Burası demokratik bir ülkedir. Amerikancı da olsa gelsin araştırmasını yapsın ama bangır bangır bu kadar televizyonun bu araştırmayı abartması, büyütmesi eşek kadar yazarların da bunun içine girmesinin sebebi nedir? Sorun buradadır. Tahmin ediyorum, en güzel tahminimiz, en masum tahminimiz, televizyonları boştur, o vakitleri dolduracak zaman yoktur, konu yoktur, hani civcivlendirecek bir konudur hani ne bileyim, laf çevirirsin. Hadi oturalım akşamüstü bunları çevirelim. Bu, çok önemli bir şeydir. Evet, çevirelim. Kardeşim ama siz laf çevireceksiniz diye, siz böyle vuruşup duracaksınız diye de bu halkın çok temel değerleriyle oynamayın. Bu halka birtakım kırgınlıklar, küskünlükler aşılamayın. Biz, bu topraklarda yaşıyoruz. Annemiz de bu toprakta babamız da bu toprakta. Kürdümüz de bu, Alevimiz de bu, Lazımız da bu. Bütün bunlarla daha başka sarılmanın, daha başka kardeşliğin de yolunu bulalım. Bu değerlerimizle de dalga geçe, geçe, geçe, bunları da haşlaya haşlaya ya tamam şu faydası da var. Dayanıklı hale geliyoruz. İpini koparmışlığı tanıyoruz. Pis insanları, başkaları adına çalışan insanları tanıyoruz. Şeytani yüzlerini görüyoruz ama biz, yani yaşımız geçmekte ama genç çocuklar bizim gibi görmüyorlar. Onlar daha sert refleksler veriyorlar. Daha galeyanvari, omuz atıyor çocuk. Omuz atmaması için senin de şu ülkeye biraz nazik bakman lazım. Estetize ederek bakman lazım. Şiirle, edebiyatla, romanla daha düzgün cümle kurman lazım. İddia ediyorum, muhafazakârlık ve mutaassıplık Anadolu topraklarının en temel değerleridir. Kimseyle de bu değerleri tartışmayız biz. Saçma sapan bir şey ya. Bütün televizyonlarınızda muhafazakâr, muhafazakârlık diye öcü gösterilmeye, fare gibi gösterilmeye çalışılıyor ya. Benim ailem de senin ailen de Anadolu da mutaassıptır, muha-

fazakâr anlayışlıdır. Tabii ki kadınlarımız gece yarılarına kadar da sokaklarda gezebilecek ama bunları inşa edebilecek de biziz. Bunlara öcü diyerek, fare diyerek, Frenkeştayn, faşist, bilmem ne diyerek bunu yapamayız ve Müslümanlığımıza da İslamcılar gibi bakamayız. İslamcılık bir siyasi partidir. Bir ideolojidir. Bir tepkidir. Tepki milliyetçiliği diye de bir şey vardır işte bu komünizm büyümüştür, başka etkenler büyütmüştür ve çocuklar çok sert tavırlar gösterirler. Bunlar vatanseverlik değildir, tepkidir bunlar ama bir maya olursa, insanların içinde bir güzellik olursa o çocuk büyüdüğünde daha derli toplu, edebiyat öğrenir, âdeti öğrenir, gelenek öğrenir, terbiye öğrenir, sosyal hayatı öğrenir, sinemayla, kültürle, konferansla daha sağlıklı hale gelir. Siz aydın olarak bu şehirlerden kaçmışsınız, İstanbul'lara gidip yan gelip yatıyorsunuz. Sizi dövüştüren bir sürü televizyon bulmuşsunuz sonra da geliyorsunuz, tarihi, bin bir güzelliği olan bu topraklara, bin bir değer olan bu topraklara yok metodolojiymiş, yok kritermiş, almasak da okumasak da kandıracaklar bizi. Modernizmin kriteriymiş küpe takmak.

Bakın söylüyorum modernizmin kriteri nedir? Tarımı, üniversiteleri, sosyal yardımları, hukuku nasıl kullandığınızdır. İşte ortaya almış, o ona bunu demiş, o ona şunu demiş. Bugün Denizli dediğin yer, Denizli diye eleştirdiğin yer Avrupa'nın en çalışkan şehridir. Avrupa'da işveren-işçi ilişkilerinin oluşturduğu kişi başına üretimin en fazla olduğu dörtbeş şehirden biridir. Siz buraya gelmişsiniz, böyle yobaz gibi yakıştırmalar yapıyorsunuz. Allah hepimizi kurtarsın bu insanlardan. Bunlar çok sağlıksız bir yere geldiler ve bence şundan faydalanıyorlar: Üfürme hürriyetleri var. Bu kadar rahat üfüremezler. Üfürmemeliler ama üfürüyorlar.

Şimdi Batı dünyasında medya ile ilgili en güzel espri şu: Bir tane kadın, kucağında yeni doğmuş bebeğiyle televizyon seyrediyor. Televizyondan da bir sürü laflar geliyor. Kadın hem televizyon seyrediyor hem de çocuğa akşama kadar şu-

nu söylüyor: Bu doğru değil kızım, şu doğru değil kızım, o söylediği doğru değil kızım, bu da doğru değil kızım, o da doğru değil kızım... Akşama kadar bunu söylüyor. Yani oradan verilen yanlış bilgileri, saçma bilgileri, sürekli doğrulamak zorunda. Rasyonalize etmek ya da düzeltmek zorunda kalıyor. Hepimiz. İşte şimdi de burada bunu yapıyoruz. Velhasıl söyleyeceğim tek cümle budur. Anadolu'nun vazgeçilmez değerleri vardır. Biz muhafazakâr insanlarız. Biz mutaassıp insanlarız. Bu topraklarda değişim yavaş işliyor, gelişiyor ama Irak, İran, Afganistan, Batı dışı topraklar hatta Balkanlar bile, Kafkasya'yı dikkate aldığında yine de değişim çok hızlı gelişmiştir. Çok hızlı gelişmiştir ve değişime karşı da halkımızın bir sancısı da yoktur onu da söyleyeyim.

LALE ŞIVGIN: Tamam değişim de değişimin nasıl ve ne yöne doğru olduğu da önemli değil mi? Şimdi çok basit ve çok küçük bir ayrıntı olarak gelebilir ama siz konuşurken aklıma geldi. Bunu da hatırlatmak istiyorum. Modernleşme diyoruz, gelenekten, muhafazakârlıktan bahsediyoruz ve Anadolu mayasından söz ediyoruz fakat bir kültürel erozyon da yaşanmıyor mu? Şöyle ki şimdi içinde bulunduğumuz hafta da çoğu ilköğretim okullarında, özel okullarda mesela Noel, kutlanıyor. Bu mudur yani bizim Anadolu mayası dediğimiz şey veya değişim, modernleşme dediğimiz şey bu mu olmalı?

NİHAT GENÇ: Şöyle bir şey söyleyeyim: İslam'ın ikinci yüzyılından son yüzyıla kadar Müslümanlar bulundukları şehirde Hıristiyanların bu bayramını kutlamışlar. Onların yerlerine gitmişler, onlarla birlikte kendi bayramları gibi kutlamışlar.

LALE ŞIVGIN: Bu arada bir parantez, mesela Yerli Malı Haftası yine aynı döneme rastlanıyor ve hiçbir yerde kutlanmıyor. Tedavülden kalkan bir uygulama haline geldi.

NİHAT GENÇ: Son 200 yılda Müslümanlarda, Batının çok gelişmesi ve kendilerinin zayıf kalışından dolayı bir panik oluştu. Panik olunca da onların değerlerine karşı da bir korku oluştu. Sanki onların yanına gidersek, onlardan olurmuşuz gibi, onlara güç verirmişiz gibi bir algı meydana geldi. Yoksa Müslümanlar, Hıristiyanların bütün bayramlarını, Yahudilerin bayramlarını kutlarlar. Tarihimiz budur. Biz, bu topraklarda, bu bayramları beraber kutladık. Böyle bir derdimiz yoktur. Müslümanlığın bu kadar büyük bir dünya dini haline gelmesinin sebebi de budur. Böyle dışarıda bırakmaz, ayrımcı bırakmaz, başkası diye bakmaz, yabancılaştırmaz, içine alır ama şüphesiz son yüzyılda bir şey var, bir kimlik krizi yaşıyoruz yani güçsüz hissediyoruz kendimizi ve korkuyoruz ve Hıristiyanlığa, Yahudiliğe başka türlü bakmaya çalışıyoruz. Bu topraklarda yaşayanlar rahat insanlardır. Ben, buradan bütün gençlerimize sesleniyorum, bu topraklarda bu tartışmalara baktığınızda şüphesiz sokaklarınızda çok daha rahat, kafeleriniz, sinemalarınız, konferans salonlarınız, cami önleriniz çok daha hareketli ve şenlikli olsun ve bunun mücadelesini verin. Kadınlarınız saat 10'lara, 11'lere kadar sokaklarda geziyorsa o ülkede demokrasi vardır. Demokrasi hiçbirimizin vazgeçemeyeceği çok değerli bir modernizm kriteri. Bu, çok önemlidir. Hepimiz bununla mücadele edeceğiz ama muhafazakârız.

Bakın bu toprağın bir değeri vardır. Maddi ve manevi. Gençler öğrensin diye söylüyorum. Bizim hem maddi alanda muhafazakârlığımız var hem manevi alanda muhafazakârlığımız var. Maddi olarak neleri koruyacağız? İddia ediyorum ve söylüyorum, Türkiye'nin en büyük kutsalları Ahlat mezar taşlarıdır. Malazgirt şehitlerinin mezarlarıdır. Gidersin onlar bizim, bu toprakların en kutsal şehitleri onlardır. Bu toprak alınırken Ahlat'ta bin yıllık mezar taşlarımız var. Ahlat mezar taşlarından sonra ne gelir? Mevlana'nın, Yunus'un, Bektaşi'nin mezar taşları gelir. Sonra Selçuklu'nun Divriği Ulu Camii gelir. Bütün bunlar bizim kutsal şeyleri-

mizdir. Sonra Osmanlı sultanları, padişahları, şehzadeleri, hanımlarının mezarları gelir. Sonra hat sanatımız, minyatürümüz, müzik sanatımız gelir. Bunları da korumak zorundayız. Sonra Cumhuriyet döneminde bağımsızlığımız gelir. Atatürk'ümüz gelir. Atatürk'ün silah arkadaşları gelir. Sakarya, Çanakkale... Bunlar da bizim sonsuza kadar korumak zorunda olduğumuz değerlerimizdir. Ayrıca Urartulardan Efes'e kadar bize emanet edilmiş, bu topraklardan geçmiş kültürler vardır. Hitit, Urartu, Efes, Yunan... Bütün bunlar da bizim namusumuzdur. Bunları da bir insanlık kültürü olarak sonsuza kadar yaşatacağız. Müziği, dansı, folkloru, Zeybeği, bütün bunlar bizim kültürümüzdür.

Ayrıca bizim manevi değerlerimiz vardır. Bu, kardeşliktir. Biz ırk tanımayız, din tanımayız. Biz, herkesle, her şekilde evlenmişiz. Bunlar manevi değerlerimizdir. Başında Bektaşilik gelir, Alevilik gelir, kardeşlik gelir. "Bütün canlar bir olsun", "Kim olursan ol gel" diyen bir toplumuz. Bunlar da bizim manevi değerlerimizdir. Biz, bütün bunların muhafazakârlığını yapıyoruz ve bu konularda çok mutaassıbım ve bunları da koruyacağım. Aile değerlerimi koruyacağım, kardeşlik değerlerimi de koruyacağım. Gelip bana muhafazakârlığı, mutaassıplığı öcü gibi, faşist gibi göstermek... Cumhuriyet gazetesi manşet atıyor: "Mutaassıplık büyüdü" filan diye. Ya büyüyecek, ne kadar güzel işte. Büyüsün kardeşim. Şimdi İslamcılar, bu Açık Toplum'la, Amerikancı oldukları için yan yana ne güzel çalıştılar. Bunların hepsi yalan yanlış şeylerdir, ilişkilerdir. Ben, Amerikalıların, bunların vakıflarının, onların yazarlarının ağızlarına bakarak vatanımı tartışmam, Allah'ımı tartışmam, toprağımı tartışmam. Onlar benim kardeşliğimden anlamaz. Onlar, "azınlık" der, "federe" der. Onlar, vahşi der, faşist der. Bunları bu adamlarla tartışmam. Ney yapalım, medyamız böyle bir hale düştü. Ne kadar bu ülkeye küfreden varsa onları büyütüyorlar, sabahlara kadar büyütüyorlar. Ne yapalım, böyle bir ülkeye düştük. Uğraşacağız, ne yapabiliriz ki. Söyleyeceğim bunlar.

Artık tüm dünyada futbol antrenmanlarında bir antrenman tekniği gelişti, eskiden de bu teknik vardı ama şimdi çok büyük bir teknik olarak antrenmanların yarısı "ortada sıçan" dediğimiz bu oyunla geçiyor. Dört-beş tane futbolcu topu alır, ortaya birisi girer, onun ayağından topu almaya çalışırsın. Alırsa o çekilir, öbürü girer. Buna çocukken biz, ortada sıçan derdik. "Hadi ortada sıçan oynayalım" derler. Dar alanda da oynandığı için oyuncuların ayak hareketlerini de geliştirir. Antrenmanlara gittiğinizde bunu görürsünüz, ortada sıçan. Bu ortada sıçanın kültürel arka planı vardır. İnsanlar da rahatsız olmasın ama.

Eskiden, hijyenin, belediyeciliğin çok gelişmediği günlerde kedi kadar büyük farelerle mahallelinin ortak yaşadığı bir hayat vardı. Gecenin bir yarısı ya da akşamın bir vakti böyle iri bir fare yakalandığı zaman, mahallenin delikanlıları gelen fareye çok vahşice bir tane vururdu. Fare yarı baygın kalkar kaçmaya çalışır, tekrar vurur, ortaya alırlardı. Fare kaçamaz ama ona vururlar. Vahşice bir şeydir ama ortada sıçan budur. Hemen hemen eski Diyarbakır'ın, eski Mersin'in, eski Trabzon'un, eski her yerin geçmişinde böyle ortaya bir fare alıp, fareyle pisçe, kabaca oynamak vardır. Bu da ortada sıçandır yani gerçekten çok vahşidir, ben de Trabzon'da çok oynamışımdır ama çok pistir, insanın aklı almaz yani. Fare bayılır gibi oluyor, böyle için de kaldırmaz. Aydınlarımızın da bu imza kampanyasında düştüğü durum budur. Bu insanlar ortaya sıçan gibi düşmüşler, ekrandan ekrana savuruyorlar bunları. Bu toprağın çok ciddi, çok akıllı aydınları bunların leşlerini ekrana yapıştırıyorlar. Kaçacak yerleri de yok, böyle fare leşi gibi kaldılar ekranlarda. Kendilerini savunacak tarafları da yok, anlamıyorlar da. Halkımız aşılandı. On yıl önce bu tür başladığı zaman biz panik halindeydik, halkımız da öğrensin diye söylüyorum, endişemiz vardı fakat geçtiğimiz bu on yıl içinde halkımız bu işleri öğrendi, bilgilendi ve bir fikri oldu yani aşılandı. Aşılandıkları için de bu insanların bu iddialarına gülüp geçiyorlar ya da utanç duyu-

yorlar ama böyle bir bilgilenme ya acaba gibi bir şey olmuyor. Bunlar bitti. Bu adamlar utanç duygusu ve işte komiklik duygusu oluşturuyor.

LALE ŞIVGIN: Leman'daki yazınıza "Aydın, Maydın, Daydın" başlığını atmışsınız. Bu da adının önünde aydın olan insanların düştüğü durumu gösteren bir durum değil mi?

NİHAT GENÇ: Bu konuda birkaç cümle söylememiz lazım. Mesela benim oğlumun adı Laçin'dir. Bir oğlum olduğu takdirde ismini başka bir şey koyacaktım. Oğlum, Laçin, Ermeniler tarafından işgal edildiği gün doğdu, bundan 16 sene önce. Biz, hepimiz bu hikâyelerle, Erzurumlu bir annenin çocuğuyum, bu hikâyelerle büyüdük. Bakın size başka bir şey söyleyeyim, bu aydınlarımız, tabii artık onlar başka bir şey oldu, bilmezler. Bin yıllık tarihimiz Moğol işgali gördü. Haçlıların işgalini ve savaşlarını gördü. En büyük mezalim, bu topraklardaki en feci gaddarlık Kars ve Van şehrinde meydana geldi ve bu şehirlerde bir bitki, bir ot, bir insan şehre girdiği zaman ölülerini bekleyen adam bulamadılar. Ölülerini gömecek tek bir insan bulamadılar.

Dünyada savaşlar sonrasında hırpalanmış 3-4 tane büyük şehir vardır. Biri Beyrut'tur. Gerçekten hâlâ hatıra diye bazı evleri bugün de saklarlar ama asıl İkinci Dünya Savaşı'nda Berlin'dir. Berlin'e milyonlarca top düştü. Bosna'ya düştüğü gibi. Milyonlarca top düştü ama nihayetinde Ruslar sonra Amerikalılar, Berlin'e girdikleri zaman orada hâlâ yaşayan insanlar buldu. Yüz binlerce Alman buldular. Şehrin yarısı ayaktaydı. Öldü ama ayakta olan da vardı. Binaların yüz tanesi gitti ama elli tanesi kaldı ama Kars ve Van öyle değildi. Özellikle Van hiç değildi. Bu topraklardaki en büyük katliam, en büyük vahşeti gerçekleştirdiler. Bunu yaptıkları yer işte burasıdır. Daha dündür. Fotoğrafları orta. Hikâyeleri ortada. Bu insanlar neden tarihlerine karşı bu kadar cahil kaldılar. Bu hepimizin suçudur. Zamanında üniversitelerde,

liselerde ya da ekranlarımızda bunları anlatmadığımız için. Evde sağ-sol kavgasına girmiş, Adnan Menderes kavgasına girmiş, şimdi diyorlar ki biz niye tarihimizle yüzleşmedik, bunları anlatmadık. El insaf, Çanakkale gibi bir savaşı biz altı yıldır anlatıyoruz çocuklarımıza. Çanakkale ve Sakarya'yı da bu halkın öğrenmesinin beş yıllık mazisi vardır. Bunlar üzerine tam 70-80 yıl tiyatro, sinema, hiçbir şey yapılmamıştır. Mehmet Akif'in bir şiiri vardır, "Çanakkale Şehitleri", onu söyleyip söyleyip durduk. Orada ne oldu? 57. Alay gibi, Conkbayırı, bunları bu halk daha yeni öğrendi, hikâyelerle, romanlarla, kitaplarla. O yüzden televizyonların çok büyük bir faydası oldu ve televizyonların da gelmesiyle aydınlarımız bunları halkımıza anlatmaya başladı ve halkımız artık bu konularda aşılandı. Daha önce halkımızda bir panik duygusu oluyordu, şimdi olmuyor.

Bu adamlara gelince... Bu adamları nasıl değerlendireceğimizi bilmiyorum. Ben, psikolojik şeyler de söylüyorum, hani bunların varoluşlarıyla ilgili şeyler söylüyorum. Bu, çok verdiğim bir örnektir. 30 yıldır televizyonlarda bir deterjan reklâmı vardır. Ayşe teyze gelir ve çamaşırları beyazlatır. Leke, leke, leke... 30 yıldır bir kadın bir lekeden bahsediyor. Ama sabah ama akşam. Kadının kendisini tanımayız. Kimdir? Kocası ne iş yapar, bir ciddi sıkıntısı var mıdır? Değil mi, bunu bilmeyiz. Bosna'da savaş olur, orayla kadın ilgilenmez. Çeçenistan ortadan kalkar, kadın orayla ilgilenmez. Ruanda'da katliam olur, Irak'ta bir buçuk milyon insan ölür, yok. Televizyonu gecenin 4'ünde de açtığın zaman kadın lekeden söz eder. Bu nedir? Bu, soyut bir kahramandır ve sorumsuz bir kahramandır. Bize sadece çamaşırdaki lekeden söz ediyor ama bunun başka şeylerle hiç uğraşmıyor: Leke, leke, leke... 30 yıldır oradaki dünyadan kopmuş, soyut ve hatta bu, kadın olmasın, robot olsun. Aynı şeyi söyleyecek. Şimdi zaten robotlar anlatmaya başladı. Leke, leke, leke... Leke diyerek, soyut bir leke diyerek beyne bir şeyi koymaya çalışıyor. Bir fikre sizi aşina kılmaya, ona alıştır-

maya ve beyninizi yıkamaya çalışıyor. Zaten bu, beyin yıkama. 30 yıldır aynı reklâmın yapılmasının sebebi beyin yıkamadır.

Şimdi Cem Yılmaz diye bir adam var. Miltimilyoner de olmuş. Bu adam mesela sabah 4'te uyku tutmuyor, açıyorsun televizyonu, telefon satıyor. Sabah kalkıyorsun telefon satıyor. Gündüz bakıyorsun telefon satıyor. Ya bu adam Beyrut'ta savaş olurken nerede? Irak'ta savaş olurken nerede? Bosna'da, Müslümanlar ortadan kalkarken nerede? Hayır, böyle bir yerdedir. Sabah telefon satıyor bize, akşam telefon satıyor. E, sen dünyaya bu kadar duyarsız kalmışsın. Görmezden gelmişsin dünyayı. Hepsi de öyle gelmiş. Yazılarına da baktığın zaman da bu Çeçenlerden kaç kişinin öldüğünü bilmezler. Bosna katliamlarını bilmezler. Dünyanın dertlerini bilmezler. Bilmiyorlar. Amerika'nın neler yaptığını bilmezler ama geliyorlar, ısrarla bir şeyi söylemeye çalışıyorlar. Ben, bunu tamamen o aydınların kişilikleriyle alakalı buluyorum. Yani onların ciddi bir psikolojik sıkıntıları var. Batıdaki tarikatlar gibi hani Amerika'da var ya öyle tarikatlar, bir yere tecrit oluyorlar, gizleniyorlar sonra topluca intihar ediyorlar. Öyle bir maceraları olduğunu düşünüyorum. Kendi toplumumuza değil, dünyaya yabancılar. Şimdi şöyle bir şey söylemek istiyorum: Bu grup kimliğiyle de çok alakalı. Yani gruplaşmayı seviyorlar fakat asıl, eserle alakalı bir şey. Bunlar, ikiyüzlü insanlar. İkiyüzlülükleri profesyonel, bir felsefi anlamıyla söylüyorum. Onların şahsını tahkir anlamında değil.

Nedir ikiyüzlülük? Bir reklâmcı, bir anketör size gelir sokakta, "Spor yapıyor musunuz" diye sorar. "Yapmıyorum" dersin. Bak, mal satmıyor size. Sadece "Spor yapıyor musun?" "Sabah koşuyor musun?", "Koşmuyorum." "Hiç uzun yürüyüş yapıyor musunuz?", "Yapmıyorum" dersin. Adam gider. Gittikten sonra senin kafanda bunlar, bunu düşürür. Düşürdüğü için sen, bir spor merkezine gitmek istersin,

kendine bir eşofman almak istersin. Derken anketçinin dolaylı olarak yapmak istediği de buydu. Sende bir suçluluk oluşturuyor. Aydının yapması gereken nedir? Eser vermektir. Ciddi bir eser, bilimsel bir eser, edebi bir eser vermektir. Şimdi bu eseri verecek güçleri yok. Güçleri yok ama bir şekilde medya bunlara da "aydın" demiş. Bir şekilde aydın demiş. E, bunun da dolması lazım. Bunu da neyle dolduracaklar? Modern aydının da Emile Zola, Sartre kimliğinde de böyle bir cesaret, meydan okumayla alakalı bir şey var. Fakat bu adamlar eser vermemiş insanlar. Şimdi bu geliyor ve bir cesaret geliyor. Aydın cesareti demek istiyor. "Bak, ben çok cesurum, toplumu, tarihi karşıma alıp cesurca bir hareket yapıyorum" diyor. Olmayan eserleriyle, eserleri olmadığı için büzüşmüş, suçlanmış kimliklerini bu cesaretle gidermeye çalışıyorlar. İmza kampanyalarına imza atmak, bir cesaret değildir. Bu, çok kolay bir şeydir. İsmini de çok kolay moda edersin. Ben, bu tür imzalara imza atmam. Niye? Çok kolay ismin ezberlenir, hak etmediğin bir şöhret alırsın. Her imza kampanyasında ismini duyarsın, 30 kez duyduktan sonra "Ha, bak bu aydınmış, orada ismi var."

LALE ŞIVGIN: Aydın olmak bu kadar kolay mı? Bir imza kampanyasına imza atarak?

NİHAT GENÇ: Cesaret, eserden geçer. Eser, çok zorlu ve zahmetli bir iştir. Eseri yazarken, 10 yıl, 15 yıl, 20 yıl yalnız kalacaksın, parasız kalacaksın. Toplum seni dışlayacak. Eline ekmek veren çıkmayacak. Seni sahiplenen çıkmayacak. Asıl cesaret, eserin ortaya çıkmasıdır. Toplumu da değiştiren, insanların zihnini de değiştiren, senin fikirlerine yakın tutan da eserdir. Bunlar böyle yapmıyorlar. Bunlar soyut, robot gibi... Birileri kulaklarına suflörlük yapıyor, fısıldıyor bir şeyler. Avrupa'dan, Amerika'dan ve bir aydın cesareti ortaya koyuyor. Fakat bu, görüntü de bir cesaret. Bu, bir cesaret değil bence. Eserlerinizi görelim. Sizin, bu toprağın tarihine, bugününe, modern değerlere karşı nasıl eserler

koyduğunuzu görelim. Bunları göremiyoruz. Bunları çok iddialı söylüyorum çünkü ben, bu topraklarda bu insanlarla aynı çağda yaşadım ve ilk yazdıkları makaleden son yazdıkları makaleye kadar takip ettim. Çünkü işimdir bu. Televizyonlara çıkıp konuşuyorum, üfürmemem lazım. Bu adam ne yazmış, hangi doktora tezini, bilmek zorundayım. Hayatım da bunlarla geçti. Benim işim budur. Marangozun işi, çam ağacı, ladindir, kavak ağacıdır, benim işim de budur. Bunu da çok iddialı söylüyorum. Gençleri bu konuda uyarıyorum: Eseri olmayan insanları ciddiye almayın.

Başka şeyler de söylemek istiyorum. Bu grup dayanışması da çok önemli bir şeydir. Grupçuluk hakkında şunu söylemek istiyorum: İnsan psikolojisinde çok çözülmemiş şeyler var hâlâ. Kendimizi çok iyi tanıyoruz diyemiyoruz çünkü davranışlarımız, etkiler, duygusal tepkilerimiz, hepsi laboratuvara giriyor. Felsefi olarak münakaşa ediyoruz bunları. Mesela çok basit bir şey söyleyeyim size: Arkadaşınızla kahveye oyun oymaya gidiyorsunuz. Arkadaşınız da sizin 20 yıllık arkadaşınız. Gittiğinizde kahvede eşleşiyorsunuz. Tavlada eşleşiyorsun ya da okeyde eşleşiyorsun. Arkadaşın senin rakibin oluyor birden. Oysa beraber çıktınız, el ele yürüdünüz. Biraz sonra orada bir oyun yüzünden arkadaşınla kavga etmeye başlıyorsun. Mesela gidiyorsun kahveye, eşleşiyorsun. Daha biraz önce oturup kalktığın arkadaşını maymun gibi görmeye başlıyorsun. Şeytan gibi görmeye başlıyorsun. Televizyonlarda çocuk programları vardır, TRT1'de. Çocuklardan bir kısmı martı olur, bir kısmı da tavşan grubu olur ve bunlar balon patlatarak yarışma yaparlar. Biz ilkokuldayken öğretmenler ön taraflar, arka taraflar diye bizi yarıştırırdı. Birden ön taraf ya da arka taraf olduğumuzda daha demincek teneffüste simidi yediğin, gazozu beraber içtiğin arkadaşını, şöyle görmeye başlıyorsun: 'Şu suratsıza bak, şu maymuna bak.' Dirsek vuruyorsun. Böyle bir dirsek vurmak, grupta kimlik edinmek, karşı tarafa doğru kamplaşmak ve karşı tarafı ne kadar çok eleştirirsek o kadar büyümek,

grubun içinde kendi kimliğimizi büyütmek, kendimizi önemli hale getirmek. Vatanseverlik, bu ilkel toplumlarda toprağını savunmak, grubun içinde öne gelmek, karşı tarafa ne kadar dayılanıyorsan o kadar büyük insan olmak, bunlar grupla çok alakalı şeydir. Şimdi toplumda aydınlar, kendilerini karanlığa karşı, cehalete karşı, yolsuzluğa karşı, uğursuzluklara karşı, karşı cephede yer alacaklar. Fakat bunu yapmıyorlar. Soyut bölünmelere gidiyorlar, oyunvari bölünmelere gidiyorlar. "Biz, bu taraftanız" diyorlar, niçin o taraftan olduklarını bize söylemiyorlar. Aynen Ayşe teyze gibi. Bir leke var ama bu lekenin tarihini vs. ortaya koymuyorlar. Zaten toplumda laik, şeriatçı gibi soyut birtakım bölünmeler var. Bir de bunların üstüne, birtakım oyunvari bölünmelerle kendilerine bir taraf, bir grup, bir kimlik ediniyorlar.

Şimdi ben, yazarı şöyle görürüm. Yazarın tarafı yoktur. Yazar kendi bulunduğu grubu övmek, kendi bulunduğu grubun içinde sivrilmek zorunda olduğu için kendi grubu adına, cemaati adına, partisi adına konuşamaz. Yazar bir insanlık değeridir, ülkesinin değerleri, genel değerler üzerine konuşacak ama asla bir grubun adamı olamaz. Benim hayretler içinde kaldığım, bu insanlar bir grubun adamları, bir tarafın adamları. Ergenekon oluyor, gecenin 4'ünde insanlar götürülüyor, bunlar aynı yerde duruyorlar. Ermeni meselesi tartışılıyor, bunlar yine aynı yerde duruyorlar. Kıbrıs'ta geliyoruz, aynı yerde duruyorlar. Etnik siyaset tartışıyoruz, aynı grubun içinde tartışıyorlar. Artık bunlar bilim adamı değil, bunlar aydın değil. Bunlar kulaklarına suflör gibi bir şey fısıldanan ve beyinleri böyle yıkanan, eserleri olmadığı için de kendilerini bir cesaret örneği koyup, kendi suçluluklarını, eksiklerini gidermek isteyen birtakım insanlar. Bu insanlar robot da olabilir. Bu insanlar Ayşe teyze de olabilirler ama bir tekrar. Televizyondan bir gelir elde etmeye çalışıyorlar. Nedir televizyonun getirdiği gelir? Televizyon, sık tekrar yapar. Konferans bir gün biter. Ders de bir gün biter ama

televizyon bir şeydir. Sürekli televizyon üstünden halkın beynini yıkamak, tekrar yapmak ve bir kuşku düşürmek. Eğer aydınlarımız modern topluma ayak uydurmak istiyorlarsa, gerçekten Batılı değerleri savunmak istiyorlarsa her Batılı gibi taraf olmayacaklar. Cehalet, nereden ve nasıl gelirse gelsin karşısında duracaklar ve kesinlikle eser sahibi olacaklar. Ben, Türkiye'yi, özellikle televizyonu, esersiz insanların ülkesi olarak görüyorum. Eserleri yok bu insanların. Eserleri yok. Oysa asıl zehir zemberek olan eserdir. Benim şimdi hikâyelerimi halkımız okusa şaşırır kalır. Neler neler söylüyorum. Hırsızlıklarıyla, yolsuzluklarıyla nerelere girmişim, nelerle hesaplaşıyorum, kendimi atmışım yani. Esersiz oluşlarını çok önemsiyorum bunların.

Tabii Ermenilerin bir küskünlüğü, travmaları var. Ermenilerin travmaları hakkında bir şey söylemek istiyorum: Şimdi Ermeniler yurtsuz kaldı, topraksız kaldı. Bu doğru. Bu, önemli değil onlar için. Çünkü Amerika'ya yerleştiler, Fransa'ya, Marsilya'ya yerleştiler ya da kendi ülkelerinde kaldılar fakat bu insanlar işsiz kaldı. İşsiz derken, üretim anlamında işsiz değil. Kimliklerini inşa edecek olan bir işleri kalmadı. Onlar, bin yıldır bu toprağın sanatçısıydı, yazarıydı. Bizimle yan yana şarkı söylediler. Bizden güzel, türkülerimizi söylediler. Bizden güzel, şarkılarımızı söylediler. Testilerimizi, halılarımızı bizden güzel yaptılar. Demirciliğimizi, dericiliğimizi bizden güzel yaptılar yani bizimle var oldular. Kimlikleri, kişilikleri Anadolu topraklarındaydı. Ermenistanlı bir aydının gidip Fransa'da çok başarılı bir siyasetçi olması onları kesmiyor ya da gidip başka bir ülkede güzel, başarılı bir sanatçı olmak onları kesmiyor. Bir Ermeni'nin kişiliği bu toprakta oluştuğu için bu toprağın sanatçısı olmak istiyor bu insanlar, bu topraklardaki bu tartışmalara girmeyen Ermenilere de çok özeniyorlar. Hani bugün bizimle şarkı, türkü söyleyen, bizimle ağabey-kardeş olmuş, aile kuran insanlara çok özeniyorlar. Onların açlıkları budur. Bu toprağa bir kere de kendilerini bir travmayla ba-

ğımlı kıldılar. Yani ayaklarını bağladılar. İşte bu travmadan, bağlı kıldılar. Bize gelmek istiyorlar, bu toprakta yeniden yaşamak istiyorlar, kişiliklerini ve kimlikleri bu ülkenin değerlerini üreterek, bu ülkenin sanatını ilerleterek oluşturmak istiyorlar ama bunun kapılarını kendileri kapattılar. Asıl sıkıntı da burada oluşuyor. Biz ne yapıp edeceğiz çok ilerde 30 yıl sonra 40 yıl sonra kişilikleri, kimlikleri, karakterleri, dinleri ve sosyal hayatları bu topraklarda oluşmuş insanları bu toprağa alacağız. Alacağız kardeşim ama onların da böyle bizleri suçluluk içine düşürmelerine, bizleri işte dedemize, babamıza küfretmelerine, bizlere olmayan bir tarih söyletmelerine asla izin vermeyeceğiz. Soylu insanlar gibi. Sen de soylusun kardeşim. Annemsin. Ben de soyluyum. Kardeşçe yapacağız. O yüzden bu ajan, bu tilki, bu Avrupa'daki birtakım güçleri seferber etmeyeceksin. Bu zavallı ve yalnız kalmış hami devletler, Kürdistan, Barzani'nin devleti, Lübnan, Ermenistan bunlar kişilikleriyle ayakta kalan devletler değildir. Ermenistan'ı ayakta tutan bir kanadıyla Rusya'dır. Bunların diğer güçleri de Avrupa'dır. Beyrut'ta da Maruniler arkalarına Avrupa'yı alır. Yani bunlar kendi başlarına ayakta duramazlar. Bunlar hep birileriyle ayakta durur. Bak, bizim bu topraklarda borcumuz çok, çok da zor günler yaşıyoruz ama her şeye rağmen kendi ayaklarımızın üstünde duruyoruz. Bu koca toprak parçasını kendi dertlerimiz, kendi salaklarımız, kendi aptal siyasetçilerimize rağmen kendi kendimize ayakta tutmaya çalışıyoruz. Bizim hamimiz yok. O eski NATO günlerinde değiliz.

Fakat arkasına bu hami devletleri alanlar, Batıya biraz fazla güç vehmediyorlar. "Batı, bizim arkamızda her şeyi yaparız." Ya yapamazsınız kardeşim. Bunu da bize söyletmeyin. Dersinizi de aldınız. Birinci Dünya Savaşı'nda arkadan bıçakladınız, arkadan vurdunuz. Çok nettir. İşte Kars ve Van. Yunanlılar, geldi Polatlı'ya kadar. Hepsi de dersini aldı. Anadolu'daki Müslüman Türk'ün bu toprakların köylerindeki, kasabalarındaki yoksul insanlar, silahsız insanlar,

beş kuruşu kalmamış insanlar dünyanın en yoksul insanları bu kadar büyük güçlere, İngiliz'e karşı, Ermeni'ye karşı toprağını ayakta tuttu. Bunlara da büyük bir tarih dersi gösterdi. Bunlar derslerini aldılar. Bir daha gelsinler bir daha alırlar. Gelip, yüz yıl öncesinden hesap çıkartmaya çalışanlar bunları görsün. Cahil değiliz, cühela değiliz. Okuyoruz, biliyoruz. Daha dedemiz hayatta, hikâyelerini sıcak sıcak da biliyoruz. Bu, kardeşliğimizi bozalım anlamında değil. "Bunları güçsüz bıraktık, bunları yalnız bıraktık, üç aydını kandırdık, televizyonlarında da bahsediyorlar." Geçeceksin bunları! Geçeceksin! İş, sıcak savaşa, sıcak cepheye geldiği zaman değişir. Ne yapalım, demokrasi var, Uyum Yasaları gelmiş, herkes her lafı ediyor. Etsinler. Abi, ne yapalım işte etsinler. Bunlarla uğraşacağız. Gücümüz yettiği kadar uğraşacağız ama daha geniş bakıp, çok uzun vadeli kardeşliğimizi ihmal etmeyeceğiz. Biz, bu trajediyi biliyoruz. Allah hiçbirimizi vatansız, yurtsuz etmesin kardeşim. Ben şimdi Amerika'nın büyük yazarı olarak ya da gitsem Afrika'nın, Nijerya'nın büyük yazarı olarak beni kesmez ki. Ben, Konya'nın, Diyarbakır'ın, Mardin'in, Siirt'in yazarı olmak istiyorum kardeşim. O insanın yemeklerini konuşmak istiyorum, o insanların yemeklerinin lezzeti olmak istiyorum. Ben, Urfa'nın türkülerine bir mısra daha eklemek istiyorum. Ancak öyle mutlu olabilirim. Ermeni de böyledir ama şimdi bulundukları siyasi cephe bunun önünü açmaz.

LALE ŞIVGIN: Bu kampanyanın, bir DNA polemiğine kadar uzamasını nasıl görüyorsunuz?

NİHAT GENÇ: Bunlar da bizim kültürümüzde olmayan şeylerdir. Bizim kültürümüz ortadadır. İşte Aleviler, işte çok açıktır bizim kültürümüz. Bizim, bu topraklarda oluşmuş hiçbir mezhebi, ırkı, cinsi tanımadığımız, kardeş saydığımız ortada. Bunlar şimdi şimdi çıktı. Avrupa hastalıkları bunlar. Milliyetçilik, Avrupa hastalığıdır. Bu anketler, Avrupa hastalığıdır. Azınlık lafları, Avrupa hastalığıdır. Kafatası, Avru-

pa hastalığıdır. Bu hastalıklar, biz modernleştikçe bu aydınlar tarafından ülkeye sokuluyor. Bize şırınga etmeye çalışılıyorlar, bunlar tutmaz. Hiçbir zaman da tutmayacak. Tabii ki cahil cühela her toplumda var. Bizde de var. Bir sürü cahil cühela kalkıp yalan yanlış şeyler de söyleyecek. Söylüyorlar da. Orta yolu bilen, ortak aklı bilen insanlar da bunları cezalandırıyor zaten. Her şey ortada. Arıtman'ın bu lafı ettiği gün Baykal kalktı, kovdu. O kadar. "Gidin" dedi, "verin şunu ceza kuruluna, disiplin kuruluna" dedi, daha ne desin? Bunlar cezalandırılacak. Bizim tarafımızdan cezalandırılacak. Tabii bu cezaları da çok sert gösterip, birilerine de kendimizi ispatlamak zorunda da değiliz. Çünkü yok böyle bir şey, bizim meşrebimizde yok, kültürümüzde yok ama Türkiye'ye gelen bu tarafta da bu sert İslamcılıkta da böyle şeyler oldu. Sabetay arama, bilmem ne arama, Yahudi arama, bunlar bizim kültürümüzde yok. Biz de bu toprağın çocuğuysak, yazdığımız eserlerde, yaptığımız konuşmalarda bunları söylüyoruz.

LALE ŞIVGIN: Gelelim, Kürtçe TV meselesine. Uzun yıllardır aslında konuşulan, sık sık dillendirilen bir projeydi. Bunun olması gerektiği kim taraflarca ifade ediliyordu, TRT bunu gerçekleştirecekti. Faydalı olacak mı dersiniz? Ümitli misiniz?

NİHAT GENÇ: Şimdi bunlar çok güzel şeylerdir. O bir program var ya "Çok Güzel Hareketler Bunlar", bunlar çok güzel hareketlerdir. Toplum, daha önce bu ülkeyi yöneten, 50 yıl yöneten sağcı siyasetler bugüne kadar bunu çoktan aşmalıydı. Yapmalıydı fakat bunlar ideolojik bir kamplaşmaya girdiği için de zor oldu. Mesela PKK hareketi olmasaydı, bu çok daha erkenden olacaktı ama PKK hareketi olunca bunun bir devlet, bir millet oluşumuna neden olacağı düşünüldüğü için bu kadar tartışmaya yol açtı. Yoksa biz 1980 öncesi Diyarbakır'a gider gelirdik size samimiyetle söylüyorum, tuvalet soramazdık yani. Türkçe bilmeyen insan çoktu. Diyarba-

kır ve Urfa'da bin iki yüz yıldır da Kürtçe var ama bin iki yüz yıldır da Türkçe var. Şimdi bu dil çok daha önceden, çok daha rahat gazetesiyle televizyonuyla açılabilirdi. Bu ülkede büyük bir sıkıntısı oldu. Bunu engelleyen de PKK'dır. PKK olmasaydı çok daha rahat 80'li yıllarda bu işler olurdu. Bu kadar geç kalması da Türkiye için bir ayıptır. Hepimiz için bir ayıptır. Hayırlı olsun diyelim fakat burada İslamcı yazarların ağzında bir yılışık bir laf var. O, benim hoşuma gitmiyor. "Ya kardeşim silah çözüm değil. Niye silahlı yöntemleri 25 yıldır kullanıyoruz" gibi Silahlı Kuvvetler'e karşı bir suçlama. Kardeşim silahlı yöntemi savunan kim? Niçin bize "silahlı yöntemi savunuyorsunuz" diye bir cümle kullanıyorsunuz. Silahlı yöntemi savunan Avrupa'dır. PKK'ya silahları veren, Amerika'yla Avrupa'dır. Siz, bir kere çıkıp Avrupa'ya, "PKK'ya bu silahları niye veriyorsunuz" demediniz. Amerika'ya da çıkıp bir taneniz "bu silahları niye veriyorsunuz" demediniz. Bizim ordumuzla, istihbaratımızla, fotoğrafıyla her şey ortada, silahların kimden geldiği de ortada. Geliyorsunuz bize, "Silahlı yöntem taraftarı" olduğumuzu söylüyorsunuz. Hiçbir şekilde de silahlı yöntem taraftarı değiliz. PKK'nın karşısında yapacak ne var ki? Gücümüz yetiyorsa ordu kendisi elli tane rapor yazmış. Bütün raporlarında "bu iş sosyal refahın açılması, sosyal hakların açılmasıyla oluşur. Bize de görev vermeyin" diye Genelkurmay Başkanları yazı yazdı, yedi tane. Silahtan yana olan kim? Silahtan yana olan Avrupa. Silahtan yana olan Amerika. Bir kere de kalkıp bunları eleştirin. Yani bizim işimiz gücümüz yok, dünya barıştan yana, biz silah sıkıyoruz gibi bir anlam. Basiretleri bağlanınca böyle oluyor. Bir ideolojinin içinden konuşunca böyle oluyor. Çok yanlış laflardır bunlar. Bizi de fazla rencide etmesinler. Bizim de ses tonumuzun ayarları vardır. Böyle konuşmamız vardır, başka türlü konuşmamız vardır, başka şekilde konuşmamız vardır. Biz de edebiyata hakim insanlarız. Bu ekranlarda her türlü lafı söyleyebiliriz. Söyleyecek gücümüz vardır. Siz, bunları söyle-

yerek bizleri böyle faşist gibi, bilmem ne imgeler altında göstermeye çalışmayın. İşte Fethullah Hoca size iki tane televizyon bahşetmiş, o televizyonlarda böyle önünüzü de kesen yok, konuşun gitsin.

Bu topraklarda, bakın bunları unutmayın. Bu topraklarda, bu toprağın muhafazakâr değerleri diyoruz, en büyük değer, kibre karşı durmaktır. En büyük değer, Mevlana, Hacı Bektaş, Aleviler... Açın ya! Dünya insanlığı daha 200 yıldır konuşuyor. Aleviler bin yıldır "insanım" diye bağırıyor. Açın bu değerlere bakın. Kibre karşı durmak. Hangi Alevi ozanı, şairi açarsanız kibre karşı. Sen, kimseden büyük değilsin, ben de kimseden büyük değilim. Bu, bizim en büyük karşı durduğumuz şeydir. Ayrım gayrım yok işte ya. Kibre karşıyız. Kimse kimseden üstün değil. Sınıf olarak da üstün değil, ırk olarak da üstün değil. Burada ikinci bir düşmanlık yani bu topraklarda evliyamıza baktığımız zaman, Bektaşi'lerimize, Mevlana'larımıza, Muhiddin Arabi'lerimize en çok dilenciliğe karşı çıkarlar. Yani insanlar, soylu insanlar dilenmez, sadaka istemez, sadaka almaz. Kimseye de sadaka vermediler. Onları iş ve zanaat sahibi yaptılar. "İrfan, zanaattadır" der. Hepsi bunu der. Bunlar dilencilik, para vermeyin, insanlar iş yapsınlar zanaatlarıyla kişilik ve kimlik oluşsun. Dilencilik, bizim dinimizde yoktur. Bunu da Anadolu söyler. Bin yıldır da bangır bangır da söyler. Eğer bu toprakta kardeşçe bir yere gideceksek, bunları eleştirin. Dilencilikle kibir olmaz. Dilencilikle kibir olur mu? İnsan ne kadar çok dilendim, ne kadar çok param var diye iftihar ediyor ya. 20 milyar dolar servet sahibiymiş. Bak bak, şuraya bak. Dilencilikle iftihar edenlerin televizyonlarındasınız siz. Dilencilikten kibir çıkartan. Adam dilencilik yapıyor, 3 ev sahibi olmuş gelmiş, bana kabadayılık yapıyor. Lan güzel insanlar, alnın teriyle kazanan insanlardır. Yatak odalarında böyle el ense yatan insanlar değil. Çalışmış adamlar. Sabaha kadar marangozhanesinde çalışmış, atölyesinde çalışmış, evinde çalışmış insanlar, güzel insanlar budur. Buna rağmen dilenci

olamamış bu halktır. Buna rağmen servet sahibi olmuş insanlar gizlilikle bunu yapmış bakın, buna rağmen kibir sahibi olmamış ve bu halkta bu değerler yaşıyor. Bak, kesinlikle yaşıyor. Kızılay Genel Başkanı'na söyledim. "Tekin Küçükali Bey dedim, buraya yapılan yardımların, yüzde kaçı gizli?" "Şaşıracaksın. Yüzde 70'e varanı gizli yapılıyor yardımların" dedi. İsim vermiyor halkımız. Bakın belki de 15., 16. yüzyılda da bulamazsınız bunu. Bu kadar da değerli, güzel bir halkımız var. Milyarlarca dolarını bağışlıyor ve "ismimi yazma" diyor. "Beni anma" diyor. Bu değerler yaşıyor. Bu değerler hepimizde yaşıyor. Dünyanın en büyük yardım teşkilatlarından birini ayakta tutuyoruz, halkımızın ismini vermeden yaptığı yardımlarla tutuyoruz. Bu güzel bir ölçektir.

Şimdi bu insanlar dileniyorlar. Tarikatları, cemaatleri için dileniyorlar, bu dilenciliklerinden kibir yapıyorlar, o kibirle televizyonlar yapıyorlar, o suratsız adamları oralara çıkartıyorlar. Mevlana'nın çok kullandığı bir laf vardır: "Tilki boya küpüne düşmüş, kendini tavus kuşu sanıyor." Böyle tavus kuşu gibiler, böyle ekranların boyasına düşüp tavus kuşu gibi de çalım atıyorlar ve bunlar da Müslümanmış ve bunlar da bu ülkenin terörünü tartışıyormuş. Bunlar da bu ülkenin dirliğini tartışıyormuş ve bunlara karşı burada mücadele edeceğiz. Söyledikleri hiçbir lafı da karşılıksız bırakmayacağız. Siz, bana burada bir buçuk değil, iki buçuk saat verin. Biz, bu toprakların gözyaşını biliyoruz. Tamam mı kardeşim! Bunlarla da bu ekranda uğraşacağız. Lafımızı da söyleyeceğiz. Öyle cevapsız da bırakmayacağız. Samimiyetle söylüyorum, fütursuz, işgal edilmiş bir medyanız vardır, alıkıran baş kesen insanlar oraya çıkıp üfürüyorlar. Üfürdükleri budur ama toplumda yer etmiyor. Bakın beş yıl önce ekranlardan söyledik, sadece ben değil, kaç insan söyledi ama en çok bağırarak ben söyledim. Avrupa Birliği'nde duvara toslayacaksınız, Kıbrıs'ta duvara toslayacaksınız, Ermeni davasında duvara toslayacaksınız, etnik siyasette duvara toslayacaksınız. Ben bunları söylediğim gibi bunlar, bu

davalarda uçuyordu. "Etnik siyaset, Avrupa Birliği'ne girdik, Kıbrıs'ta iş oluyor, Ermeni'de işi çözdük" diyorlardı. AKP diyordu, bu İslamcı medya diyordu. Açın gazetelerine bakın. Hepsinde duvara tosladılar. Hepsinde. O gün hepsi Baykal'a, "Sen faşistsin, bunlara gelmiyorsun, bak biz anlaşıyoruz" diyenler "Ya sev ya terk et" demeye başladı, Tayyip Erdoğan'ın ağzından. Halkımızın medyası yoktu. Halkımızın yazarlarının, aydınlarının yarısını da içeri aldınız. Bizi de buralara attınız. Buna rağmen bu halk direndi, ayakta durdu. Taviz vermedi. Ne kimliğinden ne kişiliğinden taviz vermedi.

Size samimiyetle söylüyorum, gün geçtikçe âşık oluyorum bu insanlara. Bakın hangi gazete bu davaların peşindeydi? Hangi parti bu davanın peyindeydi? Hiçbiri ama halk direndi. "Beni, Avrupa'da aşağılayamazsın. Beni, Avrupa'da sevmediğim insanlara, Kıbrıs'ta, etnik siyasette, Ermeni sorununda bu adamlara rezil edemezsin, ben bunlarda yokum" dedi. Bu, "yokum" diyen adamların gazetesi yoktu, televizyonu yoktu, aydınlarının yarısı işte öyle böyle alındı, buna rağmen bu davayı halk kazandı. Kendine yazar ve aydın diyenlerin hepsine sesleniyorum: 6 yıl önceye dönün, 8 yıl önceye, 10 yıl önceye dönün, 20 yıl önceye dönün. Etnik siyaset davanız, aldınız gidiyordunuz. Ermeni davanız, uçuyordunuz. Avrupa'ya gireceğiz, uçuyordunuz. Kıbrıs davası, uçuyordunuz. Hepsinde uçuyordunuz ve şimdi hepsinde duvara tosladınız ve şimdi halkımızın yanına geldiniz. Halkımız ortak aklın sahibidir. Lütfen bu halka karşı kullanacağınız kelimeleri iyi seçin, burada bir ortak akıl vardır. Bu halkı aşağılayarak, bu halkı döverek bu iş olmaz. Tabii ki kabalıkları vardır. Tabii ki keş de eşkıya da vardır. Bu halkın ortak aklını iyi görelim. Bunu iyi anlayalım. Ne oldu Tayyip Erdoğan Bey? Sıcak parayla ülkeyi kalkındırıyormuş. Ülke istikrara girmiş, borsa coşmuş.

Fıkrayla keseyim çünkü uçuyoruz. Nasreddin Hoca, bir gün eşeğine yükünü yüklemiş. Eşek, Hoca başında olmadan, durmak yok, yola devam kendiliğinden pazara gitmiş. Kendiliğinden alışveriş yapmış. Sıcak para geliyor yani. Nasreddin Hoca başında yok. Alıyor malı, millet parayı koyuyor gidiyor. Her şey kendiliğinden yani. Hoca, eşeğin başına geliyor, kendiliğinden pazara gel, kendiliğinden alışveriş yap, hayran kalıyor eşeğe. "Bundan sonra sana eşek diyen şerefsizdir" diyor. "Bundan sonra senin adın kahraman" diyor. "Senin adını kahraman koyuyorum, yeminim olsun söylemeyeceğim" diyor. İki-üç gün geçiyor, yolda giderlerken eşek, küçük çamurlu çukura düşüyor. Debeleniyor çıkamıyor, debeleniyor çıkamıyor. Çamurda kalıyor. Hoca bakıyor eşek çok basiretsiz. Küçük bir çamurdan çıkamıyor. Eşeğe, "Kulakların neye benziyor biliyorum. Kuyruğun da neye benziyor biliyorum ama yeminim var sana eşek demeyeceğim" diyor.

Bizim Tayyip Bey'e söyleyeceğimiz budur. Sıcak paraydı, bilmem neydi televizyonları dizdiniz, paraları getirdiniz, hadi çıkın bu işin içinden.

LALE ŞIVGIN: Dilerseniz, 2009 için de temennilerinizi alalım. Çünkü zor bir yıl oldu Türkiye için. 2009'da daha da büyük zorlukları beklediği yolunda endişeler var. Özellikle ekonomik kriz anlamında Türkiye'yi daha zor günlerin beklediği ifade ediliyor ama biz yine de umutlarımızı koruyalım. 2009 için iyi şeyler dileyim. Ne dersiniz?

NİHAT GENÇ: Türkiye'nin ilerde Allah göstermesin ama bu insanları, açlıktan vereme, besin yetersizliğinden organ yetersizliğine pek çok hastalık bekliyor. Bu konuda hükümetin çok aklını başına getirmesi lazım. 1980'li yıllarda, ben, dört-beş tane hastanenin ölüm istatistiklerini bilen bir arkadaşınızım. İbn-i Sina, Numune bütün buralardaki ölüm istatistiklerine çok yakında şahit oldum. 1980 öncesi ve sonrası. 10 yıl boyunca. İnsanlar 30 yaşında, 35 yaşında organ

yetersizliği, besin yetersizliğinden çok hızlı ölüyorlar. Ortalama yaş 35'e düşmüştü. Verem hat safhadaydı. Buna benzer işte şeyler önümüzdeki yıllarda tahmin ediyorum yaşanacak. En azından hükümet, insanların, ekmekle vitamin eksikliklerinin giderilmesini bir sosyal proje olarak mutlaka devreye sokmalıdır. Çok önemlidir ve devlet okullarının hepsinde sütün ve balık yağının yine eskisi gibi dağıtılması lazım. Bu kadar işsiz, zeytinden, peynirden, sütten, vitaminden kesilmiş bu insanlar iki-üç yıl sonra sesini çıkartamaz ama bunlar 30 yaşında organ yetersizliğinden, besin eksikliğinden gider. Bir sürü bilmediğimiz facialarla karşılaşırsınız. Türkiye'de çok sağlam istatistikler geçmişte yoktu. Bugün ne kadar var bilemeyiz. O yüzden bu konularda çok ciddi tedbirler alacağız. Bir, bunu söylemek istiyorum.

İki, bu ekonomik kriz Türkiye'nin zekâsını ortaya çıkaracaktır. Türkiye'de bir işadamı, bir siyasetçi, bir yazar, aktör zekâsı varsa... Bakalım bu krizle nasıl baş edebileceğiz? Yani şimdiye kadar biz, ekonomide zekâmızı kullanma şansına sahip değildik. IMF programlarına bağlıydık, dünyaya bağlıydık işte. "Özelleştirin", özelleştirdik, "küreselleşin", açtık kapıları falan deniyordu. Şimdi her koyun kendi bacağından asılmaya başladı. Herkes kendi yorganını kendi ayağına göre de uzatmaya başladı. Artık Türkiye aydınları, işadamları ve siyasetçileri bu krizin altından nasıl kalkacaklar? Bu ülkenin yüz yıldır üniversitelerinde, sinemalarında, televizyonlarında ne kadar zekâ biriktiğiyle doğru orantılıdır. Eğer bu toprakta gerçekten aydınlar varsa zekâ sahibi insanlar varsa bu krizle baş edebileceğiz. Yoksa başka türlü. Bizde bir siyasi tembellik var. Ne yapıyoruz biz? Meclis'te siyasi bir proje geçmiyor ki. Avrupa Uyum Yasaları geçiyor. IMF'nin yasaları geçiyor. Şimdi biz, üretmek zorundayız. Yumurtaya mı, tarıma mı, altyapıya mı, küçük esnafa mı, ne kadar, üretimin neresine ne kadar kredi vereceğiz, faizlerini indireceğiz, kimin önünü açacağız bunlar artık bu aydınların sorunudur. Bakalım bunca yıl tembel kalmış, bunca yıl bor-

sanın adamı gibi çalışmış, yabancıların adamı gibi, yabancı lafların adamı gibi çalışmış insanların bakalım bundan sonra bu krizle baş edebilme güçleri olacak mı? Türkiye'nin kendi zekâsı, kendi aklı var mı, yüz tane üniversite açmış, buradan bir akıl çıkıyor mu? Yüz tane de televizyon çalışıyor. Buradan da bir akıl çıkıyor mu? Yüz tane gazetesi var. Bakalım buradan da bir akıl çıkıyor mu? Bunu bu krizle baş ederken, edip edemediğimize göre göreceğiz. Türkiye'nin entelektüel aklı, zekası, birikimi bu krizle imtihana girecektir. Bakalım baş edebilecek miyiz? Gerçek burada ortaya çıkacak. Boyunuz posunuz burada ortaya çıkacak. Türkiye halkının dertleri bir taraftadır, şimdiye kadar siz ne yaptınız? Batının, size empoze ettiği, Batının, size suflörlük yapıp, kulağınıza fısıldadığı projeler. Laik-şeriatmış, işte bu imzalarmış, yok bilmem nelermiş gibi hep Batının, size sipariş ettiği projelerle uğraştınız. Şimdi gerçek proje nedir? Bu ülkenin tarlalarıdır, dağlarıdır, madenleridir, toprağıdır. Bu ülkenin üretimidir. Proje budur. Başka projemiz yoktur. Hem buraları çalıştıracaksın hem bu traktörleri çalıştıracaksın hem bunları mandıralarında, kooperatiflerinde üreteceksin bol bol hem bunu bölüştüreceksin hem de bu sistem saat gibi çalışacak. Bu şehre mandalinasından, zeytinine kadar her şey takır takır gelecek. Bakalım bunları yapabilecek misiniz? Zekâ burada devreye girer. Şimdiye kadar Batılılar buyurdu, siz konuştunuz. Hadi bakayım, Türkiye'nin gücünü göreceğiz. Önümüzdeki günlerde belediye üzerine konuşacağız. Türkiye çok uçmaya başladı. Ben, bu uçan insanları sevmiyorum. Daha geçtiğimiz yaz yüz binlerce insan susuzluktan Ankara'yı terk etti. Ya kardeşim gözümüzün önünde terminal, işte terminale gidin otobüslere sorun. Yüz binlerce insan susuzluktan Ankara'yı terk etti. Bu bir felaket alarmıdır. Bu son 20 yılda, 30 yılda New York'ta, Paris'te, dünyanın hiçbir tarafında olmadı. Sadece Ankara'da oldu. Sular kesildi, zırnık su yok, halk ve bu adam, bu belediye başkanı, kendini temizlemeye çalışıyor ve şimdi belediyede kendine iş yapan

insanlara kurdurttuğu televizyonlarla Ankara halkının gözünü boyamaya çalışıyor. Şimdi göreceğiz. 30 yıl önce çok kuraklık vardı ve Nurettin Sözen'e, "cenabet" dediler. "Bunlar cenabet, o yüzden su gelmiyor" demeye başladılar ve şimdi kendisi bu kuraklığı gördü, ne diyeceğiz kendisine şimdi biz? Yani onların beti bereketi varmış, onlar iktidara gelince geldi su. Geçen sene ne oldu? Size de cenabet demeyelim de siz niye Nurettin Sözen'e "cenabet" dediniz? Ya kendileri olunca Müslüman oluyor her şey, iyi oluyor, başkalarına gelince cenabet oluyor. Bu çirkin siyaseti, bir de bunu Tayyip Erdoğan Bey yapıyor. Televizyonda çıktı, 1980 öncesi yokluklarla ilgili kırk tane gazete gösterdi. İşte Baykal dönemine, Ecevit dönemine dair. Kıbrıs Savaşı'na girerken Erbakan Hoca'ya neredeyse "Gazi" diyorsun. Ecevit'i kahramanlıklarla anıyorsun. O yıllar ambargo yıllarıdır. Dünyanın Saddam'a yaptığı gibi Türkiye'ye ilaç verilmedi. Gaz verilmedi, su verilmedi. Türkiye'ye ambargo uygulanan yıllarda Türkiye yokluklar yaşamıştır, sigarasına kadar ve siz, onları bir iş basiretsizliği diye kullanıyorsunuz. Siyasi basiretsizlik diye otuz yıldır kullanıyorsunuz. Bu çirkin siyasetle otuz yıl öncesinden nemalanmaya çalışmasınlar. Kendi başarısızlıklarını otuz yıl öncesi yokluktan örtmeye çalışmasınlar, gidermeye çalışmasınlar. Bütün bunları da bu ekranlarda uzun uzun konuşalım. Tekrar ediyorum bir buçuk saat değil, saatlerce bunları konuşalım. Bu, pis siyasi dillerini masaya yatıralım. Gençleri, hepimizi nasıl kullanıyorlar, hangi kelimelerle kullanıyorlar. Çok da güzel laflarımız var. Bunları burada söyleme şansını bizlere verin.

LALE ŞIVGIN: Umuyoruz 2009'da...

NİHAT GENÇ: Bir şey unuttum. Çok önemli. Anadolu topraklarında araştırmalar yapılmış, hani insanların tepkilerini ölçmek için. İşte gençler şöyle davranıyormuş. Mahalle baskısı üzerine yapılan tartışmalar. Onların raporlarına geçirmediği bir şeyi söyleyeyim ben. Gerçek bir baskıdan söz

ediyorum. Evet, şöyle bir baskı var: Gidiyorlar esnafa, "Zaman gazetesine abone olur musun" diyorlar. Anadolu'da kapısı çalınmadık esnaf yoktur. Hepsine de tek tek, anketse bak, metodoloji, bak on binlerce örneği var. Gidiyorlar, "Zaman gazetesine abone olur musun?" diyorlar. Adam olmuyorsa cemaate karşı gibi onu dışarıda bırakan bir tavır. Oluyorsa bizdendir oluyor. Zaman gazetesine abone olup olmaması, adamı nereye koyacaklarının bir ölçeği oluyor. Çok ciddi bir baskı oluşturuyor. Adam da "bunlar benden alışveriş yapmazlar" deyip gizlice, çaktırmadan "hani başımız da derde girmesin biz de bu pazarda alışveriş yapalım" diye zoraki gazete abonesi oluyor. Kendini iyi göstermek için. Bu ciddi bir baskıdır. Çok ciddi bir baskıdır. Kendileri boşuna gezmişler Anadolu'yu. O anketleri de boşuna yapmışlar. Bakın ben, size şimdi çok ciddi bir örnek veriyorum. Bak Anadolu'daki insanları, esnafı senden benden diye ayırmak için böyle ciddi bir baskıdan söz ediyorum. Hanımefendiler bunlara gitsinler. Bu, çok daha belge, çok ciddi bir bulgu. Gitsinler bunları tartışsınlar. Amerikan özgürlüğünü, Amerikan köleliğini tartışmazlar, Irak'ı tartışmazlar, Fethullah Hoca'yı tartışmazlar.

3

LALE ŞIVGIN: Bakalım bu hafta nelere veryansın edeceğiz. Nihat Genç hoş geldiniz. Gerçekten de veryansın edilmeyecek gibi değil içinde bulunduğumuz süreç. Programın adına da uyuyor içeriği zannediyorum. İçinde bulunduğumuz süreçte malum yürüyen bir süreç var. Mustafa Balbay, Cumhuriyet Gazetesi Ankara Temsilcisi aynı zamanda ART program yapımcısı. Türkiye'nin de ne kadar severek izlediğini bildiğimiz bir gazeteci, son derece saygın bir isim, bu soruşturma kapsamında gözaltına alınmıştı daha önce ve bu hafta içinde de tekrar tutuklandı ve cezaevine gönderildi. Aynı şekilde Neriman Aydın isminde bir başka gazeteciyi de tutukladılar. Dilerseniz buradan başlayalım. Ergenekon soruşturması, bu dalgalar kendi içinde yeni dalgalar mı oluşturmaya başladı acaba?

NİHAT GENÇ: Avrasya Televizyonu'na, sonra Türkiye halkına tekrar geçmiş olsun. İkide bir geçmiş olsun diyoruz. Her hafta geçmiş olsun diyoruz. Veryansın edecek gücümüz de kalmıyor işte gördüğünüz gibi. Daha başka bir isim takmamız lazım. Tabii Türkiye halkının gözleri önünde cereyan ediyor olup biten her şey. Gerçekten adını, iddiasını bilmediğimiz bir süreçte Türkiye halkı çok endişeli bir bekleyiş içinde. Çünkü tahmin edemeyeceğimiz kadar temiz, düzgün, şaibesiz insanlar, tahmin edemeyeceğimiz kadar ve tarihte görmediğimiz kadar yoğun bir iftira kampanyasının içinde. O yüzden dileğimiz bu davanın bir aıı önce neticelenmesi.

---

7 Mart 2009

Artık "bir an" kelimesinden de nefret eder hale geldik. Söyleyecek bir lafım yok. Mustafa Balbay Bey'i nasıl anlatırız bilmiyorum. Mustafa Balbay'ın şahsında biz ya da öbürü, hukuk tek tek insanlar için değil, hepimiz için hukuk. Hukuk hepimizi ilgilendiren bir şey. Hukukun sahipleri kimse, yargıçlardan halka kadar herkesin bir şey söylemesi lazım. Çok zor günler yaşıyoruz. Ben, edebiyatçılığımın verdiği alışkanlıkla hep böyle benzeterek ve tarihten birtakım örnekler vererek konuşmayı seviyorum.

18. yüzyılda büyük gemiler keşif için ya da talan için Afrika'ya gittiler. Uzakdoğu'yu talan ettiler. Bir de Kuzey Kutbu'nu keşfettiler. Kuzey Kutbu'nda da savunmasız milyonlarca hayvan gördüler. Burada Batılılar bir yüzyıl gittikleri gemilerle inanılmaz bir cennet buldular. Çünkü burada penguenler, foklar vardı. Bu hayvanlar, bıçak tanımıyordu. Sonra sopa da insan da tanımıyordu. Tanımadıkları için de korkmuyorlardı ve kaçmıyorlardı bunlar. O yüzden bir adam tek başına bir bıçakla, şimdi kitaplar yazıyor, akşama kadar üç bin hayvan öldürüp gemiye atıyordu ya da dört bin hayvan. Kürkü için öldürülürken ve orada herkes bıçaklanırken, öbür hayvan, öbür hayvan, öbür hayvan bıçaklanmayı görüyor ama tepki vermiyordu. Çünkü bilmiyorlardı. Hayvanlar insan bilmiyor, bıçak, sopa tanımıyor. O yüzden hiçbiri kaçmıyordu. Kuzey Kutbu'ndaki bu hayvanların, fokların, insanların elindeki bıçakları ve onların ağlarını, insanın kendisini tanımaları yüz yıl sürdü. Yüz yıl sonra bıçak görünce kaçmaya başladılar, insan görünce kaçmaya başladılar ama o yüz yıl milyonlarca hayvan kürkü için hiçbir zekâ gerektirmeden, bir avcılık yeteneği gerektirmeden basitçe bıçaklanarak, sopayla kafalarına vurularak avlandılar. Adamlar gidiyorlar penguenlerin kafalarına tak, tak, tak vurarak bir saatte kırk penguen avlayabiliyordu. Penguenler sonradan kaçmayı öğrendiler.

Mesela biz yazarlar, sindirilmeyi biliyoruz. Gerçekten iktidarlar sindirdi. Susturma. Ben, susturulmayı da biliyorum. İktidar gelir, gücünü kullanarak susturur. Bütün bunları biliyoruz ve gelen iktidarlar sizi sürgüne gönderir, işkenceden geçirir. Bak sürgün, onu da biliyorum. İşkenceden geçme, onu da biliyorum.

12 Eylül ya da başka örneklerden ama biz, bilmediğimiz bir şeyle karşı karşıyayız. Bilmediğimiz bir şey hukukun kendisi. Hukukun kendisinin bir iftira taşıyor oluşu. Bu, bizim hiç bilmediğimiz bir şey. Biz çocukken evinde mavzer bulundu deniyordu, ama mavzer çıkmıyordu, örneklerini gördük. Sekiz-on ay belge olmadan suç olmadan, bir iftira üzerinden, bu çok şaşırtıcı bir şey. Niçin şimdi tek tek bizi topluyorlar çünkü savunmasızız. Bıçağı tanıyoruz evet, öğrendik. Sopayı tanıyoruz, ağı tanıyoruz yani zalim düzende iktidarların bize neler yapabileceğini, neler yaptığını biliyoruz. Onlara karşı da kendimizi teçhizatlandırdık. Tabii ki hukukla teçhizatlandık, kalemimizle teçhizatlandık ama hukukun kendisinin bize bir oyun kurması, bu bizim hiç bildiğimiz bir şey değil. Bilmiyoruz ve şimdi böyle bir tuzağın içindeyiz. O yüzden biz de yavaş yavaş bunu öğreneceğiz. Nasıl bir tepki vereceğiz ilerde bilemiyorum ama Türkiye halkı çok güzel bir tepki verdi yani sabırla bekledi. Hukuka saygıyla bekledi. İşte neticeyi bekliyorlar. İşte bir an önce lafı moda oldu.

Burada demokrasinin kullanım tarzı da ilerde çok tartışılacak. Şimdi bu, ne demokrasisi? Amerikan özgürlüğü mü? Bu liberal yazarların söylediği demokrasi nasıl bir demokrasi? İnsanlar paldır küldür, delil, belge gösterilmeden içeri düşüyor, telefon kayıtları yalan çıkıyor, her şey yalan... Burada çok değişik bir şey var. Yeni bir benzetmeyle devam edeceğim. National Geographic dediğimiz, hayvanları anlatan o kanalda izledim. Batılılar, safari yapacak ve Batılılar fotoğraf çekecek diye, Kenya'da, Tanzanya'da büyük köyle-

rin olduğu, insanların yaşadığı yerlerde aslanları serbest bırakıyorlar. Ne diye, işte bunları turistler gelip çeksin diye. Batılı hayvan hakları koruma derneğine benzer gruplar da bu hayvanların salahiyetleri, yani sınırsız özgürlükler içinde milli parkların da dışında gezebilmeleri için uğraşıyorlar. Fakat orada yaşayan, o köyde yaşayan Kenyalılar ya da Tanzanyalılar var. Geliyor aslanlar, gece evleri basıyor, National Geographic bunları anlatıyor. Bir aileden üç kişiyi parçalıyor. Çocukları karnından parçalıyor ve yiyor. Ertesi akşam başka bir köye saldırıyor aslanlar ve orada da insanları yiyor. Buna bir önlem alamıyorlar. Onların evleri de sazlıktan evler, çelikten, betondan evler yapılması lazım. Fakat oranın halkı da beton bilmiyor, çelik bilmiyor. Yani sert korumalardan habersiz. Nihayetinde yapacağı şeyler bambu dalı yaprağı gibi hani böyle palmiye yapraklarından evler. Aslan da o ağaçları kemiriyor, yıkıyor, kırıyor. Şimdi eğer aslanlarla orada yaşayacaksanız, aslanlara serbestlik veriyorsanız, köylülere de daha kuvvetli bir korunma şansı vermeniz lazım. Şimdi demokrasiyi bu şekilde kullananlar var. Bir sürü televizyonun bir nevi insanları parçaladığını düşünüyorum. Parçalıyorlar. Demokrasi adına parçalıyorlar. Uydurma kaset dediğimiz şeyleri yayınlayarak, doğru, yanlış, eksik bilemiyoruz ama tamamen hukuksuz yayınlayarak demokrasi başlığı altında insanları parçalıyorlar ve gerçekten parçalıyorlar. Buna karşı bizlerin, yazarların klasik savunma dışında hiçbir şeyi yok. Kendimizi bambu yaprağıyla koruyoruz. Bambu yaprağı bile yok. Bir palmiye yaprağı bile yok bizi koruyacak. Oysa biz de çok iyi teçhizatlanmalıydık yalanlara, iftiralara karşı. Bu bir Amerikan özgürlüğüdür ve samimiyetle söylüyorum bizi parçalarlarken, şimdi Avrupa'da bir sürü demokrat bizi seyrediyor. Aynen Afrika'daki hayvanların, insanları parçaladığını seyrettikleri gibi. Bundan da egzotik bir tat, safari tadı alıyorlar ve sinsi sinsi uygarlıkları adına da mutlu oluyorlardır. Çünkü onların da uygarlıkları, insanlara her türlü iftirayı düzenleyen, onurlarını her türlü

parçalayan, kişiliklerini yaralayan ve bunu da yaparken hukuku kullanan, demokrasiyi kullanan bir uygarlık. Ben de bu televizyonların konuşmasını, yani aşırı saldırganlığını bir hayvanat bahçesi özgürlüğüne benzetiyorum. Bu yüzden hukukun dizayn edilip edilmediği, toparlanmadığı, insanların savunmasız bırakıldığı, sen, ben, hepimizin, ilerde de görülecek. Demokrasiyi arenaya benzetiyorum ben, çünkü gücü eline geçiren insanları parçalamaya doğru götürüyor. Benim söyleyeceğim şudur:

Herkes gibi ben de biliyorum ki Timur zalimdi ama öldü gitti. Firavunlar gitti. Saddam öldü gitti. Saddam yok artık. Hafız Esad, Hama'da Müslümanları katletti, yok artık. Ne zalimler geldi geçti. Hitler ömrünü doldurdu. Mussolini... Hiç unutmuyorum İran-Irak Savaşı 8 yıl sürdü. Saddam, İran'a karşı çok zalimlikler yaptı, Amerika'yı arkasına alarak. Ben, Irak bombalanırken, İran sokaklarında "Dün Amerika'nın dolmuşuna binip Amerika'yla bize saldırdın Saddam" onun vaazını veriyordu hocalar sonra da bağırıyorlardı: "Ey Saddam, şimdi halkını bombalıyorlar, neredesin Saddam, neredesin?" Evet, Saddam nerede? Halkını bombaladılar. Hafız Esad nerede? Timur nerede?

Bir gün de Tayyip Erdoğan'a aynı şeyi söyleyeceğiz, "Neredesin Tayyip Erdoğan." Bu kadar zulüm, insanları parçaladın, onurlarını, kişiliklerini, işlerini, mesleklerini, iftiralar attın ve bütün bunlara savcılık rolü edindin, şimdi neredesin? Biz şahsımız için uğraşsak giderdik, Ege'de yalılarımızda otururduk ya da başka bir yerde olurduk. Biz hukuk düşkünlüğümüz yüzünden ya da bir toplumsal bölüşüm yüzünden yani tüm toplumumuz iyi, güzel şeyler duysun diye yazarlığı seçtik, tek başına yaşamayı seçtik. Başka şeyi de seçebilirdik. Biz, insan olmanın hazzı için buradayız. İnsan olmaktan haz duyuyoruz. Bölüşmek, toplumu düşünmek, insanları düşünmek. Bunlar çok soylu değerlerdir. Yoksa işte pavyonlarda da bir hayatımız olabilirdi, başka türlü bir

hayatımız olabilirdi. Sadece kendini düşünen bir hayat. Burada fark ettik ki insanlık için en iyi şey hukuktur yani ama şimdi hukuku parçalatıyorlar. Çok vahşi parçalattırıyorlar. Ben, Türkiye halkının burada çok acı çektiğini, sabırla beklediklerini, metin olduklarını, metin olmaya devam etmeleri gerektiğini düşünüyorum. Hani Anadolu'da bir laf var, "Zulüm artsın" diye. Zulümleri artsın. Arttıkça da halkımız görüyor ve bir gün deniz kuruyacak. Bundan emin olun. Mustafa Balbay'a hakikaten geçmiş olsun diyoruz ve hepimize geçmiş olsun, sizlere, bizlere geçmiş olsun. Zor günler yaşadığımızı söylemek istiyorum.

LALE ŞIVGIN: Aslında Mustafa Balbay'ın tutuklanma gerekçelerini de en azından medyaya yansıdığı kadarıyla tartışmak gerek. Çünkü cebir ve şiddet yoluyla anayasal düzeni yıkmaktan, kaçma, delilleri karartma ihtimaline kadar pek çok gerekçe sıralandı medyaya yansıdığı kadarıyla. Bunları mümkün görüyor musunuz? Zaten sekiz aydır böyle bir soruşturmanın beklentisi içinde Mustafa Balbay. Delilleri karartacak olsaydı karatmaz mıydı veya delillerin karartılacağı sekiz ay sonra mı akıllara düşüyor? Bunlar da soru işaretleri uyandırmıyor mu? Balbay'ın kaçma ihtimali, nereye kaçabilir, nasıl kaçabilir? Yeri, adresi belli, her hafta işte burada program yapan bir insan örneğin.

NİHAT GENÇ: Yazarlık hakkında bir-iki bilgi vereyim size. Ben araştırmacı bir yazar değilim ama mesela Emin Çölaşan, Uğur Dündar araştırmacı yazar. Bunlar kendilerine gelen dosyaları incelerler, bakarlar, dosya oluştururlar. Ben hayatımda dosya oluşturmadım çünkü edebiyatçıyım. Televizyonlarda konuşmadığım, Leman dergisinde yazdığım yıllarda bana dosyalar gelirdi. Mesela Danıştay'dan bilmediğim isimlerden dosyalar gelirdi. Hayatım boyunca bu dosyaları hiç ciddiye almadım, kapağını açmadım. Çünkü bilirdim ki bu dosyaları gönderen insanlar sizi yönlendirmeye çalışır. Sizin zekânızla oynamak isterler. O yüzden zaten öyle de bir

gazeteci olmadım ama gelir, her taraftan dosyalar gelir. İşte diyelim ki Melih Gökçek'in aleyhinde, diyelim ki Baykal'ın aleyhinde dosyalar gelir. Bir nevi topluma açık insansınız. Sıradan bir simitçi de gönderir, Danıştay'dan biri de gönderir. İmzasız bir zarf gelir ve bunlar odanızda, bilmem nerede yığılır. Daha önce Uğur Mumcu da böyle şeyler alırdı. Şimdi bunların neresi, ne kadar suçtur bilmiyorum. Suç olarak nedir asla bilmiyorum ama bu, bir vicdani meseledir. Bu, bir tavır meselesidir. Ben mesela yazarlık olarak araştırmacı gazeteciliği seçmedim ama seçseydim bu dosyaların nereden, nasıl geldiği konusunda vicdani bir fikrim olurdu. Mutlaka Balbay'ın, Balbay'ların, Uğur Mumcu'ların, Emin Çölaşan'ların böyle vicdani fikirleri vardır çünkü kalkıyorlar ve halkla hesaplaşıyorlar. O yüzden bütün bunlar birbirine girdi.

Çok net bir şey söyleyemiyorum. Şimdi etraftan gelen bilgilerin evimizde, araştırma dosyalarımızın sağda solda bulunması, bunlar neyi ifade eder? Samimi söylüyorum, bilmiyorum. Benim bildiğim, bunlar çok basit gazetecilik ilişkileridir. Çok basit. Birisi size bir istihbarat telefonu eder, şurada şu oldu gibi, siz de yaz gönder dersiniz. İşte o, bir bilgi. Bunu kullanıp kullanmamak size ait bir şey. O yüzden sorduğunuz "İran" diye kitabı var. İşin tuhaf tarafı, İran'la ilgili yazdığı o kitaba muhalefet etmiştim ama şu açıdan muhalefet etmiştim: İran'la kötü olmamıza gerek yok, komşularımızla iyi geçinelim, diye bir itirazım olmuştu.

LALE ŞIVGIN: Şimdi bir taraftan bakıyoruz, Cumhuriyet gazetesi Balbay'ın tutuklanmasından birkaç gün önce boş sayfalarla, beyaz sayfalarla çıktı.

NİHAT GENÇ: Dedikleri başlarına geldi.

LALE ŞIVGIN: Evet, başlarına geldi. Hemen akabinde de Balbay'ın köşesi boş, beyaz bir şekilde okura ulaşmak durumunda kaldı. Biz konuşmazsak kim konuşacak sorusunu

soruyordu Cumhuriyet gazetesi. Kim konuşacak Nihat Genç? Medya böyle baskılar altındayken, kimi zaman bir maliye sopası, kimi zaman bir Ergenekon sopası, kimi zaman boykot sopası, miting meydanlarından ambargo çağrılarıyla karşı karşıya kalıyor şu anda medya. Nereye gidecek bu gidişatın sonu? Herkes sussun sadece yandaş medya mı konuşsun mesajı verilmek isteniyor.

NİHAT GENÇ: Programımızın adını Veryansın'dan Veryandaş'a çevirelim. Söyleyebileceğim çok şey yok. Tevekkül diye bir şey var. Gücün yettiği kadar, gücünden ötesini yapamazsın. Ben, gücüm yettiği kadar, elimden geldiği kadar çalışırım, çabalarım. Türkiye halkı da çok büyük bir teveccüh gösteriyor. En son Bursa'da üç ayrı toplantı yaptım. İmzada rekorlar kırdık.

Yoksul halkın kitabı alamadığını görüyorum ve üzülüyorum. Bir işçi çocuğunun, bir işçinin benim kitabıma milyon lira vermesi beni çok üzüyor. Kalbimden böyle bir şey gidiyor ama kucaklamak istiyorlar yine de yazarlarını. Kendileri de sarılmak, kucaklamak istiyorlar. Türkiye halkının derinlerinde çok güçlü bir Anadolu sevgisi, Cumhuriyet sevgisi, Müslümanlık sevgisi görüyorum. Eğer biz ayakta durmak istiyorsak onlarla irtibatımızı kesmemeliyiz, o güzelliği ayakta tutmak için. Fakat her şeye rağmen psikopat bir düşünce var. Böyle bir şey, ben sağcılık bilirim, solculuk bilirim, muhalifliği, her türlü görüşü inceledim. Bursa'da Uludağ Üniversitesi'nde çok da güzel bir konuşma yaptım bir saat. Sonra görüşlerini sordum. Çocuğun bir tanesi kalktı, aleyhimdeki pek çok iftirayı sıraladı. Cevapladım bunları sakince fakat çocuğun kafa yapısına baktım, Mehmet Altan'ların ya da bu yandaş medyanın kafa yapısında. Ürktüm. Tamamen yalan ve yanlışa dayalı, tamamen komploya dayalı, kafası kirpilerle yani beyni alınmış yerine kirpi konulmuş gibi. Ben böyle bir kirpi beynin yaşayabileceğini sanmazdım. Bunlar, yaşamak için sürekli saldırmak zorunda.

AKP medyası yani yandaş dediğin yerin bir fikri var. Şu anda bize saldırıyorlar ama nedenlerini ortadan kaldırsan da saldırmak zorundalar çünkü beyinleri çok huzursuz. Beyinlerinin yerinde bir kirpi var, sürekli saldırmak, dalaşmak, kavga etmek zorundalar. Hiçbir hadise olmasa sadece Türkiye'nin sahiline gelen kum sarı mı olsun, kara mı olsun, işte Karadeniz'inki gibi güzel bir kara mı olsun diye basit bir konuyu tartışsak, bunlar da aynı saldırganlığı, aynı psikopatlığı göreceksin. Tartışmayı, deliliği aşan şizofrenik bir boyutta devam ettirecekler. Çünkü kafaları çok kötü dolu. Ben, Türkiye'nin durumunu çok tehlikeli görüyorum.

PKK, Türkiye'ye silah çeken bir şeydir ama silah çektiğini size söylüyor ve dağa çıkıyor. Bunlar, senin içindeler, senin yanındalar, toplantıdalar, gazetedeler. "Demokrasi" diyor. Demokrasi diyerek birtakım şizofrenik saldırganlıklar yapıyor. Şizofrenik yani. İftiralar. Bir sürü iftira atıyor, "Ooo" falan, hepsi yalan yanlış. Biraz sonra da uslu uslu oturuyor. Çok güzel bir örnek olduğu için söylüyorum: Taraf gazetesi benim için "El Kaide'nin Türkiye lideri" diye yazı yazdı. Bu, bir örnek. Yüz tane daha örneği var. Başka şeyler de var. Bunlar bu kadar pis, bozuk bir ruh hali yetiştirdiler.

Bu medya, Ergenekon'da ortalığı karıştırayım diye harekete geçti ama kendi gençleri üzerinde de çok bozuk bir hava oluşturdu. Onları saldırganlaştırdı, ruhlarını bozdu, böyle bir psikopat gençlik yetişti yani az da olsa. Kendilerine "Sivil" bilmem ne diyorlar, tam bir psikopat. Bunların da Türkiye için çok tehlikeli olduğunu düşünüyorum. Şöyle tehlikeli: Sağcı olsun, solcu olsun, ilerici olsun, Batıcı olsun her türlü fikir sahibi olabilirsin ama bütün fikirleri yalan yanlış bilmek çok acayip bir durum. Yani boks maçı vardır ama kickboksta tekmeyi başka türlü de koyarsın. Her şeyin bir şekli vardır. Bunlar tamamen şekilden ibaret, düşüncenin dışında manyakça, kökeni olmayan, tarihi olmayan, tarihte

de eşine benzeri görülmeyen böyle bir manyaklıkları doldurmuşlar kafalarına. Ne diyeceksin? Korkup kalıyorsun böyle. Tanıdığımız iftiralara benzemiyor, hiçbir şeye benzemeyen fikirler. Çok çaresiz kalıyorum. Ben, hayatta hiç kimsenin yanında duramam. Bizim imanımız Allah'adır. Allah dışında her şeyi eleştiririz. Bugün Tayyip'i eleştiririz, yarın öbürünü, diyelim CHP iktidara geldi, onun karşısına geçer, onu eleştiririz. Eleştirmemiz de şarttır. 28 Şubat'ta darbe oldu, adım "Erbakancı"ya çıktı. Çünkü Çevik Bir'lere karşı yazı yazdım, ceza da aldım ama şimdi kim bastırıyor, kim zulüm yapıyorsa, onu eleştireceksin. Bu kadar yalan yanlışla kafası doldurulmuş bir gençliği de Türkiye için büyük bir bela olarak görüyorum. Çok büyük bir bela. Zaten bu Fehmi Koru'dan, bu gazetedeki yazarlardan başka türlü bir gençlik de çıkmaz. Bu Ergenekon'lar gider, bunların da mahkemeleri olur ama böyle bozuk bir beyin yarın çok başka şekillerde Türkiye'yi absürt ve saçma durumlara sokabilir. Benim teşhisim bu.

LALE ŞIVGIN: Siz diyorsunuz ki ancak gücüm yettiğince konuşabilirim. Aslında haksız bir yaklaşım da değil ama gücünüz nereye kadar yetebilir. Yani bir yazar olarak bir tarafta böylesine güçlü ve böylesine destek gören bir yandaş medya var. Bir tarafta da sesleri kısılan, susturulan, yayın organları var. Ne kadar yetebilir gücünüz?

NİHAT GENÇ: Kendimize de haksızlık etmeyelim. Burada konuştuğumuz için özneyi kendimiz olarak kuruyoruz ama Türkiye'de yüzlerce temiz yazar var. Yüzlerce yılmayan yazar var. Evet, bir dönem susturuluyor belki ama bu tür insanlar yaşıyorlar, varlar. Bu toprağın bereketi çok soylu, bilge insanlar yetiştirdi. Avukat, savcı, öğretmen... Ben mesela bütün konuşmalarımda, imza günlerimde günde 300-350 imza atıyorum, soruyorum, mühendis ve öğretmen mesela. Yüz binlerce, on binlerce çok soylu insanlar var ve bu insanlarla birbirimize güç veriyoruz, cesaret veriyoruz. Tu-

tunuyoruz toprağımıza. O yüzden şizofrenik suçlamaların, hukuk dışı absürt suçlamaların bu topraklarda, uzun vadede maya tutabileceğini, tohumlanabileceğini düşünmüyorum. Hepsi gelip geçecek yani. Buna imkân vermiyorum.

LALE ŞIVGIN: Bir de bu tartışmalar sadece Türkiye'de yapılmıyor biliyorsunuz. Son zamanlarda özellikle Ergenekon meselesini Kıbrıs'a kaydırma çabası çok net bir şekilde görülebiliyor. Örneğin Denktaş hedef gösterilen isimlerin başında geliyor Kıbrıs'ta. Bunu neye bağlıyorsunuz? Yani Denktaş'ın da orada verdiği mücadelenin artık çok net bir şekilde biliniyor olması gerekirken Denktaş'ı neredeyse vatan haini dedirtecek şekilde birtakım haberler yapılıyor. İşte "Annan Planı'na hayır demişti, çözümsüzlüğün sebebidir kendisi ve zaten Ergenekon'la da ilişkilidir" gibi bir paket sunuluyor kamuoyuna. Nasıl yorumluyorsunuz?

NİHAT GENÇ. Şimdi burada herkese kılıç sallıyorlar, onu görüyorum. Tek tek herkesin boyunlarını uçurmaya çalışıyorlar ve tek tek parçalamaya çalışıyorlar. Benim gördüğüm bu. Ancak mesela ben, Ergenekon Savcısı'nın yerinde olsam, yani bu soruşturmaları yapan bir insan olsam, çok haklı olduğum ortada olduğu için, belgelerim de çok net ortada olduğu için bu kadar da herkesin yani Mustafa Balbay'ın da onun da bunun da kellesini kesiyim diye uğraşmazdım. Çünkü belgemi ortaya koyarım, hukuk zaten bunları tutuklar değil mi? Belgeler olduktan sonra. Belgeleri koyduktan sonra bunları hukuk önüne getirerek, hukuk adına çok daha büyük bir galibiyet alır ve Türkiye'ye de hukuka da çok şey öğretmiş olurdum. Şimdi hukuk, suç oluşturan şeyler ve belgeler üzerinden çalışmıyor, tek tek insanların şahsi ilişkilerinden dolayı, adamın evi varmış ya da adam falan telefon görüşmesi yapmış gibi tek tek saldırarak kellerini uçurmak istiyor. Bunu hiç de doğru bulmuyorum. Onların haksız olduğu da böyle çıkıyor ortaya. Tek tek bizi öldürecek, vuracak. Bizatihi bıçaklıyor beni, yani benim kalbime

bıçak sokuyor. Denktaş ismini oradan silemezler ya da bu insanların isimlerini silemezler. Ben, son beş kitap fuarında kitapları en çok imzalanan yazarım, benim kitaplarımın en düşüğü 15 ila 30 arasında baskı yaptı. 20 kitabım var ve ben bugün öldüğümü düşünsem, kitaplarım 300-400 bin baskı yapacak. Üç-dört tanesini okuyan genç çocuklar orada konuştuğumuz şeyleri yüz yıllara taşıyacaklar. Çok nettir. Biz artık kitaba geçtik yani. Düşüncelerimizi nakşettik kitaplara. Artık ben yaşıyorum, yaşamıyorum, bu saatten sonra çok da umurumda değil. 'Bir tek ben görüyorum gerçekleri' diyen bir manyak da değilim. Okuyan insanlar Hakkari'den de gelir, Van'dan da gelir bu bayrağı alır, bu toprağın bağımsızlık düşüncesini alır ve yoluna devam eder. Ben, medyanın tek tek herkese kılıç çekmesini, boynunu uçurmasını, böyle hayvanlara parçalatmak istemesini aşırı gerginliklerine yoruyorum. Bu, çok başka bir kültür. Biz, bu kültürü tanımıyoruz ve o yüzden çok tedirginiz. Yani nasıl duracağımızı bilmiyoruz. Öyle bir tedirginlik var. Bu tahmin ediyorum önümüzdeki aylarda yavaş yavaş, bir an evvel... Bir an evvel cümlesiyle gelin size başka şeyler anlatayım. Çok başka şeyler anlatayım. Şimdi bütün bu tutuklamalar çerçevesindeki konuşmalar, medyada da değişik şekillerde yapılıyor.

Antropolog dediğimiz, eski toplumları inceleyen, kültürlerini, dillerini, yaşamlarını inceleyen insanlar, on'ların hayatları üzerine birtakım kıstaslar, kavramlar konuşuyor. Onlar diyelim ki uygarlıkla ilkelliği nasıl ayırt ediyorlar, sosyal gelişimlerini, bir kültüre doğru evrilmelerini nasıl dönemleştiriyorlar? En ünlülerinden bir tanesi diyelim ki Lev Strauss diye bir adam, biz bu toplumları "Çiğ yiyenler, pişmiş yiyenler diye ayırabiliriz". Çiğ ve pişmiş. Çiğ yiyen insanlar, avcı insanlardır. Avcı insanlar toplar. Topladıkları için pişirmeden yerler. İlkel insan. Fakat bir zaman sonra insanlar pişirerek yemeye başlar, haşlar ya da kızartır. Bu da artık onların bir kültürü var demektir. Sadece toplamıyor. Araç kullanıyor, ateş yakarak pişiriyor. Şimdi bu pişiren insanlar-

da da bir kültür oluştuğunu söylüyor. Yani oradan tarihin akışını açıklamaya çalışacaklar. Diyor ki "Pişirenler de bir safhadan sonra değişiyor." Pişirenler ya haşlıyordur ya kızartıyordur ama bir yerden sonra başka bir kavram giriyor devreye: Biriktirenler. Bu, bir nevi, uygarlığın başlaması gibi bir şey. Kültürün başlangıcı gibi alıyorlar. Çünkü haşlayan ya da kızartanların dışında birtakım insanlar karşı tepki veriyor, yiyecek, içeceklerini kavurma yapıyorlar. Kavurma. Kavurma demek, biriktirme demek. Mesela turşu yapıyor. Turşu da yarına yönelik bir şeydir, biriktirme. Küp çıkıyor ortaya, biriktirmek için küp. Bak, kiler. Bir yer yapıyor bir şey koymak için. Sucuk bu da biriktirmeye yönelik. Kurutulmuş bir şey. Yani birtakım insanlar önlerindeki aylar, yıllar için biriktiriyor. Hemen o gün tüketmiyor, hemen o gün haşlayıp, kızartmıyor, ızgara yapmıyor biriktirmeye yöneliyor ve kiler diye, küp diye bir şey yapıyor. Kavurma başka bir tat. Şimdi, kavurma yapanlarla devam edelim. Yani kavurma ve turşu yapanlar. İşte feodal toplumun önünü bunlar açıyor. İddialar, çok büyük iddialar tarihte tartışılıyor. Nasıl açıyor? Kavurma yapan insanlar artık soylu çünkü öbürleri gibi gündelik yaşamıyorlar. Yarını düşünüyorlar, mesela altın biriktiriyorlar. Yarına dönük çalışmaları var. Onların aileleri daha güçlü, daha muhkem çünkü ailelerinin geleceğini garanti altına aldılar. Oysa öbür aile o gün bir şey bulamazsa, üç gün bir şey bulamazsa açlıktan ölür. Bunlarsa biriktiriyorlar ve soyluluk dediğimiz aristokratik kültür biriktirme, kavurma kültürüyle kavramsallaştırdığımız biriktirme yan yana duruyor. Kimin çok altını varsa, küpü varsa, kileri, daha büyük kalevari yerlerde bunu tutuyorsa onların ailesinin istikbali de gücü de silahlanması da kendilerini koruması da güçlü olacak. İşte kavurma kültürü, turşu kültürü deyip geçmeyeceksin. Bunlar bir uygarlığın, feodalizmin önünü açtılar fakat bu, bir vahşi gelişmedir. Çünkü kavurmayla kendini doyuruyorsun, aileni doyurursun. Kavurma kültürü budur.

İslamiyet'ten girelim: İslamiyet, işte bu vahşi kavurma, vahşi kiler, vahşi küp ve vahşi turşu kültürüne karşı gelişmiştir. Yani bencil bir şekilde biriktiren ve bundan soyluluk, efendilik edinen bu beylere karşı İslam gelmiş ve onların malına el koymuştur. Demiştir ki "Toplumla bölüşeceksin." Sadece ailenle değil. Aristokratlar kendi ailesiyle bölüşüyor. Cemaatinle değil, etrafınla, herkesle bölüşeceksin. Kırkta birini zekât olarak vereceksin, sosyal yardım olarak vereceksin ve İslamiyet bunları hem devlet olarak hem de vaaz ederek, sosyal eğitim okullarında bu feodal vahşileri, binlerce yıl eğitti. Gerçekten İslamiyet bu konuda büyük bir mücadele verdi, bunların toplumsallaşması için. Hep kendine biriktiren, kavurma, turşu, sucuk hep kendimin olsun, ailemizin olsun diyen ve bu kadar çok altını olduğu için de övünen bu aristokrat kültürü İslamiyet yıktı. Yıkmaya çalıştı yani böyle bir düzen kurdu. Çünkü biriktirme kültürü çok vahşi bir kültürdür. Şimdi bu modern toplumda İslamiyet gitti. İslami devlet düzeni Osmanlı'da kaldı ya da İslami bir eğitim düzeni de bitti. Bunları eğitecek bir şey de kalmadı. Daha Garplı bir toplum düzeninde yaşıyoruz. Demokrasi, birey, eğitim, her şeyin anlamı değişti ama kendilerine Müslüman diyen, hani "İslamcı" diyen birtakım işadamları, yazarlar değil mi, bütün bunlar hâlâ kavurma kültürüne devam ediyor. Kavuruyorlar ve biriktiriyorlar. Kendileri kavuruyorlar, kendileri biriktiriyorlar. Mesela bunlar zekât veriyorlar ama zekâtı topluma vermiyor. Zekâtı cemaatin kendisine veriyor. O da bir nevi biriktirme sandığı. Cemaat için özel bir sandık o. Toplumla bölüşmüyor zenginliğini, kavurmasını, turşusunu, sucuğunu toplumla bölüşmüyor. Kendi cemaatinde topluyor bunu ya da kendi kilerinde topluyor. Kendi gazetesinde topluyor, kendi patronunda topluyor. Bu kavurma kültürü çok vahşi bir kültürdür. Bunlar mesela Osmanlı'da bu serveti edinemezdi. Bir İslam toplumunda bugünkü Müslümanlar bu kadar zengin olamazdı. İslam bunların kellesini sündürürdü.

LALE ŞIVGIN: Osmanlı demişken, bu padişah meselesine de ayrıca değinelim.

NİHAT GENÇ: Otellerin kapılarında general bozması apoletlerle duran adamlar, bir de Topkapı Sarayı'nın önünde çocuklara eğlensin diye bu kıyafetler giydirilen insanlar vardır. Tayyip Bey'in de padişahlığı buna benzer. Topkapı Sarayı'nın önüne gitsin otursun ya da bir otel önünde giysin o eski kıyafetleri. O tür padişahlıklar komik, karikatür padişahlıklardır.

Bu insanlar, birtakım insanlara karşı "Müslüman değiller" diye karşı durmazlar. Bu insanlar, sizin kavurmanız varsa sizi çok severler. Kavurması, turşusu olan insanlar Müslüman olsun olmasın çok severler.

LALE ŞIVGIN: Menfaat işte.

NİHAT GENÇ: Bu, aristokrat dayanışmadır. Feodal dayanışmadır. Beni niye sevsinler ki? Benim kavurmam yok, kilerim yok, anamın altınları dirseklerine kadar değil ama kendileri gibi kavurmayı çok seven insanlara bakarlar, bunları çok severler. Biriktiren, kendi içinde bencilce biriktiren insanlar, bunlar büyük bir dayanışma içindedir. Bu, vahşi bir zenginliktir. Feodalizm vahşi zenginliktir, vahşi güçtür ve demokrasi bunları terbiye etmeye çalışmıştır. İslam da bunları toplumsallaştırmaya çalışmıştır. Bugün Türkiye de bunları toplumsallaştırmalı ama mümkün değil. Çünkü bu insanların dünyaya bakışları artık değişmiştir. Tam anlamıyla değişmiştir. Dünyaya ve yolsuzluğa mesela şöyle bakarlar: Gidip dersiniz ki "Ya bu AKP'liler hiç mi bu yolsuzluklardan gocunmuyor?" Onlar, yolsuzlukların sadece kendilerini rezil etmemesini isterler. Yani kepaze olup da bizi zor duruma düşürmesin isterler. Yolsuzluktan o kadar rahatsızlık duymazlar. AKP, bu insanlar, yolsuzluk gördükleri zaman beyinleri kendilerine söyler ama bunu ifade etmezler. "Hırsızlık mırsızlık yapmışsa bizim için. Nihayetinde bizim kavur-

ma doluyor, bizim küp doluyor." Bir Deniz Fener'i ya da başka birtakım olaylar kimin küpünü dolduruyor? Kimin kavurmasını büyütüyor? Bunların büyütüyor. O yüzden bu insanlar hırsızlıktan gizli de bir haz alır. Çünkü o feodalin çapulculuğu döneminden... Başkasından alıp kendisine getiriyorsun değil mi? Biriktiriyorsun, kendi kilerin doluyor. Ortalığa çıkınca da soyduklarını vermek istemezler. Rezil de olmak istemezler. Bu, bir vahşi güçtür. Önce bunu koyalım.

Bugün zenginleşen bu insanlar, tekrar edelim, Osmanlı'da bu zenginliği yapamazlardı. Osmanlı bunların kellelerini uçururdu. Topluma yayardı, ellerinden alırdı bunları. Hiçbir zaman da zekâtlarını kendi cemaatlerine, kendi ailelerine verme şansları da olmazdı. Toplumsallaşmak zorunda kalırlardı. Hiç tanımadığı insanlara yardım etmek zorunda kalırlardı. Biz Doğudayız, bunu unutmayalım. Doğuda bu insanlar işte cemaatleri, partileri, bu vahşi gücün büyümesinde, çok iyi kullanabiliyor ve büyük bir kavurmaları, kilerleri, altınları, pırlantaları çok oluyor, kontrolsüz bir hale geliyorlar. Artık bu insanlar demokrasiye de şöyle bakıyorlar: "Demokrasiyle kilerim, kavurmalarım daha ne kadar çok olur?" O yüzden bu insanlar senin gibi düşünmüyorlar. Şu anda halkımızın şaşkınlığı bundan. Halkımız şöyle bir şaşkınlık yaşıyor: "Bu kadar yolsuzluk var, hiç mi içleri sızlamıyor?" Bunu anlayabilmeleri için o feodallerin birbirlerini nasıl tuttuklarını iyi bilmeleri lazım. Eser Karataş, ne bileyim ekranlara çıkan adamlara bak Mehmet Barlas'lar, Mehmet Altan'lar, bunlar kavurmayı yiyen insanlar. Böyle yüzlerinde bir turşu var, yüzlerinde bir şey var ve bu yüzden kavurması olan insanlarla iyi geçinirler ama bizle iyi geçinmezler, defederler bizi. Bizim konuşmalarımızdan rahatsız olurlar. Ben, İslam toplumundan kurtulan vahşi gücün tekrar çok büyük bir boy attığını görüyorum ve bunları durdurmanın iki tane yolu olduğunu düşünüyorum: Ya gerçekten İslam gelecek ve bunları toplumsallaştıracak, bunları yeniden toplumsal yardımlaşma eğitimi verecek ya da ciddi bir Batılı

devrim gelecek, bunlara karşı ciddi tedbirler alacak. Bu vahşi güç, Türkiye'yi parmağına geçirmiş, oynuyor. Servetiyle oynuyor. Bu vahşi güç hırsızlıklardan, yolsuzluklardan hiç tınmadan, hiç utanmadan, hiç rezillik duygusu yaşamadan ele geçirmeye çalışıyor. İnsanoğlu bu uygarlık aşamasını 6-7 yüzyıl önce aştı. İslam daha önce aştı. 1400 yıl önce ama şu anda böyle bir belayla karşı karşıyayız. Vahşi bir feodalleşme.

LALE ŞIVGIN: Evet, aslında siz bu kavurmaların adaletli bir şekilde dağıtılmadığını söylüyorsunuz ama acaba bunu günümüze uyarlayacak olursanız, bu anlattığınız hikâye, bu kavurmalar yerel seçim öncesi bir oy potansiyeli olarak mı görülüyor? Bunlar beyaz eşyaya dönüşüp, kömüre dönüşüp, makarnaya dönüşüp hiç mi aslında bir şekilde insanlara ulaşmıyor?

NİHAT GENÇ: Şimdi feodal güç o insanın ölmesini istemez. Tarlayı kim sürecek? Birinin sürmesi lazım. Öyle düşünmeyelim şöyle düşünelim: Yarın seçimde oy verecek, o adam gelecek seçimde de oy verecek. Onlara ölmeyecek kadar bir şey verip, onları merhametle bağlamak. Modern toplum, feodal gücün en büyük silahı merhamet duygusu, vefa duygusunu kullanmaktır. "Ben, sana kavurma verdim. Ben, sana harçlık verdim" gibi vefa duygularını ayaklandırır. Güzel bir fıkra var.

Çocukları, Tayyip Erdoğan Bey'e "Babalığı ret davası" açmış. Mahkemeye gelmişler, "Oğlum niye babanızı reddediyorsunuz?" "Ya Efendim" demişler, "biz Amerika'da okuduk, babamız okutmadı. Başkalarının parasıyla okuduk. Türkiye'ye geldik, gemi aldık, babamızın hiç haberi yok. Sonra gittik Türkiye'nin en kalabalık yerinde havaalanın ortasında pırlanta dükkânı açtık, yine babamızın hiç haberi yok. Televizyonlarda 'görmedim, bilmedim, duymadım' diyor. Bu, bizim ne okuduğumuz biliyor ne çalıştığımızı biliyor, hiçbir şeyimizi bilmiyor. Biz, bu babayı reddediyoruz."

LALE ŞIVGIN: Dilerseniz biraz da ekonomik krizden bahsedelim çünkü az önce kavurma edebiyatından birazcık bahsettiniz. Birilerinin kavurması var ama birileri de artık Başbakanlık'ın önünde silahları şakağına ve kalbine dayamak durumunda kalıyor. İntihar teşebbüsleri artık baş göstermeye başladı. İşsizlik artıyor, maaşlar zamanında ödenemiyor. Yani gerçekten büyük sıkıntılar var. Doların yükselişi, piyasalar altüst olmuş durumda. Tam da yerel seçimler öncesi böyle bir süreçte ne olacak ekonominin hali?

NİHAT GENÇ: Şimdi bir hayat standardı olarak bundan aşağısı kalmadı. İnsanlar daha fakir bir hayat yaşayabilir, belki kirasını, kimi ihtiyaçlarını düşürerek yaşayabilir. Bu kalmadı. Buna dair birkaç şey söylemek istiyorum. Biraz önce yaptığım "kavurma kültürü" gerçekten mizahi bir analiz değil. Çok ciddi bir şekilde vahşi feodalizmi anlatmak için böyle anlattım. Kendine biriktiren insanlar. Bu insanlar hırsızlığa, yoksulluğa bakışı bizim gibi bakmıyorlar. Toplumsal değerleri bilmezler. Uygarlık bilmezler, kendi zenginlikleri ve kendi beceriklilikleri için. İşte İslam bunları kaldırdı ortadan. Modern demokratik uygarlık bunları ortadan kaldırdı ama bunlar hâlâ kendilerine bir alan, boş bir siyasi alan bulunca bu vahşi kavurma kültürlerinde, turşu, sucuk, altın, kiler, küple ifade ettiğimiz bencil bir şekilde sadece kendilerini düşünen, kendi derebeyliklerini yürütme kültürünü devam ettiriyorlar. Bunu söylemek istiyorum. Oraya geleceğiz. İnşallah unutmayız.

Bunları söylemek zorundayım çünkü başka türlü konuşmayı beceremem zaten. Henüz ben çocukken okula bedava gidiyordum ve okul bedavaydı. Yani bu ne kadar komik bir şey okul bedavaydı demek. Şimdi okul paralı, artık çok şey değişti. Sadece eğitim paralı. Akşamları ders çalışmam gerekiyorsa derslerimden eksiksem, komşu kızları gelirdi ve bizi çalıştırırdı. Onlara da hiçbir şey ödemezdik. Hiçbir şey vermezdik, vermeyi de düşünmezdik. Bu da parasızdı. Ne

bileyim denize giderdik, balık tutardık. Evimiz yakındı, kanalizasyonun ağzında kefal tutardık. O da parasızdı. Mahallemize yakın yerlerde dut, karayemiş, hurma, ayva, buna benzer şeyler, yani zibil dediğimiz şey çok, mebzul miktarda olurdu. Bunlara da para vermek aklımızın ucundan geçmezdi. Şehirde egzoz yoktu, havanı çok rahat alırdın. Mesire yerlerine yürüme gelip gidebilirdin. Hatta…

LALE ŞIVGIN: Sular Kızılırmak'tan değildi, değil mi?

NİHAT GENÇ: Değildi. Şadırvanımız vardı sular için yani hemen caminin önünde şadırvan, şadırvanın önünde büyük çeşmeler vardı. Nasıl akardı. Bir banyo yapmazdık orada. Suya da para yok. Mesire yerlerinden dönerken herhangi bir kamyona el kaldırırdık, bizi arkaya atardı, şehre inerdik. "Sağ ol ağabey" derdik, ona da para vermezdik. Bir sürü şeyi para vermeden yapardık. Günde beş kere maç yapardık. Ölene kadar maç yapardık. Bugün maç yapmak istesen halı sahalar bile paralı. Aklına gelebilecek her şey. Bu listeyi çok uzatabilirim ama çok uzatabilirim. Edebiyatçıyım hele hiç unutmam uzatırım ama bugün aklına gelebilecek her şey fiyatlandırıldı ama her şey. Hava, su, gezinti, mesire, oyun, okul… Her şey fiyatlandırıldı, metalaştırıldı ve artık bizler insan değil, bir tüketici toplumun üyeleri olduk. Çok acıklı bir hikâye, ben pazara, arkadaşıma çay içmeye gittiğim zaman, arkadaşımla çay içmeye gidiyorum. Onu göreyim istiyorum. Bu, bir nezaket ilişkisi, dostluk ilişkisi ama akşama kadar hiçbir iş yapamamış o pazar yerindeki arkadaşlarım ve arkadaşımın kendisi bana "Ya bir müşteri geliyor, acaba alışveriş yapar mı" gibi bakıyor. Bana artık bir müşteri gibi bakıyor. İnsanın içinden böyle bir tel kopuyor. Çay içmeye arkadaşa gitmek ve onunla dertleşmek. O lüks ve kural dışı bir şey haline geldi ki ve arkadaşın da üzülüyor, "keşke müşteri gelseydi" diye. Her şey fiyatlandırılıp metalaştırılınca, dostluk, arkadaşlık, değerler her şey değişiyor.

İletişim teorisinde en çok sorulan sorulardan biri, "En çok yalanı kim söyledi". Mesela siyasiler söyledi. Diyelim savaşta söylendi, savaş yalanları. İşte ABD, Birinci Körfez Savaşı'nda kandırdı, yalan söyledi. Hatta orada Kuveytli bir çocuğu televizyona çıkarttı, yalandan konuşmalar yaptırdı, bunlar tarihe geçti. İşte "Saddam bizi şöyle kesti" dedi. Meğer çocuk, Kuveyt elçisinin çocuğuymuş. Birleşmiş Milletler'de konuşturuldu, böyle çok yalan söylendi. İkinci Dünya Savaşı'ndan bugüne Financal Times gibi yabancı dergilerin editörler konuşmaya başladı, en çok yalan ekonomide söylendi. Fütursuz yalan söylerdiler. Bütün rakamlar şişirme. İnsanları kandırdılar ve gazeteciler, düzgün, dürüst gazeteciler bile bunlarla baş edemediler. Şimdi açıklama yapıyorlar, diyorlar ki "Ya biz ekonomi uzmanı bile bulundursak, bu uzmanlar bu rakamların doğruluğunu tespit edemez." Her alanda uzman değilsindir. Metalde uzman olursun, borsada olamazsın. O rakamları doğrulayacak uzman bulundurmak bizim gücümüzü aşan bir şeydi. O yüzden 50 yıl ekonomistler ve onların halkla ilişkileri, şirketlerin halkla ilişkileri tüm medyayı kandırdı. Hepimizi kandırdı. Dünyayı kandırdılar. Diyelim ekonomi programları yapılıyor, her gün yapılıyor veyahut haftada bir yapılıyor. Şimdi bize en çok yalanı bunlar söyledi. Ben 53 yaşına geldim, işte yaşlanacağız, hayatımız boyunca bize, ekonomi uzmanları, borsacılar, şirketler yalan söyledi ama nasıl yalanlar söylediler. Haber diye, bilgi diye başımızın etini yediler. Akşam televizyonu açtık yalanmış, sabah televizyonu açtık yalanmış. Hepsi yalanmış. Fakat bu yalanı iyi kullandılar. Bu yalanlarla kendi şirketlerini büyüttüler değil mi? Malı ve her şeyi fiyatlandırdılar. Hava, su, gezinti, mesire, okul, eğitim, her şeyi fiyatlandırdılar. Şimdi bu dünyadan çıkamıyorlar.

Şöyle bir şey yapayım, hokus pokusla bir örnek vereyim. 1979 yılında bir bardağa su doldurmak bedava bir şeydi. Su doldurup içerdin. Ücretlendirilecek bir şey değildi ve yine 30 yıl önce bu bardağa fındık doldursaydık, bugünün fiyatla-

rıyla konuşalım, bir buçuk lira ederdi. Zeytinyağı doldursak iki lira ederdi. Kayısı, çay, buğday... Buğday doldursan 300 lira kadardı. Hepsi 500'ün üstünde para ederdi. Aklınızda Türkiye'de üretilen ne varsa dolduralım, domates suyu da dahil hepsini dolduralım bin lira, bin beş yüz lira, iki bin lira ve iki bin beş yüz lira ederdi ama su para etmezdi. 30 yıl sonra Sabancı bize bir bardak su getiriyor değil mi? Gittiğimiz bir yerde içiyoruz, kafede bir bardak su. 500 liraya satıyor bize bu suyu. Şimdi buna fındık dolduralım 500 lira etmiyor. Zeytinyağı dolduralım 500 lira etmiyor. Buna başka yani bu ülkede üretilmiş neyi koyarsak koyalım su kadar değeri olmuyor. Şimdi 30 yılda değişen bu. Hokus pokus dedikleri bütün bu yalanlarla üretilen, insanların ürettiği şeylerde hiçbir değeri olmadı. Değeri olmayan, hava gibi, su gibi şeyler, bunlar inanılmaz masraflı bir hal aldı. Okul... Okul bile para. Her şey para. Eğer insanlık bir gün yolunu bulmaya çalışacaksa bu krizler belki tekrar telafi edilir, onarılır ama 20 yıl sonra bir daha patlayacağı açıktır, çünkü dünyanın temel dengelerinin oturması lazım. Bu temel dengelerde şunu unutmayalım: Teknolojik, teknolojik ürünler var işte bilgisayar, ilaç da öyle. Şimdi bugün bir ilaçla, mide ilacıyla on kilo buğday alınır ya da bir mide ilacıyla beş kilo tereyağı alıyorsun. Tarımsal ürünlerle teknolojik ürünler günün birinde eşitlenecek. Bu, Allah'ın emri. Bu ya 50 yıl sonra olacak ya 100 yıl sonra olacak. Şunlar da olacak: 2 bin, 3 bin, 4 bin kişilik işletme ve firmaların sonu gelecek. 3, 5, 10, 15 kişilik çiftçiler, küçük imalathane gibi şirketler büyüyecek. Daha küçük şeyler büyüyecek. Bu kesin olacak ama 30 yıl sonra olacak ama 50 yıl sonra olacak. Dünya buraya gidecek ama bugün geldiğimiz bir yer var. Sorunuzu cevaplamaya çalışarak bir yere geçeceğim. O da şudur: Şimdi adamın bir standardı var. Çocuğunu okula gönderiyor, diyelim kuyumcu, anca kirasını ödüyor. Adam kredi kartlarını ödeyemediği için intihar ediyor. Oysa eskiden fakirlikle yaşanabilirdi. Yani kirası daha düşük bir ev tutarsın, değil mi?

Çocuğunu okuldan alır daha başka bir okula koyarsın ve yaşardın. Şimdi bu standart kalktı.

LALE ŞIVGIN: Neden kalktı?

NİHAT GENÇ: Çünkü bütün değerler fiyatlandırıldı. Yani gideceğin bir yer kalmadı. Eskiden şöyle dayılanırdım: Lan yazarlık yapamazsak simitçilik yaparız, boyacılık yaparız. Hayır, boyacılık yapacak yer yok. Keşke olsa da 500 milyonluk 600 milyonluk standartta yaşayabilsem. Onlar iptal oldu, her şey paralandı. Aklınıza gelebilecek her şey paralı olduğu için artık bir alt standart yok. Gecekondu, mahalle, varoş dediğin yerlerde de sosyal değerlerle de ayakta durabilirdin az buçuk. Para ödemeden de komşunun kızı, senin çocuğunu çalıştırabilirdi. Şimdi bu dünya da iptal oldu. Her şey fiyatlandırıldı. O yüzden, adam buradan düştüğü zaman intihar ediyor. Eskisi gibi geri adım atmıyor. Fakirleşmiyor, ihtiyaçlarını daha sınırlayan bir hayata girmiyor. Bütün dünya metalaştırıldı, ticarileştirildi, hepimiz piyasa haline geldik ve insanlık artık "değer nedir"i yeniden sormaya başlıyor. Şimdi dikkat ederseniz bu 40 yılda ekonomi bu kadar yalan söylerken bir şey yaptı, farkında olmadan bir şeyimizle oynadı. O da bütün değerler, maddi değerler haline geldi. Yani fiyat. Bir şey değerliyse fiyatı vardır. Gazete, konuşma, okuma, her şey. Şimdi ben mesela bedava konferanslar veriyorum. Bedava! İşte bunlar bile 3 bin dolar, 5 bin dolar fiyatlandırıldı. Konuşma, yürüme, ders verme, aklınıza gelebilen her şey. Ya bir Uludağ'a gezinti yapalım desen, yürüyüş var, yürüyüş de paralı. Her şey paralı hale geldi. Dikkat edin, değer dediğin şey fiyatla aynı şey haline geldi. Oysa bir de sosyal değerler var: Arkadaşlık, insanlık değerleri var.

Şimdi diyelim ki bir gazeteci gerçek için çalışıyor. Gerçek haberi vermeye çalışıyor. Bu, neyin karşılığını isteyerek gerçeğin üzerine çalışsın. Buna birisi para mı verecek? Tam tersine, yok edecek, atacak, gazeteciyi değil mi? İçeri atacak, adam beş kuruş da ele geçiremeyecek ama buna rağmen

gerçek diye bir şeyin üstüne gitmeye çalışacak. Hakikat. Bu şöyle bir şey, eğer değerlerin hepsi fiyatsa, nasıl bu dünyada yaşayacağız? Bu dünyanın değişmesi lazım. Modern uygarlığı kuran tüm değerler de yani aydınlanma değerleri fiyatı olan, kapitalizm, hırs, menfaat, kâr değerleri değil. Burada da modern toplumda da çok büyük bilim adamları çıktı, çok büyük felsefeler çıktı ve karşılıksız değerleri konuştular. Mesela şöyle bir eleştiri geldi: Şimdi sen bir iyilik yapmak istiyorsun. Cennete gitmek için iyilik yapmak istiyorsun. Burada bile bir karşılık var. Oysa insanın içinde karşılığı olmayan Yunus gibi, Mevlana gibi karşılığı olmayan, çiçek sevgisinin karşılığı var mı? Yok. Bir güzellik verir sana. Aynen öyle sanat eserine baktığın zaman için bir hoş olur. Ekonomik anlamıyla girdi çıktı olmadan, kendiliğinden bir haz var. İyilik için iyilik... Hani Yunus'un var ya "Yaradan'dan ötürü severim." Hiçbir karşılık beklemeden, çıkarsız, menfaatsiz bir sevgi türü var mı ya da insanda böyle bir yer var mı? Evet diyorlar, insandaki en kuvvetli haz, içinde karşılık beklemeden oluşturduğu hazdır. Bunu sanat eserinde, bakışında görürsün, yardımlaşmasında görürsün. İnsan birine yardım eder ondan para almaz ve çok mutlu olur. İçinden bir yerden mutlu olur. Bu, inanılmaz bir şeydir. Modern toplumu da bu felsefeyle inşa etmeye çalıştılar. Çünkü ben vergi veriyorum ve vergim bir adama gidiyor. Onun karşılığını beklemiyorum. İyiliklerimin karşılığını beklemeden, sadece insan olduğu için... İşte gazetecinin de gerçekle ilişkisi böyle bir ilişki. Gazeteci hem dövülecek hem işkence edilecek hem atılacak hem de gerçeğin peşinde. Karnı doymayacak, ev de vermeyecekler, lan niye gerçeğin peşindesin? Git yandaş medya gibi konuş, paran da olur. Şimdi hepimiz şu soruyu soruyoruz: Servetimiz olursa mı ya da birinden bir şey karşılığında para alırsak mı daha mutlu oluruz yoksa herkes bizi dövse ama içimizde bir yer mutlu olsa, böyle mi çok daha mutlu oluruz. Modern insan, bu soruyu soruyor. Birtakım insanlar, yazarlar, gazeteciler, böyle sos-

yal politikalar üstüne düşünen insanlar, "Hayır" dediler, "İnsanın mutlu olabilmesi için içinde bir yer var, karşılıksız bir yer. Oradaki karşılıksız haz. İşte asıl insanı insan yapan budur." Öbür tarafta bencillik, menfaat, kâr, ihtiras var. Bunlar hayvani duygulardır. Çok vahşi duygulardır, insan olmanın onuru karşılıksız siyaset, karşılıksız edebiyat, karşılıksız arkadaşlık yani ticari meta konusu olmadan yaşamaktır. Hakikat böyle bir şeydir. Evet, bu çok güçlü bir duygu. Bu insanlık için çok büyük bir duygu. Eğer insanlık yaşayacaksa hiçbir karşılık beklemeden yaşayacak. İşte değerlerin değeri budur. Bir değeriniz varsa benim hayatım boyunca bakın, yani herkese bakın, işte bu tutuklananların, hepsine bakın, karşılıksız bir şey yapıyor adam. Gerçek duygusu. Gerçek duygusu, hakikat duygusudur. Hakikat duygusu dediğimiz şeyi bir Müslüman nasıl izah eder? "Allah duygusudur" bu. Allah'a ulaşmak gibi geldiği nurdur, ışıktır. Bunun gibi bir şeydir. Mutlu olmak demek, içinden tatlı bir şeyin geçmesi demektir. Bir güneş ışını gibi. Tatlı bir şey gibi. Servetin olmayacak, altınların olmayacak, orada başka bir şey var. Değerlerin değeri budur. Bir toplumu, bu karşılıksız yere doğru götürmek, oluşturmak, demokrasiyi bunun üzerine oturtmak. Bugün yargıçları böyle bir durum karşısında. Milyar dolarlara karar veriyor adamlar, hiçbir karşılık beklemeden. Şimdi ben, burada, bizim toplumumuzun çok güçlü olduğunu düşünüyorum. Bizim toplumumuz karşılıksız değerler, bir menfaat beklemeden karşılıksız yardımlarla, karşılık olmadan sosyal bir hayat kurmada, geçmişinde çok büyük, yüksek örnekler vermiştir.

LALE ŞIVGIN: Bugün ciddi bir dönüşüme uğramış durumda. Verdiğiniz örnekler de öyle.

NİHAT GENÇ: Evet, kesinlikle öyle ama bunlar bizde hâlâ yaşayan duygular. Mesela, biz Hindistan'da da bulunduk. Orada yüzlerce yıl bulunduk. Şimdi Bangladeş ayrıldı, Pakistan, Bangladeş onlar Müslüman ama Hindistan'ın için-

de 200 milyon Müslüman var. Bu Müslümanlar niçin Hindu olmadı ya da Budist olmadı ya da biz Hindistan'da Buda'yla karşılaştığımız zaman bunlarla felsefi mücadelemiz oldu bizim? Kavgamız oldu, bunları eleştirdik. Onların inançlarını. Biz, onlara ne dedik ve niçin bir Buda bizi etkilemedi? Biz başka bir hayat kurduk. Mesela İslam'ı uygun gördük ya da başka bir toplum anlayışı kurduk. Bunun ayrıntılarını başka programlarda belki veririz. Şimdi Buda bir ağaca çıkıyor "Ben" diyor, "Aydınlanana kadar buradayım." Öylece duruyor. "Aydınlanan kadar buradayım" diyor. Artık ne zaman aydınlanacak, onu bekliyor. Birtakım düşünme teknikleri uyguluyor, birtakım sözlerle kendini ikna ediyor, yatıştırıyor. İşte nefes teknikleri uygulayıp, kendisi aydınlanıyormuş. Bizimkilerin ona verdiği cevap, çok özetle ve halk diliyle anlatıyorum, "Bizim aydınlanmamız için başkasının aydınlanması lazım." Başkalar aydınlanırsa biz aydınlanırız. Yani bizim aydınlanmamız toplumsal bir aydınlanma. Şimdi ben kendi başıma aydınlandım, etrafıma da hayrım yok, ah ne güzel aydınlandım. Belki de bugün toplumumuzda aydınlanmış ve şu anda evinde oturan ama kapıcısı bile tanımayan, kapıcısına da hayrı geçmeyen milyonlarca insan var. Kendi aydınlıklarında böyle duruyorlar. Aydınlanmışlar. Dünyanın da hikmetine ermişler ama topluma bir faydaları yok, başkasına bir faydaları yok. Oysa bizim toplumumuzun buna yaptığı eleştiri, bizim aydınlanmamız için önce başkasının aydınlanması lazım ya da biz ancak başkalarıyla aydınlanırız olmuştur. Başkalarıyla birlikte aydınlanma. İslamiyet, bunu yapmaya çalıştı ama Moğolistan'dan Fas'a kadar yüzlerce imparatorluk kurmamızın sebebi de bu. Hep başkalarıyla tanışmak, başkalarıyla aile kurmak, başkalarıyla hayat kurmak. Fas'la, Cezayir'le. Dünyada Moğollarla, Çinlilerle, Slavlarla, Yunanlılarla, Arplarla, Rumlarla, Kürtlerle, Ermenilerle en çok evlenen, başkalarıyla en çok toplum kuran biziz. Tarihin bir döneminde kendi aydınlanmamız bize yetseydi, biz Hindistan'da kalırdık ve orada hayatımız devam

ederdi. Bakın, Hintliler dışarı çıkmadı, Çinliler dışarı çıkmadı. Başkalarını arzulayan biziz. Çünkü bize, başkalarının ışığı lazım. Başka medeniyetlerin, başka uygarlıkların. Başka insanların, başka gelinlerin, başka türkülerin. O yüzden biz, kendi aydınlığımız için başkalarının aydınlığını istedik, birlikte aydınlanmak istedik. Bizim kültürümüzün kodunda, kökeninde böyle bir aydınlanma var. Şimdi de böyle. Şimdi biz, toplumumuzda "Ben aydınım, adım da Nihat Genç, ben hikmete erdim" diyerek bir kenarda oturamayız. Hep birlikte. Anne, baba da bunu öğretecek. Hep birlikte, birbirimizle aydınlanabiliriz. Bunun, toplumsal tarihimizde çok köklü bir yeri vardır. Merak ediyorsun, Çinli çıkmamış, Hintli çıkmamış, hiç kimse çıkmamış da bu kadar yerle gelip, bin türlü aileyle başka kültürlerle niye buluşuyorsun? Biz, bu tartışmayı bin yıl, 2 bin yıl önce Buda ile orada yaptık. Dedik ki Buda'ya "Senin aydınlığın sana kalsın. Bizim aydınlanabilmemiz için biz ancak başkasıyla aydınlanırız. Başkaları aydınlanınca biz aydınlanmış oluruz."

Bakın bu, bugün de böyle bir şey. Kavurmayı büyütenler, kendi kilerlerini büyütenler, onlar kendi iyilikleri, kendi güzellikleri için bunu yapıyorlar. İyi de besleniyorlar. Allah daha da çok beslesin ama bizim karnımızın doyması için başkasının doyması lazım. Başkası doymadan biz doymayız. Bizim Müslümanlık kültürümüz de modern kültürümüz de bu. Bu toplumsallaşmanın iki yüz, üç yüz yıl önceki, bin yıl önceki Müslüman tasavvufta, inançta yeri vardı. Kardeşim biz, birlikte doymak, birlikte aydınlanmak istiyoruz. Toplumsallaşma budur, demokrasi buna hizmet edecek, uygarlığımız buna hizmet edecek ama dikkat eder misiniz, şimdiki yaşam kültürümüz, her şeyi fiyatlandırıyor ve her şeyi bencilleştiriyor? "Tek başına ayakta kalmak." Yazarlarımız da öyle. Dikkat edin, kendi karnını doyuran, kendi köşesini edinen, kendi yalısını alan insanlar artık bir başkasına uzanmıyor. Bilgisini uzatmıyor, onunla birlikte bir hikâyeye, birlikte bir siyasi kavgaya bile girmiyor.

NİHAT GENÇ: Tabii. Bu, kapitalist toplumun göbeğine girdiğimizi gösterir. Her şeyimizin metalaştığını gösterir. Her şey ticarileşti, fiyatlandırıldı ve biz artık köklerimizden koptuk demektir ama yazarlarımız var. Demokrasiyi okuyoruz, İslam toplumunu okuyoruz, toplumsallaşma ne demek? Bu kadar imparatorluk kurmuş bir toplum, bin yıldır esir edilemiyor. Edilemiyor kardeşim. Bu toprağı kimse esir edemiyor. Bunun arkasında bir şey olmalı. Bir aşk, karşılıksız bir şey. Karşılıksız bir sosyal yardım, karşılıksız bir anlayış olması lazım. Yani bu topraklar iki bin yıldır esir olmuyorsa, hiçbir dakikada burası fethedilemiyorsa bunda başka bir şey var, kılıç gücünden öte. Kılıç dediğin, bugün paran vardır yarın biter. Silahın yarın biter. Bu kadar sürekli duramaz. Burada toplumsal bir şey vardır. Şimdi bu toplumsal duyguları kaybediyoruz. Benim korkum odur ki işte kapitalizm, işte modern toplum, hepimize bu sosyal yardımlaşma duygularını, değil mi, başkalarıyla aydınlanma duygularını tamamen iptal ediyor ve her şeye arkadaşım bile bana tüketici ve müşteri gözüyle bakıyor. Artık hep birbirimize para gözüyle bakmaya çalışıyoruz. Bu bencillik, bu menfaat, bu kâr, hepimizi insanlıktan çıkartıp vahşi insanlar haline getiriyor ve bu vahşi dünya ve bu vahşi kapitalist dünya bugün Batıda çökmüştür. Muhtemelen tamir edilecektir, bir 20-25 yıl daha topal gezecektir ama nihayetinde artçı depremlerle 20 yıllık, 10'ar yıllık artçı depremlerle dibe vuracağı açıktır. O halde hepimiz, kendi değerlerimizi arayacağız. Fiyatı olmayan değerleri. Konya'da bir çocuk, Bursa'da bir çocuk, "Ben bağımsızlığımı düşünüyorum" diyor. Bağımsızlık! Bunu karşılıksız düşünüyor. Bağımsızlığını düşündüğü için ona para vermiyorum ama karşılıksız bir şekilde bu sevgi var. Bugünlerde cezalandırılmak istenen de bu. Ya birtakım insanlar, para almadan, mesela benim telefonlarımı dinleyenler ya da benimle ilgilenen insanlar ki "Para almadan, şunun bunun adamı olmadan, şuradan gelir, çıkar elde etmeden ülkesini

nasıl sever? Bu mümkün mü?" ya da "Bu mücadeleyi nasıl verir, bu mümkün mü?" diyor. Burada akılları almıyor. Niçin almıyor? Çünkü değer yapılarımız değişik. Ben başka değerden bakıyorum. Ben, karşılıksız bakıyorum, kardeşim, aileme, hayatıma, başkalarına... O, fiyatlandırılarak bir şeyle bakıyor. Siyaset yapıyor, maaş alıyor. Gazetecilik yapıyor, maaş alıyor. Fiyatlandırılmış bir şey alıyor, maaşın ötesinde. Geçimini götürdüğün bir maaş şüphesiz hepimizin olacak, o anlamda demiyorum. Başka bir şeyler istiyor. Karşılık istiyor. Siyaseti, reklâmı, partisi, kültürü, holdingi, hepsi... Şimdi önümüzdeki 30 yıl bütün dünya bu büyük savaşı izleyecektir. Değerlerimizi istiyoruz! İnsanlık, kendini insan yapan, karşılıksız insan yapan kendi öz değerlerini arıyor. Hepimiz arıyoruz. Bütün insanlık arıyor. Artık 30 yıl, 40 yıl, 50 yıl çoluk çocuk ailemize ve herkese bunu söyleyeceğiz. Biz karşılık beklemeden başkalarıyla bölüşebileceğiz. Bölüşeceğiz kardeşim. Biz başkaları karnı doyarsa karnı doyar, başkaları aydınlanırsa aydınlanırız. Biz böyle bencil, Buda gibi burada oturup kendim aydınlandım. Şu teknikler, nefesini de biraz yavaş al. Lan yavaş al çabuk al, nasıl alırsan al. Başkası doymadan ben aydınlanmam. Başkası da aydınlanmadan, akıllanmadan aydınlanmam.

LALE ŞIVGIN: Evet bireysellikten değil, birliktelikten söz ediyorsunuz. Birlikte doymanın öneminden söz ediyorsunuz. Bu perspektiften bakacak olursak evet, birlikte doymak önemli ama kültürel birliktelik de önemli değil mi, toplumsal birliktelik. Çünkü değerlerimizin de dönüştürüldüğü, değerlerimizin de ayrıştırıldığını görüyoruz, böyle bir süreçten geçiyoruz. Özellikle son birkaç yıldır. Şimdi bu süreçte de bakıyoruz bazı değerlerimiz kimi siyasi partiler tarafından sahipleniyor. İşte AKP, bir açılım yapıyor ve Nazım Hikmet'ten bahsediyor, Şivan Perver'den bahsediyor. Diğer tarafta CHP'ye bakıyoruz Nevruz'dan, 1 Mayıs'tan bahsediyor. Bu değerlerin bir şekilde ortaklaşması gereken bir süreç mi yaşıyoruz size göre?

NİHAT GENÇ: Yüksek değerlerin dini, ırkı, kültürü yoktur. Bizi yetiştiren Yunus, yazardır. Dostoyevski, Rus'tur. Hepimiz böyle yüksek değerleri alacağız, estetik değerleri, bilimsel değerleri alacağız. Mesela Batının bu büyük yazarları, soylu yazarları evet, karşılık beklemeden güzel romanlar yazdılar, güzel oyunları yazdılar. Sadece karınlarını doyurdular biz bugün onlardan güç alıyoruz. Onları konuşuyoruz, içimizde bir insanlık gücü oluşuyor. İnsanlığın gücü için insanlığın bu yüksek değerlerine ayrım gayrım yapmadan kim, nerede, ne yapmışsa hep beraber olacağız. Beni rahatsız eden, bunların siyasileştirilmesi, fiyatlandırılması. Çarşaf Açılımı, Kürt Açılımı, bunlar karşılığı olan şeyler yani siyasi gelir elde etmek için yapılıyor, bunu söylüyorum. Benim toprağımın çocuğudur. Türküyü de böyle söylüyor, ne kadar güzel söylüyor. Bitti... Hiçbir siyasi gelir beklemiyorum. Siyasi çıkar da beklemiyorum. Bizde aslolan terbiye de bu terbiye. Kültür de böyle kültür olmalı. Bölüşüm değerlerinde siyasi parti çıkarı falan düşünemeyiz. Ama bakıyorum Nazım'ı da kullanırken, öbürünü de kullanırken bir menfaat yapıyor. Bu, bana çok sahtekârca geliyor. Karşılığı olan şeyler. Siyaset yapan insanlar, aydın-yazar insanlar özellikle kendileri modern dervişler gibi olmalı. Modern dervişler geçimlerini sağlayabilmeli ama lüksüne dikkat etmeli. Bencilce, mesela benim keyiflerim vardır, sinemaya gitmek isterim, değil mi? Bir kadeh bir şey içmek isterim ama bu lükse varmamalı, fütursuzluğa varmamalı. Bütün bunlara hem siyasilerin hem toplumun önündeki yazarların çok dikkat etmesi lazım. Bu, geçmişte de böyleydi.

LALE ŞIVGIN: Aydın sorumluluğundan bahsediyorsunuz yani aydının, toplumun da belki çok fikren önünde olması gerekir ama tüketim açısından çok da önünde olmaması gerektiğini ifade ediyorsunuz anladığım kadarıyla. Bugünkü tablo nasıl size göre? Bugün Türk aydını olması gerektiği yerde mi?

NİHAT GENÇ: Özellikle de tam da bu noktada en çok aydının hassasiyet göstermesi gereken yerde aydın, bağımsızlığından taviz vermeyecek. Aydın, aşırı hassasiyetini gösterecek. Yani biz bazen ahlaki şeyleri zaaf oluşturacak kadar sert göstermeliyiz. Çünkü önde olan biziz. Tabii ki onu bir Melami gizliliğiyle yapmalı, hani çaktırmadan, onun adabıyla yapabilmeliyiz. Benim gördüğüm, aydınlarımız için çok kullandığımız laflar, "İşbirlikçi, satılmış, yandaş medyanın" lafları, bunlar çok oturuyor yerine. Bunların fazla yerine oturması beni çok rahatsız ediyor. Keşke oturmasa, keşke yanlışımız olsa, keşke bunlar biraz iftira gibi kalsa, abartılı terimler olarak kalsa. Hayır, hepsi oturuyor. "İşbirlikçi" diyoruz, doğru. "Sorosçu" diyoruz, doğru. Buradan şu neticeye varmak istiyorum; bizim özgürlük değerlerimiz değişik. Amerika'nın özgürlük değerleri fiyatla satın alınan, fiyatlandırılan değerler. "Eğer siz satın alınamıyorsanız, sizin satın alınabilme değeriniz yoksa yok edeceğiz. Sizi iptal edeceğiz, sizi ortadan kaldıracağız." Bugün Amerikalılar, bizim telefonlarımızı dinliyor, bize bakıyorlar. Bakıyorlar ki bunların fiyatı yok, bunları satın alamıyoruz o halde bunları ortadan kaldıracağız ve bizi kaldırmaya çalışıyorlar. Ortadan yok etmeye çalışıyorlar ama mesela bu Ergenekon soruşturmasından hepimiz çok küçük hamlelerle yırtabiliriz. Kabul edebiliriz yani bu küçük maaşları. Onların sunduğu 5 bin dolar, 10 bin dolar maaşları kabul ederek biz de çok cici, bu kapitalist toplumun, bu işbirlikçi yandaş medyanın, işbirlikçi insanı olarak çok tatlı demokratlar oluruz ve onların kabul edebileceği bir yere gelebiliriz, kabul ettiğimiz takdirde. Çünkü kabul edersen ehlileşirsin, kuzulaşırsın ve seni artık yönlendirilebilir. Artık sen, bir projenin, bir hayat görüşünün insanısın.

O yüzden böyle karşılıksız da sevmek, fiyatsız da sevmek, ticari mal yapmamak... Evet, ben bağımsızlığımı ticari mal yapamam! Ben ülke, insan sevgisini, insanlık duygularını ticari bir mal haline getiremem. Bu yüzden bizim muha-

tap olduğumuz insanlar, yani muhalif olduğumuz insanlarla, çok temel bir hayat çatışması var. Çok temel. Biz mesela bağımsızlığımızı çok değerli bir yere koyuyoruz. Bunun fiyatı yok, bunun karşılığı ölüm. Şimdi adam diyor ki "Sizi alacağız, tutuklayacağız." Ya bin kere tutukla. Bunun karşılığı belli, ölüm! Biz, canımızı çoktan verdik. Fazladan yaşıyoruz. Biz, bunu paralandıramayız, buna bir fiyat koyamayız ama koyanların hepsi kazanıyor. İstedikleri kadar kazansınlar. Çanakkale'de şehit olmuş insanlar, "Ben, şehit olursam aileme de şu parayı verin. Ben, şehit olursam şunu da yapın" dememiş, değil mi? Bunu, bir şeyin karşılığı olarak yapmadı, hiç kimse de yapmadı. Böyle bir şey de düşünmedi. Böyle düşünmeyen de milyonlarca insan var. Biz, vahşi kapitalizmin bugünlerinde bölüşüm değerleri olarak, aydınlanma değerleri olarak bu toplumsal değerlerin birincil değerler olduğunu, ticari değerlerin bizi kandırmaya ve satın almaya dönük olduğunu biliyoruz. Şüphesiz bir ticaret var dünyada canım. Alışveriş yapacağız canım. Ekmek de alacağız, para da vereceğiz, bilmem ne. Bunları konuşmuyoruz ama her şeyin de satın alınamayacağını bileceksin. Bundan bin yıl önce de pazar vardı, iki bin yıl önce de pazar vardı. Adam ekmeğini alırdı, peynirini alırdı. Teknolojik bir eşya da alırdı. Sanat ürünü de alırdı ama o adama "benim gibi namaz kılacaksın" dediğinde yapmazdı. Git, şu adama çalış dediğinde çalışmazdı. Başka değerler var. Ben, bu değerlerin hepsinin, insanı insan yapan aşk değerleri olduğunu düşünüyorum. Bunları konuşmadan bu toplumu konuşamayız. Bugün bizim fütursuzca, vahşice bir şekilde boğazımızı kesmeye çalışan, vahşi bir doğa anlayışıyla hayvan sever anlayışla demokrasiyi kullanan ve teker teker bizi parçalatmaya, ekranlarıyla parçalamaya çalışan bu insanların hepsinin anne ve babalarının bir aşkı olduğunu, o aşkın ürünü olduklarını, yarın çocuklarının da bu karşılıksız sevgi ile yaşayacaklarını, insan olarak yaşayacaklarını ve kendi yaptıklarından utanacaklarını, insanlık dışı bulacaklarını çok iyi biliyorum. Bunu tarih

bize çok gösterdi. İnsandan hiçbir yere kaçamayız. Biz, istesek de insan olmaktan kaçamayız. Dünyadaki en büyük lezzet kalbimizde gizlidir. Dünyanın bütün lezzetleri cebimizde diyenler yanılmıştır. Bundan sonra da yanılacaktır. Evimizdeki bütün lezzetler, buzdolabının pahalı, arabamızın pahalı oluşuyla değil, yüzümüzdeki muhabbet, sohbet ve oradaki dayanışmamızdır. En büyük tatlar, lezzetler ve hazlar bizi insan yapan karşılıksız sevgilerdir ama şimdi başka bir dünya üstümüze çöktü ve şimdi bu intihar lafı sorunuza geri dönelim: Bu insan, intihar eden, çocuklarını da öldüren bu insan şöyle düşünebilirdi: "Parasız kaldık ama 6 ay, bir yıl, iki yıl daha düşük düzeyde yaşayabiliriz, arkadaşlarımız da var, başkaları da var, belki birileri bir el atar. Karşılıklı dayanışarak belki yaşayabilirim" diye bir cümlesi olsaydı, intihar etmezdi ve şimdi bunlar seri bir şekilde intihar ediyor. Toplumsal duyguları ve güvenleri bozuldu. Toplum böyle yaşar. Ha demek ki toplumsal güveni bitmiş, "Artık ben bittim, çocuğumu da okuldan alacağım", hiçbir yaşama şansı yok düşüncesine geldiğine göre toplumsal güven sona ermiş demektir. Bitmiş. Bu artık bitmiş.

LALE ŞIVGIN: Dayanacağı hiçbir gücü yok.

NİHAT GENÇ: Evet. Şimdi bu intiharı kendisi mi ediyor yoksa bizim umarsızlığımız sonucu mu intihar ediyor? Evet. Biz, onu, toplumsal güvene, sosyal dayanışmayı inandırabilseydik, ilkokulda, ortaokulda, lisede şimdi o adam intihar etmezdi. Onu intihar ettiren biziz. Çünkü biz, ona güvensizlik inşa ettik. Ona dedik ki "Dünyada bütün değerler paradır. Her şey paradır. Paran yoksa yoksun" ve bu adam, bu cinayeti işliyor, ailesini ortadan kaldırıyor. O aileyi ortadan kaldıran o insan değil, o aileyi ortadan kaldıran, sosyal yardımlaşmanın tüm türlerini paralı hale getirmemizdir ve şimdi yeni yetişmekte olan gençler yarın işlere girecek çalışacaklar, aynı standartlardan inecekler, çıkacaklar. Onları ayakta tutacak, düşüş ve inişlerinde ayakta tutacak bir sosyal

dünyanın, sosyal politikalarla, sosyal dayanışmayla olması lazım. Değer böyle bir şeydir. Türkiye'de değer bitmiştir, bitiyor. Gözümüzün önünde, manşetlerde, haber bültenlerinde insanlar çoluk çocuk cinnet getirerek intihar ediyor ve bu intiharların edildiği günler hâlâ padişah gibi konuşanlar var.

LALE ŞIVGIN: Sosyal yardımlaşmanın içinin boşaltıldığını, artık bunun bir seçim rüşvetine döndürüldüğünü söylediniz. Bir tarafta gerçekten biriktirenler, sadece kendini düşünenler, bireysel davrananlar bir taraftan da intihar noktasına gelenlerin varlığından söz ettik. Seçim öncesinde yaşanan bu ekonomik krizin Türkiye'ye etkileri çok ciddi bir şekilde artık kendini gösteriyor. İhracat durdu, sanayileşme durdu, işsizlik artıyor günbegün, bunun seçime yansımaları ne yönde olacak? Dolar, Euro, piyasalar karman çorman bir vaziyette ilerliyor.

NİHAT GENÇ: Burada çok yalan yanlış bir sürü şeyi Tayyip Erdoğan Bey ve şürekâsı söylüyor. "İşte ne yapsın? Dünyada kriz var, Tayyip Bey ne yapsın" deniyor. İyi de iki yıl önce sıcak para akarken Tayyip Bey'i ekonomi dehası olarak söylüyordunuz. Hoca'nın kazan fıkrası gibi. Kazan doğururken güzeldi şimdi niye öldüğüne inanmıyorsunuz. Dünkü ekonomik başarıda sıcak para girdi, dünyadaki büyük gelişmeyle alakalı bir şeydir. Parayla alakalı bir şeydi yani Tayyip Erdoğan'ın şahsıyla alakalı değil. Bugün de böyle. Su konusunda da böyle dediler. Susuzluk oldu, işte "Siz yapamadınız. Bereketsizsiniz, cenabettiniz" gibi laflar ettiler. Kendileri gelince bereket geldi ama kendileri de kuraklığı görünce "Allah'ın suyu yok" dediler. Her şeyi kendilerine göre oluşturuyorlar ve yalan yanlış bir şey. Benim çok ağrıma giden şeyler var. Biz, 1974 Kıbrıs Barış Harekâtı'ndan dolayı dünyada büyük ambargo gördük. Yani para alamadık, ayrıca petrol alamadık, derken ampule kadar hiçbir şeyi alamadık. Aynı şeyi dünya, Saddam'a yaptı. Saddam'ın ülkesinde 500 bine yakın çocuk, ilaç gelmediği için öldü. Dünya,

bizatihi dünya, Batılı ülkeler, Saddam'ı cezalandıracağım derken 500 bin bebek öldü Irak'ta. 500 bin bebek ve biz de 12 Eylül öncesi bu büyük ambargoyu gördük. Bu ambargoda hükümetler gitti Filistin örgütünden bile 2 milyon dolar para aldık. Lüksemburg'dan bir milyon dolar. Almanya da para verdi, o da Siemens anlaşmalı. Yani Siemens ürünleri alırsan diye. 5 kuruşumuzun olmadığı o günlerde Türkiye'de kuyruklar büyüdü ama Tayyip Erdoğan Bey, afişlerle, gazete manşetleriyle getirip Meclis'te bunu siyasi hükümetlerin başarısızlığı olarak gösteriyor. O zaman dünya Türkiye'ye ambargo koymuştu ve sen değil kim olsa bir şey yapamazdı. Bunu çok riyakârca buluyorum. Çok yalan yanlış, sahtekârca şeyler. Bir de çok daha global sahtekârlıklar görüyorum. Mesela dün işte milyon dolarları verince bütün dünyanın ekonomistleri şaşırmış, ortaya devletçi, korumacı bir yapı çıkıyor diye. Bütün bu yazarlara karşı da meydan okuyorum. Bunları ahlaksızlıkla suçluyorum. Sizler Amerikan Devleti bir trilyon dolar silah harcaması yaparken hiç sesinizi çıkarmadınız. Ya bir trilyon silah harcaması yaptı bu ülke. O zaman işler yolundaydı, hiçbir şey denmiyordu. Şimdi aynı devlet silaha değil de bu şeyleri güçlendirmeye dönünce, dünya değişti bilmem ne. Dünyadaki elli tane şirketin serveti, dünyadaki servetin yarısıydı, yine seslerini çıkartmıyorlardı ama şimdi bir şey başladı, bir veryansın başladı, bir şikâyet başladı. Bunları da sahtekârca buluyorum.

Tayyip Erdoğan hükümeti ne yapıp edip tarih ürünlerini değerlendirecek, kendi imalatımızı değerlendirecek bir büyük politikanın önünü açmak zorunda yaşamamız için. İki, üç, beş, on, elliye kadar bütün küçük işletmeler değişik şekillerde yaşanacak bir şeye girmeli, desteklenmeli yani. Dünyada en kalıcı sistem, küçük imalathanelerdir ve bu sistem yaşayacaktır. Küçük imalat, beş, on, on beş... Küçük üretici, küçük çiftçi... Bütün bunları destekleyecek politikaları gözden geçirmek zorundadır. Bunun dışında yapılan her şey sahtekârcadır. Seçim sahtekârlığıdır. Türkiye halkı da

bunları görsün. Eğer dünyada büyük bir kriz varsa bunun cezasını Türkiye ekonomisi ne kadar zayıfsa o kadar derin yaşayacaktır, yaşamaktadır. Biz şimdilik parça görüyoruz. Bu cinnetler, çığlıklar, çıplak gezmeler, Meclis'in önünde kendini soymalar bunlar henüz ilktir. Fırtına geliyor, diyor. İki, üç yıl sonra bu fırtınayı çok daha sert yaşayacağımız çok açıktır. Türkiye halkına birtakım şeyleri hatırlatmak istiyorum. Türkiye'de her dönem büyük zenginler ve siyasetten büyük pay alanlar birtakım servetlerin sahibi olmuştur ve o servetler başta İsviçre ya da çok sözü edilen bir Kuzey Avrupa ülkesinde yatmaktadır. 60 milyar olduğu söyleniyor, başka türlü olduğu söyleniyor. Yani şimdi sizi yönetenler, büyük servetlerini bir şekilde alır ve kenara çekilir. Alır ve onlarla mutlu, tek başına hayatlarını yaşarlar. Benim, Türkiye halkına hatırlatmak istediğim budur. Her dönemde halk acılar çekti ve birileri çekti ve gitti, servetlerini alarak gittiler. Tahmin ediyorum şimdi de birileri bu büyük ekonomik dibe vurmada servetlerini, şahsi servetlerini, kavurmalarını, küplerini, turşularını, sucuklarını, altınlarını, küplerini, büyük kilerlerini alacak ve gideceklerdir. Biz yine yalnızlığımızla kalacağız, açlığımızla kalacağız ve biz yine sahipsizliğimizle kalacağız. AKP'den şikâyet var fakat bu bir illallah seviyesinde henüz değil. Sızlanıyorlar, "bu kadar da olmaz" gibi. Bir sızlanma var ama henüz bu sızlanma AKP'yi çatırdatacak bir düzeyde değil ama biz siyaseti, yolsuzlukları yakın temas gördüğümüz için illallah seviyesine geldik. Halkımız da illallah seviyesine gelecek. Şimdi sızlanan halkımız, AKP'den sızlanan halkımız şimdi sızlanmak düzeyinde. Ya yapıyorlar, böyle terbiyesizlikler keşke yapmasalar gibi, ya keşke iyi olsa gibi bir sızlanma içindeler. Biz, cephede olduğumuz için daha sert hissediyoruz ve biz illallah düzeyine geldik. Halkımız da dört yıl sonra gelecek. Şimdi bu sızlanma seviyesi AKP'ye ne yapar, ne kadar oy düşüklüğüne yol açar onu biz bilemeyiz. Ancak AKP'ye oy veren insanların da Müslüman Türk halkının çocukları olduğunu

unutmayalım. Bursa'da yaşadığım bir sahne beni çok duygulandırdı. AKP'li bir tüccar beni tanıdı ve benim yanıma geldi, benimle konuşmak istedi. Sızlanmasını, bir şikâyetini dile getirdi. Mahrem bir şikâyet. Kendisi AKP'ye oy verdiği için AKP'liler bunun dükkânından 400-500 kişi gelip alışveriş yapıyormuş ve yemek yiyormuş falan. Fakat komşuları varmış. Komşuları da araba, ev satıp, dükkânlar açmışlar ve sıfır satış yapıyorlar. Bu da her gün komşularının bu halini görüyor. Bu da gitmiş AKP'lilere söylemiş, neredeyse dövercesine, "Ya beni milletin ortasında rezil ettiniz, o dükkânlara da gidin. Ben zaten bu parayı kazandım. Gelip benimle alışveriş yaparak beni partizan gösteriyorsunuz. Ben, tamam size oy vereceğim ama verdiğim oyum bir oy. Sizinle aynı rantı paylaşıyorum anlamı taşımaz. O yüzden bir daha gelirseniz ne olur müşterilerinizi yan komşulara götürün. Onlar evlerini satarak o dükkânları açtılar ve şimdi siz bana gelince dükkânlarının önünden hem küfrederek hem de ağızları sulanarak bana bakıyorlar. "Bak malı götürdü, AKP'li olduğu için her şeyi yiyor" diye beni suçluyorlar. Ben, böyle diyen esnaflar gördüm. Bu insanlar, bizim Müslüman Türk toplumunun temiz insanlarıdır ve sızlanmaları çok hakiki, samimi bir ölçekte yani bizim gibi biraz da böyle deli dana gibi değil, daha efendi, daha derli toplu sızlanmalarla devam ediyorlar. "Çok yanlıştalar, çok yanlıştalar. Bizi rezil ediyorlar" gibi söyleniyorlar ama bu söylentiler henüz bir çatırtıya doğru gitmiş değil. Bunları söylemek istiyorum. Tabii ki biz de halkımızın bu sızlanmalarını delillendirmek daha nesnel yerlere oturtmak için buralarda mücadele ediyoruz. Ergenekon soruşturması da tabii nereye gider ne olur sabırla bekliyoruz.

Nasreddin Hoca bakmış bir gün, kuyuda ay var. Tutmuş çıkartmaya çalışmış ayı. Çekerken düşmüş. Düşünce bakmış ki gökte ay "ha" demiş, "düştüm ama kurtardım." Savcılarımız kuyuya bir ay düşmüş, onu kurtarmaya çalışıyorlar. Onlar bu kurtarmayı yaparken gökte bir ay yıldız var, savcıları-

mızı tebessümle izliyorlar. Bu komik çabalarını. Tabii bu fıkranın felsefi tabanları da var. Bu ay, gerçekten yerde midir, gökte midir, yansıma mıdır diye? Nasreddin Hoca'nın fıkrasındaki kuyuya düşmüş ay şunu anlatır: Bizdeki yansımasıdır. Biz kendi içimizdeki hırsı, kini, benciliği, düşmanlığı çıkartamazsak kuyudaki ayı çıkartamayız. Bir sanal kavga içine düşeriz. Biz, önce kendi içimizde toplumsal, rasyonel, eleştirel değerlere göre, hukuk değerlerine göre bir soruşturma yaparsak gerçekten çıkartırız. Gerçekten sıkıntıyı çıkartırız ama bu iç temizliğiyle dünyaya bakışın olur. Ben, cemaat kültürünün rasyonel eleştirel kültürü bozduğunu, toplumsal değerleri bozduğunu ve bu insanların istedikleri kadar savcı, avukat olsun, bugün şahit olduk, kendileri de bir düşman demeyim de içinde bir temizlik olmadığı için topluma bakışlarında tarafgirlik olduğu için biraz karmaşa, biraz düşmanca şeyler hissediyorum. Hissettiğimden inşallah ilerde utanırız. İnşallah hepimiz utanırız ama bu hissim bugün hakimdir. O yüzden toplumsal alan, demokrasi, topluma hizmet eden bir kişinin görüşü hepimizden değerli olabilir. 19. yüzyılda demokrasiyi tartışan insanlar şöyle yapmadılar: "Ya yüzde 99 biz oy aldık, bir kişi oy vermemiş" deyip onu yok etmediler. Dediler ki o bir kişi Mustafa Kemal, bir kişi Mozart, bir kişi Mevlana olabilir yani yüzde 99'dan daha iyi fikir beyan edebilir. O yüzden o insan da bu toplumda yaşayacak ve böyle bir pozitif ayrımcılıkla yaşayacak dediler ama şimdi seçimleri mahkeme gibi kullanan bir anlayışla karşı karşıyayız. Nasıl? Şöyle: Sayın Adalet Bakanımız dedi ki "Belediyeler bize oy verirse, bizimle iyi geçinir. Beğenmediyseniz bu cümleyi bana oy vermezsiniz, beğendiyseniz bana oy verirsiniz." Demokrasiyi anlamak işte budur. Burada bunun üzerinde bir ders vardır, tüm Türkiye'ye, hepimize. O da şudur. Çok kaba olacak ama buna şöyle cevap verebilirim: Sayın Bakanımız sizin ağzınızın ortasına ben bir yumruk atayım. Toplum beğenirse size oy verir, beğenmezse bize oy vermez. Bunu mu diyeceğiz? Hayır. Böyle bir

hadise suçtur. Toplum bunu mahkeme edemez. Toplum hiçbir şeyi mahkeme edemez. Mahkemeye karar verecek olan yargıçlardır. Korku imparatorlukları çoğunluk ideolojisiyle oluşur. Belki o yüzden sizin bu yanlışınız mahkeme edilmeli ve sizin hukuken yanlış yapıp yapmadığınıza mahkeme karar vermeli. Yoksa seçimle karar verirsek, ben gideyim falancanın evini soyayım ya da sizin evinizi soyayım, toplum, "a ne güzel zenginin evini soymuş der, beni destekler." Yani toplum mahkeme olamaz ama toplumu, seçimleri, seçime mahkeme gibi bakan bir siyasi anlayış var. Bir ülkede demokrasiyi ancak böyle çökertirsin. Bu, son derece facia bir şey olabilir. Gördüğümüz sahne şudur: Türkiye'de siyasi parti yöneten Tayyip Erdoğan Bey ve şürekâsı için söylüyorum yani etrafı için söylüyorum: Bu insanların siyasi kültürüne şahit oldum ve tüylerim ürperiyor. Korkuyorum. Bu siyasi kültürle bir demokrasi, bir seçim, bir sosyal politika, bir devlet anlayışı, bunlar olmaz. Adalet hiç olmaz. Mikrofonların önünde konuştukları zaman bu bende bir endişe ve büyük bir korku halini alıyor ama nihayetinde yine de karar verecek olan halkımızdır. Halkımız ne eylerse güzel eyleyecektir. Neye karar verecekse halkımız, halkımız karar verecektir.

Biz kovulmamıza, itilmemize, derdest edilip içeriye atılmamıza ve elimizden mikrofonlar alınmasına rağmen, her şeye rağmen halkımıza bir demokrasi kültürü, geçmiş değerleri, ülke değerlerini, bağımsızlığımızı ve Müslüman kültürümüzü durmaksızın, Timur da olsa, Firavun da olsa kim olursa olsun ölene kadar anlatmaya devam edeceğiz. Çünkü biz hayattan bir haz alıyoruz, haz. Allah'ın yarattığı haz, insan olma hazzıdır. Belki gözümü şişirirsin, belki işkenceden geçirirsin ama en büyük değer olarak insanı görüyorum ben. Hiçbir şey insandan büyük değildir. Demokrasiye herkes bir değer atfediyor. Seçimdir, odur, çoğunluğun rejimidir. Ben de demokrasiye bir değer atfediyorum: Demokrasi, insanı sarıp kollayan, insanın kişiliğini, onurunu, şerefini ayakta

tutan en ileri rejimdir. En son rejimdir. Biz de demokrasinin içinde bu duyguların sahibi ve taraftarı olarak, insanın taraftarı olarak varız. Timur da olsalar, Firavun da olsalar, padişah da olsalar hepsi ömrünü tamamlayacak.

İnsani değerlerin üstünden hiç kimse gelemez. Şimdi bizi izleyen, izlemekte olan bütün gençlere şunu söylüyorum: Ne servetinize güvenin, ne siyasi partinize güvenin, ne ordunuza güvenin, ne başka bir şeye güvenin sadece sizi insan yapan o değer, kalbinize, aşkınıza, karşılıksız, ağaca baktığınız gibi, toprağınıza baktığınız gibi o sizin içinizdeki duyguya bakın. Orada insan olduğunuzu göreceksiniz. Sen gidip Tunceli'ye diyorsun ki "Ben, sana buzdolabı verdim, işte bilmem ne verdim." Biz halkımıza diyoruz: Bağımsızlığımız, Sandıklı Ovası'nı verdi, Bigadiç Ovası'nı verdi, Niksar Ovası'nı verdi, Çukurova'yı verdi, dağları verdi, Toros Yaylaları senin. Ne buzdolabı? Bütün bu yaylalar senin. Bu yaylaların bağımsızlığı, işte burada bir işgal, başka bir mantalite, başka bir özgürlük anlayışıyla buradaki yazarlar, insanlar. Küçük çiftçinin pancarını elinden alıyorsun, üretimini elinden alıyorsun, o küçük çiftçi gibi konuşan bu toprağın çocuklarının elinden işini alıyorsun. İşte bizi buralardan yok etmeye çalışıyorsun, bu nedir? Bu, bir işgal manzarasıdır. Buna karşı ayakta duracağız. Her zaman söyledim ve her zaman söyleyeceğim, şimdi o bozkırda sararmakta olan ot parçası, o ot parçası bakın Afrika'dan Allah, çöl tozlarını gönderiyor, bereketini. Oraya getiriyor. Onlar gibi duracağız. Ayakta duracağız, burada duracağız. Balbay'a tekrar tekrar geçmiş olsun diyorum. Sizlere de tekrar tekrar geçmiş olsun diyorum. Çok sağ olun.

LALE ŞIVGIN: Bakalım bundan sonra programımızın adı Veryansın olarak kalacak mı? Yoksa Veryandaş'a dönüşecek mi?

NİHAT GENÇ: Allah korusun.

LALE ŞIVGIN: Bunu da önümüzdeki günlerde göreceğiz.

NİHAT GENÇ: Allah korur. Geçen komiserler geldi. "Koruma listesine baktım, Nihat Genç" dedi, "Herkesin bir koruması var, bir senin koruman yok. Size dua ettim". 'Hah' dedim, 'beni, dualarınız koruyor.' Ben, gerçekten dualarla korunuyorum ve şimdiye kadar korudu ve koruyacak, bunu göreceksiniz. Bunu hokkabazlık olarak görmeyin. Samimi söylüyorum, herkesin biraz başka düşünceleri vardır, ben bu duaların büyük şemsiyesine inanıyorum. Bu dualarla burada böyle büyük bir kalkan oluştu, böyle başka bir kalkan. O kalkan bizi koruyor. Bundan eminim.

4

LALE ŞIVGIN: Merhaba Sayın seyirciler, Yazar Nihat Genç'le birlikte olan bitene bakacağız. Uzun süredir tartıştığımız konular var ama her programda bunlar üzerine yeni şeyler ekleniyor, konuşmamız gereken yeni gündemler de ortaya çıkıyor. Mustafa Balbay'dan aslında başlayarak söze girmek istiyorum. Gazeteci Mustafa Balbay, Cumhuriyet Gazetesi Ankara Temsilcisi. Bu soruşturma sürecinde özellikle kamuoyunda çok dikkat çeken bir isim. Yazın yapılan operasyonlarda da ilk gözaltına alındığında gerçekten kamuoyu tarafından büyük bir tepkiyle karşılanmıştı ve yeniden gözaltına alınıp tutuklandı. Bu sürecin hemen arkasından Cumhuriyet gazetesinde müthiş bir dayanışma örneği sergilendi. Mustafa Balbay'ın kitapları, Türkiye'de neredeyse tüm medya organları temsilcilerinin katıldığı bir etkinlikle imzalandı, "Hepimiz Mustafa Balbay'ız" şeklinde sloganlar vardı. Bu aradaki o müthiş dayanışmadan hemen sonra Mustafa Balbay'a ait olduğu iddia edilen birtakım yazılar, birtakım günlükler bazı medya organlarına yine servis edildi. Tabii kimin servis ettiği, hangi şartlarda, nasıl, ne zaman, niye servis edildiğini bilmiyoruz ama artık alışkın olduğumuz süreçler haline gelmeye başladı. Siz, bu süreci nasıl görüyorsunuz? Bu günlükleri okudunuz mu ve yorumunuz nedir bunlar üzerine?

NİHAT GENÇ: Tabii bu günlükleri okudum. Bir an önce Mustafa Bey'in ART'deki programına devam etmesini

---

21 Mart 2009

istiyoruz. Bir gazetecidir, bir yazardır ve bu televizyonda da çok büyük bir kitleye ulaştı. Hem Emin Çölaşan Bey'in hem Balbay Bey'in burada kaldıkları yerden devam etmesi isteğimizdir. Burada bir program yapıyorlardı ve bunun burada devam etmesi çok güzel bir şey olurdu. İnşallah en kısa zamanda buradan devam eder. Tabii burada gündemimizi iki-üç yıldır meşgul eden Ergenekon diye bir şey var. Bir el, hangi el olduğunu bilemediğimiz bir el ama kestirebildiğimiz bir el. Voleybolda bir hamle vardır ya da her oyunda bir hamle vardır. Kart oyunlarında da vardır. Bir kart açarsın, bir kart daha açarsın ya da oyuna bir hamle atarsın ya da bir papaz çekme atarsın, bir daha vurursun. Oyun böyle birisinin sürekli hamleleriyle, karşılıklı hamlelerle gelişir. Burada bir gizli el sürekli hamlelerde bulunuyor. Bir gün yerler kazılıyor, bir gün işte kuyulara iniliyor, bir gün işte dinlemeler yapılıyor ve bu el nasıl bir else iki yıldır, üç yıldır sürekli gündemi sıcak tutacak, tartışmalar açacak bir kartı sürekli açıyor. Birisinin bir kart açtığı kesin. Bu kartta genel olarak baktığımızda neler var? İşte dinlemeler var ya da işte bilgisayarlardan çıkmış şeyler var ve bunlarla bizi yoruyorlar. Biz de işte "hukuka saygılı olalım" diye Türkiye'de medyanın da köşe başını tutmuş insanlar, birçok akil insan diyelim, hukuka saygılı olalım diye bekledik ancak iki yıl sonra öğreniyoruz ki işte MİT Başkanı açıklıyor, "Ergenekon Şeması diye bir şema saçmalık." Bu ne demektir? Peki, iki yıldır, üç yıldır dönenler nedir?

LALE ŞIVGIN: Saçmalık üzerine niye konuşuyorduk öyleyse.

NİHAT GENÇ: Bu saçmalık üzerine yüzlerce insanı içeri almakla yetinmediniz, bir sürü iftiralar attınız, töhmet altında bıraktınız, insanları yaka paça götürdünüz. Suçladınız, iftiralar attınız ve bunları üstelik hukuksuz yaptınız. Bunu artık halkımız öğrendi. İnişini, çıkışını her şeyini biliyor. Bir gizli el şemalar düzenleyip özellikle aynı cenahtan insanları

susturmak, sindirmek için bugüne kadar geldi ve tabii bunu delillendirmek için de bir şeyler arıyorlar yani bu kadar da mücadele var şimdi. O kadar da dinlemişler. O kadar da disketlere girmişler. Tahmin ediyorum, Mustafa Balbay'ın özel günlükleri bunlar. Her gazeteci, her yazar yaptığı görüşmeleri ne yapar? Günlüğüne yazacak. Ben de Ankara'da bir sürü gazeteci tanıdım. Bu gazetecilerden hemen hepsinin çok aşırı gazeteci olduğunu gördüm. Yani gündelik hayatlarında dahi not alıyorlar. Bu aşırı not alma hastalığı, gazetecinin bir refleksidir. Bugün şuraya gittik, şunu yaptık, şu, şunu dedi, böyle kısa notlar alır. Mesela benim not alma şeklim değişik. Kitapları okurken, 'Şunu söyleyeyim, şunu okuyum' gibi notlarım var. Şu an ben de bir tomar not var. Hep de burada yaptığım konuşmaları oluşturan notlar. Orada bir cümle vardır, o cümleye bakar hatırlarım yani, 'ha şunu söyle' diye. Bu notlarda ben, Sayın Mustafa Balbay'ın aşırı samimi ve fazla notlar aldığını görüyorum. Bir de kitap yazma heveslisi kendisi, 20'ye yakın kitap yazmış. İlerde daha iyi kitaplar yazmak için notlar alınmış. Fakat tabii notların başı yok, sonu yok, orada gazeteciliği aşan konuşmalar da var. Çok rahat, arkadaşvari konuşmalar da var. Bunlar vicdani kanaatlerdir, ahlaki kanaatlerdir, yani o gazetecinin kişiliğini ve kimliğini oluşturan ahlaki kanaatlerdir. Türkiye'de böyle bir insan, gazetecilik sınırlarını aştığı zaman ne yapabiliriz? Bunu vicdanen yargılarız. Ahlaken yargılarız. Vicdanen ve ahlaken yargılayanlar içinde ben de varım. Şimdiki durumdan dolayı değil, on yıl önce, on beş yıl önce, yirmi yıl önce gördüğümüz birçok şeyden dolayı. Fakat buradan bir Ergenekon şeması, darbe ya da buradan suç oluşturacak bir şey çıkarmak. Bunlar tam anlamıyla saçmalık, tam anlamıyla manyaklık. İnsanlar öyle de konuşur, böyle de konuşur, şöyle de konuşur. Burada bir eylem yoktur. Burada gazeteci, sınırları aşmışsa da kendisi aşmıştır. Bir de gazeteci gelsin kendisi söylesin bunu. Gazetecimiz NTV'de de her türlü televizyonumuza da yıllarca çıkmış, çıkmakta olan bir

gazetecidir. Bir gün gelir Mustafa Balbay, ona sorarsınız. Niçin ona sormuyorsunuz? Kendisi içerdeyken arkasından bu kadar şaibe oluşturmak, engizisyon kurmak niye? Hepsi de vicdanını temizliyor. Hepsi de ne kadar şeyi var söylüyor. Bence delikanlı olmak, Mustafa Balbay'ın yüzüne karşı söylemek. Çıktığında, açık oturumları her gece yapıyorsunuz. Mustafa Balbay'ı da aranıza alırsınız, "Balbay Bey, nedir bunlar" dediğinizde siz de bunları konuşursunuz, tartışırsınız, sorgularsınız ama bunu yapmıyorsunuz. Adamın kendi konuşma hakkı yok, içeride, notların ne olduğu belli değil, başı mı, sonu mu her şey karışık ve burada böyle büyük bir mahkeme kuruluyor ve ben, bu mahkemeyi bir insafsızlık olarak görüyorum. İkincisi, buradan medyanın çok büyük bir ders çıkartması lazım. Burada kalleşçe de bir şey var. Yani bir yazar içerde, çıksın dışarı söyleyin. Mesela ben buradayım, telefonlarım da dinleniyor, notlarım da burada. Polisiniz de burada, savcılarınız da burada, siz de buradasınız. Bana soracak bir sorunuz varsa bütün televizyonlarınızı açın, buyurun, sorun ama bana hiçbir soru sormuyorsunuz, benim söylediğim laflara bir karşılık da vermiyorsunuz ama bir gün birisi hukuksuz bir şekilde içeri aldığı zaman arkadan artık neyse saldırıyorsunuz. Bu, dürüst bir ilişki tarzı değil. Çok da doğru bir şey değil. Koskoca Ergenekon diye iki yıldır yüzlerce adamı aldınız, bu konuşmalara dayandırmaya çalışıyorsunuz, bunu halk görüyor.

LALE ŞIVGIN: Bunun zamanlaması da aslında bana manidar geldi.

NİHAT GENÇ: Hamleler yavaş yavaş, her dönemde bir hamle çıkıyor yani.

LALE ŞIVGIN: Ne zamanki Cumhuriyet gazetesinde büyük bir dayanışma örneği sergilendi ve medyanın büyük bir kısmı, tamamı değil elbette ama büyük bir kısmı Mustafa Balbay için tek yürek oldu hemen akabinde böyle bir şeyler servis edildi medyaya.

NİHAT GENÇ: Ediliyor tabii, böyle gizli bir el yönetiyor ve medya buna açık ve bunları yayımlıyor. Her defasında Adalet Bakanlığı suçtur diyor ama buna rağmen yapılıyor yani bir önlem yok. Karmakarışık bir hal var ortada fakat bu karışıklığın sorumlusu bizler değiliz. Siz, silinmiş bile olduğu bilinen notları oradan izlerine bakıp alıyorsunuz ve ondan sonra bunları suçluyorsunuz. Çok da terbiyesiz şeyler yapılıyor yani "özel yerleri çıkarttık" diyorlar. Merhametiniz için teşekkür ederiz. Çok şefkatli davrandınız. "Sizi asıyoruz da asarken donunuzu çekmedik." Aman ne merhametli davrandınız. Bu kadar da insanlık dışına çıkmış, canavarlaşmış bir medya ile karşı karşıyayız. Türkiye halkı olanı biteni biliyor. Hiç uzatıp lafları karıştırmayalım. Bir tarafta bir cemaat var, bir tarafta Cumhuriyet var. Buna bir ticari marka olarak da bakabilirsin. Çanakkale'lerden, Kocatepe'lerden, Mustafa Kemal'den gelen, demokrasi tecrübesini 60 yıldır ayakta tutan, demokrasiyi tecrübe eden bir Cumhuriyet var, bir de cemaat var. Halkımız bunlardan birine baktığı zaman bu tarafta yanlışlar, eksikler ne kadar olursa olsun nihayetinde bu tarafta. İşte hiç kimse cemaatten yana bir tavır alamaz. Almıyor da zaten ve Türkiye'yi niye karıştırıyorlar, devleti, orduyu niye bu işlere karıştırıyorlar, niye bu haksız hukuksuz tutuklamalar oluyor diye halkımız panik içinde? Şimdi bu insanların zaten yaptıkları işte bugün Kayseri'de ortaya çıktı. Orduya sızmışlar, halkı orduya karşı kışkırtmak için bilgisayarlarla oynamışlar. Her şey çok açık. Bunu herkes biliyor. Bunun neyini tartışalım? Ama burada şunu söyleyelim, buradan bir Ergenekon, iki yıldır tutukluyorsunuz. Bu konuşma ve konuşmalarda da demokrasi diyor adamlar, bunu toplum çözer, halk çözer diyor, teskin edici konuşmalar var. Bir de kamu menfaati neyse? Etik aranmaz diye bir şey hani. Bir zamanlar "milli menfaatler" deniyordu şimdi kamu menfaati. Kamu menfaatine sen mi karar vereceksin? Siz, her dönem ABD elçiliklerinde özel toplantılar yaptınız, kamu menfaatleriniz ortak. İşte Karen Fogg denen kadından, nere-

lerden paralar topladınız, arkadaşlıklar kurdunuz. Siteler ortaya çıktı. Bunlar da kamu menfaatine uygun. Soros'la özel toplantılar yaptınız. Şöyle yaptınız, böyle yaptınız, bunlar da kamu menfaatine uygun. Amerikalı generallerle, istihbarat subaylarıyla konuştunuz, bu da kamu menfaatine uygundu. Sonra hepiniz gittiniz Amerika'yla işbirliği yapıp bir buçuk milyon insanı Irak'ta öldürdünüz. Bir buçuk milyon insanın öldürülmesi de kamu menfaatine uygun. Her şey kamu menfaatine uygun. Şimdi burada ele geçirdiğiniz disketleri ya da bilmem neleri ya da bizim özel, işte evimizde yazdığımız hatıra notları yüzünden bizi yaka paça alıp zorla yayınlamak da kamuoyunun menfaatine uygunmuş diyorsunuz. Bu ahlakınız sorgulanacaktır. Bu toprak bunun hesabını sizden alacaktır! Hukuk karşısında alacaktır! Bir insanlık dersi verecek, alacaktır! Bir adam vardır, bir adam içerdedir. Çıktığı zaman sorarsınız. Yaptığı vicdanen yanlıştır, ahlaken yanlıştır. Söylersin. Biz de söylüyoruz ancak bunun hesabını sen kendin söylersin ama arkadan konuşmazsın. Arkadan zavallı bir şekilde, bu şekilde vurma hakları yoktur.

LALE ŞIVGIN: Şuna da şaşırıyorum. Bunun vicdanen doğruluğu ya da yanlışlığını karar verecek, buna karar verecek kişiler bu insanlar mı? Yani bugünlerde medyada etik dersi vermek çok moda oldu biliyorsunuz.

NİHAT GENÇ: Cemaatlerden para almışsınız, birtakım adamları, Soros'ların adamlarını almışsınız ama eleştiri kültürünü geliştirecek, siyasi eleştiri yapacak, vicdanen bunları hesaplayacak insanların da biraz düzgün insan olması lazım. Güzel bir fıkra hatırlattınız.

Tanzimat'ın ünlü paşalarından Ali Paşa, bir gün maiyetiyle birlikte camiye gelmiş topluca. Camiye girince arkadaki adamlarından biri, "Ya Paşam, apar topar camiye geldik ama abdestimiz yok" demiş. Ali Paşa demiş ki "Boş ver. Hangimizin abdesti var."

Şimdi sormak lazım medyada oturan ve bu vicdani sorguları yapanlar, hangisinin abdesti var? Hepsi patronlarından maaş almış, hepsi otuz yıldır bu büyük maaşları alıyorlar. Kırk yılda elli tane hükümet değişti. Senin dediğin gibi makamları, kendilerinin maaşları değişmedi. Bugün hocacı, yarın cemaatçi, yarın şeyhçi olan ve bu minvallerde karınlarını doyuran, üfüren, sallayan insanlar. Vicdan sorgusu yapacak insanların, çok doğru söylüyorsunuz, biraz bağımsız insanlar olması lazım. Ben gerçekten söylüyorum Türkiye'de vicdani, ahlaki çok sert eleştirileri de gazetecilik anlamında, bu tür işleri çok iyi konuşmamız lazım ama bunlara da fırsat vermeyeceğiz bir şekilde, çok yoğun bir şekilde bir suçlama var. Orada bu adamların oyununa gelmemek lazım. Daha dikkatli, daha ince konuşmaya çalışıyoruz. Ben, bir tarafta cemaat, bir tarafta bu. Benim, şüphesiz çok dikkatli konuşmam lazım. Ben bunlarının topunu, alayını, sülalesini, şimdi kışlada patates soyan, soğan doğrayan bir askere değişmem. Değişmem.

Bunlara daha dün işte, Türkiye'de herkes gülüyor bu tür şeylere, işte Abdullah Öcalan'ı, Mandela'ya benzetiyorlar. Yakında Martin Luther King'e benzetirler. Çok yakında Mahatma Gandi yaparlar. Çok yakında başka bir şeye doğru götürürler. Bunu Taraf gazetesi başyazarları yazıyor. Tıynetleri, niyetleri, kurnazlıkları, dümenleri ve hangi tezgâhın içinde oldukları çok aşikâr, belli insanlar. Yüzde 47 iktidarın İçişleri Bakanlığı'nı ya da savcılarını bir şekilde seferber ederek Türkiye'yi bugünlere getirdi ve henüz ortada bir şema, bir iddia, suç, delil yok ve yüzlerce insanı içeri aldınız. Nereden bakarsan içler acısı bir durum. Ben yine de burada çok ciddi bir şey söylemek istiyorum. Bu soruşturmanın orasına bakıyorum, burasına bakıyorum, en çok da Kemalist kadroları tasfiye etmek amacında olduğunu görüyorum. Kemalist kadro zaten devlette kalmadı. Bir gazeteye sığınmış durumdalar. Bu Kemalist kadroları tamamen yok etmenin, dışlamanın, bertaraf etmenin bir üçkâğıdı olarak görüyorum. Her

gün herkes, şu an belki bizim telefonlarımız da dinlendiğinde belki de iki yüz elli kere kaba, sert konuştuk ve bunları afişe ederek toplumun gözünde yıpratmaya çalışıyorlar. Ergenekon soruşturmalarının arkasında sürekli kart açan, her gün yeni bir hamle yapan insanların hedefi de o kartları her gün yavaş yavaş açmasının sebebi de iki-üç yıl gibi uzun bir süreçte ya da dört-beş yıl gibi uzun bir süreçte bu insanları halkın gözünde yıpratmak. Yavaş yavaş yıpratmak.

Her şekilde yıpratmak ve işte skandal, sansasyon, "Şok... Şok..." laflarıyla tedirginlik, ürperti ve bir panik havası oluşturarak halkı yıldırmak ve sindirmek. Bunun dışında gerçek olarak şu anda bakın kaç yıldır Ergenekon'u konuşuyoruz. Şu anda gerçek olarak ortaya çıkmış hiçbir şey yok. Hiçbir şey yok! Dinlemişler, şunu yapmışlar, bunu yapmışlar. Burada bizim yine de bu saate kadar, bu halkın, bizlerin, hepimizin kadar sebatla, sakin bir şekilde bekliyor oluşumuz da bence biraz safdilliğe doğru gidiyor. Biz de artık bunu konuşmaya başlıyoruz.

LALE ŞIVGIN: Son günlerde belki takip ettiniz, Malta Sürgünlerine benzetiliyor bugün yaşanan süreç Türkiye'de.

NİHAT GENÇ: Bir işgal süreci, doğrudur bunlar. Yani vaktimizi de buralarda fazla harcamayalım çünkü konuşacak bir sürü noktamız var. Evet, doğru. Bunların hepsi doğrudur. Tuhaf bir şey, bu, dışlama hani, bertaraf etme olayı, gizli bir işgal olayını çok net gösteriyor. Milyonlarca insan Ortadoğu'da öldürülmüş, Meclis'e verilen bir soru önergesinde İncirlik Üssü'nden 300 bin uçak kalktığı söyleniyor bu süreçte. 300 bin sefer senin ülkenden yapılmış, Irak'ta Müslümanları öldürmüşsün, dünyada son 100 yılın en büyük ekonomik krizi meydana gelmiş, milyonlarca insan işten atılmış, bütün bu gündemleri kapat, ört, ertele, Balbay'ın ilerde kitap yazmak için aldığı şahsi notlarını şöyle yorumla, böyle yorumla, buradan yorumla ki adam da içeride, çıktığında erkekçe yüzüne karşı söylersin. Bunların hepsinin bir gün-

dem kapatma olduğu çok nettir, çok aşikârdır. Hepsinin de arkasında AKP'nin aldığı bu yüzde 47 oyun aşırı bir güveni var.

LALE ŞIVGIN: Peki, yerel seçim nasıl bir etki yaratacak gibi bu şarta.

NİHAT GENÇ: Yerel seçimlerin ciddi bir ayna tutacağını düşünüyorum. Çok ciddi bir ayna tutacak yerel seçimler. Hepimiz, özellikle AKP'nin bu noktada çok ciddi bir hayal kırıklığına uğrayacağını düşünüyorum. Çok büyük bir sürprizle karşılaşacağına inanıyorum. Sayın Başbakan da AKP kurulduğu zaman bize "AK Parti deyin, AKP demeyin" diye ısrarla vurgu yapıyorlardı. Toplantı, tartışma, televizyonda da önce bu vurguyu yapıyorlardı. "AK Partiyiz biz, neden bize AK Parti demiyorsunuz" diye. Hani böyle bir tartışma olmuştu. Fakat son 6-7 aydır Sayın Başbakan ve hiçbir AKP'li milletvekili, böyle "AK Parti" vurgusu yapmıyor ya da birisi "AKP" dediği zaman rahatsız olmuyor. Yani "AK" ismini kullanmıyor.

Niye, "AK" demişti bu insanlar? Dönemiyle alakalı bir şeydi bu hani. Geldiklerinde böyle Türkiye'de skandallar vardı. Mesela size küçük bir örnek vereyim: Dünyada çok çirkin bir otomobil, Tosbağa dediğimiz küçük bir otomobil, motoru da arkada olan, ters bir otomobil, 60-70'li yıllarda dünya rekoru kırdı satışlarda. "Tosbağa" diyen var, "Kaplumbağa" diyen var ama çirkin, sevimsiz bir otomobil. Fakat bu otomobil, büyük, geniş markalarla moda olmuş Amerikan otomobil sektöründe dahi en çok satışları yaptı. Ne zaman? 60'lı, 70'li yıllarda. Bunun insanoğlu sebeplerini arıyor, arıyor, arıyor hani o zamanlar kapitalizme karşı bir öğrenci hareketleri var, tepki var kapitalizme karşı ama insanlar araba da kullanmak zorunda. Hem araba kullanıp hem de kapitalizme tepki nasıl olur? İşte, motoru arkada, çirkin, bu küçük araba bir nevi öyle bir tepki. Kapitalizme karşı insanlar çok sevdiler bu modeli. Bir nevi onların sembolü oldu,

modası oldu ama çok sonra satmadı bu ama o dönem bu araba tam oturdu. 1990-2000'li yılların hemen başında da Türk siyasi sahnesindeki birtakım yolsuzluklar üzerine "AK Parti" ismi çok güzel oturdu. Alacağı oyu da aldı zaten ama gördük ki "AK Parti", "AK" isminde artık ısrar etmiyor. Kim "AKP" derse de kalkıp düzeltme yapmıyor. Sayın Başbakan'ın da böyle bir tepkisi yok. Çünkü AKP'nin rengi biraz koyulaştı. Ortada aklık maklık kalmadı. Tabii insanlar parti kurarken biraz düşünmeli. Biraz kir kaldıran bir isim bulmaları lazım. Çok kir kaldıran bir isim bulmaları lazımdı. Eğer sen "AK" diye hiç kir kaldırmayacak bir isim buluyorsan bir seçim de biter. Daha kir kaldıran bir model bulabilirlerdi. Mesela TOKİ ismi daha uygun bence. TOKİ, hani Toplu Konut var ya. AKP, TOKİ ismiyle adını değiştirebilir. Tok İnsanların Partisi gibi. TOKİ daha oturuyor AKP'ye ama bunun, kir kaldırmadığı açık. Oturup bunu düşünsünler.

Tabii işte buradan nereden başlayacağımı bilmiyorum ama Adalet ve Kalkınma Partisi'ne çok eleştirilerimiz oldu. Olmaya da devam edecek. Bence, Türkiye'ye yaptıkları en tehlikeli şey, toplumsal bağı çözmeye çalışmaları. Yani toplumsal bağ dağılıyor. Siyasi partilerin her nereden bakarsan bak, tutkal özellikleri var çünkü. İçişleri Bakanlığı diyorsun, Adalet Bakanlığı diyorsun. Topluma adalet, ayrım gayrım demeden. Çok ciddi bir şekilde toplumsal bağın çözülmekte olduğunu görüyoruz ve neden? Bu nasıl oluyor?

Bu parti iktidara gelirken, büyük cemaatlerin daha cemaat özelliği olan kitlelerin oyunu almıştı. Fakat seçimlere geldikleri zaman daha geniş kitlelerin yani cemaati bilmeyen daha sosyal kitlelerin oyunu aldı. Bu parti, cemaatini sosyalleştireceğine, cemaatini toplumsallaştıracağına, hak, adalet, iyilik ölçüleriyle bunu yapacağına tam tersini yaptı. Ulaştığı büyük, geniş kitlelerin, cemaati tanımayan, bir cemaat sürecine soktu, cemaatleştirme. Bir nevi yeniden kabileleştirme. İnsanları toplumsal alandan, toplumsal ve sosyal

yerlerinden alıp ortalama insanları onları daha kabileci, daha cemaatçi bir hale soktu. Yani AKP, kendi kinlerini, cemaat, içe kapalı cemaatçi kinlerini, nefretlerini, kızgınlıklarını ve düşmanlıklarını bu büyük kitleye öğretmeye başladı. Tam tersini yapacaktı. Kendi kitlesine, büyük kitle gibi ortalama görüş söyleyecekti, ortalamayı öğretecekti. Bunu da adalet duygusuyla yapardı. Adalet nedir? Herkese eşit davranacaksın, hükümetsin, büyük kitlelerin oyunu aldın. Tam tersini yaparak büyük kitleleri cemaatleştirmeye başladı ve büyük kitleler siyasi düşmanlıkları açtı, daha sert nefretler, içe kapanma, hatta hırsızlıkları onaylama, hatta AKP'nin bu kalleşvari açıklamalarını, benimsetmeye başladı.

Bunu anca cemaatte iman etmiş insanlar benimser ya da yolsuzlukları görmezden gelir. Büyük kitleler, işinde gücünde olan insanlar bunları niye affetsin ki? Ama AK Parti, ele geçirdiği bu yeni kitlelerle bunları ne yaptı? Öğretmeye başladı. Derken kendi küçük cemaatinden daha büyük bir cemaate geçiş, hısızlıkları, yolsuzlukları önemsemeyen, umursamayan, bu büyük yağmadan pay alan bir kitle oluşturmaya çalıştı ve bunu da adalet duygusunu da kör etti. Bu kitleye bir de şunu öğretti: Bu kitleye dedi ki "Bunların alınması, tutuklanması her şey mubahtır, normaldir. Bunlar hukuk dışı şeyler değildir." Yazarları bugün işte Ergenekon soruşturmasında milletvekilleri, sözcüleri, hepsi de bunu söylüyorlar. "Ya ne olmuş? Normaldir" demeyi ve kitlelere tek yanlı bir adalet öğrettiler. Kılıç kimdeyse onun sözü geçen, "İktidar bizdedir, her şeyi yaparız"ı öğrettiler. Küçük bir kabileyi, küçük bir beyliği, küçük bir cemaatin, değil mi, fikri olabilir ama geniş kitlelere bunu ne yaptılar? Konuşa, konuşa, konuşa bu içe kapanık, dar, nefret dolu kızgınlık düşüncesini yerleştirdiler Türkiye'ye. İşte bu adalet duygusunu parçaladığınız zaman Türkiye'deki toplumsal bağ ne olur, parçalanır. Bu ne oldu? Karşı tarafa da bunu öğretmeye başladı. Size bir örnek vereyim:

CHP, birbirini sevmeyen milyonlarca insandan oluşmuştur. Bunların bir birliktelikleri, bir dayanışmaları da yoktur. Bu insanlar sosyal hayatın çok değişik alanlarındadır, sadece oy verirler. Çünkü sosyal politikalara oy verirler. O yüzden iki tane CHP'li birbirini seviyor, bana gösteremezsiniz. Böyle bir dayanışma yoktur. Bugün AKP'den Tayyip Erdoğan Bey gider, AKP tarihe karışır ama Baykal gitse bile o partinin yüzde 18, yüzde 20, yüzde 21 oyu hep sabit kalır. Çünkü bu, sosyal ihtiyaçtan dolayı doğmuş bir partidir. Öbürü başka ihtiyaçlardan. Cemaat ihtiyaçlarından. Dünyayı İslam yapmak, bilmem ne yapmak, başka bir şey var. Sonra yandaşlarıyla bir şekil olmak. Şimdi burada, büyük kitleleri cemaatleştirirken, adalet duygusunu da aşırı zedeleyerek bir şey daha yaptılar. Onu da şimdi görüyorum. CHP'yi de cemaatleştirmeye başladılar. Ben tarihte CHP'nin bu kadar dayanışma içinde olduğunu görmedim. CHP'nin hiçbir dönemde bu kadar nefretle, karşı tarafa hınçla yan yana geldiğini görmedim. İlçe başkanları, bilmem neler falan birbirlerini sevmeye başladılar. İlk defa birbirlerini seviyorlar. Bu, cemaat özelliğidir. Ben şimdi, komşum da CHP'ye oy veriyor ama sevmem. AKP sadece kendini cemaatleştirmekle kalmadı, büyük kitleleri cemaatleştirmekle kalmadı, muhatap olduğu partiyi, adalet duygusunu son derece bozarak karşı tarafa, "Biz de dayanışalım. Biz de yan yana gelelim, biz de aşırı hınçlanalım, başka türlü yaşama şansımız yoktur" dedirtti. O tarafı da kabileleştirmeye başladı. CHP gibi sosyal parti, mimar, mühendis ve öğretmenlerden oluşan bir partiyi de cemaatleştirmek çok zordur ama insanlar baktı ki bu kadar yolsuzluk ve bize bu kadar haksızlıklar var, hiç kimse bir şey yapamıyor, yargı, hukuk, hiç kimse, o yüzden böyle bir sertleşme başladı CHP'de. CHP'de böyle bir dayanışma, sert bir dayanışma. Bu da toplumsal bağ için de çok tehlikeli bir şeydir. Çünkü siyasi partiler fikirleriyle kavga eder. Zaman zaman sertlikler de olur ama eline kılıcı alan ortadan kesmeye başlarsa, yarın CHP'de haksızca kesmeye

başlayabilir. O da çok haksızca "Siz de bunları yaptınız" diyen bir anlayış CHP içinde de odaklanabilir. Bu, çok ciddi bir tehlikedir. Bu kadar haksızca darbe almış, bu kadar çok iftiralara uğramış insanlar yarın bu kılıcı ele geçirdiğinde başka türlü olabilir. Bu da toplumsal bağın çözülmekte ve parçalanmakta olduğun gösterir. Bunun da sebebinin adalet duygusunun zedelenmesidir. Adalet duygusu da şöyle zedeleniyor: Topluma, toplum diye bakmıyorsun, eline geçirdiğin kitleleri cemaatleştiriyorsun. Aşırı nefret ve kızgınlıkla her türlü yolsuzluğu hoş gören, umursamayan bir kitle yaratıyorsun. Ben bunu, bu ülke için çok büyük bir tehlike olarak görüyorum.

Bugüne kadar böyle parti fikri olan, düşüncesi olan insanlar, muhafazakâr insanlar ama yani cemaatten de haz etmeyen, aşırı dayanışmadan da haz etmeyen milyonlarca insan. Geleneğimiz diyen, işte Müslümanız diyen insanlar. Bunları sertleştiriyor. İşte gördük. Gözümüzün önünde ne oldu? Milyonlarca insan öldürüldü ve hiçbir şey yapamadık. Avrupa da yapamadı, biz de yapamadık. Avrupa kasıtlı yapamadı ve ülkemizde de bu kadar tutuklanmalar oluyor, haksız yargılar oluyor, gece yarısı bizi alıyorlar, ortada delil yok ama bizi suçluyorlar, bunlara karşı da Türkiye'de yargı, bağımsız yargı harekete geçemiyor, kimse harekete geçemiyor. Çok çaresiz, fare gibi, bit, böcek gibi avlandığımızı hepimiz gördük. Oysa 200-300 yılda inşa edilen insan hakları var, değişmez haklar. Sen, ben eşitiz, kardeşiz. Birey hakları var, sosyal sigortalar, mahkeme karşısında, hukukun karşısında haklar var. Bu hakların çok hızla elimizden alındığına hepimiz şahit olduk. Bu, modern toplum için çok büyük bir tehlikedir. Nasıl bir tehlikedir? Biz bireyiz ve insanız. Haklarımız var. AKP'li ol, filan partili ol, falan partili ol fark etmez bütün bu haklar yavaş yavaş elimizden gidiyor. Elimizden giderek bizi nereye sürüklemeye çalışıyorlar, neyi kaybediyoruz? Bakın biraz izleyicilerimiz fazla kaba bulmasın, Beyoğlu'nda ya da herhangi bir yerde magazin gazetele-

rinde sayfalar boyunca kadın ve erkeklerin çok rahatça seks ve arkadaşlık yaptıklarını görürsünüz ama bu çok fazlasıyla rahat. Çok rahat. Bir nevi Avrupa'da da böyle, Türkiye'de de böyle. Hepsini suçlayarak bunu söylemiyorum ama böyle bir anlayış var. Yani dişi ve erkek ilişkilerinde aşırı bir serbestlik var.

LALE ŞIVGIN: Magazin basını için bunu söylüyorsunuz.

NİHAT GENÇ: Magazin ama şimdi bütün büyük dergilerin, bir magazin basını var. Haklarımızı ve hürriyetlerimizi koruyacak makam yok. İşçi, emek konuşulmuyor. Bir insan günde 8 saat çalışıyor ya da ekmeğiyle alakalı bir şey olduğu halde emek manşet olmuyor. Emeğin ilavesi yok. Bugün ekonomi sayfaları var diyeceksiniz, onlar şirket marka sayfaları.

LALE ŞIVGIN: İşverenlerin...

NİHAT GENÇ: İşverenlerin şirketlerinin, tanıtım, marka sayfaları. Emek, işçi, şu kadar işsiz kalmış bunların sayfaları değil. Emekten hiç konuşulmuyor ama seks ya da seks benzeri şeyler, magazin, dünyanın her tarafında, hem televizyon da hem magazin sayfalarında çok bolca konuşuluyor. Bu nedir sizce? Bu nedir? Bir yerde böyle rahat diyelim arkadaşlıklar, dişi-erkek arkadaşlıkları son derece serbestleşirken bireyin emeği, bireyin haklarını gittikçe kaybediyoruz ve yok oluyoruz. Hiç hakkımızı talep edemiyoruz. Bu ne demektir? Bunu, National Geographic'te izliyorsunuz, Tanzanya'daki panterlerin, çitaların, aslanların milli parkı. Orada aslanlar, kaplanlar çok rahat birbirlerine atlıyorlar, zıplıyorlar, kapıyorlar. Yatak sahneleri çok serbest, ortada. Orada maymunlar çiftleşiyor, burada bunlar çiftleşiyor, her şey serbest.

LALE ŞIVGIN: Orman kanunları yani.

NİHAT GENÇ: Ormanda her şey serbest ama hiçbirinin kişiliği ve kimliği yok. Görüyorsunuz modern toplumumuz

gittikçe ve de hızla bir hayvanat bahçesine dönüyor. Kişiliklerimiz yok, kimliklerimiz yok, emeğimiz konuşulmuyor, bizi böcek yerine bile koymuyorlar. Bu, ne demektir? Bu, şu demektir: İkinci Dünya Savaşı öncesinde Nazi toplumunu Hitler ya da Gobbels, bir günde Nazileştirmedi. Yani onları duyarsız hale bir günde getirmedi. Onların birey kimliklerini, insan kimliklerini zaman içinde yavaş, yavaş, yavaş kırdı, parçaladı.

LALE ŞIVGIN: Gobbels'in bir sözü vardı. Diyor ki "Her gün beyinlere bir santim çivi çakacaksın ve kırk gün sonra bir bakacaksın o çivi kırk santim o beyne girmiş."

NİHAT GENÇ: Tabii. Şimdi böyle yavaş yavaş bireyi kırıyor. İnsanı kırıyor, kimliğimizi kırıyor. Emeğimizi lüzumsuz, boş şey haline getiriyor. Bizi köleleştiriyor yani. Hali kalmıyor, yani hiçbir değeri yok. Hiçbir halimiz kalmıyor. Böylelikle biz nereye hazırlanıyoruz? Şuraya hazırlanıyoruz: Evet, gidin gezin, barlarda, kahvelerde gezin, serbest, akşam televizyonlarda bunları izlemek serbest, burada bir itirazımız yok ama insan iddianızı bırakın. Emek iddianızı bırakın, çalışma iddianızı bırakın. Ayrıca hangi iddiaları bırakın, haklarınızı bırakın. Yani işte bugün insanlar tutuklanıyor, sesinizi çıkartmayın. Bu, Avrupa'da da böyle. Bir buçuk milyon insanı nasıl seyreder bu Avrupalı? Demek ki ellerinden bir şey alınmış.

Bugün, yarın daha tehlikeli bir hale geliyor. Gaz odalarına götürüyorlar bizi, topluca öldürüyorlar ya da başımızdan bombalar atıyorlar ya da bir şeyleri ele geçirmişler. Kim direnecek? Kim karşı koyacak? Karşı koyacak hiç kimse yok. İşte bu süreç böyle hazırlanır. "Dişi-erkek istediğiniz gibi arkadaşlık yapın ama benden emek sormayın. İşçi hakkı sormayın. Sigortalarınızı sormayın. Benden hak sormayın. Bana, insan iddiasında bulunmayın." Bu süreç sizi, yarın daha tehlikeli şeyleri görmezden gelecek bir insan türüne hazırlanıyorlar. Bu, bizim büyük bir sorunumuz. Bunu, sadece

AKP'de yapmadı. Avrupa'da bunu yapıyor. AKP, bunu daha da hızlı bir hale getiriyor. Hepimizi, yarın olacak daha büyük tutuklamalara, daha büyük haksızlıkları görmezden gelmeye hazırlıyor. Peki, ne yapabiliriz? Her çağda kim olursa olsun biz, insan iddiamızı ortaya koyacağız. Protesto edeceğiz. Protesto bir şeyi ille de şu değil ya da şunu değil. Herhangi bir şeyi bahane edeceğiz. Bir televizyon yayınını, bir gazeteyi, bilmem neyi ve bir şekilde kendimizi deklare edeceğiz. İnsanlığımızı, seni protesto ediyorum, seni istemiyorum, sen, benim haklarımı elimden alıyorsun diye sembolik olsun, göstermelik olsun, insan kimliğimiz ortaya çıkarmamız lazım.

LALE ŞIVGIN: Demokratik bir hak olarak ortaya koymak.

NİHAT GENÇ: Tabii. Kişiliğimizi ispatlamak, haklarımızı, bireyi, bizden önce milyonlarca insanın, filozofun, işçilerin ölerek kazandığı bu hakları ayakta tuttuğumuzu göstermek için sembolik de olsa insan kimliğimizi ortaya koyacağız. Hem modern Avrupa'yı hem Türkiye'yi, modern toplumu bekleyen şu an en büyük tehlike bu! Dikkat edin, dünyadaki büyük katliamlara sessizleşiyoruz. Arkadaşlarımızın alınmasına sessizleşiyoruz. Haklarımızın alınmasına sessizleşiyoruz. Emeğimizden konuşamıyoruz, haklarımızdan hiç konuşamıyoruz.

LALE ŞIVGIN: Ama hak arayanların da başına neler geliyor tabii. Bunu da...

NİHAT GENÇ: Bizi dövenlere ve tutuklayanlara diyoruz ki üç kırbaç fazla. Bu kırbacı sen değil öbürü alsın. Bizi bu kadar dövdünüz ama bu yasalara uygun değil. Tok dövmeniz lazım gibi bize uygulanan kırbaçları, mahkemeyi sorguluyoruz yani onlarda ceza indirimleri talep ediyoruz. Onlar da bize diyor ki "Bakın ben bunları yayınladım ama özel mahrem yerleri koymadım" diyor, "Korkmayın." Onlar da

bize yargılamalarında yani bizim yatak odalarımızı da deşifre etmedikleri için arkadaşımızla ya da eşimizle yaptığımız konuşmayı deşifre etmedikleri için bunu bize bir merhamet olarak sunuyorlar. Yani ne kadar büyük lütuf. "Bakın ne kadar büyük bir insanlık yaptık. Bunları da vermedik" diyorlar. Bu, bir Gestapoluk. Gestapo da buydu. İnsanların kimliklerini al, bir cemaate bağla, bunların hak ve ödev düşüncelerini ellerinden al, büyük kitleleri cemaatleştir, duyarsız hale getir ama dişi-erkek her yerde serbest. Bunlara ses yok. Sanki orada insan bir Tanzanyalı. Orman özgürlüğü. Bu özgürlük türünü hepimizin oturup konuşması lazım. Biz ekranlara çıkıyorsak, ekranlarda o tutuklanan, bu tutuklanan, şu tutuklananlara karşı mücadelemiz ayrı ama insanlık elimizden gidiyor. İnsan oluşumuz elimizden gidiyor. Kimliğimiz elimizden alınıyor. Ben, bunun bütün toplumumuz için hepimiz için çok büyük bir tehlike olduğunu hissediyorum ve hepimiz de bu konuda büyük mücadele vermek zorundayız. Bize düşen budur. Bunun kavgasını vermek zorundayız.

LALE ŞIVGIN: Bize düşen nedir? Bu mücadelede vatandaşın motivasyonu ne olacak? Bakıyorsunuz zaten işsiz. İşte sigortası yok. Geleceğine ilişkin herhangi bir garantisi yok. Kaldı ki hakkını aramak için demokratik yollarla da bir tepki koyacak olsa tepki koyanların başına neler geldiğini görüyor.

NİHAT GENÇ: AKP'yi dinliyoruz, Parti Başkanı Tayyip Erdoğan Bey diyor ki "Yorulacaksınız, çalışacaksınız." Ben de ekranda izlerken diyorum ki işte "durmayacaksınız" filan. 'Ya neyi yorulacak, işi mi var da yorulacak? İşi yok ki yorulsun' diyorum. Fakat başka da bir şey var. Kitleye böyle bir "Yorulmayacaksın, çalışacaksın, durmayacaksın" gibi talimat vermeyi de biliyorlar. İş verdiğin yok, çalıştırdığın yok, değil mi, o haklarını özellik yaptığın yok ama seçim za-

manı geldiği zaman her şeyde halka şunu yapın, bunu yapın, çalışın, yokuşa vurun, diyorlar.

Güzel bir fıkra geldi aklıma. Müezzin bir gün camide talebelere ders veriyor. Müslümanlığı anlatıyor. "Yorulmayacaksınız. Yokuşa bayıra vuracaksınız. Ne derlerse yapacaksınız" deyince Ofli Hoca da bunları dinliyor. Geliyor müezzine, "Ya sen kendine eşek mi yetiştiriyorsun yoksa talebe mi yetiştiriyorsun" diye soruyor.

Şimdi bakıyoruz, "Yorulmayacaksın, yokuşa vuracaksın, durmayacaksın, çalışacaksın..." Bunlar, kendilerine eşek arıyorlar. İnsan hak ve ödevleri ve emekleriyle, çalışmalarıyla değil, bağımsız kişilikleriyle değil kitleleri eşekleştirmek, bu büyük yalan dolan ve bu büyük tezgâhları ve dümenleri ve yolsuzlukları, bu eşeklerle bir kervan oluşturmak istiyorlar. Bunun adına da "demokrasi" demeye çalışıyorlar. Demokrasi de buymuş. Kitleler dünyada insanlar öldürülüyor sessiz kalacak, kitleler, insanlar hukuksuzca yargılanıyor sessiz kalacak, kitleler akşama kadar çalışamıyor, emeğini soramıyor, karnını soramıyor ama kitleler bir şekilde "yorulmayacakmış, durmayacakmış" bunlara çalışacakmış. Bu, kitlelerin ve toplumun demokratikleştirilmesi değil, bu toplumun eşekleştirilmesidir. Bu, çok net ve ortadadır. İnsan, birey kendi kişiliğini, kimliğini, hakkını arar. Benim gördüğüm budur bu ülkede.

LALE ŞIVGIN: Demokrasilerde aslında eleştiri kültürü vardır ama bu hükümetin eleştiriye kesinlikle bir tahammülü yok. Son bir örneği de var aslında çok da enteresan. Konuşmayı da üzerinde değer görüyorum. Mehmet Ali Erbil, Başbakan Erdoğan. AKP'yi eleştirdi. İstanbul'da bir İDO vapurunda zannediyorum. Uzun bir süre AKP'lilerin gelmesi beklendiği için diğer vatandaşların da bekletildiğini ifade etti. İDO vapurunun içinde yandaş medya olarak adlandırılan bir televizyon kanalının dayatıldığını ifade etti ve bunun üzerine müthiş bir tartışma başladı. Kıyametler koptu, mey-

danlardan Başbakan cevap verdi, Televole kültürüne atıflarda bulundu ve RTÜK, Erbil hakkında bir soruşturma başlatmış anladığım kadarıyla. Rapor yazılmış ve Yüksek Seçim Kurulu'na gönderilmiş bile. Yani bu kadar mı rahatsızlık veriyor? Bırakın Mehmet Ali Erbil de sizi eleştirsin.

NİHAT GENÇ: Alışık değiller, bir mizahçın, bir şovmenin kendilerini eleştirmesine. Onlar her şeyi her şekilde satın alabileceklerini ya da yönlendirebileceklerini düşünüyorlar.

LALE ŞIVGIN: Mehmet Ali Erbil bile şimdi Silivri'den bahsediyor. "Bana çamaşır getirirsiniz artık" diyor.

NİHAT GENÇ: Kendisi diğer mizahçılara örnek olsun diyoruz. O da bu toprağın ekmeğini yiyor. Bu toprakta olup bitene kayıtsız kalamaz. Kendisine de teşekkür etmek lazım. Şimdi niye Mehmet Ali Erbil dillendirdi bu durumu? Niye diğer insanlar bir ihtiyaç haline sokmuyor bunu? Yani hepimizin dillendirmesi lazım. Diyelim mizahçıların da siyasetçilerin de öbürlerinin de dillendirmesi lazım. Buna küçük bir soruyla cevap vermek istiyorum, yani küçük bir şeyle: Bizim toplumumuz domuz kültürü değildir. Domuz eti yemez. Biz domuzla şu marka var, şu marka et daha güzeldir bilmeyiz. Sucuk markalarını biliriz. Şu sucuk değil mi? Bu, bizim kültürümüze yabancıdır. Araba markaları çok meşhurdur. Dünyada ortalama dört-beş araba markasını bilirsiniz. Herkes bilir ama dünyada, Batıda neredeyse iki evden birine giren piyanonun hiçbir markasını Türkiye'de hiç kimse bilmez. Piyano, dünyada çok satılan bir şeydir ama hiç markası bilinmez. Niye bilinmez? Bu toplum piyanoya çok mu yabancı? Hayır. Sanat müziği pekâlâ piyanoyla çalınabilir. 1910'lu yıllardaki romanlarımıza piyano çok rahat girmiştir hani. Halit Ziya'nın Aşk-ı Memnu'ları filan ya da Türk film, Türk sinemasında ben piyano olmayan bir aşk sahnesi hatırlamıyorum. Piyano vardır ve 50 yılda bu sinemada hep oldu yani. Buna rağmen piyanoya halkımız şey gibi yanaştı.

LALE ŞIVGIN: Başka bir kültür.

NİHAT GENÇ: Başka bir kültür gibi yanaştı. Belki pahalıydı, belki çok lükstü ama lüks de olsa insanlar Cherokee cip alıyor yani. Cherokee cip alan dört tane piyano alır. Lüks olmasıyla da pahalı olmasıyla da alakalı değil. Başka bir şey var burada. Onu, insan çözmek istiyor. Bugün ben hiç değilse Türkiye'de 500 bin insan birkaç piyano markasını bilsin isterim. Hepimiz Oscar filmlerini bilmeyebiliriz ya da hepimiz dünyadaki matematikleri bilmeyiz ama gidersin matematik bölümüne o üniversitedeki hocalar dünyanın büyük matematikçilerini bilir ama piyano markası hiç bilinmiyor. Üstelik dünya çapında da bir piyanistimiz var: Fazıl Say. O da var. Övüneceğimiz de bir şey var. Hiç değilse Fazıl Say'ın hürmetine piyano markası üç-dört tane bilelim. Bu nedir? Bu şudur, kabul etmemiz lazım:

Henüz televizyonun karşısında oturuyor insanlar. 50 yıl oldu televizyonun karşısında aile oturuyor. Yani televizyonun karşısına geçince bir aile oluyoruz. Fakat ondan önce piyanonun etrafında toplanıyordu insanlar. Piyano ile insanlar aile oluyordu. Akşamları yemek yedikten sonra aile, baba, anne piyanonun etrafına toplanıyorlar milli marşlarını, çok güzel şarkılarını, aile şarkıları hatta dini ilahiler söylüyordu topluca. Hemen hemen her evde piyano hem o ailenin hem ülke birliğini sağlıyordu. Çünkü ülkenin çok güzel şarkıları, marşları, bugün hani bizim bilmeden söylediğimiz marşları söylüyorlardı hem de ilahileri söylüyordu. Çocuklar öğreniyordu değil mi? Aile, piyanonun etrafında bir araya geliyordu. Bizim toplumumuz, bizim de böyle bir ailemiz vardı, sizin de vardı. Şimdi biz, kaloriferli evlere geçtik ama biz de çocukken mangalın etrafında oturuyorduk. Ninemizin etrafında oturuyorduk. Bir zamanlar ben oturdum yani. Bize masal anlatıyordu. Bir zaman mangalın etrafına geçtik. Mangal, sobadan alınan ateşle, kömürle, külle yakılan bir şey ama sobanın etrafında oturduk 100 yıllarca. Aile gelir, sobanın ya-

nına oturur, bugün televizyonun karşısına oturduğumuz gibi sobanın yanına. O gün bizi ısıtan sobaydı. Anne, baba, kardeş, kestane, patates değil mi, işte onlar yapılır, o akşam aile, sobanın yanında aileydi. Biz hâlâ sobanın yanında oturuyoruz. Bunu kabul edelim, çünkü sobanın yanında oturduğumuz için bize kömür yardımı yapılıyor. Şimdi AKP iktidarı bu kadar yardım yaptı, bin çeşit yardım yaptı. Melih Gökçek, 44 trilyon yardım yaptı. Yardımın içinde bir tane mızıka yok. Bir tane melodika yok. Bir tane flüt yok çünkü herkese kömür dağıtıyor. Ya makarna dağıtıyor ya kömür dağıtıyor çünkü insanlar soba etrafında oturan insanlar. Bu insanlar için bir şarkı söylemek, dini bir ilahi söylemek değil mi, geçmişe dair bir türkü söylemek bir ihtiyaç değil. Böyle bir ihtiyaçları yok. Onları aile yapan değer, neredeyse yani mazur görün, çok geçmiş ortaçağ toplumu gibi ya da ilkel toplum gibi ateş etrafında toplanıyor. Biz henüz sobanın etrafında oturarak toplumlaşıyoruz. Biz, şarkılarımızı, dini ilahilerimizi, marşlarımızı söyleyerek, neşeli türküler söyleyerek, bunları o akşam evde çocuklarımıza öğreterek, bu ihtiyaçlardan dolayı bir aile olmuyoruz. Bizim ailemiz henüz soba etrafında. Soba etrafındaki insanları kömür yardımı ayakta tutar. O yüzden kömür, o aileyi ayakta tutan bir şeydir.

LALE ŞIVGIN: Çünkü buna muhtaç bırakıldı.

NİHAT GENÇ: Şimdi diyorlar ki "bu, geleneğimizde vardır." Bu, kuyruklu bir yalandır. Sadakanın geleneğimizde olması kuyruklu bir yalandır. Toplumumuzun kuyruklu piyanoya ihtiyacı var. Hiç değilse bir mahallede. Bakın çok eskiden Halkevleri bunu sembolik de olsa yapmayı başardı. Her ilçeye, her ile piyanolar filan. Piyano önemli değil, ut da öyledir, kanun da öyledir. Bunlar kültürümüzün soylu sazlarıdır. Fakat ihtiyacımıza bakar mısınız? Yıl iki bin dokuz yüz, biz soba için kömürle aile oluyoruz. Biz bu topraklardaki türküleri söyleyerek, dini ilahileri söyleyerek, neşeli şar-

kılar söyleyerek ya da hüzünlü türküler söyleyerek aile olmuyoruz. O yüzden eğer biz şarkılar, ülkemizin türküleriyle aile olsaydık, sosyal ihtiyaçlarımız farklı olurdu. O zaman sosyal bir parti arardık. Şimdi biz sobanın etrafındayız ve bizim ihtiyacımız kömür, bizim de partimiz AKP'dir. Çünkü kömür veriyor. Bizim için sosyal politikalar büyük bir lükstür. Piyano diye kastettiğimiz, şudur: Birey, haklar, öğretmen oluşu, kaldırımı, okulu, daha kültürel tüketici oluşu. Ha, bunlar bizim için çok masraflıdır.

LALE ŞIVGIN: Önceliğimiz artık ısınma...

NİHAT GENÇ: Önceliğimiz artık kömür. Biz ısınmadayız. Bunlar, 60 yılda bizi, ihtiyaçlarımızı daha soylu, daha lüks ihtiyaçların içine sokmadı. Birey olacakmış, oğlumuz kimlik sahibi olacakmış, kişiliği olacakmış. Bu ihtiyaçlara cevap vermediler. Çocuk Bodrum'a gitsin, Ege'ye gitsin, gezsin ama bir karakol polisi onu rahatlıkla dövüyor. Bakın izliyorsunuz, bir manken kızımız, bir gecede işte İstanbul'da bir gecede Chorekee cipine binip, dört ayrı barda, dört ayrı sevgilisini idare ediyor ve akşam da eve dönüyor. Dört tane sevgiliyi idare ediyorsan sana bravo. Çok yetişkin olman lazım, yetenekli olman lazım ama sıradan bir trafik polisi önünü kesiyor ve trafik polisi bunu ağlatıyor, zırlatıyor, neye uğradığını şaşırıyor, sokaklara düşüyor, rezil oluyor. Yani trafik polisi haksız bir şekilde, gerçekten haksız bir şekilde o mankenin önünü kestiği zaman manken hiçbir insan hakkı, birey hakkı, sosyal bir hak talep edemiyor. Çaresiz kalıyor. Kilitleniyor ve ağlıyor.

Ya kızım, sen dört tane erkeği, dört ayrı yerde ayarladın geldin, altında yüz milyarlık Chorekee cip var, bir trafik polisi ile uğraşamıyorsun. Niye? Çünkü senin hakların yok. Senin, insan kimliğin yok. Sen, tavuk gibi, kaz gibi, Tanzanya'daki parslar gibi, çitalar gibi bir şeysin sen. Senin için kimlik ve kişilik istemek, kimlik ve kişiliği sosyal bir ihtiyaç haline getirmek... Yani kimlik ve kişiliğin sosyal ihtiyaçları

vardır. Ciddi müzik dinlemek gibi, ciddi tiyatro oyunları, çok soylu sinema filmleri izlemek gibi. Bunlar senin için ihtiyaç haline gelmemiş. Sen henüz ormandasın. Ormanın yanında ateşi kurduk, ateşin etrafında oturduk, ormanda seks serbest, ateşin etrafında ısınıyoruz, kömür veren partimiz. Türkiye'deki sosyal mertebemiz budur. Bunu böyle koyarsak, büyük kitleleri anlarız.

LALE ŞIVGIN: Yani durum buysa kömürü veren kazanır. Bu sonucu mu çıkarmamız gerekiyor? Şimdi önümüzdeki yerel seçimde de yine aynı şey yaşanacak.

NİHAT GENÇ: Bu ülke 50 yıldır, birbirini zorlayan bir yere geliyor. 50 yıldır bu insanlar işte sadakalaştırılacak, dilencileştirilecek bir hale geldiği için bu artık içinden çıkılmaz bir şey. Hâlâ adam kömür talep ediyor toplumdan. Toplumdan kömür talep eden bir insanla biz uğraşamayız ki. Toplumdan kişilik, kimlik, hak, değil mi, soylu, zarafet... Benim kızım zarif olsun, güzel okullarda okusun diyen, daha ciddi sosyal taleplerle biz muhatap olmalıyız. Daha ciddi sosyal taleplere ihtiyaç yoksa yazarlara da ihtiyaç yok. Bize niye ihtiyaç olsun ki? Gazetelere de ihtiyaç yok. Biri makarna verir, biri ateşi yakar, biri kömürü atar. Toplum da böyle gider. Bunlar da buradan, Melih Gökçek'in oğlu da gider Almanya'dan amatör takımı satın alır. Hayat da böyle devam eder. O yüzden bütün, bir yazar da lükstür. Gazete de lükstür bu insanlar için.

LALE ŞIVGIN: Kitap da lükstür.

NİHAT GENÇ: Kitap da lükstür.

LALE ŞIVGIN: Müzik de lükstür, sanat da lükstür.

NİHAT GENÇ: Her şey lüks halinde, lüks de gelir ama şimdiye kadar sağ iktidarlar ya da sağ zihniyet ne yapacaktı? Toplumu yetiştirecekti. Onları bu sosyal politikaları talep eden kişilikli, kimlikli hale getirecekti. Üniversitenin de gayesi budur. Tam tersine üniversiteler, kişiliğini, kimliğini,

haklarını talep eden insan yetiştirmiyor, üniversitelerin hocalarına bakıyoruz cemaatleştiler. Vurdumduymaz hale geldiler. Haklarını sormayan, biri adına ölümüne çalışan, gözünü kapatıp şeyhinin emrinde bir ömür vefayla, sadakatle hizmet eden insanlar haline getiriyorsunuz. Doğrusunu söylemek lazımsa bu toplumda yazar olmak için çok, çok, çok yani bu toplumda siyasi bir parti olmak, yazarlar, çizerler çok çok çalışması lazım. Çok çalışmamız lazım. Sobaya, kömüre ihtiyacı olan bir toprakta AKP birinci parti olmaya devam eder.

LALE ŞIVGIN: Medyaya yapılan baskılar, sindirme operasyonları gerçekten almış başını gidiyor.

NİHAT GENÇ: Şöyle bir şey söylemek istiyorum. Ayna ile ilgili masallar var. İnsanoğlu ilk aynaya baktığı zaman ne hissetti? Bebek ya da ilk insan? Şimdi burada bir sahne var. Başkası olarak algılıyor aynaya bakan hayvanlar. Yalnız şempanzeden çok farklı bir tepki görüyor. Kendisine ayna tutulduğu zaman şempanzenin ilk yaptığı iş, aynanın arkasına elini atıyor. Yani bunun arkasında birisi mi var diye. Bu şempanzenin dahi orada bu görüntü benim görüntüm mü yoksa arkasında birisi mi var, bir başkası mı diye düşündüğünü gösterir. Şimdi bu dinlemeler, bu soruşturmayı ortaya atanlara bir yazarın verebileceği en asgari tepki şempanzenin tepkisi olmalı: Arkasında kim var? Bu soruşturmanın arkasında kim var? Bu iftiraların, bu ithamların arkasında kim var, değil mi? Bırak insan olmayı, aklı, rasyonaliteyi, kültürü hepsini bir kenara bırak, şempanze kadar bir tavır göstermemiz lazım. Bunan arkasında kim var? Hiç kimse bunun arkasında kim var demeden, kendilerine takdim edilen bir dinlemeyi, iftirayı, ithamı, topluma ayna diye tutup, bunu tartıştırmaya çalışıyor.

Bu medyada oturan, medyanın köşe başlarında, medyanın bu aynalı salonlarında oturan insanlara da buradan birkaç lafım var. Bu medyanın, bu ülkede hepimiz için böyle

gerçekleri, hakikatleri, halkın acılarını dile getirecek bir aynası var mı? Bunlar salon aynası. 17. yüzyılda büyük şatolarda, malikânelerde aynalar salon aynası haline geldi. O soylu insanlar, kontlar, şatolarını böyle aynalarla döşediler. Aynalara baktıkları zaman elbiselerini gördüler, kibirli yüzlerini gördüler. Sadece kendilerini gördüler. Ayna, o insanın güzel elbiselerini gösterir. Ayna insanın ne bileyim süslerini gösterir, yüzünü gösterir. Bu ayna, salon aynasıdır. Medyanın tuttuğu bu ayna salon aynasıdır. Buradaki yazarları daha güzel gösterir. Bunların ele aldığı insanları daha büyük gösterir. Şirketlerini, markalarını, kişiliklerini, kimliklerini, büyütür. Bu aynalar, böbürlenme gösterir, kibir gösterir. Bir yazarın bu aynalardan topluma bakması mümkün değildir. Bir başka ayna vardır. Allah'ın aynası. Gece rüyamızda ne olur? Karanlığın içinde parlak parlak bir şeyler görürüz ya da düşünürken, hayal ederken, geriye giderken... Allah'ın aynası başka bir aynadır. Eğer aynaya bakarak kendimizi görebilseydik, bugün psikiyatrist denilen kişiye hiç ihtiyacımız olmazdı. Herkese bir ayna verirdik, bakardı, sorununu çözerdi ama insanlar ellerinde ayna olduğu halde kendilerini göremiyorlar. Kişiliklerini göremiyorlar, sorunlarını göremiyorlar ve psikiyatriste koşuyorlar ya da başka bir şeye koşuyorlar. Yazar işte, aynaya bakıp da görülemeyen, aynanın arkasındaki yerlere uzanan adamdır. Siz hele bu salon aynalarıyla, şatafatınızı ve gösterişinizi ortaya koyan aynalarla bize lütfen gelip vicdan dersi vermeyin. Ahlak dersi ise hiç vermeyin. Bu sizin böbürlenmenizi gösterir. Bu sizin, medyada ne de güzel salonlarınızın olduğunu gösterir. Başka bir şey göstermez bize. Ayna başka bir şeydir.

AKP ile de ilgili güzel bir örnek vermek istiyorum. Biraz önce sanki seçimlerde AKP başarılı olacak gibi bir intiba çıktı, aslında tam tersini düşünüyorum. AKP'nin çok büyük bir sürpriz yaşayacağını düşünüyorum. Bir masalda geçer, bir kadına ilk defa hayatında ayna veriyorlar. Kadın aynaya bakınca oradakini, kocasının kendisini aldattığı metresi

sanar. "Burada, evin içinde başka birisi var" der. Kendisini tanımadığı için "kocamın metresi" der. "Bu büyülü bir ayna, onu gösteriyor der" ve alır onu korkarak hakime gider. Hakime der ki "kocam beni aldatıyor. Metresi de evin içinde bak aynada." Hakim alır bakar, aynanın içinde cübbeli birini görür. Der ki "ben kötü yönettim galiba yukardan yeni birini tayin ettiler. Bu da benim yerime gelen adam." O da onu görür...

Tabii bu hikâye bize, hepimiz aynaya baktığında kuşkularımızı gördüğümüzü anlatır. Gerçekten aynada zaaf tarafımızı görürüz. İlk masallarda dahi aynada, zaaflarımızı görmüşüz ama şimdi medyanın bize takdim ettiği bu aynada biz zaaflarımızı görmüyoruz. Bize şirin, gösterişli bir Türkiye, yüz kere Avrupa Birliği'ne girmiş, yüz kere kalkınmış, pupa yelken gidiyoruz, ekonomimiz çözülmüş, değil mi? Bu, AKP'nin eleştirel haberleri daha altı aydır. Şimdiye kadar her şey yolunda bir aynaları vardı. Kuşkuları, zaafları hiç göstermediler. Seçim de bir ayna ve samimi söylüyorum seçimden sonra AKP'de bakacak oylara. Tahmin ediyorum ilk tepkileri şu olacak: "Bu, biz değiliz" diyecekler. "Bu oylar, CHP'nin oyları" diyecekler. İnanamayacaklar aldıkları oya ve orada başkası çıkacak. Başka bir netice çıkacak. Buna emin olun. O yüzden Balbay Bey buraya gelir, konuşmasına devam eder. Halkımız, bu işin arkasında kim var, soruyor. Zaten ortada bir şey yok, ciddi herhangi bir şey yok. Çok büyük bir kitleleri var, kaldıkları yerden inşallah devam ederler. Ben konuya dönmek istiyorum.

LALE ŞIVGIN: Evet, buyurun.

NİHAT GENÇ: Şimdi çok ciddi şeyler söylememiz lazım yani hayatımıza dair çok ciddi şeyler söylememiz lazım. Ergenekon soruşturmasını yapan, yalan iftira kampanyaları düzenleyen insanlar, Türkiye'de toplumsal adalet duygusunun dağılması ve parçalanmasına çok yüksek bir şekilde hizmet veriyorlar. Bakın bu süreçte sadece hukuka uyulsaydı,

hiçbir sıkıntı yoktu ve biz, kuzu kuzu mahkemeleri bekliyor olacaktık. Belgeler olsaydı, kanıtlar olsaydı, hiç kimsenin hiçbir itirazı olmayacaktı ve korkumuz büyümeyecekti. Bunun altına giriyoruz. Bunun altına giriyoruz ve nedir diyoruz? Bu kitleleri bu kadar paniğe sürükleyen iftiraların kökünde, ithamların kökünde ne var? Bunu çok ciddi konuşmamız lazım.

Ben insanım, felsefe okuyan, psikoloji okuyan bir insanım ve hayatım da böyle sürdü. İkiyüzlülüğü hepimiz toplumsal alanda biliriz. Bu çok nettir. Tek başına yalnızlık mümkün değildir. Hepimiz toplum halinde yaşıyoruz. Sen, beni etkilersin. Ben, senden etkilenirim. Toplum, bizi etkiler. Kültürel ve insani iletişim içindeyizdir ve kişiliğimiz de böyle oluşur. Bu 200-300 yıl içinde çok farklı şeyler söylenmiştir. Ne bileyim işte, "İnsanın kökeninde, temel varlığında ego çok önemlidir. Orada çok benmerkezci bir şey vardır." Bu bir tez olarak gelmiştir ya da cinsellik, libido çok önemlidir. Bunlar hep bir tez olarak gelmiştir. Marks başka bir şey söylemiş, öbürü başka bir şey söylemiş. Başkası gelmiş, "İnsan bencildir, kâr ister, ihtiras ister" değil mi? Kapitalist liberaller. İnsanın bu ihtirasını, kâr hırsını, bireyin en köküne koyar ve der ki işte "toplumun motorudur" çünkü o sürekli kâr, menfaatine çalışır, topluma sosyal bir hareketlilik gelir, hani işyeri açar daha zengin olmak ister der.

Bu tartışmalar olurken çok ciddi bir tartışma insanın toplumdan kabul görüp görmemesi. Yani bu insanın takdir duygusu. Müzik bölümlerine gidiyorum. Bu müzik bölümlerinde çok güzel çocuklar var. Ya deha diyebileceğim 20-21 yaşında çocuklar. Keman, viyolonsel çalıyorlar. Fakat bu çocukları toplum görmüyor. Hiç görmüyor. Televizyonlarda arabesk yarışmalarında yüzlerce şarkı yarışması yapılırken bu kadar beceri sahibi, maharet sahibi çocuklar ortada yoklar. Hiç kimse görmüyor. Bu çocuklarda bir yalnızlık duygusu, bir itilme duygusu, toplumdan dışlanmışlık duygusu ve

sonra bir nefret oluşuyor. Çünkü toplum onları reddediyor bir şekilde. Oysa onların bir dehası, bir kabiliyetleri var ama toplum onu görmüyor. Toplum başka şeylerle uğraşıyor. İşte bunlarla uğraşıyor. Kendi dehalarını görmüyor ve çocuklar kendi hallerinde kendilerini, kişiliklerini, kimliklerini, yeteneklerini ortaya koymuyor. Reddedildiklerini düşünüyorlar. Reddedildiği zaman insanın egosu patlar. Kabul edemez. Bir yerden dışlanmak, bir yerden kovulmak, bir yerden kabul edilmemek... Ya da insan güzel eserler yazıyor ama toplum onu görmüyor, reddediliyor. Kabul etmiyor. Bunlar insanda çok ciddi diyebileceğimiz yani bireyi parçalayan, mahveden, toplumdan nefrete kadar götüren, intikam almaya kadar götüren duygular. İşte geçenlerde Almanya'da bir çocuk okuldan atılmış, uzaklaştırılmış ve çocuk gitti okulu bastı, bir sürü çocuğu öldürdü. Amerika'da da öyle, bir sürü çocuk okul bastı. İnsanlar, "bir çocuk okulu niye basar" diye soruyor. Arkasına giriyorsun ya sevgilisinden ret ya da okuldan ret, uzaklaştırılma. Toplum da böyledir. Edebiyat, sanat, siyaset, medya, reddedilmiş insanlarda bir intikam duygusu, bir nefret duygusu vardır. Çünkü her insan kabul edilmek ister. Biz kabul edilmek isteriz. Ben burada bu konuşmaları niye yapıyorum? Beni de kabul etsinler, beni de beğensinler, hepimiz. Kadının makyajı budur, güzelliği budur. Herkes kendini beğendirmek için. Hatta çocuğa bakıyorlar çocuk annesinin memesini emerken 20 santimlik bir mesafeden annesinin bakışlarına odaklanmak zorunda. Annesinin, kendisini kabul ettiğini görmek istiyor, uzaklaştığı zaman ağlıyor ve anne ile göz temasında hep annesinden kabul bekliyor çocuk, bebekliğin ilk safhalarında. Eğer annesi kendisini kabul etmiyorsa çocuk daha başka bir tepki veriyor. Mesela bundan iki yıl önce bir tane çocuk petrol istasyonlarında, otobanda gide gide insanları öldürüyor. Seri cinayetler işliyor. İki kafadar. Nasıl olur ya, iki tane çocuk bu kadar gözü kara nasıl cinayet işler? İşin içine giriyorsun, çok başka bir duygu var orada. Toplum onu reddetmiş. Ailesi, arkadaşları, herkes bunu

reddetmiş. Onu kabul eden sadece o kafadar arkadaşı. Sırf o kafadar arkadaşı kendini kabul etsin, kendini takdir etsin diye ona gösterişten tak, tak, tak cinayetler işliyor. Sadece bir insanın gözüne girebilmek. Yani reddedilmek, kabul edilmeme duygusu çok ciddi bir duygu. Çocuk kendini kabul ettirmek için neler yapıyor. Arkadaşım beni kabul etsin, gözü pekliğimi görsün diye tak, tak, tak adam öldürüyor. Bu toplumun her tarafında bu vardır. Her yerde arar bulursunuz bunu. Reddedilmenin insanı ne kadar mahvettiği, yalnızlık demeyim de intikam ve nefret duygularına doğru götürdüğünü görebiliriz. Mesela çocuk aile içinde yaşıyor. Bu töre cinayetleri. Ben böyle sahnelerle karşılaştım. Cezaevine gittim. Çocuk, ailesi demiş, öldürmüş. Şimdi 30 yıl o töre cinayetinden dolayı içerde. Çocuk bana diyor ki "Ailem, benim her şeyimdir." Çocuğa baktım 30 yaşında, 60 yaşında hapisten çıkacak. "Ailem, benim her şeyimdir" diyor. Benim de ailem her şeyimdir ama orada farklı bir taraf var. Benim, ailem dışında arkadaşlarım da var. Okulumda var, çevremde var. Başka şeylerim de var. Hatta tuttuğum takım da var değil mi, kahvem de var ama o çocukta bunların hiçbiri yok. Çocuğun sadece ailesi var.

Eğer sadece aileniz varsa ailenizin dediğini yapacaksınız, ailenize kendinizi kabul ettirmek için ailenizin dediğini yapacaksınız. Sırf ailesinin gözüne girmek için 30 yıl içerde yatmayı göze alıyor bu çocuklar. Niye? Aile onu reddedecek vurmazsa, öldürmezse. Bu hepimiz için böyledir. Ne demek ya? Ailemiz, bizi taltif etmeyebilir, kabul etmeyebilir. Arkadaşlarımız var, akrabalarımız var, daha başka çevreler vardır değil mi, mutlaka bizi taltif eden, kabul eden bir yer vardır ama çocuk için yok. Sadece aile var. Eğer aile varsa o ailenin emrinden çıkamaz.

İşte Türkiye'deki siyasi sahnemizde özellikle de 12 Eylül sonrasında böyle bir siyasallaşma başladı. Genç çocuklar bulundu, okutuldu, bunlar üniversiteye getirildi ve bunlar

ideolojik bir terbiyeden geçirildi. Bu çocuklara birtakım beyin yıkama yapıldı. Dediler ki "Şunlar senin düşmanındır, bunlarla konuşma." Özellikle ilişki kesildi. Mesela cemaatlerde en önemli şey budur. İlişkiyi kesmek. "Başkasının kitabını okuma, onlarla konuşma, onlarla selamlaşma..." Belki de sevdiği bir arkadaşı olabilir. Fikirlerini onaylamasa da onu kabul edecek. Birlikte sinemaya gidecek biri olabilir. Hayır, bütün ilişkileri kesiyor. Bütün ilişkiyi kestikten sonra kendisi, çocuğu şöyle kabul ediyor: Kendisi diyor ki "Şu fenadır, şu fenadır, şu fenadır." Çocuk da onların duygularına bakıp, bakıyor köşe yazarı ağabeyleri kimi kötülüyor, şunu kötülüyor o da kabul görmek için onlar gibi onları kötülemeye, onları onaylamamaya başlıyor. Niye? Çocuk kabul görecek. O cemaatin değerlerine, o cemaatin beyinlerine ve o cemaatin ağabeylerine. Bir zaman sonra oradaki ağabeyler bakışlarıyla artık o gençleri yönetmeye başlar ama o gençlerin hiçbiri toplumun dışarısında... Mesela sportif müsabakalara girersin, beşinci bile olsan bir şeysindir. Spor, ne bileyim güzellik yarışması, okul başarısı bunların hepsi toplumdan kabul görmedir.

Fakat çocuk sportif alanlardan ilişkisini keser, toplumsal ilişkilerin hepsini kes ve bunları yavaş yavaş cemaatlerin içine getir koy, burada artık o çocuklar kendilerini sevdirmek için, beğendirmek için ağabeylerinin olurunu, kabulünü alabilmek için ağabeyleri ne diyorsa artık onların bakışlarıyla bir yere doğru giderler ve şimdi bu çocuklar ki ben bunların onlarcasını tanıyorum, yüzlercesini tanıyorum. Buralarda yazar olmuşlar, adı geçen bu dergi ve gazetelerde yazar olmuş bu çocuklar, akıl almaz iftiralar atıyorlar. Ya nasıl iftiralar atıyorlar. Bu çocuklar bu iftiraları atarken, bir rasyonalite duygusu yok mu? Eleştirel bir duygu yok mu? İnsanlarda bir değerlendirme duygusu vardır. Şunu da dinler, bunu dinler. Şuna bakar, bir de buna bakar. Temkin diye bir şey vardır. Akıl diye bir şey vardır. Bunların hiçbiri yok. Çocuk sırf o cemaatin, sırf o gazetenin, sırf o ağabeyinin

gözünün içine girebilmek, onun onayını alabilmek için akıl almaz iftiralar atıyor ve oradan büyük bir vahşet çıkıyor. Gözü dönmüş bir iftira, gözü dönmüş bir kampanya, onun aleti oluyor. Çocuk ister istemez karşıdaki tarafa silah çekecek duruma getiriliyor. Bomba patlatacak duruma getiriliyor. Bütün bu canlı bombalar ya da büyük bir şey yapan insanlara dikkat edin etrafla ilişkileri kesilir, içeri kalırlar ve o iç düzende, cemaatin içinde böyle yetiştirilir ve bu hale gelirler.

Şimdi ülkemizde akıl almaz iftiralar atılıyor. Gazetelerden, bu dergilerden. Ben diyorum ki bu mümkün değil. Rasyonalite, akıl, temkin, eleştiri bu kadar zıvanadan çıkamaz. Çünkü bir toplum halinde yaşıyoruz. Ben, sizinle ne kadar arkadaşlığımı bozarsam bozayım, yani sizinle ben ölümcül bir kavgaya giremem. Eleştirilerimi yapar giderim. Size hakaret de edebilirim. Size zaman zaman fıkra anlatabilirim ama sizi yok etmeye, ortadan kaldırmaya dönük bir şey yapamam. Böyle olabilmesi için sizinle benim hiç çay içmemiş, hiç yolda karşılaşmamış olmam lazım ya da sizin etrafınızdan hiç kimseye bir merhabamın olmaması lazım. Çünkü insanlar sosyal temasla birbirlerini görür, bir göz temasında bile, bir merhaba, bir selamın aleykümde bile bir kabul görür. Ortak bir yerde laf alamasa da orada bulunur, orada bulunduğu için o toplumda kabul görmüş olur. Arkadaşlık ilişkisi, komşu ilişkisi, sportif ilişki değil mi, okul ilişkisi falan, falan ama bunların hepsini keserek, iptal ederek başka tür işte bir şey.

Ergenekon'un arkasındaki bu iftiraları pazarlayacak bir yazar, bir genç yazarlar kuşağı hazırladılar. Nasıl kansız, nasıl akıl almaz iftiralar. Toplumu bu kadar da düşman olarak görecekleri ne var? Bu kadar nefreti sen nasıl yaparsın? Ben doğduğum günden beri Türkiye'de orduya ve askere eleştiriler yaptım, ölene kadar da yapacağım ama bu eleştirilerim ölümcül, yok etmeye, iptal etmeye dönük şeyler de-

ğildir. Hukuksuzluklarına, battallıklarına karşı değil mi, bunlara karşı eleştiriler yaparsın ama bunlar yok edici. Mesela Dağlıca Baskını olduğunda hepsi anlaşmış gibi "O baskını PKK yapmadı, ordu askerlerini kendi öldürdü" dediler. Bunu dediler. Bir kişi fire vermedi, hepsi. Burada şaşırıp kalıyorsun. Bu nedir diyorum ben? Oysa bu çocukların çoğunu 12 Eylül sonrasından tanıyorum. Yazar olarak tanıyorum, başka türlü tanıyorum, kitapçı mahfillerinden tanıyorum. Çok iyi biliyorum ki bunlar bu toprağı seven çocuklardı. Dinlerini, Müslümanlıklarını, değil mi, bu toprağı senden benden daha aşkla seven insanlardı. Bu, neden kaynaklandı? Kendi kendime şöyle diyorum: Mesela ben şunu hiç çözememişimdir: Aşk cinayeti! Niye aşk cinayeti olsun ki? Sevdiği insanı ancak bir psikopat öldürür. Seviyorsun lan, sevdiğin seni terk etse bile onu öldüremezsin. Sapık değilsen öldüremezsin ve ben, sapık gözüyle bakmışımdır ama sapıklıktan başka bir şey var. Bir insanı hayatta bir sevgilisi takdir etmiş ve kabul görmüş. Başka hiç kimse değil. Eğer tek kabul onu reddediyorsa onu öldürebilir, bu mantıklı. Çünkü hayatta bir kişi onu takdir etmiş.

LALE ŞIVGIN: Öldürmenin hiçbirisi mantıklı değil...

NİHAT GENÇ: Hiçbiri değil ama bu daha rasyonel...

LALE ŞIVGIN: Psikolojisini anlak için söylüyorsunuz.

NİHAT GENÇ: Evet, psikolojisini anlamak için söylüyorum. Bunu rasyonalize edebiliyorsun. Burada da 12 Eylül'den sonra geniş kitlelere, üniversitelere gelen, gazetelere gelen, kültür kurumlarına gelen, işte burada okumaya gelen, mimar, mühendis ya da siyaset yapmaya gelen yüz binlerce genç çocuk, bu ülkeyi sevgiyle, aşkla seviyordu. Bundan kuşkum yok. Benim büyük bir şok geçirmemin sebebi de bu. Bu çocuklar bu ülkeyi bu kadar seviyordu, bu kadar âşıktılar şimdi nasıl çok vahşi bir düşman haline geldiler? Nasıl oldu? Ben diyorum ki bu, bir aşk cinayeti. Bu toplumun gaze-

teleri, medyası bunları kabul etmiyor. Bunların sinemasını kabul etmedi, bunların edebiyatını kabul etmedi, yazarlığını kabul etmedi. Bunlar üniversitede bir şey yaptıysa onu kabul etmedi, toplumdan çok büyük reddedildi bunlar. Reddedilirken onları yanına çeken birileri çıktı: İdeolojiler. PKK çıktı, filan cemaat çıktı ve o reddedilmiş çocukları aldı ve onların zaten toplum nefret etmiş, o nefretlerini büyüttü, büyüttü, büyüttü ve bunları bir mayın, keskin bir bıçak haline getirdi. Şimdi onları seri bir şekilde üstümüze atıyor, toplumun üstüne atıyor. Bu nedir? Buradan nasıl bir ders çıkartmalıyız?

LALE ŞIVGIN: Şimdi onlar Ergenekon şemasındaki boş kutuları dolduruyorlar herhalde.

NİHAT GENÇ: Şimdi onlar, onları yazıyorlar, 30 yıldır benim sabahımı akşamımı biliyorlar, her şeyimi biliyorlar. "Nihat Genç, El Kaide'nin Türkiye temsilcisi" diye yazı yazdılar mesela. Daha neler, nice iftiralar gördük. Şimdi burada şok yaşamamın sebebi işte bunlar. Bu çocuklar nasıl oldu da işte genç yazarlar, acemi yazarlar, itişmekte olan hani o üniversitedeki hani genç deha çocuklar var, boş salona konuşuyorlardı. Bir müzik bölümünde boş salona müzik çalan yüzlerce genç çocuk var. Geleceğin çok büyük sanatçısı olacak ama hiç kimse onları görmüyor. İnanın, o çocukları takip edin, onlar, çok büyük bir nefrete doğru, kaprise, komplekse doğru, iftiralara doğru gidecek çünkü onları toplum kabul etmedi. Onlar dehalarını boş salonlara karşı konuşturdular hep ve şimdi de böyle. Bu genç çocuklar cemaatlerin, ağabeylerinin gözüne girmek için ağabeylerinin bakışlarıyla canlı bomba haline geldiler. Buradan çıkartılacak büyük bir ders var. O da şudur: İşte alımından çalımından geçilmeyen medya, üniversiteler, edebiyat dünyası, kültür dünyası, televizyonlar, bütün bunlar yeteneklere iyi bakmalı. Bu toplumun çok yüksek eleştirmenleri olmalı. Genç yetenekleri görmeli ve onları alabilmeli, onları yetiştirebilmeli. Onları falan örgütün, falan cemaatin adamı olmadan, ondaki

pırıltıları erkenden görüp, onun ilk çalışmasını, ilk hikâyesini, ilk filmini, ilk televizyonculuğun görüp onları buralarda değerlendirmeli ve onlara toplumun bir şekilde onları kabul ettiğini gösterebilmeli ama şimdi böyle bir şey yok. Her taraftan ret, her taraftan. Medya salonlarını kuran, kültür salonlarını kuran holdingler, kendi çocukları, kendi kızları, kendi adamları, başkalarına toplumu kapatmışlar. Bizim bu büyük medyaya, büyük televizyonlara, büyük kültür kurumlarına başından beri eleştirimiz de bu. Hakkari'den, Diyarbakır'dan, Erzurum'dan gelmiş bir yazarın, bir edebiyatçı, bir sinemacı, televizyoncu, hepsine kapalı. Hepsine kapatıyorlar. Kendi adamları, kendi aynalarında kendilerine bakıyorlar ve bu çocuklar nereye gidecek? Bu çocuklar için hangi alternatifler var? Bu kadar sert bir ret koyuyorsun.

Bakın böceklere dikkat edin, özellikle karıncalara, ret kabul, ret kabul böyle koklaya koklaya, ret kabul, ret kabul diye yolunu bulur. İnsan da böyledir. Biz, 20 yaşında üniversiteye gireriz, filan yere gideriz, böyle ret kabul, ret kabul kişilik ve kimliğimizi buluruz. Herkes kişiliğini hayattaki bu ret kabul, falan dükkân bizi almaz, filan almaz filan, böyle bizim yolumuz oluşur, asfaltımız olur. Hayat yolumuz oluşur ama şimdi bakıyorsun ki bu çocuklar nereye gitseler, hangi dükkâna gitseler, hangi caddeye çıksalar ret, ret, ret, ret, ret... Ama onları kenarda bekleyen PKK ya da falan cemaat aldı ve topladı. Neden yaptı bunu? Yani bu gücü nereden buldu? Bu gücü büyük medyanın, büyük kültür kurumlarının, üniversitelerin terbiyesizliğinden buldu. Herkes kendi çıkarıyla anlam koydu. Herkes kendi adamını tuttu. İşte masonik ilişkiler kuruldu. "Şu bizden, şu değildir" diye ve toplumun bugün bu kadar nefret dolu ve bu toplumda bugün canavarlaşan ve hepimize saldıran bir sürü insan yetiştirdiler. Bundan çıkartacağımız netice: Toplum bütün kapılarını, sportif kapılarını, kültür kapılarını, üniversite kapılarını ayrım gayrım demeden, o, bu demeden herkese açacak. Dehası olan, yeteneği olan herkes bu toplumda kabul edilmeli. Söy-

ler misiniz bana, bu medyanın neresi kabul ediyor? Neresi, ne zaman kabul etti? Kimi kabul etti? Hangi sinemacıyı, hangi yazarı kabul etti? Hepsine karşı bir ret, kendi adamlarından şatolar, malikâneler inşa ettiler ve bugün bu umarsızlığımızın daha doğrusu bu yetenekleri görmeyen edebiyat, kültür, sinema, televizyon dünyasının kahredici bir cezasını çekiyoruz. Birileri bunları kullandı ve aldı. Buradan çıkartacağımız ders budur. Ben, ülkelerini bu kadar seven, dinlerini, geleneklerini bu kadar seven insanların bir günde nasıl canlı mayın haline geldiklerini gördüm. Size anlatıyorum işte.

LALE ŞIVGIN: Bu dönüşüm, bu kadar kolay olmamalı.

NİHAT GENÇ: Bunun temel sebebinde bu toplumdaki kurumların, toplumsal kurumlar olmasını... Biz, bunları cemaat diye eleştiriyoruz ama daha önce de burjuva cemaatleri vardı. Burjuva ayinleri vardı. Onlar da kendi aileleri, kendi arkadaşları dışında kimseye açmadılar. Ne müziğini ne sinemasını ne tiyatrosunu hiç kimseye açmadılar. Bu kadar ret, bu kadar tepki, bu kadar büyük bir nefret önümüze koydu. Bu bir toplumsallaşma sıkıntısıdır.

LALE ŞIVGIN: Ama bugün de bunun çözüm noktası görünmüyor. Başta anlattığınız kamplaşma, kutuplaşma sürdükçe, senden olan, benden olan olduğu müddetçe yine birileri, diğerleri tarafından kabul görmeyecek. Öyle değil mi?

NİHAT GENÇ: Şüphesiz görmeyecek ama işte hepimiz burada uyanık olmalıyız. Yarınlarda oluşacak toplumsal kurumlarda rol alacağız. Birimiz falan dairede, birimiz filan belediyede, birimiz falan kültür kurumunda karşımıza gelen insanlara ayrım gayrım demeden yetenek ve becerilerine göre, kariyerlerine göre onları alıp yerleştirmek ve değerlendirmek zorundayız. Falan cemaatin adamı, filanın adamı, yok bizim patronun adamı, işte bunlar bu toplumu bu hale koy-

du. Benim söyleyeceğim bunlardır. Buradan hepimiz çok büyük dersler çıkartacağız. Ergenekon soruşturmasının arkasına dizilmiş bu iftira atan insanları oluşturan, bu toplumun kendisidir. Bu kadar nefret dolu çocuklar oluşturdular. Bakın 12 Eylül'ün işkence hanelerinden geçen çocukların hepsi ölümcül bir terörist oldu. Onları dışladınız, yok ettiniz, bütün beyinleriyle oynadınız, bütün değerleriyle oynadınız, yok ettiniz ve onlar bir zaman sonra size canlı bomba olarak geri döndü. İşte son 30 yılda medyanın da tavırları ne bileyim kurulan bu toplumun tavırları, bu cemaatleri yarattı ve ortaya çıkardı. Onları küçümseyerek, aşağılayarak, dışlayarak, yok sayarak işte onları bir yerde toplanıp, topluma hızlıca ve büyük bir şekilde saldırısını sizler, hepimiz, bunları yapan bir şekilde hepimiziz. Bu soruşturmalar bir gün bitecektir ama bizim birinci derdimiz toplumsaldır. Hepimizin hepimizden etkileneceği toplumsal bir dünya kurmaktır. Bu dünya herkese açıktır. Her fikre, her düşünceye. Herkes girebilmeli. Yeteneği olan herkes. Söyler misiniz bana, bu medyada yeteneği olan herkes yer bulabiliyor mu? Bu sinema, kültür, televizyon, siyaset neyse? Sadece adamı olanlar yer bulabiliyor. Toplumsal bir dünyayı böyle kuramazsınız. Böyle yaptığınız için işte bakın bugün belalarla uğraşıyoruz.

LALE ŞIVGIN: Hepsinin temelinde aslında ekonomik bağımsızlık yok mu? Yani eğer siz açsanız ve birisi size iş veriyorsa ancak birinin adamı olmak kaydıyla o işi bulabiliyorsanız o zaman düzen işte tamamen tersine dönmüyor mu?

NİHAT GENÇ: Tabii. Tamamen orada yapıyorsun, aşırı tarafgirliliğinle, aşırı reddinle, oradaki aşırı cemaatçiliğinle toplum dışı bir şey yapıyorsun. Ben diyorum, toplum herkese açık olmalı. Bir insanın fikirlerini, düşüncelerini beğenmeyebilirsiniz. Adam çok güzel takla atıyor. Çok güzel parende atıyor. Çok güzel topçu. Bunlar karşılık bulacak. Herkes maharetleriyle, yetenekleriyle, fikriyle, bilgisiyle, bilimiyle bu toplumda yer bulacak. Sen üç tane medyayı tut-

muşsun, iki tane gazeteyi tutmuşsun, iki parti tutmuşsun, sadece kendi adamlarını düşünüyorsun. O kadar çocuk, o kadar yetenek nereye gidecek? İşte gidecekleri burasıdır. Bu büyük reddin sonucudur, bu büyük kavganın sonucu ve birileri de kullanıyor onu işte. Amerika'da oturan birileri de bunları kullanıyor. "Ah ne güzel, küstünüz geldiniz mi, herkes sizi ret mi etti? Gelin bakın ben, sizi yazar yaptım, gelin."

LALE ŞIVGIN: Evet. Bu kadar kadrolaşmadan sonra insanların endişeli olması daha anlaşılır geliyor. Biz mesela bazı programlarda belediye başkanı adaylarını konuk ediyoruz, o kadar çok soru geliyor ki bu belediye kurumlarının çalışanlarından. Acaba yeni başkan seçildiği zaman şu an mevcut personelin tamamını gönderecek mi? Bunları kapı dışarı mı edecek? Dolayısıyla insanlar önceden bunu bilip, ona göre bir oy verme, ideolojisini de ona göre belirleme eğilimde. Bizim gördüğümüz bu, yani "ben önce kendimi garanti altına alayım, işimi sağlama alayım, ondan sonra oyumu veririm." İşte onun temelinde de açlık, işsizlik ve ekonomik sıkıntılar var.

NİHAT GENÇ: Tabii, daha endişeli daha kötü bir şey söyleyeyim yani daha feci bir şey söyleyeyim. Şimdi yükseklik duygusuyla alakalı bir şey söyleyeceğim. Bu medyadaki bize düşmanlık yapan arkadaşlarla alakalı hani reddedildikleri için çok sert bir yere gelmiş bu yüzlerce genç çocuk için söylüyorum bunu. Şimdi şehrin gökdelenleri vardır. Çok yüksektir. Siz ne kadar şehrin çocuğu olursanız olun, o gökdelene çıktığınız zaman, o büyük marka şirketin, o Amerikan şirketinin ya da Dubai şirketinin yüzüncü katına, ellinci katına çıktığınız zaman yükseklik korkusundan dolayı değil başka bir şeyden dolayı ürkersiniz. O bina, sizi döver. Oysa "Lan ben ellinci kata geldim, şehir kuşbakışı ayağımın altında" deyip rahat olmanız lazım. Kendinizi bir kuş gibi

görmeniz lazım. Daha kuşbakışı gördüğünüz için kendinize daha güvenmelisiniz çünkü çerçeveli görüyorsunuz.

LALE ŞIVGIN: Yükseldikçe...

NİHAT GENÇ: Yükseldikçe büyümeniz lazım, değil mi? Değil. O yüksek gökdelenin üstüne çıktıkça siz karınca ve pire haline geliyorsunuz. Bina büyüyor ve sizi dövmeye çalışıyor. Fakat aynı çocuğu al, köyünün en yüksek, ben böyle köyler biliyorum. Mesela Eğin'de gördüm. Tepenin üstüne ev yapmış. Evin yüksekliği gökdelenden daha büyük. Nehir aşağıda, neredeyse bin beş yüz metre aşağıda. Çocuk evini yapmış, tepenin üstündeki o evde kartal gibi duruyor. Üstelik bir rüzgâr gelse yıkabileceği basitlikte bir ev. Ahşaptan, tahtadan bir ev. Basit bir mimari diyelim. Gökdelen daha sağlam. Buna rağmen çocuk o kendi köyündeki gökdelenden daha yüksek o tepedeki evde çok güvenle oturuyor. Cambaz gibi geziyor, hiçbir şey olmuyor. Sabah akşam oraya bakıyor. Orada kendini yukarda görüyor, yüksek görüyor. Değişen ne? Değişen orada, o ev kendinin. O ev kendinin olduğu için o evde güvende duruyor. Orada gerçekten o çocuk kendini kartal gibi görüyor. O gökdelende kartal gibi göremiyor kendini. Bir bit gibi, pire gibi görüyor. Şimdi arkadaşlarımız bu büyük maaşları alıyorlar, geldiler ve büyük medyada çok büyük taltifler görüyorlar ve bu arkadaşlar ne yaparsa yapsınlar, hayır hepsi kendilerini bit ve pire gibi görüyor. Kendilerini açık, net, yukardan göremiyorlar. Göremedikleri için içlerinde büyük bir sıkıntı var. Birbirini takip eden birtakım infilaklar olacak. Keşke bu arkadaşlar bir canlı mayın, Allah göstermesin yani bomba atıp gitseler. Keşke bu arkadaşlar bir kere patlayıp işlerini görseler, değil. Bunlar artık kendilerini bit gibi, zavallı, işe yaramaz, bir yerin kölesi, kulu olduklarını, o yüksek binalarda oturdukları halde kendilerinin şahsiyetlerinin, insan oluşlarının durabilecekleri bir yerde durmadıkları için o arkadaşlar bir seri cinnet geçirecekler. Şimdi Ergenekon'la geldiler. Yarın başka bir şeyle

gelecekler. Saldırı üstüne saldırı. Bu cinneti kimse durduramaz. Ölene kadar psikopat, ölene kadar kompleksli, ölene kadar tatmin olmamış ihtiras sahibi, tuhaf kişilikler olarak topluma bugün Ergenekon'dan, yarın spordan, yarın başka bir şeyden sarsıntılı bir şekilde vuracaklar. Çünkü neden? Kendilerinden emin değiller. Kendilerini küçük görüyorlar. Onlar, oluşturulmuş bir yerdeler, gökdelen gibi sanal bir yerdeler, abartılı bir yerde. Onların aynaları başka. Onlara birileri böbürlenme aynası tutuyor. "Bu kadar paramız var." En çok iftihar ettikleri bu. "25 milyar dolarımız var, şu kadar gazetemiz var." Bunlar böbürlenme aynalarıdır. Şatafat aynalarıdır ve takıntıyla oluşur bunlar ve bu takıntılarını tüm toplum ileriki yıllarda da görecek, bu soruşturmalar başlar, öbürleri devam eder ama seri bir şekilde bozukluklar devam edecektir. Yapabileceğimiz şudur: İnsanlara daha güvenli evler, daha güvenli yükseklikler, daha kendilerine güvenebilecekleri gazeteler, dergiler, daha tarihleriyle ilgili, daha kendileriyle ilgili bir yer, bunları oluşturmak. Benim burada yaptığım bütün konuşmaların bir özeti gerekiyorsa hepimizin oturabileceği bir yer. Kendimize, kişiliğimize ve toprağımıza güvenerek.

LALE ŞIVGIN: Kendimize ait.

NİHAT GENÇ: Kendimize ait bir yer. Kendimize, bizim köyümüz. Yurt böyle bir yerdir. Vatan böyle bir yerdir. Yoksa bu gökdelenler Rusya'da da var. Falan aristokrat işadamları, değil mi? Amerika'da da var. Her yerde var ve Japon Toyota firması gelir, burada da bu gökdelenleri yapar. Gelir seni de oraya koyar, on bin dolar maaş verir. Rahat edemezsin. Cemaatler, falan ideolojiler sana bu şatoları yapar ama insan orada rahat edemez. Rahat edebilmemiz için ayağımızın kendi toprağımıza basması lazım. Kendi toprağımız, kendi duygularımızdır. Bir insan, bir başkasına bağlanarak kendini ortaya çıkartamaz. Bir başkasına hizmet ederek de çıkartamaz. Bir insanın ülkesi, kendi duygularıdır.

Kendi onuru, kendi güzelliği, kendi arkadaşlıklarıdır. Kendi ile oluşan bir şeydir. Çiçeği sevmesi, gezmesi, annesi, budur... Bir insanın ülkesi burasıdır ve bu insanların bu şahsi, bunları var eden bu duygularını alıyorlar, bunlara sahte şatolar yapıyorlar. Duyguları plastik. Başkaları inşa etmiş. Liberal diye, Taraf diye bilinmez plastikten şatolar yapıp, başka bir şey yapıyorlar ama insana ait bir duygu değil. Hiçbir insan yaşadığı toplumda bu kadar büyük bir nefretin silahı olamaz. Bu mümkün değil. İşte yaptılar, işte hazırladılar. Bunlar 30 yılda oluşmuş bir şey. 30 yıl öncesinden bugüne geldi bunlar. 30 yıllık bir çalışma.

LALE ŞIVGIN: Gerçekten de acıklı bir tabloyla karşı karşıyayız. Bu vatansız, yurtsuz...

NİHAT GENÇ: Duygusuz

LALE ŞIVGIN: Yurtsuz, başka bir yere ait olup ama buranın insanıymış gibi görünenlerin belki de yarattığı bu atmosferin sıkıntılarını bizler çekiyoruz ama bir taraftan da gerçekten ekonomik sıkıntılar almış başını gidiyor Nihat Genç. İşsizlik, işte en son izledik, Başbakanlık önünde silah dayamak suretiyle artık intiharın eşiğine geldi insanlar ama bir taraftan da hâlâ ekonomik sıkıntıları yok sayan bir anlayış var.

NİHAT GENÇ: Ekonominin bu kadar tepeye çıktığı, işsizliğin olduğu bir dönemde bakıyoruz ki gündem son bir haftadır Bülent Arınç'ın askere karşı yaptığı laflar oluşturuyor. Bu çok muhtemel ki Tayyip Erdoğan Bey, "Seçimlerde kaybediyoruz, Bülent Bey lütfen siz askerle takışın, yine eskisi gibi, muhtıra gibi olmasa da bir malzeme çıkar oradan, kavga çıkar" diye Bülent Arınç Bey'i görevlendirmiş. Yani asker konuşsun, asker tepki versin, oradan da hani seçime bir şey çıksın diye görevlendirilmiş. Bülent Arınç Bey, bu lafları bugün eder, yarın eder, ertesi gün eder ama ben, Meclis Başkanlığı yapmış ve AKP'nin önde gelen insanla-

rından bu dünyada işsizliğin zirveye vurduğu bu noktalarda askere karşı değil, halka karşı konuşmalarını beklerdim. İşsizlikleriyle, yoksulluklarıyla ilgili konuşmalarını beklerdim. Nedir bu? Bunlar başından yalan, başından beri yalan. İşte görüldüğü gibi Bülent Arınç Bey'le de kimse alakalı olmadı, kimse de ilgilenmedi. Tahmin ediyorum son bir haftada buna benzer roller birilerine verilir ya da başka şekilde verilir. İnsanlarımız açlıktan ölürken birileri nerelerle uğraşıyor, ne hesapların peşinde? Başından beri AKP'nin gerçek gündeme gelemediğini düşünüyorum. Yani bu ülkenin sosyal sigortaları, birey, emek, insan, insan hakları, bütün bunlardan tek bir cümle etmediklerini düşünüyorum. İşte Uyum Yasaları geçirdiler, hazır yasalar. İşte Avrupa Birliği ilişkileri, enerjimiz gitti. Kaç yıldır enerjimiz gidiyor. İşte Ortadoğu'ya eşbaşkan olmuş. Oldun da ne olmuş? Bu nedir? Bunlarla enerjimiz gitti. Yok Gürcistan'a gitti, geldi. Yok işte Bush'la şunları yaptı. Dikkat edin emeğimizle ilgili, hakkımızla ilgili, insanlığımızla ilgili, sosyal politikalarımızla ilgili bir günleri geçmedi. Bir günleri geçmedi. İşte bir elin hazırladığı ve her hafta yeni bir kart ve yeni bir hamle ile ortaya koyulan bir yalan dolan ve bununla da topluma saldırıyorlar. Lan şunla saldırıyorsunuz, biraz da şu memleketin açlığını, yoksulluğunu, işsizliğini, halkını, bütün bunları değerlendirin. Bunlara karşı cümleniz olsun. Bunun tamamen yalan dolan olduğunu söylemek istiyorum. Ben, AKP'nin seçimlerde çok büyük bir sürprizle karşılaşacağını düşünüyorum. Mesela Ankara'da dediklerimiz çıktı. Mansur Yavaş Bey'in yükselişini görüyoruz. Bakın Karayalçın'a elli bine yakın insan, CHP tarihinde bu kadar dayanışma olmadı. Elli binin hangisini harekete geçirsin CHP? Üç-dört bin kişiye ancak görev verebildi ama halk bizatihi koştu, "Ne olur bize de rol, görev verin" diyor. Bu, CHP tarihinde yok. Yüz binlerce insan geliyor, "bize görev verin" diyor. Bu olmadı. Başarır, başarmaz ama karşıdaki insanların çok güçlü bir şekilde artık zıvanadan çıkıp, başka çaremiz yok, şuraya bir el atalım, de-

diklerini ilk defa bu kadar büyük bir dayanışmayla Karayalçın'da da görüyoruz. İşte Mansur Yavaş. Yolda yürüyemiyor adam. Herkes elini ayağını öpüyor. Tabii Mansur Yavaş'ın başka özellikleri de var. Onları da söylemek istiyorum. Ankara'ya gelen insanlar hep dışarıdan gelen insanlar. Biz de öyle. Cumhurbaşkanları da öyle. Herkes öyle. Dışarıdan gelmiştir. İlk defa Ankara, kendi çocuğu, Çubuklu, Haymanalı, Kızılcahamamlı, kendi köylüsü, kendi yetiştirdiği ve aşırı zarif bir çocukla karşılaşıyor. O yüzden Ankara'yı alsın almasın, Mansur Yavaş'ı, Ankara halkı, bütün bu Kazan'dan Haymana'ya kadar bütün buralardaki Ankara halkı Mansur Yavaş'ı terk etmeyecek, onu söyleyeyim. Böyle bir şey var fakat on-on beş tane taksi durağına yani bütün taksi duraklarına gidin. Eskiden o taksi durağı 80 kişi, yüz kişi ise kırkı, ellisi veriyordu AKP'ye oy. Şimdi verenler üç kişi, iki kişi, bir kişi. Bu çok net yani ortada. Çok ciddi bir sürpriz bekliyor Tayyip Erdoğan Bey'i.

LALE ŞIVGIN: Ankara'da mı yoksa Türkiye genelinde mi?

NİHAT GENÇ: Türkiye genelinde. Genel oy sayımında çok ciddi bir sürpriz olacak, sürpriz bekliyorlar. Bu, bizim için de çok önemli. Şöyle çok önemli: Herkesin cümleleri şöyle ve ne kadar birbirine benziyor. Yani bir kentteki bir şoför de bunu söylüyor, Erzurum'daki şoför de buna benziyor: "Allah'ım" diyor, "Allah'a dua ediyoruz. Gece uyanıyoruz, dua ediyoruz. Allah'ım ne olur, diyoruz. Namaz kılıp dua ediyoruz, her şekilde dua ediyoruz. Allah'tan başka bir şey istemiyoruz." Yani her insan aynı şeyleri söylüyor. "Dua ediyoruz, Allah'a yakarıyoruz." Ben, hiçbir zaman Allah'tan bu kadar çok şey istemedim. İnsanlar, AKP'ye karşı bu kadar bilenmiş bir şekilde yani bu kadar illallah demiş bir durumda. Bunu söylemeye çalışıyor. Bunu ben her yerde görüyorum. Anne, baba, çocuk, herkes… Yani dua ediyoruz, dua ediyoruz, dua ediyoruz…

LALE ŞIVGIN: Göreceğiz bakalım gerçekten de seçim sonuçları nasıl bir tablo ortaya çıkaracak. Biz de merakla bekliyoruz.

NİHAT GENÇ: Uykusuzdum kusura bakmayın, uykusuz olduğum için bu kadar bile programı çıkartmam benim için bir başarıdır. O yüzden bu kadar yorgunluk üstüne konuşabilmeyi kendim için başarı kabul ediyorum. Bitirmeden birkaç cümle etmek istiyorum. Bu Ali Bayramoğlu Bey'in, "o şemalar ham bilgi" diye bir açıklaması var. Hırant Dink cinayetinin hemen sonrasında bir Ergenekon şeması imal edildi ve Hırant Dink'i onlar öldürdü diye iki yıla yakın iftiralar, kapmayalar düzenlediler bu şema üzerinden. Şimdi Emniyet böyle bir şemanın olmadığını söylüyor fakat bu liberal, özgürlükçü, demokrat yazar arkadaşlarımızın Emniyet'le nasıl iç içe yaşadığını, iç içe çalıştığını çok güzel gösteriyor. Halkımız bunları görsün. Ergenekon, bir sürü yerden, saçma sapan oldu. MİT Müsteşarları bile söylüyor. Bunlar belgelendi ama gerçek bir belge ortada duruyor. Emniyet'le bu kadar iç içe girmiş, birtakım krokiler düzenlenmiş, çok nettir.

LALE ŞIVGIN: Onu biraz daha açabilir miyiz? Yani o şemayı kimler?..

NİHAT GENÇ: Emniyetten geldiği söylendi fakat şimdi de Emniyet böyle bir şemayı vermediğini söylüyor. Açıklamasında da bu bir ham bilgiydi demeye getiriyor yani toparlamaya ve düzeltmeye çalışıyor. Yazarların bu kadar Emniyet'le iç içe çalıştılar. İki yıl Türkiye'yi iftira, bir töhmet altında tuttular ve bunlar boş çıktı. Yazık değil mi bu ülkeye? Bakın bu kadar töhmet altında tuttunuz ve bunlara yazık değil mi? Neyse hızla geçelim.

LALE ŞIVGIN: Bir başka gazetecinin, askerle olan ilişkisini sorgularken bizim de Emniyet'le siyasi iktidarla ve diğer başka kurumlarla eleştirdiğiniz sınırların dışında olmanız gerekmez mi?

NİHAT GENÇ: Evet, hepsini eleştirmemiz lazım ama tek taraflı değil. Yani ben hep şunu söylüyorum: Benim telefonlarımı dinleyin, dinliyor fakat sizin de telefonlarınızı koyalım yan yana. İkisini birden değerlendirelim. Neyse bunları geçelim.

İslamcı bir internet sitesinde işte bu seçim kampanyasında çok tuhaf şeyler yapılıyor. Diyorlar ki işte eşcinseller arasında yapılan ankette, Mansur Yavaş öndeymiş. İşte genelev kadınlarının içinde yapılan ankette, Kemal Kılıçdaroğlu öndeymiş gibi. Bu çok düşük, artık insanlığın neresine koyacağınızı bilmediğiniz, çok acıklı ve ne kadar utanç verici bir şey. Onların hepsi insandır ve böyle bir cümleyi edemeyiz. Toplumda bunların hepsi oydur. Hepsi karakterdir, kişiliktir, onurludur, öyle bir şey diyemeyiz. Siz yolsuzluklarınızı yapmasaydınız belki o insanlar da oralarda başka türlü yaşamak zorunda kalmazdı. Soruyu buradan sormanız lazım. Çok çirkin kavgalar. Bunu söylemek istiyordum. Bir de psikolojik bir şey söylemek istiyorum: Birileri hamle oynayan, Ergenekon hamlesini oynayan, bir Amerikan darbesine bunu dönüştüren, Türkiye'yi bir işgale dönüştüren insanlar aslında gerçeği biliyorlar. Allah, insana böyle bir beden verdi. Bugün bilim adamları bunu ortaya koydu. Kim gerçeği örtbas ederse, kim gerçeği sindirirse, o insanda takıntılar oluşur ve bir zaman sonra titremeler başlar, bir zaman sonra sayıklamalar başlar ve bir zaman sonra gerçeği gizleyen her insanda eğer tedavi edilmezlerse halüsinasyonlar başlar. Ergenekon soruşturmasını, Ergenekon iddiasıyla ortaya çıkan insanların ve yazarların bu gerçeği gizledikçe titremelere, sayıklamalara, kâbuslara ve halüsinasyonlara doğru gittiğini görüyoruz. İlerde bunu daha çok göreceksiniz. Fakat insan tarafımızı ortaya çıkartmak istiyorsak gerçekten asla taviz vermeyelim. Şimdi Allah'a inanırsın inanmazsın, öbür dünyanın varlığı seni ilgilendirir ilgilendirmez ama sağlıklı bir kimliğinin olmasını istiyorsan, bak Allah sana yazarlık da

diye bir şey vermiş, kendinden gerçeği gizleme. Onlara tek bir cevabım budur. Kendilerinden gerçeği gizlemesinler.

Bir de halkıma şunu söylemek istiyorum: Güzelin başı dertten kurtulmaz. Yani bu güzel ülkemizin başı da dertten kurtulmadı. 12 Eylül öncesi durum daha mı güzeldi? 12 Eylül'ün hemen sonrasında on binlerce insana işkence yapınca durum daha mı güzeldi? 90'lı yallarda bankalar soyulurken 50 milyarlar, yüz elli milyarlar işte tartışılıyor, daha mı güzeldi? Susurluk yıllarında faili meçhuller, daha mı güzeldi? Amerika'nın işgali sırasında İskenderun'a geldi, daha mı güzeldi? Hayatımızın her döneminde dünyayı yöneten bu büyük güçler ya da Türkiye'de siyaseti eline geçiren insanlar bankalarla, emniyetle, polisle, orduyla kardeş kavgasıyla ilgili her dönem kan dökecek ve hayatımızın hiçbir dönemimizde huzur vermeyecek büyük tartışmalar açtılar. İşte kendi çocukluğunuzdan bakın. 12 Mart'tan bugüne doğru bakın. Her dönemde böyle yalanlar, iftiralar ve her dönem böyle geçti. Ülkemiz bunlara muhatap oldu ve olmaya devam ediyor. Güzel bir ülkemiz var. Peki, bu kadar yorgunluk değer mi? Bu ülke için değer mi? İstedikleri kadar daha gelsinler. Yaşadığım hayat kadar netameli, sert, işkencelerden geçen yeni bir hayatım olduğunu bilsem yine bu ülke deyip, yine bütün yorgunlukları göze alacağım, yine bütün iftiraları, ithamları, töhmetleri karşıma alacağım. Niçin? Çünkü güzel bir ülke. Kaşı gözü çok güzel. Yaylaları, ovaları çok güzel, insanları çok güzel. Her şeye değer diyor. Bu toprak için değer. İnsan kimliğimiz için değer. İnsanlık çabamız, toplumsal değerleri öğretmek, kendimiz öğrenmek ve başkalarıyla bölüşmek için hepsine değer diyorum. Aklımız erer ermez, doğruyu söyler söylemeyiz ama bu güzel için, bu güzel toprak için hepsi değer. Her şeye değer diyorum.

5

LALE ŞIVGIN: Yazar Nihat Genç ile gündeme dair değerlendirmelerde bulunacağız ve yine gündemimiz çok yoğun. Çünkü bir taraftan üçüncü perde açıldı. 3. İddianame açıklandı. Pek çok gelişme var o cephede ama diğer taraftan Kürt Açılımı söylemi noktasında da epeyce ilerlemeler kaydediliyor gibi gözüküyor. Peki, neler oluyor? Tüm bu sorulara Nihat Genç'le birlikte cevaplar bulmaya çalışacağız. Gündem çok yoğun ama başka bir yerden sorarak başlamak istiyorum. Bir facebook yasağı var zannediyorum sizin başınıza gelen. Nedir bu, bir anlatır mısınız?

NİHAT GENÇ: Evet, ondan bahsetmek zorundayım. Çünkü kamu yayını yaptığını söyleyen medya ve basın, bundan hiç bahsetmiyor. Oda TV'ye teşekkür ediyorum. Facebook'ta benim tanımadığım fakat bizi çok seven gençler, videolarımızın dağıtımı ve dolaşımı üzerine bir site kurmuşlar. Bu site, günler içinde bir rekora doğru gidiyor. Ben, sanatçı değilim, sporcu değilim, komedyen ya da şarkıcı da değilim. Bir yazar olarak bu site seksen beş bin üyeye ulaştı. Bu, bir rekor. Yüz bine doğru gidiyor. İki yüz bine doğru gidiyor hızla. Benden sonra bir yazara baktığınız zaman, adı Hürriyet'in manşetlerinden, Milliyet'in manşetlerinden eksik olmayan yazarlara, üye sayısı beş bin, üç bin, altı bin. Ama bu, seksen beş bin. İşte bundan rahatsız olmuş olacaklar ki bu işi yapan genç, hevesli, çalışkan çocuğun yayın hakkını elinden almışlar. Yani isim hakkını. Bunları orada

---

8 Ağustos 2009

çok gösterme filan diye. Nedir yani, orada konuşturma, burada yazdırma, burada söyleme!

LALE ŞIVGIN: Sıra facebook'a geldi sanırım.

NİHAT GENÇ: Burada yaptığım konuşmalardan parçalar zaten. Televizyonda yaptığım konuşmalardan, Türkiye huzurunda yaptığım konuşmalardan. Müstehcen neler yayınlanmıyor ki. Her şeye izin var, bizim burada konuştuklarımıza izin yok ve büyük gazeteler de bunları görmezlikten geliyorlar. Biz susturuldukça, biz sindirildikçe, bize yasak koyuldukça bunlar göbek atıyorlar, kamu yayıncılığı yaptıklarını söylüyorlar. Bu bir rekor. Avrupa'da da bir rekor. Yazarım ben, şarkıcı da değilim, sanatçı da değilim, komedyen de değilim. Burada yaptığım konuşmaları bu kadar insan izliyor. Ve yüz binlere doğru gidiyor. Artık facebook'u yöneten kimse bunlara bir yasak koyuyorlar. Tabii ki bu yasaklar bir değil, iki değil, üç değil işte böyle. Her alanda önünü kesmek istiyorlar. Buradan söylüyorum, kesemezler.

Benim SkyTV'de yapılmış yüz otuz, yüz kırk tane yayınım var. Bunların yetmiş tanesi video olarak elimizde. Burada da yirmiye geldi bunlar. Ve birer saatlik verilecek bundan sonra. Önümüzdeki yıldan itibaren, bu konuşmalar parça parça değil, birer saat verilecek. Bugün on yaşında olan bir çocuk, yedi sene sonra, on sene sonra da bu videoları internetten izleme şansına sahip olacak. Biz, bu konuşmaları, önümüzdeki nesillere de duyurmak, ulaştırmak için yapıyoruz zaten. Bunun önemi budur. Kitap da bunun için yazılır, konuşma da bunun için yapılır. Kendileri yüzlerce kez televizyona çıkıyor, videoları, konuşmaları hiç kimse tarafından takip edilmiyor, hiç kimse bakmıyor, ilgilenmiyor. Yüz tane televizyonunuz var, sizin de bu kadar üyeniz olsun, sizi de takip etsinler. Eden yok. Beni takip ediyorlar. Sıkıştırıyorsunuz, atıyorsunuz, sindiriyorsunuz, buna rağmen takip ediyor insanlar. Ve sen, yasak koyuyorsun. Bunu herkes görsün. Ben kendimi kurda da kuşa da yem ettirmem. Bu

videolar, önümüzdeki yıllarda da on yıl sonra da on beş yıl sonra da bu ülkenin televizyonunda, internetinde yayınlanacak. Biz, bunun için bir mücadele veriyoruz.

LALE ŞIVGIN: Aslında facebook, o paylaşım sitelerinden yalnızca birisi. O kadar çok mecra var ki artık...

NİHAT GENÇ: Özür dilerim. Rüyalarında göremezler. Orada her gün manşete bir adam çekiyorlar. Her gün manşete adamlarını çekiyorlar. Ben, bırakın manşeti, bulmacanın alt sayfasına bile bir şey yazdım mı? Yazmadım. Manşete çektiklerinin üye sayısı kaç? Üç bin yahut dört bin. E, ben? Seksen beş bin. Durdurmaya çalışıyorlar yüz, iki yüz bin olacak diye. Bir yazar bu kadar üye sahibi olabilir mi, bu kadar takipçisi olabilir mi diye. Oluyor işte. Yani sizin ekranlarınıza ya da sizin gazetelerinize de ihtiyacımız yok. Sizin takdiminize de reklâmınıza da ihtiyacımız yok. Ama susturulduğumuz zaman sessiz kalıyorsunuz. Sorarsan bu adamlara, kamu yayıncılığı yapıyorlarmış. Bunları da halkımız duysun ve bilsin. Her yerden, her şekilde. Neyse, konularımız var onlara girelim.

LALE ŞIVGIN: Evet, çok sıcak gelişmeler var. Ergenekon'a geleceğim ama ondan öncesinde geçtiğimiz haftalarda yine ondan önemli birtakım dış politikaya ilişkin gelişmeler oldu. Putin buradaydı ve biliyorsunuz önemli bir anlaşma imzalandı ve gazetelerde tarihi anlaşma manşetiyle yer aldı. Enerji alanında bir işbirliği söz konusu olacak gibi görünüyor. Nasıl yorumluyorsunuz siz bu gelişmeyi?

NİHAT GENÇ: Bunu, ben yıllar önce, altı yedi yıl önce, televizyonda yaptığım bir konuşmada Türkiye'nin üstünden, böyle çapraz, İsrail'e, Yunanistan'a doğru, Batıya doğru, her tarafından petrol boru hatları geçecek ve bu boru hatları üzerinden siyasetler oluşturulacak dedim. Bu yavaş yavaş oldu. Buradan Batıya bir hat gidiyor, onlar başka bir hat kullanalım diyorlar. Hepsi kullanılacak. Ve bu anlaşmalar,

önümüzdeki yıllarda devam edecek. Fakat bundan üç yıl, dört yıl önce, o Rusya'ya, Putin'e öyle dalga geçerek bakan, küçümseyerek bakan o yandaş medya diyelim, bugün, "büyük anlaşma, büyük işbirliği" diyor.

Programınızda güzel dile getirdiniz, dün bunu söyleyenler, bugün anlaşan kendileri olduğu için Putin'i de dolayısıyla övüyorlar. Bu anlaşma, enerji politikası filan uzun sürer fakat Putin üzerine birkaç cümle söylemek istiyorum. Rus tarihini, Rusya'yı ortaya çıkartan, hatta Rus İmparatorluğu'nun ilk roketi Korkunç İvan'dır. Ondan sonraki Deli Petro'dur, ondan sonraki de Katherina'dır. Bu üç büyük isim, Rusya'yı, Rusya yapmıştır. Ve şimdi Putin. Korkunç İvan, Deli Petro, Katherina. Lenin'le Stalin'i geç, onları arada geç. Ve şimdi de Putin. Putin, Rus tarihinde böyle çok büyük bir dönemeci geçmek üzere. Hatırlayın, bundan on yıl önce, bir dolara fahişelik yapan Rus kadınlarının hikâyeleri, Doğuda ve Batıda, her yerde söyleniyordu halkın içinde. Artvin'in köylerinde bile oteller kurulmuştu. Fakat Putin geldi ve Rusya'yı yeniden bir dev haline getirdi. Bu büyük devlet adamının ülkesini nasıl on yıl içerisinde bir dünya devi haline getirdiğini Türkiye halkı bir izlesin, görsün.

Tabii bunu söylerken de utanıyorum tabii bu toprağın, Rus işgaline maruz kalmış, muhacereye gitmiş bir ailenin çocuğu olarak. Tayyip Erdoğan Bey'in sekiz dokuz senede yaptığı bir tek güzel şey varsa o da böyle bir devlet adamının elini sıkmış olmasıdır. O adamın elini sıkarken, bu adamın Rusya'yı nereden aldığını ve nereye götürdüğünü birazcık olsun düşünmesini isterim. Böyle tarihin en kötü dönemlerinde, "Rusya düştü" dediğimiz dönemlerde Rusya'yı ayağa kaldıran bir büyük adam çıktı? Demek ki çıkartabiliyormuş Rusya. Buna herkesin dikkatini çekmek isterim. Rusya, on dört, on beş ve on altıncı yüzyılda Türklerin elinden, Kazakları aldı, en büyük sihirbazlıkları budur. Kazakları aldılar ve Kazaklarla büyük bir imparatorluk kurdular. Karadeniz'i

elimizden aldılar. Karadeniz bir Osmanlı gölüydü. Karadeniz'i elimizden almalarının sebebi de Kazakların, Rusya'nın askeri olması. Onu gördüler. Çok sonra dünyada evrensel bir fikir büyüdü Karl Marks'la. Ve sosyalizm. Solcu bir fikir. Bunu ele geçirdiler. Önce Kazaklar. Sonra bu sol fikir. Ve bugün de dünyayı yöneten başka bir şey çıktı ortaya. Gazı da şu anda en iyi kullanan Ruslar. Demek ki üç yüz yıl önce Kazakları, yüz yıl önce sol fikri ve bugün de gazı kullanarak, Rusya son dört yüz yıldır dünya devi olmayı sürdürüyor.

Hani biz, burada konuşurken, tartışırken, birbirimize giriyoruz, dalaşıyoruz, gırtlaklaşıyoruz, neredeyse iç savaş panikleri yaşıyoruz ama halkımız bir devletin, bir büyük devlet adamı nedir, Putin'i görsün. Bu, şüphesiz Putin'in orada demokrasiye karşı yaptığı şeyleri görmezden geleceğiz, orada işte oluşturduğu yapıları görmezden geleceğiz anlamını taşımaz. Ama işte devlet budur. Bir dönem Kazakları, bir dönem sol fikri, bir dönem de gazı kullanarak liderliğini sürdürüyor. Putin gerçekten, tekrar edelim, Rus tarihine can veren, yön veren, önce Korkunç İvan, sonra Deli Petro, sonra Katherina'dan sonra Lenin'i ve Stalin'i geçin diyorum, imzasını atmış büyük bir devlet adamıdır.

Genç çocuklar ve halkımız, olaya böyle baksınlar. Bu enerji savaşları artık günümüzde sürecektir. Türkiye'de böyle çapraz, her taraftan bu boru hatları geçecektir. Çünkü Avrupa'nın bu enerjiye ihtiyacı vardır. İsrail'in, Lübnan'ın vardır. Bu anlaşmalar biraz o tarafa dönük, biraz bu tarafa dönük devam edecektir. Bunun merkezidir önemli olan. Türkiye'de petrol şuradan geçmiş, buradan geçmiş, bunların kavgasını görüyorum, bunlar bana çok komik geliyor. Merkezi neresidir? Türkmenistan'dır, Azerbaycan'dır. Yani oralara dair çok köklü siyasetler yapmaktır aslolan. Şimdi Rusya gitmiş, Azerbaycan'ı ve Türkmenistan'ı sıfırdan kaldır-

mış, almış yani. Oralardan siyaset yapmak lazım. Bunları da satır aralarında söylememiz lazım.

LALE ŞIVGIN: Orada aslında sizin hatırlattığınız haber önemliydi. Murat İde imzalı bir haberdi. Diyordu ki "Avrasya'yı göz ardı etmeyin işte işbirliği ve yatırımlarda. Avrasya ile beraber olun diyenler aslında şu anda Silivri'deler." Ama bugün sizin de belirttiğiniz gibi Rusya ile yapılan işbirliği tam tarihi bir anlaşma, müthiş bir dönüm noktası şeklinde sunuluyor. Bunu da sanırım anlatmakta fayda var. Enteresan bir gelişme. Diğer taraftan Ergenekon'daki gelişmeleri nasıl değerlendiriyorsunuz. 3. Perde açıldı, 3. İddianame açıklandı.

NİHAT GENÇ: Üçüncü perde diyorsun. Üçüncü perde, son perde gibi bir tiyatro deyimi. Birinci perde, ikinci perde, üçüncü perde. Tiyatroda en fazla üç perde olur. Yani bazılarında daha fazla olur da yani klasikleşmişi bir perde, iki perdedir. Bu tabii çok perde devam edecek bir şeye benziyor. Bu, Silivri perdesi. Silivri Tiyatrosu. Bunu hep birlikte izleyeceğiz önümüzdeki yıllarda nereye gider, ne olur diye. Fakat tiyatro olduğu kesindir. Burada başka bir şey var. Bu dava artık halkın vicdanından ve gözünden düşmüştür. Fakat medyada ısrarlar var. Medyada birtakım yazarlar, bunu yalnızca yandaş medya için söylemiyorum, hani başka medyalarda da hakim dediğimiz medyada da insanlar henüz kararlarını vermemişler zihinlerinde. Buradaki insanların da bir şekilde yalan yanlış da olsa, hukuk dışı da olsa dövülmesinden rahatlık duyuyorlar. Onlar da bu hengâmede gitsin, bir sel gelmiş, onu da götürsün diyorlar. Biraz olaya böyle iki arada, bir derede bakıyorlar.

Buradan söylüyorum: Bu davaya, böyle "ya ne yapalım", "ya işte olur böyle şeyler" diye bakan herkes, Van'daki bir mühendisten, Konya'daki ilçe başkanına, Ege'deki bir çiftçiye kadar herkes bu davadan sorumludur. Burada Türkiye tarihinde görülmemiş, büyük, hukuk dışı, diktatörce, Gesta-

poca işler yapılıyor. Buna karşı herkes, evimizdeki anneden, sokağımızdaki çöpçüden, il, ilçe başkanları, bütün partiler, herkes sorumludur. İşte böyle oldu diye sessizce izleyerek, kimse geçiştiremez.

Türkiye'de bugünlerde moda olan bir laf var: Gitti, gidiyor. Ne gitti? Ne gidiyor? Halk. Türkiye. Anayasamız. Değil mi? Bunlar gitti ve gidiyor. "Gidiyor mu" lafı, Türkiye'nin şu an manşetlerinde. Büyük bir panik, büyük bir telaşla söyleniyor. Yazarmış, edebiyatçıymış, gazeteciymiş, çiftçiymiş. Hiç kimsenin izleme hakkı yoktur. Bu saatten sonra izleme bitmiştir. Anlaşılan, anlaşılmıştır. Herkes bu saatten sonra kendi gücünce siyasal, sosyal ve hukuki gücünce, kimse işte, köylü iki komşusu, ilçe başkanı öbür partilileriyle görüşerek, herkes bir şekilde buna müdahil olacak.

Sizin aydınlarınız, sizin yazarlarınız bir şekilde burada yok ediliyor. Paramparça ediliyor. Sıkıştırdılar sizi. Yalanlarla, mühimmatlarla, tertiplerle, komplolarla. Herkes taraf olacak. Şimdi bakıyorum, birtakım yazarlar, birtakım yerler, ya işte onlar hengâmede gitsin iyi olur gibi şahsi dostlukları yüzünden sessiz kalıyorlar ya da timsah gözyaşı döküyorlar. Bütün bunların hesabı görülecektir. Bütün bunların hesabı dökülecek bir gün. Bakın bundan sonra önümüzdeki kırk sene, elli sene içinde, bu davaya müdahil olmayanların siyaset yapma şansı kalmamıştır. Çünkü herkese şu denilecektir: Neredeydin kardeşim? Türkiye'yi sökerlerken, Türkiye'yi yıkarlarken, Türkiye parçalanırken, Türkiye'deki yazarına çizerine iftiralar atılırken, siz neredeydiniz? Bugün izlemekte olan, bugün seyretmekte olan, bugün bana ne diyen herkesin, elli sene, çocukları dahil, siyaset yapma ya da bir şeyler yapma hakkı ellerinden alınıyor.

O yüzden yarınki Türkiye'den umutlarınız, beklentileriniz varsa, bir şeyler söyleyecekseniz, siz değil, çocuklarınız söyleyecekse, bu sürece müdahil olmak zorundasınız. Şöyle müdahil olunur: Dünyanın en büyük gücü halktır. Halktan

daha büyük bir güç yoktur. Halkımız kendi arasında bu davanın, bu ithamın, ne kadar büyük haksızlık oluşturduğu, küçük sosyal ortamlarında, eczacı eczacı derneğinde, çiftçi çiftçi derneğinde, anne komşusuyla, öbürü cami önünde, herkes her şekilde, Türkiye'nin yıkılmakta olduğunu, bütün kurumlarının çok büyük bir felaketle karşı karşıya olduğunu, birbirlerine kibarca anlatacaklar. Artık onlara ulaşacak kurumlar ortadan kaldırıldı. Onlara ulaşacak televizyonlar kaldırıldı, yazarlar, dergiler kaldırıldı. Artık mesajı alacağı kadar almıştır Konyalı, Adıyamanlı, Nevşehirli. Artık bu kadardır mesaj! Artık herkes kendi bulunduğu konumun hukuki olarak, sosyal olarak siyasi olarak, kültürel olarak, bulunduğu yerde bunun mücadelesini verecek. Dergisi, interneti, gazetesi, komşusuyla görüşerek.

LALE ŞIVGIN: Yani toplumsal...

NİHAT GENÇ: Bu büyük bir halk gücüne, miting olarak demiyorum, bu vicdan, büyük bir halk gücüne dönmek zorundadır. Bu, halkımıza tane tane anlatılmak zorundadır. "Ben seyredeyim de izleyeyim de bunları da zaten sevmiyordum da." Bana sorarsan ben de oradaki kimseyi sevmiyorum ki. Bu, sevip sevmeme işi değil. Bu, haksızlığın yanında mısın, değil misindir? Bu, bir zulüm ortaya koyulurken neredesindir? Dünyada en kötü şey, dayak yiyen bir insanı seyretmektir. Hiç kimse, hiçbir insanoğlu, dayak yiyen bir insanı seyredemez. Hele bizim kültürümüzde birisine gelip de dayak atacaksın sen, seyredemez. Ömür boyu bunun kâbuslarını görürsün, ömür boyu bunun ruh hastalıklarını yaşarsın, psikopatlıklarını yaşarsın. Gözünün önünde bir çocuğu dövüyorlar ya da bir kadını dövüyorlar ya da bir adamı dövüyorlar.

Hiç kimse seyirci kalamaz. Dövülüyor! Sen, "seyirci kalacağım" diyorsun. Yaşama şansın yoktur. Hiç yoktur. Bütün radyolar, televizyonlar, dergiler, gazeteler susturulmuş. Büyük bir yayın ve propagandayla ithamlar, mühimmatlar,

büyük bir tertip içinde günbegün ekranlarda çoğaltılıyor. Orada tutuklanmış, belge suçlamasıyla tutuklanmış insanlar, mağdur bir şekilde dilekçe üzerine dilekçe veriyor ve kendi haklarını savunacak ekran bulamıyor, gazete bulamıyor, halkımız bunları görsün. Ve halkımız bu duyguyu içinde büyütsün. Ben, size söylüyorum, Doğuda ve Batıda halktan daha büyük bir güç yoktur. Halkımız bunu kendi zihninde, kendi kafasında tartacak. Kahvesinde, ailesiyle, çocuğuyla, arkadaşıyla, bu fikri kendi içinde pekiştirecek. Bir duvar olacak, bir çelik olacak. Bu büyük bir istiladır, büyük bir işgal planıdır.

LALE ŞIVGIN: Evet. Aslında medyada zaman zaman yer alıyor. Son duruşmada yaşananlar, Mustafa Balbay, 28 Temmuz'dan bu yana Silivri Cezaevi'nde elektrik kesintilerinin çok sıklıkla yaşandığını, çok az sürelerle elektrik verildiğini söyledi. Çok sıkıntılı süreçler geçiyor, anlaşılan o ama ne kadar da olursa olsun gazetelerden ya da medyadan bunu takip etmekle gerçekten o duruşma salonunda yaşananları birebir görmek çok farklı. Ben, son duruşmayı yerinde, Silivri'de izledim ve gerçekten izlerken zaman zaman tüylerimiz diken diken oldu. Mesela bir an vardı, onu yazdık, daha sonra ekranda da söyledik ama bir de bu konuda sizin yorumunuzu almak istiyorum. Hakim soruyor, sanık sandalyesindeki gence, 24 yaşında. 1985 doğumlu bir genç var. Diyor ki "Bir önceki duruşmada yoktunuz siz, neredeydiniz, neden gelmediniz?" O genç, ne cevap verdi biliyor musunuz? "Operasyondaydım Hakim Bey" dedi, "Ben, Hakkari Yüksekova'daki Tugay Komutanlığı'nda görev yapıyorum ve geçen duruşmada operasyonda olduğum için gelemedim."

O genç, o teğmen, öyle bir duruma düşürülüyor ki orada neredeyse operasyonda olduğu için özür dileyecek. Böyle bir mahcubiyet içinde. "Dağda, terörle mücadele ediyordum, bunun için gelemedim." O cevap, aslında o kadar anlamlı ki o salonda hakikaten herkesin tüyleri diken diken oldu, bütün

herkesin ama diğer taraftan bakıyorsunuz, orada terörle mücadele eden asker, Ergenekon marifetiyle aşağı indirilirken, dağdaki bebek katilleri de birtakım açılımlarla indirilme çabası içinde. Bu, çok zor bir çelişki değil mi, üzerinde konuşması zor değil mi?

NİHAT GENÇ: Halkımız da ibiş değil, eşek değil. Olup biten her şeyi görüyor. Yani bizim burada fazladan bir şey eklememizle, yorumlar getirmemizle çok da pekişecek bir şey değil. Çok açık, çok net bir şeydir bu. Saldırının, işgalin, istilanın, iftiraların, ithamların, diz boyu ve nasıl büyük bir şekilde gerçekleştiğini gösteriyor. Halkımız bunları çok net bir şekilde görüyor. Halkımız bunları beynine kaydediyor. Kafasına, hafızasına, hatıralarına kaydediyor. Ve bileniyor, sandıklarda bunu gerçekleştirmek için. Ya da çocuklarını yetiştirirken ya da olup biteni daha ileride değerlendirmek için... Bu bir istila planıdır. Ben böyle cehennem görmedim. Bu kadar büyük bir vahşet görmedim. İnsan hakları, hukuk. Yani bütün bunlarla bu kadar dalga geçilen bir süreç. Hani Nürnberg Mahkemeleri.

Hani bildiğimiz kavgalar vardır, dövüşler vardır. İşte Rosenberg'ler, cartlar, curtlar. İşte bu Dreyfus davaları. Bunlarda bu kadar büyük şey görmedim ben. Ne söyleyebiliriz ki? Yani bu... Şimdi geldiğimiz yer, bunu çok kuvvetli ve çok sağlam söylemek zorundayım, geldiğimiz yer, halkımızın kalbidir. Halkımız anladı, anladı. Tek tek. Anne, baba, koca, karı, çoluk, çocuk, köylü, mühendis, öğrenci, Erzurumlu, Egeli. Anladı, anladı. Anlamadı, manşetimiz "gitti, gidiyor"dur. Budur yani. Bir "gidiyor" lafı, Türkiye'de dolanıyor. Türkiye'de siyaset yapmak isteyenler, bunları otursun ve düşünsünler. Halkımız "gidiyor" diyor. Giden nedir? Nereye gidiyor? Kim götürüyor? Neyi götürüyor? Ben bunların Türkiye'de şu günlerde gördük ki Türkiye'de gitmekte olan şeyler, Türkiye'nin her şeyidir. Nefesidir, soluğudur, mutluluğudur, kardeşliğidir, huzurudur

ve Cumhuriyet'in büyük değerleridir. Ben, hep şunu kendi kendime söyledim, bu köylü çocuklarımız vardı Kars'ın dağlarında, otuzlu kırklı yıllarda. Okulları on beş kilometre ötedeydi ve bunlar koşarak okula gidiyordu. Fakat okula giderken o balçığın içinde, o çamurun içinde, o kara lastiklerle, şarkılar söyleyerek, marşlar söyleyerek gidiyorlardı. Belki de okula giderken yedikleri tek şey, ağızlarına alıp emdikleri bir kuru kayısıydı. Ve bu çocuklar o şartlarda okudular. Bu ülkeye hakim oldular, bu ülkeye mühendis oldular, yargıç oldular. Ama büyük bir neşeyle, büyük bir ideali Türkiye'ye yaşatmak istediler. Yurttaşlık. Etnik ve dini kökenli değil, hepimizi eşitleyen bir yurttaşlık anlayışıyla. Nasıl yokluk yaşadılar, nasıl sıkıntı yaşadılar?

Ben, size şöyle hakimlerimizi söyleyeyim, Kars'ın dağından, Van'ın dağından gelmiş, Yargıtay Başkanlığı yapmış insanlar. Otuz yıl görev yapmış insanlar. Otuz yılda birtakım elbisenin ilk on beş yılı dışını giymiş, ikinci yarıda, tornistan dediğimiz, ters düz ederek giymiş. Yani otuz yılını birtakım elbiseyle yaşamış yargıçları var Cumhuriyet'in. Hakimleri var. Mumla, evet, gerçekten mum ışığında çalışmış, köylerinde, odalarında imkânları olmayan, okulu otuz kilometre ötede. Böyle okuyarak yetişmiş Cumhuriyet'in hakimleri.

Şimdi bakıyorsun, nerede bu hakimler? Nerede bu yargıçlar? Nerede bu okula şarkıyla, marşla giden, büyük bir yurttaşlık sevinciyle giden, ayrım gayrım demeden, ülkede yargılayacak, adalet bulacak, bu sevinçle büyümüş, bu yargıçlarımız nerede? Bunu görüyorum ve diyorum ki artık hepimizin içinde bir ses yükseliyor. İnsanlarımız bu sesi gittikçe yükseltiyor. Biz, Cumhuriyet'imizi geri istiyoruz. Bakın bütün öğretmenlerimiz, düz liselerden kaçtı işte. Manzarayı görüyorsunuz. Düz devlet liselerinden. Cumhuriyet liseleri ahıra döndü, ahıra. Ahıra döndü. Genel tuvaletlere döndü. Derme çatma. Türkiye'nin en kötü yapıları, Cumhuriyet lis-

eleridir. Hepsi vakıf, özel okullara kaçtı gitti öğretmenlerimizin. O bir mütevazı maaşıyla yaşayan öğretmenlerimiz kalmadı. Bir ideal, bir ülkü, bir çocuk yetiştirme... Bu Cumhuriyet'in bu öğretmenleri yok oldu. Cumhuriyet'in, o güzel hakimleri, yok oldu bunlar. Neredeler? Bu dönemde hepten yok oldular. Biri bir partiye gitti, biri bir cemaate gitti, biri bir holdinge gitti, biri bir özel vakıflara filan gitti. Buradan hep beraber bağıralım ve soralım: Nerede? Cumhuriyet'in hakimleri nerede? O yoksullukla büyümüş, bir kayısı kurusunu emerek büyümüş kayısı kurusu gibi çocuklar hakim oldular ve bu ülkenin ellili, altmışlı, yetmişli yıllarında, az da olsa böyle bir Cumhuriyet'in ışığı oldular, adaletin ışığı oldular.

Şunu, buradan bağırıyorum: Biz, Cumhuriyetimizi geri istiyoruz! Biz, hakimlerimizi geri istiyoruz. Biz, o tertemiz öğretmenlerimizi geri istiyoruz. Biz, o çalışkan mühendislerimizi, Sivas'ın dağından, Konya'nın ovasından gelmiş, yetişmiş o mühendislerimizi geri istiyoruz. Dikkat edin, herkes birinin adamı oldu. Yani bunlar böyle bir yurttaşlık, ayrım gayrım gözetmeksizin hizmet etmekten çıktılar, bir partiye hizmet etmeye, bir cemaate hizmet etmeye, bir holdinge hizmet etmeye, bir yayınevine, bir medyaya hizmet etmeye dönüştü. Yer gök bunları yazsın. Balkonlarımıza, sokaklarımıza, mitinglerimize, yakalarımıza, bulunduğumuz her yere bunu asıyoruz. Biz, Cumhuriyet'imizi geri istiyoruz! Cumhuriyet'in o güzel, tertemiz, yoksul o hakimlerini geri istiyoruz. Öğretmenlerini geri istiyoruz. Bunlar olmadan, ayrım gayrım demeden, bir eşitlik, bir adalet, bir yurttaşlık fikrinin oluşması mümkün değildir. Değildir! Bunun bir mantığı yoktur. Tertemiz insanlar olacak. Tertemiz insanlar olmadan, bu ülkeyi yönetemezsin! Yönetemezsin, kardeşim.

Adamın biri gül yetiştiriyormuş. Öyle bir hırsla gül yetiştiriyor ki gidiyor bakıyor komşusu daha çok yetiştirmiş, o

da daha çok yetiştirmek istiyor. Gidiyor formüllerini buluyor, daha çok gübre, daha çok potasyum. Ormanı kesiyor, ormanlık yerlere yapıyor sonra komşusu. O da "ben de ormanları keseyim, orada gül yetiştireyim" diyor. "Öbür tarlalarda da gül yetiştireyim" diyor. Yani teknik, teknolojiyi kullanarak, daha çok, rantabl gül yetiştirmek istiyor komşusu... Adamın biri gelip bir gün diyor ki ona, "Sen, gül yetiştiriyorsun ya. Hırs mı yetiştiriyorsun? Şehvet mi yetiştiriyorsun? İştah mı yetiştiriyorsun? Sen, dünyayı istila mı etmek istiyorsun?

Sen, bir gül yetiştiriyorsun. Gülün bir tanesi kendi güzelliğini sana gösterir. Birkaç tanesi sana gösterir. Gülü de böyle bir istila anlayışıyla, bir hırs anlayışıyla yetiştiriyorsan, sen, gül yetiştiremezsin. Bu, çiçektir. Çiçeği, sen, başka bir duyguyla yetiştireceksin. Çiçeği yetiştirirken gübrenin kalitesini, teknolojinin üstünlüğünü düşünürsen gül yetiştiremezin. Gül, duyguyla yetişir. Güzellikle yetişir."

Eskiden anneleriniz, sizin de mutlaka evinde saksıyla ya da bahçesinde çiçek yetiştirirken ne derlerdi? "Senin elin uğurludur, sen dik." Bazı kadınlar, "elin uğurlu" diye bize gelirlerdi, annemi çağırırlardı. "Hanım, senin elin çok uğurlu, bizim çiçeği de sen ek." Elin uğurlu olacak. Yüzünde bir tebessüm olacak. Dünyaya bir bakışın olacak. Niyetin iyi olacak. Yoksa bu gübrenin kalitesiyle, çok, çok, çokla alakalı bir şey değildir. Bu, bir güldür nihayetinde.

Şimdi bakıyorum, gül yetiştirmiyorlar. İstila için, işgal için militan orduları yetiştiriyorlar. Çiçek başka bir şeydir. Çiçek için elinin uğurlu olması lazımdır. Söyler misin, şu ülkede siyaset yapanlardan eli uğurlu bir insan kaldı mı? Bir tane uğurlu, eli uğurlu bir insan kaldı mı? Hepsi uğursuz insanlar bunlar. Bunlar gül, çiçek, çocuk, gençlik, gelecek, umut, bunları yetiştiremezler. Gül yenmez. Gülü yiyemezsin, meyve vermez. Bununla karın doyuramazsın. Bu ayıptır. Gülü, sen, yanından geçerken görürsün. O kadar. Güle ba-

karsın. Fakat bakınca güle, senin içinde bir şeyi kabarır. Sen şimdi bugün gidersin, Hakkari'de ya da Muğla'da köylü çocuklarını okullarında gördüğün zaman senin içinde bir şey kabarır. Yoksa o çocuklar orada büyüyecek de gelip işte senin banka kredilerine, bankana para koyacak, seni zenginleştirecek değil. Sadece o çocuklar mutlu olursa, sen de onları uzaktan göreceksin, senin için kabaracak. Mutlulukla kabaracak. Ne güzel. Hakkari'nin, Muğla'nın çocukları okuyorlar, okula gidiyorlar, neşeyle şarkılar söylüyorlar, ülkelerini öğreniyorlar, dağlarını, taşlarını öğreniyorlar. Yarın güzel çocuklar olacak, bölüşümden, dayanışmadan yana, kardeşlikten yana mühendislikler yapacaklar. Bunları uzaktan görürsün, ruhun kabarır, çiçeğin sana vereceği budur. Çiçek gibi çocukları görürsün, ruhunda bir kabarma meydana gelir.

Ama bunlar böyle değil. Bunlar her tarafta, bunlar bizim bankamıza, bizim kasamıza, bizim siyasetimize nasıl köle olur? Nasıl bir işgal ordusu haline getirilir, nasıl militan ordusu haline getirilir. Değil mi, böyle bakıyorlar artık, herkese ve her şeye? Gül yetiştiremeyeceksen, çiçek yetiştiremeyeceksen, sen niye siyasetçi oldun ki? Yani bütün ülkemiz çalışacak, bütün çocuklarımız çalışacak, senin holdinglerini zengin etmek için mi? Bize tertemiz, eli uğurlu, çok temiz, gül yetiştirecek insanlar lazım. Ama bunları göremiyoruz. Hele bugünlerde hiç göremiyoruz. Benim üzüntüm odur. Büyük bir cehenneme döndürdüler. Cezaevlerini, mahkemeleri, yargıyı, hukuku.

Bugün, büyük bir cehennemden söz ediyoruz. Yani cehennem sahnesi gibi bir tiyatro açılıyor orada. İnsanların hakları, hukuku ellerinden alınmış. Her türlü kötülük yapılıyor. Bu, bir cehennem sahnesidir. Bu cehennem sahnesi herkesi ürkütüyor. Yani bu vahşiliği görüyorsun, kötülüğün büyüklüğünü görüyorsun. Konuşma renklensin diye değişik şeyler söylemek istiyorum. Uzay filmleri diye bir şey vardır.

Uzay Yolu'yla başlamıştır. Uzay filmlerinde, uzayın içinde yıldızların ve gezegenlerin arasında uzay yolunda insanlar gider. Diyelim ki Kaptan Spock gider, başkaları gider. Giderken acayip yaratıklar görürler. O yaratıkların hepsi de dünyayı yok etmek isteyen kötüler. Niye öldürüyorsunuz o insanları? Bunlar dünyayı yok etmek isteyen kötülermiş. Bütün tema da budur. Mesela şöyle bir tema yoktur. Jüpiter'de altın madeni var, Ay'da petrol bulundu, Mars'ta hazineler ve defineler var. Hep diyor ki bir kötü adam, bu adamlar kötüymüş ve bu adamları öldürmemiz lazımmış. Oysa geleneksel macera filmlerinin hepsinde Bin Bir Gece Hikâyelerinden, modern Amerikan macera filmlerine, defineyi bulmaya gider ve diyelim bir madeni ele geçirmeye, elması, madeni ele geçirmeye çalışırlar. Bunu ele geçirmeye çalışırken de birtakım engeller çıkar. Birtakım adamlar onu vermek istemez sana. Kötü adamlardır bunlar. Niye? Definenin önünü kesiyorlar. Mesela bizim masallarımızda, definenin önüne yılanlar çıkar, kara böcekler çıkar, defineyi ele geçiremezsin. O yüzden o yılanları öldürmek zorundasın. Ama o yılanları öldürmenin bir maksadı var. Niye? Mağaranın ağzında durmuş yılan, içerideki defineyi sana vermiyor. Ya da bu Amerikan filmlerinde, define filmlerinde adam işte Hindistan'a gidiyor, define bulacak ama kötü adamlar engelliyor. Niye öldürüyorsun adamları? Elmas madenini engelledikleri için ama uzay filmlerinde böyle bir şey yok.

Uzay filmlerinde peşinen kötü. Peşinen diyor ki "bu adamlar dünyayı ele geçirmek istiyor." Peşinen kötü. Niye kötü olsun? Jüpiter'de bir adam çıkıyor, kötü. Mars'ta bir adam çıkıyor, böyle sümük gibi akmış suratları var. ET gibi adamlar var eciş bücüş, bunların hepsi kötü. Eğer kötülerin hepsini öldüreceksek, bizim mahallede bin tane kötü var. Her şehirde bir sürü kötü vardır. Burada da var, orada da var, orada da var. Kötü imgesi başka bir şey. Bugün işte bunu siyasetimize döktüğümüz zaman Amerika diyelim Afganistan'da, Irak'ta, bu ülkelerin, kıtalarını, coğrafyalarını bü-

küyor, bombalıyor. Niyeymiş efendim? Kötü. Ya niye kötü bunlar? Kötü bunlar, dünyayı ele geçirmek istiyorlarmış. Hayır, bunlar dünyayı ele geçirmek istiyor cümlesi burada yanlış. Burada sen bir şeyi bizden saklıyorsun. Afganistan'da madenler var, Irak'ta petrol var, sen de bu madenlere girmek istiyorsun, bu petrole girmek istiyorsun ve birileri bunun önünü tutuyor. Bu, Irak'taki direnişçiler olabilir, Afganistan'da başka bir güç olabilir. Ve o yüzden bu insanlar seninle savaşıyor. Ama sen bir defineye ulaşmak için değil, onları peşinen, kendi siyasetinle kötü adam ilan ediyorsun. Kötü, kötü, kötü, kötü, kötü... Birtakım adamlara, Iraklı, Afgan, Müslüman, Arap gibi insanlara peşinen kötü diyorsun. Niye kötü bu adam? "E, kötü." Ya kardeşim, niye kötü? Kafada bir kötü imgesi var.

Şimdi Türkiye'de de bu kötü imgesiyle bazı yerlerde çok üstüne düşülerek beyinler yıkandı. Mesela birtakım cemaatlere bu çocuklar alındı, "bu Cumhuriyetçiler kötü, Mustafa Kemal kötü". Ya niye kötü? Kötü. Çocuklar beş yaşından beri, on yaşından beri, okullarda kötü, kötü, kötü, kötü, kötü. Ya kardeşim niye kötü? Niyesi, nedeni, bir neden-sonuç ilişkisi olmadan peşinen kötü olarak yaftala. Kötü. Eğer siz siyaseti kötü düşüncesiyle yaparsanız, geleceğiniz yer soykırımdır, geleceğiniz yer vahşettir. Çünkü birtakım insanlar bunları kötü görüyor, onlar da bunları kötü görüyor. Yani nedeni, niçin kötü olduğunu anlamak zorundayız.

Biz adam gibi bir şey söylüyoruz. Bu ülkenin madenleri, bu ülkenin fabrikaları, bu ülkedeki birtakım hassas kurumlar, çok başka insanlar tarafından haksız bir şekilde ele geçiriliyor. Bu yüzden bunu engellemek istiyoruz. Bizim sebebimiz bu. Ama siz? Yok, kötü. Kötü. Bir damga, bir Amerikan damgası. Ve kötü. Bu kötü imgesi bugünkü hakimlerimize de bu yurt odalarında, bu cemaat odalarında büyümüş bu insanların da beynine yerleştirilmiş. Peşinen kötü. Peşinen kötü olunca burası da cehennem. Burada herkese de

vampir, şeytan, yarasa gibi davranıyorlar. Bunlar kötü, yarasa gibi adamlar. Adam da orada çıkmış diyor ki "Ya kardeşim, benim suçum ne?" Senin suçun yarasa olmak, onun kafasındaki imgeye göre. Senin suçun şeytan olmak. Onun kafasındaki imge o. O diyor ki "Ben, hukuk olarak sizden belge istiyorum, delil istiyorum, ben ne yaptım" diyor, bağırıyor, işte bu tiyatro sahnesinde. Adam bunun cevabını veremiyor. Çünkü on yaşından beri kafasına koyulmuş, bu kötüdür. Benzetmeler arıyoruz, hikâyeler arıyoruz, Türkiye halkı bunu daha iyi anlasın diye uğraşıyoruz. Bu cehennemi tasvir etmekte hepimiz zorlanıyoruz. Burada çok büyük bir şey var, aklın zorlandığı bir şey var.

LALE ŞIVGIN: Türkiye'yi de yoran bir süreç aslında. Çok yoruldu Türkiye. İşte son iki yıldır Ergenekon'un bitmek tükenmez dalgalarının peşinde nereye gittiği belli olmayan bir sürecin peşinde hakikaten bir yorgunluk da yok mu bir taraftan?

NİHAT GENÇ: Yorgunluktan öte enerjisi alınıyor. Yani kirli kan veriliyor. Vücutta toplardamardır kirli kanı toplayan. Şimdi vücudun atar damarlarına da kirli kan veriliyor. Şu anda bu ülkeye kirli kan veriliyor. Bu kirli kanla insanlar çok daha sertleşiyorlar, çok daha sivrileşiyorlar. Galiba amaçları da bu. Türkiye'deki fikirlerin, siyasetin aşırı uçurumlaşması ve aşırı sertleşmesi, belki de çok ileride oynayacakları başka oyunlar var, onlara bizi hazır etmek için, önce bizi bıçak gibi biliyorlar. Her gün bıçak gibi biliyorlar bizi. Sen, hukuktan bakalım, biraz şöyle bakalım desen de seni bıçak gibi bileyen bir mekanizma var orada. Bu mekanizma haberlerle, ithamlarla, iftiralarla işte kulisler, belgelerle filan seni bıçak gibi biliyor ve sert bir tarafa götürmek istiyor. Yani akıl almaz bir yere doğru geldik.

LALE ŞIVGIN: Bu bahsettiğiniz haber bombardımanı hâlâ aslında devam ediyor. İthamlar devam ediyor.

NİHAT GENÇ: Tabii şimdi dünyanın en büyük sihirbazına gitmiş demişler ki "Dünyanın en büyük sihri nedir?" "Dünyanın en büyük sihri aşktır" demiş. "Niçin," demişler "aşk dünyanın en büyük sihridir?" "Çünkü aşk, seven iki insana da yalan konuşturur." "Olsun" demiş, "birbirlerinin yalanlarına inanıyorlar." Ama aşk ilişkisi daha büyük kitlelerde, cemaatte, tarikatta ortaya çıkabilir. Üçüncü sayfa haberlerinde izlemiyor musunuz ya da çocukluğunuzdan beri bu tür haberlere rastlamadınız mı? "Kendine âşık olan insanı kötü yola düşürdü, kendine âşık olan insana hırsızlık yaptırdı" haberler her gün gazetelerde. İnsanları bir şekilde âşık ediyorlar kendilerine ve ondan sonra o insanların söylediği her yalan doğru oluyor. Her şey doğru hale geliyor.

Şimdi bu çok ciddi bir şeydir. Aşk ilişkisi kullanılıyor burada. Bir insan, bir insanı seviyorsa her şeyi yapabilir. O da bir sevgi inşa ediyor, ondan sonra onun uğuruna her şeyi yapıyor, her yalanı söylüyor. Gazeteciliği de yalan, medyası da yalan, hakimliği de yalan, her şeyi yalan haline geliyor. İki kişi aşık olursak, ben senin, sen benim yalanıma uyarsın. Bu, iki kişi arasında bir şey. Ama bu cemaat, siyaset ve tarikata döndüğünde dünyada yalanı genelleştireceği için çok tehlikelidir. Çünkü şeyh söylüyor. Şeyhin söylediği yalan olabilir mi? Artık bu yalana yüz binler inanır. Hakimler inanır, savcılar inanır, gazeteciler inanır. Ve bugün bu yalana herkes inanıyor. Amerika'da bir çocuk sormuş bir heykel sergisinde, "Ya nedir bu, bu putları yapıp duruyorsunuz, yürümez, konuşmaz, hiçbir şey yapmaz" demiş. "Valla bizim maharetimiz bu kadar. Sadece taştan oyuyoruz. Ama doğuda öyle şeyhler var ki bunları yürütüyor, konuşturuyor, bunlara nefes aldırtıyor." Bu, böyle bir şeydir. Bu sahnede gerçekten, birtakım insanlar büyük bir yalanın ortasına düştüler. Ama olan yazarlara, çizerlere ve aydınlara oluyor.

Bakın, güzel bir şey anlatmak istiyorum. Sonbaharda yapraklar dalından düşer, değil mi? Ve bu bir keder, üzülür-

sün, yaprağından düşüyor. Sevgilisinden ayrılmış gibi, ailesinden kopmuş gibi, bir hüzün, bir hazan. Fakat bir sevinç de vardır. Yaprağın ağaçtan ayrılmasında bir gizli sevinç de vardır. O yaprakları çiğnersin çünkü önünde bir bahar var, onu görürsün işte tabiatın devrini görürsün. Bir zaman fidandı, şimdi döküldü. Böyle dünyayı da dolaştırır sana varoluş olarak. Fakat aynı sonbahar bahçesinde bir kuşun ölümünü gördüğün zaman çok daha üzülürsün.

Niye yaprağa o kadar üzülmüyorsun da kuşa üzülüyorsun? Herhalde kuşun yapraktan çok şeyi vardır. Kuşun gözleri var, kuşun kalbi var, kuşun ayakları var, kuşun kanatları var. Yani kuşta ölüp giden şey çok daha fazladır. Belki de yaprağın üzerine basıp, kederli bir sevinçle yürürken, kuşun üstüne basıp yürüyemeyiz. Çünkü kuş da ölmüştür. Şöyle düşünemezsin yaprak gibi. Bunun da annesi bir başka yavrular, başkaları uçar diyemezsin yani. Yaprağı çiğnediği gibi bir kuş ölüsünü çiğneyebilen bir insan yoktur. Olmadı. Çünkü kuşta çok şey ölür. Ayakları ölür, beyni ölür, kalbi ölür, kanatları ölür. Değil mi? Kuşta ölen, giden, yok olan çoktur.

Bugün on binlerce insanımız ve yüzlerce yazarımızı öldürüyorlar. Kalpleri gidiyor, ayakları gidiyor, yazarların kanatları ölüyor, tüyleri ölüyor. Kimse konuşamıyor. Bunu Silivri için söylemiyorum. Silivri işin bir başka tarafı. Orada cidden kuş öldürüyorlar ama dışarıda on binlerce insanın... Birinin kanatlarını alıyorlar, birinin ayaklarını alıyorlar, birinin boynuna tasma takıyorlar. Ve bunları çürütüyorlar, bunları prangalıyorlar.

LALE ŞIVGIN: Deniz Feneri de konuşulamıyor.

NİHAT GENÇ: Bütün bunları öldürüyorsun. Kuşun ölümünde çok şey vardır. Bu ülkede uçan, bu ülkede doğmuş, ne bileyim, daneleriyle büyümüş, tarlaların kenarlarında yatarak, teraslarında büyümüş, damlarında büyümüş, ağaçlarında büyümüş, bu yüzlerce, on binlerce çocuğun korkuyor.

Bacaklarını alıyorsun, beynini alıyorsun, kalbini alıyorsun, uçamaz hale getiriyorsun. Çok büyük bir şey ölüyor Türkiye'de. Elmas dedin, çiçek dedin, gül dedin, annesinin bir tanesi. Değil mi? Bunları öldürüyorsun. Bunlara kimse dayanamaz. Biz hele hiç dayanamayız. Ve samimi söylüyorum, bu ülkenin kuşları ölüyor. Benim size söyleyeceğim budur. Bu ülkenin kanatları ölüyor, tüyleri ölüyor. Öldürüyorlar. Yani ölmüş bir kuşa bakışımız...

Bunu tartışmamız lazım belki de. Bir köylü diyelim, köyde yaşadığı için ölmüş bir kuşa şöyle bakabilir. Sahnede siz de çok karşılaşmışsınızdır. Bir hayvan öldüğünde köylü hemen şöyle söyler, "tüh keşke ölmeseydi, mundar oldu." Yani keşke ölmeden önce onu kesseydik. Kesseydik de eti mundar olmasaydı kuşun. Bir köylünün bakışı budur. Bu kadar insan yargılanıyor, bu kadar insan ölüyor, bu kadar insan acı çekiyor. Bu insanlar, böyle bir mundar oldu gözüyle bile bakmıyorlar. Yani bir leş gözüyle. Leş! Bunlar zavallı insanlardı, zavallı gazetelerde yazdılar, zavallı iddiaları vardı, zavallı hayatları vardı, ölmüş, gitmiş ve leş olmuşlar, ya gitsinler boş ver. Bunlar çok acıklı sahnelerdir, bunları bu ülke unutmayacak. Bizler hiç unutmayacağız. Ve burada bir umuttan, bir beklentiden değil, sadece kaydetmek için tarihin bugününde bunları söylüyoruz burada.

Trabzon Zigana Yaylası'nda sıradan bir insanımız yaşıyor, yaşlı bir amca. Bir cümleyle Türkiye'yi özetledi. Adamın özetleme gücünü de anlatmak için söylüyorum. O uçsuz bucaksız yamaçlar, çiçekle dolu yamaçlar, tepeler, işte sis, buğu içinde, bunları gösterdi, dedi ki: "Bakın, bütün yaylalara bakın. Bir tane, iki tane sığır, ya var, ya yok. Oysa eskiden, burada binlerce, karınca sürüsü gibi sığırlar olurdu. Her tarafa, nereye giderseniz gidin, binlerce sığır. Şimdi her yerde bir tane, iki tane sığır ancak vardır. Artık iş bitti. Bakın o yaylalarda o sığırlar olduğu zaman, o sığırlar bizim karnımızı doyuruyordu. Halkın da karnını doyuruyordu. Etiyle, sü-

tüyle, yağıyla. Şimdi o sığırlar yok. O sığırlar olmadığı için de başkaları karınlarını doyuruyor çocuklarımızın. Cemaatler, holdingler, başkaları doyuruyor. Türkiye budur." Eskiden halkımız bu sığırların peşinde bu yaylalara gelirdi. Bunları güderdi, bunların etinden, sütünden alırdı, yağından, etinden, değil mi? Lezzetinden. Şimdi başkalarının peşine gidiyorlar. Yaşlı bir ihtiyar. Bir Karadeniz delikanlısı diyelim, bu cümleyi söyledi. Bizim bin sayfada söyleyeceğimizi özetledi yani. Eskiden sığırlarımız vardı, onlar bizi doyuruyordu, şimdi cemaatler, medya, başkaları. Artık sığırlarımız yaylalarda yok. Köylerimizde tavuklarımız yok bizi doyuracak.

LALE ŞIVGIN: İçinde bulunduğumuz günlerde çok söylenen bir söz var, o da AKP'nin Kürt Açılımı söylemi. Bugüne kadar bir taraftan DTP'yle görüşmemişti AKP, muhatap alıp almama konusunda çok ciddi tartışmalar vardı ve DTP, terörle arasına gerekli mesafeyi koymadan biz onları muhatap almayacağız gibi bir yaklaşımı vardı AKP'nin ama Meclis Başkanlığı seçimlerinin öncesinde DTP ile kapılar açıldı, bir görüşme başladı. Sizce bu süreç nereye gidiyor? Bir Kürt Açılımı söylemi var ama gerçekten bir çözüm beklemek mümkün mü sizce?

NİHAT GENÇ: Burada tabii söylenecek çok şey var ama kırmadan dökmeden de bizim söyleyebileceğimiz birkaç şey var. Apo ifade verecek, Türk ordusu yargılanacak. Böyle bir yere geldik. Bana ne söylüyorsunuz? Apo'nun ifadesine göre, iddianameler dolaşacak, tutanaklar hazırlanacak ve Türk ordusu yargılanacak. Bu süreç herkesi utandırsın, buradan ne söyleyebiliriz ki? Bu, PKK'yla alakalı birkaç cümle söylemek istiyorum. Bizim Trabzon'da haylaz bir oğlan vardı, hırsız. Böyle her gün hırsızlık, pis, çirkin işler yapardı. Bir gün onu, caminin avlusunda gördüm. Biz namazdayız, camide gördüm. Gençlik yıllarımızda, cuma namazında. Çocuk böyle bir tövbe ediyor ama nasıl bir töv-

be ediyor. İnanılmaz yani. Her gün birine küfreder, her gün hırsızlık yapar. "Tamam, tövbe ediyorsun şaşırdım, senin gibi birisinin bu kadar içten tövbe etmesine şaşırdım" dedim. Dedi ki "Yeniler için eskileri boşaltmam lazım. Yer açıyorum." Yani çocuk bir nevi bahar temizliği yapıyormuş. Yeni günahlara yer açıyormuş.

Şimdi Amerika buradan çekilmek istiyor. Bu da üç yıl sürer. Süreceği için PKK'yla Amerika üç yıllığına ateşkes yapıyor. Bu daha uzun sürerse, öpüp başımıza koyarız, o ayrı. Lafa girmeden şunu da söylemek istiyorum, yani bu devlet, şüphesiz biz başından beri bu fikirdeyiz, bağışlayıcı olmalı. Hiç sorgu sual olmadan da affedebilmeli. Biz siyaseten de bu fikrin yanındayız. Yani affetmeli. Fakat burada aftan öte başka bir şey var. Amerika'nın bir barışı söz konusu. Amerika bir çözüm yapmaya çalışıyor. Kendisi çekilirken de kendi elemanları, PKK'sı, kendi terör örgütünü diyelim, durduruyor üç yıllığına. Bunlar da "bu üç yıl ne yapacağız" diyor. Paniğe girdiler. "Artık bu işi siyasetçi çözsün, Apo çözsün" deyip, işi havale ettiler. Amerika bunu durdurmaz.

Amerikan tarihine baktığımız zaman, Amerika'nın siyaseti ve diplomasisine baktığımız zaman, Orta Amerika'da, Latin Amerika'da, Guatemala'da, El Salvador'da, Venezüella'da, Panama'da, Filipinler'de, Vietnam'da, Irak'ta, Afganistan'da sorun çözmemiştir. Amerika hiçbir zaman sorun çözmez. Bugün gerçek bir dış politika takipçisi, gerçek bir siyaset bilimci şunu bilir, Amerika sorunları sürekli ve kalıcı bırakır. Bir gün böyledir, bir gün böyledir. Tavırlar değişebilir, mevziler değişebilir. Bugün susar, yarın canlanır, o gün başka bir şey olur ama Amerika sorun çözmez. Hem PKK hem AKP, Amerikancı olduğu için ve Amerika'dan da emir geldiği için "bu işi üç yıllığına halledin" dedi diye, tabii bunlar da iş başa düştü, bir kahramanlık yapmaya çalışıyorlar. Anlaşırlar. Niye? İkisi de Amerikancı. Çünkü bu iki

taraf da Amerikancı olduğu için bunlar aralarında anlaşırlar. Fakat bunun bir Amerikan planı olduğunu halkımız bilsin.

Burada bunlar tartışılırken çok yalan yanlış şeyler de tartışılıyor. Mesela hem de AKP'nin ağzında öyle bir tartışma zemini var ki bunu İçişleri Bakanlığı da ima etti, PKK'ya, Kürt halkı temsilciliği gibi bir rol biçiliyor. Yani bu bir imge olarak ortaya çıkıyor. Sahneye baktığın zaman böyle bir şey çıkıyor. E, zaten siz hangi anlaşmayı yaparsanız yapın PKK bunu istiyordu. Bir ideolojik terör örgütünü siz, Kürt halkının temsilcisi olarak görüyorsunuz. Yani siz, bu cümleyi ettiğiniz zaman PKK kazanacağı zaferi kazandı. Alacağı şeyi sizden aldı. Kürt halkının sözcüsü durumuna geldi. Halkımızın neredeyse yarısının annesi Kürt, yarısının babası Kürt. Bizim temsilcimiz şimdi. Annem Kürt, benim temsilcim PKK, burada bir görüşme yapılıyor. Bir de görüşmede bu yazarlara baktığımız zaman, işte Ruşen Çakır, Hasan Cemal, Oral Çalışlar'ın diline baktığımız zaman, Türk ve Kürt halkı arasındaki bir anlaşma gibi de bir imge oluşturuyorlar. Bu, baştan sakat. Böyle saçma sapan bir şey olur mu? Burada bir terör vardır, bu terör susturulacaktır. Amerika yapsın, o yapsın. Bizim de işimize gelir. Biz de bu susturmaya yardımcı oluruz.

Fakat ortaya koyulan tartışma alanına baktığımız zaman, AKP'nin, bir Kürt halkı temsilcisi olarak bunu resmettiği, çok açık. PKK yirmi yıldan beri öğretmenlerimizi öldürdü. Yani sen daha iş başlamadan, hiçbir şeyi açıklamadan mağlup olmuşsun. Sana, Kürt halkının temsilcisi ve sözcüsü konumu veriyor. Bu şekilde bir muhatap alma oyununa gelmiştir. Halkımız şunu bilsin, bu bir Amerikan oyunudur. Amerika, dış politikasında bu tür şeyleri bitirmez. Sürekli kılar, kalıcı kılar ama manevralar yapar. Bu manevranın üç yıllık olduğunu biliyoruz. Belki giderken silahları da depolayacaktır. Battaniyesini, küçük toplarını, silahlarını, hani ileride lazım olur diye. Fakat bugünlerde böyle bir şey oluyor. Ta-

bii utanç verici şeyler de var. Mesela gazeteciler devreye giriyorlar. Ya, gazeteci kapalı toplantı yapar mı? Bizim başımızın etini yediniz, demokrasi, özgürlük, bilmem ne. Gazeteciler, üstelik polis okulunda, kapalı toplantı yapıyor. Şunu herkes öğrensin, halkımız öğrensin, bir gazeteci, bir yazar, kapalı toplantı yapamaz. Çünkü onun niteliğine aykırıdır. Yazarlık niteliğine aykırıdır. Böyle bir şey olamaz.

Eğer gazeteciler, İçişleri Bakanıyla, üstelik bir polis okulunda kapalı bir toplantı yapıyorsa, onlar gazeteci değil, onlar Gestapo'dur. Ya da başka bir şeydir. Bu yazarların, çizerlerin bir anne, babası yok mu ya? Bunlara birisi mukayyet olsun ya. Dedeleri vardır bizi izleyen, kayınvalideleri vardır yani biraz mukayyet olsunlar. Gestapo'luk yapıyorlar. Bir yazar kapalı toplantı yapamaz! "Yok," diyor, "biz gazeteciyiz, orada ne olduğunu anlatırız" diyor. Yok ya! O zaman niye içeri aldınız bu kadar adamı bir notundan dolayı? Hepinizin şimdi derin devletin çocuğu olduğunuz, derin devletin örgütüne girdiğiniz açık.

Eğer Ergenekon'da birtakım adamlar, birtakım olmayan belgelerle suçlanıyorsa, sizin belgeniz ortada. Bir derin devlet girişimi içindesiniz siz! Kapalı bir toplantı yapıyorsun devlette! Bir şey pazarlıyorsun, bir şey konuşuyorsun, bir şey planlıyorsun. Kapalı olan her şey tertiptir. Kapalı olan her şey plandır. Kapalı olan her şey tezgâhtır. Demokrasinin tarifi budur! Bunlar böyle kapalı toplantılar yapıyorlar bir de sonra özgürlük, kelebek, bilmem ne uçuyorlar. Gazeteciler artık birbirleriyle kapalı toplantı yapıyorlar. İşte beni de izlediler, seni de izlediler, telefon konuşmalarımız ortada. Doğduğumuz günden beri telefon konuşmalarımız ortada, takip altındayız. Hadi bulsunlar bir kapalı toplantımızı. Bir askerle, bir polisle, bir falancayla, bir tanesini bulsunlar! Zaten bulmuş olsalardı, çoktan ipe geçmiştik. Şimdi kendileri kapalı toplantı yapıyorlar. Neymiş efendim, Amerika vermiş emri, gelin, anlaşın, bir şey yapın. PKK da zaten silahı bı-

rakacak. Amerika emretmiş. Amerika'nın askeri bunlar. Bu söylediğim bir suçlama değil ki. Bu söylediğim bir suçlama değil. Bunlar kendilerini böyle kabul etmişler. Bunlar, şimdi bitirin işi diyorlar. İş bitmeye doğru, işten kahramanlık çıkartmaya çalışıyor. AKP de kahramanlık çıkartmaya çalışıyor, PKK da kahramanlık çıkartmaya çalışıyor.

Güzel bir hikâye anlatayım. Nasreddin Hoca bir gün üç tane bıldırcın bulmuş. Bıldırcınları getirmiş, yolmuş, tencereye koymuş, yağını koymuş, tuzunu koymuş, biberini koymuş, bir güzel pişirmeye başlamış. Bıldırcınların pişmesini beklerken arkadaşları gizlice gelmişler, tencereyi açmışlar, bıldırcınları yemişler. Yedikten sonra da hocayla şakalaşmak için üç tane canlı bıldırcın koymuşlar tencereye. Hoca, pişmiştir bakayım şu bıldırcınlara diye gidiyor bakıyor ki bıldırcınlar uçup kaçıyor. Dönüyor yukarıya, Allah'a diyor ki "Kurban olduğum Allah, tamam, anlıyorum, ölmüşe can veriyorsun. İyi de benim yağım nerede, benim biberim nerede, benim tuzum nerede?"

Burada on binlerce şehit çocuk var. Burada yüz elli milyar dolar para var. Şimdi Kürt töresinden de vazgeçmiyorlar. Bunun bir de kanı var. Bu insanlara hiç sormuyorsunuz. Bu şehit aileleri. Öğretmenleriniz ölmüş. Öğretmenleriniz... Bu çocuklara, bu insanlara, bunları temsil eden yerlere bir tane olsun soru yok. Şu anda oraya katılan, toplantıya katılan, bu işi organize etmeye çalışan, tertipleyen insanların bir tanesi, hayatları boyunca bir şehit cenazesine katılmadılar. Bir şehit cenazesine katılmadılar! Bu insanların sözcüsü olacak, ruhu olacak, seslendirecek acısını, feryadını, bir yerde konuşacak, siyasi bir konuşma yapacak insanların da hepsini içeri atmışsınız. Şehit olanlara baktığınız yok, gazi olanlara baktığınız yok, öğretmen çocukları ölmüş, onlara baktığınız yok, dört beş tane gazeteci ve Sayın Bakanımız, Amerika emretmiş, işin içindeler, sorun çözüyorlar. Apo, birtakım itiraflarda bulunacakmış, Türk ordusu yargılanacakmış. İthamlarla. Ame-

rika emretmiş. Mevzu bu. Buradan çıkacak bir netice yoktur. Bana gelsinler ve Amerika'nın çözdüğü bir şey söylesinler. Bu bir Amerikan pazarlığı olacak diye de getirip böyle Kürt halkı diye tarifler, Kürt halkının talepleri gibi tarifler yapmışlar... Halkımızın yarısının annesi Kürt. Yarısının babası Kürt. Bin yıllık bir aile geçmişimiz var. Birileri bize televizyonda Kürtlerden, Hollandalılar gibi bahsediyor. Eskimolar gibi bahsediyor. Yani annemiz Kürt ya, annemiz ya da babamız. Bizden, Eskimolar gibi bahsediyorlar. Burada yine de başından beri söylediğim şudur: Amerika, üç yıl silah bırakılmasını istiyor. Çünkü çekilirken ses çıkmasını istemiyor. Fakat burası fazlasıyla atladı. Kürt, cak, cuk, aydınlar, hepsi buradan büyük bir prim çıkarmaya çalışıyorlar. Şimdi size şunu söyleyeyim: Bu PKK üç yıl silahı kaldıramaz. Ya kaldıramaz. Amerika'ya karşı silah çekemez. Bize çekti, çeker de Amerika'ya karşı susacak. Bu üç yılını çok güzel değerlendirmek istiyor. İleride inşallah üç yıl değil de on yıl olur, kalıcı olur. Ona kimsenin itirazı yok yani. Öper başımızın üstüne koyarız. Burada bir içtenlik, samimiyet gördüğümüz zaman da bizim tavrımız değişir.

LALE ŞIVGIN: Ama bunun bir karşılığı isteniyor. Onun karşılığı Şehit Ailelerine sorulmadan yapılıyor olması zaten sorun değil mi?

NİHAT GENÇ: Amerika emretti. Hem DTP hem de şey, dünya barış ödülüne, kahramanlık için çalışıyorlar. Olabildiklerince de kahraman olsunlar. Beni düşündüren bu Hasan Cemal'lerin, Oral Çalışlar'ın, yazarların, eğer silahlar susarsa üç yıl içinde canları sıkılmadan nasıl oturacaklar? Yani canları sıkılır. PKK, Güngören'de canlı mayınlarını patlatmadan, Doğudan şehitler gelmeden bu insanların adrenalin seviyeleri düzene girmez. Bunlar yazarlıklarını, komplekslerini, kişiliklerini, psikolojilerini, PKK'nın insan öldürmesi, öğretmen öldürmesi, bebek öldürmesine göre ayar yapmış insanlar. Bu, çok önemli bir şeydir. Şimdi üç yıl sustuğu tak-

dirde, herhalde bir gün Hasan Cemal, bu sessizlik içinde öyle bir can sıkıntısından mustarip olur ki intihar eder. Bu kadar yüksek adrenalinlerini, PKK'nın adam öldürmesine, canlı bombalarına ayarlamış bu insanlar, bu üç yıl içinde ne yaparlar, nasıl yalnız kalırlar. Bu çok üstünde düşünmemiz gereken bir şeydir. İnsanlar adrenalinleri salgı yapsın ve heyecan duysunlar diye o büyük arabalara binerler. İşte tren gibi geçer, hızla iner, çıkar filan. Güngören'de beş yaşında çocukların beyin parçaları çöp kutusunda bulunduğu günlerde bu yazarların böyle adrenalin salgıları vardı. Böyle heyecanlı. Bunları bahane edip, Kürt halkı, dili yok, haksızlık gibi, olmayan şeylerle yüklenerek, kendi adrenalinlerini düzenlediler... Böyle bir hayatları oldu. Psikolojileri oldu. Kendilerini kahramanlaştırdılar yazar olarak.

Bu sorunun, böyle bir kavganın, savaşın bitmemesi için mücadele eden işte bunlardır. Bunlar bu adrenalinsiz yapamaz. Bunlar zaten bunun dışında yazı yazmamışlar. Yani Türkiye'nin ekonomisine dair, dış politikasına dair ya da normal, gündelik, öğrenci harçlarına dair, memur maaşlarına dair tek bir yazıları yok. Bunların tek yazısı, orada PKK adam öldürüyor, bunlar da PKK gizli sözcüsü olarak devlete birtakım dayatmalarda bulunuyorlar. Dayatmalarda da göğüslerini böyle kalkan ediyorlar devlete karşı güya ve kahraman oluyorlar. Bunların yazarlığı budur. Şimdi bu düştükten sonra, bu adamlar can sıkıntısından ölür. Yani çaresiz kalırlar. Bu, çok zavallı bir şeydir, önce bunlara yeni bir şey düşünmek lazım. Başka iş bulabilirler tabii. Dünyanın başka ülkelerinde, diyelim Endonezya'da da benzer terör sorunları vardır, İspanya'da da. Bunlar da kendi deneyimlerini gidip orada anlatabilirler. Böyle lunapark heyecanlarıyla. "Bizde de işte Güngören'de canlı bomba patladı, şu oldu ama ben ertesi gün gene ısrarla şunu dedim. İşte diyelim ki PKK'yı savunmaktan geri durmadım." Yani kendileri bu tecrübeleri yaşamış insanlar olarak dünya terör konferanslarında ya da panellerinde kendi lunapark heyecanlarını anlatabilirler.

Yani böyle bir yol var. Ama bunun dışında büyük medyada konumlanmış bu insanların, bu işten en çok zarar göreceğini, bu yüzden bu işi istemeyeceklerini, o yüzden "birisi bir şey desin de biz de ona yüklenelim" diye beklediklerini biliyoruz. Benim, bu insanlar şu cümleyi dürüst kullanmadıkları için, hiçbiriyle bir işim olmaz. Amerika, size emretti ve siz de harekete geçtiniz. Üç yıl da çekilecek, bu üç yılda burayı durdurmak istiyor. Tabii bunun arkasına girersek, daha uzun siyasi tahliller yaparız. Şimdi Kuzey Irak'ta on binlerce yabancı ülkelerden gelmiş petrol işçisi var. Artık burası bir dağ değil. Aşiret dağdayken, silahlanması güzel. Ona silah çek, buna silah çek. Şimdi bir şehir var, huzur, şehirleşiyorsun. Petrol şirketleri var, maden şirketleri var. Bu insanlar, Kuzey Irak'ta bir kurşun atıldığı takdirde huzur bozulacak ve oranın ticareti allak bullak olacak diye korkuyorlar. Orayı kontrol etmek lazım. Kuzey Irak artık bir dağ başı değil. Herkesin peşmerge olduğu, PKK'lı olduğu bir yer değil. Artık orada petrol şirketleri var. Bir tek silah dahi orada huzuru bozabilir. Altüst eder orayı. Artık onlar da korkuyor, huzur bozulmasın diye. Bunun uzun uzun uzun tahlillerini yapabiliriz. Ve şunu samimiyetle söyleyelim. Bu PKK da AKP de bunlar, Amerikancılar, kendi aralarında çok iyi anlaşırlar. Hiç endişe etmeyin. Bunu, bizden bağımsız, bir şeye bağlarlar. Halkımızdan bağımsız, kendileri ortak bir fikre doğru giderler. Biz böyle de desek kötüyüz, şöyle de desek kötüyüz, öyle de desek kötüyüz. Bunlar her şeyiyle Türkiye'nin istila ve işgal planı. Türkiye'ye kötü anılar ve panikler yaşatmanın arifesindeler.

LALE ŞIVGIN: Gerçekten aslında ilginç bir noktaya dikkat çektiniz. Yani birkaç gazeteci, on, on beş kişi bir yerde toplanıp bir gizli toplantıya katılıyorlar ve gerçekten de kapalı bir toplantı, gizli demeyelim de kapalı bir toplantı fakat diğer tarafta da işte Silivri'dekiler gizli kapaklı toplantılar yapmakla itham ediliyorlar. Oysaki o toplantılar da açıktı. Gerçekten çok çelişkili bir durum yok mu yani her iki süre-

cin de birden devam ediyor olması da aslında kafaları karıştırmıyor mu?

NİHAT GENÇ: Şimdi Silivri'deki birtakım hadiseleri, tekrar edelim hadi, biz de artık bu tekrarlara düştük mecburen. Çünkü tekrar eden kazanıyor, onu gördük. Silivri'de olanlar suçsa, yani suç kabul ediyorsanız, belge, oturum, bir şey görmeden, bu kapalı toplantı Silivri'de olanların hepsinden daha büyük bir suçtur. Kapalı bir toplantı çünkü özel bir toplantı. Üstelik devletle, üstelik devletin derin yerleriyle. Üstelik hiçbir açıklama yapmıyorsun. Değil mi? Orada ne tertip, ne tezgâh var. Bunlar çok daha büyük suçtur. Tabii önce şunu söyleyeyim, böyle bir sorun. Diyelim, hayal edelim yani, uçalım hani, böyle bir sorunu Türkiye'nin üzerinden kaldırdılar. Eğer Türkiye'nin üzerinden bu sorun kaldırılırsa, Türkiye'de en çok dengesi bozulacak olan AKP siyasetidir. En çok medyanın siyaseti. Çünkü medya, bütün büyük medyamız, bu soruna güç vermiştir. Bu sorunu pışpışlamıştır, bu soruna gaz vermiştir. Kendi haber müdürleri, muhabir kadroları ve yazar çerçevesiyle bu sorunu, bir Kürt sorunu icat etmek üzere çalışmışlardır.

Bunlar, buraya yerleşme şekilleri, bu büyük medyadaki, bu haber müdürleri, onların yazarları, onların etraflarındaki yazarlar, bu sorunu yirmi yıldan beri pışpışlamak, gazlamak, böyle bir sorun oluşturmak, sonra bu sorunun arkasından birtakım talepler oluşturmak için çalıştılar, sonra işte federasyon gelecek. Bunlar böyle yavaş yavaş oluyor, değil mi? Gıdım, gıdım, gıdım oluşturmak ve ülkeyi böyle büyük bir felaketle karşı karşıya bırakmak için konuşlandırılmış insanlardır. Zaten böyle, yapısı böyle. Türkiye'deki PKK sorunu, böyle bir medya yapılanması ortaya çıkardı, böyle bir medya yapılanması da hayatiyetini adrenalinden aldığı için buraya bu tür yazarları yerleştirdi. Ve haber müdürleri yerleştirdi. Şimdi diyelim böyle bir sorun, böyle bir savaş bir günde kesildi, bütün bu medyanın iptal olması lazım. Başka bir ko-

numa geçmeleri lazım. Bunlar sürekli Avrupa'yla maç yapar gibi. Artık yok. Başka bir şeyle maç yapacaklar. Bunu şöyle izah edebilirim, şimdi Anadolu'da bir gelenek vardır. Yeni gelini çalıştırırlar, çok çalıştırırlar. Yük verirler. Askeri de öyledir, yük verirler, boşta kalmasın diye. Hatta ben şöyle şeylere şahit oldum, bunu Niksar'da gördüm. Kayınvalide eve çamaşır makinesi almış fakat ambalajını açmamış. Niye? Gelinimiz tembel olur diye. Tabii gelin de orada oturuyor, akşama kadar çamaşır yıkıyor. Şimdi bu yük verme Anadolu kültüründe de var. Yani boş bırakmayayım, yük vereyim, çalıştırayım diye. Anadolu'daki insanın derdi de böyledir. Böyle kalıcı dertleri vardır. Adamın çocuğu berduştur, bir işi tutmazdır ve o dertle yaşar. Sırtında bir yük diyelim buna. Anadolu insanı böyledir. Hatta bazı insanlar, Anadolu insanının sırtındaki bu derdi de kıskanırlar.

İşte "senin gibi derdim olsa da elli yıl kafam hep orada olsa". Çünkü o dert olmasa işte adam gidecek İstanbul'da karılarla düşüp kalkacak, haylazlık yapacak, kendini kontrol edemeyecek, hani fazla kendini uçar bulacak. İnsanın sırtındaki yük, insanı biraz bağlayan bir şeydir. İnsan dengeye de bu yüküyle kavuşur. Mesela daha güzel anlatabilmek için, bizim çocuklar yuvadan geliyor ya da ilkokuldan geliyor, sırtlarda altı kiloluk çanta. Çocuğun sırtından alıyor anne çantayı, çocuk sendeliyor, düşüyor. Çünkü o dengeyle çocuk yürümeye alışmış.

Şimdi bu medya, bu PKK'nın yüksek adrenalini, talepleri ve insan öldürmeleri üzerine bir yapılanma içine girdi. Bunlar, bu dengeyle yaşamaya alışmış. Eğer siz bu yükü kaldırırsanız, işte bu yükü kaldırırken, adını da verelim, buradaki bütün bu büyük medyayı ortadan kaldırmanız lazım. Çünkü bu yapının haber kadroları, haber müdürleri, PKK terörünü pişpişlemek, meşruiyet kazandırmak ve PKK'nın bu sert terörünü siyasi taleplere dönüştürmek için yirmi yıldır oluşturulmuş bir yapı. Bu yapının artık dinamitle ortadan

kalkması lazım. Şimdi bunlar kalkmışlar, bu yükü sırtımızdan alacaklar. Alacaklarsa, göreceğiz. Kendileri hayatları boyu sinemayla ilgilenmemiş, ekonomiyle ilgilenmemiş, dış politikayla ilgilenmemiş, memur maaşıyla ilgilenmemiş, hiçbir sorunla ilgilenmemişler. Bize yirmi yıldan beri sabah akşam, sabah akşam, sabah akşam, sabahlara kadar, kudurtarak, konuşturarak, ağızlarında köpüklerle saldırarak birtakım lafları söyleye, söyleye, söyleye, söyleye bunu kabul ettirmişler. Böyle bir şeyi hepimize öğretmişler. Bize ezberletmişler. Ve biz bir gün kalktık, annemiz Kürt, babamız Kürt, biz insanlar kalktık ve şöyle konuşmaya başladık: "Ya biz neyiz? Türk müyüz? Kürt müyüz? Laz mıyız?" Bütün halkı da böyle konuşturdular. Dünyada en tehlikeli şey, en tehlikeli felaket, insanları etnik olarak konuşturmaktır. Dünyanın hiçbir yerinde etnik siyaset yaptıramazsın. Hiçbir yerinde!

Dünyada etnik ve din kökenli siyaset iptal olmuştur! Batı dışı topraklar, Orta Afrika, tarihin en büyük soykırımlarını yaşıyor. Ortadoğu, din kökenli olduğu için tarihin en büyük soykırımlarını yaşıyor. Nijerya'da bundan kırk yıl önce altı tane etnik grup vardı. Çatışa, çatışa, çatışa; konuşa, konuşa, konuşa bugün Nijerya'da kırkın üzerinde etnik grup ortaya çıktı. Bugün dünya haritasını yapamıyorsunuz. Balkanlarda Kosova ve Karadağ'dan sonra yapmaya çalıştılar. Ama Bosna'da dönüşümlü olduğu için siyaset, dünya haritasını siyasi harita yapamıyorsun. Meteoroloji, turizm haritası oluyor da... Kafkasya'da yapamıyorsun. Hâlâ itilaflı bölgeler var: Abhazya, Osetya. Niye? Etnik bir kavgayı, Kafkasya'ya, Balkanlara ve tarihlerinde bunu hiç yaşamamış Afrika'ya ve din merkezli siyaseti Afganistan'a, Hindistan'a, Pakistan'a, Ortadoğu'ya saldınız ve bunun siyasetini yapıyorsunuz.

Sizin yüzünüz Batıya mı bakıyor, kardeşim? Gazetecisiniz, bize ikide bir Batıdan örnek veriyorsunuz. Bu topraklarda yüzünü Batıya dönmüş, din ve etnik siyaset yapılmayacak. Yapılacak tek siyaset yurttaşlıktır. Dünya sağıyla soluy-

la eşittir. Bizim gideceğimiz yurttaşlıktan başka bir yer yoktur. Yurttaşlık siyaseti var. Ayrım gayrım demeden yurttaşlar hukuk karşısında eşittir. Siyasette eşittir. İmkânlarda eşittir. Siyasi partiler de bunu destekleyecek. Şimdi siyasi partiler ruhlarında hiç olmayan, karakterlerinde hiç olmayan şeylerle uğraşıyorlar. Etnik siyaset! Din merkezli siyaset! Bunlar yapılmaz. Bunun sonu soykırımdır.

Bütün örnekleriyle. Orta Afrika, Balkanlar, Ortadoğu bu soykırımların acısını çekti. İşte etrafımızda milyonlarca insan öldü. İşte bundan öldü, etnik siyaset yaptığınız için. Etnik siyaset yapılamaz. Etnik bir tarif siyasi olarak yapılamaz. Kültür olarak vardır tabii. Laz'ı da vardır, hepsi de vardır. Kültür başka, folklor başka. Ama etnik bir siyaset yapılamaz. Bir şey icat ediliyor. Adamlar geliyor işte "bizim bir dilimiz var" diyor. "Tamam, varsa bu dili verelim" diyorsun. Sonra anadilim diyorsun, kurs istiyorsun. Anadil kursla mı verilir? Anadili, anadilinden alırsın. Kursla anadil öğretecek. Yani icat etmek. İcat ediyorlar. Türkiye'de etnik kökenli bir siyaseti ve din merkezli bir siyaseti bu son işte AKP ve benzeri partiler icat ettiler.

LALE ŞIVGIN: Aslında sorun da bu işin adının konmasından başlıyor belki de. Siz etnik kökenli siyaset olmaz diyorsunuz ama tanımlanırken Kürt sorunu diye tanımlanıyor ve çözüm için de Kürt Açılımı ifadesi kullanılıyor. Belki de tanımlardan mı başlamak lazım işe?

NİHAT GENÇ: Bu tanımları koydukları zaman biz itirazlarımızı yaptık. Türkiye'de bir sürü yazar, siyasi parti itirazlarını yaptı. Ama aklı ermeyen, kafası ermeyen, böyle salak, dangalakça birtakım yazarlar, çizerler, buralara girdiler. Yok işte tanıyoruz, ediyoruz, biliyoruz. Dünyadaki bu etnik haritalardan, etnik savaşlardan, kanser hücrelerinden, soykırımlardan habersiz insanlar. Türkiye'de bir yurttaşlık siyaseti gelmiş ve oturmuştur. Cumhuriyetimiz budur. Cumhuriyet'in bu yurttaşlık siyasetini sildiler. Avrupa 1940'da tı-

kandı, 1950'ye geldiği zaman milyonlarca insan etnik çatışmalarda öldü. Almanya işte... Elli milyon ölü. Emperyalizm işini şöyle kolaylaştırdı. Nasıl kolaylaştırdı? Gidiyor bir ülkeye etnik siyaset yapıyor, gidiyor din merkezli siyaset yapıyor. Ondan sonra bunlar, biz buradan götürelim. Kendi ülkelerinde etnik siyasete müsaade ediyor mu İngiliz'i, Amerikan'ı, Fransız'ı? Ya da din merkezli bir siyasete? Asla yok! Ama Ortadoğu'ya gelince sürekli etnik bir siyaset. Beş yaşında çocuk Bağdat'ta öldürülüyor. Avrupa'nın o en büyük gazetecileri, Guardian, Independent, "Beş yaşında ölen çocuk Şii'ymiş" diyor. Sonra "Sünni'ymiş" diyor. Bakın, mezhep tarifi yapıyor. Çünkü orada mezhepten bölüyor. Kerkük'te ırktan bölüyor. O yüzden Kerkük'te öldüğünde beş yaşındaki çocuk, "Ölen Kürt'tü" diyor ya da "Türk'tü" diyor. Kim nereyi nasıl bölecekse, tariflerini ve tanımlarını buna göre yapıyorlar. Dünyada yaşanmış en büyük korku etnik korkudur. Dünyada siyaset bilimini bana bir cümleyle özetle, yüzyılımızdaki siyaset bilimini, öğrendin, okudun, ne oldu? Etnik siyaset korkusudur. Etnik siyasetten insanlık böyle çıldırdı, kafayı yedi. Milyonlarca soykırım ölüsü yirmi yıldır etrafımızda duruyor.

Yurttaş siyaseti. Hukukta, siyasette, bütçede, gelirde, bölüşümde, dayanışmada, bütün fırsatlarda herkesi yurttaş diye göreceksin. Bitti. Tabii ki kültürel çeşitlilikler, kültürel renkler, folklorik gelenekler olacak. Tabii ki bunları da devlet yaşatacak, büyütecek. Bunlar ayrı şeyler ama siyasete getiremezsin. Şimdi burada bir etnik siyasetin anlaşması yapılıyor. Etnik tarifler ve tanımlar. Bunlar kendi aralarında çalmışlar, oynamışlar, etnik, etnik, etnik, etnik! İşte gördünüz, başka ülkelere gidelim. Etnik siyaset bir diye başlıyor, beşe bölünüyor. Ya sadece Çerkezlere ait altı tane ülke var Kafkasya'da, Nijerya'da, Sudan'da, gel, hepsi değişik değişik. Kuzey Irak'ta altı sene sonra sadece Kürt değil, yedi sekiz tane etnik kökenli siyaset çıkacak ortaya. Yok biri şöyleymiş, biri böyleymiş diye. Etnik siyaset yapılmaz. Türkiye'de

biz oturalım, kalkalım, Cumhuriyet'i kuranlara duamızı edelim. Başından koymuşlar. Silah bırakacaksan, bırak. Kavga etmeyeceğiz. Tavizler de verilir. Devlet tavizler verir, geri adım da atar. Devlet görmezden de gelir. Bunların hepsine varım. Devlet her şekilde affeder, her şekilde ama devlet kendi yurttaşlık tanımını değiştirdikten sonra Cumhuriyet bitmiştir yani. Gidelim başka bir ülkeye. Siz ne yapıyorsunuz? Neyin kapısını açıyorsunuz? Bundan sonra oturacağız da Bursa'da, Bulgaristan'dan gelenlerle Bosna'da gelenlerin savaşını mı izleyeceğiz?

LALE ŞIVGIN: Peki şunu merak ediyorum: Kamuoyu ne düşünüyor? Birtakım pazarlıklar yapıldığı ortada ya da açılım, birilerine bir şeylerin sözlerinin verildiği anlaşılıyor. Kamuoyunca bu kabul edilecek mi sizce?

NİHAT GENÇ: Size kamuoyunu söyleyeyim. Artık kamuoyu derken de bu ülkenin milyonlarca mühendisi var, milyonlarca öğretmeni var ve milyonlarca da okumuş, izlemiş insanı var. İnsanların, öğretmen, mühendis olmasa da dergi ve gazete okuyarak ve interneti takip ederek bir genel kültürleri oluşuyor. Şimdi Hindistan'da duymuşsunuzdur, görmüşsünüzdür, birtakım tapınaklara çiçek sunulur. Yani Budist tapınağına giden insanlar çiçek sunar. Bizde hani kabirlere sunarız çiçek. Fakat orada bu çiçeği sunmanın da bir kuralı var. Çiçeği koklamayacaksın. Koklanmamış çiçek. Çiçeği koklarsan, sunmadan önce, o çiçek o yerin kutsallığını alır. O yüzden çiçeği hiç koklamadan sunacaksın. Bu, bizim kültürümüze de girmiştir. "Koklamaya kıyamam." "Koklamam." Yani koklanmamış olması lazım. Cumhuriyet'in birtakım değerleri var ve bu değerler koklanmamış, koklamaya kıyamadığımız değerlerdir. Daha Avrupa saçını başını yolarken, ırk savaşlarına, mezhep savaşlarına girip, milyonlarca insanı öldürürlerken, Cumhuriyet, Kars'ın dağından, Van'ın dağından, Artvin'in dağından köylü çocuklarından Yargıtay başkanı yapmış, başbakan yapmış, ordu

komutanları yapmış. Yurttaş diyerek yapmış. Bak yurttaşlıkla! Ayrım gayrım demeden. Hiçbir bölgesel farklılık, etnik farklılık demeden yapmış. Bu, bizim koklayamayacağımız bir şeydir. Şimdi bu nedir? Cumhuriyet'in en kutsal değeridir. Yurttaşlık. Hepimizin uğraşıp koklayacağımız değer, yurttaşlık değeridir. Şimdi sen gelip bunu parçalıyorsun. Bunu parçaladığın zaman peşinden, işte etrafınıza bakın, dünya tarihine bakın, son otuz yıla bakın, son elli yıla bakın, son yüz yıla bakın, etnik katliamlar ve soykırımlar, bu felaketlerle bölünmüş devletler, parçalanmış devletler, yüzlercesi gelir.

Peki, ne yapacağız? Yapacağımız tek şey şudur. Yurttaşlıktan taviz yok. Hepimiz ayrım gayrım demeden eşitiz. Hukuk karşısında. Büyük, küçük yoktur, efendi yoktur. Siyasi partilerin gücü, yoksul, sahipsiz insanlara sahip olmaktır. Çiftçiye sahip olmaktır, köylüye sahip olmaktır. Mazlum bölgelere sahip olmaktır. Hizmet gitmeyen bölgelere hizmet götürmektir. Hizmet gitmeyen bölgelere pozitif bir şey yaparak daha ucuz okullar, parasız okullar götürmektir. Git Güneydoğu'ya, onlarca, çok yüksek hakimler yetiştirecek kolejler kur, değil mi? O çocuklar çok daha güçlü çocuklar olsun. Siyaset bunu yapar. Şimdi bunları yapan yok. Ekonomiden, yokluktan, açlıktan söz eden yok, herkes bir etnik kavganın içinde. Herkes din kökenli bir kavganın içinde. Din merkezli kavga yarın nereye dönüyor? Mezhebe dönüyor. Etnik kavga nereye dönüyor? Daha da ayrışıyor. Daha başka bir yere gidiyor. Ne diyorum size? Balkanlar, Kafkasya ve Orta Afrika'ya dair harita bulamıyorsun. Girin bakın Google'a, dünyada harita basamıyorsun. İki dakikada bir değişiyor. Binlerce etnik grup birbirini yiyor. Irkmış, neymiş. Kelebek türleri gibi. Eklem bacaklılar gibi. İnsanları milli kafesler gibi böldüler, demir kafesler gibi, coğrafyaları hayvanat bahçelerine döndürdüler. Ayılar bu tarafta, tilkiler bu tarafta. Bölünmüş, ortadan bölünmüş şehir var. Şehir ortadan bölünür mü? Lefkoşa bölünmüş, Bosna bölünmüş, Ker-

kük bölünüyor, Bağdat bölünüyor, Beyrut bölünmüş. Ortadan şehri bölüyorsun. Biz niye insanız? Anlaşmak için, kardeş olmak için, dayanışmak için, bölüşmek için insanız. Başkasının kızını göreceğiz, evleneceğiz, başkasıyla pastanede, kafede görüşeceğiz, tanışacağız, kim olursa olsun. O yüzden insanız biz.

Şimdi bizim en üstün yeteneğimiz başkasıyla konuşmaktır. Başkasıyla arkadaş olmaktır. İnsanın en büyük özelliği budur. Başkasıyla aile olmaktır. Bir Afrikalıyla aile oluyorsun. Seviyor kızın, çocuğun, aile oluyorsun. İnsanın en büyük meziyeti budur. Kendinden bir dostluk, bir samimiyet gösterip, sosyalitesini artırıyor. Rusuyla, Afrikalısıyla, Ortadoğulusuyla evleniyorsun. İnsanoğlunun getirdiği bütün kültür de budur. Şehir. Şimdi geliyorsun, ne yapıyorsun? Sen Russun, bu tarafta otur, sen Bulgarsın bu tarafta otur, sen şeysin. Yok ya. Böyle şey var mı? Madem demir kafeslerde oturacaktık bu milyon çağlık kültür niye oluştu? Niye bu kadar tarih, felsefe, din ortaya çıktı? Yontma taş devrinde yaşardık. Herkes işte, yılanlar orada, fareler orada, herkes kafesinde. Yontma taş devrinde. Bir kültürün olmadığı, eşyanın yontulmadığı, heykellerin yontulmadığı, felsefelerin yapılmadığı bir arkaik mağara döneminde kalırdık. Biz, niye insan olduk? Biz tanışmak için insan olduk, konuşmak için, aile olmak için. Pazarda giderken tanımadığım Pakistanlı bir kız çıkar, evlenirim. Bunun için varım. Onu kandırırım, o beni kandırır. Aile olacaksın. Bir toplumun sosyal gücü budur. Uygarlığın sosyal gücü de budur. Sen herkese açık olacaksın. İlle de evlenmeden gitmeyelim. Dünyanın en güzel arkadaşı olur, komşun olur, dostun olur. Onun kültürünü anlarsın. O, sana kebabını anlatır, sen, ona pideni anlatırsın. Girersin, çıkarsın, arkadaş olursun. Aileden daha büyük yakınlıklar kurarsın. Bölüşürsün. Onun hastasına ağlarsın, cenazesine gidersin. Toplum böyle bir şeydir. Şimdi bir pazarlıkla şehir ortadan ikiye bölünüyor. Ya da bilmem ne bu tarafta. Ayılar burada, tilkiler bu tarafta, bilmem neler. De-

mir kafesler. Ne o zaman? Biz, insan mıyız o zaman? Bu nedir? Batılılar bize hayvan gibi bakıyor. Bunlar dalaşmasın, hırlaşmasın. Bunları ayrı ayrı kafeslere koyalım. Kafkasya'yı, Balkanları, Ortadoğu'yu ve Afrika'yı koydukları gibi. Hayır. Biz dünyada en çok karışmış milletiz. Hintli, Fars, Ermeni hepsiyle en çok karışmış, evlenmiş bir kültürden geliyoruz. Tarihimize yazıktır, atalarımıza yazıktır. Biz oturup Fatih'e dua edeceğiz. Fatih var ya, Fatih Sultan, Fatih'e dua edeceğiz. Sana şükrolsun diyeceğiz. Sana sonsuz teşekkürler. Bizi karıştırdın, bin çeşit kavimle karıştırdın diye. Selahaddin Eyyübi'sine, hepsine, bizi aile yaptın diye şükretmemiz lazım. Şimdi tam tersi. Bizi niye onunla akraba ettin, bizi niye onunla evlendirdin, vay evlendirmeseydin, biz burada ne güzel, bozulmamış, arı bir ırk olarak bilmem ne boyu olarak yaşayacaktık. Bu mu?

1980'li yıllardan sonra önce bir postmodern tartışma olarak devreye girdi, ondan sonra birtakım macera arayan, canı sıkılmış Batılı solcu yazarlar, sonra bunların ağzının içine bakan birtakım Türkiye'deki kompleksli yazarlar, buralara girdiler ve buralardan Türkiye'yi konuşa konuşa, büyük medyalarda, büyük de güçler ele geçirince, bize getirdiler böyle bir şeyi hediye ettiler ve hepsine Anadolu halkı çok sert bir cevap verdi. Bugün Avrupa medeniyetinin ders alacağı bir ders çıktı Anadolu'dan. Bu etnik tartışmayı taşımadı, büyütmedi, yanına almadı. İzmir'i, İstanbul'u, Adana'sı, Ankara'sı, almadı ya! Almadı! PKK uğraştı mı? Uğraştı, bu iç savaş için. Bu yazarlar uğraştı mı? Uğraştı. Çubuklu, Afyonlu, Kütahyalı insanların kendi öz çocukları öldü mü? Öldü. Ölmelerine rağmen, kapı komşusuna dokunmadı, bir galeyan, bir linç oluşmadı ve bu Anadolu halkı kardeşliğini bozmadı. Buradan ne çıkacak? Avrupa'nın siyaset bilimi, Avrupa'nın hukuku bunu görsün. Bu kardeşlikten bir şey çıkarsın. Yani burada bu insanlara bir kelebek türü gibi bakmaktan, eklem bacaklılar gibi bakmaktan vazgeçsin. Ve buradan bir ders çıkarsın. Başaramadılar ve başaramazlar da.

Bu tarihin bir kültürü var. Bu kültür bize şiirle gelmiş, edebiyatla gelmiş, siyasetle gelmiş. Fatihler, Kanuniler, Nasreddin Hocalar, bütün bunlar bize bir şey öğretti. İşte bu kardeşliği besledi getirdi. Dört tane yazar şimdi orada iki toplantı yapacakmış, PKK'yla görüşecekmiş, Kandil'e gidecekmiş, bütün bu bin yıllık tarihi infilak ettirecek gücü olacakmış. Bu mümkün mü?

Allah, bunu kaynaştırmış. İlahi bir aşkla kaynamış bu bir kere. Bu, kaynamış, kaynamış. Allah kaynatmış onu. Aile olup koyun koyuna girdiler. Anne oldular, baba oldular, çocuk oldu bunlar. Laz'ı, Kürt'ü koyun koyuna girdi. Allah, ilahi bir şarkı, ilahi bir duygu, ilahi bir heyecanla bunları kaynaştırdı. Cami sıralarında kaynaştırdı, bayramlarda kaynaştırdı, gelin odalarında kaynaştırdı. Değil mi? Buralarda kaynaştırdı. Sen bütün bunları hiçe sayarak konuştun bu ülkeyle. Şimdi bu ülkede her önüne gelen, silah çeken, "Söyle bakalım sen nesin" mi diyecek, on yıl sonra sana bir dil, bir kültür mü yapacak? Bu mu? Bin yıllık tarihe, bu küçücük adamlar şekil verecekler. Dört tane yazar. Medyanın gelişmesiyle bir bombardıman ele geçirip, bin yılın bu ruhsal şekline, ilahi şekline şekil verecekler. Veremezler! Tarihe karşı gelemezsin. Tarihe karşı gelemezsin! Bu yazarlar belki dokuzuncu, onuncu yüzyılda olsaydı, o günden bozsaydı, belki bir şeyler diyemezdim. O günden böyle bir şey yoktu. O günlerde gerçekten evliya gibi tertemiz insanlarımız, işin içine girdiler ve bu halkı uçurdular. Çinli geldi, senin ailen oldu, Slav'ı geldi, ailen oldu. Bin yıl bu şekil buraya oturdu. Bu saatten sonra kalkacağım, yok kimlik, yok bilmem ne konuşacağım, federasyon konuşacağım, onu konuşacağım. Bunları, bunlar konuşur, bu halk konuşmaz. Bu halkı temsil eden siyasi iktidar da Cumhuriyet'le, bir imparatorluğu yıktıktan sonra tehlikeyi görüyor, görür görmez de anayasasını hazırlıyor. "Yurttaş, herkes" diyor. Herkes yurttaş. Efendi, zengin, fakir, ağa, şeyh, bey yok. Öyle paşa maşa yok. Herkes yurttaş. Bitti. O bizim en büyük değerimizdir. Kalbimiz-

dir, koklamaya kıyamadığımız budur. Şimdi bunu parçalıyorlar.

LALE ŞIVGIN: Anayasa değişikliği çok sık gündeme getiriliyor. Acaba köklü bir anayasa değişikliği marifetiyle mi o sizin parçalamanın gündeme gelmesi ihtimal?..

NİHAT GENÇ: Bu parçalanmayı şöyle yapabilirler. Herhalde Silivri'deki yirmi kişiyi, elli yaparlar, binlerce yazarı daha içeri alırlar artık. Hatırlayın RTÜK şehit cenazelerine yasak koydu, herhalde şehit ailelerini de alırlar, gazileri de alırlar, artık kim varsa. Şimdi Güneydoğu'da savaşan komutanları aldılar. Sonra topyekûn bir işgaldir. Tabii bu işgalden sonra istedikleri gibi onu da değiştirirler, bunu da değiştirirler.

LALE ŞIVGIN: O zaman karamsar bir tablo çıkmıyor mu ortaya? Yani herkesin sanki eli kolu bağlıymış, Ergenekon marifetiyle ya da başka birtakım şekillerle, başka birtakım yollarla istenilen her şey yapılabilirmiş gibi de bir tablo çıkıyor ortaya.

NİHAT GENÇ: Türkiye siyasetinde çok temel yanlışlar var. Halkın çok güçlü bir sinesi var, çok güçlü bir telakkisi var, idraki var, vicdanı var, halk bunu toparlar. Buradan şunu kast etmek istiyorum. Bunu lütfen dinleyin. Siyaset bilimciler buradan ders çıkarsın. Şimdi insanların takvimleri vardır. Siz bir takvim yaparsınız. Dersin ki yarın saat üçte sinemaya gideceğim, akşam beşte arkadaşıma gideceğim. Değil mi? Hayat da böyledir. Çocukluğunuzda yaşadıklarınızın bir sıralaması vardır. Mesela ben çocukken çok denize girdim. Yani param yoktu, muz yiyemedim, çikolatam olmadı, topum yoktu, bir çember alacak param bile yoktu ama denizi çok yaşadım. Sabah akşam denizdeydim. Şimdi elli yaşını devirdik, bakıyorum ki bazı adamlar denizi şimdi yaşıyorlar. Adam lüks içinde, zengin, her şeyi var, çocukluğunda denizi yaşayamamış ama. Ona sıra şimdi gelmiş. Bana çocukken

gelen sıra, ona şimdi geliyor. Bu beklentilerde de böyledir, biri sevdiğini gençken bulamaz, biri parayı bulamaz. Değil mi? Biri şu zaman yapamaz. Bir sıradır bu. Şimdi mesela adam yetmiş yaşına geliyor, sevdiğine ancak ulaşıyor. Oysa on yedi yaşında beklerdi onu, on sekiz yaşında beklerdi. Yetmiş yaşında niye gelsin? Her insanın kader sırası, hayat sırası farklıdır.

Bu, devletlerde stratejik ve taktik bir öncelik alır. Devlet der ki önce Kıbrıs'ta şuyum var ya da buyum var. Önce yoksulluk. Sıralamaları vardır. Şimdi şu an içine girdiğimiz sıralama, Amerika'nın sıralaması. Amerika, ne dedi bize? "Ben savaşıyorum, siz de gelin, benimle Müslüman öldürün." Biz de gitmedik. Gitmediğimiz için şimdi Ergenekon'larda bizi cezalandırıyor. İkinci olarak niye cezalandırıyor? "Ben buralardan çekiliyorum, sen Irak'ta muharebede olacaksın yani bunlarla savaşacaksın." Türk ordusuna Müslümanlara el kaldırtmak istiyorlar. Türk ordusu, Müslümanlara niye el kaldırsın kardeşim? Türk ordusu, Müslümanlara el kaldırdığı zaman işi biter! Biter! Türk ordusu bunu biliyor ve buralarda muharebeye girmek istemiyor. E, bu yüzden cezalandırılıyor.

Neyse, girmedik. Irak'a girmedik. Girmediğimiz için Amerika, seni cezalandırmaya başladı. Kavga etti, dövüş etti. Biz altı yıl bunun siyasetini yaptık. Peki şimdi? "Çekiliyorum" diyor. Onun sırası geldi. "Sırası geldi, çekileceğim ama çekilirken silah atmasın" diyor. Şimdi Amerika'nın sırasına biz uyuyoruz. Altı yıl önce, beş yıl önce, dört yıl önce buraya istihbarat veren sizdiniz. "İstihbarat vermeyin" demedik mi? Dedik. "Silah veriyorsunuz, vermeyin" demedik mi? Amerika salladı bizi. Büyükelçiler salladı, hepsi salladı. Komutanlar dedi ki "Bak bu bombaları tepeden atmışlar, siz, PKK'ya vermişsiniz." Onlar da bunu inkâr etti. O zaman onlar savaşıyordu, onların sırası, yani onların siyasi sıralaması buydu.

LALE ŞIVGIN: Yani bugünkü bizim gündemimiz değil, bizim menfaatimize değil diyorsunuz?

NİHAT GENÇ: Terörü yok etmek, terörü affetmek bizim her zamanki gündemimiz. Mutlaka, devlet bunu yapar, ben bunu tartışmıyorum. Fakat şimdi bize dayattıkları Amerikan sıralamasıdır. Amerika geldi, bunu veriyor. Bu acele ve bu telaşla da birtakım insanları susturuyorsun. Şimdi orada bir PKK'lı olarak düşün, Amerika'nın askeri gibi. Bunlar Amerika'nın lejyoneri kardeşim. Çok açık. Amerika silah vermiş, Amerika izin vermiş, Amerika istihbarat vermiş, savaşmış, vurmuş. Şimdi de bitiriyor işini. Gitsinler dertlerini Amerika'ya anlatsınlar. Şimdi bu adamlar burada fazladan bir şey yontmaya çalışıyor. "Şöyle bir siyasi hak da alalım." İşte "Şöyle bir federasyon"du, şuydu, buydu ya da daha incelmiş bir şey.

Şimdi ona uğraşıyorlar. Hani bizim de gururumuz okşansın. Bu kadar da mücadele verdik, artık bir şey de olsun. Tamam, ekmek vermeyin ama hiç değilse simitten bir parça verine getiriyorlar. Şimdi burada, bu sıralama bir başkasının getirip sana koyduğu bir sıralama. AKP olarak senin geldiğin gün terör de yoktu. Senin, bu ülkede, bu teröre karşı, dünyaya karşı, bir politikan olacaktı. Sen, kimseye politika dayatamadın. Bir varlık gösteremedin. Ne zamana kadar? On binlerce insan, Güngören'de beş yaşındaki çocukların beyin parçalarını çöp tenekelerinde bulduktan sonra... Yine şimdi Amerika emrettiği için Amerika'nın emrine giriyorsun. Sıralamasının rolünü oynuyorsun. Ben, size söyleyeyim. Bu işin tarafı Türkiye değildir. Bugünkü taraf kavgası bizde değil. Burada PKK, bizimle pazarlık yapmıyor. Bunu herkes bilsin. PKK'yla Amerika arasında bir şeydir bu. Bizim burada tek ricamız "Avrupa'yı da devreye alın, PKK'ya, Avrupa'dan da silah var, Avrupa'da, PKK lobilerini oluşturan büyük dernek ve kurumlar var, onlar da beslemekten vazgeçsin." Hani onu da koyun. Fransa güç veriyor da Hol-

landa silah, öbürü televizyon kuruyordu. Kendi aralarında bir tartışma bu. PKK'yla Amerika işi bitirmeye çalışıyorlar. İşte işi bitirirlerken de "Ya gel işte biz de seni dövdük ama bize de bir şey ver" diyorlar. Şunları çok rahat söylememiz lazım. Günlük hayattaki tartışma evreninde bir haklı haksız çıkar ortaya. Siyasette haklı, haksız yoktur. O da kendince haklıdır, sen de kendince haklısın. Sen başka bir taraftan haklısındır, o başka bir taraftan haklıdır.

Orada, Güneydoğu'nun mahrumiyeti, yalnızlığı, çaresizliği, oradaki ağa, tezgâh, jandarma gibi bir sürü şey var. Orada gençleri terörize edecek bir sürü haklı yer vardır. Senin de haklı olduğun yer vardır. Şimdi bir konuşma yaparken, sen haklısın, ben haksızım diye konuşulmaz. Şimdi bakıyorum burada bu konuşmayı inşa etmeye çalışanlar bir haklı haksız çıkarmaya çalışıyorlar. Hayır, siz böyle büyük evrensel bir barış mı çıkartmaya çalışıyorsunuz? Akil adam konuşması şudur: Haklılıklara yani Sezar'ın hakkını Sezar'a, vereceksin. Yani herkesin haklılığını inşa eden bir şey. Burada böyle de bir şey yok. Burada orduya "niye savaştın" diyorlar, iddianameler düzenleniyor, Apo ifade verecek, Türk ordusu yargılanacak gibi... Girdikleri cümleler bunlar, mahkemeleri bunlar, ithamları bunlar, tavırları bunlar.

Hayır, şu çok önemli benim için, hayvanlar özür dilemez. Hayvan yapar ve geçer. Fakat hayvanların insanlara bir üstünlüğü vardır. Hayvan yaptığı hiçbir işte bahane aramaz ve bahane ileri sürmez. Bahane yani yaptığımız bir şeyden dolayı bir mazeret uydurmak bize dair bir şeydir. Hem işi yapıyorsun, ondan sonra da bahane uyduruyorsun. Bu süreçte herkes her şeyi bir şekilde bahane ediyor. Öldürdün, öldürdün. Canlı bombaları koydun, koydun. Bunları hangi bahaneyle ört bas etmeye çalışıyorsun, değil mi? Böyle bir bahane.

Bir de siyasi tavırlarına bakalım. Siyasi tavırları için ancak şöyle bir örnek verebilirim: Şimdi erkek ve kadın davra-

nışlarında bir şey var. Yani erkekte olmayan bir davranış. Kadın bir naz ve cilve olarak, erkekle konuşurken, erkeğe bozuk yaparken sırtını döner. Sık sık sırtını döner. "Hah, huh" der sırtını döner. Erkek ise sırtını bir kere döner ama kadın bunu çok sık yapar. Bu kuşlarda da denenmiş. Hayvanlarda da denenmiş. Dişi olan, erkeği cezbedeyim diye sırtını dönüyor. Şimdi burada, PKK'nın bir nazı, bir dişi cilvesi olduğu çok kesin. Sırt dönme gibi. Yirmi yıldan beri, başkasının siyasetine bağlı bunlar. Burada bir erkek siyaseti yok. Bize gelecekler, böyle adam gibi bir erkek siyaseti yapacaklar, değil mi? Erkek siyaseti. Bize muhkem bir şeyle gelecekler. Onurdan, şereften mi söz ediyoruz? Gel şuraya muhkem bir siyaset yap. Böyle ikide bir sırtını dön, yok vazgeçtim, ateşkes süresi bitti, yok şuna başladık gibi. Böyle kadın siyasetiyle bu iş bir yere gitmez.

Bakın burada AKP'nin yanıldığı noktayı size söyleyeyim. Mutluluk dediğin şey, ümit dediğin şey insana çok yakın bir şeydir. Yani en yoksul, eline beş kuruş geçmeyen insanda bile, tamam çok mutsuzdur ama şöyle bir özellik var, insana çok yakın düşer. Adamın hiçbir umudu yoktur, evine git yoksuldur ama mutluluk ona yakın bir yerdeymiş gibi hisseder adam. O yüzden mesela Milli Piyango'ya bak. İnsan gidip niye Milli Piyango alır? Adam kendi içindeki bir suçluluğu atıyor diyelim. Yani diyor ki "İçimden bir his geçiyor ikide bir, diyor ki mutluluk senin yakınında, ben de nerede olduğunu bilmiyorum, belki buradadır, gideyim bir şey yapayım". Üzerinden bir yükü atıyor. O mutluluğun kendisine yakın düşme: "Belki de var da böyle bir şey, ben uzanmıyorum, tembellik yapmıyorum. Bir de şu Milli Piyango'ya bakayım. Belki mutluluk gelir de üzerime oturur." Çünkü mutluluk insana böyle bir his verir. Böyle yakınınızdan geçiyormuş gibidir mutluluk. Sanki bir şey yapsan dokunacakmışsın gibi. Sizin, Milli Piyango'ya gitmenizin sebebi budur. Onu ararsınız. Şimdi AKP'nin hissiyatı böyle bir hissiyattır. Bu ülkenin gerçek siyasetinden kaynaklanan bir

şey değildir. Yanından bir şey geçmiştir. Piyango gibi, bir el atalım, belki olur. Bir şans, bir toto gibi. İşin içine girmeye çalışıyor. İçgüdüsel olarak, belki çıkar, belki de olur. Buna kendi inançları da yok. Kendi üstlerinden bir suç atma. Kendilerinden bir şey beklendi, onu ödeyemediler, aha şimdi bak, fırsat bu fırsat, yapıyoruz gibi. Bunlar erkek siyaseti değildir, ülke siyaseti değildir. Bunlar bir yoklamadır, "bakalım ne çıkacak"tır. Buradan bir şey çıkmaz.

LALE ŞIVGIN: Biz çok teşekkür ediyoruz, aslında gerçekten söylediklerinizi tarihe not düşülecek nitelikte şeyler.

NİHAT GENÇ: Bir siyasetçi, şeytana demiş ki "Beni dünyanın en zeki adamı yap." Şeytan da demiş ki "Valla ben şeytanım. Kimseye fazladan bir şey yapamam ama sana şöyle bir hizmette bulunabilirim. Senin dışındakilerin zekâsını alırım, otomatikman en zeki olarak kalırsın." Şimdi bunlar, bu siyaseti yapıyor. Kendi dışındaki insanlara medyayla, yayın yoluyla, propagandayla, aptallaştırarak, zekâları bir gıdım ileri gitmediği halde, kendileri zeki görünüyor ortalıkta. Bunların yapmak istediği bunlar. Güzel bir hikâye anlatayım da öyle bitirelim, öyle birden bitirmeyelim. Silivri Cehennemi deyince aklıma geldi, böyle çok anlatılır şeyler de değil ama beni, halkım tanıyor.

1976 yılında Ankara'ya geldik, annemle ev arıyoruz. Annemin, komşularımız namazında niyazında, temiz insanlar olsun diye merakı var. Ben, mahalle güzel olsun, ev güzel olsun diyorum. Annemin derdi de namaz niyaz. Cebeci'de bir eve gittik bakıyoruz. Evin pencereleri açık, dışarı bakarken karşı binadaki bir evi gördüm. İster istemez röntgenci pozisyonunda oldum. 75-80 yaşında ninemiz, amcamız böyle biraz aşna fişne yapıyor. Sonra annem geldi, tabii o manzarayı görmedi, "Nasıl komşularımız, namazında niyazında mı? Temiz mi?" diye sordu. "Valla anne, bırak namazı niyazı şimdi. Cennete düştük, cennete" dedim. Sonra birkaç gün geçti, annem de tanıdı o komşuları, gittiler, geldi-

ler, konuştular, "Nasıl anne? Cennete mi düştük?" diye sordum. "Valla tam çözemedim. Bunlar namazı niyazı zamanında kılıp bitirmişler" dedi.

Şimdi bu siyasete bakıyorum, ahlaklarına bakıyorum, namuslarına bakıyorum, şereflerine bakıyorum, Allah'a şükürlerine, Allah'a karşı borçlarına bakıyorum, diyorum ki "Ya niye bu kadar uzak bu insanlar? Yani herhalde bunlar ortaokulda, imam hatipteyken bunların hepsini yapmış." Bunların da hesabını diplomalarında vermişler, pekiyi almışlar, ondan sonra işi bitirmişler. Bunların namazla niyazla, Allah'la işleri ortaokulda bitmiş.

6

LALE ŞIVGIN: Merhabalar Sayın Seyirciler, Yazar Nihat Genç'le birlikte yine gelişmeleri değerlendireceğiz. Gündem gerçekten yoğun. Bir tarafta, Türkiye haftalardır Kürt Açılımı tartışıyordu ama Kürt Açılımı'nın daha içeriğini öğrenemeden bir başka açılım geldi. Ermeni Açılımıydı bu seferki açılımın adı. Türkiye açılımlar arasında, bu açılımların ne olduğunu anlamaya çalışırken pek çok yeni gelişme de yaşandı. Nasıl değerlendiriyorsunuz, açılımlar arka arkaya geliyor. Kürt Açılımı, Ermeni Açılımı derken işte önümüzdeki sürece ilişkin de birtakım ipuçları var. Ruhban Okulu veya Kıbrıs'a ilişkin birtakım açılımların da sırada olduğunu anlıyoruz. Nasıl değerlendiriyorsunuz? Henüz içeriklerini öğrenemedik ama...

NİHAT GENÇ: Doğru diyorsun, değil mi? İçleri yok. Nasreddin Hoca'dan çok meşhur bir fıkra. Nasreddin Hoca'dan biri, vadeli borç istiyor. Hoca da diyor ki "Valla borç veremem ama vade verebilirim."

Bunlar da durmaksızın vade veriyorlar fakat yedinci yıllarını doldurdular. AKP, sihirbaz bir partiye döndü. Toplumdan nesnel olarak ve eylem olarak işsizlik, maaş, sigortalar, yurtlar değil mi, bu konularda halka verdikleri hiçbir şey yok. Ama bahsi geçen üç konu da manşetlerden inmiyor ve bu üç konuyla da bir sihirbazlık yapıyorlar. Nasıl yapıyorlar? Bu üç konu bütün bu sorunları da örtmeye yarıyor. Ben dünyada böyle bir parti görmedim. Birtakım soyut konular

---

5 Eylül 2009

işte Ermeni, Güneydoğu ve Kıbrıs tezleri tartışılıyor. Ne verdikleri belli ne aldıkları ama manşette bunlar. Bunlar bir maske, bir kamuflaj. Örtüyor. Burada ne diyebilirim ki? AKP'lilerde şöyle bir şey var: Bu parti, bizim partimiz, yani bu ülkenin partisi. Mesela ben, bu kadrolar içinde son derece güçlü, akıllı, namuslu memleket sorununu bilen, alt kadrolarında, bürokraside yüzlerce hatta binlerce İmam Hatip mezunu, çalışkan insanlar biliyorum. Bu, Türkiye'nin zenginliğidir. Orada çalışıyorlar, alt kadrolarda. Fakat burada başka da bir şey var. Tamam, çalışıyorlar ama entelektüel bir şeyi beceremiyorlar. Bakın dikkat edin bu sorunlar, Güneydoğu sorunu, Kıbrıs sorunu, Ermeni sorunu nereden bakarsanız bakın entelektüel bir sorun, uluslararası bir sorun. Bilgiye dayalı bir sorun.

Oysa AKP kadrolarının kişiliği, yani yapısı, karakteri tarla sürmeye çok yatkın. Ekin toplamaya çok yatkın. Bunlar Anadolu çocukları. Çalışkan yani ardiyeden anlarlar, depodan anlarlar, tarladan anlarlar, öküzden anlarlar. Bunları çift koş gitsin. Ben, başbakan olsam, kendi partimin ve kendi kadrolarımı tarla sürerken kullanırım. Ekinde, tahılda, ambarda ama buraların hiçbirinde yoklar. Türkiye bir tarım ülkesi ve Anadolu'dan gelmiş bu kasaba politikacılarının hiçbiri ülkenin tarımıyla ilgilenmiyor. Yurtdışından tohum alıyoruz. Tohumumuz dışarıda. Tarihte ilk defa tarih boyunca tarlası sürülen bu toprak parçası tohumlarını durmaksızın dışarıdan alıyor. Bizim tohumumuz yok. Mercimeği dışarıdan alan, pirinci dışarıdan alan ve bunu da devletin resmi yerlerinde satan bir iktidarla karşı karşıyayız. Oysa bu insanlar, bunları çok iyi becerebilmeliydi. Sol iktidarlar tarlayı bu AKP'liler kadar iyi süremez. Depodan, ardiyeden, kasadan, değil mi, çalışmadan, bir saban sürmeden, bunları en iyi bilen bu AKP kadrolarıdır ama başbakan bu kadroları burada hiç kullanmadı. Yani, nerede kullandı? Bunları soyut konularda kullanmaya çalışıyor. Soyut konular nedir? Bu işte çok zekâ isteyen, incelik isteyen, birikim isteyen ulusla-

rarası konular ve buralarda AKP çok yetersiz. Oysa AKP en çok yetersiz olduğu konuda manşetlerde. Yani en az bileceği konu, altına gireceği konu çünkü hem dünyanın hem ülkemizin çok derin, travmatik, psikolojilerini ilgilendiren değil mi, böyle hassas tartılarla konuşulması ve müzakereler yapılması gereken bir konu. AKP kadroları, bu konularda zayıf. Zayıf oldukları da açık çünkü yedinci yıllarına girdiler ortada bir şey yok. Sihirbazlıkları şurada. İktidarlarının bitmesine bir yıl kaldı ama sekiz yıl manşetleri bununla doldurmayı başardılar. Geçmişte bu kavram reformdu, şimdi buna açılım adını koydular. Bu açılımlar hâlâ sürüyor ve hâlâ içinden hiçbir şey öğrenemedik.

Mesela ben, en iyi bildiğim işi yaparım: Yazmak ve konuşmak. Marangozluk yapamam, sinema sanatçılığı yapamam. Bunlar hiç bilmedikleri bir işi niye manşete taşıyorlar ve bilmedikleri bir yere parti kadrolarını yönlendiriyorlar. Bu, AKP'yi yani bu partiyi yönetenlerin acizliğidir ya da büyük bir köylü kurnazlığıdır. Bu insanlar çok güzel kasadan anlar, paradan anlar, tarladan anlar, depodan anlar, ardiyeden anlar ama Türkiye'nin kasaları boşaldı. Türkiye'nin ardiyeleri, siloları boşaldı. Tarlaları boşaldı. Yani AKP çok yanlış, kendi gücünü, kendini sevmiş, kendine güç vermiş kitleleri, bürokratik kadroları ya kullanamadı ya yanlış kullandı ve gördüğünüz gibi bu üç konuda da bir fikir beyan edemiyorlar. Burada başka bir köylü kurnazlığı yapıyor. Bu sorunlar yüzlerce yıldan beri yani yüz elli yıldan beri, iki yüz yıldan beri Türkiye'nin getirdiği travmatik sorunlar. Türkiye bu sorunların çoğuyla da yüzlerce yıl yaşayacak. Kimini çözersin, kimini yarıya kadar getirirsin değil mi? AKP, sanki bu üç sorunu kendileri çözecekmiş gibi ortaya atladı ama yedi yıldır manşetlerle bunu çözmeye çalışıyor ama yok. Böyle bir bilgisi, projesi, programı yok ama "Ben bunu çözerim" diyor. Böylelikle Türkiye'nin travmatik sorunlarını kullanıyor. Yani şöyle izah edeyim: Bir felç hastası, omurilik hastası, paralize olmuş bir felç hastası düşünün.

Bunun ameliyatı mümkün değil. Yani mümkün değil, felç. Sen gelip diyorsun ki ona, 'Ben, bunu çözerim.' Biz de her gün bakıyoruz ama çözemez. O hastalığı çözerim demesi, bu sorunu çözerim demesi yalan. Siyasi bir aldatmaca, yani bu bir köylü kurnazlığı. Manşetleri ne güzel örtüyor bu sorun Türkiye'de. Deniz Feneri'nden, Gemicik'ten, ekonomiye, Maliye Bakanlarına kadar her şey kamufle edildi, maskelendi. Bunu köylü kurnazlığı olarak görüyorum. Daha bir sene kaldı. Gelecek sene bugün seçim var. Bir senemiz kaldı daha biz AKP'nin Güneydoğu, Ermeni ve Kıbrıs konusunda neler yapacağını bilmiyoruz. Bir de başka bir şey daha söylemek istiyorum: AKP, dikkat ederseniz bu üç sorunu tartışırken de Türkiye'de toprak tavizi gündemde. Güneydoğu bizden toprak istiyor, Ermeniler bizden toprak istiyor, Kıbrıslılar bizden toprak istiyor. Birileri de mayınları temizleyeceğim diye toprağı bilmem kaç yıllığına kiralamak istiyor. Rum tarafı...

LALE ŞIVGIN: Başka ülkelere de kiralıyor bu arada...

NİHAT GENÇ: Evet... O da toprak tavizidir. Biz çok kek, şebek, bir şeyden anlamayan, eline vur, malını al diyecek kadar zayıf bir ülke miyiz? Bizim siyasilerimiz ya da köşe yazarlarımız, dünyaya nasıl bir reklâm yapıyorlar ki gören "Bunları biraz sıkıştırıp ellerinden alırız" diyor. Ben, bunu bir ülkenin en zayıf anı olarak görüyorum. Bir ülkenin siyasileri açtıkları her tartışmalarda toprak tavizlerini tartışıyorlar. Ermenilere toprak tavizi, Kıbrıslılar baktılar yine alamayacaklar şimdi ayrılmış galiba Hristofyos, herkes bizden toprak istiyor. İnsanın ağrına gidiyor. Biz ne kadar zavallıymışız, acizmişiz ki bizim tipimizi gören, yüzümüzü gören bizden toprak talep ediyor. Bir de toprak talep eden Rusya olsa hani biliyorsunuz bizim NATO'ya girme sebebimiz Ardahan ve Kars'ta hak iddia etmeleri. Rusya güçlü bir devlet. Toprak talep ederse bunu ciddiye alırım. Hani bunu sorun olarak da görürüm ya da hani başka büyük bir gücü olan nükleeri olan ülkeler Türkiye'den bir toprak talep ederse

ciddiye alınacak bir şeydir. Hani o kadar da ağrına gitmez. Bu bir dünya siyaseti dersin, mücadeleni verirsin. Bizden toprak isteyenlere bak: Bıcırık Ermenistan, orada varlığı yokluğu belli olmayan Yunanistan'ın uydusu böyle bir Rumlar ya da bir terör örgütü... Meclisimiz utansın. Vallahi utansın. Biz hepimiz utanalım. Biz gerçekten Kıbrıs'la, Güneydoğu'yla ve Ermenilerle ilgili sorunla, tarihsel sorunlarımızı konuşmak, görüşmek, çözebilirsek bir şeyler yapmak istiyoruz. Gerçekten istiyoruz. Bu hükümet de istiyor daha sonra gelecekler de isteyecek. Fakat pazarlığı nereden tutuyorsun ki? Koyun pazarlığı olur da koyun 150 liradır, adam 25 liradan pazarlık açıyor. 10 liradan pazarlık açıyor. Bize biçtikleri kefene bakın ya. Bunun hepimizin ağrına gitmesi lazım. 70 tane üniversitemiz var. Bu kadar medyamız, gazetemiz var. Bizi, bu kadar zayıf kim gösteriyor? Kimler bu kadar güçsüz siyaset yapıyor? Türkiye'den herkesin, önüne gelen herkesin toprak istemesi, özellikle bugünlerde istemesi siyaseten doğru bir şey midir?

LALE ŞIVGIN: Doğru olabilir mi? Kim cesaret ediyor...

NİHAT GENÇ: Tabii, kim, nasıl cesaret edersin? Notaları yersin, kırmızı alarmlar verilir, büyük görüşmeler yapılır. Birleşmiş Milletler'de görüşmeler açılır. Toprak talepleri var, çok aleni. On beş yıl önce bunları söylediğimizde bize paranoyak diyorlardı, şimdi kendileri çıkardılar işte...

LALE ŞIVGIN: Hâlâ diyorlar, paranoya... Beşir Atalay da biliyorsunuz aynı şeyi söyledi. Yani "bu bölünme sendromundan Türkiye'nin artık kurtulması lazım" dedi. Bir nevi paranoya olarak aslında benzer bir yaklaşım.

NİHAT GENÇ: E, bunlar gerçek. Bundan hepimizin utanması lazım. Bizi yönetenlerin de utanması lazım. Halkımız daha iyi anlasın diye söylüyorum. Sen bir mahalleye gittin, eşinle birlikte gittin. Mahalleli, seni öyle bir görüyor ki "Lan diyor, şuna bir tokat atalım, karısını elinden alırız."

Lan, ben nasıl bir erkekmişim ki ya da mahalleye girerken insanlara nasıl bakmışım ki insanlar bana bir vurup karımı elimden alacaklarını düşündürecek bir intiba yaratmışım?

LALE ŞIVGIN: Siyasi iktidar da tam tersini savunuyor. Diyorlar ki böyle bir özgüven eksikliğine gerek yok. Türkiye güçlüdür, ne bölünür ne de işte toprak kaybeder. Bu tür sendromlardan vazgeçmek lazım.

NİHAT GENÇ: Asıl köylü kurnazlığını da burada yapıyorlar. Asıl siyasette psikolojileri burada çalışıyor. Bunu da izah etmeye çalışayım: Şimdi bakın dünyada doğduğumuz günden beri, insanoğlunda bir yarış vardır. Bir müsabaka vardır. Nedir o? Her gün güreş yaptırır. Kim yendi. Her gün at yarışı yaptırır. Bugün herkes tavla oynar. "O mu yendi, bu mu yendi" denir. Hatta dünyanın en büyük televizyonları ve biz, hep siyasi haberlerin yanında spor haberleri vardır. "Los Angeles şunu yendi, Manchester şunu yendi, Fener şunu yendi." Bakın, biz bunu 24 saat aralıksız takip ederiz, kim kimi yendi. Kendi bireysel hayatımızda da böyledir. Tavla oynarız, kâğıt oynarız. Takım tutarız. Yenme-yenilme. Bunu insanoğlu çözemedi, yani bizim ayakta kalabilmemiz için bir yarış, bir müsabaka, bir yenme fikri şart.

Böyle bir şey var insanoğlunun kişiliğinde, psikolojisinin üstün bir yere gelmesinde. Sevdiğin takım yenerse de psikolojin de coşkun olur. Üstün bir yerde olur. Sürekli hezimet içinde, sürekli yenilen bir takım da senin psikolojini bozar. Şimdi, bütün bu tartışmalarda, sündürdükleri, büktükleri bu Ermeni, Güneydoğu, Kıbrıs gibi tartışmalarda da sürekli bir yenilgi ve sürekli bir hezimetle medya manşet atıyor ve köşe yazarları da böyle dile getiriyor ve siyasiler de bu çerçevede ele alıyor.

Bu çerçeve nedir? Bu, gittikçe psikolojilerin yenilmesidir. Eğer sen, gerçekten bir paranoyak olmayacaksan, gerçekten korkulacak bir şey yoksa o eminlikte, o güvende ele

al. Biz de senin yüzünüze bakalım, o güvende 'ya bir şey olmaz' diyelim ama öyle bir dil kullanıyorlar hem medya hem siyasiler öyle bir dil kullanıyorlar ki bir psikolojiyi çürütme, yenilme, kendine güvensizlik inşa etme üzerine.

LALE ŞIVGIN: Kendine güvensizlik bizzat siyasi iktidar...

NİHAT GENÇ: Tabii, Anadolu halkının kendine güvensizliğini oluşturuyor ve "Ya ne olacak, kurtulalım, verelim gitsin, aman ne olmuş" diye bir yenilgiye doğru yavaş, yavaş, yavaş tırpanlaya tırpanlaya, değirmenin öğütmesi gibi böyle tornalıyor yavaş, yavaş, yavaş. Manşetler, bu konuşmalar, bu dil insanların içindeki o güven bağını eritiyor, eritiyor, çöl tozu gibi atıp, fırlatıyor yani kaybettiriyor. Madem korkulacak bir şey yok, sen, Meclis'te konuşurken ya da ekranların karşısında konuşurken korkulmayacak bir adam gibi dur. Öyle bir konuşuyorsun ki oradan bir şey anlamıyoruz, buradan bir şey anlamıyoruz, şurasından bir şey anlamıyoruz. Elli tane yorumcu bir şey anlamıyor. Halkımız bir şey anlamıyor. Yani bu güvensizliği inşa eden, bu psikolojik yenilgiyi inşa eden sizsiniz. Bunu inşa etmeyin. Başından beri bunu inşa ediyorlar. Geçmişten böyle travmalar Türkiye'ye geldi ve Türkiye'nin böyle travmaları var. Bu travmalara "Biz bunları çözeriz" diye aslan aslan geldiniz. Geldi sekizinci sene doldu, hiçbirini de çözemediniz. Tam tersine bu travmalar artık daha zayıflatıcı. Bu travmalar karşısındaki Türkiye'yi daha zayıflatacak doneler dediğimiz, argümanlar oluşturdunuz.

LALE ŞIVGIN: Peki, siyasi iktidar şu an ne yapacağını tam olarak açıklamıyor. Bir şekilde usulden bahsediyor ama esas diyebileceğimiz nelerin yapılacağı tam olarak netleşmiş değil. Acaba siyasi iktidar bu yol haritasını başka bir şekilde ortaya koymuş olsaydı, bugünkü endişeler ve kaygılar belki bu kadar yüksek seviyede olmaz mıydı, ne dersiniz?

NİHAT GENÇ: Orada siyasi iktidar, bir başkasının ağzına bakıyor. Bunlar, verilmiş talimata göre onlara verilmiş konuyu tartışıyorlar. Yani birileri ona bir şey demiş. O yüzden başkalarını bekliyorlar, başka bir şeyi bekliyorlar. Başka bir süreci bekliyorlar. Ne yaparsa yapsınlar, bunlar bir de bizim vaktimizi dolduran şeyler. Çok da üstüne gitmeyelim bunların. Çok net bir şeyler söylemek istiyorum: Af devletin silahıdır. Gerçekten devletler affeder. Affedeceği kendi çocuklarıdır. Kendi travmalarıdır değil mi? Biz başından beri bunların yanındayız. Ancak sorun bu affın dışında nerelere gidecek sorunudur. Yani akıl almaz yerlere doğru gitti. Ordular kuruluyor, federasyon kuruluyor, Türkiye'nin muhatabı bilmem nereler gösteriliyor. Bunlar psikolojik olarak gösterildiği takdirde zaten iş çökmüştür. Bunlara müsaade etmeyecek olan devlettir, siyasilerdir. Bu kadar yenilgi ve hezimet psikolojisi iyi bir psikoloji değil. Türkiye'nin ekonomisi ortada, maaşlar ortada, yoksulluk ortada, bunu da bunlarla örtmek istiyorlar. Tabii bilmedikleri soyut konularda beceremiyorlar.

Çünkü kendileri nihayetinde kasabalı. Güzeldir kasabalı olmak. Sizler çalışkansınızdır, tarımdan anlarsınız, ekinden anlarsınız, depodan anlarsınız, kasadan anlarsınız, alışverişten anlarsınız ama buralarda da Türkiye'yi bir tahıl ülkesi olduğu halde yabancılara muhtaç ettiler. Yani bir çift öküz olup tarlamızı bile süremediler. Şimdi kendilerine bir şey desek çifte de atarlar. Çok üstünde durmayalım bunun. Türkiye'nin medya vasıtayla bir merkezden, bir manşetten ne kadar da kolay sürmenaj oluyor, yıpranıyor, maniple ediliyor bunu göstermek istiyorum. Açılımlar aşağı, açılımlar yukarı. Nereye kadar kardeşim? Nereye kadar gidecek? İşsizlik var, yurtlar ortada, ekonomi ortada. Bin sorunumuz var. Tarlanız yok. Tohumumuz yok. Bu ne demektir? Tohumumuz yok. Tohumu olmayan bir ülke. Basit bir hıyarın, basit bir karpuzun, basit bir buğdayın tohumu sende yok. Gelecek sene de yok. Bir tarlamız var onu süreceğiz ama

süremiyoruz. Bir tavuğumuz yumurtlayacak, yumurtlatamıyoruz. Bu kadar basit. Başka bir alana doğru gidiyorlar ve bir yılları kaldı bir de. Biz de buna sihirbazlık diyelim. Nasıl da başardılar. Sihirbazlığı da manşetler ve televizyon vasıtasıyla yapıyorlar. Çünkü televizyon güçleri var.

LALE ŞIVGIN: Psikolojik harpten bahsediyorsunuz. Son günlerde şöyle bir tartışma var. Biliyorsunuz 30 Ağustos kutlamaları yapıldı. Genelkurmay'da bir resepsiyon verildi. Bütün sloganlar, yapılan, bastırılan afişlerde, kutlama sloganlarında hep "Güçlü Ordu Güçlü Türkiye" mesajı vardı ama bu mesaj bazı kesimleri ve bazı kişileri rahatsız etti. Bu rahatsızlıklarını da açıkça dile getirdiler, yüksek sesle dile getirdiler. Hatta kabineden bir bakan da yine bu söyleme karşı çıkışını ifade etti. O kadar ki Genelkurmay Başkanlığı bir açıklama yapmak durumunda kaldı. "Güçlü Ordu Güçlü Türkiye" sloganının olumsuz bir ifade anlatmadığını anlatmaya çalıştı Genelkurmay. Siz nasıl yorumluyorsunuz? Bu ifade neden rahatsız ediyor?

NİHAT GENÇ: Evet, birilerini çok rahatsız ediyor. Niçin rahatsız ediyor, bilemiyoruz. O kendi aralarındaki bir müsabaka. Biz de bu toprağın yazarıyız, biz de güçlü bir halkımız olsun istiyoruz. Medya patronları ve holding İslamcıları olmadan, onların manipülasyonu olmadan, büyük ve güçlü bir halktan bahsediyoruz. Bu ülkede tabii ki ordu kendi sloganını ortaya koyar. Kendi varlık sebebi. Fakat biz, ordu değiliz, biz, asker değiliz. Biz, halkız. Basit şoförlerin çocuğu, kapıcıların çocuğu, mühendislerin çocuğu olan insanlarız. Dikkat edin burada kavga, bir cemaatle ordu arasında. Ama ezilen biziz. Biz halkız. Halkı kim temsil ediyor. AKP temsil etmiyor, cemaat temsil etmiyor, öbürü temsil etmiyor. Ölen bizim çocuklarımız. Halk adına siyaset yapmaya da yeltenen yok. Bunlar kendi aralarında bir şekilde kavga ediyorlar. Bizim de sloganımız, "Güçlü bir halktır" ve halkımızı ortaya çıkartmamız lazım. Orduyu da ayakta tutacak olan

siyaseti de ayakta tutacak olan Türkiye'nin kurumlarını da ayakta tutacak olan Anadolu halkıdır ama Anadolu halkından konuşan yok. Tabii ki ordu kendi sloganlarını atar. Şehit veriyor, kavgasını veriyor. Büyük suçlamalar altında. Ona karşı yazı yazan insanlar da densizlik ediyorlar. Kendi hocalarını bir cümle eleştirememiş, kendi maaş aldıkları insanları bir cümle eleştirememiş insanların böyle bir şey söylemeye hakkı yok. Ama biz hep bunların ikisi arasında da hep trafik memuru gibi, hakim gibi yorum yapmayalım.

Biz başka bir şeyiz. Biz, Anadolu halkıyız. Anadolu'nun çocuklarıyız bizler. Bizim de bir siyasetimiz var. Siyasetimiz tam anlamıyla bu toprağın çocuklarının siyaset sahnesine gelmesidir. Gelebiliyorlar mı? Gelemiyorlar. İşadamı tutuyor, medya tutuyor, cemaat tutuyor, hocalar tutuyor, birileri kandırıyor ve başkaları bir siyaset yapıyor, biz de burada taraf tutmaya çalışıyoruz. Şurada, şurada, şurada. Biz, Anadolu'dan yanayız. Sınırlarımızdan yanayız. Tarihimizden yanayız. Bu toprak senin de değil, benim de değil. Hepimizin. Fatih'in hakkı var. Kanuni Sultan Süleyman'ın hakkı var, Pir Sultan'ların Mevlana'ların hakkı var hakkı var. Bu topraklardaki bütün annelerin hakkı var. O şehitlerin hepsinin hakkı var ve biz, bütün bu ruhla bir Cumhuriyet inşa ettik ve muhteşem bir Cumhuriyet bu.

Cumhuriyet kurulmuş 1923'te, Atatürk arkadaşlarıyla, Hacı Bayram'a dua etmeye gidiyor. Cumhuriyet kuruluyor ve Hacı Bayram'a dua etmeye gidiliyor. Meclis'e 200 metre uzaklıkta orası. Belki Ankara'yı bilmeyenler bilmez. Halk böyle topluca Hacı Bayram'a hücum ediyor Atatürk'te içlerinde. Halk, Hacı Bayram'a öyle bir hücum ediyor ki Atatürk dışarıda kalıyor. Sonra oradan birileri çabalıyor, halkı yarıyor, Atatürk, Cumhuriyet'in duasının yapılacağı törende eşiğin hemen yanında arka kapıda bir yer buluyor. Hacı Bayram caminde Cumhuriyetimize dualar okurken Mustafa Kemal Atatürk, Cumhuriyet'in kurucusu o camiye halkımı-

zın coşkusunun büyük galeyanından diyelim, zor girdi, kendisi kapının eşiğinde dua etmek zorunda kaldı. Bayrak gibi bir halkımız var ama bugünlerde halkımızı konuşan yok. Bugün bizi, onun bunun hakimi yapmak istiyorlar, onun bunun tarafı yapmak istiyorlar. Biz, kimsenin de tarafı değiliz. Bu toprağa hizmet eden bu toprakta görevini yapan herkesi tabii ki öveceğiz, saygı duyacağız. Bu toprağa hizmet etmiş kardeşliğine, bereketine, dirliğine hizmet etmiş herkesin yanındayız biz. Ama dikkat edin cemaat tartışıyor, onunla bununla tartışıyor bizi de araya koymaya çalışıyor. Bize ne kardeşim ya. Ben Türkiye halkıyım. Çocuğum yurtlarda. Şehit olan çocuğun diğer kardeşi üniversiteyi kazanmış, yurda gidemiyor. Fırsat eşitliği yok. Yoksulluk... Tarlamıza bakan yok. Tavuğumuza bakan yok. Maaşımıza bakan yok. Bir Ermeni Açılımı, Kürt Açılımı, Suriye mayını...

Bir belge buldular. Yalan çıktı hepsi. Utanmıyorlar mı bu kadar yalandan? Orduya kahpece bir girişimde bulundular. Ordu büyük ihtimal bunun peşini bırakmayacak. Bütün bunları da sorgulayacak kimse yok. Siyaset de sorgulamıyor. Eskiden kaymakam, büyük siyasetçiyi gezdiriyor. Diyor ki "Efendim, halk yoksul, halk perişan, halk aç". Sokak sokak da halkın açlığını göstermek için gezdiriyor siyasetçiyi. Tam bu sırada bir evden bir saz, davul, dümbelek sesleri falan geliyor. Saz çalıyorlar, davul, dümbelek. İstanbul'dan gelen siyasetçi diyor ki "Ya sen halk aç diyorsun ama bak içeride saz çalıp göbek atıyorlar." Kaymakam, "Efendim" diyor, "O saza dikkat edin. O, dıngılımda değil makamıdır." Gerçekten de dıngılımda değil makamı çalıyorlar. Türkiye'nin manşetleri sizin açlığınızı, sizin yoksulluğunuzu, sizin çocuğunuzun yurt sorunları dıngılımda değil makamı çalıyor. Benim, Ermeni, Güneydoğu ve Kıbrıs'tan anladığım, birileri yukarıda "sizin yoksulluğunuz, sigortalarınız, maaşlarınız, bizim dıngılımızda değil" demesidir.

Hiçbirinin dıngılında değil kardeşim. Bu makamda çalıyorlar ve bizi eğlendiriyorlar. Dün bunu söyleyebilirdik, söylesek eksik olurdu hani. Haksızlık olur, diyelim. Gelecek sene bugün ikinci dönemleri bitiyor Tayyip Erdoğan Bey'in. İkinci dönem. İki yıl daha geçse Atatürk neredeyse onlar kadar iktidarda kalmadı. Tek partiyi de çok eleştirirler. E, siz 7-8 yılda ne yaptınız? Türkiye'ye ve insanlarına haksızlık olamaz. Yüz binlerce genç çocuk okumak istiyor, çalışmak istiyor, kendi becerilerini, kariyerlerini ortaya koymak istiyor. İnsanlar çocuklarına güzel bir çorba, sıcak bir yuva vermek istiyor. Herkes kendi kariyerinde, kendi mesleğinde yükselmek istiyor.

Buralarda yok. Türkiye, kimleri yetiştiriyor belli değil. Üstelik sen, bu kadar mağlup bir psikolojiyle ülkeyi yönetemezsin. Şimdi ben, Ermenistan'ı biliyorum, Kuzey Kıbrıs'a gittim, Güneydoğu'yu da biliyorum. Bir PKK örgütü, bu kadar minicik yerler, bizden toprak isteyecek kadar cesur karşımıza geliyorlar. Bunları halkımız görüyor. Halkımız bunların hepsini çok iyi görüyor. Tamam, AKP'ye öyle demeyelim, böyle demeyelim, şöyle demeyelim ama AKP de bir baksın. AKP de şu son 8 seneye bir baksın artık. Bunları çözecek zekâları yok. Bunları çözecek birikimleri yok. Toprağına inanmayan insan Allah'a inanmıyordur. Toprağa inanacaksın. Toprağına inanmayan Allah'a nasıl inanır? "Bereket inanmıyorum, Allah'a inanmıyorum, toprağa inanmıyorum." Sen, neye inanıyorsun? Allah inancı, toprağa inanmaktır. İkide bir de "Allah'a inanıyorum" diyor bunlar. Oflu Hoca'nın güzel bir lafı vardır: "Siz, Allah'a inanıyorsunuz da bakalım Allah, size inanıyor mu?" Allah'ın, bunlara inanıp inanmadığını bilemeyiz ama halkın bunlara inanmadığı çok nettir.

LALE ŞIVGIN: Şimdi halk inanmıyor diyorsunuz ama bir taraftan da son günlerde dikkatinizi çekiyor mu bilmiyorum, bir sanatçı açılımlar üzerine konuştu. Örneğin, ilk Se-

zen Aksu bir destek bildiriminde bulundu ve dedi ki "Açılımın önünde duranlar iki cihanda lekelidir." AKP'nin yanında yer tuttu. Hemen arkasından Zülfü Livaneli'nin benzer açıklamaları oldu. AKP'yi sağ bir iktidar olarak nitelendirdi ve "biz solcuların, karşısında durmamamız gerekir" dedi. Biraz daha ılımlı bakmalıyız, onlar da zaman zaman doğru şeyleri söylüyor olabilirler dedi ve AKP'ye bir şans verin diye solcu arkadaşlarına seslendi. Bunu nasıl yorumluyorsunuz?

NİHAT GENÇ: Ya böyle plastik ikonlar var. Medyanın plastik ikonları var. Medyanın şişirdiği, şişkin balonların bir zaman sonra kalkıp bize akıl vermesi, Kıbrıs'ın ve PKK'nın bizden toprak istemesinden daha da ağır gelen bir şey. Medyanın şöhret ettiği ve sadece o şöhretin balonuyla ayakta kalan insanlar bir de bu ülkenin bekasına dair çok trajik ve travmatik sorunlarında bize akıl veriyorlar. İşte Zülfü Livaneli ve Sezen Aksu. Hani nasıl Ermeni, PKK, Kıbrıs'ın bizden toprak istemesi ne kadar bir hezimetse bizim için bunların da bize akıl vermesi daha büyük bir hezimet. Sizler, şişirilmiş balonlarsınız. Onun, bunun şarkısını, türküsünü satmışlar rezil oluyorlar bugünlerde işte. "Hey Özgürlük" telefon bilmem nesi oluyor, sonra çıkıyor "Hayır, geri aldım" diyor.

Bunların bütün şarkılarına dikkat edin. Türk televizyonları 1980'li yıllarda, cunta döneminde baştan aşağıya Barış Manço şarkıları söylüyordu. Sonra işte diyelim ki Sezen Aksu şarkıları söylemeye başladı. Onlar sizin kafanıza veriliyor. Bu ülkede yaşıyorsan kulağına geliyor. Radyodan geliyor, bir yerden geliyor. Torpille, adam bulmakla, sürekli kötü bir şarkıyı sana dinletiyorlar. Çok kötü de olsa şarkıları tekrar ettiriyorlar. Tekrar, tekrar, tekrar. Biz Ukrayna'da yaşamıyoruz. Tekrar kulağımıza geliyor ve sen reddetsen de bu senin hafızana giriyor ve tekerleme oluyor. Hepsinin şöhretleri bundandır. Şarkının güzelliğinden ve şarkının

bestesinin çok güzel oluşundan değil, tekrardan dolayı bize kazınmış. Şimdi adam orada, "Hey Özgürlük" diyor. Evet, hepimizin dilinde bir "Hey Özgürlük" var. Onu dilimizle söyleriz. Bu, şarkının güzel olmasından değil. Küçükken annemiz, bizi, "Dasdana oğlum dasdana, danalar girdi bostana" diye büyütmüş. Şimdi ben, eşek kadar adam oldum. Kâğıt oynarken, yolda gezerken aklıma gelir: "Danalar girdi bostana." Bu tekrardan diline geliyor. Kazınmış bir kere. Şimdi kalkıp, "Hey Özgürlük" yerine "Hey danalar" desek, "Hey danalaaaar..." Bu da çok güzel bir şey olur yani. İki günde buna alışırsınız. "Hey danalara" alışırsınız. Bu aşırı tekrardan gelen siyasi güçlerini kullanıyorlar, pop özgürlük, pop sol güçlerini kullanıyorlar. Che me filan. Bunları kullanarak bir yer ediniyorlar bu şarkının güzelliğinden yer edinmiş gibi Türkiye halkını kandırıyorlar. Edebiyatta yapıyorlar, şarkıda yapıyorlar, buralarda yapıyorlar.

Bunlar sahtedir. Biz sevdiğimiz, biz coştuğumuz ve aradığımız için o şarkılar şöhret olmadı. O yüzden bunların siyasi güçleri yoktur. Medya şöhretleri kalkıp bize akıl vermesin. Siz, durduğunuz yerde durun. Gazetelerin üçüncü sayfalarının bu toplumda plastik ikonlara, balon şöhretlere ihtiyacı vardı, yaptılar. Birisi Sibel Can'dır, birisi sensin, birisi öbürü... Bir de kalkıp bana yani böyle bir de akıl verme. Travmatik, trajik sorunlara senin boyun yetmez. Asla yetmez!

Eski Yunan kültürünün Türkiye'de çok büyük örnekleri var. Müzeleri gezin çıplak heykelleri görürsünüz ama asıl Zeus'ları görürsünüz. Şimdi genel kanı vardı: "Yunanlılar çıplaklıktan utanmaz." Bu, yalan. Yunan kültürü, çıplaklıktan çok utanır. Bu, ayrı bir konuşma, bunu yaparız. Her kabile, Afrika'dakiler bile, 13-14 yaşındaki ergen çocuklar çıplaklıktan utanır. Herkes utanır. Allah içimize bu utanmayı vermiş ve bu Yunan kültürünün, bu büyük Yunan heykellerini biz çıplak olarak görünce "Bak, bunlar çıplaklıktan

utanmıyor" diyoruz. Oysa orada, o heykellerde birtakım gizli numara yapmış heykeli yapanlar. Mesela adam Zeus. Zeus ya. Dünyanın en büyük tanrısı Zeus ama Zeus'un erkeklik organına bakın, çocuk pipisi. Adam Zeus ama çocuk pipisi. Orada duruyor işte yüzlerce heykel, gidin bakın yani çocuk pipisini koca Zeus gibi tanrıya niye koydular? Günümüzdeki ikonlar da öyle, şöhretler de öyle yani. Kendisini böyle medyatik bir Zeus haline getiriyor ama şey çocuk pipisi... Konuşmaları çocuk pipisi, şarkıları çocuk pipisi, iktidarları çocuk pipisi. Gerçekten siyasi erk oluşturacak erkek makamında konuşmuyorlar, güç makamında konuşamazlar. Bu, uydurulmuş, plastisize edilmiş şekiller. Buradan kalkmış bir de bize beyefendiler akıl veriyorlar. Bir de sol adına konuşuyormuş. Bu, hangi solsa yani? Tişörtlerde satılan sol. Tişört solu vardır, şapka solu vardır, poster solu vardır. "Hey Özgürlük." Değişen hiçbir şey olmaz. Bu tekrarı siz de yapın, "Hey danalaaar!" dedin mi olur yani üç tekrardan sonra. Bunlar da olur.

Anadolu'nun kasabalarından gelmiş, çok sağlam öküzlerimiz vardır. O öküzlerime de laf ettirmem. Anadolu'nun öküzlerine laf ettirmem. Bu toprağı da on bin yıl sürdü o öküzler. On bin değil, milyon traktör götürdük, öküzün sürdüğü yeri traktörle daha çabuk sürecek diye. Bunun için traktör gelmedi mi? Makine çağı, medeniyet, uygarlık, teknik. E, şimdi öküzün sürdüğü kadar yeri traktör süremiyor. Süremiyor. Al, traktör fabrikalarınız var, traktör süremiyor. O, karasaban dediğiniz bir çift öküz, bir çift öküz olamadınız be, bu tarlaları sürecek. Topraklarıyla ilişkileri yok, yağmurlarıyla ilişkileri yok, bereketle ilişkisi yok, hiçbir şeyle ilişkileri yok, manşetlerde gezinen yerlere, manşetlerdeki bu sanal, soyut, akıllarının almadığı bu Ermeni meselesi, bilgilerinin almadığı bir Kıbrıs meselesi, kendilerinin boyunu aşan bir Güneydoğu meselesinin altına girmeye çalışıyorlar. Tabii ki bir şey de söyleyemiyorlar. Ortaya koyacakları da bir ye de yok. Kapalı bir zarf var, içinde ne var

diye bulmaca oynuyoruz burada. Pas... Belki de şu vardır, belki de şu vardır. Biraz önce siz de bana gelmiş bu tartışmanın ikinci senesine girdik neredeyse, "Belki içinde bir şey vardır, ne vardır?" diye soruyorsunuz. Bize ne? Kalkıp da bulmaca mı oynayacağız şimdi.

LALE ŞIVGIN: Peki sizce öğrenebilecek miyiz? Yılbaşına kadar bu işin sonuçlanacağını ifade ediyor siyasi iktidar. Mümkün görüyor musunuz Açılım'ın içeriğini...

NİHAT GENÇ: AKP, eskilerin deyimiyle balın içindeki sinek. Bala yapışmış sinek. Çırpındıkça, kendisi istedi bunu, kanatları kopuyor. Bal, sineği çeker, çok tatlıdır çeker ama sonra o baldan kurtulamaz. Bu sorunları AKP, kendisini kurtarsın, kendisini temize çeksin, kendisinin modern, özgürlükçü, demokrat, dünyaya açılan, Türkiye'nin önüne açılan bir siyasi görüntü versin bana diye seçti. Yani bal. Yedikleri içtikleri, İslamcı holdinglerden ihaleleri, İstanbul Belediyesi, değil mi? Unakıtan'lar! Buralardan laf açsak bu büyük balı bulamazlar. Bala uçuştular yani. Ermeni balı, bilmem ne balı, buralara uçuştular. Ama şimdi söylüyorum, bu sinekler, o baldan kurtulamaz. O bal, bu sineklerin kanatlarını kopartacaktır. Siz boyunuzdan büyük sorunlara giriyorsunuz, Türkiye halkının psikolojisi ile oynuyorsunuz, Türkiye halkına olmayan hezimetler yaşattırıyorsunuz, Türkiye halkının etnik ve din temelli tartışmalar açıyorsunuz, bunun adına da "Açılım" diyorsunuz. Ne açılımı bu? Gericiliğin daniskası bu! Sekizinci asırdan önce tartışılmış sorunlar ya.

Türk bu topraklarda çoktan İslam medeniyetine, uygarlığına girmiş, daha büyük uygarlıklarla karşılaşmış, 8. asırdan önce kalmış kabile kavgaları, bilmem ne boylar işte Kıpçaklar, Peçenekler, 15 yüzyıl öncede kalmış yerler. Bir de getirdiğiniz Açılım dediğiniz yer de bu. "Türk, Türk, Türk... Kürt, Kürt, Kürt..." bizi de yaptılar Türk. Türkiye'nin mozaiği bambaşka.

Mozaik kelimesi de yanlış. Ne yani? Döşeme mi yapıyoruz? Sonra diyoruz ki Anadolu karışımı çok güçlü, karışım deyince de aklıma melez geliyor. Melez de yani burada biyolojik bir şey mi tartışıyoruz? Bezelye tanesi mi? Melez... Başka bir şey var. Bu, Anadolu'dur. Anadolu, sosyal göçleriyle, yaygın göçleriyle dünyada en çok karışmış, en çok kavrulmuş, en çok yanmış, elemiş, birbirinin içine girmiş toprağıdır. Şimdi eğer bir ırktan bahsediyorsanız, Türkmen ırkından bahsedebilirsiniz. Bir boy var Türkmen. Bir de orada Kürtleri iddia ediyorlar. Biz karışanlar daha çoğuz. Biri bu toprağın yüzde 5'i çıkmaz, biri yüzde 10'u çıkmaz.

Biz karışanlar yani ailesinde çok farklı yapıları taşıyan insanlar daha çoğuz. Türkiye'de biz daha kalabalığız. Ailesinde Çerkez olan, Boşnak olan, Türkmen olan, enistesi Kürt, gelini Kürt olan yani karışık olanlar... Melez lafı rahatsız edici bir laf. Mozaik lafı da rahatsız edici. Doğrusu Anadolu'dur. Anadolu! Anadolu'dan güzel laf mı olacak? Anadolu insanıdır bunlar, her yerden karışmış kardeşim. Karışmış, çok yüksek bir eriyik içinde duasıyla, bereketiyle karışmış. Biz çoğunluktayız, bizi konuşan yok. Biri gelmiş orada bir boyu ayırmak istiyor, öbürü öbürünü ayırmak istiyor. Kardeşim, biz çoğunluktayız. Ailesinde annesi Kürt olan, babası Çerkez olan değil mi, böyle karışmış olanlar biz daha çoğuz. Bize söz bırakmıyorlar ki. Bize de sığıra damga vurur gibi damgalıyorlar. Çerkez sığırlarına vurulur. Buraya, "Türk", "Kürt". Buna da "Açılım" diyorlar. Ne açılımı ya? Bu, gericiliğin daniskası ya. 8., 7. asırdaki Vikingleri tartışıyorsun sen. İskitleri tartışıyorsun tarih öncesi. Afrika'daki yerli kabileleri tartışıyorsun, kelebek türleri gibi, eklem bacaklılar gibi. Bu toprağın adı, Anadolu'dur. Anadolu insanına sığır damgalar gibi gelmişler ırk kavramları, din kavramları dayatıyorlar, bu da "Açılım"mış. Yerim senin açılımını be. Senin hocan ne bilir, sen ne bilirsin? Bunların altına girdiniz mi? Bu toprağı koklamamış insanlar, tarlasını sürmemişler, bu toprağın tarlasını sürmemiş, elmasını kok-

lamamış, buğdayını koklamamış insanlar, öyle buğdayı kaldırıp "Haydar, Haydar" diye rüzgâra vurmamış bu insanlar, bunlar, bunlar kalkıp Anadolu adına konuşamaz. Bırakın da şu insanlar konuşsun, o tarlayı süren konuşsun. O çocuklarını bin zorlukla okula götürenler, ailesinde her şekilde insan olanlar konuşsun. Laz'dır, Çerkez'dir ya, bu her ailede var. Referandum yapacaklarmış. Nasıl yapacaklar? Adamın enişte si Çerkez, kendisi Kürt, oğlu bilmem ne... Bize laf söyleyen yok. Bizi oradan damgalıyorlar.

Bir toprağın temel, genetik yapısıyla ilgili, ne bileyim böyle bir genetik şifrelerle, bezelye türü gibi, kelebek türleri gibi konuşuyoruz. Anadolu toprağı, insanlığa ilk giden yerdir, ilk giden! Anadolu var ya Anadolu dediğin yer, insanlığa ilk açılmış yerdir. Pir Sultan diyoruz, Hacı Bektaş diyoruz. Bunlar, insanlık dediğimiz, dünyaya kabileden, kavimden, bütün bu gerici, çağdışı, vahşi yerlerden ilk çıkan, giden yerlerdir. Bunlar ne anlar? Bu cemaat fikir, zikirmiş; yok özgürlük, açılımmış. Yiyorlar, kandırıyorlar sizi. Kandırıyorlar kardeşim.

1980'li yıllarda dergiler çıkartırdı bu cemaatler. Ben, o dergileri okurdum. NASA'dan almış uzay görüntüleri vardı. Jüpiter. Hep yabancı medyadan alınma. Böyle tarak gibi ışık gelirdi, ışık huzmeleri açılır. Böyle şuleler, huzmeler, böyle ışık tayfları altına da işte ayetten bir cümle, "Ey insanlık seni yaratan biziz" filan. Teknolojik fotoğrafları böyle almışlar Batı dergilerinden, altına İslami cümleler koymuşlar. Kaba kaba şeyler yani. İnsanları kandırmak, tavlamak için. Dünyayı gösterir, işte "Sen bir toz zerresisin" diye güya korku verip cemaate bağlamak. Fakat oralarda çok dikkatimi çeken bir şey var. Hepsi kopya yayınlar, hepsi taklit. Dışarıdan alınmış. O fotoğrafları kendileri çekseler tamam, bak ne güzel, dergine koymuşsun. NASA'dan almış, Erzurumlu cemaat onu, dergisine koymuş. Altına da kendisinin koyduğu bir ayet. Orada bir de güller olurdu. Yani gül resimleri

olurdu, o gül resimlerinin altına da böyle hadisler, ayetler koyarlardı. Allahım, ben hayatımda bu kadar kaba bir gül görmedim. Böyle marul gibi güller. Marul gibi güller yani edebiyatçıyım, benzetmek hakkımdır. Mayıs dediğimiz, sığır gübresi olur hani yayılır geniş, mayıs gübresi gibi güller. Estetik yok, incelik yok, kaba. Sonra bunlar televizyon kurdular. Baktık o güllerin resminden kadınlar, o güllerin resminden insanlar, spikerler, yazarlar. Ben daha o zamanlar, 30 yıl önce baktım, burada bir kabalık burada bir sertlik var. Onu göreceksin. 30 yıl önce dedim ki burada vahşi bir şiddet var.

Bir iddiaya göre de anavatanı Anadolu'dur gülün. Bir iddiaya göre. Anadolu, gülün vatanı ve heriflerin yaptığı güle bak abi. Böyle marangoz yapmış gibi. Kaba, tuhaf, marul gibi, lahana gibi bir gül. Güzellikten anlamıyor. Estetikten anlamıyor. Montaj, taklit, dışarıdan almış. Dışarıdan alınmış ve monte edilmiş, onlarla sen bir nesil yetiştirmeye çalışıyorsun. Bir anlayış, bir fikir ve çok sonra da iktidar oluyorsun ve bu belgeleri düzenliyorsun. Amerikalıların verdiği casus raporlarıyla yapıyorsun. Bu, vahşi bir şiddettir. Türkiye'de bugün, bu kaba estetikle büyümüş, bu kaba zekâlarla büyümüş insanların bir incelmemiş, kaba, hayvan şiddeti dolu bir siyasetleri var. Bunların ne olacağı o günden belliydi. Ama o gün bunların yanına geden insanlar, "Ya ne kadar da iyi niyetli, temiz insanlar, Allah için çalışıyorlar" diyordu. Evet, doğru. Benim annem de temiz, doğru bir insan ama benim annem de resimden anlamaz. Siyasetten anlamaz. Siz, bu kaba gülü, bu kaba dergileri çıkartmış, vahşi bir estetik şiddet uygulamış sizler, siyaset sahnesine gelirseniz sizin televizyonunuz bu olacak. Yani komidin suratlı spikerler, aynı bu ölçekte, şak, şak, şak: "Belge". Çıktı oraya bakanlar, "Ben, Allah'a inanır gibi bu belgeye iman ediyorum" dedi. Dediler bunu televizyonda. Şimdi Genelkurmay peşinde. "Nerede belge" diyor, hâlâ soruyor. Utanmıyor mu, Allah'a inanır gibi o belgeye inanan yazar-çizerler nerede-

ler? Şimdi yoklar. Kaba, hayvani bir şiddet. Çifte vurup gidiyorlar. Atıyorlar bir pislik, gidiyorlar. Siz okullarınızda üniversitelerinde, televizyonlarınızda çok ince elenmiş, çok içinde bilgi olan entelektüel sorunla uğraşabilecek, soyut sorunlarla uğraşabilecek bir nesil yetiştirmediniz ki. Birine şeyh dediniz, birine abi dediniz, birine amca dediniz. Abi, dayı, paşa, ağa diyen insanlar entelektüel olamaz. Adam, "ağa" diyor, "cemaat" diyor, bağırıyor. Biri "paşa" diyor, biri "dayı" diyor. Konuşabilen, soyut sorunları tartışabilecek olanlar bağımsız insanlardır. Eleştiri yapabilecek olan insanlar, bağımsız insanlardır. Bu insanlar ancak büyük bir kaba bir şiddetin, hayvani bir şiddetin militanı olurlar. Savcı soruyor, herkes atıyor, bir de biz atalım yani. Galeyana gelince hani herkes gelip yerden bir taş alıp atmaya başlar çünkü kitlenin içine saklanmış, onu kimse görmüyor. Kitleyi böyle ayıracaksın orada yazan liberal yazarlara ve o çocuğa diyeceksin ki demincek kalabalık taş attı, sen de kendinden bir cesaret buldun, kalabalık sayesinde aldın o taşı kendin attın. Şimdi kitle burada yok. Gel de şu taşı tek başına bir at bakayım. Atamaz, o cesareti bulamaz. Onlar, o güruhtan cesaret bulur. Bakın ben burada hiçbir güruhtan cesaret bulmuyorum. Bir taş atıyorsam, tek başıma atıyorum. Tek başına! Onlar bir kalabalık güruh. Tartıştıkları sorunlar başkalarının kendilerine getirip inşa ettiği sorunlar. Bunlar saygısız insanlar ve bir de kalkmışlar şimdi çok saygısız işler yapıyorlar, "Açılım, Açılım" diye diye bakın birtakım örgütler gelmişler bizim şehitliklerimizde, şehitliğimizde gösteri yapıyorlar.

LALE ŞIVGIN: Hem de şehit annelerinin karşısında.

NİHAT GENÇ: Bu yapılacak şey mi? Buradan rica ediyorum, bu şehitliğin içine girmeyin. Daha nasıl bir nazik ifadem olsun? Yapmayın. Bu toprak için şehitler, Cumhurbaşkanı'ndan, ordudan, hepsinden çok değerlidir. En kutsal yerlerimizdir. Siz bir gösteri yapacaksanız mayınları veren İtal-

yanlara, Hollandalılara karşı yapın. Bir gösteri yapacaksanız gidin İmralı'ya karşı yapın. Bir gösteri yapacaksanız, çocuklarınızı alan PKK'ya militan yapanlara karşı yapın.

LALE ŞIVGIN: Çok provokatif bir gösteriydi zaten...

NİHAT GENÇ: Bir gösteri yapacaksanız gidin ABD ülkelerine karşı yapın. Bunu destekleyen, onlara silah veren... Bunların hiçbirine karşı yapmıyorsunuz, Afyon'un, Şereflikoçhisar'ın, Çubuk'un, Adana'nın, Osmaniye'nin köyündeki yirmi yaşındaki çocuk, askerlik zamanları gelmiş, gitmiş askere sonra şehit olmuş, şimdi de o evinde, o çocuğun yattığı yerde gösteri yapıyorsunuz. Bu kadar terbiyesizlik olmaz. Kendilerine dikkat etsinler. Demokrasi var, hürriyet var, basın toplantısını her yerde de yaparsın da saygı diye de bir şey var. Ne yaptığını da bileceksin. O çocuklar bizim, bu toprağın gelmiş geçmiş en kutsal şeyleridir. Aman rica ediyorum, o şehitliklerde gösteri, o çirkin gösterilerini yapmasınlar. Çocuklarını öldürten o İmralı'da yapsınlar. Avrupalılara karşı yapsınlar. O silahları kim veriyorsa onlara karşı yapsınlar ve gelip orada yapıyorlar. Onlara söyleyecek laflarımız var ama dilimizi tutuyoruz. Şehitlikte gelip gösteri yapmasınlar, bırakın anneler çocuklarına ağlasın. Meclis'te yapıyorsunuz, sokakta yapıyorsunuz, demokrasi var her yerde yapın kimsede itiraz etmiyor. Zaten her yerde de yapıyorsunuz ama orayı da bırakın kardeşim.

Çanakkale hatıraları anlatılırken, Çanakkale komutanlarından biri, ismi aklıma gelir, yazdım bunları. "Türk askerleri" der, "Uçarak düşmanın üstüne atlıyor. Burada biz uçarak derken sanmayın ki bu bir sıfat, bir yakıştırma hani. Çünkü adam uçarak gidiyor. Gerçekten uçurumun tepesinde düşmana uçarak atlıyorlar" ve bugün çok insan bilmez bunu. Kırlangıçlar göç kuşudur. Bunların Ankara'da en çok yaşadığı yer Anıtkabir'dir. Anıtkabir'in orası on binlerce kırlangıç. Şimdi gelirler görürsün. Niye Ankara'nın başka yeri değil de orada uçuyor? Boş bir arazi. Mustafa Kemal, bize bir

yuva yapmıştır. Cumhuriyet, bir yuvadır. Musluğu bozuk olabilir, kapısı kırık olabilir ama bir yuva yapmıştır. Kırlangıçlar gibi yapmıştır. Kırlangıçlar nasıl yapıyor yuvalarını? Bakın şöyle yapıyor: Uçuyor, uçuyor, uçuyor, göklerde uçuyor, uçuyor, dillerindeki tükürük uçtukça tutkallaşıyor. O dillerindeki tutkal tavana artık yuva kurabilen bir kıvama geliyor. Tükürüklerindeki tutkalın gücü. Kırlangıçların özelliği bu. Laf gelmedi ama mutlaka söylemek zorundayım. Atatürk, 1930'lu yıllara kadar bütün Ankara'da yaptığı bütün binalara kubbe yaptırmıştır. Gidin bakın Ulus'ta. Bir gün büyük adam olursam, Anıtkabir'in üstüne bakırdan çok büyük bir kubbe ya da kurşun bir kubbe yapacağım. Biz, Kocatepe'de uçan, Sakarya'da uçan, Çanakkale'de uçan o şehitlerin, dillerindeki coşku, o aşk, o tükürük, o tutkalla bu Cumhuriyet'i inşa ettik. Şehitliklerimizin mermerleri de o tutkalla yapıştırılmıştır. Sen geliyorsun, o şehitliklere giriyorsun. Aman ha! Buradan çok nazik, ikaz mı dersiniz, uyarı mı dersiniz bilmiyorum, buralara girmesinler.

"Açılım, Açılım..." "Açılım" dedikçe Türkiye'de bir aydın türü ortaya çıkıyor. Taşnak'ı savunmak, aydın olmak oluyor. PKK'yı savunmak, aydın olmak oluyor. Hristofyas'ın toprak isteyen taleplerini, Rum tarafının talebini savunmak, aydın ve özgürlükçü olmak haline geliyor. Bu, aydın olmanın hali ve bundan utanmıyorlar. Biz de burada oturmuşuz, yoksuluz, maaşımız yok, zorluk içinde yaşıyoruz, şu toprağın çocuklarıyız, büyük medya bize büyük ambargosunu koymuş, böyle kenarda köşede yaşıyoruz. Biz arada bir çıkıp, Erciyes dağlarımız, Anadolumuz, tarlamız değil mi, unumuz, buğdayımız, balığımız, ne güzel insanlarımız evlenmiş diye cümleler ettikçe "Faşist, katil..." Bize de söyledikleri bu. Taşnak'ı tutmak, Rum tarafını tutmak, PKK terör örgütüne güç vermek, onları ağırlamak, onlara güzel yazılar yazmak, özgürlük, demokrasi, biz? Ya ne güzel Anadolu'nun şu uçsuz bucaksız tarlaları, ne gelinler, ne

halaylar, ne düğünler, başlıyorsun, "Bunları konuşma, bir daha anma." Şuraya bak, geldiğimiz yere bak!

LALE ŞIVGIN: Evet, geldiğimiz yer burası. "Açılım" trafiğini aslında bir parça masaya yatırdık ama diğer taraftan Ergenekon trafiği de hız kesmeden devam ediyor. Diğer yandan da duruşmalar da arka arkaya son günlerde epey hız kazanmış görünüyor ama neticesinde süreç yine de çok yavaş işlemiyor mu? Kimlik tespitleri vs. derken o aşama bir türlü ilerleyemiyor. Duruşma yapılıyor ama içinde bir gelişme olmuyor.

NİHAT GENÇ: Hızlandıracak olan hükümetin kendisidir. Mesela bugünlerde hükümetin arkasına geçtiği "Allah'a inandığımız gibi iman ediyoruz" diyerek televizyonlardan iman ettiği belgelerin sahte olduğu ortaya çıktı. İki de bir Genelkurmay çıkıp açıklama yapıyor. "Bunun sebebini sorun" diyor. Polisler filan hepsi sorgulanıyor, bilmem ne. Niçin ordu böyle bir şey sorgulasın? Hükümetin görevi bu. Hükümetin kendisinin, Başbakanımızın kalkıp, "Bizi, Türkiye halkına karşı mahcup edecek bu belgeyi kim yaptı? Bizi niçin tuzağa düşürdünüz? Maksadınız neydi? Bizimle ordumuz arasındaki ritmi bozacak, bu belgeyi düzenleyen kimdir?" Şikâyetçi olması gereken ordu değil, hükümet olmalı. Niye ordu böyle bir şey yapsın? Ordunun görevi belli. Bunu, hükümet sorgulamalı. Hükümet, "Siz, birtakım belgelerle geliyorsunuz, bilmem nelerle geliyorsunuz, bunlar doğru mu" diye şimdi Genelkurmay açıklama yapıyor, basın toplantısında, "Bu belge nedir?" diyor. Niye Genelkurmay söylesin ki bunu? Hükümet söyleyecek. Ordu, hükümetin ordusu değil mi? Hükümet bunun hesabını soracak ve bu işi hızlandıracak. Bunu yapacak olan hükümettir. Kim düşürmüşse hükümeti tuzağa, bu yazarların elli tanesi kalkıp, "Bu belgeye iman ediyoruz" dediler. Üç ay, kaç ay, altı ay Türkiye'ye savaş ilan ettiler. Uçurdular. Şimdi bunun hesabını hükümet sormalı. Diğerleri de öyle. İçerde yüzlerce insan, bel-

ge yok, bilgi yok, yalan, sahte, uydurma şeyler. Bunları hızlandıracak olan hükümettir. Eğer hükümet bunları hızlandırmıyorsa bütün bunların, bütün bunların vebali, hükümetin üstündedir. Gelecek sene seçim var. Bugünlerde seçim var ve yarın bunlar gittiği zaman nereye kaçacaklar? Yeni Zelanda'ya mı kaçacaklar? Japonya'ya mı kaçacaklar? Hepsinde de tutuklu alışverişi var. İmzalarımız var. Yani Mars'a, Venüs'e kaçmayı beceremediklerine göre bir yerden bulup getirilecekler. Ha üç sene de getirirler, ha beş sene de getirirler. Siz, bu trafiği hızlandıracaksınız. Bunu hızla mahkeme edeceksiniz. Herhangi bir şeyle ilişkisi olmayan yüzlerce insanı içeri koydunuz. İçine girince insan boğuluyor ve laflar da gidiyor ve program da oraya doğru kayıyor. Hepsinin sorumlusu, mahkemeyi de hızlandıracak, yargılamayı da hızlandıracak olan hükümettir. En tipik örnek de bu belge örneğindedir. Niye ordu kalkıp ikide bir, "belgeyi düzenleyen kim" diye sorsun ki? Otursun ordu, oturduğu yerde. Bunun hesabını hükümet sorsun, niçin kandırıldık, kimin çıkarttığını, çıksın ve söylesin. Türkiye'yi ordu yönetmiyor. Hükümet yönetiyor. Ortada karışık, bozuk bir şey varsa, darbevari itham varsa, töhmet varsa bunun hesabını hükümet soracak. Niye ordu soruyor ki? Niye orduya sordurtuyorlar? Bunlar da vaktimizi alıyor. Geliyoruz, halkımızın önünde konuşacak bir cümle bulamıyoruz, yani başka bir şey konuşalım bu ülkede.

Yazarlığım çok eski. 25-30 senesi var ama seri yazarlığa, haftalık yazarlığa girdiğim zaman Türkiye'de bir laik-şeriat tartışması vardı. Kendi kendime, 'ya ben bu konuya girersem, ölürüz, yetenekli bir yazarım, hikâyeler yazayım' dedim. Kalktım ve hikâyeler yazdım ve başka türlü muhatap oldum halkımla. Bu ülkenin bitini, piresini, ağacını, kavağını, tarihini, kaynaklarını, madenini, anlattım. Yani başka bir yerden rüzgâr vurdum. Bugün bir şöhretim varsa o tartışmaya girmediğim içindir. Tabii ki tavrımı söyledim ama şimdi bu tartışma da bizim yeteneklerimizi alıyor. Ben, belli bir

olgunluğa gelmiş bir yazarım. Her yazdığım yazı, yüz binlerce okunuyor. Ben niye gidip kendimi kilitleyim belli bir konuda? Çok güzel şeyler yazmak istiyorum. İnsanlığı ilgilendiren, yeryüzünü ilgilendiren, toprağımızı ilgilendiren, vefa, şükür, arkadaşlık, dua, trajedi gibi başka konularda daha kucaklayıcı konularda yazılar yazmak istiyorum ama bu konular açıla açıla, bu sorulara cevap vere vere. Yani cevap vermekten rahatsız olmuyorum, tabii ki vereceksiniz. Burada Avrasya Televizyonu'na teşekkür ediyorum. Hepsi kenardaydı. İlhan Selçuk'lara kimse sahip çıkmadı. Medyayı gördük, izledik. Şimdi bu belge konusunda herkes hücum ederken Avrasya dışında televizyon yoktu, hepsi böyle şüpheli bakıyordu. O yüzden verdiğiniz mücadeleye de burada teşekkür ederim. Biz de bu mücadeleye bir katkı olarak buradayız ama gündemimizde dünya, başka bir dünya var. Çocuklar var, anneler var, sevgi var, aşk var. İnsan kalkıp bunları konuşmak istiyor ama yer bulamıyorsun. Kendileri bir sorun ilan etmişler, onların sorunundan oradan oraya. Bir gündem ilan ediyorlar, o gündemin içinde sen de kilitlenip kalıyorsun. Ben çok şeyimle iftihar etmem ama yazarlığımla iftihar ediyorum. Değerli bir yazarlığım var ve bu sorunların içine girdikçe de üzerimde kirli bir gölge oluşuyor. Yüz binlerce çocuk var 30-40 yıl sonra Türkiye'yi yönetecekler. Onlara başka bir dünyadan konuşmamız lazım.

Bakın, geçen, 'Sordum Kara Çiçeğe' diye Leman'da bir yazı yazdım. Sarı çiçeğe değil, kara çiçeğe. Genetik tartışmalardan sonra hani öyle bir çağrışım yükleyerek. Tabii zengin, tuhaf, uçacak şeyler de yazıyorum hani bakış açımız, dünyayı kavramamız değişik olsun diye. Uçalım diye. Evet, uçalım diye. Toz uçuyor ya, çiçek tozları uçuyor ya, gidiyor ve hiç bilmediği bir yerde ağaçları tohumluyor. Evet, klonlama. Ziraatçılarımız da Anadolu sığırı diye bir şey yapmışlar. Klonlamışlar, Anadolu sığırını. Klon nedir? Sizden alınan bir parça, etinizden, tırnağınızdan, saçınızdan alınan bir parça sizin bir örneğinizi oluşturuyor. Bu, insanlık için yeni

bir adım. Görüyoruz ki vücudumuzun her tarafı tohummuş bizim. Her tarafı. Yani buradan da alsan oluyor, şuradan da alsan oluyor. Bir insan, öküz, havyar ya da ne bileyim, kuş. Dolly diye bir klon koyun yapmışlardı. Bu, insanlığın bütün genetik ve biyolojik çalışmalarını sersemletti. Başka bir şey konuşuluyor. Nasıl çiçek tozu gidiyor, senden yolda giderken bir tel saçın gidiyor. Bir şey uçuyor. Senin teninden bir şey uçuyorsa rüzgârda, o gidip bir dişiyi dölleyebilir. Buraya geldik. Bu, çok uçucu bir şey değil. Bakire Hazreti Meryem, hem bakire hem çocuk sahibi nasıl oldu diye konuşulurken teknik olarak şunlar da söyleniyor: Meryem, sıcak su dolu bir küvette yıkanıyor. Orada daha önce birisinden bir parça bir şey kalmıştır, o yüzden hamile kalmıştır deniyor ve buna benzer, bir erkekle beraber olmadan bir sürü hamilelik durumu örnek gösteriliyor. Yüz binlercesi ortaya çıkmıştır ama *bunlara tarih boyu ne demişsindir?* "*Cinlendi, cinler* girdi, cinlerle evlendi." Aynen çiçek tozları gibi, çiçeğe rüzgâr vuruyor, gidiyor iki kilometre ilerde birini döllüyor. Belki de insanoğlunun böyle bir tarafı var. Bunu insanlık tartışacak. Herkese rüzgâr geliyor çarpıyor, sen de tozunu, kılını, yara *kabuğunu, tırnağından* bir parçayı bırakıyorsun, belki de onlar da bir iş yapıyor. Bunu bilemiyoruz. Aynen insanoğlu gibi Anadolu toprakları bu rüzgârı yedikçe nasıl tozlar kalkıp başka yerlere gidiyor, aynen onun gibi yeni bir dünyanın kapıları açılıyor. Çok önemli bu klonlama. Acayip bir şey var burada. Senden bir parçayla klonluyor. Demek ki her hücre parçasında bu özellik taşınıyor. Anadolu'ya bir de çölden, Sahra Çölü'nden her yaz, çöl tozu geliyor. Ankara'da, Çankırı'da, Çorum'da oturan insanlar yaz aylarında başım ağrıyor diye doktora gidiyorlar. Onların baş ağrısının nedeni, bu çöl tozlarının beyne giden kılcal damarları tıkaması. İki santim kadar çöl tozu geliyor. Şimdi gelen o çöl tozları içinde hani o klonlama tekniklerine gidelim. Belki de orada Arap bedevilerin tozları da uçuşan parçaları da geliyor ve burada birilerini tohumluyor yani bir şeyler oluyor çünkü senin par-

çan ona uçuyor, onun parçası sana uçuyor. Tabii Sibirya'dan gelenler de var. Sibirya'dan gelen rüzgârlar da var. Bir de sadece dünyadan rüzgârla karışmıyor yani Anadolu toprakları. Rüzgâr hepimizi birbirimize karıştırıyor ama yıldızlardan da gelen var. Yıldız tozu geliyor. Evet, bu da bilimsel bir şey. Yıldızlardaki bulut, toz bulutları, yıldız bulutlarından parçalar geliyor. Hatta buna da şöyle diyenler var: Mevlana yani, devrana seyran. Devran dönüyor yani.

LALE ŞIVGIN: Hepimizin tozu toprağı birbirine karıştı...

NİHAT GENÇ: Evet. Şimdi Mevlana devrana giriyor, seyrana giriyor. Yıldızlardan geldi. Anadolu'da böyle bir sürü insan var. Nasreddin Hoca'nın da bir yıldızdan geldiği belli ya da Mustafa Kemal. Anadolu toprakları, Sibirya, çöl ve yıldızlardan gelen tozlarla bunlar karışıyorlar. Geçenlerde biyolojik çalışmalar artık casusluk işlerine girdiği için Bush geldi. Clinton geldi. Bunlar gelince Ankara'da herkes biliyor, yanlarında portatif helâ getirdiler. Niye onların kakalarından alıp işte genetik olarak onlara karşı kullanmayalım diye. Fakat şimdi anladık ki o pislikten Bush yapılabiliyormuş. Elli tane Bush, yüz tane Bush üretebiliyormuşuz. Ben de dedim ki yani Afganistan'da bizden asker istiyorlar savaşmak için gerek yok bak, bu pisliklerden, bu tuvaletinizden diyelim hani yasak olmasın, bu tuvaletinizden bir sürü Bush klonlayabilirsiniz ve Afganistan'a savaşa gönderebiliriz. Sonra Amerikalılar şöyle dedi: Asıl klonlayacaksak bu işi biz biliyoruz. Teksas'ta bizim sığırlarımız var ve bizim sığırlarımız dünyanın bütün otlaklarını kendi otlağı bilir ve önün ekim gelirse toslar yani o çitlerden kimse giremez. Üstelik bizim otlaklara da girip otluyor. Eğer klonlayacaksak biz klonlayacağız, sizin Anadolu sığırları klonlanmış, klonlanmamış, evet gerçekten öyle. Öyle yani Anadolu sığırları gittik Kore'ye savaştık, ne oldu? Anadolu'nun sığırları olarak biz. Şimdi de yeniden Anadolu sığırlarını getirmişler

"Afganistan'a savaşın" diyorlar. Bize diyorlar ki "Siz, PKK terör örgütüyle niye 25 yıldır baş edemiyorsunuz?" Sen, 15 yılını ayırdığın Irak'ta niye baş edemiyorsun? Lübnan'da, Hizbullah ile 30 yıldır niye baş edemiyorsun? Afganistan dağlarında 1979'dan bugüne ne oldu? 35 sene oldu, niye baş edemiyorsun? Önce İslamcı mücahitlerle şimdi Taliban'la? Değil mi? Sizin tek mücadele şekliniz, bizim gibi buldunuz Anadolu sığırlarını, gönder Anadolu sığırlarını.

Neyse, bu işin şakası. Artık şunu görelim: Önümüzde büyük bir dünya var ve bu dünyada tozlarımız, değil mi, yıldız tozu, çöl tozu, rüzgâr tozları, çiçek tozları gibi birbirimize karıştırıyor. Çiçek tozları ve yıldız tozlarıyla birbirimize karışıp, birbirimizi döllediğimiz, tohumladığımız gerçeği ortaya çıkıyor. Tabiatın bir parçası olduğumuz için de bunun da normal olduğu aşikâr ama bu rüzgâr bizi uçurmuyor, yıldızlar bizi uçurmuyor, başkalarına tohumlanmıyoruz diye Vikinglerden kalma, İskitlerden kalma bir ırkçılık yapıyoruz. 20 asır önceden bir şey yapmaya çalışıyoruz. Oysa Anadolu'yu kuran insanlar bakın ne demişler: Alevi-Bektaşi geleneği "Can" der. Can! Yani yaşadığımız bir can. Sen, ben, hepimiz canız. Bitkinin canı, diyelim ki tilkinin canı, diyelim ki farenin canı, hayvanın canı, bitin canı... Hepsinin bir canı var. Bizim de bir canımız var. Can! Bugün Anadolu'da en çok konulan isimler biri "Can"dır. Can! Allah'ın canı... Sonra ne der Alevi-Bektaşi Geleneği: "Nefes". Sen, ben nefesiz. Bak, ağaçlar da nefes alır, kelebekler de nefes alır. Allah'ın nefesi, tek nefes. Senin nefesin, benim nefesim ve bu nefesin arkasındaki büyük felsefe de bu topraktaki Anadolu tasavvufunu belirleyen, ortaya koyan Muhiddin Arabi'nin vahdet-i vücut felsefesidir. Ne diyor Muhiddin Arabi burada? "Dünya, Allah'ın vücududur, biz onun parçalarıyız." Buradan şu çıkıyor: Senin, bana, benim sana üstünlüğüm yok, hepimiz, Allah'ın parçalarıyız. Hepimiz. Fakat bu parçalar sadece böyle bir parça değil. Bakın şimdi buradan nereye geleceğim: Çünkü nihayetinde yıldız tozu da çöl

tozu da bir nesne yani bir parça yani. Klonlama için kullanıyorsun. Bir parça alıyorsun ve bununla deney yapıyorsun. Bu, nihayetinde ağırlığı olan bir şey. Nesne yani. Peki, size bir soru sorayım: Hani eskiden fotoğraf makineleri vardı, şipşak. Böyle çekerdi, senin resminin izi oraya düşerdi. Karanlık odada izin düşerdi. Sonra sana fotoğraf diye verirdi. Peki, biz birine baktık. Sokakta birine baktık ve sokakta bir kız gördük, güzel bir kız gördük. Yaşın on yedi senin ve gördün. Bir anlık gördün. Denizin dibindeki balık gibi göründü ve kayboldu ama sende izi kaldı. Şimdi ben, size bir soru sorayım: Gözünüzün bir anlık baktığı bir insan sizi tohumlayabilir mi? Nesnesi yok ki birleşsin, ışık. Şimdi buraya geldi dünya. Bilinmeyen yerlerden sana ışıklar, görüntüler geliyor. Sen, bu ideal örneği içine koyuyorsun. Bin tane kız gördün, sadece ona odaklandın. Yani o, senin içine seçildi, bir tanesini seçtin. Tohum da öyle. Herkesi seçmez, en iyisini seçer, en mükemmeli seçer. Sen de sokakta, çarşılarda, pazarda bir gün giderken, on binlerce kızın arasından sadece bir tanesini seçtin. Tohumladın yani. Fakat bu bir görüntü. Senin beynine girmiş bir görüntü. Buna iz diyelim. Dumanın isi gibi. Niye? Burada bir iz oluştu. Siz artık, yerde, gökte, havada, karada bütün hayal dünyanız o iz, bir gördüğünüz görüntü, kızın kaşı, gözü o. O küçücük iz zihninizde büyür büyür, genişler artık bir dünyanız olur. Ağlarken onu düşünürsünüz, gece onu düşünürsünüz, sabah onu düşünürsünüz ve o iz, sizde gittikçe büyür. İdeal bir şekilde büyür. Şimdi bunu büyüten nedir? Siz bir zaman geliyor ve içinizde bir saniye gelip kaybolan kıza âşık oluyorsunuz. Hani sevgililer vardır, çok zaman yan yana kalırlar, yan yana kaldıkları zaman birbirlerine benzerler. Hani birbirine benzemek diye bir şey vardır. Çok sevdiğin insana kaşın gözün benzemeye başlar ve gerçekten o iz, içindeki o iz aşkla kendine bağlıyor ve düşüne düşüne, tarta tarta sabah akşam o ize benzemeye başlıyorsun. Belki de başkasıyla evleneceksin ama çocukların o gördüğün örneğe, mükemmel ize

benzemeye başlıyor. Nesnesi olmayan bir izden neredeyse tohumlanıyorsun, neredeyse ona benzemeye başlıyorsun.

Bunu yapan nedir? Bu mümkün mü? Burada uçuyoruz, kaçıyoruz, çok rahat konuşmalar yapıyoruz ama artık insanoğlu bunu konuşuyor. Tamam, nesnesi yok. Bakarak insanlar tohumlanabilir mi? Evet, hayallerinde onu büyüte büyüte, o şeklin bir pasta kalıbı gibi zihnine oturuyor ve senin içinde o kalıp büyüyor, büyüyor, büyüyor, bir forma giriyor. Bir biçime giriyor. Peki, bunu biçime sokan kimdir? Bakın bunu biçime sokan Allah'ın nuru dediğimiz... Nur diye bir şey var. Nur! Bugün Türkiye'de yüz binlerce çocuk ismi var: Nur! Nurdan! Değil mi? Nuray, Nurdan... Nur. Şimdi bu nur, Allah'ın ışığı demek, Allah'ın nuru demek. Allah'ın nuru bir izi alıyor burada bir şey yapıyor, tutkalla bir şey yapıyor. O hayal senin içinde tohumlanıyor. Bu Allah'ın bir nurudur. Yaşadığımız dünyada yani sen, ben, biz, buna Allah'ın bir nuru diyoruz. Buna nazar diyoruz. Bakmak. Güzel bakmak. Bakın Anadolu'da Şaman geleneğinde bir anlayış vardır, gelenek, bu Müslüman gelenekte de vardır. Hamile kadınlara ve genç kızlara, "kötü şeylere bakmayın" derler. "Çocuğunuz ona benzer" derler. O kötülük içinize girer deniyor. Şimdi bilim bunu doğruluyor. Evet, çirkin bir şeye bakmayın. Kötü şeylere bakmayın. Çünkü o iz, senin içine girer, bir pasta kalıbı gibi, heykel kalıbı gibi içinde bir iz bırakır.

Bakın, neleri konuşmaya başladık. Peki, bunu bize yaptıran kimdir? Bize bunu yaptıran Allah'ın nurudur. Allah'ın gözümüze verdiği nurdur ya da bu nura biz, Allah'ın ışığı diyoruz. Bu ışık bizatihi dünyadaki bu ışıktır, güneş ışınıdır. Değil mi, bu ışıkla oldu her şey. Konuşmanın ilk başına dönelim. Eski fotoğraf makinelerinin böyle açıp ağzını senin görüntünü içeri alması gibi bir anlık bir kıza bakıyorsun ve o sende onunla evlenmediğin halde onun o ideal aşkı, güzel aşkı içine yerleşiyor. Bu güzel bir erik ağacı olur, güzel ka-

vak ağacı olur, bu güzel bir bulut olur, bir yağmur olur yani güzel olan şeyi içine alıyorsun. Bence çölden tozlar geliyor, Sibirya'dan rüzgârlar geliyor, yıldız tozları da geliyor. Anadolu toprağı gözümüzün ışığı dediğimiz, gözümüzün nuru dediğimiz değil mi, sadece tohumla değil, çiçek tozlarıyla değil, bu, birine güzel bakmayla, birine sevgiyle aşkla bakmayla, birinin içinden bakmayla yani ne kadar güzel. O fotoğrafın, senin içine girmesi için ona aşk duyman lazım. Eşyaya aşkla bakmak dediğimiz budur. Ya ne güzel kız, ya ne güzel adam, ya ne güzel yağmur... Eğer içinden "ah" diyerek, derin bir özlem duyarak dersen o sende iz eder. Yoksa hayatta yüz binlerce insanın yanında gidiyoruz. Bir maça gidiyoruz otuz bin insan görüyoruz. Bunların hiçbiri bizde iz bırakmaz. Birkaç güzel örnek, seçilmiş en güzel örnek. Bunlar da bu toprağın iddiasıdır. Bu toprakta yaşayan herkes birbirinin gözünün nurudur. Hepimiz birbirimize nazar etmişiz, bakmışız, kaynaşmışız. Sadece tohum değil, çiçek tozu değil, çöl rüzgârları değil, Sibirya değil, ekin değil... Bakarak da. Düğünlerinde bakmışız, sokaklarında bakmışız. Dünyada en çok biz baktık. Çünkü en çok pazarları biz kurduk. Kahire'nin pazarı, Urfa'nın pazarı, büyük çarşılar, pazarlar... Birbirlerimizin gözünün içine baktık. Biz demek ki Allah bize, gözlerimizin içine bakarak, birbirimize bakarak bir şey veriyor. Biz buna, şimdi kelime tam oturmayacak, bir insan sevişmesi veriyor. İnsan kalabalıkları çok sever. Niye bilemiyorsun? Piramitleri kurmalarının sebebi, kalabalıklar buraya gelsin. Pazarlar kuruyorsun, büyük heykeller, anıtlar yapıyorsun, insanlar gelsin. Köylünün canı sıkılıyor pazara gidiyor. Biz bile canımız sıkıldığında kalabalığa gitmek isteriz. Kalabalığın bir şehveti var. Çok örnek olunca belki de yüzlerce örnek var, içinde iyi birkaç örnek bulabilirim. Yani bilemiyorsun. Kalabalık bizi çekiyor. Biz, en kalabalık çarşıları kurduk, en kalabalık pazarları. Düğünlerimiz, bayramlarımız, sokaklarımız tarihin o gününden bugününe ve bu toprakta herkes birbirinin gözünün içine baktı. Doğulu güzel bir

kız, Egeli güzel bir çocuk, birbirinin gözünün içine bakmıyor mu? Sadece bakarak birbirlerini kopyalamıyorlar mı? O kopyaladıkları bir tek sahne resim, onunla evlenmese de oturuşunu, zarafetini, boyunu, endamını çok beğendiği için o örnek onun içinde çocuğuna genetik ve biyolojik bir örnek olarak geçmiyor mu? İşte genetik bunu tartışıyor. Geçiyor. Hani insan çok oturduğu insanlara benzer. Çok sevdiği şeylere benziyor ve bunlar geçiyor gerçekten. Bu nedir? Bu, Allah'ın ışığıdır. Allah'ın nurudur. En ideal formu arıyoruz. Allah'a en yakın formu. Bizi aşırı heyecanlandıran şeylere bakıyoruz. Bizi titreten şeylere değil mi, aşk böyle titreten, korkutan, ürküten ama kendimizi kendimizden alan. Güzelden kendimizi alamıyoruz. Gözümüz niye kendine irade koyamıyor? Güzümüzü alamıyoruz. Çekiyor işte seni. Pervane etkisi, çok edebiyat yapılır. O ışık çekiyor. Anadolu toprağı budur. Bu bakış, hepimizde var. Annem beni bu bakışla büyüttü değil mi? Şimdi insanlar birbirine bakıyorlar. Havaya bakarız, göğe bakarız, tabiata bakarız, uçuşmalara bakarız, biz bunlara bakarak tohumlarız. Birbirimizin isimleri, resimleri birbirimize düşer. Belki hiç tanımadığı bir komşu kızından çok güzel bir örnek iki kuşak sonra bana geçecek. Çok beğenmiştim onun bir hareketini. Bu toplum böyle bir şeydir. İçten kaynaşır. Sadece bize öğretilen bir dan dun kaynaşması. İki tane bezelye girdiler, tohum onun tırnağına benzedi. Değil!

LALE ŞIVGIN: Ayrıştırılamayacak kadar bir kaynaşma...

NİHAT GENÇ: Tabii, bir görüntünün içine giriyorsun. İzin içine giriyorsun. Ben mesela Bursa'da, İzmir'de, İstanbul'da gezdim, böyle 70-80 yaşında çok şık giyinmiş muhafazakâr kadınlar var. Eşarbı, mantosu, renkleri çok güzeldi. Annemi hatırladım, bak ne kadar güzel o yaşlarda değil mi, o güzel bir şey. O, benim içime giriyor. Bunlar bir yere yazılıyor. Dünyada olup biten her şey içimizde bir yere yazılı-

yor. Kemiklerimize çivi yazısı gibi yazılıyor. Diyorlar ki insan nesnesi olmayan bir şey var burada. O resim, benim için bir hayal. Hayal kendi kendine nedir? Namevcut bir şey. O namevcut bir şey nasıl mevcut olabiliyor? Yani nesneye dönüşebiliyor? Oluyor çünkü çivi yazısı gibi oraya yazılıyor. Gözünü kapatıp düşünebiliyorsun, nasıl oluyor? Nasıl ardiye var, depoda mallar vardır, bidonlar vardır, kaplar, kacaklar vardır, çuvallar vardır, senin de zihninde bir ardiye var. Binlerce eşyanın resmi girmiş oraya ve onlar kendi içinde bir şeyleri seçiyor. Dağıtmayalım. Bu, bir Allah'ın ışığıdır, Allah'ın nurudur. Bizler, sen, ben, hepimiz geldik gidiyoruz bu dünyadan. Hangimiz hangimizin kızı, hangimiz hangimizin annesi? Hareketlerimiz, davranışlarımız bizi şekilliyor. Birbirimize bakarak şekilleniyoruz. Tabii ki sevmediklerimizi almıyoruz. İçimize yazmıyoruz onları. Bir iğrenti ile geçiyorsun, onu hemen unutuyorsun ama en güzel örneklere etrafımızda bakıyoruz. Anadolu toprakları bu büyük çarşıları kurarak, bu büyük sosyal göçlerle, bu bayramlarla ve bu cephelerde yan yana gelerek birbirlerinin gözlerinin içine bakmışlar. Eğlenmişler ve en güzel örnekler ortaya çıkmış.

Şimdi mozaik diyemem size. Bu bir döşeme adı. Nedir? Mozaik. Melez diyemem. O da anlatmıyor. Buna ancak Allah'ın ışığı dersin, Allah'ın nuru dersin. Ben buna samimiyetle inanıyorum. Anadolu halkı eğer bir şey diyeceksek bunun adı Anadolu'dur. Anadolu, Allah'ın nurudur, ışığıdır. Vallahi ışığıdır, billahi ışığıdır. Ne New York'lar ne Londra'lar bizim kadar karışmadı. Bizim kadar alıp vermedi. Hepimiz Allah'ın nuru değil miyiz? Bu dünyayı yaratan Allah'ın ışığı değil mi? Şimdi bana geliyorsun 30 asır öncesinin Viking kültürünü yapıyorsun. Kızılderili kültürü yapıyorsun. Benim soyum sopum budur. Bizim soyumuz sopumuz ışıktır, nurdur. Güzel bir bakıştır, aşkla evlenmektir. Aşkla karışmaktır, aşkla insanlara bakmaktır. Siyasetçi aşkla bakacak, öbürü aşkla bakacak. Sokakta insanlara aşkla bakacaksın. Çünkü seviyorsun. Şimdi ruhsuz bir yere geldik.

Bakın dikkat edin, Allah'ın ışığı çekildi içimizden. "Can" diyen yok artık. "Nur" diyen yok, "Işık" diyen yok. "Hepimiz Allah'ın parçaları" diyen yok. Bunlar çekildi. Biz kendimiz robotlar olduk. Bize birtakım siyasi programlar veriyorlar: "Taşnak, Ermeni, Kürt..." Çocukluğundan beri bunlar olursa kendisi de inşa edilmiş ideolojik bir robot gibi konuşuyor. Bir yerin tarafı gibi konuşuyor. Biz, Allah'ın tarafıyız ya. Güzel olan neredeyse oradayız. Eskimo ise oradayız, Amerikalı ise oradayız. Şimdi bir Amerikalı kıza âşık olmayacağınızı kim iddia edebilir? Ya da güzel bir Amerikan filmi izleriz. Onun koyduğu şekiller içime girer. Amerikan sinemasının hayalleri benim içime girer. Hepimiz resimle, sanatla bunları alırız. Böyle bir karmaşanın ve tatlıyı, mükemmeli, en iyi seçen, değil mi, büyük beğenileri, hepsini, en iyisini seçen, deha örneklerden en iyisini seçen böyle bir dünyaya girdik. İddiam o dur ki Anadolu toprakları bunun en güzel örneğidir. Sadece Anadolu topraklarını tohumlayan çöl tozları değil, Sibirya yağmurları değil ya da yıldızlardan toprağa gelip içimize düşen, o yıldızlardan gelen tozlar değil. En güzel nazar da Anadolu'nun nazarı. Annelerimizin nazarı, bize bakmışlar. Dedelerimizin nazarı. Nasıl bakmışsa Fatih, Kanuni, Yunus, Mevlana, adını bilemediğimiz o halk, o insanlar duayla bakmışlar. Dua etmişler ya. Duayla bakmışlar, sevgiyle bakmışlar. Ne demiş? "Allah korusun" demiş. "Aman yarabbi, ne güzel yarattın" demiş. Bunlar bizim dualarımız. Biz, birbirimize böyle baktık. Allah'ın duası da budur, nuru da budur, ışığı da budur. Şimdi ise robot olduk. Teknik. Birinin vidası gibi, o hale geldik. Birin adamı haline geldik. Böyle bir dünyayı ben kabullenemem. Ben, kimsenin adamı değilim. Ben, bu tabiatın, bu Muhiddin Arabi'lerin, bu Mevlana'ların, bu Pir Sultan'ın, anlattığı gibi değil mi, bu Alevi-Bektaşi kültürünün anlattığı gibi bir nefesim ben. Senin nefesin, benim nefesim aynı. Senin canın, benim canım aynı. Hepimiz aynı tohumuz. Daha da öteye geçiyorum. Hepimiz işte bu ışığız, Allah'ın ışığı.

Gözümüzdeki ışık, gözümüzdeki nur... Bizi besleyen, tohumlayan bu bakış. Kime bakarsan tohumlayan bir şey vermiş Allah bize. İlla onunla yatağa girmemiz gerekmiyor. Bakınca da görünce de bunlar sana tohumlanıyor. Bunların sosyal ve siyasal ahlakını tartışmıyorum. Böyle bir dünyada "Eklem bacaklı mı, zenci mi" gibi şeyleri tartışmak, bizim zekâmızla oynamalarına izin vermektir. Biz hayvan değiliz. Bizim zekâmızla bu kadar oynayamazsınız. Hayvan nedir? Hayvan, yaratılışını bilmemektir. Müslümanlık, imandan öte yaratılışını bilmek demektir. Nereden geliyorsun? Biliyoruz ki bizi Allah yarattı. Bir nurdan geliyoruz, ışıktan geliyoruz. Bu tabiat, bu domatesler, böcekler, çiçekler, onlar nereden geliyorsa biz de oradan geliyoruz. Bunu bilmek insan olmak demektir. Şereflenme budur. Atanı, dedeni bildiğin gibi bu ulvi, bu sonsuz âlemin özünü biliyorsun. Çünkü o sende saklı. Şimdi öyle bir dünyaya düştük ki biz falancanın müridiyiz, falanca şu kavgayı yapmış, şunu vermiş, bu programı yapmış,"Şunu yap." Ne ol? "Birtakım soykırımların içine gir." "Uzun burunlular bizden değil. Biraz esmerlerle kavga edelim." Yok böyle bir şey. Bize, Allah'ın kitabını unutturmaksa işte bu. Bize, Allahımızı, kitabımızı unutturuyorlar.

Bu tartışmaları açan siyasi iktidar, bu tartışmalarla Türkiye'ye hak etmediği bir din, mezhep ve etnik köken tartışması yaptırıyor. Bunları biz hak etmiyoruz. Benim atam, dedem neyi tartışmış? Ben şimdi bu toprağın çocuğu olarak neyi tartışacağım? Ne yazmış Yunus, ne yazmış Mevlana, ne yazmış Hacı Bektaş-i Veli, ne yazmış Muhittin Arabi? Atamı alacam ama sen bana diyorsun ki "Atanı, dedeni okuma, gelin burada kabile kavgası yapın, boy kavgası yapın." Yok ya! Ben öyle bir dünyaya inanmıyorum. Ben böyle ırklar mırklar, etnik bir şeylere inanmıyorum. Hepimizin hepimizi tohumladığını, Allah'ın bizi tohumladığını, karıştırdığını ve en güzeli seçerek, en mükemmeli içimize koyarak ve bunu da içimize koyduğu bir aşkla yaparak bizi bir ilahi tutkalla, birbirimize yapıştırdığını unutmayın. İşte bu ışıkların içinde

savuruyor. Dünya dönüyor, Mevlana dönüyor. Vücudumuzdan parçalarını, ışıklarını işte böyle etrafa savuruyoruz. Devran dediğin budur, seyran dediğin budur. Dünya budur yani. Şimdi biz, bambaşka bir dünya görüyoruz. Hayvanat bahçesi gibi. Tilkiler orada, çakallar orada. Birbirleriyle hırlaşıyorlar. Ben hırlaşmaya gelmedim. İnsanlar sevişmeye geldi. İnsanlar koklaşmaya geldi, insanlar en güzel şeyleri, en güzel hikâyeleri anlatmaya, en güzel filmleri seyretmeye. Birbirlerine en zarif jestleri yapmaya, en güzel yardımları ve bölüşmeyi yapmaya geldiler.

Bizi hayvanlaştıran bir tartışma var ve bunu yapan medyanın büyük yazarları. Adına da "Özgürlük ve Açılım" diyerek bizi hayvanlaştırıyorlar. Çünkü Anadolu toprağını tanımıyorlar. Allah'ın nurunu bilmiyorlar. Ne tohum biliyorlar ne doğa biliyorlar ne de bereket biliyorlar. Ne sonsuzluk biliyorlar ne de Allah biliyorlar. Ben, bu adamlarla konuşmam. Ben, bunun neresine girersem gireyim, adam bana bir damga vuruyor: "Türk, Çerkez..." Ben, orada değilim. Bu topraklarda yaşayan herkes Allah'ın nurudur, parçasıdır. Neyimiz varsa bölüşeceğiz ve her şekilde kucaklaşıp sarılacak, sevişecek bir yerdeyiz biz. Biz böyle öğrendik. İlkokulu bitiremeyen annem, bana bunu öğretti. Güya siz, Harvard'larda okudunuz, bilmem nerelerde okuyorsunuz ve bana gelip hayvan gibi, Çerkez sığırını damga vurur gibi damgalar vuruyorsunuz. Hayvan gibi. "Şii, eklem bacaklı, sarışın, Çerkez..." Ben, orada değilim. Eğer böyle bir Türkiye olacaksa ben, o Türkiye'de yaşamam. Ben, hayvanat bahçesinde yaşamam. Ben, başka bir dünya var, ay var, ışık var, mehtap var, anlatılanlar var, şiirlerim var, ilahilerim var. Bunları bilmeden nasıl insan olurum ben? Siyesi iktidar lütfen bunlara yardımcı olmasın. Bu ülkenin insanlarına hayvan gibi konuşturmasın. 30 yıldır markalarla konuşuyoruz. Kemik markasıyla konuşuyoruz. "Çerkez, Boşnak", ya bana ne ya? Bakarım Boşnak güzelse alırım koynuma. Çocuğuma alırım, kendime alırım. Sevişirim, bölüşürüm. Bizi, hayvanlaştıran

bir siyasi atmosfer var. Ülkeme söylemek istediğim bunlardır. Bizim yapacağımız nedir? Atam, dedem, neslim kimse onu gelip halkımıza anlatmaktır. Halkıma diyorum. Bu toprakları okuyan, üfleyen, bu topraklardaki kardeşliği sağlayan Muhiddin Arabi'ler, Hacı Bektaş'ların söylediği budur: Aynı cansınız, aynı nefessiniz, aynı Allah'ın nurusunuz. Budur söylenen. Bir siyaset olacaksa bunun üstüne olacak.

7

LALE ŞIVGIN: Son süreçte DTP'lilerin ifade vermeye yanaşmaması, Meclis Başkanı'nın onları koruması var. Öte yandan DTP'liler ifade vermeye gitmezken Org. Başbuğ hakkında Ufuk Uras'ın verdiği bir suç duyurusu var. Gerçekten ilginç günlerden geçiyoruz. "Ne Mutlu Türküm Diyene" sözü çok ciddi bir şekilde tartışma yaratmaya devam ediyor. Avrupa Birliği de katıldı biliyorsunuz bu tartışmaya. Sizden güzel hikâyeler de dinlemek istiyoruz tabii bütün bunların yanı sıra ama gerçekten ilginç süreç yaşamaya devam ediyor Türkiye. Ergenekon soruşturması da başka bir koldan devam ediyor. Darbenin gündeme gelip gelmediğinin Genelkurmay'a sorulup sorulmaması noktasında en son işler. Ne olacak bütün bunlar ve bütün bunlar olurken de bakıyoruz ilginç bir protesto gösterisi yaşandı İstanbul'da. Bir ayakkabı vakası daha yaşandı ve Türkiye'de bu sefer gündeme geldi. Nasıl yorumlamak lazım, örneğin ayakkabılı protestoyu siz nasıl yorumladınız?

NİHAT GENÇ: Gençlerin böyle protesto etmeleri, eylemde bulunmaları çok güzel bir şey. Ancak bunu sahiplenen parti böyle bir protesto niye yapıyor, şaşkınlık içindeyim. Çünkü bu parti sadece kendi genel başkanları Kürtler oy verip seçilecek diye Amerikan işgaline çok karışmadılar, oralı olmadılar. Barzani'nin yanında tavır aldılar. Dünya yıkılırken Amerika'ya karşı gelemeyen bir partiden söz ediyo-

---

3 Ekim 2009

ruz. Sesli bir şekilde gelemediler. Ayrıca Kıbrıs'ta, Rum tarafının tezlerini desteklediler.

Küçük de bir hatıram var. Üniversiteye konuşma yapmaya gidiyorum, bu gençler benim önümü kesti. Bildiri dağıttılar: "Nihat Genç burada konuşma yapamaz" diye. Sebebini de bildiriye yazdılar: "Nihat Genç, Kıbrıs Rum tezlerine karşı!" Şaşırdım kaldım. Tabii ki karşıyız. Fakat Türkiye'nin bir üniversitesinde bizi böyle durdurmaya çalıştılar. Ayrıca Avrupa Birliği'nden yanalar. Yani Amerika'nın, Irak'ı işgaline karşı durmadılar, Avrupa Birliği'nden yanalar, Kıbrıs Rum tezlerinden yanalar ama arkadaşlar öyle bir protesto yapıyorlar. Bu protesto da yine bir protestodur. Belki yavaş yavaş, protesto yapa yapa arkadaşlar kişiliklerini ve kimliklerini edinirler. Sadece Kürt seçmenden oy alacağız diye Amerikan işgaline karşı duramayan bir yapıdan söz ediyoruz. Şahsi de bir gıcıklığım var. Çünkü Nihat Genç adında birisi Anadolu'da bir cinayet işlemiş. Bir tane adamın adı Nihat Genç.

LALE ŞIVGIN: İsim benzerliği.

NİHAT GENÇ: Evet. Bu gazete, beni, "Katil Nihat Genç" diye takdim etti. O günlerde Orhan Pamuk'a karşı yazılar yazıyordum. Sonra özür de dilemediler. "Katil" dediler sonra özür de dilemediler. İşte tıynetleri, haysiyetleri bu olan bir yapının kalkıp böyle bir protestoda bulunmasını her şeye rağmen güzel, değerli buluyorum. Protesto yapa yapa ahlakı öğrenirler. Çünkü gerçek eylem yapa yapa, ahlak öğrenilir. İnşallah öğrenirler ilerde. Türkiye'de çok başka insanlar, tahmin etmediğimiz insanlar Türkiye'nin namusu, şerefi ve bağımsızlığına sahip çıkarken Amerika'ya karşı sessiz kalmış, Kıbrıs Rum tezlerinin yanında olmuş ve Avrupa Birliği yanında olmuş ve Avrupa'dan gelen bütün temsilcileri de bağırlarına basmış bir yapıdan söz ediyoruz. O yüzden inşallah bu protestolar biraz şey yapar.

LALE ŞIVGIN: Ayakkabı da Türkiye'nin...

NİHAT GENÇ: Çünkü bu ayakkabıyı moda eden, Amerika'ya karşı bunu moda etti. Siz önce Amerika'ya karşı bir postanızı koyun, bir görelim. Avrupa Birliği'ne postanızı koyun, Türkiye'nin milli değerleri, milli menfaatleri noktasında tavrınızı koyun. Karmakarışık, siyaseten karma karışık, kafaları karışmış bir yapıdan söz ediyoruz. Ama gençler öyle değil. Gençler isyan etmek istiyor. Ne kadar da güzel. İsyanlarının yanındayız. Ama onları temsil eden parti, karmaşık, zihni karmakarışık. İşte defalarca söylememize gerek yok. Kıbrıs Rum tezlerinden yana, Amerika işgalinde Barzani'den yana, Avrupa Birliği'nden ve onun sözcülerinden yana bir yapıdan söz ediyoruz. Şimdi kalkıp bize artistlik yapmasınlar. Siz başka konulara geçin. Buyurun.

LALE ŞIVGIN: Evet. Demokratik tepkilerden yanayız ama bunların ne kadar sonuç verip vermediğini...

NİHAT GENÇ: Halkımız da bilsin bu yapıyı. İnsanların zihni nasıl karıştırıldı, Türkiye nasıl karıştırıldı? Bir parti Kıbrıs Rum tezlerini nasıl destekler? Irak işgaline karşı nasıl susar? Sadece Kürt seçmenlerden oy alacaklar diye Barzani'yi nasıl desteklerler? Bütün bunlar oldu Türkiye'de. Biz de bunları küçük küçük hatırlatıyoruz.

LALE ŞIVGIN: Şuna geçeyim. Şimdi, "Ne Mutlu Türküm Diyene" ifadesi gerçekten çok fazlasıyla tartışılıyor. Avrupa Birliği de konuya dahil oldu. İlkokullarda, ortaokullarda...

NİHAT GENÇ: Ben şöyle düşünüyorum: 80 sene bu ülkenin ideolojisi vardı ve bunu öğretmiş. Fransa'da olduğu gibi, Almanya'da olduğu gibi... Gerçi Alman Anayasası'nı Yahudiler yazdı. Yahudiler yazdığı için onların böyle vurgu yapacak güçleri yoktu. Çünkü Almanya esir bir toplumdu. Anayasasını kendisi yazmadı. Dikkat ederseniz Alman Anayasası'nı başkaları yazdı, bizim de anayasamızı başkaları yazmak istiyor. Ama Almanya işgal edildiği için başkaları

yazdı. Kim tarafından işgal edildi? Almanya'yı, Nazilerden aldılar. Şimdi bize işgal edilmiş bir Almanya muamelesi yapıyorlar ve bu memleketi dövüyorlar. Çok ciddi bir şekilde ülkemiz dövülüyor. Madenleri dövülüyor, şirketleri dövülüyor, değerleri dövülüyor. Cumhuriyet, tepeden tırnağa dövülüyor. İnsanlar feryatlar içinde, acılar içinde dayak yiyorlar. Yazarlarını içeri alıyorsunuz, televizyonlarına baskı uyguluyorsunuz, sansürler uyguluyorsunuz. Şahsımdan örnek vereyim: Konuşacak yer bulamıyorum, maaş alamıyorum. İnternetteki videolarımıza sansürler konuyor. Konuşmalarımız sağda solda sansürler yiyor. Şimdi bu ülkeyi dövüyorlar. Nedir bu? İşgal manzarasıdır. Hiç şakası yoktur bunun. Bir ülke işgal edilse bize yabancı güçler ne söyler ki? Bir, önce şunu söyler: Yazarları içeri alın. E, alındı. İki, ne yaparlar, polis sansür koyar. İşte koyuldu. Üç, ne yaparlar? En temel değerlerimizi askerler, Cumhuriyet ideolojisinin okullarda okuttuğu şeylere, "bunları iptal edin, kaldırın" derler. Budur yani. Tam bir işgal manzarasını yaşıyoruz. Çok nettir bu işgal manzarası. Yavaş yavaş... Döve döve... Şunları hiçbir zaman unutmayacağız: Bu, çok net bir manzaradır. Türkiye boynuna tasma takılmış bir köpek haline getirilmiştir. "Koş getir." İşte "Irak'a koş, Afganistan'a koş." Eğer koşmuyorsan o köpek kırbaçlanıyor, dövülüyor, tasmasından çekiliyor. Türkiye'yi bu hale getirenler utansın. Ne diyelim ki? Size samimiyetle söylüyorum, tüm tarihimizde bu kadar aşağılandığımız, bu kadar köpek muamelesi gördüğümüz başka bir dönem olmadı.

Şimdi siz, 80 sene okutmuşsunuz bunu. 80 sene okuttuktan sonra "şimdi demeyeceksiniz bunu" diyorlar. O halde milyonlar, 50-60-70 milyon insan şizofren olur. Şizofren! Ya da büyük bir iç savaş başlar. Bunun başka bir şakası yoktur. Bunu yapanlar bunun böyle olacağını bilmiyor mu? Zaten bunun için böyle yapıyorlar. Büyük tepkiler, büyük galeyanlar, büyük karşı çıkışlar, çok sert insanlar ortaya çıksın, sert cinayetler olsun diye değil mi? Bunları hazmedemesin

ve galeyana gelsin diye. Bütün insanların hazmetme duygusu bizim gibi değildir. Biz, 17 yaşımızı aştık. Daha sakin bakmaya çalışıyoruz. Türkiye'de iki şey, dişini sıkmakla, sabır çok karıştırılıyor. Türkiye'de herkes dişini sıkıyor. Sabır başka bir şeydir. Allah'a inanır, sabredersin. Eyüp sabrı derler buna. Artık herkes dişini sıktı, bu hükümetin gitmesini, kendilerine köpek muamelesi yapan, kendilerini Avrupa karşısında rezil eden, kepaze eden bu hükümetin gitmesini bekliyor ve herkes dişini sıkmış. Hiç kimse de sabır yok. Hiçbirimizde de sabır olmadığın bilenler artık işi çok daha derinden, psikolojimizin en hassas noktalarını kaşımaya başladılar. Çok sert bir şekilde kaşıyorlar. Çok iğrenç bir şekilde kaşıyorlar.

İnsan hakları kavramı Batının bir müdahalesidir. İnsanlığa bir müdahale. İnsan haklarıyla gittikleri her yer, bir ön savaştır. Ön savaş! Ön müdahale. "Savaş yapmadan burayı nasıl savaş yeri haline getirebiliriz?" İnsan haklarını götürdükleri her yerde toplama kampları kurulmuştur. Her yerde! Bu ülkeyi sürüklemek istedikleri yer toplama kamplarıdır. Önce kavramlar: Türk-Kürt, Türk-Kürt diye kavramlar. Önce zihinlerde. Kavramlar olarak görüyorlar. Sonra bu kavramlara büyük suçlamalar yapıyorlar. Değil mi? Nefret, kin yüklüyorlar. Çok sonra bunun toplumsal göstergesi ne olacak? "Siz bu tarafa, siz bu tarafa" diye toplama kamplarına dönecek. Avrupa, bu insan hakları dediği şeyle her yerde toplama kampları oluşturmuştur. Türkiye'yi bir toplama kamplarına çevirmeye çalışıyorlar ve süreç de odur. Bizleri önce bir köpek muamelesiyle sinirlendirmek, sert bir hale getirmek, nefretlerimizi büyütmek, düşmanlıklar büyütmek. En temel değerlerimizle bu kadar aleni dalga geçilir mi? Cumhurbaşkanımız, Başbakanımız, Milli Eğitim Bakanımız, bu ülkenin sahipleri, şu anda o makamları koruyan insanları yok mu? Bu kadar dalga geçilir mi? Bu kadar aşağılanır mı? Bu nedir? Bunun hiçbir mantığı yoktur. Burada söz bitmiştir. Neyi açıklayacaksın ve neyi söyleyeceksin?

Sen, 80 yıl okullarında bunu okutmuşsun. "Türküm" deme, "Elhamdülillah Müslümanım" deme. Ne diyeceğiz kardeşim? Ne diyeceğiz? Köpek ismi mi verecekler bize: "Kont aşağı, Kont yukarı". Ne diyecekler? Adımız, Cuma mı bizim? Evet, adımız gittikçe Cuma'ya dönüyor. Bir Üçüncü Dünya, bir Afrika ülkesine, bir Ortadoğu ülkesine. Yani siyaseti bilmeyen, gelenekleri olmayan, hiçbir gücü ve iktidarı olmayan, egemenliği, bağımsızlığı olmayan bir ülkeye dönüştürdüler bizi. Önüne gelen dalgasını geçiyor. Önüne gelen eğleniyor. Önüne gelen her lafı ediyor. Buna dur diyecek kimse yok mu bu ülkede? Bu ülkenin okullarında okumuş, ekmeğini yemiş, suyunu içmiş hiç kimsesi mi yok? Bu ülkenin şiirlerini okumuş, marşlarını söylemiş hiç mi kimse yok? Bu kadar acıklı sert bir tarafa Türkiye nasıl sürüklenebilir? Burada yaşanmaz. Herkes dişini sıkmış artık seçimi bekliyor, bunlar gitsin diye. Ben, böyle bir felaket görmedim. Bunu ne kıyaslayacak ne de mukayese edecek bir şey bilmiyorum. Buna ne diyeceğimi bilmiyorum ben. Hiç kimse de bilmiyor. Bu kadar büyük bir kepazelik yaşanmadı. Şuraya bak, geldikleri yere bak. Halk onlara oy vermiş, "bizi kalkındır, karnımızı doyur" diye, Müslüman'ım demek yasak, Türküm demek yasak. Geldikleri nokta bu, şimdi de bunu tartışıyorlar. Buna bir anayasal yol arıyorlar. Yaptıkları da bu.

Bu mu ya? Bu mu? Bu ülkede sizin başınızı hiç okşayan çıkmadı mı? Hiç mi anneniz sizin başınızı okşamadı? Hiç sokakta yüzünüze gülen bir insan olmadı mı? Bu kadar nefret, bu kadar kin ve aşağılama duygusunu nereden aldınız? Nedir bu? Bunu konuşamıyoruz. Bu gayri insani bir şeydir. Gayri insani olan bir manzara yaşıyoruz. Gayri insani! İnsanlık dışı. İnsanların tarihi, gelenekleri, nasıl eğitildikleri, bilinçleri, hafızalarında neler oldukları, nelere tepki verebileceklerini çok iyi bilmek zorundayız. Eğitim diye bir şey var. Kültür diye bir şey var. Sen gelip bodoslama bir halkın suratına, köpeğe tekme atar gibi tekme atıyorsun: "Türküm

deme." Ve bunu manşetlerde geçiriyorsun. En pis düşmanların, en iğrenç düşmanların, en iğrenç işgal kuvvetlerinin bile yapamayacağı şeyi yapıyorsun. Bu kadar şerefsiz davranmaz işgal kuvvetleri. Mustafa Kemal'in de çok Yunan bayrağını kaldırdığı vardır yerden. Bir sürü ülkenin komutanları da kaldırmıştır. "Karşıdaki ülkeye bu kadar da şerefsiz, onursuzca davranılmaz" diye. Düşmana bile belli bir saygı ölçüsünde davranılır. Düştüğümüz duruma bak. Bir köpek muamelesi, bir fare muamelesi. Yazarlarını içeri atmışsın. Tüm Türkiye'de, tüm Türk tarihinin en büyük komplosu. En büyük komplo şu an Ergenekon komplosu. Suç yok, belge yok, ortada bir şey yok, onlarca insan içerde. Her celsede bağırıyorlar, "Suçumuzu söyleyin." Cevap yok. İnsanlara esir muamelesi dahi yapılmıyor. İnsanlara fare gibi davranılıyor. Fareler alınmış, içeri tıkılmış gibi davranılıyor. Türkiye'de yüzlerce cinayet işlenmiş ve bu cinayetleri Emniyet çözememiş, bu cinayetleri Türkiye'nin aydınları çözememiş, "Ha bunları ne yapalım? Bütün bu cinayetleri bir torba yapıp Ergenekon diye bir yere yakıştıralım." Bu büyük bir komplo.

Komplo nedir? Basit zekâlar, cahil zekalar, işin içinden çıkamadıkları zaman komplo düzenlerler. Demek ki Türkiye'nin emniyeti, istihbaratı ya da devletin güçleri ya da yargısı Uğur Mumcu gibi, Muammer Aksoy gibi, Hablemitoğlu gibi, Hrant gibi cinayetleri çözemediler, çözemedikleri için hepsini bir komplo havuzuna doldurarak ve ekranlardan insanların beynini yıkayarak bir komplo etrafında bunu çözmeye çalışıyorlar. Ergenekon komplosu. Orada duruyor. Yazarlarınız içerde hakkını arayamıyor. Yargı karşısında arayamıyor. İnsan değil, esir, fare gibi de muamele yapılıyor insanlara. Çok acıklı günlerde yaşıyoruz. Bundan daha acıklı bir manzarayı bilen varsa söylesin bana. İşgal manzaraları dahil. Evet, iddia ediyorum: Türkiye ilk defa hayatında, tüm Türk tarihinde ilk defa, Batı ile ilk defa tanışıyor. İlk defa tanışıyoruz Batıyla. Batıyı şimdi tanıyor herkes. Batıyla Türkiye'nin macerası Tanzimat'la başladı deniyor. Islahat deni-

liyor. Anayasa geldi deniliyor. Meşrutiyet ilave ediliyor. Cumhuriyet'in devrimleri konuluyor, Batıya bir yöneliş olarak. Bütün bunlar Batının süslü, cicili hukuk, siyaset, medeni hukuk düzenlemeleri işte kılık-kıyafet bütün bunları almak, kendini almak. Hayır, Batı bu değildir! Batı aşağılamadır. Batı efendidir, kendinden olmayanları aşağılar. Batı kendinden olmayanları toplama kamplarına sürer. Batı kendinden olmayanlara fare gibi muamele eder. Batı budur! Batının zulmü budur. Üçüncü Dünya'da, Afrika'da, Ortadoğu'da, her yerde Batı budur. Evet, ilk defa Batıyla şimdi karşılaşıyorsunuz. Bütün bu Avrupa Birliği'nin sözcülerine, hepsine teşekkür ediyoruz, bize gerçek yüzlerini gösterdikleri için. Gerçek yüzleri neymiş? Aşağılamaymış. İşte aşağılıyorlar. Kendinden olmayan her şeye bir köpek muamelesi yapıyorlar. Batı, baştan aşağı budur. Tarihi boyunca budur Batı. Kendinden olmayan her şeyi def et, yok say, öldür, toplama kamplarına götür, insan yerine koyma, fare muamelesi yap…

LALE ŞIVGIN: Burada bir şey yok mu? Orada kaçırdığımız bir şey yok mu? Yani Avrupa Birliği, Türkiye'ye gelip, "Gelin ben, sizi almak istiyorum" demedi ki. Yani Türkiye, Avrupa Birliği'nin kapısında şu aşamada. Dolayısıyla orada bir çelişki yok mu? Yani Türkiye ve aslında yıllardır süren bir yolculuk bu. Türkiye, Avrupa Birliği'ne girmek için müthiş bir çaba sarf ediyor. Dolayısıyla eğer böyle bir dediğiniz gibi muamele varsa bunun sorumlusu Avrupa Birliği mi? Yani onlar, bizi çağırmıyorlar ki!

NİHAT GENÇ: Şüphesiz öyle…

LALE ŞIVGIN: Tam aksine içlerine almak noktasında çok ciddi sıkıntılar var. "Türkiye'yi istemiyoruz" ifadeleri yükseliyor. Dolayısıyla bu muamelenin aslında sorumlusunu acaba yanlış yerde mi arıyoruz?

NİHAT GENÇ: Türkiye'de son 30 yıldan beri Türkiye'deki sağ iktidarlar, bankaları soydular, Türkiye'deki ihaleleri ele geçirdiler ve zenginler yarattılar. Türkiye'nin önünü açamayacaklarını anladılar ve Türkiye'yi bir paket yapıp Avrupa'ya fırlatmak istediler. Bu, çok doğru bir şey söylediğiniz. Burayı açanlar, bu yolu açanların hepsini dünden bugüne yargılamak zorundayız. Türkiye, Batıya giderken, şüphesiz Batının bir üyesi olmak isterken tabii ki ne diyordu ısrarla, "Onurlu, şerefli" herkes gibi yani. Yani Lüksemburg neyse, Bulgaristan neyse siz de öyle bir statüde olmak istiyorsunuz. Herkesten biri olmak istiyorsunuz ama size herkesten biri gibi davranmıyorlar. Size, bir köpek, fare muamelesi yapıyorlar. Türk tarihi, Doğuya dair, Ortadoğu'ya dair tek bir kitap okumamış bu insanların gelenekleri, hayatları, şerefleri hakkında tek bir bilgisi olmayan 30-35 yaşındaki Avrupa'daki bilmem ne sözcüleri bu lafları ediyorlar. Avrupalılar şunu bilsin: Bu topraklarda hiçbirinin ulaşamayacağı bağımsızlık var. Hiçbirinin!.. Bu bağımsızlığı elimizden alamazlar. Hepsi bu lafları ederken, bu toprakların bağımsız bir güç olduğunu unutmasın. Türkiye seçimle, İslamcı holdinglerle, ekranlarla, yalanla dolanla birtakım iktidarların eline geçebilir ve onlara yandaş hizmetler verebilir ama bu toprağın derininde, dibinde çok köklü bir bağımsızlık var. Bu lafları söylerken ölçsünler ve biçsinler ve böyle konuşsunlar. Zaten onların da istedikleri bu bağımsızlığı, bu egemenliği parçalamak. Bu duyguyu parçalamak. Biz, toplama kamplarına gireceğiz, bunlar da havadan uçaklarıyla gelip yiyecek atacak. Ondan sonra da "insan hakları ne güzel, bak yiyecek dağıtıyor Batılılar bize" diyecekler. Bu kadar beyin yıkama, bunlar kabul edilebilir şeyler değil.

LALE ŞIVGIN: Çok çok ağır ifadeleriniz var aslında gerçekten. Bir işgal tablosuna benzetiyorsunuz...

NİHAT GENÇ: Hiç de ağır ifade değil bunlar. Bunlara ağır ifade diyenlerle hesabım var. Bunlar hiç de ağır ifade değil.

LALE ŞIVGIN: Bunları mesela mevcut siyasi iktidara sorulduğu zaman örneğin İçişleri Bakanı diyor ki "Bu bölünme sendromundan vazgeçin. Bu özgüven eksikliğinden kaynaklanıyor." Buna peki ne cevap vermek lazım? Yani gerçekten de bir özgüven eksikliği mi var? Bir paranoya ya da bir sendrom mu, bölünme, işgal veya parçalanma? Yoksa bu bir realite mi bulunduğumuz aşamada?

NİHAT GENÇ: Kendilerinin getirip söyledikleri bunlar. Binlerce yıldır bir arada yaşayan insanlar yani benim annem Kürt, babam Laz. Türkiye'de çoğunlukta olan da bu. Yüzde 80 benim gibi.

LALE ŞIVGIN: Ama Hülya Avşar da benzer bir şey söyledi, soruşturma açıldı ondan sonra.

NİHAT GENÇ: Ama onunki doğru bir şey değil ki. Türk diye bir şey yok ki. Genel bir tanımdır. Bir tarafı insanların Boşnak'tır, bir tarafı Çerkez'dir. Türk, genel bir isimdir. Bakın kavramlar, bize köpek gibi, kelebek gibi markalar koymaya başladılar. Kendileri dil olarak bunu yapıyorlar sonra kalkıp bu ifadeyi söylüyorlar. E, bu süreç zaten geliştirildi. Bakın size bir şey söyleyeyim, Türkiye'de birtakım pis, iğrenç, konuşmalarını ve yazılarını kimsenin okumadığı bir faşist-liberal aydınlar güruhu var. Bu aydınlar tuhaf bir tarikat gibi. Yani bir Scientologie gibi, Batıdaki tarikatlar gibi böyle gizli kapaklı projeleri var ve bunları konuşuyorlar. İnanılmaz bir siyasi ihtiras sahibi bu aydınlar. Bir bakın. Çok büyük siyasi ihtirasları var. Hem maddi şekilde menfaatleniyorlar hem de kişilikleri, özgüvenleri ekranlara çok çıkarak, kendilerini kahraman gibi takdim ederek besleniyor, değil mi? Böyle bir şeye giriyorlar. Bu faşist-liberal dediğimiz aydınların ruh hallerine iyi bakın. Bunlar, Kürt kelimesini

konuşarak mutlu oluyorlar. Ve bu kelimeleri getirmek, bu süreci getirmek için yıllardan beri çalıştılar. Türkiye ortadan bölünsün diye kavga edenler yani başardıkları için göbek atıyorlar bunlar. "Ne mutlu günlere geldik" diyorlar kendi kendilerine. Şimdi de bizi de bir çocuk gibi, bebek gibi, böyle bir cümle söylediler diye kandırmasınlar. Bin yıllık bir tarihe, bu kadar geleneğe, bu kadar kardeşliğe Türkiye'de büyük bir saldırı vardır. Türkiye'nin sanatçıları da bu saldırının içinde. Hepsi saçını başını yoluyor. Herkes saçma sapan konuşuyor. Bu kadar vurgu nereye? Neyin vurgusunu yapıyorlar? Bakın size samimiyetle söyleyeyim, bu liberal aydınların oluşturduğu süreç, bu aşırı şımarıklık tuhaf bir tarikat şımarıklığının geldiği yerdir burası. Bunlar çok iyi incelenmeli. Bakın ısrarla 30 yıldır Türk-Kürt, Türk-Kürt. Türk ne taraf? Türk diye bir şey yok. Aleviler vardır, Antalya'nın köylerinde Yörükler vardır, Türkiye karmakarışık. İşte en güzel örneği benim. Annem Kürt, babam Laz. Herkes de benim gibi. Çoğunluktan konuşan yok. Birtakım azınlıkları alıp aşırı şişirerek, aşırı büyüterek karmakarışık bir pozisyon yaratıyorlar. Bir de biz bunları niye konuşalım? Ekmek derdimiz var. Sosyal dertlerimiz var. Milyonlarca işsizimiz var. Niye ısrarla 30 yıldır bunu yapıyorsunuz? Eğer Türkiye'de bölünme diye bir şey yoksa Türkiye'nin sorununu karın doyurma olarak kendileri takdim etsinler. Türkiye'nin sorununu sendika olarak kendileri takdim etmiyorlar. Tazminatlar, işsizlik sigortası olarak, fabrika olarak ne Başbakanımız ne de kendileri takdim etmiyorlar. Kendileri bunları fitilliyor, fitilliyor, fitilliyor. Tabii tüm bunları da fitillemek kendi başarısızlıklarını da örtüyor. Ama işte Türkiye'ye emanet ettikleri bu. Bakın, size çok ciddi şeyler söyleyeceğim:

Aydınlar insanlık diliyle konuşmak zorundadır. İnsanlık dilini soyut konuşuruz. Benim bir Yunan, Bir Rus, bir Çinli olmam fark etmez. Çinli, Rus, herkes kendi ülkesinin kardeşliği ve refahını ister. Biz, soyut adalet duygularıyla konu-

şuruz. Aydınların görevi budur. Aydınlar bu kadar kavram kullanamaz, "Türk-Kürt, Türk-Kürt" diye kullanamaz. Bu kadar kavram kullanmak ayıptır ama bu liberal aydınları da iyi inceleyelim. Kullandıkları bütün kavramlara ve bütün metinlere iyi bakalım. 16 yaşındayken evinden kaçırılmış, eğitimsiz bir PKK'lı çocuk düşünelim. Bu, insanlık için bir zulümdür, bir ayıptır. Biz, eğitimsiz insanlar gibi düşünemeyiz. Eğitimsiz bir insan, bir militan, canlı bomba düzenleyen kandırılmış insan gibi bir aydın düşünemez. Nasıl düşünebiliriz biz? 17-18 yaşındaki eğitimsiz bir zeka bizim gibi aydınları nasıl yönetebilir? Türkiye'nin büyük trajedisi buradadır. Bu aydınların sık sık ihanet noktası dediğimiz işte böyle düşünmeleri. Siz insanlık, sağlık, sigorta, kardeşlik için soyut duygularla, soyut kelimelerle düşüneceksiniz ve hepimizin göz nuru olacaksınız. Aydınlar dünyanın gözünün nurudur. En değerli varlıklarımızdır aydınlar. Görmediklerimizi gören, seçmediklerimizi seçen insanlardır değil mi? Bütün yüksek değerleri bize öğreten insanlardır. Ama şimdi aydınlarımız köyünden 16 yaşında kaçırılmış eğitimsiz bir PKK'lı ile aynı şekilde düşünüyor. Aynı şekilde hareket ediyor, aynı şekilde yazılar yazıyor. Türkiye'nin geldiği facia durum budur. Bunu herkes düşünsün. Hiçbir yazara eğitimsiz bir insan gibi, üstelik eğitimsiz canlı bomba düzenleyen kandırılmış bir PKK'lı gibi düşünme hakkı verilmez. Yok böyle bir şey. Nasıl oldu bu? Türkiye'nin büyük dediğimiz, gözde değimiz yazarları, nasıl oldu, nasıl bir süreç Türkiye'de gelişti de bir köyünden kaçırılmış eğitimsiz bir PKK'lıyla aynı zekâya, aynı zihniyete, aynı düşünceye, aynı ütopyaya, aynı beklentilere, aynı ülkünün etrafında toplandılar?

LALE ŞIVGIN: Kim, sizce bunun sorumlusu?

NİHAT GENÇ: Bunun sorumlusu ihtiraslardır. Siyasi ihtiraslardır, siyasi düşmanlıklardır. Biraz 12 Eylül'ün işkencehaneleri vardır, biraz başka şeyler vardır. Travma yaşa-

mışlardır ve bu travmayı üstlerinden atamayarak intikama dönüştürmüşler ve Batıdan öğrendikleri bu azınlık kavramlarını çok yanlış yorumlamışlar, o küçücük zekâları bunları almamış ve bu ülkenin üstüne artık canlı bombalar gibi PKK değil, bu aydınlar bir canlı bomba gibi bu manşetlerde patlıyor. Kalbimizde patlıyor. Aydın çok değerli bir yaratık. Dünyanın her tarafında ülkeleri yöneten, sinemayı, felsefeyi, edebiyatı, giyim-kuşamımızı, düşüncemizi, siyasi şekillerimizi, demokrasiyi, tüm eleştirilerimizi yapan, en değerlileri seçen insanlardır. En değerliyi seçeceksin. Söyler misiniz, 16 yaşında köyünden kaçan PKK'lı bir çocukla aynı düşünmek en değerliyi seçmek mi? Türkiye'nin mutabakata varacağı bu mudur? Türkiye'nin aklıselimini, eğitimsiz bir PKK'lı mı temsil ediyor? Annelerimiz temsil ediyor, babalarımız temsil ediyor. "Kardeşlik" diyen insanlar? Bölüşen insanlar. Türkiye'nin bir ruhu var. Bu ruh, hepimizi bir arada tutan duygudur. Hepimizi bir arada tutan duygudan yana olacaksın. Tabii ki eleştireceksin. En sert eleştirini yapacaksın ama kandırılmış ve İzmir'in bilmem ne meydanında bomba atan çocuklarla aynı düşünme hakkına aydınlar sahip değildir. Bu artık başka bir şeydir. Bakın bunları bir gün inşallah bu ülkeniz olur, bu ülkeniz devam ederse oturur, bunları uzun uzun incelersiniz. Tartışırsınız.

LALE ŞIVGIN: Bu kadar mı karamsarsınız?

NİHAT GENÇ: Bu kadar karamsar Türkiye'nin hali kardeşim! Bugün artık denenmiştir. Bakın, güzel örnekler vererek bitireyim. Bugün maymunların beynine sinyal vererek onların muz ve elma yemeleri, yönetmeleri denenmiştir. Beyne bir elektronik sinyal koyuyorlar. O sinyal geldikçe maymun elma yiyor. Bir gün elmayı vermiyorlar fakat sinyali gönderdikçe maymun meyveyi yemiş gibi oluyor. Çok sonra bunu insanlarda yapıyorlar. Kim yapıyor? Reklâmcılar. Çok uzaktaki insanlara diyelim Çin'deki, Japonya'daki, Endonezya'daki insanların beyinlerine elektronik koyuyor-

lar, oradan sinyalleri veriyorlar. O sinyal çaktıkça sen elma yemek istiyorsun. Elma yemiş gibi de oluyorsun. Reklamlarda denendi. Burada birtakım kavramlar var: Türk-Kürt, azınlık, federe... Bütün bu kavramlar sinyaldir. Önce sinyalleri kelimelere yerleştirirsin. Kelimeler... Bu kelimelere, bu sinyalleri yüklediğin zaman bu ülkedeki bunlar büyük bir nefret, büyük bir düşmanlık, büyük bir psikolojik kargaşa duygusu yaratıyor mu? Yaratıyor. Bu sinyaller yaratıyor. Bu kelimelere yüklenmiş bu sinyaller bunu yaratıyor. Ve bu sinyaller şimdi uzaktan kumandayla Avrupa'nın gönderdiği bu sinyaller ya da casusvari bir yerlerden yöneltilen bu sinyaller, bu aydınlarımızın beyninde. Bu aydınlarımız kendi aralarında da böyle konuşuyorlar. Bakın çok "Kürt kelimesi geçirdim. "Bu, Kürt-Türk davasını ben anlattım. Ne kadar kullandım. Ne kadar PKK sözcüsünü ekrana çıkardım? Şu kadar çıkardım" diye kendi kendileriyle övünüyorlar. Nereden biliyorum? E, ben bunlarla 20 yıl arkadaşlık yapmış bir insanım. Bunların bu sinyallere ne kadar değer verdiklerini, bu ülkede sinyallerle çalıştıklarını biliyorum.

Ve artık halkımız da benim gibi biliyor. Ne oldu? Bu insanlar, bu sinyalleri geçirdikçe, ülkede bir düşmanlık, bir nefret... O sinyal gelince o kavramlara negatif şeyler yüklenmiş. Böyle bunlara bastıkça, biz de nefret duygusu oluşturuyor bu sinyaller. Fakat bunlarda mutluluk oluşturuyor. Çünkü bu sinyalleri bunlar geçirdikçe, bu federasyon, Kürt, azınlık bunlar mutlu oluyorlar. Niçin bu sinyaller onları mutlu ediyor da bizi mutsuz ediyor? Çünkü biz, ülkemiz için endişe duyuyoruz ama onların siyasi ihtirasları olduğu için onlar, bu sinyalleri geçirdikleri için kendilerini kahraman görüyorlar. Bu davanın kahramanı, bu davanın öncüsü, özgürlük kahramanı olarak. O yüzden bu sinyaller geldikçe bunlar kahraman havasına giriyor ve daha çok yapmak istiyorlar. Fakat bu şöyle bir şeydir: Maymun gerçekten bir tane elma yiyebilse, elma açlığı gidecek. Sanal olduğu için gerçekten bir gün kahraman olsalar, bir gün ödüllendirsek belki

bunun dozu düşebilir ama sanal olarak bunu karşılayamıyorlar. Yani bir elma yemek. Günde on bin kere o kavramı geçirerek, yarın geçirerek, öbür gün geçirerek yüz binlerce kez sanal olarak geçiriyorlar. İstedikleri kadar geçirsinler o içlerindeki siyasi kahramanlığı, ihtiras duygusunu karşılayamazlar. Çünkü sanal. Gerçekte karşılanmasını isterdim. Bu insanların, bu ülkede çok övülen, tasvip edilen ya da eleştirileri çok dikkate alınan insanlar olmasını, yani o ihtirasın birazcık karşılanmasını çok isterdim ama yapamadıkları için bunu sanal yapıyorlar. Gerçek bir elma yiyemedikleri için günde on bin kere sanal yapıyorlar. Ve açlık gittikçe büyüyor. Dijital bir rakam bu. Yüz bin kez geçin, iki yüz bin kez geçin. İhtiraslarını artık doyuramazlar. Okunma oranlarıyla, çok söylenmeleriyle, "şu kadar PKK'lıyı ekranlara çıkardımla" övünmeyle yapamazlar, karşılayamazlar. Bunun karşılanma imkânı yoktur. Ama onların sanal olarak geçirdiği şeyin biz de gerçek karşılıkları var. Biz gerçekten tokat yemiş gibi oluyoruz. Bizim için sanal değil. Biz gerçekten üzülüyoruz.

LALE ŞIVGIN: Bu acıyı hissediyoruz yani...

NİHAT GENÇ: Biz, bu acıyı hissediyoruz. Sanal olan hiçbir şey acıyı hissetmez. Bütün bu uzaktan kumanda ve reklâm, kavramlara yüklenen bu sinyalleri insanların eleştirmesi bu yüzden. Diyorlar ki gerçek bir açlık karşılığı değil. İşte orada sürekli sürekli bir şey diyorsun, hani bir açlık oluşturuyorsun ama sanal bir açlık. Gerçekten benim arzularım mı bu? Gerçekten benim ihtiyaçlarımın karşılığı mı bunlar? Değil. Birileri bir mal satıyor, birileri kola satıyor, bunlar da ideolojik bir mal satıyorlar. Yani gerçek bir arzularımın, açlığımın karşılığı değil bunlar. Arzularımızın karşılığı olabilmesi için onun acılarını, benim çekmiş olmam lazım. Dikkat edin, bunlar, acı çekmemiş insanlar. Acıları çekmemiş. Kederlenmemiş. Akşam olup üşümemişler. Maddi bir problemleri olmamış. Bunlar böyle bir dijital yarışa girdiler.

"On bin kere Türk-Kürt lafı geçirdim. Yirmi bin kere bölücülük lafı ettim. Bak federasyon lafı geçirdim" diye böyle sanal ihtiyaçlarla bir şeyi karşılamaya çalışıyorlar. Ama bizim acımız gerçek. Gerçek olduğu için facia burada doğuyor. İşte bu yüzden, bu insanlar artık insandan çıktı. Bütün dünya için televizyonla birlikte, reklâmlarla birlikte şöyle bir beklenti var: "Post-insan" diyorlar. İnsan sonrası. Yani biz belki de dünyanın son insanlarıyız. Son insanlarıyız! İşte örnekleri bunlardır. Bunlar son insanlar. Çünkü insanlıktan çıkıyoruz. Bakın kendi hürriyetlerimiz, kendi özgürlüklerimiz, kendi arzularımız, kendi acılarımızdan bir talepte bulunmuyor. Sanal! Kavramlara yüklenmiş sinyaller, ideolojik, Avrupa'dan üretilmiş sinyaller sürekli elektrotlarla tekrar tekrar, işte biz buna insan sonrası diyoruz. İnsanlığı aşmış, insanlıktan çıkmış bu insanlarla dünya baş edemez. Çünkü robotlardır artık bunlar. Robotlar. Programlanmış insanlar. Beyinleri elektrotla, sinyalle programlanmış. "Bin kere böldük" diyorlar. "Yüz bin kez böldük" diyorlar, sonra da pişkin pişkin çıkıp bana diyorlar ki "Ya biz neyi bölüyoruz?" Ya sinyallerinizi bütün kavramlara koydunuz. Büyük bir kin, nefret, acı dalgası, telaş dalgası, galeyan bütün bunları oluşturdunuz. Şimdi... Demek ki siz, insanlıktan çıktığınızın da farkında değilsiniz. Dünyayı bekleyen en büyük tehlike nedir? Acı çekmeden, arzu oluşturmadan birtakım taleplerin sahibi olması. İşte bunların geldiği yer burası. Bu yüzden bizim için bu insanlar büyük bir ürküntü oluşturuyor. Bizim bu insanlarla konuşabilmemiz için önce bunların insan olması lazım. Duygularının olması lazım. Gözyaşlarının, sevinçlerinin olması lazım. Böyle bir tarafları yok.

Bakın, Batılılar birçok şeyi yanlış yapıyorlar. Yaptıkları en büyük yanlış da kendi teknolojilerine... Teknoloji seridir, seri üretimdir. Bir dokuma tezgâhı düşünün. İplikler böyle gider ve dokuma tezgâhı tıkır, tıkır, tıkır çalışır. Araya ustabaşlarını koyarsın, ip kaçarsa onu tekrar yerine koyarsın. Batı demokrasiden, özellikle Batı dışındaki topraklardaki

demokrasiden bizim gibi sipariş edilmiş, ithal edilmiş ülkelerdeki demokrasiden teknoloji gibi bir beklenti istiyor. Teknolojik bir beklenti. Yani demokrasi de aynen dokuma tezgâhı gibi çalışsın. "Şunları şunları sisteme girelim, bölücü, federasyon, Türk-Kürt, bunları bunları sisteme koyalım sonra bunlar bunlar olsun" diye demokrasinin kendisinden bir teknolojik beklentileri var. Ama dokuma tezgâhını iplik ve makineler çalıştırır. Demokrasiyi insanlar. Biz insanız. Demokrasi nasıl kendini teknolojiyle özdeşleştirebilir ve demokrasiden beklentiler teknoloji gibi olabilir? "Verdim girdileri, aldım AKP'yi yanıma. Verdim ona şu sinyalleri, al netice şu çıkacak. Türkiye'nin arkası bu olacak." Ondan sonra toplama kampları. Ama biz insanız. Benim annem sabahları kalkmış ben daha uyanmadan "elhamdülillah" demiş, benim kulağıma girmiş. Ben, okullarıma gitmişim, Türk'üm demişim. E, bana şimdi nasıl makine gibi... Makine, yok et bu bilgiyi, yeni bilgiler girdi. E, ben insanım. İnsanlar en temel değerlerini, en temel alışkanlıklarını, mesela sümkürmesini, tükürmesini, saçını düzeltmesini, bütün bu şeyleri bir günde, beş günde, on günde nasıl değiştirebilir ki ülkenin en temel değerlerini değiştirmemizi bekliyorlar bizden. Yani bunlar bir dokuma tezgâhına girmiş bir iplik gibi bizi görüyorlar. Bakın bu, çok tehlikeli bir şeydir. Bu dünyada yazılmış çok ciddi felsefecilerin makaleleri vardır. Halkımızın anlayacağı yerlerden anlatayım: Dokuma tezgâhı ile mezbaha arasında fark yoktur. Evet mezbaha! Mezbaha ne yapıyor, tıkır tıkır, ayaklarından hayvanlar asılıyor, orada kesiliyor. Tak, tak, tak... Herkes gelip koyunlar bacaklarından giderken tak, tak, tak kesiyor. Demokrasi ile neredeyse mezbaha arasında bir düzgün ilişki kuruyorlar. Yani mezbaha gibi çalışsın. Oylar sandığa gitsin, sonra bizi alsınlar dağlarımızı, madenlerimizi elimizden. Bu da çok çirkin bir hikâyedir ama işte dünya edebiyatı bunları yazdı. Bakın demokrasi ile teknolojiyi karıştıranlara bu örneği vermemiz lazım.

Bir ülkede sel felaketi oluyor ve sel felaketinden sonra kuzular çöplüğe atılmaya başlanıyor. Kamyonlara dolduruyorlar telef olmuş kuzuları, sonra çöplüğe atıyorlar. Çöplükte de çöp toplayıcılar kamyonları bekliyorlar, ellerinde bıçak. Etini yiyemedikleri için kuzuların bağırsaklarını alıyorlar. Fakat çöp kamyonu yıkılır yıkılmaz kim kuzuyu kaparsa o çekiyor. Yani bıçağı kim vurursa kuzuya, kuzunun bağırsaklarını o sahipleniyor. Kamyon geliyor döküyor, çöpçüler bıçakla saldırıyor. Kamyon geliyor döküyor, bekçiler bıçakla saldırıyor, bağırsaklarını açıyor. Yani seri, teknolojik. Tabii çamura bulanmış kuzular. Hayvanlar çamura bulanmış ve bir çocuk, bebek geliyor. Bebek de çamura bulanmış sel felaketinden. Çöp kamyonundan düşer düşmez o seriye bağlanmış insan, tak çocuğun, yani söylemesi çok zor, karnını deşip bağırsaklarını alıyor. Adamın suçu yok çünkü teknolojiye bağlandı. İhtirasları, kapkaççılığı, çapulculuğu…

LALE ŞIVGIN: Otomatiğe bağlanmış…

NİHET GENÇ: Otomatiğe bağlanmış, çocuğun karnını… Bir bebek, sel felaketinde bir bebek. Belki de çok yakınının bir bebeğinin bağırsaklarına saldıracak bir duruma geliyor. Yani insanlara teknoloji muamelesi yapamazsınız. Demokrasiye teknoloji muamelesi yapamazsınız. "Şu şu yasaları girdik, şunları şunları Avrupa'dan getirdik, bundan sonra 'Elhamdülillah Müslüman'ım' deme, şunu de." Böyle bir seri içinde bir ülkenin siyaseti oluşturulmaz. Bu kadar hayvan muamelesini bu ülkede hiç kimse kabullenmez. Ben de kabullenmiyorum. Ben, ölene kadar bağımsız bir ülkede yaşadığımı düşünüyorum ve bunun mücadelesini vereceğimi. Başka türlü bir ülkede de yaşamak istemiyorum. Ne pahasına olursa olsun istemiyorum. Bu lafları da yemiyorum. Bu lafları bu ülkede söyleyen siyasi iktidarla da Avrupalılarla da ölene kadar, kalemim yettiği kadar, gücüm yettiği kadar kavgam sürecek. Beni kimse aşağılayamaz. Böyle bir aşağılanmayı kabul etmiyorum. İade ediyorum. Hiç mi başları ok-

şanmadı be bu insanların? Bu ülkenin insanlarına fare, çöplük faresi gibi, selde telef olmuş kuzular gibi muamele çeken insanlar bunlar kabul edilecek şeyler değildir. Sesim çıktığı kadar bağırıyorum: Kabul etmiyorum ve iade ediyorum. Elhamdülillah Müslüman'ım ve Türküm. Babam Laz'dır, annem Kürt'tür. Ben, Anadolu'nun çocuğuyum. Kabul etmiyorum. Bu kadar aşağılandığımız bir yer görmedim ben. Bir ülke ile bu kadar dalga geçilmez. Geldikleri ve getirdikleri yere bakın. Kendileri siyasi ihtiraslarını karşılayacak diye yaptıkları şeylere bakın. Ne bunlar? Bunları ben kabul etmiyorum. Televizyonlarımızı basıyorsun, yazarları, yöneticilerini hiçbir şey demeden içeri alıyorsun, yazılarımıza internette sansürler koyuyorsun, her türlü vergi cezasıyla etrafını kuşatıyorsun, sabahtan akşama kadar on yıllarca peşimize polis koyuyorsun, bütün telefonlarımızı dinliyorsun ve bunların hiçbiri yetmiyormuş gibi bir de bana "Müslüman'ım deme, Türküm deme" diyorsun ve bunları bu ülkenin manşetlerine taşıyorsun. Bu, kabul edilebilecek bir şey değildir. İsyan ediyorum. Hiçbir şekilde kabul etmiyorum ve bunların cevabını bu ülkede vereceğiz. Bunu herkes görecek. Ne Diyarbakır'ın karpuzu ne Konya'nın buğdayı ne Trabzon'un fındığı ne de bu ülkenin balığı, otu, böceğiyle kimseyi dalga geçirttirmeyiz. Geçemezler dalga! Cemaatten maaş alıp, bize gelip Avrupalı birtakım insanların, bölücü, federasyon sinyallerini getirerek bu ülkede nefret, böyle bir savaşlar ilan etmeye çalışıyorlar. İşte cemaatini de gördük. Görmediniz mi? Polis okullarındaki sınav soruları çalınmış. Niye manşetlere çıkmıyor? Nereden çalınmış? ÖSYM'den çalınmış. Milyonlarca anne-baba yoklukla çocuklarını üniversiteye gönderirken milyar paraları bu çocuklara vermiyorlar mı üniversiteye hazırlansınlar diye dershanelere? Şimdi görüyoruz ki cemaatin hakim olduğu bu yerde, cemaatin içinde olduğu bir hırsızlıkla sorular çalınıyormuş. Kul hakkı diye bir şey var. Başkasının hakkı diye bir şey var. İşte bu! Bütün bu televizyonlar birinci haber olarak bundan bahsetsinler.

Bu, Gemiciği de aşar, Fenerleri de aşar. Buna bir cevap getirsinler. Yazık değil mi, bu çocuklar dershanelere gitmişler, bütün bu çocuklar? Hoca Efendi'nin dershanesine gitmedi diye sorular çalınıyor. Bir de nasıl çalındıklarını bilseniz. Böyle geliyorlar, "gece rüyamıza geldi sorular", rüyalarına inmiş. Çocukları böyle kandırıyorlar. "Gece abimizin rüyasına geldi. Abimizin rüyasına indi, o yüzden geldi" diyorlar. Abisinin rüyasına kim indirmiş? Peygamberimiz gelmiş, abisinin rüyasına indirmiş. Peygamberimiz gece gelmiş, rüyasında soruları vermiş. Kendi hırsızlıklarına peygamberi de alet ediyorlar, küçücük üniversiteye hazırlanan çocukları da böyle kandırıyorlar. Gece rüyasına gelmiş, soruları bize vermiş gibi. Böyle bir zihniyet, böyle bir cahillik ve böyle bir tezgâhla karşı karşıyayız. Çalınan bu sorularla milyonlarca insanın hakkı gasp ediliyor. Anadolu'da, Erzurum'dan İzmir'e kadar milyonlarca çocuk, dershaneye gidiyor. Şimdi anne-babalar duyuyor bunu. Hakları yeniyor. Bununla Ergenekon arasında, bununla bu liberal aydınların oluşturduğu bu dil, bu siyasi ihtirasları, bu maddi çıkarlarıyla ve kendi kişisel beklentileri, kendi egolarının tatmini arasında hiçbir fark yoktur. Bir tezgâh! Türkiye'ye köpek muamelesi yapılıyor. Yapan zihniyet de budur.

LALE ŞIVGIN: O kadar da kolay değil. Gerçekten de sizin dediğiniz gibi. Siz hemen hemen tüm bölümlerde liberal aydınları eleştiriyorsunuz ama bakıyoruz, mevcut ekranların neredeyse tamamında hep aynı isimler var. Farklı isimleri ve farklı sesleri duymakta zorlanıyoruz. Bu da bir çelişki değil mi? Bu kadar eleştirilerin odağındaki isimler diğer taraftan da ekranları bu isimler kapatmış gibi.

NİHAT GENÇ: Şunu anlarsak, sorunu çözebiliriz gibi geliyor bana. Afganistan'da, Amerikan askerleri, ortaokul ve liselerde feminizm kültürünü pompalamak için çalışmalar yürütüyorlar. Bu, çok doğal ve güzel bir şey. Bizim de insanlığın da hoşuna giden bir şey. Genç kızların işte peçeden,

ağır baskılardan sıyrılması için bunu kim yapıyor? Amerikan askerleri yapıyor. Liberal aydınlar, tüm Batı dışı toplumlarda bu rolü oynarlar. Bunlar taşerondurlar. Amerikan askerlerinin yaptığı bu rolü oynarlar. Böyle birtakım insan hakları *gibi kavramlar böyle sevecen, güzel bir şey yaptıklarını*, yani hizmet ettiklerini insanlığa düşündürerek, bizi, o şekilde yanıltarak. Burada çok temel bir şey vardır, unutulan ve göz ardı edilen. Afganistan, işgal edilmiştir. Bu ülke işgal ediliyor. Anti emperyalizme, anti kapitalizme karşı tek cümle yok ama işte eşcinsellik, feminizm gibi haklar, bütün bunlar çok yoğun vurgulanıyor. Bunu unutturmaya çalışıyorlar. Eğer sizin anti emperyalist ya da anti kapitalist bir düşünceniz yoksa ki küreselleşme ve özelleştirme de düştükten sonra tüm dünyada, bu yanılgıya gelirsiniz. İşte bunu aşırı vurgulayarak. Afganistan'daki ilkokullarda ve ortaokullarda feminizm propagandası yapan Amerikan askerlerinden farksızdır bu faşist, liberal aydınların tavrı. Bir şeyi unuttururlar. İşgali unuttururlar. "Size ne güzel haklar getirdiğimizi, ne güzel sizi geliştirdiğimizi" söylerler ama o büyük işgali unuttururlar. Türkiye'de söylenmeyen, bu büyük işgaldir. Türkiye'ye Batı tarafından yaka paça, bir köpek muamelesi yapılması, bütün bunu unutturmaya çalışıyorlar. İşte ekrana çıkıyorlar ve kahkahalar atıyorlar. Kahkaha atıyorlar işte bir ekranda, İslamcı-cemaatçi bir ekranda. Bakıyorum bu faşist-liberaller böyle kahkaha atıyorlar. Bir insanın gülmesi için bir mizah olması lazım. Mizah... Bir fıkra, zeki bir şey.

LALE ŞIVGIN: Ortada komik bir şey olması lazım...

NİHAT GENÇ: Komik bir şey olması lazım. Komik bir şey olmadan kim gülebilir? Hadi hatırlayın, evrensel bir kötü adam profili vardır. Evrensel bir kötü adam profilini nereden bulabiliriz? İşte BATMAN'den, o tür büyük dünya filmlerinden değil mi ya da çocukluğumuzda okuduğumuz Teksas-Tom Miks'ler vardı. Orada kötü adamlar vardı. İşte Cüneyt Arkın'ın filmlerinde de vardır. Eski tarihi filmler de

vardır. Kötü adam sebepsiz kahkaha atar. Sebepsiz. Bir mizah yok, bir nükte yok ama gülüyor. Bu, çok ürkütücü bir şeydir. Sebepsiz yere gülen bir insana ne denir? Mizah yok, nükte yok ve sen, kahkaha atıyorsun. Burada çok başka bir sorun var. Kahkahalarıyla ilgili bir sorun var. Tahmin ediyorum eve gittikleri zaman o kahkahalarını seyredip mutlu oluyorlardır. Bir şeyi hallettiklerini düşünüyorlar. Yani onu anlamaya çalışıyorum. Bir eziklik var içlerinde ya da bir dövülmüşlük mü var ya da bir şey var, onu içlerinden atmaya çalışıyorlar. Ünlü bir hikâye vardır. Filozoflar bunun yorumunu yaparlar. Bir adamın Dawn Sendromlu bir çocuğu var. Çok yoksul, çocuğunun ihtiyaçlarını karşılayamıyor ve çok acı çekiyor. Sefil, perişan ama çocuğa her akşam bir şeyler yapmaya çalışıyor. Bir gün çok isyan eder vaziyette sokağa çıkıyor. Sokakta dertleniyor, ben ne yapacağım, karşılayamıyorum bu çocuğu diye. Bir dilenci çıkıyor karşısına. "Bana yardım eder misin" diyor. Bu, dilenciyi görür görmez dövüyor. Pataklıyor dilenciyi. Sebepsiz dövüyor dilenciyi. Dilenciden de bir düğme bunun üstünde kalıyor. Bu, ne zaman düğmeye baksa o dilenciyi dövdüğü zaman geliyor aklına. Fakat o dilenci aslında şeyi simgeliyor, kendi sefilliğini. Kendi zor halini, pis, perişan halini görüyor onda. Kendi perişan halini, dövdüğü için yani kendini patakladığı için çok rahat ediyor. Rahat ediyor ve artık o sendromlu çocuk, hasta çocuğuyla ilişkileri düzeliyor. Şimdi bunlara bakıyorum ekranda, bunlar da kahkaha atarak o kendi eziklikleri, kendi dövülmüş… Yani kendilerini dövüyorlar. Kendilerine gülüyorlar aslında. Yoksa nükte yok, mizah yok, sen niye böyle saçma sapan gülüyorsun. Sebepsiz gülünür mü, kötü adamlar gibi?

Dünyada şöyle bir literatür var. Bu da ispatlanmış bir literatür. Çocuk tecavüzünden yakalanmış sapıklar vardır. Bütün bu sapıklardan sonra kamera ailesine uzatılır ya da yakınlarına. Hep şu cevap verilir. Derler ki işte sapığın yakınları, "Ya o bir sineği, karıncayı incitmeyen bir çocuktu."

Ama hepsi. Rusya'daki de öyle der, Türkiye'deki de öyle der. Her yerdeki öyle der. Bunun cevabı şudur: "Keşke o çocuğun" yani o sapığın, "Keşke normal hayatında bir karıncayı incitecek kadar gücü olsaydı ya da bir sineği incitecek kadar gücü olsaydı." Yani bir şey yapacak, bir eylem yapacak, kişiliğini başka şekilde gerçekleştirecek…

LALE ŞIVGIN: Başka şekilde deşarj olsaydı…

NİHAT GENÇ: Olsaydı, bu sapıklık olmazdı. Çıkan netice budur. Bu insanlar da keşke o kahkahaları, keşke başka bir yerde giderebilselerdi. Gideremedikleri için şimdi böyle anlamsız ve sebepsiz böyle kahkahalar atıyorlar. Ve mizahsız bir kahkaha. Bu artık post insanla alakalı bir şey. Yani tuhaf bir şey. İnsan sonrası. Böyle robot gibi. Düğmeye basıyorsun adam kahkaha atıyor. E, bir şey olsun da kahkaha atalım. Bunun bir nedeni olmalı. Tabii ki bir taşeron rolleri var. Yani Amerikan askeri Afganistan'da bir iş yapıyor ama her yerde Amerikan askeri kendisi iş yapmıyor. Batılılar, toplama kampı gibi ülkelerde taşeronlara iş yaptırır. İşte taşeronları da bunlar. Taşeronlarda şöyle bir şey vardır. Bunlar ihaleyle iş alırlar. Maaşla, ekrana çıktıkları parayla ve kendi egolarını özgürlük kahramanı olarak düşündükleri için. Şöyle bir şey vardır: Bunlarda duygu, acıma, bütün bunlar onlar için yerel değerlerdir. Yani kendilerini şöyle görürler: Küçükken yani siz küçük çocukken anneniz size, ekmeğe basıp çiğnemenin, çok kötü bir şey olduğunu söyler. Fakat siz fırına gittiğiniz zaman bakarsınız ki fırıncılar akşama kadar ekmekleri çiğniyor, kırıntılarını çiğniyor. Şaşırırsınız.

Bunlar kendilerini öyle görürler. Artık bulundukları yerde acı, hüzün, feryat, bütün bunların anlamı yoktur. Çünkü insan mühendisliği yapıyorlar. Toplama kamplarına giden, iç savaşlara giden işler yapıyorlar. Acıma, duygu, günah, ayıp, edepsizlik, bütün bu duygular onların üzerinden kalkıyor. O yüzden bunları düşünmeden çırılçıplak Türkiye'de ekranlara çıkıp "Hahaha" diye kahkahalar atıyorlar. Şimdi

milyonlarca insanın haklarını gasp etmişler, üniversite sınavında ve aynı televizyondan maaş alıyorlar. Bir de şuna bir kahkaha atsınlar da bir görelim. Bir cümlecik söylesinler o televizyonlardan. Polis baskısına uğramış, buradan söylüyorum. Yazarları içeri alınmış, buradan söylüyoruz. Onlar ise söyleme şanslarına sahip olmaz. O halde onların kahkahasının bir niteliği var mı? Onların kahkahasının bir niteliği yok. Zekâdan yoksunlar. Onlar düğmeyle, bir düğmeye basılarak, bir sinyal gönderilerek kahkaha atıyorlar.

LALE ŞIVGIN: Bu açılımdan biraz gidelim mi? Açılımın içine pek çok başka konu da eklendi biliyorsunuz. Başta Kürt Açılımı... Sonra şimdi Ermeni Açılımı var. Bir protokol imzalanması gündemde. Alevi Açılımı içine eklendi. Biraz genişliyor gibi görünüyor. Bu genişlemeyi nasıl yorumluyorsunuz?

NİHAT GENÇ: Bu konuları çok sevmiyorum. Şimdi bayram, bunların da üstünde çok durmak istemiyorum. Televizyonda da tekrar ediliyor. Çok da aynı şeyleri de söylemek istemiyorum. Bayramlaşmak için CHP'ye gittim. Deniz Baykal Bey, bizi orada gördü. On-on beş dakika görüştük, konuştuk. Baktım yine orada da bunlar konuşuluyor, 'Bırakın bunları, bayram günü bir fıkra anlatayım' dedim.

LALE ŞIVGIN: Baykal'a fıkra mı anlattınız?

NİHAT GENÇ: Baykal'a ve arkadaşlarına fıkra anlattım ama bir Baykal tepki verdi. 'Sayın Baykal, siz, Maksut'un parmağını biliyor musunuz' diye sordum. O, o sırada ciddi şeyler anlatıyordu. Memleket meseleleri anlatırken devreye girdim. 'Maksut'un parmağını biliyor musunuz' diye sordum. "Yo, bilmiyorum" dedi. Başladım anlatmaya: Rize'nin köyünde geleneksel testere ile çalışıyordu Maksut. Sonra bir gün şehirden elektrikli testere geldi fakat kullanmasını bilmiyor. Maksut da bunu köylülere gösteriyor. Bakın, elektrikli testere, otomatik kesiyor ağaçları diye. Fakat tam bunu

gösterirken Maksut'un parmağı kesiliyor. Köylü feryat figan, Maksut'un parmağını alıyor, topluca koşa koşa, Rize'nin tepeleri diktir, bütün köylü parmağı da sarmışlar bir peçeteye aşağı hastaneye iniyorlar. Geliyorlar Başhekimin karşısına. Başhekimin önüne koyuyorlar. Başhekim, "nedir bu" diyor. "Efendim bu koptu. Testereyle koptu. Bu, Maksut'un parmağı." Başhekim de "İyi de Maksut'un parmağı burada, Maksut nerede" diyor. Maksut, köyde kaldı.

LALE ŞIVGIN: Parmağı kurtardılar ama.

NİHAT GENÇ: 'Sayın Baykal' dedim. 'Açılım diye getirdikleri bu. Kopmuş bir parmak getirdiler ama parmağın sahibi yok. Kimden koptu bu parmak, nereden?' Böyle laflar birbirinin peşine gitti. Güzel bir fıkra daha anlatayım size. Boş verin. Bağıra çağıra bir yere gideceği yok.

Temel ders veriyor. Çocuğun birine not olarak yedi vermiş. Edebiyat dersinden yedi vermiş. Bunu rakamla yazmış ama yazıyla yazamıyor. "Yeti" diyor. Yeti mi, yedi mi? Şiveden toparlayamıyor: Yeti. Gidiyor arkadaşına "Ya bu yeti mi, yedi mi yazılacak, çocuğa yedi verdim ama yazıyla yazamıyorum" diyor. Öğretmen olan arkadaşı, "Ya ne düşünüyorsun. Bu kadar kafanı karıştırıyorsun. Ver şuna sekiz gitsin" diyor.

Bir-iki tane fıkra daha anlatayım, dur. Bu da çok hoşuma gitti.

LALE ŞIVGIN: Fıkralardan gidiyoruz.

NİHAT GENÇ: Komünistler iktidar olmuş. Allah'a inanan herkes de içeri alınmış. Temel de içerde. "Allah'ın varlığını inkâr ederseniz ya da ispat ederseniz bırakacağız" diyorlar. Tabii hepsi Cübbeli Hoca gibi ispatlarda bulunuyor, hepsi ceza alıyor. İdam, idam, idam. Sıra Temel'e geliyor. Temel, çıkıyor hakimin karşısına. Hakim de ateist. Diyor ki "şimdi biz inanıyoruz, siz ret mi ediyorsunuz?" Hakim, "Evet" diyor. Temel, "Reddettiğinize göre, olmayan bir şeyi

reddedemezsiniz. Demek ki bir şey var ki onu reddediyorsunuz. Vallahi Hakim Bey, ben, sizin gibi ikircikli değilim. Ben, hiç inanmıyorum. Zırnık inanmıyorum" diyor.

Benim evin geniş bir balkonum var. Fakat balkon boş ama büyükçe bir balkon. Yeni, 4-5 ay oldu, bu balkon bomboş duruıyor ama bu büyük mağazalarda, bu balkona yerleştirmek için sandalyeler, salıncaklar, bahçe mobilyaları var işte. Saksılarından çiçeklerine kadar, salıncaklarına kadar. Neyse eve kim gelirse bu boş balkona bakıp rahatsız oluyor. Anladım ki bütün arkadaşlarım tasarımcı. "Şuraya şunu koyacaksın, buraya bunu koyacaksın. Şuraya şunu koyacaksın, ne güzel olur" filan. İstisnasız herkeste bir dizayn, tasarım var. Balkonu görür görmez şöyle gözlerini bir kısıyor ve "şuraya çiçekler, şuraya salıncak" filan diyorlar. Yani böyle bir tasarım merakı var. Ya dedim, hayatta ilk defa bir balkonum oldu, çıplak çıplak şöyle balkonda bir iki-üç senem geçsin. Yani bir tanışalım... Oradan aklıma geldi. Mesela çocukken çok oyuncağım olmadı. Ailem de kalabalıktı. Bunları bir şey için de söylemiyorum. Yaşandı, geçti. Çocukların böyle bir şeyi olur, tekerleği olur lastik. Onu böyle sürerler. Ha, o bile olmadı bende. O kadar şey bir çocuktum ama arkadaşlarımın vardı mesela. Tabii eskiden bu plastik oyuncaklar yoktu. Fatoş Abla da çok sonra çıktı. Ben lisedeyken çıktı bu pelüş şeyler. Demir telli araba yaparlardı. O demir telli arabada da tekerlekler var, direksiyon tarafı, sürülür filan. Ona hastaydım o zaman. Ne güzel çocuk böyle araba sürüyor. Haset, kıskançlık, benim niye yok? Hani üzülüyorsun. Çocuğa git deki hani biraz da ben süreyim, hiç vermez de yani. En gaddar çağlardır da 3-4 yaş. Yıllar sonra çocuk gelmiş yanıma, bana hava atıyor, arabası ciddi bilmem ne diye. Dedim ya kardeşim bana böyle arabanla şıklık yapma. Evet, bir ara bu açlığımız vardı ama ben bunu üç yaşımda hallettim. Haset edeceksek, ettik, kıskanacaksak, kıskandık.

Fakat bir oyuncak boğulması var. Yani modern çağda çocukların öyle. Şimdi biz çocukken üç-dört tane oyuncak vardı. İşte, küçük bir tahta araba olur, demir telinden bir şey olur ve eşyaları çocuklar çok tanırdı. Mesela cevizi tanırım. Ceviz çok önemli bir şeydir. Siz cevizi kırdınız mı? Cevizi kıracaksın, onun içine parmağın girmez, o minnacık bir şey kalır, onu dişinle almak için mücadele edersin. Serttir. Cevizin içinden cevizi yemek. Bir de kırıyorsun, sona erdiriyorsun hayatı. Değerli bir cevizi kırıyorsun ve hayatı... O minnacık kırıntılar kalırdı, onu yemek değil mi? Cevizi tanımak, çetin bir şeyi tanımak. Zor, onla mücadele ediyorsun. Bütün eşyalarda böyledir. Mücadele edersin, tanırsın, kırarsın, bozarsın. Çocuklar doğduğu zaman ne olur? Doğdukları zaman bebekler eve gelmiş kâşiflerdir. Eşyaları tanımak isterler. Mutfaktaki bütün eşyaları birbirine çarparlar, sesleri yani. Onun tencere oluşuyla ilgilenmezler. O ses getiriyorsa onun için çok mutluluk veren bir şey. Vurur, vurur mutlu olur. Sizin evde unuttuğunuz eşyaları bulur çıkartırlar. Dededen kalmış ama bebek bulur, sevinirsin. Ulan nereden buldun diye. Bütün eşyaları tanır çocuklar yani evdeki işte bıçak, elektrik, kitap, çalan vuran şeyleri. Dikkat edin hep böyle sesli eşyalar. Ses getiren şeyleri daha çok sever çocuklar. Evet, yavaş yavaş tanırsın eşyaları. Fakat çocukluğumuzda başka şeyler vardı. Şimdi mesela, evimiz bir sürü eşya doldu. Geçen ev temizleniyor, ev temizlendikten sonra ortaya çıkan manzara şu: Şu kadar bir bez, şurası kirlenmiş. Toz yani, bu kadar bir toz. Bu mu dedim yani, koca evden çıkan kir bu mu? Bu, beni biraz geriye götürdü. Biz küçükken ev temizlendiği zaman evimizden böyle yarım kova toz toprak çıkardı. Sebebi, hasır bir kilim vardı, sazlardan yapılmış. Saz dövülerek yapılmış ve onun üstüne kilim örtülürdü. Bir de ot kırlentler vardı. Şimdi çoğu unutmuş yani. Minder dediğimiz şeyin içi ottu. Bütün bunlardan sapır sapır dökülüyordu. Püsküller dökülüyordu. Hiçbir şey çıkmasa süpürgenin kendi telleri dökülürdü. Böyle bir-iki avuç bir şey çıkardı her gün. Her

gün. Şimdi baktım hiçbir şey çıkmıyor evden. Bizim de çocuğumuz oldu. Bir sürü çocuğun evi eşya dolu. Fakat çocuk, bu eşyalara bakıyor, tanımıyor, atıyor. Bakıyor, tanımıyor, atıyor. Yani eşyalarla bir ilişkiye girmiyor. Ona uğraşmıyor, mücadele etmiyor. Tanımak için de mücadele etmiyor. Eşyanın rengi hoşuna, şekli hoşuna gidiyor ve onu alıyor, pat arkaya atıyor. Sonra ev bir çöplüğe, oyuncak çöplüğüne dönüyor. Fakat çocuk bir arabayla oynamayı, bir trenle oynamayı, bir şeyi bükmeyi denemiyor. Bunlarla vaktini geçirmiyor. Sadece bir maymun iştahı oluşuyor. O da o da o da bir sürü şey alıyor. Şimdi bu nedir? Bu, bir sürü şeyi tıkmak. Yani bir sürü şeyi tıkıyorsun. Böyle arkadaşlar gelip balkona "Şunu koy, şunu da koy" deyince ya dedim, şuradan bir kırlent... Bir kırlent nedir? Basit bir minder. Bir kırlenti şu balkona bir at, şöyle kırlentin üstünde iki-üç sene otur. Değil mi yani? Minder. Anadolu insanı binlerce yıl, minderden ev yapmış ya. Bir kilimden ev yapmış. Kilimi koymuş, gene öyledir Anadolu'da. Sofasına bir minderi attı mı, orada bir yuva kurdu yani. Oraya da çaydanlığını da koydu mu, işte yuva oldu. Şimdi biz, o salıncağı oraya koy, bilmem neleri oraya koy, bilmem neyi oraya koy, yine ev, bir yuva olmuyor. Ev, yuva dediğin nedir? Ev, yuva dediğin bir minderdir! Bir minderi altına atarsın. Bir kırlenttir. Bir ot kırlenttir yani.

LALE ŞIVGIN: Ocağın yanmasıdır.

NİHAT GENÇ: Evet, bu kadar ama tatmin olmuyor. Şimdi bakıyorum, bu arkadaşlar, böyle aşırı dizaynçı, aşırı tasarımcı bu arkadaşlar şöyle bir şekil vermek istiyorlar. Aslında bunlar çok yanlış seçimde bulunuyorlar. Yani evin odasını değiştirerek, öbür odayı değiştirerek. E, tabii ki değiştireceksin, bunlara öyle çok radikal bir eleştiri getirmiyorum. Tabii ki toparlayacaksın, düzgün bir şey olacak. Ama evindeki iki odayı değiştirerek, üç odayı değiştirerek, şu elbiseleri değiştirerek, şu şeyleri değiştirerek bir şeyi değiştirdiklerini sanıyorlar. Mesela buradan siyasi de bir şey yaptık-

larını yani evdeki minder değişince Türkiye'deki ya da dünyaya gelmiş olmanın insan olarak siyaseti değiştirdiğini sanıyor. Lan iki minderi alıp, iki tane salıncak getirdin. Bu mudur senin dünyaya geliş nedenin? Özgür seçimin? Sana yalancı bir seçim veriliyor: "Şu minderleri seç. Şu yatakları seç. Şu perdeleri seç." Bu da onu siyasi olarak tatmin ediyor. Doyuyor. Tasarımcılığıyla da böyle biçim verince de Türkiye'yi ve dünyayı da şekillemiş oluyor.

LALE ŞIVGIN: Onlarca dekorasyon dergisi var biliyorsunuz. Sırf bunu söyleyen, yani evimizin nasıl olması gerektiğini söyleyen, anlatan dergiler var.

NİHAT GENÇ: Yüz binlerce insan orada küçük değişiklikler yaparak bir tatmin, fakat siyasi bir tatmin elde ediyor. Kardeşim, yaşadığımız ülke işgal altında, yazarları içeri alınıyor. Türkiye'nin anayasası değiştiriliyor, müdahale yok, siyasetinde oyunlar oynanıyor, müdahale yok ve sen, evindeki iki minder, iki kırlenti, iki tane renkli bir şeyi alarak tatmin sağlıyorsun. Bu dünyaya gelmenin bir anlamı onlara "Özgür seçim." Şimdi kapitalizm insanları işte buna zorluyor. Şimdi Batılı filozoflar buna güzel bir isim koymuşlar: Arzunun imalatı. Yani sende bir şey imal ediyor. Sen birtakım kırlent biçimlerini, renkli objeleri seçtikçe, sende bir arzu oluşturuyorlar. Kapitalist bir arzu, çarşı-pazar arzusu. Sen, seçimlerde bulunuyorsun. Bu seçimlerde bulundukça sanıyorsun ki kendin bunlarda bulundun. Hayır, sen bulunmadın. O renkler seni çağırdı, seni onlar davet etti. "Beni şekillendir, beni odana yerleştir, beni perdelerine as" gibi. Böylelikle siyasi varlığını güdüyor. Yüz binlerce insan tabii ki evini de şekilleyecek, tabii ki üstünü başını da şekilleyecek. Bu anlamda itirazım yok ama bunlar, bu insanlarda bir nevi siyasi bir şeyi de ikame ediyor. Siyaseten de bir doygunluk sağlıyor. Odasını değiştirdi mi, Türkiye'yi değiştirmiş sanıyor. Balkonu düzenleyince Türkiye'yi düzenledi sanıyor ve siyaset sıfır, siyaseten köle, siyaseten soyut bir

insan haline geliyor ve bu, ona yetiyor. Bu, ona bir doygunluk getiriyor. Tabii ki bizim söyleyeceğimiz şudur:

Tabii ki balkonun en güzel balkon olacak, en güzel çiçeklerin olacak. Buna bir itirazımız yok ama biz bu dünyaya geldik. Koskoca bir dünyadayız. Yerküre üzerinde yaşıyoruz. Ekoloji var, buzullar var, açlıklar var, sel felaketleri var. Ülkemizde büyük bir siyasi kavga var. Bütün bunlara çekidüzen verecek bir siyasi kimliğin olmalı? Gerçekten bir şeyleri değiştirmek istiyorsan, siyaseten değiştireceksin. Zihniyetleri değiştireceksin. Temel şeylerini değiştireceksin insanların. Bakın ülkemizde sınav sorularını bir cemaat çalıyor, yüz binlerce insan köle diye kullanılıyor, insanların hakkı yeniyor, ülkemizde bir yoksulluk, baş edemiyoruz, ülkemizde çok hödük insanlar, çok yüksek makamlara gelebiliyor ve bunun önünü kimse alamıyor. O halde siyasi rolümüzü sağlam konumlandıracağız. Evet, evimizde iki tane güzel kırlentimiz biz de olsun isteriz. Ben de çıplak bir kırlentin, minderin üstünde oturmak istemem. Daha böyle güzel bir şeyim de olsun isterim ama o, bana siyasi rolümü, Türkiye'deki yoksullukları, bunları unutturuyorsa, tatmin sağlatıyorsa orada bir tehlike var demektir. Milyonlarca insan da bu tehlike var ve bir seçim yanılgısıyla boğuluyor.

Mesela seçim yanılgısı şöyle oluyor: Bir lise düşünün. Bu lisede çok sıkı matematik soruları var. Çok sıkı. Kimse de bu matematik sorularını cevaplayamıyor. Okula da müdürü seçimle getireceğiz ve diyeceğiz ki seçim var, demokrasi var okulda. Seçimle işbaşına gelen okulun yönetimini ele geçirecek ama bu matematik sorularını da çözmek zorunda. Çünkü bu soruyu kimse çözemiyor. Türkiye'nin de çok büyük siyasal sorunları var. Hazine sorunları var. Yoksulluk sorunları var. Bütçe sorunları var. Seçimle işbaşına geliyorsun. Bir okul yönetimi gibi. Okulda seçim yapıyoruz, okulun en hödük çocuğu birinci oluyor. Seçimden birinci geliyor. Çocuğa diyoruz ki iyi, birinci mi oldun, birinci oldun. Ço-

cukları kandırdın, birinci geldin. Okul yönetimi senin elinde. Şimdi burada çok sıkı matematik soruları var. Hadi bunları çöz diyoruz. Çocuk, o sorularla hiç ilgilenmiyor. Okul aile birliğini ele geçiriyor, okulun mallarını ele geçiriyor, okulun arazisini ele geçiriyor, okuldaki tüm öğretmenleri sürüyor, okuldaki istediği gibi bütün giriş çıkışları kontrol ediyor, kameraları koyuyor, işte tuvaletlere gizli kameralar kuruyor, çocuk okulda her şeyi yapıyor. Bu okulun parasını zimmetine geçiriyor, öğretmenlerini sürüyor, istediği gibi ideolojiyi de empoze ediyor ama biz bu seçimi niye yapmıştık? Burada çok sert matematik soruları var, fen soruları var, bunları cevaplaman için yaptık. Ama çocuk bunların hiçbirine cevap vermiyor. Sadece seçim, sadece seçimle şartlandırılmış bir ülke, yani seçim her şeyin sonucu, başı değildir. Biz, ülkemizde seçime çok fazla, özellikle Batı dışı topraklarda seçime çok fazla anlamlar yüklüyoruz. Sorunlarımızı, gelmiş geçmiş bugün federasyona kadar varan, bütün her şeyi seçimle çözeceğimize inanıyoruz. Seçimle bir iktidar gelecek, bunları çözecek. Böyle bir şey yoktur. Bu yüzden de gelecek olan iktidara gereğinden fazla sorunlar bırakıyoruz. Yani bütün çözülmemiş soruları da önüne bırakıyoruz. Matematikte, fende bilmem ne de bütün soruları bırakıyoruz. Oysa bir ülkenin, çok sağlam kurumları var. Bürokrasi gibi. Çok sağlam üniversiteler var. Akademileri var, bilmem neleri var. Değil mi? Bunlar seçim olsa da olmasa da kendileri sabah kalkar okula gider, sorunları çözer zaten. Belediye kendi sorunlarını kendisi çözer. O parti de olsa altyapıyı çözecek, bu partide de olsa altyapıyı çözecek. Fakat bizde öyle değil. Bizde seçime çok aşırı, çok ağır ve çok da fazla anlamlar yükleniyor. Tabii ki ister istemez seçimin de mantığı en düşük zekâlardan yola çıkıyor. Değil mi? En yaygın propaganda, en düşük zekâlar üzerinden kurulur ve kancalarını atıp oy tabanı yaratırlar. Böyle olunca da şüphesiz, hödük diye hakaret etmeyim ama ona benzer insanlar diyelim, iktidar oluyor. Olunca da bu sorunlar ister istemez havale ediliyor.

O hükümet, öbür hükümete havale ediyor, öbür hükümet, öbür hükümete havale ediyor ve şimdi geldiğimiz noktada mesela Özal fark etti. İlk fark eden Özal'dı. Bu sorunları hiç kimseye havale edecek değil, yani hiç kimsenin çözeceği gibi değil, Avrupa'ya havale etti. Amerika'ya havale etti. Yani büyük uluslararası kurumlara havale ediyorsun. Kendini NATO'ya tam teslim ediyorsun. Kendini, Avrupa'ya tam teslim ediyorsun ve sorunların ağırlığından sen artık bir tarafa çıkıyorsun, kaçıyorsun. Bu da bizim hepimizin seçime yüklediğimiz ağır ve fazla anlamları gösteriyor.

Tabii bunları Türkiye'ye anlatacak olan da gazetecilerdir. Medyadır. Değil mi? Bunlardır. Fakat bunlar da Türkiye'deki seçim sistemiyle bir dünya kuruyorlar. Seçim sistemiyle bir dünya kurmak ne demek? Kim iktidarsa ona yanaşacaklar. Oysa Türkiye'de bir sürü parlamento olmalı. Mesela bir mecliste bir parlamento var, bir de akademisyenlerin olmalı. Sivil kurumların olmalı. Bir de gazetecilerin olmalı. Görünmeyen bir sürü parlamentoları vardır Türkiye'nin. Denizcilerin bile, kayıkçıların bile parlamentoları vardır Türkiye'de. Yani kendi sivil kurumları vardır, onlar kendi sorunlarını çözerler, değil mi? Böyle bir sürü parlamentoları vardır Türkiye'nin. Mesela bugünlerde büyük bir parlamentomuzu Aydın Doğan'a bağladılar: Yazar-çizer. O parlamentoyu iflas ettirdiler yani. "Gelin bakalım" dediler, aldılar. E, sivil kurumları da dinlemiyorlar. Yani sivil kurumları da ciddiye almıyorlar. Onların sözcülerinin konuşmalarını ekranlarda göremiyoruz ya da tartışılırken göremiyoruz ve Türkiye nereye bağlanıyor? Geliyor, geliyor, geliyor, bir tek parlamentoya bağlanıyor. Tek bir parlamento, Türkiye'nin sorunlarını çözemez. Çünkü bir parlamento sadece seçimle hareket eder. Seçimin mantığıyla hareket eder. Oy verme kaygısıyla hareket eder. Oysa sivil kurumlar böyle değildir. Akademiler böyle değildir. Medya öyle değildir. Hadi parlamento oy bekliyor ve başbakan beni seçecek diye, başbakana yalakalık yapıyor. Gazetecinin buna ihtiyacı yoktur.

Denizcilerin, zeytinyağcıların buna ihtiyacı yoktur. Ama dikkat edin tüm bunlar tasfiye edildi Türkiye'de ve tek geldi, tek bir parlamentoya bağlandı. Parlamentodaki çocuk, hem sorunları çözmüyor, "matematik, fen hiçbir sorunu çözmem" diyor, hem de okul aile birliğine el koymuş, ona el koymuş, buna el koymuş. Bir de kendisini yağlayan, kendisini gazlayan birtakım cahilce aydınları ekrana çıkartıp anlamsız kahkahalar attırıyorlar. Yani bir de kendileri taşeron. Unutmayın, Batılılar kendi sorunlarını taşeronlarla çözerler. Bizim gibi ülkelerde Batılılar gelip bizimle muhatap olmaz. Avrupalılar bizimle muhatap olmaz. Taşeron tutarlar. Bu aydınların benzerlerini ben size Lübnan'da, Mısır'da, Afrika'da gösterebilirim. Bunlar taşeron aydınlardır. Sipariş edilmiş aydınlardır. Taşeron aydınlarla bizi benzetmek istedikleri yer, bu ciddi sorunlar çözülemeyeceği için sizi bir toplama kampına çevirmek. Allah göstermesin! Türkiye'ye bu insan hakları, sözde insan hakları gibi kavramları kullandıkları bu kelimelerle Türkiye'nin önüne koydukları yer, bir toplama kampı, Balkanlarda olduğu gibi. Dikkat edin Balkan coğrafyasından "Balkan" diye bahsetmeye başladı Avrupalılar. "Balkan" diye. Burası Avrupa'dır.

Niye Balkan diyorsun. Çünkü Avrupa gerçek yüzünü şimdi bize gösteriyor, aşağılayıcı, çirkin yüzünü Balkanlarda gösterdi. Yüz birlerce insan boğazından kesildi. Avrupalılar dedi ki "Burası Balkan." Ne Balkan'ı, burası Avrupa. Bulgaristan, Romanya, İtalya'nın bitişiği Hırvatistan, Yunanistan'ın bitişiği Makedonya, Yunanistan. Burası Avrupa değil mi? Avrupa. Siz buna niye "Balkan" diyorsunuz? Çünkü kendi gerçek yüzünüz. Irkçı yüzü, aşağılayıcı yüzü, katliamcı yüzü ortaya çıktığı için "Balkan". "Balkanlarda katliam. Balkanlardaki katliamda bilmem ne birbirine girdi" gibi. Kendi üstlenemeyeceği şeyi Balkan'ın üstüne yıkıyor. Oysa çok basit. Fransa Cumhurbaşkanı Mitterand, Sırpları destekliyordu. Yugoslavya'nın hakim unsuru Sırplardır, "yüz bin Müslüman öldürüldü, sesinizi çıkarmayın" dedi, Mitterand

sesini çıkarmadığı gibi Avrupalılar da seslerini çıkarmadılar ve burada yüz binlerce insan öldürüldü ve sessiz kaldılar. Oradaki katliamların birinci sorumlusu Avrupa'dır. Sonra bize kalkmışlar şimdi yine "insan hakları" diyorlar. Nereye döndü bu işte? Toplu mezarlara, toplama kamplarına döndü. Ortadoğu'da da Uzakdoğu'da da Afrika'da da her yere, girdikleri her yere de toplu mezarlar götürdüler, insan hakları Batının ön müdahalesidir. Savaş öncesi müdahalesidir bu kavramlar. Bir ülkeye girip oradaki karışıklıkları hararetlendirmek, sivriltmek, oradaki uçları yanar kontak haline getirmek için uydurulmuş ön müdahale kavramlarıdır ve bunları Balkan coğrafyasında her yerde yaptıkları gibi şimdi Türkiye'de yapıyorlar. Sonun neresi? Sonun toplu mezarlar ve toplama kampları. Bunu, Türkiye'de benim gördüğüm gibi, herkesin gördüğü gibi, bu halkın telaşlanıp gördüğü gibi bu yazarlar görmüyor mu? Hepsi görüyor. İstedikleri manzara bu. Yani Balkanlarda yüz binlerce insan öldü, boğazından kesildi. Batılılar çok mu acı çektiler? Bir buçuk milyon insan Irak'ta öldürüldü. Bizim medyamızda tek bir özür yazısı çıktı mı, Amerikan ordusuna destek verenler, tek bir özür yazısı yazdılar mı? Gözyaşı mı döktüler? Biz burada ağladık, 'bir buçuk milyon insan öldürülüyor, yok mu bir Müslüman' diye. Bize kalktılar dediler ki "Bu deli mi, niye ağlıyor?" Evet, öyle dediler. O öldürülen, bombaların atıldığı akşam söyledik ve o bombaların gücü Japonya'ya atılan, Nagazaki, Hiroşima'dan daha büyük.

LALE ŞIVGIN: Ve size "deli" diyorlar...

NİHAT GENÇ: Burada gözümüz yaşardı bir buçuk milyon insan öldürülüyor, toplar iniyor, burada biz de dedik 'Yok mu bir Müslüman?' Bir buçuk milyon insan öldürülüp de soğukkanlılığını koruyan, sessiz kalan yüzlerce aydın, biz gözyaşı döktük diye "A, bu da deli" gibi yazılar yazdılar. Bu, şu demektir: İnsan haklarını kullanan bu insanlara dikkat edin. Bunlar hastasını tanımayan bir doktor gibiler. Gün-

de yüzlerce hasta ve bunları tanımıyor. Hastanın yüzü kapanır, sadece böbrek tarafı açılır. Bunlar kendilerini bir cerrah gibi görüyorlar. Duygusuz, acımasız bir cerrah gibi görüyorlar. Alttaki hastanın kaç çocuğu var, kaç yaşında? Bunları hiç merak etmezler. Şöyle bir tabloya bakarlar, iki de anket yaptırırlar, tamam. O tablo onlara yeter. Hastanın hikâyesi konusunda bu kadarcık yeter. Ha Trabzonluymuş, falanmış, o kadar yeter ona ve onunla gelir, çok ağır ameliyatlar yaparlar. Kalp ameliyatı. Hayatında ağlamamış insanlar, hayatında çocuk beslememiş insanlar, yokluk çekmemiş insanlar böyle binlerce yılda kalbi gelişmiş, yunuslarla gelişmiş, bu kadar büyük kalp, bu kadar güzel, içinde bütün insanlığın güzelliği olan, gülümsemeleri olan, neşeleri olan yere geliyorlar ve o kadar soğukkanlı ameliyat yapıyorlar ki. "Böbreğini kaldır, şunu kaldır, Müslüman demeyin, Türk demeyin, şunu yapmayın" falan. Böyle bir cerrah soğukkanlılığıyla da burada böyle bir profesyonel edayla. Evet, prototip! Tam da işgal ordularının ön müdahalede kullandıkları bir taşeron aydın tipi.

Bizim telaşımız nedir? Biz, ülkemizin, Irak olmasını istemiyoruz. Ülkemizin, Sudan olmasını istemiyoruz. Ülkemizin, Afganistan olmasını istemiyoruz. Ülkemizin, Kafkas ve Balkan haritasına dönmesini istemiyoruz. Ülkemizin bütün büyük değerlerinin işte bugünlerde devreye girmesini istiyoruz. Bizi kardeşleyen ve bilmediğimiz daha bir şey varsa onu söyleyin. Bu kadar insan bir arada yaşadığına göre birileri birilerinin başını okşamış. Okşamış yani. Benim de başımı okşayan, senin de başını okşayan... İşte bu başımızı okşayan şeyleri konuşalım. Birileri demek ki birilerine yardım etmiş. Değil mi? Bu ülkede bir yardım, bir kardeşlik, bir şey olmuş. Bütün bunları konuşalım işte. Yani öyle ya da böyle bakın bu insanlar bir arada durmuşlar. O halde bu insanları bir arada tutan bu güzel duyguları bulalım, çıkartalım ve hafif de süsleyerek anlatalım. Bunu söyleyelim. Tam tersine. En uç, en söylenmeyen, en dipte kalmış laflar. Düşmanca,

nefret üreten laflar varsa her gün onlardan birini buldukça göbek atıyorlar, "bak böyle bir şey bulduk." Basit bir örnek vereyim size: Salağın teki çıkmış, "Katır kuturdan çıkmış Kürt" demiş. "Katır-kuturdan çıkmış." Şimdi 17. yüzyıla kadar, 18. yüzyıla kadar Türklerle şöyle dalga geçilmenin kitabı var. Öyle aşağılanmış Türkler yani. Bu, hiç de sorun olmamış. Çok sonra ulus devlet kurulmuştur. Bir tane adam böyle bir laf etmiş. Bir tane adam! Bir salak! O edilmiş lafı gel sen medyaya koy, on bin kez söyle. Milyon kez söyle. Büyüt, büyüt, büyüt, büyüt... E, annemiz Türk-Kürt, babamız Kürt, abimiz, sevgilimiz, kardeşimiz, bizler bu topraktayız, halayıyla büyüdük, yemeğiyle büyüdük, kültürüyle büyüdük ama o bir lafı büyüte büyüte, orada bir yara, bir kaşınma yarattı. Bakın dikkat edin, tamam o da söylensin. O da açıkta kalmasın. Bunlar da söylensin. Bu eblehlik de ortaya çıksın. Önlem alalım ama bu kadar ağır büyütmenin anlamı ne? O zaman bunu bu kadar çok mu büyütüyorsun? Hiç mi kimsenin kimseye bir hatırı dokunmadı? Bir kahvesini içmedi, bir merhabasını demedi be! Hiç mi olmadı bunlar? Bin yıldır bu toprakta gırtlağımıza mı yapıştık? Her gün birbirimizin ciğerini mi söktük? Öyle olsaydık, bu toprak iki gün yaşar mıydı? Hiç mi birbirimizin yemeğini yemedik? Düğününe gelmedik? Cenazesine gitmedik? Bu kadar düşman, bu kadar ırkçı, bu kadar faşist bir fotoğrafla Türkiye'yi resmediyorlar. Olmadı mı bunlar? Hiç mi olmadı? Bir merhabamız da mı olmadı? Bir el ele tokalaşmamız da mı olmadı? Bir defa da mı, hiçbir defa da mı gözümüzün içine bakarak 'nasılsın kardeşim' demedik? Bir kerede mi olsun bayramlaşmadık. Bu binlerce yılın bayramlaşması, bu binlerce yılın düğünleri, bayramları nerede peki? Bu kadar da haksızlık, bu kadar da doğduğun, yediğin, büyüdüğün, içinde büyüdüğün toprağa bu kadar da düşmanlık, bu akıl almaz bir şey. Artık burada insandan konuşamıyorsun. Bu yüzden diyorum, burada artık robotlar var. Başka bir şeyler var. Ne getirmiş?

Sana birileri maaş veriyor, sen, bu düşmanlıkları yapıyorsun. Bu halka ne veriyor peki? Avrupalılar, bu halka ne vermiş? Hani bize verse bir on milyar dolar da biz de o lafı çeksek. Amerikalılar ne vermiş sana? Seni 50 yıldır NATO'da kullanmış, Rusya'ya karşı köpek diye. Onlar da bir şey vermiyor. Yani bir köpeklik yapıyorsun. Bu köpekliğin de bir karşılığı yok. Geldi de Konya'yı mı kalkındırdı bu Avrupalılar? Dört tane proje yapıyor, yaptığı projeler de bu ayrımcılığı güçlendiren projeler. Rumları nasıl kovdunuz, bilmem kimi nasıl dövdünüz, bu projeleri yaptırıyor sinemada ya da bu projeleri destekliyor Avrupa Birliği. İyiliklerine, güzelliklerine, kardeşliğine sahip çıkan yok. Bu kadar mı nankör olur ya? Bu toprak bu kadar nankör evladı nasıl yetiştirdi, ne yaptı bilmiyorum? Konyalılar ne yaptı, Trabzonlular ne yaptı, Erzurumlular ne yaptı? Ne yaptık biz bu kadar nankörlük yapacak? Gittik çay ocaklarına oturduk, kızlarımız birbirini gördü, yollarında birbirimize baktık. Öyle bir fotoğraf, öyle bir resim ortaya çıkıyor ki tarihin ilk gününden beri gırtlak gırtlağa birbirimiz yemişiz, birbirimizin işte bağırsaklarını söküp çıkartıyor gibi. İnsan pes diyor. İllallah diyorum.

LALE ŞIVGIN: Yine de pes dememek lazım. Çünkü o milli hafızayı silmek, sıfırlamak öyle kolay değil. Herkeste o bilinç bence hâlâ yaşıyor. En azından derinlerde de olsa. Ortaya çıkması o kadar zor da değil. En azından öyle yorumlamak gerekli herhalde şimdi.

NİHAT GENÇ: Temel şeylere karşı çıkamazsınız. Mesela kardeşliğe karşı çıkamazsın. Eşyaya karşıdır. Bu, bulgursa, buna "Bu, bulgur değil" diyemezsin. Bu, denizse, "Bu, deniz değil" diyemezsin. Bu, topraksa, başka bir şey diyemezsin. Bu, insansa başka bir şey diyemezsin. Yani temel şeylerin, külünü, ruhunu filan değiştiremezsin. İnsanoğlunun böyle bir tarafı var. Bakın size çok basit bir şey söyleyeyim yani biz, evet, "Peki, nedir bu telaşın" dediğin zaman... Şunu

söylemek istiyorum: Şimdi bakın, bütün hayvanlarda bir kaygı oluşur. Fakat hayvanlarda oluşan kaygıların hepsi yiyecek bulamadığı zaman, aç kaldığı zaman oluşur. Ormanda aç kalır ve yiyecek bulamaz köye iner, kurt. Yiyecek bulamadığı için kaygılanır. İnsanoğlu da yiyecek bulamayınca kaygılanır ama insanoğlu en çok kandırıldığını, aldatıldığını anladığı zaman kaygılanır. Oysa bir fareyi laboratuvara koy, labirentlerin içine koy, peyniri de 50 kere aynı noktaya koy, fare gidip gelmekten kaygılanmaz. O gene gider, arar, gelir, bir daha gider, alırsın ters tarafa koyarsın fare oradan bir yol bulur, labirentler içinde fare koşuşturmaktan yorulmaz. Bir psikolojik bunalıma da girmez. Girerse de o düzeyde değil ama insanoğlu, hayvanlardan ve diğer canlılardan fazla olarak kandırıldığını anladığı zaman kaygı en yüksek noktaya çıkıyor. Kaygı nedir? Tüm korku, panik ve telaşların bir yer... Kaynayan kazan gibi düşün. Bizim bu ülkede kaygımızın sebebi budur. Bizi kandırıyorsunuz. Toprağımızı kandırıyorsunuz, tarlalarımızı kandırıyorsunuz, insanlarımızı kandırıyorsunuz. Ekranlarda söylediğiniz cümlelerle kandırıyorsunuz. "Türk-Kürt, Türk-Kürt, Türk-Kürt" bütün bunlar yalan. Yalan kardeşim, yalan!.. Bunun sonucu ya iç savaştır ya toplama kampıdır ya da toplu mezarlardır. Bunu artık bilmeyen yok ve söylediğiniz her şey yalan. Kaygımız budur. Mesela insanlar beni çok zekice kandırabilir. Kandırırsa hoşuma da gider yani. Çok zekice hikâyelerle, anekdotlarla böyle güzel şeyler anlatır, metaforlarla değil mi? Derin hikâyelerle filan. Tiatral şeylerle anlatır, dersin ki "Allahım, ne güzel anlattı", sen de kandım dersin. Hani hepimiz kandırılabiliriz ama bizi kandıranlar bir zekâ ile de kandırmıyor. Ağrımıza da bu gidiyor. Çok basit, bir köpeğe "hoşt" der gibi basit bir şey. "Hadi, hadi, hadi" der gibi. "Atın bunları içeri, ya bu böyledir." Senin fikrini de sormuyor, sana soru da sormuyor, sana bir fare muamelesi, bir köpek muamelesi yapıyor. "Bu böyle kardeşim." Şimdi bu faşist-liberal yazarlar, çok temel sosyolojik, antropolojik noktalarda, işte dil,

kültür noktalarında "hadi, hadi bu böyle" diyor. Hah. "Sen bunları tartış, sen de fikrini söyle" demiyor. "Bu, böyledir" diyor, "Bu, budur, bunu yersen" diyor. Bu da insanın ağrına gidiyor ya. Ben yazarsam, burada da bir halk varsa üniversite okuyan çocukları var, bu halkın da bir görüşü, bir düşüncesi var. E, bunlar da fikrini söylesin. İyi söylesin, kötü söylesin. Bir kaya, eşya, kayanın zekâsı yoktur, taşın ya da bir otun. Bize de bir böcek, ot muamelesi yapma. Bize zekice de bir şey söyleyin. İşte on beş yıldır ekranlardasınız. Zekice bir hikâye anlatın bize. Tatlı da bir düşüncenizi görelim. Sizden de bir zekâ pırıltısı görelim canım! Bir nüktenizi de görelim. Böyle içimizden de ya adamları sevmiyoruz ama hafif de bir yetenekleri var, diyelim. Hem bu yok hem de ihaleci müteahhit taşeron zekâsıyla gelmişler ve bize dayatıyorlar: "Yerseniz." Benim zekâmla dalga geçiyor, benim insan oluşumla dalga geçiyor, benim bu topraklardaki bağımsızlığımla dalga geçiyor "al, yerseniz." Ben de bundan kaygılanmayacağım. E, kaygılanıyorum. Bu kadar büyük bir cehalet, bu kadar büyük bir aptallıkla, aptal insanlarla, ebleh insanlarla beni muhatap eden, muhatap ettiği için bu siyasi hükümet ya da daha öncekileri bu yüzden kaygılandım. Bu ülkeye yol verecek, çözüm getirecek, bu ülkenin önünü açacak insanlarda az buçuk da bir zekâ isteriz. Az buçuk da bir şey isteriz. Bunu bize, yapın ya. Yani kedinin hırlaştığı köpekse düzey var aralarında. Biri kedi, biri köpek. Hırlaşacak kadar bir düzey olsun. İnsanların karşısına da yani, insanların da tartışacağı düzeyde bir şey koyun. O ayarda bir şey koyun.

LALE ŞIVGIN: Bakalım göreceğiz. İstediğiniz ayarda bir şeyler konulacak mı önünüze? Çok teşekkür ediyoruz Nihat Genç. Süremizin sonuna geldik.

NİHAT GENÇ: Ben teşekkür ediyorum. İnşallah önümüzdeki bölümler, alır başını gideriz. Daha güzel şeyler söyleriz. Fakat biliyorsunuz zor günler yaşıyor Avrasya Te-

levizyonu. Neredeyse parasızlıktan kapanmak üzere. Belki seçimi çıkartmayabilir ama bu konuşmalarımız halkımıza gidiyor. Biz, yaşarken işte, şimdi buradayken söylemek istediklerimizi söylüyoruz. Gücümüz yettiği kadar söylüyoruz. Çünkü televizyonumuz parasızlıktan kapanırsa bizim de konuşamadığımız zaman, bizim sustuğumuzu kimse bilmez, anlamaz. Bir gün mutlaka konuşacağımız yer, mekân mutlaka olur. Bundan hiç kimse endişe etmesin. Sizler de şimdiye kadar, hiç değilse bu saatlere kadar, bizleri konuşturduğunuz için çok teşekkür ediyorum.

8

LALE ŞIVGIN: Merhaba Sayın Seyirciler, Yazar Nihat Genç'le birlikte yine Türkiye'nin sıcak gündemini masaya yatıracağız, Türkiye'de olup bitenleri değerlendireceğiz. Türkiye gerçekten çok önemli bir süreçten geçiyor. Bir tarafta PKK'lı teröristlerin dağdan iniş sürecine tanıklık ediyoruz, diğer tarafta belge krizi yeniden gündemimizin birinci maddesi olmuş durumda ve halkın gündemindeyse domuz gribi ve bu nedenle okulların tatil edilmesi, tehlikenin artması yer alıyor. Aslında konuşacak başka konular da var. Konuyu daha fazla uzatmayalım, Nihat Genç, yeniden merhaba diyelim. Bir süredir ekranlarda yoktuk. Kaldığımız yerden devam etmeye çalışıyoruz ama Türkiye'nin de çok önemli meseleleri var. Bunları da konuşmak gerekiyor herhalde öyle değil mi?

NİHAT GENÇ: Okullar tatil oldu domuz gribinden. Biliyorsunuz domuz gribi salgını var. Galiba en büyük alarmı iki hafta önce Obama verdi. Obama'nın o alarmdan sonra, bütün dünya "galiba bu iş çok ciddi" dedi. Fakat daha önce İngiltere bir yıldır manşetten düşürmedi domuz gribini. Ve Türkiye'de okullar tatil edildi. Tabii başka gripler de var. Mesela sansür gribi var. Bulaşıcı hastalık. Sonra işte sıkıştırma, sindirme gribi var. Biz öbür domuz gribinden tatil etmiştik burayı. Şimdi nekahet diyelim, iyileşme dönemindeyiz. Oturduğumuz koltuktan, tuvaletimize kadar, maaşlarımıza kadar, ne olacak diye düşünüyoruz? Hepsi iki arada bir

---

31 Ekim 2009

derede. Fakat seçimlere kadar burada konuşmamızı sürdürmeye çalışacağız. Avrasya Televizyonu gerçekten bir panik yaşadı, kapanma tehlikesi yaşadı. Şimdi yeniden kendini toparlamaya çalışıyor. İşte kasetlerimizi satarak, bir şeyler yaparak yan gelirler elde edebilir miyiz diye çalıştık. İnşallah devam eder ve biz de seçime kadar burada konuşmayı istiyoruz. E, gripten girdiğimiz için grip üzerine bir iki laf etmek istiyorum. Tabii böyle sosyal büyük bir felaket karşısında toplumun birtakım tepkiler alması, kitlesel tepkiler alması, büyük organizasyonlarla olur. Ve biz bunlara çok da alışık değiliz. Bu eski Sovyet rejimi, Rusya diyelim ya da Çin böyle büyük organizasyonları, kitlesel organizasyonları, ideolojileri zamanında çok iyi yaptı. Halkın örgütlü davranıp bir şeye karşı tepki alması. İşte demir yollarını yapması, yolları yapması, ortak, imece çalışmalar diyelim, halkımızın anladığı dille.

Önümüzdeki yüzyılda, Allah göstermesin buna benzer bir sürü felaket, artık köy olduğumuza göre sıçrayacak bol bol. Buna karşı halkın çok daha duyarlı olması lazım. İşte diyelim ki burada konumuz hijyen, dezenfekte etmek. Çok dikkatli olmamız lazım. Bir kişilik bir şey yüzlerce kişiyi de hasta edecektir. Bu anlamda halkımızın da bu tür seferberliklerde çok becerikli olması lazım. O yüzden okulların tatil edilmesi ya da halkımızı örgütlü bir şeye alıştırmak önemli. Ve bunu çok iyi öğrenmeliyiz. O yüzden domuz gribi vardır, yoktur, belki de basit bir griptir bu, ki öyledir. İşi korkunç da yapan başına domuz konması. Yani domuz. Biliyorsunuz Batıda her türlü felaketin başına bir ön isim koyuyorlar. İşte Kathrina fırtınası, İspanyol gribi, domuz gribi. Biz, bu saate kadar hiçbir gripten korkmadık gerçi. Ama başına domuz deyince hani bir şey oldu, daha çok tehlike arz ediyor gibi. Gribi vahşileştiren gribin virüsündeki tehlikeden çok, ismi. Fırtına, felaket isimleri de daha vahşi isimlere doğru gidiyor. İşte domuz gribi. Allah göstermesin ülkemizde olsaydı ve adını biz koymuş olsaydık, adını ne koyardık? "Bir terle ge-

çer gribi" ya da "bir şey olmaz gribi", "sıcak bir şey iç gribi", "kendine iyi bak gribi", "aman bir şey olmasın gribi" gibi daha yumuşak anlamlar, isimler koyabilirdik gribe. Fakat dışarıdan koyuldu bu domuz gribi ismi. Dışarıdan koyan insanlar da herhalde belli bir tehlike ve alarmı isme yakıştırıyor. Fakat benim dikkatimi çeken çok başka bir şey var. Mesela ben, Ankara'ya geleli otuz beş yıl oldu. Artık Ankaralıyım yani. Ankara'da yazları çok uzun, sıcaklık otuz beş ve kırk derece, çok bunaltıcı bir sıcağı olur. Bütün bu yıllar boyu, bunaltıcı bir sıcağa rağmen bir gözlemde bulundum: Ankara'da hiç kimse şapka takmaz. Ölüyorsunuz, pişiyorsunuz. Yaşlı da insanlar bunlar. Şapka takın, korunun yani. Herkes, ilkçağda, ortaçağda, modern çağda herkes takar. Anlaşmış gibi insanlar şapka takmıyorlar. Hiç ama hiç şapka takmıyorlar. Yani tek tük vardır. Ama birisi de taksa, herkes ona dik dik bakar. "Nereden, Arjantin'den mi geldi bu adam? Latin Amerika'dan mı? Meksikalı mı?" gibi. Böyle tuhaf bir şey var. Tabii çok derin, psikoloji bu. Niye böyle bir aksesuar takmıyorlar diye.

Şimdi mesela domuz gribiyle ilgili bütün dünyada resimler görüyoruz, filmler görüyoruz, herkes maskeyle geziyor. Bir de maskelerin de kaliteleri var, çeşitleri var şu şu şu. İşte önce sağlıkçılar, bire bir muhatap olacaklar, kalabalık yere girecekler, memurlar... Ortalıkta alarm verildi, devlet alarm verdi, okullar tatil edildi, hiç kimsede bir maske görmüyorum ben. Hadi maskeyi bırak, biz çocukken okul tatil olacağı zaman, çok meyilliydik okul tatiline, şuram ağrıyor, buranı ağrıyor numaralarını çok yapardık. Bari çocuklar maske taksın. Yalandan numaradan yani. Bir şeyi, bu çok magazin gibi gelebilir size ama bir şapka takmak, bir maske takmak çok zor mu geliyor? Ya da bir itici güç mü istiyor? Bunun bence biraz çalışılması lazım. Bu, bir kitle, halk psikolojisi. Alışkanlıklar noktasında. Yeni bir şey noktasında, buna çalışmamız lazım gibi geliyor. Ve hatta grip derken, hani, en vahşisini söylüyor, domuz gribi. Domuz gribi dediğimiz hal-

de kimse maske takmıyor. O halde korkulacak bir şey yok yani.

LALE ŞIVGIN: Aslında maske deyince zaten pek çok kişi maskeli gezmiyor mu hayatta? Bir taraftan da böyle bir şey getirdi aklıma sizin maske talebiniz. Zaten bir maskeli balo içinde de bir halimiz yok mu?

NİHAT GENÇ: Evet, tabii. Türkiye'de, çok doğru bir şey söylediniz, bir münakaşanın arkasında bir el var. Belge düzenleyen bir el var, onu ortaya çıkartan bir el var, belki de onu yazan bir el var. Bu işleri düzenleyen bir el var. Bir el yani. Bu el kim yani? Bu el kimin? Bunu hiç soran yok. Okuyoruz, bir kâğıt okuyoruz. Şimdi biri bana bir kâğıt tutuyor. Diyor ki "işte bu bir kâğıttır, bu bir belge." İyi de bu belgeyi tutan kim? Hangi el? Ne yapmak istiyor? Bu eli sorgulayan yok. Bu eli sorguladığımız zaman belki çok şey öğreniriz. Diyelim cemaat diye bir isim geçiyor. Nedir bu cemaat? Cemaatin eli ne demek? Cemaatin elinin orada ne işi var? Bütün bunlar, daha detaylı soru sormamızı sağlar.

LALE ŞIVGIN: Siz nasıl yorumladınız bu ıslak imzalı belgenin bunca ay saklanmış olması ve yeniden ortaya çıkmış olmasına?

NİHAT GENÇ: Bu tür soruları bana sormayın, başka yazarlara sorun. Çünkü yirmi-yirmi beş yıldan beri Türkiye'de çok sinsi bir planın yavaş yavaş kotarıldığını ve devreye sokulduğunu düşünüyorum. Ta Muammer Aksoy'lar, Uğur Mumcu'lar, Hrant Dink'ler, Hablemitoğlu'lar, Taner Kışlalı'larla ya da birtakım bombalar, mühimmatlar, bütün bunları gizli bir elin düzenlediğini ve Türkiye'yi bir şeye hazırladığını, bir plan çerçevesine hazırladığını düşünüyorum ve tıkırında da yürüyor. İşte yazarları içeri aldılar. Bir plan var ve bu plan tıkırında da yürüyor. Ve bu planı da destekleyen işte bir yandaş medya dediğimiz insanlar var falan. Ben bütün bunların büyük bir plan olduğunu, tezgâh olduğunu,

dümen olduğunu ve Türkiye'yi bir şeyin sıkıştırmaya çalıştığını ve bunun yirmi-yirmi beş yıldan beri süregelen bir şey olduğunu düşünüyorum. Bu, Türkiye'ye yavaş yavaş girdi.

Dikkat edin bütün suikastlerde böyle meczuplar yakalanıyor. Şimdi bu Ergenekon'da da öyle, Danıştay saldırısında da öyle. Her cinayetin arkasına bir bakıyorsun, bir meczup buluyorsun. Bıktım yani her cinayetin arkasından bir meczup çıkmasından. Ya da meczupvari insanlar yani aklı yetmeyen, çok zayıf karakterli. Bu da şunu gösteriyor, biz niye bu meczupları yargılıyoruz ki ikide bir? Son yirmi yılın bütün istihbarat müdürlerini, MİT'i yargılamamız lazım, ters taraftan yapıyoruz. Yirmi yıldır bıktım meczup, aklı yetmez, sıradan insanların mahkemelerde yargılanmasından. Bence yargıladığımız yer değişmeli. Artık bize her cinayetin arkasından meczup insanlar getiren sistemi, mekanizmayı yargılamalıyız. Buralar tabii ki yoğun bir kuşku barındırıyor. Bu yoğun kuşku da Türkiye'de büyük bir panik ve endişe havası oluşturuyor. Çok basit sorularla çok şey bulabilirsiniz. Şimdi bu, Türkiye'de birtakım yandaş medya diyor ki "Biz demokrasi mücadelesi veriyoruz." Ve bunu işte yoğun yayınlarından, İslamcı yayınlarından, işte yoğun telkinler ve en nihayetinde, en uzaktaki köylere de bu cümleleri uzatıyorlar. Neymiş efendim "bunlar niye Silahlı Kuvvetlerle bu kadar?.." Bu bir demokrasi mücadelesi. Şimdi bütün sistem buradan karışıyor. Demokrasi mücadelesi, halk için yapılır. Halkın nesi için yapılır? Halkın maaşı için yapılır, tazminatları için yapılır, halkın işsizliği için yapılır. Demokrasinin oturduğu nokta halkın istekleri, halkın sağlık, eğitim, işsizliğinin karşılanmasıdır. Dünyanın sağında da solunda da doğusunda da batısında da tarihinde de bugününde de. Demokrasi mücadelesinin öznesi halktır. Halkın birtakım talepleri vardır, sağlık, eğitim, maaş, emeklilik. Bunlar için demokrasi mücadelesi yapılır.

Peki, Türk Silahlı Kuvvetleri, hükümete, "Bu işçilerin maaşlarını vermeyeceksiniz" mi diyor? Türk Silahlı Kuvvetleri dönüp Türkiye'ye, "Bu emekli maaşlarını vermeyin, tazminatları da az verin, sendikaları da kapatın" mı diyor? Türk Silahlı Kuvvetleri, halkın istekleri ve talepleri noktasında sert bir duvar gibi mi duruyor? Hayır. Bir zaman duruyordu 12 Eylül'de. Fakat son yedi-sekiz senedir ya da on senedir, on beş senedir, Türk Silahlı Kuvvetleri'nden, "Şu memurlara maaş vermeyin, sağlık, eğitim de vermeyin, bursları da vermeyin" diye bir talep yok. Peki, halkın taleplerinden hareket etmiyorsa, Türk Silahlı Kuvvetleri'ne niye saldırıyorlar? Ve bu saldırının adına da niye demokrasi diyorlar? Türk Silahlı Kuvvetleri burada bir zihniyete ya da bir düşünceye engel oluyor. Engel. Bu mücadele, Türk Silahlı Kuvvetler duvarını ya da engelini yıkma, parçalama, bertaraf etme, yok etme planı.

Peki, Silahlı Kuvvetleri'ni yok ettik, bertaraf ettik. İşçiler daha çok mu maaş alacak? Halkımızın emekli maaşları mı düzenlenecek? Sağlık politikaları mı düzenlenecek? Fırsat eşitliği mi düzenlenecek? Hayır. Bu mücadeleyi verenler işte büyük bir maskeyle, bir cemaatin ya da bir başka anlayışın ya da başka plan ya da başka bir tezgâhın parçası. Kısaca Türkiye'yi argo ya da militan ağzıyla söylersek, Türkiye'yi ele geçirme, kurumları ele geçirme mücadelesi. Şimdi çok basit bir şekilde hepsine soralım. Türk Silahlı Kuvvetleri'nin hangi yöneticisi, hangi anlaşmada "İşçilere maaş vermeyin, işsizliği gidermeyin, okullar açmayın, sağlık politikalarından vazgeçin" dedi? Temel demokratik politikalara karşıt bir tavır gösterdi mi? Hayır. Çok eskiden çıkıyordu. Tüm dünyada solun, militarizme karşı mücadele etmesinin sebebi askerin tarihte işadamlarıyla yan yana gelip, sendikaları durdurmasıydı. Biz buna oligarşi deriz. Sendikanın taleplerini önler, işçilerin taleplerini önler. İşadamlarını tutar. Bu, Soğuk Savaş döneminde öyleydi. O yüzden sol siyaset, askerin karşısına çıkar ve askeri sınırlandırmak ister. Niçin sınırlandı-

rır? Sendikaların önünü açmadığı için, halkın taleplerinin önünü açmadığı için, bir duvar oluşturduğu için. Fakat mesela bizler yarın iktidar olsak ya da CHP'nin iktidar olduğu ve gerçekten sosyal politikalarını hayata geçirmek için iktidar olduğunu düşünelim. Şunu yapacağız: Diyeceğiz ki askere, "kardeşim, sağlık harcamaları esastır, eğitim harcamaları esastır. Askeri harcamalar, sağlık ve eğitim harcamalarından fazla olamaz. İşte asıl kızılca kıyamet, asıl tartışma o zaman başlar. Asker de der ki "Hayır, ben silah istiyorum. Milli menfaatler önemlidir." Biz de deriz ki "Halkın menfaatleri önemlidir." Böylelikle biz, sosyal politikaların temsilcisi olarak, sol siyaset olarak askere deriz ki "Bak, kardeşim, yurtlarda çocuklar kalamıyor, işsizlik ortada, bu eğitimin, sağlığın reformlarını yapacağız. Bizim talebimiz de bu." Halkın talepleriyle geleceğiz ve onun alanını daraltmaya çalışacağız, maddi alanını. Siyasette budur. Dünyada doğuda da batıda da siyaset bunun için yapılır.

Fakat şimdi yapılan siyaset nedir? Bir cemaat geliyor, Türkiye'de birtakım kurumları ele geçirmek istiyor ya da bir yerlerine bir şey yapmak istiyor ve bunun için bir engeli yıkmak istiyor. Bu engeli yıkarken de tezgâhlar, dümenler, acayip belgeler, tuhaf şeyler, sızmalar, gizli gizli okullarda büyüyorlar, bir yerlere gidiyorlar. Bir yerlerde yetişiyorlar, değil mi? Sızıyorlar. Böyle birtakım casusvari çalışmalar, ajanvari çalışmalar yok belge bulundu, yok çıktı. Doğru olsa ne, yanlış olsa ne. Bunlar, halkın menfaatlerini mi düşünüyor? Halkı düşünen var mı? Sekiz senedir, on senedir? Bu ülkede siyasi kavga verenler, bu mazlum, bu yoksul halkın işsizliğini düşündü mü? Hayır. Halkın önüne makarnayı atıyor, halkın önüne işte...

Şimdi bir televizyonları var, televizyonda da böyle birtakım kurbağa fikirler ileri sürüyorlar. "Çıkın da sokakta yerlere bir lira atın" diyorlar. Hani halkın önüne bir lira atılacak oradan bir şey olacakmış. Bu kadar manyakça bir şey olabi-

lir mi? Bir lira atılınca, millet de bir lirayı alacakmış, bu da halkın barışını, mutluluğunu, kalkınmasını, sevincini kıvılcımlayacakmış. Halkın önüne bir lira atarak ya da makarna atarak ya da Tunceli'de gördüğümüz gibi bir kanepe vererek mi biz halkın taleplerini karşılayacağız? Burada halk nerede? Burada öteden beri bir kavga var. Burada halk yok ki. Burada insanlar birbirlerinin kurumlarıyla, birbirleriyle kıyasıya bir dalaşma içinde ama halk yok. Halk ağızlarından çıkmıyor. Halkı tanıyan yok. Halk yok ortada. Halkın olmadığı yerde hangi demokrasi bu? Bu bir dalaşma. Herkes kendi görev, sorumluluklarını, mevzuata oturtmak için işte benim sorumluluğumda oldu, işte benim sorumluluğumda olmadı, şurada oldu, burada olmadı gibi bir kavganın içinde. Ama burada halk... Biz buradan diyoruz: Halkın istekleri, talepleri, halkın açlığı, halkın tazminatları, eğitim, sağlık gibi sorunlarının tartışılmadığı yerde, demokratik bir mücadele yoktur. Bu kavga, başka bir kavgadır. Bu kavga birtakım kurumların, cemaatlerin ya da yapıların ya da yandaş bir şeylerin başka bir şeylerle kavgasıdır. Bu çok nettir ve çok açıktır.

Şimdi bize gelip de birileri, "demokrasi", "özgürlük", işte "Türkiye'nin önünü açıyoruz" diyor. Hayır. Siz, halkın önünü açmıyorsunuz. Siz, birtakım ABD gizli planlarının ya da birtakım cemaatlerin ya da birtakım yandaşların önünü açıyorsunuz. Halkın önünü açan, halkı özne yapan, halkı öne atan, manşetlere atan, başyazarlarınızdan bilmem kiminize kadar daha kimseyi görmedik, duymadık. İşte maskeledikleri bu. Ve işin kötü tarafı bu plan tıkırında yürüyor. Sızmışlar, girmişler, oynamışlar, tıkırında yürüyor. Asıl kavgayı şurada göreceksiniz, böyle çok da korkutucu şeyler söylemek istemiyorum ama diyelim ki seçimlerde AKP iktidarının yerine daha başka bir iktidar geldi ve bunları temizledi. Bütün kurumlarına kadar, beş, on yıl içinde, yavaş, yavaş, yavaş temizledi. İşte o zaman, şimdi bu tezgâh ve dümenleri yapanlar, başka bir planla sizin karşınıza gelecekler. Bu,

yirmi yıldan beri, Muammer Aksoy'lardan Hrant Dink'lere kadar cinayetlerle hazırlanan bu "A planı" diyelim çöplüğe düştüğü zaman artık başka bir planla gelecekler. Nedir bu plan? Bu, çok muhtemeldir ki Irak ya da Pakistan benzeri başka bir plan. Çünkü karşıda bu gizli elin, Türkiye'de bir oyun çevirmekte olan bu gizli elin çok ciddi para kaynakları, çok ciddi istihbarat servisleri ve çok ciddi bir düzeni var. Yağlanmış, arka çıkılmış, sahiplenilmiş ve birtakım yerlerde, birtakım think tank'lerde, istihbarat yerlerinde kotarılmış, bu planı mutlak ve mutlak yavaş, yavaş, yavaş devreye soktular, sokuyorlar. Bizlere burada ne düşer? Biz de çıkalım ekrana işte, susturmayın bizi, halkı uyandıralım. Ben, burada halkın uyandırılmasından yana değilim. Niçin halkı uyandıracağım ki? Şimdi sizin kolunuzu kesiyorlar, değil mi? Ülkeyi dağıtmaya, parçalamaya çalışıyorlar. Ben, kolu kesilirken insanların acı çekeceğini düşünüyorum. Hepimiz de acı çekiyoruz. O yüzden uyuşturulmak daha güzeldir. Hepimiz yandaş medyayı izleyelim, bu adamların televizyonlarına bakalım, yavaş, yavaş, yavaş bir anestezi izleyelim. Acıyı hissetmeyelim. Şimdi sen burada plandır, tezgâhtır, dümendir dedikçe, halk uyanıyor, uyandıkça da organlarının, işte Ergenekon, işte Güneydoğu, işte Ermeni protokolleriyle canı yanıyor. Canının yanması da iyi bir şey mi? Kavga, panik, endişe gibi birtakım şeyler gündeme geliyor. O yüzden bizim rolümüz tam tersine uyuşturmak olmalı. Bu planı burada uyguluyorlar, bu plan devreye girmiştir, bu kol kesilecektir, o halde biz de yalandan yere halkımızı uyanık tutmayalım. Uyanık tutarsak bu halk acı çeker.

Türkiye'de şehit annelerini sokağa dökmeye kimsenin hakkı yok. Şehit annesi bunlar. Sokaklarda kendi haklarını arıyorlar. Ne demek? Şehit annesinin hakkı, Türkiye Cumhuriyeti'nin hakkıdır. Şehit annelerinin, manevi sorumluluklarının resmi temsilcisi Cumhurbaşkanıdır, Milli Savunma Bakanıdır, Milli Eğitim Bakanıdır. Şehit annelerini savunacak olan bunlardır, devletin kendisidir, Milli Eğitim Bakan-

lığıdır, hepsidir. TRT 1, TRT 2 ve bütün kanallardır. Şehit annelerini bir taraf durumuna düşürüyorlar. Ve şehit anneleriyle, PKK'nın şehitleri arasında bir denge yapmaya çalışıyorlar. Yani siz, bu ülkenin Cumhurbaşkanı mısınız yoksa Birleşmiş Milletler'den gelmiş uzlaştırma temsilcisi misiniz? Siz, bu toprağın sahibisiniz. Bu toprağın Cumhurbaşkanı, bu toprağın Başbakanısınız. Siz burada, neydi o yeni Birleşmiş Milletler'in başındaki Bing Bong mu, Ban Ki-moon gibi siz, tarafsız bir gözlemci gibi mi ülkenize bakıyorsunuz? Şehit anneleri, çocuklarının resimlerini bağrına basar, dualarını okur, sabah kalkar ağlar, akşam öper sarılır ağlar, kendi derdiyle yanar diyelim. Bu anneleri sokağa siz niye çıkartıyorsunuz? TRT 1 nerede? TRT 2 nerede? Milli Eğitim Bakanı nerede? Milli Savunma Bakanı nerede? Başbakan nerede? Cumhurbaşkanı nerede? Bu şehitler artık o annelerin değil ki. O anneler sadece o resimlerin ve hatıraların sahibidir. O şehitlerin manevi sahibi, Türkiye Cumhuriyeti Devleti'dir. Eğer bu devlet, dağlara sürdüğü çocukları Çubuk, Afyon, Adana, Kozanlı, buralardan toplayıp yirmi yaşında dağa sürdüğü çocukların maneviyatlarına sahip çıkmıyorsa, bunu üstlenmekten korkuyorsa, burada söylenecek bir şey yok. Burada bir devlet sona ermiş demektir. Bir tarih bitmiş demektir. Zaten bu yandaş medyada da dikkat edin, bir tarih bitiyor gibi sözler söylüyorlar. Ve bütün bunlar da dikkat edin nasıl düzgün geliyor, böyle bir serencam içinde, bir düzgün gelişme içinde. "Türk demek yasak", "Atatürk'e hakaret edilebilir", "Bayrak yasak".

LALE ŞIVGIN: Şehit anneleri biliyorsunuz Türk bayrağıyla Meclis'e giremediler. Zar zor araya işte MHP'li Oktay Vural gibi isimler girdiler ancak o şekilde Türk bayraklarıyla Türkiye Büyük Millet Meclisi'ne girebildiler. Böyle bir tablo var.

NİHAT GENÇ: Bütün bunlar Türkiye'nin gerçekten sarsıldığını gösteriyor ve bu sarsıntının halkımız çok iyi farkın-

da. Bakın bugün sarılabileceğimiz kimse kalmadı. Bana sorun, bu ülkede kime güveniyorsunuz diye. İşte asker, başbakan, bakan, ne? Hayır, ben halkıma güveniyorum. Bu halk yine etnik savaşı nasıl şehirlere bulaştırmadı? Yüksek bir metanet örneği, eşi benzeri yok dünyada. Ne İngiliz, ne Fransız bunu yapamaz. Türkiye halkı yaptı bunu. Bağrına bastı ve şehirlere taşımadı. Bunu yaptığı gibi, şimdi de tarihinden gelen, Cumhuriyet'inden gelen, toprağından gelen bütün değerler karşılarında yıpratılırken, parçalanırken, işte kendisi ortalıkta, kendisi sokakta, kendisi ağlıyor, kendisi tepki gösteriyor. Bu halkı sahiplenen televizyon mu var? Bu halkın sesini, tazminatlarını, derdini, tarihini, gururunu, değerlerini dile getiren partiler mi kaynıyor, sözcüler mi kaynıyor ortalıkta? Yok. Orada, kenarda duruyorlar. Televizyonlara seslerini ulaştıramıyorlar, gazetelere seslerini ulaştıramıyorlar, devlete seslerini ulaştıramıyorlar. Kapanmışlar, evlerinde, ekrana korkuyla bakıp, için için ağlıyorlar. İşte telefonlar dinleniyor, şunlar dinleniyor gibi bir sindirme ve baskı içerisinde, telaşla dinliyorlar. Ama işte bugünlerde o halk her şeyin farkında. Her şeyi izliyor. Ve şu anda da bu ülkeyi ayakta tutan bu insanlar. Bakın, bu insanlar çocuğunu okula gönderecek, bir yıl çalışıyor, kapıcı, odacı, şoför. Ne demek milyar lira dershane parası? Bu yoksul halk bunu veriyor her şeye rağmen, bir bakıyor ki dershanedeki soruları polis okulunda çalınmış. Nereden? ÖSYM'den. ÖSYM, CIA'den, KGB'den daha saklı bir yerdir. Türkiye'nin en mahrem yeridir ÖSYM. Hazineden daha mahremdir. Oradan bir el bunu çalıyor. Hangi el o el? Onu da bilemiyoruz. Hangi el? Polis okulu olduğu için manidar. Bu halk bunlara rağmen, kendi hakkının yenildiğini gördüğü halde, bunun manşet olmadığını görüyor. Kendi tazminatları, kendi işsizliği, kendi açlığı. Bütün bunları bir kenara itiyor ve bu tarihi değerlerimizin, ülke değerlerinin, toplumsal değerlerinin peşine düşüyor. Ben, bütün bunların hepimize çok şey öğrettiğini görüyorum. Öğrettiği şey de şudur: Şimdiye kadar as-

keri, ağası, paşası, partisi, işadamı, kim nerede, ne olursa olsun. Hepsi! Halkı hep ötelemiş, hep varoşlara tıkmış, hiç yüzüne bakmamış. Ama şimdi içine düştükleri yerde hepsi sıkıştı, kurumların hepsi sıkıştı. İşadamları, sindi, korkuyor. Öbürü korkuyor, öbürü korkuyor, sesini çıkartamıyor. Büyük hepsi sindi ve kenara çekildi. Peki, şu anda kimdir? Bugün bayramımızı kutlayan kimdir? Cumhuriyet'i kutlayan? Bugün ağlayan kimdir halimize? Bugün ayağa kalkan kimdir? Bugün siyasi partileri, sivil kurumları sıkıştıran? Ülkeyi soran kimdir? Halkımızdır. Bu halkın alnından öpeceksin.

Öyle ya da böyle bu halka hiç kimse konuşma şansı vermedi, yürüme şansı vermedi, örgütlenme şansı vermedi, sendika şansı vermedi. Sıkıştırıldı. O parti sıkıştırdı, bu parti sıkıştırdı, kandırıldı, yalan, dolan, elinden ekmeği aldılar. On yıl biri evini sattı ayakta kaldı, biri tarlasını sattı çocuğumu okutayım diye ayakta kaldı. İşte hepsi yoksullaşa, yoksullaşa, yoksullaşa ayakta kaldı. Ama bugün ülkemizi tutacağımız tek yer ama bu halka da biraz dikkat edelim ya. Bu duygularına, bu heyecanlarına dikkat edelim. Değil mi?

Bakın, bir savaşın en keskin anı, yani bir ordu bir orduyla karşı karşıya geliyor, önce bombalar atıyorlar, sonra birbirlerini uzaktan öldürüyorlar, sonra işte filmlerde seyretmişsinizdir düşman askeriyle asker karşı karşıya geliyor. Bir savaşın en kritik anı, iki askerin, iki düşman cephe askerinin göz göze gelme anıdır. Savaş orada başlar. Bu, dehşet verici bir andır. Bütün filmler bunu işler. Savaş tarihi bunu işler. Karşı karşıya gelme. Şimdi asker, evladınız, çocuğunuz gitmiş ve dağda bu PKK'lılarla karşı karşıya gelmiş, göz göze gelmiş. On binlerce ölü ortaya çıkmış. Bir dehşet, bir trajedi ortaya çıkmış. Halkımız bunun sadece hikâyesini öğreniyor. Nasıl öğreniyor? İşte "öldü, vuruldu, şurada vuruldu" diye. Ama şimdi ilk defa, beceriksiz bir iktidar, beceriksiz bir yönetimle halkımız, düşman PKK askeriyle göz göze geldi. Yani bizatihi PKK elbisesi giymiş askerle, halkımız göz gö-

ze geldi. Bu, dehşet verici bir andır. Bunu göz göze getirmeye kimsenin hakkı yoktur. Af getirebilirsiniz, insanları bağışlayabilirsiniz, bin türlü çözüm bulabilirsiniz. Her şeyi yapın ama yapmayacağınız tek şey o asker elbisesiyle o PKK'lıyı, sizin çocuğunuzu öldüren, o ayakkabı, o elbise, o iddia, o ideolojik görüntüyle Türkiye halkını göz göze getirmektir. Ve bu dehşeti, bu halk kaldıramadı. Bunu yaşadı ve siyasi hükümet de bundan çekindi, korktu. E, tabii oy kaygısıyla korkuyor.

Bütün bunlar benim bir yazar olarak gözümü yanlış yere çevirdiğimi gösteriyor. Ben, iyi ki çocukluğumdan beri, iyi ki ilk gençlik yıllarımdan beri bu halkın hikâyelerini yazıyorum. Ben, bu halkın çocuğuyum. Bakın, aç ve yoksul. Ve bütün kurumları neredeyse kavga içinde. Bütün kurumlarından bir çatırtı yükseliyor. Onun sesleri, infialler içinde. Ama halk ülkenin sahibi olarak bugün Cumhuriyet Bayramı'nı kutlanıyor. Artık dikkat edin, biz Anıtkabir'in önünde yapıyoruz yayınımızı, sunumumuzu. Cumhuriyet Bayramları artık milli bir bayram olmaktan çıkıyor. Cumhuriyet Bayramları dini bir bayrama doğru gidiyor. Yani halk artık Cumhuriyet Bayramı'ndan çok şey bekler hale geldi. Aşırı kutsallaştırma oldu. Hani tehlikenin farkında. Artık çatırtılar yükseldi. Milyonlarca insan şu anda Anıtkabir'in etrafında. Anne, baba, çocuk. Burada çok şey anlatmamız gereksiz. Anlatırız, anlatmayız, dilimiz döner, dönmez ama halkımız bunu görüyor. Kesinlikle de halkımız dönüyor ve bizim öteden beri söylediğimiz laf budur: Biz, o kurumdan yana değiliz, bu kurumdan da. Şu isimden de. Şu partiden de. Biz halkımızdan yanayız. Halkımız çocuğunu okutsun, halkımız karnını doyursun, halkımızın emeklisi, işsizliği, tazminatları, fırsat eşitliği. Halkımızın bunları olsun. Bizim derdimiz budur. Siyaset budur, demokrasi mücadelesi de budur. Siz bambaşka bir şey yapıyorsunuz. Bambaşka bir kavga veriyorsunuz.

LALE ŞIVGIN: Demokrasiyi işte sadece dağdan inen PKK'lılar için geçerli gören bir kesim var. Sanırım sorunun temel kaynaklarında birisi de bu, öyle değil mi?

NİHAT GENÇ: Şimdi orada çok büyük bir felsefi yanlışlıklar var. Bize diyor ki işte analar ağlamasın. E, tabii ağlamasın. Ama şimdi burada bir duygusal, bir insani bir şey söylüyorsun bana. "Analar ağlamasın" demiş. E, karşında bir örgüt var: PKK örgütü. Bu örgüt, her örgüt gibi psikolojiden arındırılmış. Bir örgüt, bir cemaat, sosyolojik anlamlarıyla söylüyorum, bütün cemaatler, bütün örgütler, bütün militan yapılar, diyelim Stalin de böyleydi, Hitler de böyleydi, cemaatleri de böyledir, örgütler de böyledir, bunlar kişisel psikolojiden feragat ederler. Bir militan, gittiği örgütün ortak değerlerini alır. Aynı lafı söyler, aynı cümleyi söyler. Hepsi oradaki metindeki gibi konuşur. Slogan gibi konuşma deriz biz buna. Hepsi yemin etmiş gibi aynı şekilde konuşur. Kendi egoları yoktur. Hiçbir cemaatte ve örgütte bir adam kendi ayakkabısının iyi olmadığını tartışamaz. Şu kızla evlendi, bu kızla evlenmeyi tartışamaz. Örgüt ne diyorsa, onu yapar. Yani kendi şahsi seçimleri yoktur, kendi egoları yoktur, bir örgüt vardır. Bu örgütün özelliği de bu cemaatin özelliği de psikolojiden arındırılmış olmasıdır.

Dikkat edin bir cinayet olduğu zaman, diyelim ki PKK'dan ya da Hitler'den, Hitler'in kendisi ağlamaz, PKK'nın kendisi ağlamaz, onlar bir görev yerine getiriyorlar. Bir taktik. İdeolojinin aldığı bir kararı yerine getiriyorlar. Duygu yok orada. Ağlayan biziz. Analar ağlamasın derken, ağlayan biziz. Bu açılımı düzenleyenler, niye insanları başka insanlarla karşı karşıya getirmediler? İnsanların karşısına geçip İmralı'da yatan bir adamla Türkiye halkını muhatap ediyorsun. E, bu muhataplığı kim yapıyor? Bu muhatapları düzenleyenler bir sürü de yazarla konuştular canım. Gizli toplantılar yaptılar. Hiç mi bir tanesi, o kadar da hani ekranlardan düşmüyorlar, bir halkla savaşçı bir örgütün karşı karşıya getirilmesinin

sosyal tepkileri ve psikolojilerini bir tanesi olsun söylemedi mi? Bir tanesi olsun hatırlatmadı mı? Şimdi söyledikleri, "bunun içine kim çomak soktu?" Biz çomak sokmadık. Sizin aptallığınız çomak soktu! Siz, insanlarla insanları karşı karşıya getireceksiniz. Siz, bir halkla bir örgütü karşı karşıya getiremezsiniz! Bunu bizim için de söylüyorum. Hep söylerim bunu, çocuğunu askere gönderen anneyi bir gün alın kışlaya götürün. Kışladaki çocuğunun yatma şekline, bütün dünya standartları gibidir ama orada dahi anne dayanamaz. Yani bir kurumla bir insanı, ağlayan bir insanı karşı karşıya getiremezsiniz. Bu topyekûn yanlış ve sanki kötü bir niyet bunu böyle karşı karşıya getirip bu paniği, bu endişeyi ayağa kaldırdı. Bakın kardeşim, insanların duyguları vardır. Bu duygularda da herkes haklıdır. Öfkesi vardır, nefreti vardır, sevinci vardır.

Güzel bir-iki cümle söylemeye çalışayım. Şimdi sizinle ben atışıyorum, böyle başıma da geldi, ünlü bir yazar vardır, çok okunan bir yazar, Zizek diye bir adam, o da bunu güzel anlatır. Seninle neredeyse kavga edecek derecede tartışıyoruz. Derken benim ağzımdan çıkan bir tükürük size sıçrıyor. Ve ben, kavganın arasında özür dileyerek o tükürüğü siliyorum üzerinizden. Buna benzer bir şey savaşlarda vardır mesela. Cenaze arası verirler, gömme arası, çikolata atarlar birbirlerine. Mesela Çanakkale'de bunu çok izledik. Bu nedir? Bir jesttir. Karşılıklı bir jest, insani bir jest. Karşı karşıya geldiğimiz zaman bir jestte bulunuyoruz, değil mi? Şimdi burada bakıyoruz ki bir örgütle bir halkı karşı karşıya getirdiniz. O örgütü de karşılayan, ağlayan, onları omuzlarına çıkartan bir parti var. Ve burada en küçük bir jest, insani bir jest de görmüyorsun. E, demek ki burada biz ağlıyoruz, üzerimize de bu kadar tükürük sıçrıyor, üzerimize de bu kadar kötü şeyler sıçrıyor, e, bir taneniz "estağfurullah" deyin, değil mi? İnsani bir şey yapın. Eğer insani bir hareket olsa bu halkın içindeki bütün endişeleri giderir. Böyle çok kaba söylenen şeyler var, oradan gelenler Türk bayrağını öpse, bir

sorun kalmaz. Hayır, öyle değil. Oradan gelenlerin yüzünde, yumuşak, örgüt dışı, insani bir şey olsa, mahcubiyet de demeyelim de işte insani bir şey, bir duygu, bir ifade. Olsaydı, bu, bu kadar sekteye uğramazdı. Sayın İçişleri Bakanı, bir sürü yazarla görüşmüş, işte "Bir sürü yazarla görüştük, bilmem neyle görüştük." Siz demek ki yazarlarla görüşmemişsiniz. Bu çatışmayı bodoslama ölümüne sürdürüyorlar. Askeri eğitim almamış insanları savaşa sürdüler, bu da hiçbir eğitimden geçmemiş, hiçbir duygudan, düşünceden geçmemiş, eser sahibi olmamış, toplum psikolojisinden habersiz birtakım yazarları almışsın, ekranlarda boy göstermişsin. "Ona danıştık, buna danıştık." Neyi danıştınız? Ne söylemişler? Üstelik gizli kapaklı yapmışsın. Ne söylemişler? İşte sahne burada. Türkiye halkının ödü patladı. Neye uğradığını şaşırdı. İlk cümleleri şu oldu: "Siz bir-iki yazıdan dolayı ya da bir iki telefon dinlemesinden dolayı onlarca insanı içeri aldınız, burada PKK'lıları bayraklarıyla karşılıyorsunuz."

LALE ŞIVGIN: Ayaklarına kadar savcı gönderiyorsunuz.

NİHAT GENÇ: Bu kadar sert mukayeseler yapan bir insan olmak istemem ama şunu yapmak isterim. Siyaset, insanı ilgilendiren bir şeydir. Dikkat edin sizin, hem bu belge olayında Genelkurmay'da hem birtakım tartışmaların içinde hem de bu açılımlarda en çok ihmal ettiğiniz şey niye hep insan oluyor? Birtakım planlar, birtakım açılımlar, birtakım şovlar, birtakım gösteriler, birtakım demokrasi lafları sürekli geziyor da niçin hep ihmal edilen insan? En önce ihmal edilen halk oluyor? Bana bunu bir açıklayın. Çünkü siz başka bir şey yapıyorsunuz. Siz, kendi çıkarlarınızın, kendi menfaatlerinizin, birtakım çıkarların önünde engel diye koyduğunuz şeyleri açıyorsunuz. Yani halkın önünü açmıyorsunuz. İşte mutluluğun, kardeşliğin, bu topraklardaki hakların önünü açmıyorsunuz. Siz, kendi koltuklarınızı, dünya konjonktürünün taleplerine göre, isteklerine göre biçimlendirmeye çalışıyorsunuz. Sizin yaptığınız bu.

LALE ŞIVGIN: Bir de acaba şöyle bir beklenti mi var: Evet halk bunu hazmeder. Hazmede hazmede yapılır çünkü bu ifadeleri duyduk. Acaba bir deneme mi yapmak istediler, bir nabız mı yoklandı, ne dersiniz?

NİHAT GENÇ: İsrail'e posta koyulması, Pakistan'a gidilmesi, Suriye'yle dostluk kurulması, gerçekleşmeyeceğini bile bile Ermenistan'la protokol imzalanması, bu açılımın düzenlenmesi, bütün bunlar seçimin bir yaptırımı. Mesela Doğu, Suriye meselesi gibi şeyler, Milli Görüş'ten iki puan almak için yapılıyor. İki puan daha Milli Görüş tabanından alabilir miyiz? Bu açılım da DTP'den iki puan almak için yapılıyor. Ve bu dört puan, beş puanlık bir ayarlama. Ben hep şu soruyu soruyorum: Milli Görüş'le DTP'den ikişer puana ihtiyaçları var, bunları alabilmek için Türk tarihinin en trajik hadiseleriyle, nasıl oynuyorsunuz? Bakın bu açılım, nerede hasara uğradı ve geri döndü? Seçmeni kaybettiklerini anladığında. Kendi kitlelerinden oy kaybını anladıkları an durdurdular. Yoksa anneler yine ağlayacaktı, bizim canımız yanacaktı. Yani onlara oy vermeyenler ağlasaydı, bunlar yine yoluna devam edecekti.

Bu, bir baskın seçimin, nisan olur, gelecek sene temmuz olur, bir baskın seçimin yatırımları. İsrail'e posta koyduk, işte Pakistan'a, Doğuya açıldık, Suriye'ye gittik, Milli Görüş'ü tatmin. İşte dünya veya Avrupa'ya işte bakın biz, Ermenilerle protokol yaptık. Ki bu protokol manyakça bir şey. Bir kâğıt. Gerçekten kâğıt. Meclisten geçmesi mümkün değil. Kendi sözleri var Başbakanın. "Karabağ olmadan bu iş olmaz." E, niye imzaladın o zaman? "İşte olsun. İşte jest, arkadaşlık." E, o zaman bu, bir şov. Bunların hepsinin büyük bir hazırlık olduğunu düşünüyorum. Bu hazırlık tabii siyasi bir hazırlık. Fakat siyasi hükümete öfkem de şuradan kaynaklanıyor, ya birtakım şov gösterileri yapın. Özal da yaptı ama Özal şov gösterilerinin arasına cici şeyler de koydu. Şarkılar, Samanyolu şarkıları söylüyor. İşte Semra Hanım'la

giderken işte "Bas Gaza, Çal Be", İbrahim Tatlıses söylüyordu. Yani şovu magazinel de kullandı Özal. Bunlarsa siyasi bir seçime gidecekler, siyasi şovlarını tamamen bu halkın en derin acıları üzerine kuruyorlar, en derin tarihi trajedileri üzerine kuruyorlar. Ermenilerle, PKK'yla, bunlarla ciddi ciddi girseler, ciddi ciddi böyle bir Türkiye'nin önünü açma hesapları olsa, biz bunu görsek, bir sıkıntı yok. Ama bunlar bu siyasetlerini bir seçim olarak kullanıyorlar. Türkiye'nin ağladığı yerde, vurulduk dediğimiz yerde, ölüyoruz dediğimiz yerde, bunları alıyorlar, siyasi şovlarında kullanıyorlar. Benim, bu adamlardan rahatsızlığım bu. Bu kadar oynamayın canım, bir halkla da bu kadar oynamayın. Paralarını aldınız, ihalelerini aldınız, Toprak Holding'i, Uzan'ı parçaladınız, şimdi Aydın Doğan'ı parçalıyorsunuz, birtakım servetleri, kendi adamlarınız var, onlara doğru kaydırıyorsunuz. E, şimdi de 1914'te olmuş olaydan, 1990'da Uğur Mumcu'nun vurulmasına kadar bütün siyasi hadiseleri de alıp kullanıyorsunuz. Yani aklınıza ne gelirse. Bütün bunları da bu kadar da kullanmayın.

Şimdi başka bir şey de var, bunları mutlaka söylemek zorundayız, anlatımı da çok zordur. Şimdi, bir şeyi çok zor anlatıyoruz. Halkımızla yani AKP'nin kendi seçmeniyle arasında çok büyük bir sıkıntı var. Seçmen, acaba ne diyor, bu yalana dolana inanıyor mu? Değil mi, böyle bir sıkıntı var. Türkiye'nin medyasında kurulan dille de anlatılan şeylerle de halk arasında büyük bir sıkıntı var. Şimdi böyle bir küçük bir şey söylemek istiyorum. Mesela çağımızın en büyük sorunu dil felsefesidir. En büyük meselelerinden biri. Dil felsefesi nedir? En basit anlamıyla, halkın anlayabileceği şekilde söylersek, anlattığını biliyor musun? Ne anlatıyorsun? Bir şey ifade edebiliyor musun? En basit anlamıyla budur. Fakat asıl sorusu, bizim bedenimiz bir şey istiyor, talep istiyor, evlenmek istiyor ya da karnımız aç, biz bunu ifade edebiliyor muyuzdur? Adam evlenmek istiyor, diyor ki köfte istiyorum. Allah Allah yani. Arzularını dile getiremiyor.

Gerçek isteklerini dile getiremiyor. Bir dil konuşuyor, o dil, kendi bedeninin dili değil. Sahte, yalan bir dil. Maskelenmiş bir dil, örtük bir dil.

Yani bunu nasıl izah edebiliriz. Adamın kolunda birtakım hastalığı var, ağrı var, doktora gidiyor. Kolundaki ağrıyı tarif edemiyor. Diyor ki "Doktor Bey, sanki birisi, benim kolumu köfte gibi yoğuruyor". Sonra diyor ki "Doktor Bey, sanki benim koluma beton döküyorlar." Sonra diyor ki "Doktor Bey, sanki buraya herkes çivi çakıyor." Sonra diyor ki "Doktor Bey, benim kolumun içinde sanki karınca yuvaları var." Böyle bir sürü ifade ağrısını dile getirebilmek için. Burada gerçek bir acı var. Fakat buradaki ifadeleri, birtakım hikâyelerle anlatmaya çalışıyor. Çünkü bilmiyor gerçekte ne olduğunu. Eğer ağrını iyi dile getirirsen, doktor, seni iyi anlayacak. O zaman seni gerçekten de tedavi edecek, reçeteni verecek. Şimdi adamın aklında köfte. Köfte yiyecek işte, köfte, köfte, köfte. Geçiyor fırının önünden işte, şu köftelerin hepsi senin mi diyor? Ne köftesi be adam, bunlar ekmek. O, adamın içinden geçen yani her şeyi köfte. Sosyal hayatta, bulvarda yürürken neyi görürsünüz, size ne dayatılır? Size işte Batılı yemek reklâmları, diyelim falan köfte, diyelim falan kalça mankenden. E, yolda gidiyorsun yüz adımda köfte, köfte, köfte, köfte. Kalça, kalça, kalça, kalça. E, sen gerçekten köfte seversin. Ama bunu ayda iki sefer yersin, üç sefer yersin. Orada dakika başı sana bir telkin var.

Medya da böyle. Demokrasi kelimesi, özgürlük kelimesi, buna benzer Türkiye'nin sorunları diyelim. Bu sorunları öyle bir kodlamış ki köfte, köfte, köfte, köfte. Kalça, kalça, kalça, kalça. Ama bu, bu bedenin ihtiyaçları değil. Yani biz burada asıl derdimizi, arzularımızı anlatamıyoruz. Gerçekten biz, Türkiye derken, insanız derken, evlenmek istediğimizi, karnımızın tokluğunu, bütün bunları dile getiremiyoruz. Beden başka bir şey konuşuyor, konuştuğumuz dil başka. Beden diyor ki "karnın aç", adam da diyor ki "kalça". E, niye?

Toplum köfte ve kalça üzerine konuşuyor. Köfte, kalça, köfte, kalça. Şimdi bakıyorum bazı gençlere, bu taraf medyası, yandaş medya, "demokrasi, özgürlük, demokrasi, özgürlük." Çocuğun hayatında yani gerçek talepleri var açlığıyla ilgili. Onları iptal ediyor. "Ha, herhalde benimki yanlış, doğru olanlar bunların kullandıkları. Demokrasi, özgürlük, demokrasi, özgürlük" diyor. Yani kendi dertlerini değil, kullanılan bu dertleri, toplumla konuşabilmek için onlarla anlaşabilmek için, belki de derdini kamufle ediyor demokrasi diyerek. Ama orada demokrasi birden tarif değiştiriyor. Başka bir simge oluyor. Bu demokrasi ve özgürlük talebiyle şampiyonluk yapanlar kim? Cemaat. Gizli bir el. Sen açlığından yola çıktın. Açlığını dile getirmek için aydınların ağzına baktın. Aydınlar da demokrasi diye bir şey diyordu. Ha galiba bu dedin, yer değiştirttin. Taleplerine yer değiştirttin. Senin istediğin kız, o değildi yani. Öyle bir talebin yoktu. Sonra oraya girdin. Oraya girince baktın ki demokrasiyi tutanın da arkasında bir el var. Sürekli anlam değiştiriyor. Katman katman değiştiriyor. Böylelikle adamın içinde bir açlık vardı, gerçek bir açlık, gerçek bir evlilik isteği ya da gerçek bir işe girme isteği vardı. Fakat toplumla konuşabilmek için, topluma kendini takdim edebilmek için bambaşka bir şeyin içine giriyor. Neyin içine giriyor, biliyor musun?

Şimdi insanlarda şöyle bir şey var, bu çok da tartıştığımız bir şeydir, insanın içinde tartışma vardır. Mesela gidersin mağazaya, şunu mu alayım, şunu mu alayım dersin. İktisat mı okuyayım, işletme mi okuyayım? Bir tartışmadır bu. Bu tartışma, bir seçim. İnsanın içinde bir şey var, seçer yani. İyiyi seçer, güzeli seçer. Ve her insan bu tartışmayla hayata başlar ve ölür. Şöyle mi olsa daha iyi, böyle mi olsa daha iyi. Fakat insan eğer ailesinde ölüm varsa, büyük travmalar geçirmişse, on beş-yirmi yıl aç kalmışsa, o travmalar bunu çok ezip yormuşsa, bu içindeki eleştirip ayıklayan tarafı değiştiriyor. Bir gün diyorsun ki ben sarıyı giysem güzel

olur, sarıyı giysem güzel olur. Beyazı da hiç sevmiyorsun diyelim. Bir gün, on beş yıl açlık, yoksulluk, sıkıntılardan sonra, psikolojin sürmenaj olduktan sonra yoruluyorsun kendi içindeki mücadeleden. Ve diyorsun ki "Galiba beyaz haklı ya, beyazın tarafını tutayım." O kötünün tarafını tutuyorsun. Senin tarafsız olması gereken o eleştirel tarafın, orada kötünün eline geçiyor. Çünkü kötünün dediğini dinlediğin zaman birazcık içindeki o sorudan kurtuluyorsun. Bu soru, seni sapıklığa götüren bir şey. Yani psikoz böyle oluşur. Adam kötü bir şey yapıyor. İçindeki sese karşı yeniliyor bir gün, duramıyor da çünkü vücut bunalmış, yorulmuş, sürmenaj olmuş, kimyası bitmiş filan. Ve o sorudan da kurtulamıyor. O tarafsız, kötünün tarafını seçiyor. Diyor ki "şunu yapayım, çalayım. Şu kıza saldırayım." Bak, kötü şeyi dinliyor. Niçin bu kötü tarafı dinliyor? Yorulduğu için. Bıktığı için. İçindeki iç mücadele onu teslim aldığı için. İçindeki tarafsız, taraf değiştirdi, kötü niyetlinin tarafına geçti. Dikkat edin bu sapık işler yapanlara, saldırganlık yapanlara, "Bir an yanıldım" der. O bir an dinler onu işte. Bir an kötünün tarafına geçer. Türkiye'de bugünlerde yapılmak istenen, Türkiye'yi yormak, psikolojisini yormak, sürmenaj etmek, onu iç tartışmayla bıkkın bir hale getirmek. Yani böyle eti kasaplar da vurur, vurur, vurur, vurur ya. Böyle döve, döve, döve, döve.

Sapıklık böyle bir şeydir, bir andır. Şimdi psikoz böyle oluşur. Bir an kötünün tarafına geçeyim dersin, iki gün huzur bulmak için. Bir an "Rahat edeyim ya, iki arada, bir derede, içimle hesaplaşıyorum" dersin. Bir an onun tarafına geçersin, kötü niyetli tarafsızın yanına geçersin. Bugün televizyonları aldılar, halkımız televizyonlarla, iknaya, telkine başladılar. Gazetelerimiz ikna etmeye başladılar. Gazetelerimiz yok, muhalefet yok içeride. Şimdi yavaş yavaş o kötü niyetli tarafsızın tarafına halkımızı geçirmeye çalışıyorlar. Dün çok facia olan şeyler, işte cemaat gibi, belge gibi şeyler, bugün çok normal gibi görünmeye başladı. Ve bunlar yavaş

yavaş yer değiştirmeye başlayacak. Dil de yer değiştiriyor. Artık yoruluyorsunuz, bıkıyorsunuz. Bence bugünlerde Türkiye'nin geldiği psikolojik yorgunluk artık bir psikoza dönmek üzere. Nedir psikoz? Psikoz, insanın işini bitiren, bela olan ikinci kimliktir. Sapık bir kimlik. Artık onun kapısı açılıyor. Bu sapık kimlik, Türkiye'deki bütün psikolojileri mahveden bir iç savaş kışkırtıcısı. Çünkü artık akıldan, zekâdan çıkmış, normal aklıselimden çıkmış. Kötünün tarafını tutuyorsun ya. Kötü. İdeolojik bir tarafı tutuyorsun ya. İnsandan çıkıp, ideoloji. Niçin? Huzur bulayım diye. Türkiye bu şekilde pes ettirilmeye çalışılıyor. Tam bir psikolojik yıpratma ve tam bir psikoz oluşturma. Adam evinin önünde durmuş, bakın ben bunun örneklerini vereyim, adam evinde çocuğunu geliştiremiyor. Ve hayatında da cemaat gibi şeyleri sevmiyor adam. Ama gün geliyor, yoruluyor. "Ne yapsın, gitsin, okusun" diyor. Ne olsun, yorulmuş adam. Bakın, kötünün tarafına geçiyor. Yorulmuş. Televizyonlara bakıyor, izlemek de istemiyor, dinlemek de istemiyor. Bir gün yoruluyor ve içindeki iyi tarafa değil, kötüye geçiyor. "Dinleyeyim, ne olacak ya" diyor. "Bir kere de dinleyeyim." E, dinleyince, o kötü niyetlinin tarafına geçiyor. Kötü niyetli de ne diyor, "Atın sokaklara bir lira, Türkiye kalkınsın." Buna benzer ucube lafları dinlemeye başlıyor. Yani bunlar nedir? Kötünün tarafına geçiyor. Yorgunluğundan dolayı. Türkiye'de yapılmak istenen ve hepimizin de psikolojisinde yapılmak istenen budur. Okuruz, yazarız, psikolojimizi güçlü tutmaya çalışırız. Başında, farkında olmak, zeki olmak, akıllı olmak, bizim siyasi eylemimizdir. Ama halk işinde gücünde, zaten yorgun. Bunların yıpratılıp, bunların kötüye geçirilmesi çok mümkündür. Ve öyle bir de oradan da böyle Türkiye'ye iç savaş tırmandırıcı bir tarafa doğru, çok sert bir tarafa doğru sürüklemeye çalışıyorlar.

LALE ŞIVGIN: Mevcut durumda iktidarların icraatlarıyla halkın taleplerinin çok fazla örtüşmediğini, uyuşmadığını ifade ettiniz. Bakıyoruz gerçekten de işte halk iş istiyor. Aş

istiyor, sigorta, güvenlik istiyor ama iktidarlar kendi gündemlerinin peşinde koşmayı sürdürüyorlar. Bu, dünyada da böyle mi yani bunun bir çıkar yolu yok mu?

NİHAT GENÇ: Tabii yani şu anda İngiltere'de, Amerika'da, halkın talepleri, halkın vergileri, tazminatları, emekliliği konuşuluyor. Hükümetler de buradan iniyor ve çıkıyor. Böyle bazen bana yolda soruyorlar, "Sizi niye içeri almadılar" diye. E, beni de içeri aldılar. Çünkü biz, Karadenizliyiz. Karadenizlilere verilebilecek en büyük ceza, onları konuşturmamaktır. Sindirmektir. Bir gün ben Trabzon Vali Yardımcısı'na söylemiştim. 'Karadeniz'de, Trabzon'da, Rize'de insanları cezaevine atmayın. Bu, bizim için bir ceza çekme şekli değil. Çünkü cezaevine girersen, konuşacak adam bulursun. Orada konuşacak adam bol. Karadenizliye verilebilecek en büyük ceza, onu konuşturmamaktır.' Yani beni susturduğun zaman cezalandırırsın... Çünkü bir konuşma şevki var. Bütün varoluşumuzu konuşarak kazanırız... Karadenizli her aile böyledir. Çok konuşurlar. Şevkle konuşurlar. Güzel de konuşurlar. Verilebilecek en büyük ceza, susturmaktır. Karadenizliyi susturduğun zaman, onu en kötü cezaevine atmış sayılırsın. O yüzden bizi böyle susturarak, sindirerek, en ağır cezayı zaten veriyorlar.

Bir de tabii bu Karadenizliler, Türkiye'yi kandıran insanlardır, yani uyanık insanlar. Bunlar ikide bir derler ki "işte bizim kafamız on ikiden sonra çalışmaz." Sonra Temel fıkraları anlatırlar, hani, "Bak biz ne kadar aptalız" gibi. Aptalca Temel fıkralarıyla kendi eleştirilerine müsaade ederler. Gidersin İzmir'e bir adam Temel fıkrası anlatır, çok gülersin. Hani "Bak, anlatılıyor ama hiç ağırımıza gitmiyor" diye. Bir nevi milletin gazını alıyorsun. İzmirliler, Adanalılar, nereye gidersen git, "A, Temel" diye seninle dalga geçiyor ve sen görmezden geliyorsun ya da daha çok gülüyorsun. İşte böyle milletin de gazını alarak, milleti de eğlendirerek, alttan alta da başbakan çıkartıyor. Bütün başbakanlar,

bütün cumhurbaşkanları, bütün büyük sanatçılar da Karadeniz'den çıkıyor. İşte bir taraftan on ikiden sonra kafamız çalışmaz derler, sonra da Türkiye'nin bütün iktidarlarını ele geçirirler. O yüzden Türkiye'ye bir kumpas kurduklarını düşünüyorum Karadenizlilerin. Bir Karadenizli olarak çıkıp da bir zekâ gösterisi, bir düşünce gösterisi, bir "Ne kadar çok şey biliyorum" gösterisi aslında doğru bir gösteri değildir. Çünkü eğer çıkıp dersen ki "Bak ben, bu işin arkasındakini biliyorum", işin arkasındaki şeyleri böyle akılla, düşünerek ortaya çıkartırsan, Karadenizliliğini yerine getirmiş olmazsın. Hemen çıkıp bertaraf ederler seni, bu tehlikeli diye. O yüzden Karadenizliler de bunu bildiği için zekâlarını gizleyip, böyle bir Temel numarasına, on ikiden sonra kafamız çalışmaz numarasına yatarak, bu siyasi ve sosyal alanları ele geçirirler. Yoksa peşinen gelse, Temel gibi değil de çok ciddi, zekâsını, marifetlerini, yeteneğini hemen ortaya koysa, "Aman, aman, bu çok tehlikeli" derler. O yüzden ben gerçek bir Karadenizli değilim. Çünkü buraya konuşmalara geldiğim zaman böyle zeki şeyler, akıllı şeyler söylemeye çalışıyorum. E, millet de hemen önlemini alıyor, "Aman, bu dursun, dursun, dursun." Ben bunu yarmayı, bertaraf etmeyi de kendi şahsımda çok istedim. Mizah kitapları yazdım. Böyle işte aptallığımızı ifşa eden de çok şey yapmaya çalışıyorum. Ama yine de bizi durduramıyorlar. O yüzden Karadeniz'in, Türkiye'ye karşı tasarladığı o zeki, kendini aptal gösterip kurumları ele geçiren planına ihanet ettim. O yüzden susturuluyoruz. Zekâ göstermeyeceksin. Akıl göstermeyeceksin. Seçkin konuşmayacaksın. "Ben bu işi biliyorum" gibi konuşmayacaksın. Onu gizli bir yere atacaksın. "Ya biz Temel'iz, on ikiden sonra kafamız çalışmaz" diye aptal rolü oynayıp, ondan sonra gizli gizli şey yapacaksın. O yüzden tarih boyu Karadeniz'in, Türkiye'ye karşı oynadığı bu siyasetin dışında kaldığım için, bunun bütün ağır cezalarını çekiyorum. Tabii Karadenizli derken hani eleştiriyorsun, Karadenizliliğiyle, diliyle, şivesiyle.

Bizde Kavuklu vardı. Şimdi İstanbul'u 2010 Kültür Başkenti yapıyorlar. Projelerine baktım, İstanbul, Kavuklu'dur. E, Kavuklu'yu anlamamış bir insan, 2010 İstanbul Kültür Başkenti diye ne yapıyor? Kültürün kendisidir Kavuklu. Kavuklu nedir? Kavuklu'nun orta oyununda herkes vardır. Laz, Ermeni, Acem, Yahudi, Tatar, Çerkez. Herkes orada birbirini eleştirir. Kavuklu'nun sahnesinde bütün insanlık oradadır. İnsanlık ailesi oradadır. Ve herkes, Ermeni Yahudi'yle, Yahudi Türk'le, Türk işte öbürüyle, herkes birbiriyle dalga geçer. Şivesiyle, kültürüyle, yemeğiyle, davranışlarıyla eğlenirler. Ve birbirleriyle eğlenmeleri ve birbirleriyle dalga geçmeleri onları İstanbullu yapar. Yüksek bir kültürün içinde yapar. Kendilerini gizlemezler ve birbirleriyle de espri yaparlar. Bizim hem Karagöz kültürümüz hem Kavuklu kültürümüzde insanlara bakın, bu topraklarda yaşayan herkes, Laz diye, Kürt diye, Boşnak diye, Tatar diye, Çelebi diye birbirleriyle dalgalar geçmişler. Şakalar yapmışlar. Ve öylece bir sahnede insanlık ailesi gibi durmuşlar. Ve İstanbul tanıtılacaksa, Kavuklu'dan tanıtılacak. Şimdi bakıyorum projelere, Kavuklu'dan bahseden yok. Kavuklu, İstanbul'dur. İstanbul'un rengidir. Kavuklu, Kafkasya'dır, Balkanlardır ve Ortadoğu'nun bütün renklerini takdim eder. Bakıyorum projelerde dandik, snop diyebileceğimiz her türlü düşünce var, proje var ve Kavuklu yok. Bu da bu ülkeyi tanımayan insanların, bu ülkede iktidar olduğunu gösterir. İstanbul, Kavuklu'dur, bunu unutmayacaksınız. Ve biz, Kavuklu'yu kaybettik. Nedir o? Biraz önceki girizgâhı o yüzden yaptım. Karadenizliler ne güzel başkalarının kendileriyle eğlenmesine izin verir. Bu, bir genişliktir. Bu, bir rahatlıktır. Bu, bizdeki herkeste vardır. Ünlü bir filozof, Batılı bir filozof, "Balkanlarda" diyor, "Savaş başladığında artık Sırplarla Boşnaklar birbirleriyle şaka, müstehcen şakalar yapmamaya başladı." O saate kadar Boşnak, Sırp'la, fıkralarda olur ya müstehcen, onları dahi yanlarında yapardı. Onları yaparak arkadaş olurlardı zaten. Çünkü en mahrem, en uç, en sivri şeyleri arka-

daşının yanında söylediğin zaman onunla arkadaş olursun. Bir aile olursun, bir halk olursun. Ve bir gün Balkanlar'da savaş başladığında, karşı tarafla şaka yapılmaz hale geliyor.

Şimdi bu Güneydoğu'da da bir Kürt kavramını geliştirenler, etnik grubu başka grupların içinden çekip alabilmek için önce şakayı bıraktılar. Şaka yapmamıza müsaade etmiyorlar. Rahat konuşabilmeliyiz. Hani böyle fıkralar vardır, şimdi burada söylenmesi çok zor olur ama bu fıkraları da söyleyebilmeliyiz. Birbirimize espri yapabilmeliyiz. Herkes ya, bu toprakta yaşamış. Konyalı, İzmirliyle, o onla, değil mi? "Çorum'dan adam çıkmaz" denir. Çorumlu fıkrası vardır. Herkes birbiriyle eğlenir. Bu eğlenmeyi elimizden aldılar. Şimdi açılım vasıtasıyla buraya insanlar geldi. Bütün medyaya bakıyorum, kimse en ufak bir espri yapamıyor. En ufak bir şaka yapamıyor. Bu kadar sertlik içinde anlaşma olmaz. Barış olmaz. Barış dediğiniz şeye gidebilmek için insani jestleriniz bir, şakalarınız iki, esastır. Yoksa kaskatı, demir çekirdek gibi böyle masaya oturduk, ben sana bakıyorum, sen bana bakıyorsun. Bu bir lahmacun masası, bir muhabbet, bir sohbet masası, bir çiğ köfte masası da olabilir. Rakı masası da olabilir. Eğer bu masadaysak, birbirimizin kaşıyla, gözüyle, şivesiyle de rahat rahat eğlenebilmeliyiz. Şimdi bu eğlenceyi çekip aldılar bizden. Asla şaka yapma. Asla şunu yapma. Yapacağın her laf hakaret gibi. Yapacağın her laf, bir milleti arkadan hançerlemek gibi. Bunlar çok doğru bir şey değil. Açılımı konuşan ve bunu planlayan insanlar, işte sosyolojiden, antropolojiden, kültürden, halk biliminden yani sohbetten yani insanları insan yapan değerlerden habersiz. Yani diyorlar ki "iki tane demir bilye gelin ve *birbirinizi yutun*." Niye yutayım, kardeşim? Niye yutayım ki? O demir şeyi benim ağzımda eritmem lazım, türlü laflarla, türlü sözlerle, türlü şakalarla yumuşatıp yumuşatıp. Birbirimizi yumuşatarak yeriz biz. Hiç kimse, hiç kimseyi de gidip sert sert ısırmaz.

Neyse burada başka bir şey daha söylemek istiyorum. İleride bir gün bunları tekrar toplamak isteyen insanlara akıl olsun diye söylemek istiyorum. Şimdi tabiat diye bir şey vardır. Tabiat. Gidersin, orman, manzara. Şimdi adam da bu tabiatın resmini yapmış, manzaranın resmini yapmış. Bu, bir resim. Orada da tabiat var. Ama orada canlı ağaçlar yok ki sadece resim. Sanat felsefesi buna ikinci doğa diyor. Yani birinci doğa tabiatın kendisi, hakiki, rüzgâr var, ağaçların kendisi var. İkinci doğa sanat. Yani onun resmi sadece. Şimdi biz de öyleyiz. Duygularımız var. Evlenmek isteriz. Barış isteriz. Kardeşlik isteriz. Açız, değil mi? Bu, bizim öz doğamızda var. Bir de ideolojik. Bir partiye giriyorsun, bir örgüte giriyorsun, bir şeyin içine giriyorsun. Rüzgâr gidiyor, duygular gidiyor, sevgili gidiyor, canlı olan şeyler gidiyor, ikinci doğaya geçiyorsun, ideolojik doğaya geçiyorsun. Artık PKK'lısın. Artık cemaattensin. Bu, senin ikinci doğan. Şimdi burada bu açılımı düzenleyenler, sosyologlarla görüşmüşler, halk kültürcülerle görüşmüşler, bilmem herkesten görüş almışlar. Görüş aldılarsa, şunu niye alamadılar: Siz, bir insanla karşı karşıya değilsiniz ki. İnsanın sahtesiyle, ikinci bir doğayla karşı karşıyasınız. Yani orman nere, resim nere? Benim annem nere, şehit annesi nere, şu sokaktaki insan nere? Hepsi PKK'nın sözcüsü gibi konuşan, ideolojik bir duruşu olan, ikinci bir doğa edinmiş. İkinci bir kişilik ve kimlik edinmiş. Bugün cemaat insanları ne demektir? İkinci bir doğaları var. Süper bir ego var. Başka, tek bir insan emrediyor, onun ağzından çıkmıyorlar.

Özgürlük insan içindir. İnsan içindir özgürlük. Ama burada bir örgüt için isteniyor. Demokrasi insanlar içindir. Siz, insanları değil, bir örgütü bağışlıyorsunuz. Bir örgüte af getiriyorsunuz. İnsanlara af getirmekle, örgüte af getirmek, bambaşka bir şeydir. Hem bunun çatışmalarını hesaplayacaksın, hem de böyle yalandan "anneler ağlıyor", insani bir şeymiş gibi laflar etmeyeceksin. Çünkü biz burada insani bir şeyle muhatap olmuyoruz. Karşımızdaki cemaatte de karşı-

mızdaki ideolojide de PKK'da da insani bir şey yok. Bir insanla muhatap olmuyoruz. Yani nasıl ki ormana gitsen nefes alırsın, çiçekleri görürsün, karıncaları görürsün, rüzgâr eser, ağaçların kendisini görürsün. Bizim muhatap olduğumuz bir resim. Ve bu resmi de bir fırçayla yapan bir ressam var. Bu ideolojiyi inşa eden bir ressam var. Bu cemaati inşa eden bir ressam var. Bu ikinci bir doğa. İnsan elinden çıkmış, yapay bir şey. Siz, Türkiye'de bizi yapay bir şeyle karşı karşıya getirirken, bunun girişini, çıkışını, her şeyini, çok dikkatli bir şekilde en başından beri hesap etmeliydiniz. Ve ben ilave olarak, başta söylediklerimi tekrar edeyim. Ben, bu toprakların yazarı olarak, bu topraklarda yaşayan herkesle çok rahat konuşabilmeli, tartışabilmeli, esprisini yapabilmeliyim. İnsana giden yer budur. İdeolojiyi kıran yer de budur. Cemaatçi ve PKK'lı tavrımızdan da bizi uzaklaştıracak olan esprilerimizdir, şakalarımızdır.

İlk sorunuza dönmek istiyorum ve bunu mutlaka anlatmak istiyorum. Çünkü orayı atlamak istemiyorum. Böyle gündemden gidiyoruz, sonra biz de bunlara uymuş oluyoruz. Yani bir kendi fikrimizi söylemiyoruz. Şimdi Blair diye bir adam, İngiltere'de, Amerika'yla birlikte Irak'a savaş ilan etti. Sosyalist bir insanın, bir ülkeye emperyalist bir savaş ilan etmesi bütün tarih boyunca konuşulacak. Şimdi de gelmiş beyefendi, Papa'dan izin alıyor, elini öpüyor, "Ben de Katolik oldum" diyor işte "Karımın yüzünden" filan, Avrupa Birliği Başkanlığı'na sulanıyor. Bana sorarsan Haçlı Seferleri ordu komutanlığına sulanıyor ya da Papa, "Ha, bak bu Irak'ı işgal de etti, sol da bir kökü var, bu adamdan iyi bir Haçlı ordusu komutanı olur" diyor. Başka bir anlamı yok. Fakat bir emanet bıraktı. O kadar da petrolü getirdi İngiltere'ye. Getirdiği halde İngiltere açlıktan ölüyor. Brown, İngiltere'de maliyetleri, vergileri en iyi bilen adam. On yıldır Maliye Bakanlığı yaptı, şimdi Başbakan. Bu adam tazminatların, eğitimin, sağlık sigortasının altından kalkamadı. Parçalanıyor İngiltere. Para yok. Bu sosyal politikalar bitti. Pe-

ki, sosyal politikalar, Batının, refah toplumunun her şeyi değil mi? Sosyal devleti kitaplarınızda okutmuyor musunuz? Bugün demokrasileri biz neyle kurduk? Sosyal devlet anlayışıyla. Sosyal devlet, tazminatlar, fırsat eşitliği, değil mi? İşçiler, işsizlik sigortası, fırsat eşitliği. E, bunlar yok!

LALE ŞIVGIN: Bunlar yok, peki olan ne o zaman?

NİHAT GENÇ: Olan şu: Batıda, kaynağını sosyal eşitlikten alan sosyal haklardan alan sosyal politikalar sona ermiştir. Bunu göreceğiz. Bunun en güzel örneği geçtiğimiz bir yıl içinde dünyada ortaya çıkan büyük bir ekonomik krizdir. Bu krizi kim ortaya çıkardı? İşte CEO'lar, bankerler, işadamları, değil mi? Yukarıdaki birtakım şirketler. Ve şimdi bu krizin altından kalkabilmek için Obama gitti sekiz yüz trilyon doları bunlara veriyor. E, halktan alınmış parayı sen gidip bu adamlara veriyorsun. Niye eğitime, fırsat eşitliğine, tazminatlara, sağlığa vermiyorsun da iflas eden adamlara veriyorsun? Niçin tavrını onlardan yana koyuyorsun? En büyük tartışma budur. Hiçbir sol hükümetin de gücü yetmedi. Gücü halka vermeye yetmedi. Aynen Gökçek gibi işte makarna dağıtıyoruz, işte Tunceli'de buzdolabı veriyoruz. Orada da değişen bir şey yok. Bütçenin çok büyük kısmı teşviklere, bankerlere, işadamlarına, bilmem nelere gidecek. Çok küçük bir tarafı da zavallı bir tarafı da işçilere tazminat olarak gidecek. Bu iflas etmiştir. Bir kere ülkemizde gördüğümüz çok net bir şey var. Bu Batıda başladı. Bir kere Batıda artık sınıflı toplum kuruldu. Nasıl kuruldu sınıflı toplum? Eğitime pay ayırmadığınız için, eğitimi paralı yaptınız. Artık yoksul, kapıcı, şoför çocukları devlet okullarına gidiyor İngiltere'de de Amerika'da da. İyi çocuklar üç tane üniversite var, onlara gidiyor. Özel kolejlere gidiyor. Bu nedir? Sınıflı toplum resmi olarak kurulu demektir.

Batıda aydınlanma, sosyal haklar, sosyal eşitlik, bunlar bin yılın kavgası. On dokuzuncu yüzyılda milyonlarca insan birbirine girdi. Sendikalar nasıl kavgalar verdi. Milyonlarca

insan... İç savaşlar. Siyasetler kaç kere değişti. Ağa yoktur, paşa yoktur, zengin yoktur, herkes hukuk karşısında eşittir, bütçe herkese eşit dağıtılacak diye. Niye? İnsanlar eşittir. E, şimdi eşit mi? Şimdi yukarıdaki sınıflara teşvikleri veriyorsun, halka vermiyorsun. Niçin Batı insanı eşit göremiyor? Şimdi sosyal politikalar anlamını yitirdi, sosyal fona döndü, sosyal sandığa döndü, sosyal yardıma döndü. O yüzden Gökçek'in yardımından farkı kalmadı. İnsan bu ya! Siz diyorsunuz ki "Bizim, Batı olarak evrensel değerlerimiz var". Nedir bu evrensel değerler? Sosyal eşitlik. Sosyal adalet. Hukuk karşısında herkes eşit. "İşte sosyal politikalarla biz bunu veriyoruz." E, veremediniz. Irak'tan da petrolü çaldınız, veremiyorsunuz, işte soyuyorsunuz, soyuyorsunuz, dünyadan getiriyorsunuz paraları, madenleri, buna rağmen halkınıza eşit dağıtmıyorsunuz. Batıda resmen sınıflı toplum kuruldu. Oysa Batıda demokrasi dediğimiz şey bu sınıfı, sınıf çatışmalarını gidermek için kuruldu. Sosyal eşitlik. Bunu herkes öğrensin. Şimdi bakıyoruz, Batıyı taklit eden Türkiye de aynen Batıdaki gibi sınıflı toplumunu kurdu ve sosyal politikalara Doğuda da Batıda da herkes sadaka gibi bakıyor. Sadaka! Sosyal politikalar her şeydir. Bakın, bir sol hükümet, bütçeyi önüne aldığı zaman, iktidara geldiği zaman ilk yapacağı şey nedir? İlk yapacağı şey eğitim masraflarını ayırmak, sağlık masraflarını ayırmak, en sonra gelecek yatırım, teşvik yapacak. Sol hükümetin vazgeçilmez radikal tavrı, eğitimdir! Sağlıktır! Tazminatlardır! İşsizlik sigortasıdır! Şimdi bakıyorsun ki İngiltere'de adam bütçenin doksanını teşvik olarak vermiş teşvik, oraya buraya. Yüzde üçlük bir şey kalmış. Aynen Türkiye'deki gibi. Şimdi burada iki tane sosyal politika ortaya çıkıyor. Bir, sınıflı toplumu kabul etmiş bir sosyal politika, bir de radikal bir sosyal politika ki bunu göremiyoruz Batıda.

Ben, Türkiye'de iktidar olsam, ilk yapacağım iş, bu bütçeyi düzenlemektir. Bizi buraya getiren halkın istediklerini yerine getirecek şeyler yapmaktır. Nedir bu? Eğitimdir, sağ-

lıktır, bu ülkenin Hakkari'sine, Edirne'sine herkese sağlık hizmeti eşit, eğitim fırsatları eşit dağıtılmak zorundadır. Büyük payı çıkartacaksın. Şimdi buradan büyük payı çıkartan yok. Tarih önümüze büyük bir şans çıkardı. Nedir şans? Kapitalizm çöker gibi oldu, yüzlerce şirket iflas etti, patladı. Şimdi diyor ki Amerika, "Ben bunları iyileştirmek için halktan alacağım, bunlara sekiz yüz trilyon veriyorum." Niye tavrını şirketlerden yana koyuyorsun da halktan yana koymuyorsun? Eğitim ve sağlıktan yana koymuyorsun? Demek ki senin, insana bakışın sakat. On yedinci yüzyıldan beri söylediklerinin hepsi sakat. Sen meğer sınıflı bir adamın çocuğuymuşsun. Şirketin özelliği ne? İmtiyaz veriyorsun, ayrıcalık veriyorsun. Diyor ki çünkü "Şirket, benim kültürümdür, marka benim kültürümdür. Onlar, benim şövalyelerimdir. Onlar, benim ordularımdır. Onlar, benim şatolarımdır. Onlar, benim işte dünyayı kültürel olarak, siyasi olarak etkilediğim, programlar yaptığım, dünyayı ele geçirdiğim malzeme, araç, elemanlardır." Onlara aynen ortaçağdaki gibi anlam veriyor. Şövalyeleri gidiyor işte şatoları ele geçiriyor. Halk? Köle. Petrolden gelen para, oradan gelen para, şuradan gelen paranın işte birazını at. Bizimkiler bir lira atın sokağa diyor ya, onlar da işte üç lira atıyor, fark etmiyor. Ve bugün İngiltere'deki insanlar, emekli öğretmenler, kendi ülkelerinde emekli maaşlarıyla yaşayamıyorlar ve kaçıyorlar. Nereye? Türkiye'ye. Bize benzer ülkelere. Oysa bu insanlar orada kazandıkları paralarla, Afrika'da seyahate çıkardı, maceralara çıkardı, değil mi? Dünyayı gezerdi. Çünkü refah toplumunun insanlarıydı. Şimdi? Bizim gibi gariban ülkelere geliyorlar. Çünkü maaşları ancak Türkiye gibi gariban ülkelerde onların karnını doyuruyor. Öyle söylüyorlar. On binlercesi geldi. Önümüzdeki on beş-yirmi yılda, Cezayir'den Türkiye'ye kadar daha on binlercesi gelecek. Çünkü bu maaşlarla Amerika'da, İngiltere'de, Fransa'da yaşanması mümkün değil. Yok yani. Burası tükendi. Bu adamlar Irak'a da Afganistan'a da saldırdı, buralardan getirdikleri paraları da

yine şirketlere verdiler. Şimdi giderler, bu benim öngörümdür, beş yıl sonra Suudi Arabistan'a saldırırlar, "Yok insan hakları yokmuş" gibi bir bahane uydurarak, orada zaten Suudilerin ortak şirketleri var, buna rağmen, oradan getirilen parayı da yine şirketlerine verirler.

Bu da bize şunu gösteriyor: Bir göz boyamanın içindeyiz. Bu, iki yüz yıllık bir göz boyama. Bize sınıflı toplumu gidermek için, sosyal eşitliği evrensel değer olarak anlatan, sosyal hakları bu evrensel değerlerin her şeyi olarak anlatan, sosyal eşitlik ve sosyal hakları baş tacı yapanlar, bugün kendi elleriyle, işte İngiltere'de, Amerika'da, sınıflı toplumu meşru kılmıştır. Yoksul çocukları gidecek kötü okullara, onlar yine kapıcı, odacı, onlarla underground yerleri, işte varoşları dolduracaksın, zengin çocukları iyi okullarda okuyacak. Peki, bu dört yüz yıllık siyasi tarih niye yaşandı? Ortaçağdan bugüne değişen yalnızca cep telefonlarımız oldu. Biraz asfaltları düzelttik. Bir de aya gittik, geldik. Değişen bir şey yok. İnsana bakışımız değişmedi ortaçağdan bu yana. Bu nedir? Batı, sosyal politikaları niçin hayata sokamıyor, niçin sosyal eşitliğe inanmıyor? Çünkü Batıda, insana bakış sakattır. Bunlar tarihlerinin ilk gününden beri sınıflı bir toplumun çocuğudur. Efendiye inanırlar. Şirketleri, aristokratları, yüksek sınıfları, torpillidir, imtiyazlıdır, şövalyedir. Aşağıda kalanların canı çıksın. Bu kadar devrimci, bu kadar sol siyasetçi, bu kadar sol sendikayı icat etmelerine rağmen bu hastalıklarını bitiremediler. Bu, bütün dünyaya ders olsun! Ama bize şimdi gelip "bunlar evrensel değerler" diyenler, önce o evrensel değerlere kendi topraklarında baksınlar. "Evrensel değer" diyorsun, "Eşitlik, sosyal eşitlik." Hangi sosyal eşitlik? Birtakım demokrasi, özgürlük, sosyal politikalardan bahseden adamlar, sürekli gözlerini oraya dikiyorlar. Orada insana karşı bir hareket var. İnsanı aşağılayan, köylüleştiren, bunları insandan saymayan, tıpkı ortaçağdaki gibi, tıpkı kabile çağlarındaki gibi. Kral ve köleleri, ağa ve adamları gibi bir sınıflı toplum. Kapitalizmin çöktüğü bugünlerde bak

İngiltere'de ne güzel, sosyalist bir iktidar var. Blair'i eleştirdiniz yerine Brown'ı koydunuz, ne kadar güzel. Gelin bu kapitalizmin gelirinden de fırsat bu fırsat paraları alalım, yoksul, eğitim ve sağlığa verelim. Hayır, gene tavırlarını şirketlerinden yana koydular.

Batıda çok ciddi bir sıkıntı var, bu sosyal politikalara fon diye bakılıyor artık, yardım sandığı diye bakılıyor ve sadaka diye bakılıyor. Burada sadece Gökçek'le dalga geçmeyelim ya da ona eleştiriler yapmayalım. Bu, dünyanın her tarafında böyle. Bu yüzden insan Doğuda ve Batıda sahipsizdir! Gerçekten yeryüzünün sosyal eşitliğe, hukuk karşısında eşitliğe inanmış, bütçenin herkes tarafından eşit olarak bölünmesine, ayrım gayrım demeyen, imtiyaz tanımayan, ayrıcalık tanımayan bir siyasete ihtiyacı var. Ben getireceğim buraya, bütçeyi koyacağım, bütçenin doksanını şirketlere vereceğim, yüzde onuna da fırsat eşitliği, emekli maaşı vereceğim, yoksul çocuklar da okul bulamayacak, gidecek cemaat gibi bir yerlerde. Bu dünyayı reddedecek bir yeni siyasetin Doğuda ve Batıda hayata geçmesi lazım. Ve bugün Batıda olanları da sıkı sıkı takip etsin herkes. Böyle çağdaş, laik, evrensel değer. Nedir bu evrensel değer? Bir illüzyon. Bir kandırmaca. Laflar güzel. Sosyal politika. E, laf güzel de kendisi ne? Sadaka. Sosyal eşitlik. Sosyal eşitlik de işte sınıflı toplumu kurmuşsun. Zengin başka yere, fakir başka bir yere. Sosyal adalet! Bu mu sosyal adalet? Ülkeden kaçan kaçana. On dokuzuncu yüzyılda buralara gelen İngiliz elçiler yazıyordu, "buraya koloni kurabilirsiniz, burada toprak var, Karadeniz'e yerleşirsiniz, İran'a yerleşirsiniz" diye. Şimdi halkın kendisi kaçıyor. Ama bir de başka bir şey yapmışlar. Batı topraklarında Arap'ı, Kürt'ü, Çinli'yi o kadar aşağılamışlar ki halklarının gözünde de dünyaya bir düşmanlık salmışlar. Belki de çok insan gelecekti bizim yanımıza, Cezayir'e, Tunus'a, bize yani yerleşmeye, bizimle aile olmaya. Fakat tereddütlerinden dolayı gelemiyor, bunlar barbardır, bunlar vahşidir, bilmem ne ya da burada olan birtakım sosyal hadi-

seleri aşırı abartıyorlar. İçlerindeki şeyden dolayı, o kötülüğü çok yükselttikleri için Batıda.

Bütün bunları önümüze koyup iyi düşüneceğiz. Türkiye'yi bambaşka siyasi tartışmaların içine, halkın temel istekleri, arzularıyla hareket etmesi gereken demokrasiden çıkartıp, bir cemaat, kurum kavgaları içine sürüklemişlerdir. İnsanlığın ve ülkemizin ihtiyacı, eğitimdir, sağlıktır, hukuk karşısında sosyal eşitliktir. Yazar, onun bunun adamı değildir. Yazar, bunu tartışacak. Bana, kimse şimdi gelip köşelerinde, "evrensel ahlak buymuş, evrensel değer buymuş" diye bir şeyi satmayacak. Gördük evrensel değerini, trilyon dolarları gittiniz, şirketleri kurtarmak için verdiniz. Çünkü o şirketler Amerika'nın ordusu. O şirketler olmasa, Irak'ı, Afganistan'ı soyamıyor. Niye Amerika'nın yoksul halkına, öteki Amerika'ya, öteki İngiltere'ye, emeklilerine, mühendislerine o parayı vermiyorsun, veremiyorsun? Yüz elli yıllık sosyalist partisin. Sol, adın güya. Sendikalardan geliyorsun ama bu parayı veremiyorsun. Türkiye'de okumakta olan gençlik, akademide, medyada işte bunları çok iyi tahlil edecek. İnsanı koyacak. Ben, bu toprakların böyle bir geleneği olduğunu düşünüyorum, çok da siyasi fırsatımız olmadı, iktidara gelecek, kendimizi gösterecek. Ama bunlar hiç değilse laf olarak, düşünce olarak bilinsin. Gerçekten iddia ediyorum, Anadolu toprakları dünyada insanı en iyi tarif eden topraklardır, ayrım gayrım demeden, herkese. Cumhuriyet'in ilk yıllarında bunun izlerini gördüm, Kars'ın dağlarından çocukları getirip, öğretmen okullarında okutup, Yargıtay Başkanı yapan bir zihniyet vardı. Çok sağlam bir on beş-yirmi yıl vardı. İşte elli yıldır yıkamıyorsunuz onu. Çünkü kökünü Hacı Bektaş'tan, Mevlana'dan, Muhiddin Arabi'den, insana bakıştan almış. İnsan her şeydir. Şimdi gelmiş Batı, tekrar şirketleri, tekrar imtiyazları, tekrar şövalye. Bunları fırsat da bulup buralarda söyleyemiyoruz, laf lafı açıyor ve söylüyoruz. Çok teşekkür ediyorum. Gücümüz yettikçe buradan konuşmamızı sürdüreceğiz.

LALE ŞIVGIN: Biz çok teşekkür ediyoruz Nihat Genç. İnsan sahipsizdir ve yeni bir siyaset anlayışı doğmuştur, diyorsunuz. Önümüzdeki günlerde hakikaten görecek miyiz bu yeni siyaset anlayışını?

NİHAT GENÇ: Çok temel. Demokrasinin tavizsiz, vazgeçilmez unsuru sosyal eşitliktir. Ve sosyal eşitlik ve sosyal haklardan kaynağını alan sosyal politikalardır. Demokrasiyi sosyal yardım fonlarına, yardım sandıklarına çevirmişlerdir. Sadakaya çevirmişlerdir. Doğuda ve Batıda. Asıl gözümüzün önünde olması gereken budur, gerisi hikâye.

9

GAYE KAYA: Türkiye'nin en sıcak başlığı yargıdaki dinleme krizi biliyorsunuz. Aslında her şey Sincan Ağır Ceza Mahkemesi Başkanı Osman Kaçmaz'ın incelemesiyle başladı. Oradaki raporda biliyorsunuz Anayasa Mahkemesi'nden sonra yargının en üst makamlarından biri olan Yargıtay'ın telefonlarının bir yıldır dinlendiği ortaya çıktı. Bununla birlikte bu müfettişin isteğiyle birçok hâkim ve savcının dinlendiği ortaya çıktı ki bunlardan bir tanesi de Ergenekon Savcılarının başındaki Başsavcı Aykut Cengiz Engin'di. Şimdi bunlar aslında legal dinlemeler. Bir de illegal dinlemeler var ki bunu da siz uzun zamandır söylüyorsunuz. Ergenekon soruşturması kapsamında bir sürü illegal dinlemeler yapıldı insanların özel hayatları, genel yaşamları bununla birlikte iş hayatları yerle yeksan edildi. Çarşaf çarşaf hem yazılı basında hem görsel medyada yer aldı. Şimdi bu hem illegal hem de legal dinlemelerin sonu nereye gidecek ve işin özü nedir sizce?

NİHAT GENÇ: Şimdi bu, devletin gelip tıkandığı bir yer. Bu, çok net. Ancak bir şey söyleyelim de ondan sonra girelim lafa. ART'de, bu saate kadar, Lale Şıvgın'la çalıştık, artık sizinle çalışacağız. Hoş geldiniz. İnşallah güzel programlar yaparız. Lale'yle de çok zor günlerde burada çalıştık. Lale'ye çok teşekkür ediyorum, çok iyi bir arkadaşımdı. İnşallah başka zamanlarda yeniden beraber oluruz. Fakat televizyonumuz biraz zor günlerden geçiyor, karar alıyor, inşal-

14 Kasım 2009

lah güzel programlar yaparız. Programımı kabul edip geldiğiniz için çok teşekkür ederim.

Şimdi lafa girelim. Bu, çok ciddi bir şey. Devletin kilitlendiği bir yer, burada devlet durdu. Devletin kilitlendiği yer, yasama, yürütme ve yargının ilişkilerinin karma karışık oluşudur. Çünkü bu anayasal, parlamenter devletin, yasaması, yürütmesi, yargısı, teorisini kuranlar, bunlar bağımsız bir biçimde devam edecekti. Teorisi bu. Yürütme, yargı bağımsız gidecek. Eğer bağımsız gitmezse ne olur? Orada devlet olmaz. Orada kargaşa olur. Ve devlet, otomatikman, bütün meşruiyetini kaybeder. Bakın, meşruiyetini kaybeder diyorum. Yani geçerliliğini, resmi geçerliliğini kaybeder. Bunun böyle olacağını, bazen böyle olabileceğini düşünerek, Cumhurbaşkanlığı'na bir görev vermişler. Bu görev ne? Devlet organlarının düzenli ve uyumlu çalışmasını gözetmek. Yani şu anda içinde bulunduğumuz kargaşayı, ilk elden düzeltecek ve müdahale edecek olan ve sorumluluk kendisinde olan Sayın Cumhurbaşkanımızdır. Çünkü devlet organlarının düzenli ve uyumlu çalışması sona ermiştir. Bir yürütme ya da yasamadan birileri, yargıya çok net biçimde müdahale etti. Baskı, sindirme ve hukuk dışı şeyler yaptığı çok aleni biçimde ortaya çıktı. Devlet yoluna devam edecekse, Sayın Cumhurbaşkanımız devreye girecek.

Şimdi daha önceden de cumhurbaşkanlığının tarafsız kişiliği çok konuşuldu. Denildi ki "Cumhurbaşkanı biraz tarafsız bir kimlikte olsun." Ama bazıları da dedi ki işte cumhurbaşkanını tutan taraflar, "Ne olacak, olsun, başbakanla aynı görüşte olsun, ne fark eder." İşte bugünler için fark eder. Şimdi Devletin organları içindeki düzeni ve uyumu sağlaması gereken Cumhurbaşkanımızın hemen devreye girmesi lazım. Fakat nasıl girecek? Kendisine siyasi olarak çok yakın bir yürütmeyi ve yasamayı önlemesi, durdurması, soruşturması, teftişi mümkün mü? Buradan çıkaracağımız şey şudur: İşte gördüğümüz gibi, herkesin gözü önünde bir hırsız-

lık vakasıyla, bir dinlenme vakasıyla Türkiye altüst hale geldi ve devlet, bir kaosa doğru sürüklendi. Burada, devletin kaosa doğru sürüklenebileceğini tahmin eden insanlar, bu rolü, bu düzenlemeyi cumhurbaşkanına vermişler. Peki, Cumhurbaşkanımız nerede? Şimdiye kadar bu kurumların yürütmeyle yargı arasında bir iç savaş olduğunu gayet iyi gözlemliyoruz. Çünkü her şey manşetlerde gidiyor. Hâkimler konuşuyor, Hâkimler Kurulu konuşuyor, baro başkanları konuşuyor, onların karşısında da işte diyelim ki yürütmeden insanlar konuşuyor. Hatta yürütmedeki insanlar, diyelim ki bu dinlemenin başındaki insanlar, siyasi parti başkanı gibi konuşuyor. "Başbakan da dinlemesin mi?" gibi birtakım siyasi argümanlar ortaya koyuyor. Burada devreye girmesi gereken, Cumhurbaşkanımızdı. Cumhurbaşkanımız çok geç kalmıştır ama yine de geç değildir. Kalksın ve kendisine bağlı olan bu yargının, hukukunu, namusunu, işleyişini ve uyumunu gözetsin, elinde ne kadar imkân varsa.

Yıllardan beri cumhurbaşkanlığının niçin tarafsız olması gerektiğine doğru eleştiriler yöneltenlerin istediği buydu. Şimdi bugünlerde bize cumhurbaşkanlığı lazım, devletin işleyişini düzene sokmak için. Bir kere daha "ah ah ah, Ahmet Necdet Sezer" diyelim ya da bir başkası diyelim. Devlet adamlığı zor iştir. Ülkemizde insanlar, ideolojik bir zihniyete sahip olmayı, devlet adamlığıyla karıştırıyorlar. Ayrıca halka hizmet etmek başka bir şeydir. Devlet adamlığı başka bir şeydir. İnsanların size güvenebilmesi için, ideolojinizden ayrılmanız lazım. İdeolojiler sizi on yedi yaşında mıhlar. On yedi yaşında, kilitli bir odaya sokar. Ve ideolojik beyinler, on yedi yaşından sonra gelişmez. On yedi yaşından sonra sizin beyniniz bir şey almaz artık. İdeolojik insan budur. Ve on yedi yaşında yıkanmış beyinleriyle, kırk, elli, altmış yaşlarında çok büyük makamlara gelenlerin, ülkeyi ne kadar büyük felaketlere, böyle iç savaş senaryolarına ya da büyük kapışmalara sürüklediğini şimdi görüyoruz. Evet, bizler de on yedi yaşında, dernek odalarında, ideolojik yerlerde bu-

lunduk. Ama yaşımız ilerledikçe kendimizi eleştirdik. Dünya görüşümüz genişledi. Daha geniş, daha demokratik bakmaya başladık. Hiç kimsenin de adamı, bir partinin, bir dogmanın da insanı olmadık. Açtık kendimizi. Siyasi parti ya da hükümet ya da devlet adamlığı yapanlar bunu çoktan yapmalıydı. On yedi yaşındaki ideolojik dogmalarıyla cumhurbaşkanlığı, başbakanlık benzeri makamlar patlatılıyor. Olmuyor. Bunu herkes öğrensin.

Bu devletin, bu halkın içinde her türlü fikir, her türlü düşünce var ve artık siz, herkesin cumhurbaşkanısınız. Siz, yürütmenin cumhurbaşkanısınız. Şimdi anladık ki sadece yürütmenin cumhurbaşkanılar. Yargının cumhurbaşkanı nerede? Anayasal göreviniz ortada. Şimdi bu cümleyi burada söylediğim bu akşam, bu saate kadar bu cümleyi Türkiye'de hiç kimse kullanmadı. Bu kaosu çözecek olan, devletin kurumları arasındaki uyumu, düzeni koruyacak olan, Cumhurbaşkanımızdır. Henüz ağzından tek bir cümle çıkmadı. Türkiye halkı saçını başını yoluyor. Bütün gazeteler manşetleriyle neye uğradığını şaşırdı. Ve yine de Cumhurbaşkanımızdan bir laf yok. İnşallah programın tekrarlarına doğru bu şeyler gelir. Tabii ki burada bir şeyi de çok net söylememiz lazım. Hırsızlıkta yakalanmak diye bir şey vardır hani. Dinlenirken yakalandılar. Hani biz öyle diyorduk, böyle diyorduk, şöyle diyorduk ama şimdi çok aleni bir yakalanma söz konusu. Tabii bu yakalanmayı nasıl düzeltecekleri, nasıl hukuk düzenine sokacaklarını da bilmiyorlar. Beceremiyorlar da. Çünkü bunun becerilecek bir tarafı da yok yani. Hukuku da bana sorarsan, bu benim şahsi yorumumdur, eşek yerine koyuyorlar. Hukuk eşek yerine kullanılmaz.

Bir gün Nasreddin Hoca eşeğiyle gidiyor, armut ağacının yanından geçerken, armuttan bir tane alayım diyor. Armuda uzandığı sırada, altındaki eşek kaçıyor. Hoca, ağaca asılı kalıyor. Tabii tam bu sırada malın sahibi geliyor, "Bak" diyor, "Sen hırsızsın, armutlarımı çalıyorsun." Hoca da "Ha-

yır" diyor, "Ben, efendi bir insanım." Malın sahibi, "Ama oradasın işte, çalıyorsun" diyor. "Yok, ben eşekten düştüm" diyor Hoca. "Nasıl eşekten düştün, ağaca asılısın" diye suçlamaya devam ediyor Hoca'yı. Hoca, "Ya lafı uzatma, altımızdan eşek kaçtı" diye söyleniyor.

Şimdi bunların altından da eşek kaçtı. Hukuk eşeği altlarından kaçınca her şey aleni ortaya çıktı.

GAYE KAYA: Ama aslında herkese lazım değil mi? Cumhurbaşkanı Kayıp Trilyon Davası'ndan yargılanırken de lazımdı. Şimdi baktığımızda Ergenekon Davası'nda savcılar, sabahın köründe arama kararlarıyla insanları tutukladılar. Onlar da hukuk istiyordu. Şimdi Yargıtay Başkanı'ndan tutun da başsavcılara kadar onlar da hukuk istiyorlar. Herkes kendi hukukunu, kendi yargısını yaratırsa bir gün başkaları gelir...

NİHAT GENÇ: Tabii, bunlar bu işin alfabesi. Bu, herkesin bilmesi gereken bir şey. Kalkıp da burada ortaokul talebesi gibi, herkesin, dünyanın sağında ve solunda, tarihinde ve bugününde, herkesin bildiği çok temel şeyleri, abartılı bir şekilde tekrar etmek gereksizdir. Bu, çocuk güzeldir demek gibi. E, tabii bütün çocuklar güzeldir. Bunları yeniden keşfetmemiz gerekmez. Bu bilgiler, herkeste vardır. Daha ilk eğitim yıllarımızda, ilk terbiye yıllarımızda, siyasi terbiyemizde ya da aile terbiyemizde bunları öğreniriz. Bu kadar ortada ve belirgin bir şeyde tartışma varsa, işimiz zor. Bir siyasi iktidar var ve bu iktidarı dolduramıyor. Nasıl dolduramıyor? İktidar bir yerdir. Oraya gidersiniz, orayı yönetirsiniz. Adalet, hak bilirlik, bunlarla ülkeyi yönetirsiniz. Sizi seven olur, sevmeyen olur. Fakat benim bu iktidarda gözlemlediğim, iktidar koltuğunu, şişmiş bir egoyla doldurmaya çalışıyor. Şişmiş egoyla yani, böyle kasılarak, gerinerek, celallenerek, öfkelenerek iktidar koltuğu doldurulmaz. İktidar koltuğunu doldurmak isteyen insanlar hak bilir olacaklar, adaletli olacaklar. Hepimizde ego vardır. Ve ego da önemli-

dir, çok da güçlü bir yer tutar. Ama her yerde de ego sahibi değilizdir. Her saatte, her yerde de egomuzu öne çıkararak konuşmayız. Alışveriş yaparken de arkadaşımızla konuşurken de egomuz hep ayakta mıdır? Egomuz, bir şey bize dokunursa, kimliğimize, kişiliğimize bir şey dokunursa karşı bir harekete geçer. Bunlar her dakika egolarıyla oradalar. Ve orada bulundukları makamları dolduramıyorlar ve balon gibi şişmiş, yani medyanın ve yandaş medyanın aşırı pohpohlamasıyla veya taraftarlarının ve yandaşlarının onları aşırı büyütmesiyle bir iktidar koltuğu doldurmaya çalışıyorlar. Bakıyoruz ki bu iktidar koltuğu dolmuyor.

Bir başka söyleyeceğim şey, buna devam ederek. Özal yıllarından beri tüm dünyada, böyle reklâm, pazarlama dilinden de gelmiş bir soru vardır, "lider nasıl olmalı" diye. Lider, vizyon sahibi olmalı. Bu aslında çok önemli bir şeydir. Vizyon. Görmeden gelen bir şey. Nedir görme? Görülmeyeni görme. Yani senin benim gördüğümü değil. Hepimiz bir manzaraya bakarız ama bir başkası bu manzarada bir iş, yeni bir fikir, bir fırsat düşünür. Der ki "Ya şurada şöyle bir şey yapsak." Vizyon budur. Bizim aklımıza gelmeyeni getirendir. Bizim düşünmediklerimizi düşünendir. Bizim kafamıza yeni fırsatlar doğurandır. Vizyon sahibi olmak budur. Bu yüzden de gerçekten bazı liderler gençlerin enerjisini açar, işadamlarının enerjisini açar. Yatırım fikirleri, yeni fikirler... Böyle durmadan doğuran bir sanatçı gibidir bunlar. Tarihte de Doğuda da Batıda da bu vizyon sahibi liderlerin örneklerini görürüz. Ve gerçekten de iktidarımıza sahip siyasi hükümetin, bizim görmediğimizi görmesi lazımdır. Nerede görmesi lazımdır? Türkiye'nin yatırımlarında, madenlerinde. Değil mi hani? Bize büyük bir enerji verecek. Eğer sizin aklınıza bir fikir geliyorsa o fikri başarın ya da başarmayın, o fikir size bir enerji verir. Sizi besler o enerji. Bu ülkeyi besleyen de o ütopyadır, o enerjidir.

Şimdi, şu ülkenin haline bakar mısınız! Türkiye'de kötü bir enerji oluştu. Çok kötü bir kin, nefret, yani çok kötü bir elektrik oluştu. Niçin böyle oldu? Şundan oldu: Sayın Başbakanımız, vizyon sahibi değil. Halüsinasyon sahibi. Ne demek halüsinasyon? O da vizyon gibi ama olmayan şeyleri görüyor. Ama bunu paranoyak şekilde görüyor. Türkiye'de etrafını çevirmiş, askerden basit memura, simitçiye kadar herkesi dinleyerek vizyon sahibi olamazsınız. Herkesi, aklınıza gelen herkesi, hakimlerin hepsini, yazarların hepsini, herkesi dinleyerek vizyon sahibi olunmaz. Siz herkesi dinlemeye gelmişseniz bu ülkeye, siz halüsinasyon sahibisiniz. Birkaç kişiye de güvenin canım yani. Bu kadar dinleyerek de bize ne anlatmaya çalışıyorsunuz? Herkes şüpheli, herkes zanlı... Ve buna böyle bir de çok tuhaf, "niye gocunuyorsunuz?" gibi çok yakışıksız bir cevap veriyorlar. Niçin gocunalım ki? İşte buradayız. Bütün konuşmalarımız da burada. Benim, arkadaşlarımla yaptığım konuşmalardan sana ne! Artık bunu da savunamaz hale geldik, böyle bir şey.

Bakın, size bir şey söyleyeyim. Bu iktidar büyük bir halüsinasyon içine düşmüştür. Ergenekon soruşturması, hepsi halüsinasyondur. Bunun sebebini söyleyeyim: İktidara geldiler, acemiydiler, devlet gelenekleri yoktu. Olmadığı için, MİT, dinleme yerleri bunların oldu. Bunlar da kahveleri, Ahmet'i, Mehmet'i, Hüseyin'i her yeri dinlemeye başladılar. Ve önlerine notları geldi. Baktılar ki Göksu Lokantası'nda bir cümle konuşuluyor, baktılar ki falan otelde bir cümle konuşuluyor, hepsini "aa, bizi yıkmaya çalışıyorlar" diye değerlendirdiler. E, Türkiye ve dünyanın her tarafında, İngiltere'ye gidelim, İngiltere'de bütün lokantalarda Brown hükümetini yıkmaya çalışıyorlardır. Fransa'ya gidelim, Fransa'da bütün cafeler, masalar, entelektüel tartışmalarda Sarcozy'yle ilgili geyik çevriliyordur. Bunlar da etraflarında yapılan bütün bu konuşmaları çok aşırı ciddiye alıp, çok büyük paniklere kapılıp... Bu paniği destekleyen bir ideoloji de var tabii. "Bakın Başbakanım, sizi öldürecekler, size suikast düzenle-

yecekler" diye. Ortalarına almışlar, biraz da onu bozdular mı diyelim, telaşlı bir hale mi soktular? Bu halüsinasyondan hiçbir şey çıkmaz. Bu halüsinasyonların Türkiye'yi getireceği yer dinlemedir, telefondur. Halkınıza güveneceksiniz. Yazarlarınıza,Yargıçlarınıza güveneceksiniz.

GAYE KAYA: Aynı zamanda kendine güvenmemekle kendinden emin olmamakla da de ilgili olabilir mi acaba?

NİHAT GENÇ: Tabii, bunların hepsi söz konusu ama asıl şey, bizi dinleyen insanların bir mantalitesi var. Şimdi bunlar diyor ki ellerinde telefon dinleme cihazları var ve maaşlarını da benden alıyorlar. Biz, halkın paralarıyla. Biz akşama kadar eşek gibi çalışıyoruz. Vergileri de veriyoruz. Beyler de oraya oturmuş, bizim ne konuştuğumuza bakıyor. Ondan sonra da "a şunu dedi, bunu dedi" diye bizi mahkemelere sevk ediyorlar. Bir diktatörlük ya da bir faşizm. Şimdi burada, bunların bilmediği bazı şeyler var. Tabii bu ülkenin de yazarlarının bunu öğretmesi lazım. Şimdi sadece telefon nedir? Söz... Sadece sözle, konuşmaları dinliyorlar yani. Telefonda benim kaşım, gözüm var mı, yüzüm var mı, suratım var mı, beden dilim var mı? Konuşurken insanlar şaka yapar. Konuşurken insanlar geyik çevirir. Konuşurken insanlar yalandan bazı şeyler söyler. Konuşurken insanlar saçma sapan şeyler de söyler. Ama saçma mı konuşuyor, yalan mı konuşuyor, şaka mı konuşuyor gibi şeyleri doğrulayan, o insanın yüz ifadesidir. Yani yüzlerimiz. Şimdi bizi dinleyen insanlar, beni dinlerken gözlerime bakmıyorlar. Şu anda da yürekleri yetmez, gelip benim gözlerimin içine bakmaya. Şimdi, tiyatro çalışmışsanız ya da tiyatrodan haberiniz varsa şunları bilirsiniz. Şimdi bir adam "aa" der ama yalandan der. "Evet" der ama yüz ifadesi değişiktir. Kandırma bir şey söylüyordur, yalan bir şey söylüyordur. Şimdi Batıda, montaj olabileceği ihtimaliyle, ses kaydı delilden düşmüştür. Fakat asıl düştüğü yer, konuşmaları, yüz ifadesini tamamlamıyor.

Bir insan şakadan orada bir şey söylüyor. Şakadan söylemiştir.

GAYE KAYA: Ya da günlük bir telefon konuşması ama kâğıda döktüğünüzde ve baktığınızda gerçekten bir darbe planlıyormuşsunuz zannediliyor.

NİHAT GENÇ: Tabii. Şimdi burada, konuşmanın yüzümüzü tamamlaması lazım. Bu insanlar bizim konuşmalarımıza bakıyorlar telefonda fakat benim gözlerime bakmıyorlar. Bugün de bakamıyorlar. Şimdi buradan bana baksın. Benim gözümün içine Başbakan da bakamıyor, Cumhurbaşkanı da bakamıyor, onu dinleyenler de bakamıyor. Sadece kayıtlara bakıyorlar, bir kitap okur gibi. Bu ülkede insanları merak mı ediyorsunuz, duygularını? Birtakım komplolar mı sahibiyiz? Gel bir gözüme bak. Dünyada bütün hâkimler, suçluların gözünün içine bakar. Sağda ve solda, tarihte ve bugünde. Fakat ilk defa bir mahkemede, Türkiye'de, hâkimler, suçlu diye getirdikleri insanların gözlerinin içine bakamıyorlar. Bakacak cesaret bulamıyorlar. Oysa gözler bütün ifadeyi tamamlar. Konuşmayı tamamlar. Bu söylediğim laflar, yarın öbür gün bu davalar Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi'ne gittiğinde, işte buralardan eleştirilecek ve geri dönecek. Birtakım laflar söylenmiş. Şaka söylenmiş, absürt söylenmiş, öyle söylenmiş, böyle söylenmiş. Onları tamamlayan bir yüz ifadesi yok. Ki buradaki birtakım insanlar da gelip bizim gözlerimizin içine bakacak cesareti kendilerinde hiçbir zaman bulamıyorlar. Sadece ses kaydıyla bir yerlere varamazlar. Birtakım teknik imkânları ele geçirip ülkede bir zapturapt yaratmak, bir sindirme yaratmak, bununla gidebilecekleri bir yer yok. Ben, bu kadar ağır bir devlet adamlığını, halk adamlığını kesinlikle taşıyamadıklarını düşünüyorum. Çok üzülüyorum. Çok önceden eleştirdiğim bir sürü büyük siyasi parti lideri vardı, hepsinden burada özür diliyorum. Çünkü demek ben bunları görmeden o kararı vermişim. Devlet adamlığı, ideolojiden uzak durmak zorundadır.

Bunlar ideolojiden uzak duramıyorlar. Bir cemaatten uzak duramıyorlar. Bir yerlerde kulağa fısıldanan şeylerin çok fazla etkisinde kalıyorlar. Nasıl izah edeyim bilemiyorum. Burada aşırı bir şiddet görüyorum. Yargıtay başsavcılarını dinleyen sistemde, kim dinliyorsa, aşırı bir şiddet görüyorum. Ve Türkiye'de şu an ideolojik bir iktidarın, bastırılmış bir şiddeti var.

Bakın bir şey söyleyeyim size. Bunları iyi anlatabilmek için söylüyorum. Diyelim ki cemaat gibi bir yer var ve bunlara sivil kurum deniyor. Sivil kurum ne demektir? Sivil kurum, başkanı, yönetimi seçimle belirlenir. Bu ise seçimle belirlenmiyor. Belirlenmediği için buna sivil kurum diyemeyiz. Ama diyelim sivil kurum. Fakat bu sivil kurumun tek zafiyeti seçimlerle belirlenmiyor oluşu değil. Otokratik bir yapısı var. Mesela "bu sivil kurum" diyorlar, haydi biz de sivil kurum diyelim, hâşâ, niçin hiçbir mitingi olmaz, niçin hiçbir isyanı olmaz, niçin siyasi taleplerini, muhalefetteyken de dünken de bugünken de dile getirmez?

Demokrasiyle otokratik düzen arasındaki fark, otokratik düzenler, her şeyi bastırırlar. Şiddeti de bastırırlar. Sokaklarda, orada burada konuşamazsınız. Demokrasi her şeyi açığa çıkartır. Şimdi cümlem sizi yanıltmasın. Şiddeti de açığa çıkartır. Gençler gider haklarını aramak için bağırır, öbürü bağırır, öbürü bağırır. Sadece o kişi bunu düzenler. Miting meydanı der, yerini koyar, tertibatını alır. Herkes içindeki enerjiyi ve öfkeyi boşaltır. Demokratik bir toplumda herkes gelecek ve heyecanlarını, duygularını ya sözle ya bağırarak, bazen polisle takışarak söyleyecek. Ama bu bahsi geçen, cemaate benzer insanların böyle bir mitingleri hiç olmaz. Dün de olmadı, bugün de olmadı. Çok tuhaf, karanlık ve kapalı bir yer. Kilitli bir yer. Orada çok aşırı bastırılmış bir şiddet var. Onlar, kendi cemaatlerini baskı altında tuttuğunu, cemaati bırak, bir fikri baskı altında tuttuklarını ve o baskıyla yönlendirdiklerini sanıyorlar. Hayır. Oradan büyük bir şid-

det patlaması oluyor. Bu dinlemeler şiddettir. Bir şiddet patlıyor işte.

Şimdi, soruyorsun, Yargıtay Başsavcısı'nı dinleyecek kadar öfkeyi kim saklayabilir? Eğer Yargıtay'dan bir sıkıntınız varsa mitingler yaparsınız, yazılar yazarsınız, bir şekilde öfkenizi dile getirirsiniz. Demokrasi, hem partiler kurarak hem mitingler düzenleyerek, sizin öfkenizi boşaltmanıza bir sürü imkân veri yor. Ama siz bunların hiçbirini boşaltmıyorsunuz. Ne miting ne öyle ne böyle. Sinsi bir biçimde bekliyorsunuz ve bir yerde büyük bir patlama meydana geliyor. Bu, o bastırılmış şiddetin patlamasıdır. Bu kadar bastırmasınlar. Kapalı cemaatlerin tehlikesi de buradadır. Açık şeylerden korkmayacaksın. Birtakım örgütler vardır. Bu örgütler gelir der ki biz adam öldürüyoruz. Aşırı sol örgütler ya da PKK. Bunlar bilinir ve görünür tehlikelerdir ama asıl tehlikeler kapalı olanlardır. Kapalı olanlar büyük bir şiddet barındırır ve infilak eder. Devletin sütunlarının dibinde infilak eder. Yargıyla, yürütme arasında bir yerde, devletin iki büyük sütunu çökmeye başlar. Bu, birtakım kitle örgütü ya da cemaat ya da sivil kurum ya da partiyi yönetecek olan insanlar, kitlelerin duyguları, düşünceleri, şiddeti, öfkesi ve kitlelerin kendini nasıl ifade etmesi gerektiği noktasında Türkiye'de çok zayıf kalmışlardır. Bakın, o yüzden romanlar yazamamışlar, o yüzden tiyatrolar yapamamışlar, o yüzden miting meydanlarında çok güzel böyle halkının öfkesini alacak, dillendirecek şeyler yapamamışlar. Bunları yapamadıkları için bu ülkeye bir protesto, bir muhalefet geleneği de getiremediler. Şimdi bu ülkeye bir iktidar geleneği de gösteremiyorlar. Beş sene çobanlık lafı geçti bu ülkede, Tayyip Erdoğan, "Bunlar kırk tane kazı güdemez" dedi. Nasıl kaz güdülürmüş, görüyoruz şu anda. Siz o kazların gagalarını kes, ayaklarını kes, gagaların yarısını içeri at, gagaların yarısını da git kümeslere dinleme koy. Siz böyle mi güdüyorsunuz? Bu mu? Kazların hepsini kırarak, tüylerini yolarak,

susturarak, ateşte çevirerek, ciğerlerini yiyerek... Böyle mi çobanlık yapıyorsunuz, güdüyorsunuz siz bunu?

Şimdi vakit çok geç. Devletin sütunlarına gelmiş çok sert bir dinamiti koymuşlar. Yürütme ve yargı birbirine girdi. Şimdi vakit çok geç. Bundan sonra siyasi partiler, kitleleri, bir çoban edasıyla yönetmek istiyorsa, o kitlelerin nasıl şiddet taşıdığını, nasıl öfke taşıdığını, bunların nasıl düzenlenmesi gerektiğini, bu öfkelerin nasıl estetize edilmesi gerektiğini çok iyi bilecekler. On yedi yaşında dergi odasında ya da bir cemaat odasında ya da başka bir ideolojik odada, öğrendiği şekilde elli beş yaşında konuşmayacak. Böyle bir cumhurbaşkanı olmayacak, böyle bir başbakan olmayacak. Olurlar. Ama bir devleti, bir demokrasiyi, anayasal bir rejimi asla yönetemezler. Belki de son otuz yılın özet bir dersi çıkıyor. İdeolojik insan dersi çıkıyor. İdeolojik insan. Nedir ideolojik insan? Nedir, halka hizmet diyen, halk adamı nedir, devlet adamı nedir? Şimdi o ortaya çıkıyor. Bakın, Türkiye'de, Türkiye'nin siyasal yapısından gelen şöyle bir özellik var. Türkiye, dış tehditleri çok büyük bir ülke. Yunanlılarla Kıbrıs sorunu, Güneydoğu, Irak, Ermeni sorunları, bu sorunlar Türkiye'deki vatan hissini yoğunlaştıran bir şey. Bu da şöyle bir düşünce getiriyor halkımıza: Siyasi partilerden çok, vatana ve millete bağlılık büyüyor bu ülkede. Bu, çok arzulanan bir şey değil.

Gerçekten çok trajik savaş anlarında, psikolojinin çok yoğunlaştığı anlarda, insanlar memleket ve vatan duygusuna çok çabuk bağlanır. Burada insanların arayışı da devlet adamı arayışı olur. Yani devlet adamı ararlar. Bu devletin bekâsını, bu devletin geleceğini, bu devletin huzurunu, güncelleyerek söyleyelim, devlet organlarının uyumunu koruyan, düzenini koruyan insanlar ararlar işte böyle günlerde. Şimdi görüyoruz ki iktidar partisi bunca emeklerine rağmen devlet adamlığını götüremiyor ve muhalefet devlet adamlığını götürüyor. Şimdiye kadar solda hiç görmediğimiz bir şey De-

niz Baykal devlet adamlığı yürütüyor ya da Devlet Bahçeli. Ve bunların puanları yükselirken, iktidardaki partinin puanı düşüyor. Türkiye'de dikkat edin, siyasi partiler çok çabuk yıpranır ve değişir. Kalıcı olanlar, devlet adamı özelliği taşıyanlardır. Yakın tarihimize de bir bakın, ismi çok gezen, çok başbakan olmuş insanlar halkın gözünde bir devlet adamı intibaı edinmiş insanlardır. Devletin dirliği, düzeni, bekâsı noktasında konuşan insanlardır. Şimdi bu insanların da bir devlet adamı özelliği olmadığı çok net bir şekilde ortaya çıktı. Ülkemiz kaç tane parti mezarlığına döndü son on yılda. Bir parti gitti, bir parti geldi. Niye? İnsanlar, dış tehditlerin çoğunluğundan ve çokluğundan dolayı, partilere değil, devlete, vatana, bu tür duygulara ve sloganlara bakıyorlar. Şimdi baktık ki bu devletin çok büyük oylarla başına geçmiş insanlar, kendi tabanlarını artık devlet adamı olduklarına inandıramadılar, kendi tabanlarını ikna edemediler. Devlet adamı olarak muhalefetteki söylüyor.

Şimdi şu, sizi şaşırtmıyor mu? Devleti yönetenler, devlette büyük makam elde etmiş cumhurbaşkanına, başbakana ve büyük oylar, büyük parlamento gücüyle olmuşlara, halk, devlet adamı gözüyle bakmıyor, devletin hiçbir imkânını kullanmayan muhalefettekilere, devlet adamı, bizim bekâmızdan, dirliğimizden, üniter yapımızdan sorumlu diye onlara bakıyor. Bu, bence Türk siyasi hayatı noktasında çok şaşırtıcı bir neticedir. O yüzden bu partiler kendilerine güvenmesin. Bu kadar tehditleri ve trajedi olan bu ülkede insanlar kesin ve kesin devlet adamı arar. Sayın Başbakanımız, bu devlet adamlığı sınavından sınıfta kalmıştır. Çok özür dilerim. Sınıfta kalmıştır. Başkaları da kalmıştır. İşte gördünüz, kör topal bir Cumhuriyetimiz vardı, bu Cumhuriyet'in en temel sütunlarını birbirlerine karıştırdılar ve ayaklarına dolandı. Bunlar bu ülkenin gözünden kaçmıyor, bu halkın gözünden kaçmıyor. Devlet adamı ideolojik adam değildir, onun, bunun, tarafların adamı değildir. Devlet adamı, devletin sütunlarını koruyan adamdır. İşte bugünlerde çıkın ve

devlet adamlığı yapın. Bu ülkenin yürütmesiyle yargısının birbirine girmesinin bu büyük paniğini giderin. Düzenleyin. Bu sizin anayasal göreviniz. Sayın Cumhurbaşkanı'nın anayasal görevidir. Benden, vergilerimden maaş alıyor. Ne diyor yemin ederken? Devletin, insan haklarında bütün hepimize ayrım gayrım yapmayacağı, yemin ediyor namus üzerine. Bir de onun eline verilen anayasada görevi belirtiliyor. Devletin kurumları arasında, yürütme ve yargı arasındaki ilişkileri koruyacak diyor, düzenleyecek diyor.

Kalksın ve devlet adamlığı yapsınlar. Her şeyi biliyorlar da devlet adamlığını bizden mi öğrenecekler? Ben sokakta büyümüş bir şoförün çocuğuyum. Devletle de işim olmadı. Bir yazarım ben. Şimdi devlet adamlığını da buradan bizden işitmeleri kadar da... Ağlanacak bir şey olarak görüyorum bunu. Bir rezalet olarak görüyorum. Ama yavaş yavaş hepsini öğrenecekler. Tabii onlar, yandaş medyanın demokratlarına bakıyorlar. Besleme yandaş basında, başka bir demokrasi tarif ediliyor. Bertaraf eden, yok eden, sindiren bir demokrasi. Evet, böyle talimatlar geliyor başyazarlarından öyle gazetelerde, "Yok sayın, almayın, görüşmeyin, müzakere yapmayın" diye.

Siz diyelim ki evlendiniz, evdeki iktidarınızı kurmak için karınızı yok etmek zorunda değilsiniz. Kahveye geldiniz, kahvedeki arkadaşınızla bir kimliğiniz, kişiliğiniz olacak ya da orada da bir iktidarınız olacak. Kahvede arkadaşınız üzerinde bir iktidarınız olmasını istiyorsanız, kahveyi bombalayıp infilak ettirmek zorunda değilsiniz. Sokaktaki insanların sizin yüzünüze gülmesini, sizi sevip saymasını istiyorsanız, sokağa da mayınlar döşeyip infilak ettirmeniz ya da orayı hep yok sayıp bertaraf etmeniz gerekmez. İktidar, birilerini yok sayarak inşa edilmez. İktidar, hak bilirlikle inşa edilir, doğrulukla inşa edilir, size olan güvenle inşa edilir. Güvendir. Bir sürü insan vardır ve halk gelir ve en çok size güvenir. En çok sizin ağzınıza bakar. İktidar böyle oluşur.

Bu büyük iktidar boşluğu böyle oluşur ama şimdiki sahneye bakıyorsun, bu iktidar boşluğunu oluşturanlar, bu iktidar boşluğunu doldurmaya çalışanlar, bir tarafı yok ediyor, bertaraf ediyor, hiçe sayıyor, ortadan kaldırıyor, onun bunun kuyusunu kazıyor. Bu da bunların en küçük bir demokrasi dersi edinmediklerini gösteriyor. Ve bu halkın seçimlerde bu insanları kesin ve kesin çok sert bir şekilde cezalandıracağını düşünüyorum.

İşte Avrupa'dan, "El Beşir'i niye ziyaret ediyorsunuz" diye sert bir fırça geldi, Amerika'dan. Bu sorulur sorulmaz Cumhurbaşkanımız dedi ki "Onlara ne ki", yani El Beşir'i korudu. Karşı çıktı Avrupa'ya. Sayın Cumhurbaşkanımızın, tüm cumhurbaşkanlığı tarihinde Avrupa'ya ilk diklenişini burada gördüm, El Beşir'i savunurken. Aynı Avrupa, Türklere, Atatürk'e, şehitlerimize hakaret etti.

GAYE KAYA: En son Avrupa Birliği talebinde Atatürk'ü Koruma Kanunu'nun kaldırılması istendi.

NİHAT GENÇ: Evet. Sayın Cumhurbaşkanımız "Onlara ne ki" demedi. Ama söz konusu olan El Beşir olunca hemencecik savunmaya geçti. Şimdi bunun bir devlet adamlığı olmadığı o kadar trajik biçimde belli ki. Orada soykırım olmuştur, olmamıştır, bu bizim çok da konumuz değil. Belki El Beşir de o kadar suçlandığı gibi bir insan değildir. Şimdi ben işin detaylarını biliyorum, iş uzar diye girmiyorum. Ama Avrupa karşısında El Beşir'i savunan bir insan, kendi makamını kendisine vermiş, kendi yattığı evde, Çankaya Köşkü'nde yatmış, oradan Türkiye'yi yönetmiş bir insanı, aynı El Beşir'i savunduğu gibi savunamıyor. E, bu halk da eşek değil yani bunları da görüyor. El Beşir'i savunurken Avrupa'ya diklenmesini biliyorsunuz. Ben de bu adamların Avrupa'ya diklenecek iradeleri yok, hep o yüzden susuyorlar diyordum. Bu işler böyle diyordum yani ne yapalım, katlanacağız. Hani zor ya Avrupa süreci. Diyordum ki süreç zor ya, Cumhurbaşkanımız katlanıyor, biz de katlanalım

demek istiyorlar. E, baktık ki katlanmıyormuş, El Beşir söz konusu olunca bunlar katlanmıyormuş. Bunları bu halk görüyor. Bu kadar sert bir tartışmada bize de düşen çok bir şey yok. Artık devlet adamlarının devreye girmesi lazım.

GAYE KAYA: Sayın Başbakan'ın da o konuda bir savunması vardı. "Müslüman soykırım yapmaz" dedi. Bir de o çok konuşuldu, tartışıldı. El Beşir, "Darfur Kasabı" olarak biliniyor, Uluslararası Ceza Mahkemesi, hakkında tutuklama kararı çıkardı ama Başbakan, "Böyle bir soykırımı biz tespit edemedik, Müslüman soykırım yapmaz" dedi. Bu konu da çok tartışıldı. Bu konuyu da değerlendirmek ister misiniz?

NİHAT GENÇ: Şimdi tabii, Sayın Başbakan'ın duygusal olarak verdiği tepkileri topladığımız zaman, çok ideolojik bir insan çıkıyor ortaya. Şimdi dedikleri doğrudur, yanlıştır, o değil. Duygusal tepkileri nerede oluşuyor? Bizim ülke dediğimiz, bu Cumhuriyet'in temelleri dediğimiz yerlerde bir endişe sahibi olmuyor. Ama çok başka yerlerde çok tuhaf açıklamalarıyla ideolojik bir karne veriyor. Bu ideolojik karneyi yazdım, çizdim, ortaya koydum. Bu insanlar, bir halk adamlığı, devlet adamlığı düşüncesine sahip değiller. Başkasına hizmet diye bir şey var. Şimdi demokrasilerde halka hizmet diye bir nutuk vardır. Özellikle sosyal demokratların kullandığı, Doğuda ve Batıda yalandan da olsa söylenen bir şey vardır: Halka hizmet. Şimdi bu tartışmalar, yürütme, yargı birbirine girmiş. Siz, halka dair bir cümle duydunuz mu? Ya da halka hizmet? Başbakanımızdan da dâhil.

Nedir hamaset? Hamaset, şişkin, galeyana gelmiş, yalandan duygular ifade etmektir. Şöyle örnek verelim: Bir duvar inşa ediliyor. Oradaki duvarcı ustaya gidip, "ne yapıyorsun" diyorsun. O da diyor ki "bir duvar inşa ediyorum." Sonra bir başka işçiye gidip diyorsunuz ki "burada bir duvar inşa ediyorsunuz, ne yapıyorsunuz?" O da diyor ki "bir tapınak inşa ediyoruz." Yani abartıyor işi. Alt tarafı bir duvar

inşa ediyorsun. Abartmasana. Duvar inşa ettiğini söylesene, niye tapınak inşa ettiğini söylüyorsun. Şimdi eskiden eline mala ve harç alan politikacılar ve onların devamı şimdikiler, hemen "mutlu yarınlar", işte "Türkiye'nin geleceğini inşa ediyoruz" veya "kalkınıyoruz", "Türkiye'nin sütunlarını atıyoruz" diyorlar. Hep böyle geldiler. Sayın Başbakan da böyle geldi. Kaç kere elinde mala geldi, gerçi artık mala yok, düğmeye basılıyor, balonlar patlıyor, yeşil ışıklar yanıyor, bir hortum betonu döküyor. Erbakan ya da Demirel döneminde böyle teknolojik imkânlar yoktu, onlar mala almak zorunda kaldı. Fakat ne dedi Başbakanımız? "Nurlu Ufuklar!", "Türkiye'yi kalkındırıyoruz!" "Büyük gelecek!" İşte bu hamaset.

Peki, ne oldu? Halimiz ne oldu? Yani nice oldu halimiz? Yahu kardeşim, kalk bize deki bir duvar inşa ediyoruz. Bize bu basitlikle söyle. Bu basitlikle söylersen, hem kendi içinde Allah'a karşı sorumluluğunu yerine getirmiş olursun hem bize yalan söylememiş olursun. Bakın ben size bir şey söyleyeyim. Demokrasi için herkes her şeyi söylüyor ama bir şeyi söylemiyor. Demokrasi içinde yönetici olan insanların doğruyu söylemekten başka şansları yok. Doğruyu söyleyecekler. Yani bunun başka şansı yok. Yani doğruyu söylemek zorundasın. Doğru, açık, aydınlık olan, bilinen. Bunu söylemek zorundasın. Şimdi bakıyoruz ki bunların böyle bir dertleri yok. İşleri çok zor. Allah hepsinin yardımcısı olsun. Bir hukuk düzeninde böyle bir facia kitaplara geçecek, Batıda siyaset derslerinde okutulacak, yürütme ve yargının iç savaşı olarak örneklendirerek, diyelim ki Batı üniversitelerinde ve bizim üniversitelerimizde yıllar sonra okutulacak bir şeydir. Bu arap saçına bir ülke, hangi paranoyalar, hangi halüsinasyonlarla girdi? İdeoloji neymiş, devlet adamı neymiş, halk adamı neymiş, demokrasi gerçekte neymiş, nasıl iktidar olunurmuş, iktidar boşluğu neyle doldurulurmuş. Bütün bunları biraz geç öğrendiler. Bilmiyorum öğrendiklerini de. Yarınlarda göreceğiz ama bütün bunlar bir ders ola-

rak hepimiz için ortaya çıksın. Tabii ki demokrasinin geç geldiği ve modernizmin geç gerçekleştiği ülkemizde birtakım şiddet vardır. Bu şiddet de İslamcı bir şiddettir. İslamcı şiddet derken, kendini dillendirmeyen, bastıran bir şiddet. Ve bu kendine darbelerle siyasi alan buldu ve buradan patladı. Şimdi bunlar, bu partiler. Şimdi modern toplumları tarif ederken bir şey vardır. Yeni olan bir şey dehşet vericidir. Alışmadığın bir şeyle karşılaştığın zaman dehşete kapılırsın. Bu topluma mini etek girdiği zaman da insanlar dehşete kapıldı, çok sesli müzik geldiği zaman da. Adamın bildiği bir sazdı. Sen oraya çello diye bir şey getiriyorsun. İnsan dehşete kapılır.

Anadolu'da, 1920'lere geldiğimizde, yüz sene, iki yüz sene bilimden, kültürden, şehirden uzak kalan kitleler, tiyatroya, sinemaya, kılık kıyafete karşı, bu devrimlere karşı bir dehşete kapıldılar. Bu dehşeti konuştular, konuştular, konuştular ve cemaatler, bu dehşeti içlerinden atamadılar. Ve bu dehşetten de siyasi partiler çıkarttılar. Ama bu dehşetin öfkesini de o siyasi partilerin içine kötü enerji olarak koydular. Sakladılar, sakladılar. Değişik derken de sakladılar, öbürü derken de sakladılar ve şimdi bu dehşetin, elektriği ve enerjisi, pat pat pat. Bu patlayanlar havai fişeği değil. Bu patlamalar, bir ülkenin sütunları altında patlamalar. Yeniliği, dehşet diye kabul eden ve onu kaldıramayan kitleler yanlış ideolojik kulvarlara yöneldiler. O yeniyi anlamaya, Cumhuriyet'ten sonra bu ülkeye gelmiş, fabrikaları, eğitimi anlamaya yönelik. Bir eğitim sistemi, bir ideolojik sistem kurmadılar. Bunun karşısındaki dehşeti büyüttüler: "Bu, deccaldır. Bu, bizi yıkmaya geldi. Bu, dini elden alıyor" gibi. Oysa yeniyi anlasanız, yeniyi kavrayabilseniz. Nedir yeni? İşte Cumhuriyet, işte demokrasi, siyasal bir sistem, işte devrimler. Medya da yeni bir şey. Siz bunu anlamaya çalışırsanız, bunun dilini de öğrenirseniz, bunu anladıktan sonra, onu, istediğiniz şekilde istediğiniz noktaya kanalize edip, yoluna koyabilirsiniz. Bugünkü siyasi hükümetin başarısızlığı bunu

karşısına almaktır. Yeni karşısında dehşete kapılanları da "evet, evet, öyle zaten, bunlar tahrikçi, suçlu, mahkemelerini kurdular, onu yaptılar, bunu yaptılar" diye o yeni karşısındaki dehşeti de azgınlaştırdılar. Oysa bu ülkede yeni karşısında dehşete düşmüş insanları olmakta olan demokrasi kurumları, devrimleri çok güzel anlatacaklardı. Onlara katılmasalar da onun aklını, mantığını öğretmeye çalışacaklardı ve siyasi partilerini de onların üzerine inşa edeceklerdi. Yani siyasal partilerini, ülkenin her şeyinin karşısına geçip, bir dozer gibi yıkım olarak kullanmayacaklardı.

Bakın biraz önceden beri demokrasiyi anlatırken, doğruyu söylemek, iktidarı doldurmak, devlet adamlığı diyoruz, bütün bunları anlasanız, kendi fikirlerinizi oraya çok güzel koyardınız. Müslüman mısınız? Başımızın üstüne. Muhafazakâr mısınız? Başımızın üstüne. Siz de muhafazakâr ve biraz Müslüman olarak bu siyasal veriminizi, bereketinizi, düşüncenizi, bu toprağa getirip koyardınız ve bu ülkeyi, siz bereketinizle sulardınız. Şimdi? Siz, bu toprakta ne varsa zaten gittiniz Erikli sularını Yahudi'ye, Telekom'u İsrail'e sattınız. Bu ülkede ne varsa birilerine sattınız. Ülkenin devletini karşınıza alıp, buna bir yıkım psikolojisiyle yaklaştınız. Bunu nasıl yıkarız, nasıl ele geçiririz, buradaki insanları nasıl bertaraf ederiz. Bunun da getireceği yer, çatışmadır.

Çok önemli bir şey söyleyeceğim. Şimdi burada birtakım insanlar "demokrasi" diyor. Demokrasi bir şeyin karşısına geçip, ona top atmak, bunu yıkmak değildir. Demokrasi, toplumu anlamak, değerlerini anlamak, o siyaseti anlamak, içinde bulunduğun kurumları anlamaktır. Sen bunları anlamıyorsun, anlamak da istemiyorsun. İktidara geldin, herkesi dinliyorum, içeri atıyorum, ona bir suç, buna bir suç at, şunu bir zanlı yap. Yüz elli yıldan beri gelen, çok çirkin, sert bir negatif elektriğin şu anda bir patlamasını daha gördük. 28 Şubat bir patlamaydı. Ondan öncekiler bir patlamaydı. Yü-

rütme ve yargının bu iç savaş sahnesi, çok büyük bir patlamadır.

GAYE KAYA: Yasama ile yürütme arasında da aslında bir tartışma oldu. Aslında bu konuyu da konuşacağız birazdan. Meclis Başkanı ile Başbakan arasında CHP'nin pankartlı eyleminden sonra Meclis'te geçen o diyalogu da konuşacağız ama az önce çok güzel bir söz ettiniz: "Bereketiyle sulamak." Yani siyasilerin, devlet adamlarının bereketiyle sulaması derken aslında kişiliğiyle, kimliğiyle, bilgi birikimleriyle sulaması bunu anarken, Atatürk'ü anarken 10 Kasım'da biliyorsunuz, ulu önderimizin 71. yıldönümüydü aramızdan ayrılışının. Şunu düşünmediniz mi acaba Atatürk'ten sonra ona en azından biraz benzeyen gördü mü Türkiye diye? Bu soruya nedir cevabınız çok merak ediyorum.

NİHAT GENÇ: Şöyle bir cümle var, "10 Kasım yas günü olmasın." Biz de buna katılıyoruz. Niçin yas günü olsun? Hatta Mevlana'nın çocukları olarak, gelmiş, bütün her şeyini vermiş bir insanı daha güzel bir şekilde yâd edelim. Ben bu fikirde bir insanım. Ancak bu siyasi tarih, yakın tarihimizin siyasi liderlerine baktığımız zaman şimdi olanları gördüğümüz için Atatürk'e daha çok ağlıyoruz. Atatürk'e yakın insanlar görsek, ona benzer insanlar görsek ki dünya dönüyor, bu insanlar gelecek. O zaman Atatürk'ün yası da hafifler. Bak, Atatürk, emin ellerde. Bir çocuk, babası ölür ama bir kardeşini görür, sevinir. Babası gibi ona yardım eder, değil mi? Bu ülkede de baba gitti ama ağabeyler vardır, büyük amcalar vardır, onlar bir şey yapar, toplar, bir düzen getirir. Ve ben her geçen gün bu siyasi manzaraları gördükçe Atatürk'e daha çok ağladığımızı düşünüyorum. 10 Kasım'da da orada da halkın bu şekilde bir şey yaptığını görüyorum. Elbette 10 Kasım'a emekli insanlar geliyor. Çünkü devletteki insanlar gelemiyor, korkuyor. Askeri, subayı da sivil de olsa korkuyor gelemiyor. Sadece emekli insanlar geliyor. Emekli öğretmenler. Çok da büyük bir kalabalık vardı.

Genç insanlar, bulundukları her yere büyük bir enerji katar. Spor müsabakasına, sokağa, caddeye, aileye. Bunlar bizim enerjimizdir. Bizi besleyen de bu güzelliktir, taze yüzleri vardır, güzeldirler, umutları güzeldir, çalışkanlıkları güzeldir, esprileri güzeldir. Onların hayata bakışları, her şeyleri güzeldir. Hayat gençliktir. Bir ülkedeki vizyon sahibi insanlar, yani lider insanlar, bu enerjiyi büyütmelidir. O çocukların daha çok gülmesini, daha çok spor müsabakaları yapmalarını, daha çalımlı konuşmalarını, daha güzel konuşmalarını, daha güzel tiyatrolar yapmalarını sağlayacaklar. Enerji. Bakar mısınız verilen enerjiye? Herkesin suratı asık, bir öfke, bir kötümserlik. Ülkede, hani yetmiş yaşında bir insan ya da işte evini barkını kaybetmiş bir insan karamsarlığa kapılmasını, maaşlarını alamamış insanların da dertlenmesini, hüzünlenmesini anlarım da siz on altı, on yedi yaşında çocukların ne yapıyorsunuz da bu enerjilerini alıyorsunuz, onları karamsar yapıyorsunuz? Burada çok büyük bir şey var. Bir problem, bir dert, hayatın bir zorluğu varsa, kırk, elli, altmış yaşındaki insanlar bunu çeker, bunlarla uğraşırken, bir hüzün, bir dert sahibi olur, ben bunu anlarım. Ama on yedi, on altı yaşındaki çocuklar, ütopyalar daha duruyor, hayaller daha duruyor, en sıcak hayallerin içinde aynaya bakıyorlar, ders kitapları önlerinde, cıvıl cıvıl. Siz ne yapıyorsunuz da burayı karartıyorsunuz?

GAYE KAYA: O gençler, televizyonda haberlere baktıklarında siyaset adamlarının birbirleriyle atışmalarına, çarpışmalarına ve sürekli bölünmeye gittiğimizi, kutuplaşmaları seyrediyorlar, görüyorlar.

NİHAT GENÇ: Bu hükümet geliyor ve yüzde iki zam yapıyor. Bu, yüzde iki artıştan değil, o yüzde iki insanı çok yaralıyor. Diyelim beş lira cep harçlığı alıyorsunuz, değil mi? Şimdi beş lira cep harçlığı alamazsanız, üç lira alırsınız, on lira alırsınız. Bu cep harçlığını on lira alamadığınızda da üzülmezsiniz, evde yoktur. Ama eğer annen gelir beş lira ye-

rine beş kuruş verirse sana bunu sen hakaret gibi kabul edersin, ağırına gider. Çünkü orada başka bir şey devreye girer, sizin aşağılanmanızla alakalı bir şey. Yani çok feci bir şeyle karşı karşıyayız. Bakın, yüzde iki zam. Bu halk, "yoksuluz, hükümet de devlet de bize zam veremiyor" diyor, bunu anlıyor. Bunu anlıyor ama o yüzde iki limiti... Maymuna gidersin, yer fıstığı verirsin. Bakın yüzde iki zamdan konuşuyoruz. Kaç liradır yüzde iki? Üç liradır, beş liradır. Hayvanat bahçesine gidin ve orada maymunlara yer fıstığı verin. Ben verdim. Şöyle bir avuç yer fıstığı iki lira. Maymuna verilen bir avuç yer fıstığı kadar şeyi bu ülkeye otuz yıl, kırk yıl hizmet etmiş, dünya güzeli emekli öğretmenlere, gazilere, annelere, babalara veriyorsun. Nedir bu? Onları siz maymun yerine koyuyorsunuz! Eğer siz yüzde iki verirseniz, halkınızı kesin ve kesin maymunlaştırırsınız. Çünkü yüzde iki, sizi aşağılamakla kalmaz, sizi ezer ve sizde bir maymun havası yaratır. Siz şöyle dersiniz, bitersiniz, çaresizleşirsiniz ve kıymık kıymık, bari yüzde iki ondan, yüzde iki bundan, maymun gibi bakarsınız. O bir avuç fıstık verdi, öbürü de biraz çekirdek verir, işte öbürü de biraz simit parçası verir gibi hayata bakarsınız. O yüzde iki, sizin insan kimliğinizi elinizden alır, sizi maymunlaştırır. Halkı maymunlaştıran zammı yapmaya kimsenin hakkı yoktur! "Vermeyeceğim" dersin halk bunu anlar. Anlar kardeşim! Ülke zor, bilmem ne zor dersin ama yüzde iki! Yüzde iki, seni çaresizleştirip, maymunlaştıran bir yerdir.

GAYE KAYA: Bir başka sıcak başlık da Meclis'teki "Açılım" polemiğiydi. Aslında biliyorsunuz, açılım, açılmadan önce fırtınalar koparmıştı ve Meclis'e geldiği 10 Kasım tarihi de çok tartışıldı. Ulu önderimizi andığımız, aradığımız, özlem duyduğumuz günde milletin hassasiyetleri doruk noktadayken çok hassas şeyler Meclis gündeminde konuşuldu, tartışıldı. Niye 10 Kasım tarihi seçildi? Niye hükümet bu konuda ısrar etti sizce?

NİHAT GENÇ: Böyle bir hassasiyeti kendilerinden aşırı bir şüphelenildiği günlerde taşımamaları herkesi üzüyor. Hâlbuki taşımak lazım. Yani bu ülkenin yalnızca Mustafa Kemal Atatürk değil, değerlerine, büyüklerine hepsine bir hassasiyet göstermemiz lazım. Ülkeler törenlerini güzel bilmeli, geleneklerini güzel bilmeli, bayramlarını güzel bilmeli. Hani ailenizden birisi öldüğü zaman onun Yasin'ini okursunuz, 40'ını hatırlarsınız, onu anarsınız, yâd edersiniz. Arkadaşlarınızla da böyledir. Ülkeler de böyledir, bayramları, gelenekleri, yasları, heyecanları, değil mi? Kurtuluş Savaşı, daha öncesi Fatih, İstanbul'un alınışı. Bütün bunlarda bu ülkede halen bazı insanların şüpheli tavırlar göstermesi, tabii üzücü olan o. Büyük bir insana, senede beş dakika saygı duruşunda bulunuyoruz. Güzel. Çocukluğumuzdan beri bir belgesel vardır. İzmir kurtuluşunda, göndere bayrak çekilir. Bir gün İzmirliler dedi ki "Nihat Bey, biz, sizi çok seviyoruz." Ben de "Sizin, beni niçin sevdiğinizi biliyorum. Bana olan sevginizin altında bir şey var, kanınız kaynıyor. Bir yerden kan bağımız var" dedim. "Ne demek istedin" diye sordular. "O bayrağı çeken kişinin adı Şerafettin. Ve orada o bayrağı çektikten sonra İzmirli soyadını veriyorlar. Bu bizim köylümüz. Trabzon Maçka'dan Şerafettin İzmirli." Buna bir ev vermiş İzmirliler. "Hayır, ben vatan için yaptım" deyip, kabul etmiyor. Hatta belgesellerde filan anlatırlar. Afgan Kralı'ndan üç tane altın kaplamalı kılıç geliyor, Mustafa Kemal ve İsmet Paşa, "üçüncü kılıcı buna verelim" diyorlar. Bu da o günkü İstanbul Valiliği'ne veriyor galiba bu kılıcı. Bu bayrağı, aynen o hamasi filmlerdeki, kahramanlık filmlerindeki gibi göğsünde taşıyor Şerafettin Bey. Ve kanlı bir bayrak. Ve oraya çekilen bayrak da kanlı bir bayrak. Yani kendi kanından bir bayrak, oraya çekiliyor. Ben ne zaman İzmir'de bir konuşma yapsam, 'işte o kan çekiyor' derim. İşte o Trabzon Maçka'dan, Karadeniz'den gelen kan kaynıyor.

Ne güzel bir şey, değil mi? İzmir'de, bir Trabzon Maçka'nın Ziganası'ndan bir insan gitmiş oraya, göndere bayrak

çekmiş. Beni İzmirli yapıyor, İzmirlileri biz yapıyor. Ve bu küçücük bir sahne. Böyle sessiz filmler hareketliliğiyle her 10 Kasım'da ya da eski günleri andığımızda bu resmi orada görürüz. Bu duygulu bir sahnedir. İzmir'in kurtulduğu andır o, göndere çekilen o an. Bir sevinç anıdır, bir mutluluk anıdır. Kurtulduk dediğimiz andır. Tam o bayrak. O anda. Ve bunların yâd edilmesi ve bunların anılması güzeldir. Ben, bu birtakım karşı lafları, saygısızca lafları iyi görmüyorum. Fikrime katılın, katılmayın. Şimdi biz Fransa'da olsak, Fransa'da Napolyon'u anıyor olsalar, biz kalkıp Napolyon'a küfür mü edeceğiz? Orada bulunduğumuz için o insana sessiz bir saygı göstereceğiz. Yani farz edin ki biz Amerika'da yaşıyoruz. İşte Washington anılıyor orada. İşte Abraham Lincoln. Siz de o caddedesiniz, o sokaktasınız. Kalkıp da işte "Lincoln de şöyleydi" filan mı diyorsunuz? Ama burada diyorsunuz. En azından, sevmediğinde dahi bir saygılı bir sessizlik, bir matem sessizliğine iştirakinizle bu toprağın bir çocuğu olduğunu söylersiniz. Kimse de bu fikirlere katılsın diye beklemiyoruz. Ve tabii ki bu kadar suçlamalar içinde gözleri kararmış bir düşünce var bu yandaş liberal medyada. Hâlâ bizi anlayamadılar. Bu topraklardaki halkın istediği, bu devletin dirliğidir. İster sağcı gelir, ister solcu, ister Müslüman. Her türlü fikir olabilir. Bu ülke insanlarının ve halkın korkusu, zeminin ortadan kalkmasıdır. Zemine bir müdahale var. Cumhuriyet bir zemindir. İstediğin fikri inşa edersin. Sen öyleci olursun, bu böyleci olur, şu şöyleci olur. İsteyen gelir iktidar olur, fikrini hayata sokar. Politikalarını uygular. Bizim burada bir itiraz noktamız yok. Şu filanca partiye hiçbir zaman karşı olmadık. Gelebilecek her türlü aşırı fikrin partisinin de asla karşısında olmayız. Biz, ülkenin zemini, yani temelleri, problem, endişe, panik gibi konuşulduğu için endişe ediyoruz. Bunu bile anlayamamış insanlar. Atatürk'ün şahsı da bunu ifade ediyor. Atatürk sağcı değildi, solcu değildi. Atatürk ilerici değildi, Atatürk gerici değildi. Ahmet'in de Mehmet'in de Hasan'ın da Atatürk'ü. Birileri

işte onu sahipleniyor. Ya herkes sahiplensin. Çoluk çocuk, sen, o. Sen sahiplen de bize sıra gelmesin kardeşim. Bugünlerde de halkın gözünün içine baka baka Atatürk'e kin kusmaları, tabii halkı da üzüyor, bizleri de üzüyor. Ne yapalım yani, böyle bir dünyada yaşıyoruz. Çok da üstüne gitmek istemiyorum.

Güzel bir-iki fıkra anlatarak gülmek istiyorum. Nasreddin Hoca, sadece Anadolu'da değil, Orta Asya'da da yaşıyor. Nasreddin Hoca'nın Orta Asya'dan gelen fıkraları da var. Mustafa Duman çok güzel bir cilt yapmış, gerçekten çok güzel. Bütün coğrafyaların Nasreddin Hoca'sı var. İlk defa bir fıkrasında Nasreddin Hoca, eşeğine nasihatte bulunuyor, fıkra değil yani. Ağnamak diye bir kavram vardır Eski Türkçede. Ağnamak. Bu, bir atın, bir hayvanın, yerde kaşınması, böyle gerinmesine ağnamak denir. Böyle sırtını yere sürer ya.

Nasreddin Hoca'nın eşeği de bir gün ağnamış. Fakat ağnadığı yer, yani kaşındığı yer de dikenli ve çakıllı bir yer. Eşeğin canı çok yanmış. Nasreddin Hoca, eşeğini karşısına alıp demiş ki "Bak, bir hayvansın. Ağnamak senin de hakkın. Ama şunu unutma, sen Nasreddin Hoca'nın eşeğisin. Nasreddin Hoca'nın eşeği hiçbir zaman güllük gülistanlık bir yer içinde ağnayamaz. Çünkü benim ne çimenliğim oldu, ne gülüm oldu, ne yapraklarım oldu. Benim oturduğum her yer dikenlidir, çakıllıdır. O yüzden böyle ağnarken, hiç unutma, sen Nasreddin Hoca'nın eşeğisin."

Biz, bu toprakların çocuklarıyız. Dış tehditlerin farkındayız. Ülkenin madenlerine, siyasal rejimine büyük komplolar tertipleniyor, bunların farkındayız. Biz, Nasreddin Hoca'nın eşeği olduğumuzu biliyoruz ama bazıları, yalılarında oturmuş ya da siyasal makamlarında oturmuş, Atatürk'e, bize, bu toprağa, bu ülkenin değerlerine karşı böyle ağnaya ağnaya da küfürlerle, dalgalar geçince, o da bizi ürkütüyor. Biz Nasreddin Hoca'nın eşeğiyiz, kardeşim. Bizim kaşındığımız

yer, eğer sırtımızı kaşıyacaksak, biz de keyif yapacaksak hani böyle, dikenlidir. Bizim yerimiz çakıllıdır. Bunu, bizim Başbakanımız unutmasın. Bunu, bu ülkede hiç kimse unutmasın. Bizim öyle kolay keyif çatacak, kolay gerinecek, kolay sırtımızı kaşıyacak bir toprağımız olmadı. Ne yapalım, olmadı. Ama bazıları yalılarında oturmuş, elli yıldır başköşelerinde oturmuş, köşe yazısı yazıyorlar, işte bakıyorum, televizyonlarda böyle rahat rahat ağnaya ağnaya Atatürk'e karşı, bu ülkeye karşı laflar ediyorlar. İşte o zaman üzülüyorum. Ve ben eğer bu toprakta, adım Nihat Genç ise ve bu toprak bana bir sevgi veriyorsa, bir iltifat ediyorsa, ben hiçbir zaman Nasreddin Hoca'nın eşeği olduğumu unutmadım. Benim de canım kaşınmak istedi, eğlenmek istedi, sırtımı germek istedi. Ama ben, kaşındığım yerin dikenli olduğunu biliyorum. Ona göre kaşınıyorum. Sırtımı ona göre kaşıyorum. Ona göre geriniyorum. Bazı insanlar böyle hassas günlerde bunu çok sık unutuyorlar. Ve bu beni çok rahatsız ediyor. Ve tabii benim gibi bu halkı da çok rahatsız ediyor. Halkımız yoksulluğunu bilir, değil mi? Çaresizliğini bilir, nasıl büyüdüğünü bilir. O yüzden, şımarmaya karşı önlem alır daha çocukken. İlkokula giderken anneniz, babanız size bir şey söyler. "Oğlum bak soframızda un yoktu, yemek yoktu, işte bir şey yoktu ama böyle büyüdünüz. Bunu unutmayın" der. Bunu söylemek ileride sizi şuna hazırlar, büyüdüğünüz zaman şımarmayın. Eviniz olur, malınız, mülkünüz olursa şımarmayın. Bakın nasıl büyüdüğünüzü bilin. Biz bunu asla unutamayız. Bu ülkede de hiç kimse unutamaz. Ben, bu toprağa karşı çok büyük bir haksızlık yapıldığını düşünüyorum. Ve kaldıramıyorum bunları. Halkın da benim gibi çok üzüldüğünü düşünüyorum.

GAYE KAYA: Bu toprağa karşı saygısızlık deyince hemen aklımıza halk sağlığıyla ilgili son tartışmalar geliyor. GDO'lu ürünlerle ilgili dört temel maddeden bahsediliyor.

NİHAT GENÇ: Buraya girmeden önce bir cümlem var, onu tamamlamak istiyorum. Nasreddin Hoca yolda zengin bir adamla gidiyor. Zengin adam tüccar, atları var. Hoca'nın da zayıf bir eşeği var. Adam, Hoca'ya diyor ki "Bu dünyada asalet zenginliktir, bu dünyada kime saygı gösterirler? Bana saygı gösterirler, zenginim, güzel elbiselerim var, o yüzden zenginlik fazilettir. Şimdi şu karşıdan bir insan gelse, zayıf bir eşeğin tepesindeki sana mı saygı gösterir, benim gibi atları, elbiseleri olan bana mı saygı gösterir? Bana saygı gösterir. O yüzden unutma, zenginlik fazilettir." Yolun yarısında haydutlar kervanı basıyor. Zenginin atlarını, kıyafetlerini alıyorlar, onu da Nasreddin Hoca'dan daha beter bırakıyorlar, çulsuz çaputsuz. Derken bunlar tekrar yola koyuluyorlar, zenginin üstünde başında bir şey kalmamış, atlar çalınmış. Ama Nasreddin Hoca'nın bir eşeği var. Hoca biraz sonra şöyle diyor, "Düşündüm düşündüm aklıma geldi, bu haydutluk bir fazilettir." Zengin adam, "Neden fazilet olsun, bizi soydular" diyor. "Olur mu, senin elinden malını alarak, kibrini kırdılar, bizi eşit kıldılar" diyor Hoca. "Bizi eşit kılmak kadar faziletli bir şey olur mu?"

Bunu şundan söylüyorum: Şimdi bu ülkede birtakım insanlar ağa oldu, paşa oldu, bilmem ne oldu. Ama bir gün onların da elinden gider, onlar da dibe vurur, bu yokluğu görür ya da Sayın Başbakan diyor ya, "Ben siyaseti bıraktıktan sonra bir vakfın başına geçeceğim." Keşke o güzel mutlu günler olsa yani. Keşke öyle güzel günler olsa. Birileri onu hukuka çekecek, bunların hesabını soracak, mahkemelere gidecek. O mahkemelere gittiği, adalet aradığı zaman, insanlık aradığı zaman, "Bana niye böyle davranıyorsunuz" dediği zaman belki o zaman biz de deriz ki "Bak, ne güzel, kibir gidince, mal gidince, eşit olduk." Bu, intikam ve rövanş duygusudur. Ama halkın buraya doğru gittiğini görüyorum.

Bu GDO'lar, genetiği değiştirilmiş gıdalar konusunda Türkiye çok tartıştı. O konuyla ilgili benim söyleyeceğim

çok ciddi bir laf var. Tabii atlanıyor, hızla gündemden gündeme gidiyoruz. Şimdi nedir bu GDO'lar? Girdiğinden beri araştırdık, içeriden kitaplar okuduk. İşte şirketler, yapıları, bir sürü şey. Tohumların yapılarıyla oynuyorlar. Bunu, halkımıza şöyle anlatabiliriz: Şimdi Amasya elması diye bir şey vardır ya da Adana portakalı, Antalya muzu. Değil mi? Böyle ürünler vardır. Şimdi dikkat edin burada ürünleri, yerleriyle, mahalleriyle, coğrafik ve iklimsel özellikleriyle, "bu Karadeniz hamsisi" deriz. Marmara hamsisi yağlıdır. Aynı hamsi, Manş Denizi'nde de çıkar, yağlıdır. Obezdir yani. Hiçbiri Karadeniz hamsisi gibi ince değildir, o yüzden yerini tutamaz. O, Karadeniz hamsisidir, Karadeniz mezgididir, Boğaz lüferidir. Aynı lüfer başka yerde çıkar, o tadı vermez. Amasya'nın elması da böyledir, Diyarbakır'ın karpuzu da böyledir. Konya'nın buğdayı da böyledir, değil mi? Coğrafi, bölge isimleriyle anılıyorlar. Şimdi bu özellikleri alıyorlar, çok daha seri, üretime yatkın, tohuma yatkın, bunların yapılarıyla oynuyorlar ve karma karışık hale getiriyorlar. Karışık hale getirdikleri nedir? Irklarıdır. Cinsleridir. Evrensel bir ürün ortaya çıkarıyorlar. Yani ırkı yok. Ona Adana mısırı diyemezsin, Konya mısırı diyemezsin. Yani bu tuhaf bir şey oluyor. Bak, bu çok önemli bir şey. Şimdi Amerikan kültürü içinde, yani emperyalist kültür içinde bunları çok görürsün. Mesela McDonalds köfte. Bu köfte, bir İnegöl köftesi gibi değildir ya da İzmir'in odun köftesi gibi, Akçaabat köftesi gibi değildir. Ortalama bir tadı vardır. Hindistan'da da yenir, Afrika'da da yenir. Yani iklimin bir özelliği yoktur. Ortalama, herkese, bütün kıtalara, herkese hizmet eden bir köftedir. Tadı da ortalamadır. En ilginci de mesela diet coladır. Diet cola, şeker vardır içinde, suludur. Bir de iştahını da gidermez senin, susuzluğunu gidermez. İçtikçe içesin gelir ama susuzluğunu gidermez. O nedir? O hiçbir şeydir. Sürekli içmek ister ama suyun yerine girmez. Şimdi yeni bir marka geliyor, cola diyor, diet diyor, işte başka bir şey diyor ve kendi coğrafik özelliklerini kaldırıyor.

Dikkat edin bu hisse senetlerinde de böyledir. Şimdi siz bir hisse senedi aldığınız zaman, "Bu Karadeniz'in hisse senedi, bu Fransa'nın hisse senedi" demezsiniz. Borsa da böyledir. Ya da doların milliyeti sizi ilgilendirmez. Bu Amerikan Doları, bu Fransız Doları demezsiniz. Bunlar üniversal isimlerdir. Diyarbakır Doları, Ankara Doları diye bir şey yoktur. Yani her şey evrensel isimler alırlar. Şimdi hükümetimiz, "bu mısır geldi, birtakım gıdalara girecek, bunu sormayın" diyor. Yani nerede değiştirilmiş, neresiyle oynanmış, nerede gizlenmiş, bunları sorma hakkına sahip değilsin. Biz, onların ırkını, dilini, dinini, mezhebini sorma hakkına sahip değiliz. Çünkü bunlar, evrensel piyasalarda sunulan mallar. Yerel özellikleri yok, yerel iklimden, tattan, kokudan uzaklaştırılmış. Bu da ayrı bir tartışma. Oraya da ayrı geliriz. Tüketici tarafına gelelim, yani onu alacak olanlara gelelim. Sen diyor, "Nijeryalısın", sen diyor "Sudanlısın", sen diyor "Türksün", sen diyor "Kürtsün." Bize durmaksızın mezhebimizi soruyor, dinimizi soruyor. Bize ırkımızı soruyor. "Türk müsün, Kürt müsün, Laz mısın?" Bana soruyorsun, mısıra sormuyorsun. Amasya elmasına sormuyorsun. Antalya portakalına sormuyorsun. Esas onlara soracaksın. Antep fıstığı dersin. Bundan sonra Antep fıstığı demek yok. Onlara evrensel bir ad veriyorsun, kültür almış, karışmış. Biz doğal mezhep. Onlar? Laboratuvarda mezhebi karıştırılıyor. Bir laboratuvarda adam ondan alıyor, bundan alıyor, karıştırıyor, ortalama bir şey yapıyor. Bizse kültür içinde melezleştik. Karadenizliyle Kürt de evlendi, değil mi? Yani böyle bir melezleşme var. Tarih ve kültür ve medeniyet bizi insanlaştırdı diyelim. Asıl bana sormaman lazım. Ben insanım. Bu toprağın vatandaşıyım, yurttaşıyım. Asıl bana mezhebimi, dinimi sormak zorunda değilsin. Ve hiç sormayacaksın. Asıl yapmamız gereken, bu ülkedeki insanlara bunu sormamaktır. Ama Amasya elması, tatlı bir elmadır. Sorarım, değilse almam. Diyarbakır karpuzu mu, değil mi? Bunu sorarsın. Şimdi siyasi hükümetimiz, tam tersini yapıyor. "Şekerin, mı-

sırın ne olduğunu sormayın" diyor. "Bu, yasak" diyor. Bana serbest. Ben kimin oğluyum, nereden çıktım, hangi dilim var? Bana bunları soruyorsun, serbest. Orada bunu sormuyorsun.

Buradan ne çıkıyor ortaya? Dikkat edin, bir kültür emperyalizmi kendi kullandığı ürünlere evrensel bir anlam veriyor, marka adı veriyor. Diyor ki "diet cola." Diyor ki "McDonalds köfte." Diyor ki "Bu, hisse senedidir, bunun ırkı, dini yoktur." Diyor ki "Bu, Amerikan Doları'dır, bunun ırkı, dini yoktur." Ama onu alacak insanlar ya da onu satacağı insanlara diyor ki "Ama senin var." Kendi birtakım kültür emperyalizmini inşa ettiği her yerde, markalarını, her yerde satabilmek için dinini, mezhebini, cinsini ondan alıyor, onu uluslararası bir marka haline getiriyor ama bizi yerlileştiriyor. İlkelleştiriyor ve kabileleştiriyor. Oysa biz insanız. En üniversal biziz. En evrensel biziz. Aşkların en güzelini istiyoruz. Her coğrafyada yaşarız. Her yere gireriz. Her insanla konuşuruz. Çünkü biz, doğal bir melezlikten geliyoruz. Bundan bin yıl önce benim annem bir Kürt'le, Kürt, bir Arap'la evlendi. Bu doğal. Sense laboratuvarda yapmışsın. Laboratuvarda yaptığının ırkını kaldırıyorsun. Tarihin, Allah'ın, dinimin, hoşgörünün beni karıştırdığı yerde, beni ayırt etmeye çalışıyorsun. Bu nedir? Bu tam anlamıyla şudur: Yaşadığımız dünya, emperyalist dünya ya da küresel dünya bize büyük bir oyun oynuyor. Markalar koyarken, isimler koyarken, siyasi sınıflamalar yaparken. Bir pazar inşa ederken. Tüketiciye bir ad koyuyor, malına da bir ad koyuyor. Kendi malını üniversal yapıyor, bizi de yerelleştiriyor. İşte Orta Afrika kabileleri gibi, hepimizi bir kelebek türünden yapıyor. Bu nedir? Bu, yaşadığımız dünyayı tanımıyoruz demektir. Asla tanımıyoruz. Bu malların çok satılabilmesi için, bu genetiğiyle oynanmış gıdaların çok satılabilmesi için birilerinin bize sürekli "Türk, Türk, Türk... Kürt, Kürt, Kürt... Laz, Laz, Laz... Fars, Fars, Fars..." demesi lazım. Ve çünkü biz kendi yerel değerlerimizi, coğrafi

özelliklerimizi, coğrafi lezzetlerimizi unutacağız, şimdi siyasal sahnede olduğu gibi, birbirimizle kavga edeceğiz, onlar da mallarını her tarafa sokacaklar. Aynı şeyi Nijerya'da yapacaklar, aynı şeyi Ortadoğu'da yapacaklar, aynı şeyi Hindistan'da yapacaklar. Oysa bizim yapmamız gereken, hepimizin delice, Urfa'nın çiğ köftesine, lahmacununa, türküsüne sahip çıkmaktır. Urfa'dır bu. Biz, Urfa'nın burasına sahip çıkmıyoruz. Türkülerine, gazellerine, değil mi? Orada kaç tane Kürt var deyip, orada bir iç karışıklık çıkartmaya çalışıyoruz. Bunlara gelip McDonalds köfteyi atıyoruz. On binlerce yıldır gelen lezzetleri dışlıyoruz.

Bu nedir? Bizim organlarımızı, biri kırıyor. Biri, bizi yeniden hayvanlaştırıyor. Biri, bizi yeniden ilkelleştiriyor. Biri, bizi yeniden toplayıp, bir labirente atıp, fare yapıp, sen "a faresi, sen b faresi, bu yiyeceği almak için savaşın ve alan bana kalsın." Bu büyük kültür emperyalizminin bu büyük kodlarını bilmeden biz yaşayamayız, anlayamayız. Ve siyasi hükümetin elemanları bu kadar basit şeyleri, felsefe okumaya, kültür emperyalizmi okumaya, dünyadaki bu şeyleri tanımlamaya çalışan yazılardan bir cümle okumuş olsaydı ki buna hiç niyetleri yok, böyle komik bir duruma düşmezlerdi. Şuraya bak. Antalya'nın falanca portakalı, falan gıda, falan şeker, cinsini sormak yasak, ırkını, mezhebini sormak yasak ama bana serbest, benim çocuğuma serbest, ona serbest, buna serbest. Bunu tam bir cahillik olarak görüyorum. Bir milletin aklı, fikri, böyle elinden alınır, böyle oynanır.

GAYE KAYA: GDO'lu ürünler derken 4 üründe mısırda, soyada da değil mi Türkiye'nin belli bölgeleri birinciydi ama şimdi bakıyoruz ithalatının inanılmaz seviyelere ulaştığını görüyoruz. Bu, topraklarımıza da yapılan saygısızlık değil mi aynı zamanda?

NİHAT GENÇ: Tabii... Şimdi tohumu elinden gitmiş bir ülkede, suyu elinden gitmiş, madenleri elinden gitmiş bir ülkede, bütün bu yargı, yürütme birbirine girerken, bütün bu

telefon dinlemeler olurken ne oldu? Telefonun senin değil, suyun senin değil, madenin senin değil, projelerin senin değil. Bugün Karamehmet'in de elinden Turkcell'i çıkarsan, telefonun yok. Her şeyin yani buna benzer bir sürü şeyin, senin elinden bir şekilde çıkartıldı. İşte kültür emperyalizmi bu tartışmalarla her şeyi örtüyor. Seni örtüyor, beni örtüyor, her şeyi örtüyor. Bir de elinin altından her şeyi alıyor ve bizim kendi benliğimiz, kendimize olan güvenimiz kayboluyor. Çok ciddi bir şekilde kandırıldığımızı düşünüyorum. Oynanıyor bunlarla. Lider, yani siyasi hükümetler, hayaller kurmak zorunda ama boş hayaller değil. Nedir hayaller? İnsanlar hayallerini estetize etmeli. Çocuk der ki ben doktor olacağım. E, sekiz yaşında doktor olmaz bu. Onu bir estetize eder, onu bir disiplinize eder. Der ki "ben önce liseye gideceğim, sonra sınava gireceğim, üniversiteyi bitireceğim, ondan sonra doktor olacağım." Değil mi? Bu hayal, düzgün işleyen bir hayaldir. Ya da "Sinema sanatçısı olacağım." Yoksa "Ben, sinema sanatçısı olacağım" deyip sokağa fırlarsan, Yeşilçam'da herkesin oynaştığı bir kız olursun. O yüzden ne diyoruz? Artist mi olmak istiyorsun? Tiyatro bölümüne git, diye.

Şimdi Türkiye'de birtakım siyasiler, özellikle İslamcı siyasiler, demokrasiyi Hülya Avşar gibi bir şey sanıyor. Yani çok meşhur, şöhretli bir şey sanıyor. Bu Hülya Avşar gibi de konuşan, öyle de konuşan, böyle de konuşan, her halde konuşan. Her şekilde konuşmayı da demokrasi sanıyorlar. Çok konuşan, çok moda bir şey sanıyorlar demokrasiyi. O yüzden Hülya Avşar'la bu yandaş yazarlar arasında bir fark yok. Her şeyi rahat sallama, rahat konuşma alışkanlıkları ve isim şöhretliği var. Demokrasi, bu değildir. Demokrasi, birtakım hayalleri, birtakım beklentileri estetize etmektir. Şiirle, romanla, eserle ve projeyle. Ve bunu disipline etmektir. Şimdi bakıyorum, burada disipline edilmiş bir şey yok. Burada insanların kurmaya çalıştığı demokrasi de bir Hülya Avşar demokrasisi. Dışarıdan gelmiş, yalandan, Yeşilçam'a gidip de

artist olmak isteyen bir demokrasi. Büyük neon ışıklarına kanıyorlar, böyle manşetlerdeki çalımlı sözlere çok kanıyorlar. Demokrasi bunlar değildir ki. Demokrasi çok başka bir şeydir. Büyük sabırların, büyük disiplinlerin, büyük... Yani şimdi üç yaşındaki çocuğu alacaksın anaokulundan, anaokulunu düzene sok, öğretmenlerini düzene sok, ortaokulunu düzene sok, sağlığını, yolunu, kaldırımını, tiyatrolarını, ilaçlarını, annesini... O çocuğu bir elli yaşına getir bakayım. İşte bütün o süreçte o çocuğun güzel yürümesidir. Öğrene öğrene, neşeli, sağlıklı yürümesidir. Güzel âşık olması, güzel çalışmasıdır. Bunlarda böyle bir şey yok. Bir ekrana çıktı mı, oldu demokrasi. Birisi güzel bir şey söyledi mi, oldu demokrasi. Demokrasi böyle bir şey değildir. O yüzden onlar ruh halimizi anlayamazlar. Bu zor, zahmetli ve sabırlı işi anlayamazlar. Şimdi çok basit bir kavram. Halka hizmet çok zahmetli, sabırlı bir şeydir. Öyle Hülya Avşar gibi iki laf ettim, gittim çocuk yuvasına iki oyuncak attım, Tunceli'ye bir kanepe attım, oldu demokrasi değil. Bu, başka bir şeydir. Bunlar başka bir şey yapmaya çalışıyorlar.

Hapishanede bir adam düşünün. Adam hapishaneden kurtulmaya çalışıyor. Ne yapıyor? Kurtulma planları yapıyor. İşte çok kötü bir hücrede yatıyor ve planlar yapıyor. Ve planlar yaparken kendini mutlu hissediyor. Kaçacağı anı hissediyor, buradan kaçacak, buradan kurtulacak, dışarı çıkacak. Şimdi ideoloji beklentisi olan hepimizin hep böyle bir kurtulma düşüncesi vardır. Bunlar da siyasi iktidara geldiklerinde böyle bir kaçma planı yaptılar. Geleceğiz, Kemalistleri şöyle yapacağız, kurumları alaşağı edeceğiz, bunları yok edeceğiz, bunları dinleyeceğiz. Böyle bir kaçma, kurtulma planı. Bu yüzden odaklandıkları tek şey, tünel kazmak, dinlemeler yapmak, oraya gitmek.

Şimdi aynı mahkûma dönelim. Büyük, ünlü filozoflar bunları tartışırlar. O mahkûm, orada, tam kurtulma planları yaparken, güya mutlu olduğunu hissediyor, çok güzel bir

müzik sesi geliyor ona yan odadan. Çok mutlu oluyor. Çünkü eser yüce bir eser, soylu bir eser. Çarpıyor onu yani. Şimdi soruyu soralım: Kaçma planları yaparken mi daha çok mutlu oluyordur yoksa o soylu eseri duyduğu zaman mı daha mutlu oluyordur? Güzel bir şey karşısında hepimiz kendimizi mutlu ve özgür hissederiz. Çok soylu bir sanat eseri, çok güzel bir iyilik, bir sosyal çalışma ya da bir proje, sanat eseri, heykel, resim, tiyatro, sinema, türkü, bunlar bizi mutlu eder. Acaba bu çok soylu şeylerle karşılaştığımızda mı mutlu oluyoruz yoksa ideolojik bir kaçma planımız var ya da bir yeri ele geçirme planımız o zaman mı daha çok mutlu oluyoruz? Bu, çok ciddi bir sorudur. Mesela ben bu ülkede kendimi en mutlu hissettiğim zamanları söyleyeyim size. Gençken, 1970'ten sonrasını sevmem, onu peşinen söyleyeyim. 1955-56, Zeki Müren'in kayıtları. Ben, bunu erken yaşta, 25-30 yaşımda dinledim. Kendimi çok özgür hissettim. Çok özgür. Param yoktu, ne olacağımı bilmiyordum. Yazıyordum, çiziyordum ama ne? Ama oradan parlak bir ses geldi, güzel bir ses. Bizim tarihimizden birkaç şarkı söylüyor. Birden kendimi çok mutlu hissettim. Ben bir şeyi başardım da mı, bir şeyden kurtuldum da mı, bir şeyin içinden çıktım da mı, bu kadar mutlu hissediyorum? Hayır! Güzel bir eserle, Allah'ın yarattığı güzel bir sesle, yani bir sanat eseriyle karşılaşmam beni çok özgür ve mutlu yaptı.

Hayat böyle bir şeydir. Bir gün sokakta karşılaştığınız insanlarla, alışveriş yaptığınız insanlarla, herkesle küçük küçük anlarımız olur, değil mi? Kendimizle ilgili birtakım projeler yaparız. İşte İstanbul'da da şu yapılacak, Ankara'da bu yapılacak gibi. Hem o projenin güzelliği ya da bir sanat eseri bizi mutlu eder. Bu, bizi özgürleştiren bir andır. Ve biz hepimiz, kendi eserlerimizi soylu yaparak ve bunu halka takdim ederek, televizyonlarda güzel programlar, güzel diziler, okullarda iyi bir öğretmen, eski öğretmenlerimiz gibi, soylu, bizi özgür yapar. İlle de bir şeyden kurtulmamız, bu ekonomik krizden, bu dış tehditlerden kurtulmamız mümkün de-

ğil. Bunlar uzun bir süreçte olacak. Ama işte bir kurtarma planıyla kırk yıl buraya kapan. Bu kimseyi özgür kılmaz. Bu yüzden hiçbir güzel örnek veremediniz. Güzel bir tiyatro, güzel bir sinema, güzel bir söz. İnsanları coşturacak, gençleri mutlu edecek, insanların enerjisini çoğaltacak, bu ülkeyi duygusal olarak besleyecek güzel hiçbir şey yapamadınız. Siz bir şeyi ele geçirme planı üzerine, kırk yıldır, kafayı yemiş gibi, o tüneldesiniz. Bir tünel Yargıtay'a kazıyorsunuz, bir tünel oraya kazıyorsunuz, bir tünel bilmem kimin evine kazıyorsunuz ve oradasınız.

Burada bir dünya var, bir hayat var. Ne kadar yaşayacağız, nasıl yaşayacağız, bilmiyoruz. Ben, bir insanım. Bu ülkenin çok güzel coğrafi parçaları var, seyahati var, manzarası var, güzel sanat eserleri var. Onlara şahit olmalı. Güzel bir kadın resmi, ne bileyim, güzel bir roman. Bütün bunlar, insanlığı besleyen şeylerdir. Bu insanlığı besleyen, bu kültürü besleyen, edebiyatımızı, sanatı, bu gibi şeylerle hayatımızı besleyen, bizi aya, mehtaba bakarken, bizi çocuklarımızın yüzüne bakarken mutlu kılacak, özgür kılacak, bir mutluluk portresidir. Asla anlamıyorlar. Bu küçük mutluluklar bir özgürlük anıdır. Bu küçük şeyler daha çok çoğaldığında özgür hissederiz kendimizi. Şimdi, çocuğumuzu şöyle mi büyütürüz? "Benim oğlan büyüyecek, işte ortaokulda. Onun matematik hocasıyla görüşeceğim. Lisede de matematik hocasıyla görüşeceğim. Üniversiteye giderse de ayarlarım ona bir şey. Sonra bunu doktor yaparım. Çok mutlu olacak." Bunu mu yaparım? Hani kim çocuğuna böyle bir gelecek inşa eder? Dikkat edin torpille, onu ayarladı, bunu ayarladı, oradan bir şey buldu gibi, çocuğa böyle bir gelecek kimse yapmaz. Çocuk okula neşeyle gider, mutlu olursun. Çocukta kendinden bir şey vardır, ondan mutlu olursun ama sende sadece kötü bir proje var. Kötü, illegal, tuzaklı, sinsi, artık arkasında casuslar da olan bir proje. Bu proje beni mutlu etmiyor. Ayrıca seni mutlu etmediği, seni özgür yapmadığı gibi, bir özgür ülkeyi, bir bağımsız ülkeyi allak bullak edi-

yor. Sizin hepinizden rica ediyorum, Allah rızası için, bu ülkenin güzel tiyatroları, güzel insanları, güzel sözleri, güzel bir tarihi, bütün bizi özgür kılacak, mutlu kılacak çok güzel anları var. Anneleri var, emekli öğretmenleri var, toprağı var, madeni var, suyu var, bereketi var, bizi mutlu kılacak, özgür kılacak çok şeyi var. Umutlu kılacak! Bütün bunlar bizi besleyen şeylerdir.

Dikkat edin, siyasi iktidarı ele geçirenler ya da siyasi iktidarda hükümet kuranlar, ülkenin enerjisini, kültürsüz, bilimsiz, duygusuz, besinsiz, anlayışsız, ufuksuz, enerjisiz bir yere doğru kilitlemeye çalışıyorlar. Bu, şu demektir, kitleler şunu bilsinler, siyasi iktidarlar her gün başköşede oturacaklardır. Her gün sizinle muhatap olacaklardır. Kenan Evren iktidardayken her gün Kenan'ı seyrederdik, Tansu iktidardayken her gün Tansu'yu seyrederdik, Mesut Yılmaz iktidarken herkes onu seyrederdi. Şimdi herkes bunları seyrediyor yedi senedir. O yüzden halkımız diyor ki "Bunlara tahammül edemiyoruz." E, tahammül edemiyorsun, iktidara gelirken, bu adama oy verirken düşünmedin mi, sen, bu surata yedi sene bakacaksın? Bu sözleri, işte bu Bülent Arınç'ları, bunları, başbakanları yedi sene seyredeceksin, dinleyeceksin. Senin evindeki aynadan çok, senin evindeki halıdan çok, çocuğundan çok bu adamları göreceksin. O yüzden gelip sizi kandırırken ya da gelip kapılarınızı çalıp "şuna oy verin" dediklerinde bir de şeyi düşünün: Mutsuz bir anınız olur, size mutluluk vesilesi olacak bir resim görmenize, kötü de bir anınız olur size bir teselli olabilecek, arkadaşlık kurabilecek, avuntu verecek bir komşunuz olsun. Ya da bir ilişkiniz olsun. Bir resim olsun etrafta.

Rastgele manzara resimleri evlere niye asılır? Avcı, köpek, dağ ya da çok güzel bir İsviçre gölü ya da bir Karadeniz manzarası. Bunlar, mutsuz olduğumuz anlarda bizi bir hayale soksun, çok kötümser bir zamanımızda bizi bir ormanın içine atsın, daha geniş bir yere atsın, ufkumuzu açsın diye

asılır. E, şimdi siyasi iktidar bütün manşetlerde ve bütün ekranlarda. Ve bu mutsuzluk enerjisini döktükçe döküyor, bu kin, bu kötü enerjiyi döktükçe döküyor.

Biz, 10 Kasım'a niye gittik? Bizim 10 Kasım'a gitme sebebimiz, biz kâbus görüyoruz. Biz Anıtkabir'e gittiğimizde, bir an, bir küçük an orada mutlu oluyoruz. Orada bağımsızlık diye bir şey duyuyoruz. O taşında, orada, Atatürk'ün resminde bağımsızlık diye bir şey görüyorum! Mutlu, özgür bir an! Bu toprağı özgür kılanlar, yani bu toprağı bize verenler, bize, sizleri artık kimse tutuklayamayacak garantisi verdiler. Bağımsızlık bu! Bu toprağı özgür kılan ve şimdi senin reddettiğin 10 Kasım'daki adam, o büyük adam, bize şu garantiyi verdi: Sizin telefonlarınızı kimse dinleyemeyecek! Sizi kimse tutuklayamayacak, sizi kimse zan altında bırakamayacak. Çünkü siz, bağımsız, özgür bir ülkenin çocuklarısınız. Biz, 10 Kasım'da, onun için gidiyoruz oraya. Bir küçük an. Tayyip Erdoğan Bey çok mu rahatsız oldu? Bütün gün ekranda, bir gün Mustafa Kemal'in resmi geldi diye çok mu gocundu, şişmiş egosu çok mu rahatsız oldu? 365 gün, her gün ekrandayken, bir gün Mustafa Kemal'in resmi gelince çok mu rahatsız oldu bir günde? Hani şu manken kızlar var ya, hep kendisi görünmek ister, başkasına hiç resim hakkı, poza girme hakkı vermez. Çok mu rahatsız oldu bir günden dolayı?

Bu toprakta yeni yetişmekte olan bir nesil var. Bu nesil, sanatı, kültürü, edebiyatı, felsefesi, çalışkanlığı, vefası, dürüstlüğüyle bir sürü özgür anlar, güzel anlarla muhatap olmak istiyor. Ve bunu da besleyecek bir enerji var bu ülkede. Siyasi hükümetlerin görevi de budur. Enerji şöyle beslenir. Yani bu sinerji gibi bir şeydir, sen bu insanları mutlu edersen, sen bunu yap demen gerekmez, senin, o kendine güvenli duruşun, onları harekete geçirir. Sen bir güvenli dur. Belki bunlar çok mahrem şeyler ama benim babam, bana hiçbir şey için maddi yardımda bulunmadı ama orada güvenli bir

şekilde durdu. Ben yapacağımı yaptım. Sen güvenli dur, bu milletin aklına gelir bir şey, sanatı gelir, bütçeyi nasıl tanzim edeceği, sosyal dayanışması, sosyal bölüşümü, yatırımları. Sen yeter ki cumhurbaşkanlığı koltuğunda böyle adam gibi dur. Sen başbakanlıkta böyle bir kendine güvenli dur ya. Şu halk, seni bir sevsin. Sen onlara bir fikir, proje sun. Yüzlerce danışman çalıştırıyorsun, aklına da bir şey gelmiyor, bir şey sunamıyorsun, anladık. Sen bırak. Sen böyle bir dik durmaya çalış. Kanije Kalesi'nde muhasara altında ve askeriyenin hiçbir gücü kalmadı. Tiryaki Hasan Paşa da çok yaşlı. Askerin karşısına çıkacağı sıra gitti ve sırtına tahta çaktırdı, tahta. Kamburunu düzeltmek için. Askerin karşısında dik durayım diye. Çıktı, çok da bir şey söylemedi. O dik duruşu, askere bir güven verdi. Budur. Bu dik duruşun, rahat duruşun, o kendinden emin duruşun. Buna bir heyecan verir. Gör, bak. Bereket böyle gelir. Güler yüzle gelir. Bunlar ne güler yüze, ne samimiyete, ne ikili ilişkilere, ne duaya, ne toprağımıza, ne madenlerimize, ne halkımıza hiçbir şeye güvenleri kalmadı! Hepsini yık, parçala, dinle, içeri tık, suçla, karıştır, bir şey yap. Üç tane yandaş yazar, böyle Hülya Avşarvari bir demokrasi takdim etsinler ve Hülya Avşar gibi böyle demokrasiyi çok şöhretli bir şey sansınlar. Çok konuşarak demokrasi oluyor. Bir cümle içinde beş defa demokrasi kelimesi koyarsan, demokrasi olurmuş gibi, bunların peşine takıl.

Bunları, bu ülkeye bir saygısızlık olarak görüyorum. Hayallerini düzenlememiş bir insan kadar tehlikeli bir insan yoktur. Eğer siz, kendi hayallerinizi estetize edemiyorsanız, birileri gelir ve sizin hayallerinizi elinizden alır. Size başka hayaller verir. Tezgâhtan, AB'den, Amerika'dan, öteden, beriden. "Git Suriye'yle şöyle yap, Amerika'yla böyle yap, Nijerya'yla, El Beşir'le böyle yap" der. Senin hayalin olmadığı için, hayalini disipline etmediğin için, başkaları gelir, sana monte eder o hayalleri. Şimdi çok rahat gelip diyebilirsin ki "Amerika, Avrupa bana direktif vermedi." Direktif

vermeyebilir ama seni yansıttı, seni o yola koydu, seni öyle düşündürttü, senin böyle bir şeyler arzulamanı istedi. Budur. Şimdi gelmiş bize efeleniyorlar. Benim çok ağırıma gidiyor.

Nasreddin Hoca'nın güzel bir fıkrası var. Adamın biri gelmiş, Nasreddin Hoca'nın da bulunduğu bir yerde "ben aslanı parçaladım, kaplanı parçaladım, savaşta on beş kişinin kellesini aldım, en yiğit benim" demiş. Hoca da "Valla yiğidim, senin yiğitliğini bilmem ama her akşam benim hanımdan bir çay iste bakalım, yiğit misin, değil misin anlayalım. Ben, bizim hanımdan her akşam çay istiyorum" demiş.

Şimdi gelsinler, bu halkın çayı var mı, tuzu var mı, ekmeği var mı, bunu sorsunlar. Yok ona diklenmiş, yok El Beşir'e diklenmiş, yok gitmiş Ortadoğu'da bir şeyler yapıyor, İsrail'e dikleniyor. On kaplan kestim, beşini öldürdüm gibi efelikler. Gelsinler, efeliğini şurada görelim ya, halkın ekmeği var mı diye sorsunlar. Bu yüzde iki zam nedir? Sen bir şeyin varsa, bunlara karşı dile getir. Oldukça sert günlerden geçiyoruz. Bir dayatmanın içindeyiz yani, böyle düşünüyorum.

GAYE KAYA: Bu İrticayla Mücadele Eylem Planıydı, Dursun Çiçek 3,5 ay sonra yeniden cezaevine konuldu. Belge, ıslaktı, kuruydu. Bu tartışmalar sürekli yapıldı ama baktığımızda Genelkurmay "belge yok" diyor, savcılar belgenin olduğunu söylüyor. Bir türlü Genelkurmay bu belgeyi sivil savcıdan alamıyor ve bazı kesimler de sanki bu konuda Genelkurmay çok ağır hareket ediyormuş gibi bir hava yaratmaya çalışıyorlar.

NİHAT GENÇ: Kahvedeyim, kahvede oturuyorum. Kahvedeki insanlar söylüyorlar bunu, konuşurken, muhabbet ederken. "Valla" diyorlar, Kızılcahamam Ormanlarından, Köroğlu Ormanlarından, "Bolu Dağı'ndan tilkilerden, Başbakan'a çok telefon geliyormuş." Niye? Akıl soruyorlarmış. Tilkiler sabah kalkıyorlarmış, "Sayın Başbakanımız,

kalktık, uyandık ama bugün ne yapalım" diye. Orada, kahvedeki insanlar da diyor ki "tilkiler bile aklı ondan soruyor."

Şimdi gitmişler, bir hukuk inşa etmişler. O hukuk da diyor ki "kararı verdik, bu, budur. Siz onaylayın." Bunların demokrasi anlayışı bir halüsinasyona inanmak, paranoyaya inanmak, onu bize bir hukuki birtakım tezgâhla onaylattırmak. İçişleri Bakanı hiç yakışmayacak laflar etti. Danıştay'a dedi, "Örgüt yapmış." Mahkeme sürüyor. Sayın Başbakan diyor ki "Biz kararı verdik." Benim elimde bu kadar güveneceğim belge olsa, ortalığı kasıp kavururum. Giderim Amerika'dan, Avrupa'dan onaylattırırım. Halkın önüne koyarım, "bakın bu" derim. Böyle bir tezgâh içinde almışlar, kafese atmışlar, kimse de göremiyor. İşte birtakım numaralar yapıyorlar. Benim belgem net olsa, çıkar bunu söylerim, bu kadar da tilkilik yapmam yani. Bunlar bir şeylerine güvenemiyorlar.

Güzel bir fıkra anlatmadan bitirmem. Bu, Sayın Başbakanımıza göndermek için. Nasreddin Hoca, çok ünlü filozofların ve şairlerin konuşulduğu bir yerde dinliyor. Fakat karnı da aç. O şair şöyle demiş, bu filozof böyle demiş diye gidiyor laflar. Fakat aç. Herkes de o şair üzerine, o filozof üzerine konuşmacılara soru soruyor. Fakat Nasreddin Hoca'nın açlığı, gene açlık. Yok işte Sokrates diyorlar, İranlı bir şairden bahsediyorlar filan, laflar gidiyor. En sonunda demişler ki "Ya Hocam, herkes bir soru buyuruyor meclise, siz de o filozofumuz hakkında bir soru sorar mısınız?" Hoca da demiş ki "Bu Sokrates hiç yemek yemez mi? İkinci sorum, yemek yiyorsa, hangi yemekleri yer? Soru üç, yemekleri sıcak mı yer, hemen mi yer? Sorum dört, yemekleri ne zaman yer?"

Başbakanıma bunu söylemek istiyorum. Halkın karnı aç. Buradan Sayın Başbakanıma soruyorum: Sayın Başbakanım, siz hiç yemek yemez misiniz? Siz böyle tilkilikler, yargı, yürütme gibi şeyler kavgalar olurken, aç karnına sizi bekliyo-

ruz. Ne zaman bitecek bu tartışma? Siz bu arada yemek yiyorsunuz da bize mi söylemiyorsunuz? Sayın Baykal'a laf yetiştirirken ya da El Beşir'i savunurken ya da ekranda konuşurken, ne zaman yemek yiyorsunuz? Hangi yemekleri yiyorsunuz? Sıcak mı yiyorsunuz, yoksa çok çalıştığınız için yemekleriniz soğuyor mu? Çünkü biz, karnımız aç, sizi bekliyoruz. Türkiye'nin karnı aç, sizi bekliyor, Sayın Başbakanım.

10

GAYE KAYA: Gündemin sıcak tartışmaları var. Açılamayan açılımın İmralı da açıldığını gördük. İzmir tartışması var, Dersim tartışması var. Bir de gerçek gündem var. İsterseniz bununla başlayalım. İşsizlik çok ciddi boyutlara ulaşmış durumda. 3 milyon kişinin işsiz olduğu son verilere göre açıkça belli ve bu da aslında her hanede bir kişinin işsiz olduğu anlamına geliyor ama baktığımızda çalışanlar da mutsuz. Binlerce kamu çalışanı meydanlardaydı biliyorsunuz. Türkiye çapında çok geniş katılımlı bir eylem düzenlediler. Biz biliriz ki asla memur bıçak kemiğe dayanmadan meydanlara inmez. Başbakan'ın açıklamalarına baktığımız zaman eğer bu eyleme katılırsanız sonuçlarına katlanırsınız dedi memurlar için ve yasal bir eylem değildir dedi. Hüseyin Çelik iyi niyetli bir eylem değildir dedi. Şunu merak ediyoruz: 40 yıl aradan sonra memurun sokağa, alana inmesi ne anlama geliyor?

NİHAT GENÇ: Hürriyet gazetesi yıllardan beri belki 20-25 yıldır ilk defa bir işçi eylemini manşete çekti. O yüzden kendilerine nihayet doğru yolu buldukları için teşekkür ederiz. İnşallah başka iktidar dönemlerinde de manşete çekerler sendika, örgüt haberlerini. Çünkü geçtiğimiz 30 yılda büyük medya işçiler ve sendikaların eylemlerine ön sayfalarında yeterince yer vermiyordu, kibrit kutusu kadar köşelerle geçiştiriyordu. Bana sorarsan Türkiye'nin gerçek gündemi budur. Yani memur maaşları, işçiler, sağlık sigortaları, tazmi-

---

27 Kasım 2009

natlardır. Siyaset de burasıdır. Bunun dışındakiler yalan, dolan, kandırmadır. Asıl sorun burada tabii, bu eylemlerdeki talepler. Buralara baktığımız zaman Türkiye'de ne oluyor anlarız. Burada benim dikkatimi çeken, devletin, devlete, büyük bir kadroyla gelmiş, neredeyse işgal diyoruz buna, her yere adam yerleştirmiş, buralara gelmiş bir hükümetin kendi işe aldığı insanların binlercesi bile şikâyetçi. Bu çok tuhaf geliyor bana. Kendi adamı olması gereken insanlar dahi... Sadece işsizlik ve sendikal haklar, noktasında büyük bir şikâyet var. Fakat düne kadar iktidara sıcak bakan, iktidarın yardımıyla devlette birtakım kadrolar almış insanlar dahi iktidardan rahatsız.

Tabii onlar kendilerini seslendiremiyorlar ama Kızılay'da geziyorsanız, Bakanlıklar'daysanız, her dakika üç tane, beş tane bakanlıklarda çalışan insanlarla muhatap oluyorsanız; Türkiye'de İzmirlilerin, İstanbulluların, şikâyetçi olmasından daha büyük bir şikâyet devletin kadrolarında. İlk defa bu devlet kadrolarında çalışan insanlar hükümetten bu kadar rahatsızlar. "Başımıza ne geldi! Nasıl bir belanın içindeyiz? Nasıl kurtulacağız?" diyorlar. Büyük panik ve endişe budur. Tabii ki bu sendikal eylemlerinde Türkiye yavaş yavaş tanısın. Tabii ki bunlar bazen arbedelere yol açar, bazen işte rahatsızlıklara yol açar, normal insanların zaman zaman keyfi kaçar ama yani kaçsın biraz. Bir ses duyulsun, insanlar bu ülkede maaş alamıyorlar, sigortaları yok, hakları yok. Bunları da Türkiye çok iyi duysun. Mesela KESK, bizim zamanında çok destek verdiğimiz bir sendikaydı ancak on binlerce öğretmeni Kızılay'a sürüp, "Apo'ya özgürlük" diye bağırtınca biz de neye uğradığımızı şaşırdık ve çok eleştirel bir tavır aldık. Nihayet o sendikalar da kendi görevleri nedir hatırlasınlar. Onlar da doğru yolu bulsun. Sendikalar da doğru yolu bulsun, hükümet de doğru yolu bulsun, Türkiye de doğru yolu bulsun.

GAYE KAYA: 6 aya yakındır Türkiye "Açılım"ı tartışıyor. Biz hâlâ Açılım'ın içinde ne olduğunu öğrenemedik. Açılım'ın yol haritası belirlenmediği, sınırları çizilmediği için de aslında herkes Açılım'ı kendi açısından anlamaya başladı. Her parti de açılımı anlatmak için yurt gezilerine başladı.

NİHAT GENÇ: Onların yazarları vardı. Yazarlar televizyonda ve gazetelerde halkla birebir ilişkiye giren insanlardır. Halk bunları okur, dinler ve açılımın önünü açarlar ki İçişleri Bakanımız da onlarca yazarı aldı, onlarla konuştu. Çünkü teoriye göre onlar halkın mühendisleri ya da halkın sözcüleri ya da halkın dert ve şikâyetlerini dile getiren insanlardı. Yazarlar da siyasetçiler gibi halkı çok iyi tanıyan insanlardı. Bunlar da oturdular dinlediler. Demek ki o yazarla halka ulaşamıyor, ulaşamadığı için hükümet de yeni bir formülle kendi milletvekilini göndermeye çalıştı. E, niye? Kendi televizyonları var. Kendi televizyonlarından sabahtan akşama kadar yayın yapıyorlar, bu milletvekilleri de yayın yapıyorlar. Yani televizyondan da ulaşamıyorlar halka. Gazetelere o kadar da para verdiler. 700 milyon dolar kredi alıp gazete çıkardılar, yandaş medya. Gazeteler kurdular, televizyonlar kurdular. Gazetecileri istedikleri gibi alıyorlar toplantılara. Bunlar çoktan bu açılımı halka anlatabilmeliydi. Bence sorun, bunların anlatabileceği bir şey olmaması. Eğer sen yazarsan halk da seni dinler, sabaha kadar dinliyorlar. Bizim televizyonumuzun imkânları var, onların televizyonunun imkânları var. Amerika'dan yayın yapacak, onlara ikide bir bağlanacak kadar teknoloji harikası onlarca televizyonları var. Kars'ın dağına kadar her yerden izleniyor televizyonlar ve yazarları da böyle fiyakalı fiyakalı toplantıya çağırdılar kaç sefer. Hani sivil kurumları da yüzlerce sivil kurumla da güya açılım konusunda görüştüler. Sivil kurum ne demek? Bir toplumu temsil ediyor demek. Yazarlar ne demek? Halkın psikolojisini anlıyor, dertlerini biliyor demek. Bunlar şimdiye kadar anlatamadı mı? Neyi eksik kaldı? Ya da onlar

görevini yapmıyor. Bunlar maaş almış birtakım adamlar demek ama halka da lafı geçmiyor, ne de siyasilerin halka lafı geçiyor. Bunca televizyondan bir şey anlatamıyorsan, bunca gazeteyle de bir şey anlatamıyorsan, bunlar da fiyakalı fiyakalı özel toplantılara gelip işte "biz de halkın temsilcileriyiz, sivil toplumla halkın önderleriyle de konuştuk" diye de şovlar yapmadınız mı? Yaptınız. Ya bunlar halkın önderleri değil ya bu tamamen şov ya da burada çok büyük bir eksiklik var.

Şimdi milletvekilleri gidip Adana'da filan halkla görüşecekmiş. İyi görüşeceksiniz de televizyondan daha sık görüşüyordunuz siz zaten. Sabahlara kadar yayınlarınız işe yaramıyor mu? Biz şurada bir televizyon bulamıyoruz konuşacak. Bütün televizyonlardan kovulduk. Ne adımız, ne sanımız hiçbir yerde geçmiyor. Zor bela şurada bir küçük televizyonu tutmaya çalışıyoruz. Ama sizin büyük imkânlarınız var. Söyleyin derdinizi, ben çok güzel konuşan bir insanım. Yazarlığım var. Kendi televizyonlarınızı bize yarım saatliğine verin akşam saatlerinde. Açılımınızı da bize söyleyin, ben, sizin adınıza gelip orada açılımı anlatayım halkımıza. Bir güzellik gelecekse, güzel, huzur gelecekse, dirlik, bereket gelecekse biz de sizlere yardımcı olalım. Ama bizim kapımıza gelmediniz ki. Bizi dinliyorsunuz, bize şüpheli gözüyle bakıyorsunuz ya da bize tuhaf bir damga yapıştırıyorsunuz. Ve kendiniz kendi adamlarınızla konuşuyorsunuz. Bizi, bu topraktan da saymıyorsunuz, bu ülkede bir adam yerine de koymuyorsunuz. Biz halkla konuştuğumuzu söylüyoruz, bize söyleyin bari. Bizi davet etmezsiniz, bizimle konuşmazsınız, bizi yok sayarsınız, bizi müzakerede, tartışmada, toplantıda, hiçbir şeyde saymazsınız. Kimi sayarsınız? Bunları sayarsınız. E, anlatsınlar halka? Yok, onlar da halka anlatamıyor. Burada çok belli ki halk siyasileri dinlemiyor, iktidarı ve halk kendisine dayatılan bu medyayı ve bu gazeteleri, televizyonları da dinlemiyor. Dinlemiş olsa söylediklerine inanmış olurlardı ve böyle bir sıkıntı da ortaya

çıkmazdı. Bunları söylemek istiyorum. Yani açılımdan kasıtları da ne bilmiyorum. Bayram günü de sert sert girmeyelim böyle. Halkımız bayramlaşıyor, kucaklaşıyor, herkes yakınlarına gidiyor. Böyle güzel bir iki şeyler söyleyelim. Şimdi açılım konusunda güzel bir fıkra var:

Nasreddin Hoca bir gün bir yere yemeğe misafirliğe gitmiş. Yemekte bir bardak süt getirip koymuş ev sahibi. Ev sahibi sütü koyarken, "Bak" demiş, "Bu süt kaymaktır, peynirdir, yoğurttur artık doya doya ye." Tabii Hoca hiç sesini çıkartmamış. Aradan üç-dört ay geçmiş. Aynı adam misafir olarak bu kez Hoca'ya gelmiş. Nasreddin Hoca'da önüne iki tane üzüm koymuş. "Bak" demiş, "Bu reçeldir, pekmezdir, üzüm şurubudur, şaraptır. Artık bunu doya doya yiyebilirsin." Bunlar da Açılım diye bir şey koydular. "Bu açılım" diyorlar "tazminatlarınızdır, sağlık sigortalarınızdır, maaşlarınızdır, mutluluğunuzdur, bereketinizdir. Artık bu açılımı aça aça yiyin bütün dertlerinizi, sorunlarınızı çözün."

İki üzümle bu iş olmuyor. Ben laf uzadıkça, bunları tane tane, tabii dilimiz döndüğünce ve gücümüz yettiğince cevaplamaya çalışırım. Ancak benim bugünlerde en çok seyrettiğim televizyon, Yaban. Türkiye'de avcıların kurduğu bir televizyon. Av hayatını, avcıların neler yaptığını anlatıyor. Bu televizyon bütün gerçekleri ortaya çıkardı. Çünkü kamera her şeyi gösteriyor. Her şey ortada, av var mı, yok mu? Şimdi bu çocukluğumuzdan beri bir avcı palavrası vardır. Çocukluğumda kahveye gelirdi avcı abilerimiz bize böyle ballandıra ballandıra anlatırlardı. "İki yüz tane çulluk vurduk, beş yüz tane bıldırcın yakaladık, on tane domuz yakaladık" derlerdi. Biz de bunları yedik. Bunlar artık hikâyelere, fıkralara da girdi ama hani birazcık da gerçeklik payı olur canım, yani beş yüz vurmazsın da iki vurursun. Şimdi Yaban Televizyonu çıktı ve artık sözde olan bir şeyi ekrana taşımaya başladı. Bütün avcılar kamera alıyor ve kameralarla av hayatlarını anlatıyorlar. Allah'ım neler, av elbiseleri alıyorlar,

tüfekleri İtalya'dan, fişekleri Fransa'dan getiriyorlar. Çok güzel, filmlerdeki gibi av hayvanları, köpekleri yanlarında. Öyle bir törenle gidiyorlar dağlara, taşlara. Ne güzel yemekler seriyorlar önlerine, böyle yatıyorlar güzel, çayırlık yerlerde. Buraya kadar her şey tamam. Sonra avcı muhabbeti, avcı sohbeti. Bunlar da tamam, çok güzel yağlı ballı bir tane. Fakat şimdi bir de av başlıyor. Av başlıyor ki av yok. Koskoca dağlarımıza taşlarımıza çıkmış adamlar, ellerinde de en gelişmiş, en modern dürbünlü tüfekler olduğu halde akşam oluyor "on tane bıldırcın vurduk" diyorlar. Ya da iki tane çulluk zor vuruluyor. Sen de soruyorsun, on tane avcısınız, elinizde son teknolojik tüfekler var. Yani bu mu şimdi? O kadar yediniz, içtiniz. Av elbiselerinizi aldınız, öyle de hazırlıklar yaptınız, kameralar da yanınızda, eşsiz cennet köşelerde milli park gibi. Böyle her tarafı kuş dolu, hayvan dolu yerlere de gittiniz. Ama ortada bir şey yok, bir çulluktan başka bir şey yok.

Bu, neyi gösteriyor? Bir palavra ortaya çıktı işte. Düpedüz palavra. Mesela şöyle söyleyeyim, Türkiye, Avrupa'da en çok kurt olan yer. Bizden çok kurt olan yer yok Avrupa ülkelerinde ve Ankara'nın yakınına Kalecik ilçesinde, biliyorsunuz, kurtlar bastı köyü. Dünyada hiçbir başkente bu kadar yakın kurt baskını olmamıştır. Bazen Sibirya'da, kurtların bir şehir merkezine 20 kilometre yakındaki bir kasabayı bastığı olmuştur. O ülkede avcı yok, meraklı insan yok, o hayvanları takip eden yok, değil mi, bunların peşine düşen yok. Ülkenin güvenliğinden sorumlu, siyasi güvenliğinden sorumlu polistir, jandarmadır, devlettir ama köylerin de güvenliğinden sorumlu fareden, tilkiden sorumlu devlet olamaz. Oradaki insanlar kendi aralarında organizasyon kurar. Bunların kendi aralarında bir arkadaşlık ilişkisi de olabilir. Fakat bir avcı kulübü gibi av tesisatlarıyla beraber de olabilir. Bizde öyle bir merak yok, avcılarımızın daha henüz iki tane kurt öldürdüğünü de görmedik yani. Şimdi Ankara burası 30 kilometre ötesi Kızılcahamam. Biraz ötesi Köroğlu

Ormanları, Kastamonu buralar tilki kaynıyor, buralar kurt kaynıyor. Fakat avcılarımıza bakıyoruz, av köpekleri güzel, süslü. Ses yok. Tüfekler şık. Elbiseler birbirinden güzel. Nereden bulmuşlarsa, hepsini hazırlamışlar. Ama bir tane kurt avladıkları yok, bir tane domuz avladıkları yok. Yani varsa da hani, bir tanesini de seyrettim bu Yaban Televizyonu'nda. Herif orada iki saat nöbet tutuyor. Önünden domuz sürüsü geçiyor. Ya domuz sürüsü geçiyor, bir tanesini çekip, vuramıyor ve bir sürü bahane uyduruyorlar. Diyor ki "dürbünün ayarı iyi değildi." Sonra öbür gün "işte çulluk avı niye olmadı", işte diyor ki "bugün poyraz vardı." E, başka bir bahane, "bugün yapraklar çoktu" diyor. Öbürü de diyor ki işte "köpeklerimiz antrenmansızdı." Böyle işte dürbünüm öyleydi, köpekler şeydi, falan. Bir sürü bahanesi var. Avın sonunda, "Peki, ne yaptınız?" diye soruyorlar. "Olsun, ne kadar güzel yerler gezdik, ne kadar güzel vakit geçirdik. Eğlendik" diyor. İyi de siz avcısınız, pikniğe mi çıktınız?

Bütün dünyada da artık Türkiye'deki gibi avcılık gittikçe izciliğe dönüyor ya da pikniğe dönüyor ya da manzara seyretmeye dönüyor. E, manzara seyredeceksen o tüfekleri İtalya'dan niye getirdin, sırtına koydun öyle havalı havalı? Kamera ortaya çıkınca, çocukluğumdan beri kahvede dinlediğim ya da kitaplarda okuduğum ya da arkadaş olduğum tüm bu avcıların yalancı, palavracı olduğu ortaya çıktı. İşte Yaban Televizyonu ortada. Çok şık, çok güzel bir televizyon. Seyrediyorum ve eğleniyorum. Adam öyle atıyor, böyle tutuyor ama ortada bir hadise yok. Bir de çok şeye imkân verilmiş, yani müsaade edilmiş milli park benzeri yerleri av sahası yapmışlar. Adam üç saat bekliyor, tabii onlar oraya daha önceden bir karaca atıyor kendi yetiştirdiği çiftlikten. O da ona tüfek atıyor. Karaca da en masum hayvandır. Yani git kurt vur. O karacayı da şöyle vurmuş. Şöyle, yani müsaade edilmiş, neredeyse milli park içinde bir yer. Anadolu'da bir laf vardır, Karadeniz'de çok kullanılan bir laftır, böyle zavallı, garip, kimsesizler için söylenir, "gan ayaklı" diye.

Gan ayaklı zavallı hayvanları dağ başında vurmayı da marifetmiş gibi söylüyorlar. Ne bir domuzu, ne bir kurdu, ne bir zavallı hayvanları da vuramıyorlar. Bütün bunları da ekranlar ortaya çıkartıyor. Ekranlar gerçeği gösterir. Kamera gerçeği gösterir. Aynen hükümetin iktidardaki palavraları gibi. Her şey ortada. İşte iki gün önce ekonomiyi çok iyi bilen İlhan Kesici Bey ortaya çıktı, ekonominin İkinci Dünya Savaşı günlerinden daha kötü günler yaşadığını rakamlarıyla söyledi. Bunları biz de takip ediyoruz, biz de biliyoruz. İşte yüzde iki zamlar. O yüzden kameralara güvenimiz sonsuzdur. Biz burada ne kadar muhalefet, eleştiri yapmaya çalışsak da gerçeği gösteren kameralardır.

Yabancı televizyonlarda da güzel şeyler oluyor. Bazen izliyorum. Fakat insan kendi kendine bazen bir soru soruyor: "Nereye gidiyor dünya?" diye. Şimdi ayılar yaşıyor nehrin kıyısında. Belgeseller de veriyor bu televizyon. Ayılar hayatlarından çok mutlu. Böyle semirmiş hayvanlar, geriniyorlar güneşin altında, çimenliklerde. Orada da şırıl şırıl bir dere akıyor ki köpüklü köpüklü. Alabalıklar da oradan yukarı çıkıyor. Bunlar böyle gidiyor, hiç zahmetsiz, bir tane alabalığı hemen kapıyor. Ayı kapıyor ve yiyor. Yani bir zahmete girmiyor, bir çalışma uğraşı da yok. Pat diye eliyle dereye koymuş gibi alıyor. Sonra geliyor gerinerek biraz güneşleniyor. Biraz sonra karnı tekrar acıkıyor, tekrar gidip bir tane alıp yiyor. Ne kadar güzel. İşte doğa. Son derece bereketli. Ayı, bizim gibi projeler üretmeden, planlar üretmeden, yirmi yıl da okullara talim etmeden ne güzel karnını doyuruyor işte gidip. Elini sokup dereye alıyor. Sonra bakıyorum orada çimenlikler var. Yayla çimenliği ki böyle her türlü çiçek var. Balığın üzerine bir de salata diyelim artık. O çimenleri de bir güzel kemiriyor yarım saat. Ondan sonra geliyor uzanıyor güneşin altında. Kendi etrafında da üç dört tane dişi. Onlardan bir tanesiyle de gerdeğe giriyor hemen. Fakat ayı bunları yaparken hiç sevinmiyor. Yani ne gerdeğe girerken seviniyor, ne balık yerken. Yani balığı gitmiş böyle alıyor.

Ben bir balığı böyle tutsam, çıldırırım sevincimden. O kadar güzel çimenler gelse, çiçekler gelse önüme sevinçten gene çıldırırım. Ayı da hiç olağanüstü sevinç ve hareket yok. Bizimkiler kameraya almış, seyrediyorlar. Ayı gidiyor, balığı kapıyor. Ayı gidiyor, dişilerle gerdeğe giriyor. Ayı gidiyor, çimenleri bir güzel yiyor. Mutlu mutlu öyle dağında taşında dere kıyısında çocuklarıyla da biraz oynaşıyor böyle omuzlarından dişliyor, orasından dişliyor böyle. E, ne kadar güzel. Bizimkiler? Bizimkiler onları seyretmeye gidiyormuş. Niye? İşte orada huzur varmış. E, huzur dedin de ayı bunlar. Ayıda ne huzur arıyorsun ki sen? Ormanda huzur olsaydı, biz şehre gelmezdik. Uygar insanlar olmazdık. Şehirleri kurduk, telefonlarımız var, aya çıkıyoruz, akademilerimiz var, tiyatromuz var, sinemamız var, şovmenlerimiz var, söz yazarlarımız var, birbirinden güzel türküler, şarkılarımız var. Bunlar insanların oluşturduğu kültürdür. Bu kültürleri izleyerek, bu kültürleri bilerek, tanıyarak, izleyerek mutlu oluruz. E, bize uygarlık böyle öğretmedi mi? E, şimdi bunların hiçbirinden mutlu olmuyoruz, dağa çıkıyoruz, dağda işte yaban dediğimiz yerde ayıları seyrederek mutlu oluyoruz. Neymiş efendim, huzur buluyormuşuz.

Eğer insanlık, ayıları seyrederek huzur bulacaksa, işimiz iş. O zaman insanlık, bu uygarlığı niye kurdu? Yani hepimizin, bunu sorgulamaması lazım. Eğer uygarlığın milyon çağ yaşadıktan sonra, ormanı terk edip şehirler kurduktan sonra, bu şehirlerde kaldırımlar, su tesisatları, banyolar, şömineler yaptıktan sonra, bu türküleri, bu kültürü, bu masalları, bu sinemayı, bu siyaseti, bu demokrasiyi inşa ettikten sonra hâlâ gidip ayılara bakıp huzur bulacaksak, huzur arayanlara "oradan bir daha buraya gelmeyin" diyelim. Huzur oradaysa, orada kalın. Nedir bu? Ayılardan huzur bulma, işte orada üç tane tilki seyredeceksin, huzur bulacaksın. Üç tane çulluk avlayacaksın, huzur bulacaksın. Bu, bizi rahatsız eden bir şey. Şimdi dünyada insanların geldiği yer şu: Ayılardan rahatsız oluyoruz. Niye? Hani ayılar armudun iyisini yer diye

bir laf vardır ya halkın arasında. E, bence ayılar bu dünyanın, uygarlığın en iyi tarafını yiyorlar. Sessizlik, şırıl şırıl akan tertemiz dereler. Birbirinden güzel dişi ayılar. Seç, beğen artık. Canın sıkıldı mı, yine git, dereye elini uzat, balığı al. Ne kadar güzel işte. Ben niye otuz sene okudum? Gidip ben de dereye elimi sokup alsaydım. Okuduk, okuduk, benim gibi bir sürü insan. Obama da Tayyip Erdoğan da yani herkes de çalıştı, çabaladı, bunları daha kolay elde edelim diye ama şimdi geldik, bir ayı kadar bu dünyanın, coğrafyanın, iklimin, Allah'ın yarattığı bu ilahi güzelliklerin tadını alamıyoruz. Ayı kadar alamıyoruz ve ayılara bakıp, "A, ne kadar güzel, cenneti bulduk" diyoruz. O zaman herkes, cenneti şöyle düşlemeye başladı: Cennet dediğimiz şey artık ayıların olduğu bir yer. Bunu düşlememiz lazım. Çünkü huzur onlarda. Eskiden cennet başka bir şeydi, değil mi? Cennet tasavvuru diye bir şey vardı insanda.

Timur bir gün herkesi "savaşa gelin" diye çağırmış. Nasreddin Hoca da gönüllü gitmiş, orduya yazılmış. Nasreddin Hoca'nın hanımının adı da Huri. Savaş öncesi Timur, askere cesaret konuşması yapıyor. Diyor ki "Biraz sonra savaşa gireceksiniz. Şehit olacaksınız, hiç korkmayın, sizi cennette yetmiş bin tane huri bekliyor." Hoca bunu duyar duymaz hemen tüfeği atıyor, geri dönüyor. "Ben bir tane huriden kaçtım, geldim buraya. Şimdi yetmiş bin tanesinin arasına niye gideyim?"

Değil mi orada bir kadın dırdırı, kadın huysuzluğu anlatmaya çalışıyor. E, şimdi geldiğimiz yer burası. Huzuru nerede bulacağız? Şöyle anlatmamız lazım: Yetmiş bin ayı. Yetmiş bin tilki. Yetmiş bin kurt. Cenneti bu yaban kelimeleriyle anlatmamız lazım artık. Bu da bizim şehri inşa edemediğimizi gösterir. Bu uygarlıkta çok ciddi bir sorun var. Geldik, geldik, geldik ve sonunda ayıları mı kıskanacağız? Ayılarda mı huzur bulacağız? En çok izlenen kanallar hayvan kanalları oluyor. Onları özlüyoruz, onlara gıpta ediyo-

ruz. Niye onlara özeneceğim? Dünyayı çok iyi yaşayan, büyük profesyonel sanatçılar, yazarlar, siyasiler, şehrin ileri gelenlerini, eşraftan çok ileri görüşlü, çok aklıselim, bilge insanları özlemem lazım. Ama ben ülkemde bilgi sahibi insanları özlemiyorum, büyük sanatçılara da gıpta etmiyorum. Kime gıpta ediyorum? Hayvan belgeselini açıyorum, kurtlardan, çakallardan, tilkilerden ve ayılardan huzur buluyorum. Hepimiz kendimize bir soralım, "Uygarlık nereye geldi" diye. Bu uygarlık tartışmasını yapmadan da hiçbir siyaseti anlayamayız. Neredeyiz bunu bir anlayalım.

Şimdi Türkiye'de bir genç çocuğun evlenmesi kadar büyük bir sorun var mı? Siteler'e gidilecek, mobilya bakılacak. Borcunu taksit taksit on beş yılda zor öder. Askere gider gelir, Güneydoğu'da savaşır. Sağ kalırsa, zor bela, kötü bir evde, mobilyasını da zor bela yaparak evlenir. E, ne gerek var işte? Ayılar bu kadar kolay, tilkiler, çakallar, hiç uğraşmadan bunu çok daha güzel yapıyorlar. Üstelik biz törenlerle yapıyoruz bunu. Büyük törenler, düğünler, şenlikler yapıyoruz. Valla ben gördüm, ayılara da baktım, tilkilere de baktım, bu iş için hiç büyük törenler de yapmıyorlar, çünkü Allah'ın verdiği nimetleri içlerine o kadar güzel sindirmişler ki hiçbir heyecan, çığlık yok. Panik yok, korku yok. Rahatlar. Huzursuz olan biziz. Bizim ülkemizde bir sürü planlar, tezgâhlar. Alt tarafı ne olacak, bir balık yiyeceğiz, sonra da işte akşam evimize gideceğiz ama bu çok güç bir hale geliyor. Bu açılım planları ya da buna benzer şeyler, tezgâhlar, tabii bizi hayattan, bereketten, huzurdan, bunlardan uzaklaştıran şeyler. Şuna benziyor yani hikâyeleri:

Tilkiler geliyor, Nasreddin Hoca'nın kümesinden tavukları alıp alıp kaçıyor, alıp alıp kaçıyor. Nasreddin Hoca tilkilerin peşine düşüyor ama tilkileri bulamıyor. Sonunda bir plan yapmış. "Şimdi ben gideyim, komşunun kümesini açayım, aynen tilkiler gibi ağzımla tavuğu kapayım, sonra bir de ev sahibi gelsin, hırsız diye benim peşime düşsün, ben de

o hırsız deyince aynen o tilkiler gibi ağzımda tavukla kaçayım. Kaçtığımda giderim, tilkiler gibi onların yuvasını bulurum" demiş. Nasreddin Hoca geliyor, komşusunun kümesini açıyor, içine giriyor, komşunun tavuğunu tilki gibi ağzıyla kapıyor fakat kapar kapmaz, kümesin sahibi geliyor, bunu ensesinden yakalıyor. Nasreddin Hoca'nın planı tabii suya düşüyor. Şimdi Hoca nasıl anlatsın adama, bu bir plan. Ağzında tavuk. Yakalanmış yani. Diyecek ki kümesin sahibine, "Benim de işte tavuklarımı çalıyorlardı böyle bir plan yaptım."

İzmir'de yer yerinden oynuyor. Türkiye'de yer yerinden oynuyor. Şimdi kime anlatırsınız, ağzınızda tavukla yakalandınız. "Ha, bizim bir Açılım planımız vardı, daha yerine gelmedi" gibi bir sürü şey anlatmaya çalışıyorlar ama bu anlatmaya çalıştıkları şeye artık kimse inanmaz. Biz televizyonda, İzmir'deki bu kavgaları gördük. Ben de o ara bir arkadaşımla "ne yemek yedin" diye konuşuyordum. Tabii dinlendiğimizi herkes gibi biz de biliyoruz. "Valla" dedim "şimdi İzmir köfte yedim". Allah'ım, içime bir korku girdi. Evet, gerçekten de İzmir köfte yedim. Hani İzmir köfte diyerek bir şey mi ima ediyorum diye hani... Bu kadar paranoyak bir ülkede, değil mi, hadiseleri yorumlarken bir arkadaşınla yaptığın konuşmada İzmir köfte diyemeyecek bir yere geldik. Şimdi bunlar bir planımız var diyorlar ama yani nedir bu plan? Türkiye uçtu, uçuyor, gidiyor.

Nasreddin Hoca bir gün bıkmış, evinde oturmuş Allah'a isyan ediyor. "Allah'ım, al bu canımı, al bu canımı. İstemiyorum yaşamak, al bu canımı" diyor. Der demez, yanında oturduğu duvar birden üzerine çöküyor. Kafasını yukarı Allah'a doğru çeviriyor, "Dur, daha lafımı bitirmedim" diyor.

Evet, şimdi bunlar da bu "Açılım" lafını tam bitirmeden Türkiye üstlerine çöktü. Gerçekten çöktü. Bunlar da buradan sınırlarını görsünler. Nereden gidecekler, nasıl yapacaklar, bunu çok iyi öğrensinler. Bu kadar fütursuz plan, tasarım ya-

pılmaz. Bakın, Türkiye'de birtakım kanaat önderleri olduğunu söyleyenler var. Siyasetçiler var. Bunlar da toplum mühendisidir, toplumu yönlendirirler. Fakat toplumu bir ürün gibi, bir marka gibi yönlendirmeye çalışıyorlar. Bir araba tasarlarsınız, bir ev eşyası tasarlarsınız ya da ticari bir ürün tasarlarsınız. Piyasa, pazar ürünü. Bunun gibi bir tasarım peşindeler. Evet, insan bir sakız çeşidi, bir tüfek çeşidi, bir araba çeşidi tasarlayabilir ya da bir apartman çeşidi, değil mi? Tasarlar. Bu tasarımcılar, mimarlar, mühendisler de gelir bunu yapar. Fakat "olmadı" der, olmayınca atar onu çöpe, yenisini yapar. Mühendislikte böyle bir şey vardır. Böyle bir güven de vardır. On kere yaparsın, bozulur, "Ha, olmadı, tutmadı bu araba" dersin.

Şimdi Amerika Chevrolette, Nova diye bir araba yapmış. İsmini de Nova koymuş. Fakat bütün Latin Amerika'da, Nova kelimesi "gitmez" anlamı taşıyor, "gitmez." Herifler proje bittikten sonra bakmışlar ki Latin Amerikalılar arabayı almıyor. Niye? Arabanın adı "gitmez." Tasarımda bir bozukluk lok ama pazarlamasında var. Ve derken ismini değiştirmişler yani satmamış araba. Şimdi satmadığı zaman, tutmadığı zaman, gitmediği zaman, onu alırsın, çöpe atarsın ve yeni bir tasarım yaparsın. Toplum mühendisliği böyle değildir. Mühendislikten gelen alışkanlık, halkla ilişkilerde, sosyolojide, toplumbilimde geçerli olmaz. Şimdi geldiniz bir "Açılım" yaptınız, bir şeyler tasarladınız, bir şeyler planladınız. İyi ama tutmadıysa, çöpe gidecek olan Türkiye mi? Burada başka bir şey yok. Türkiye'yi çöpe attık, olmadı. "Biz, bir Kürt Açılımı yapmak istiyorduk, bu açılım olmadı, tutmadı." E, ne yani, yeni bir Türkiye mi var? İzmir gibi soylu, son derece kültürlü insanların yaşadığı bir şehirde bile bunlar oluyorsa bu gitmedi. E, gitmedi diye de İzmir'i feda edemem, İstanbul, Türkiye. Yedeği yok ki. Ama sizin mühendislikten gelen bir alışkanlığınız var: "Bozuldu, gidelim". Böyle bir şey yok. Kendilerine "toplum mühendisi" diyen insanlardan çok rica ediyorum, Türkiye'ye marketteki

bir ürün gibi, ticari bir şeymiş gibi bakmasınlar. Bu alışkanlıkları bıraksınlar. Burada insanların yüreği hopluyor. Saç saça, baş başa, çok büyük bir dalaşma var. Büyük bir kavganın naraları atılıyor. Sen oraya gelemezsin, ben buraya gidemem. Ne bunlar? Bu çatışma, sert bir çatışma, sert bir kavga da olabilir ama bütün bu kavganın, şiddetin ayarları, sana demokrasi kültürünü öğretir.

GAYE KAYA: DTP, MHP'ye, "Siz, bizi, İzmir'e sokmazsanız, biz de sizi, Diyarbakır'a sokmayız" imasında bulunuyor.

NİHAT GENÇ: Öyle laflar edemezler. Öyle laflar edilmedi. Sanmıyorum. Mutlaka yanlış anlaşılmış laflardır. Öyle laflar etmeye kimsenin gücü de yetmez. Onlar yanlış anlaşılmış laflardır. Bu insanlar, aldıkları maaşları, milletvekili maaşlarıyla, Ege'de otuz sene, bankadan paralarını çekerek, devletten beş milyar, altı milyar alacak insanlar. Bu tür laflar edemezler. O başka bir şey. Tabii burada bir iki şey de söylemek istiyorum. Şimdi bu, mesela İzmir'den örnek vereyim: İzmir'de yaşanan olay örgütlü bir karşı çıkış değil. İnsanlar böyle bire bir galeyanvari bir şey gördüler ve sinirlendiler. Tabii ki halkın katil dediği insanların, o katil elbiselerinin bebeklere giydirilip İzmir sokaklarına taşınması, bu da kaldırılacak bir şey değil. Bunu kimse kaldıramaz. Bu resim olarak kötüdür, sahne olarak kötüdür. Herkesi de anlamaya çalışıyorsanız, bir halkı da anlamaya çalışın. İnşallah biraz anlamışlardır. Ama örgütsüz oluyor. Örgütsüz olması, bize bir şey öğretir. Tehlikeli olduğunu gösterir çünkü kontrolsüzdür. Bu tür, böyle büyük trajik çatışmaların arkasında örgütsüzlük vardır. Birden parlar ve o parlama bir kardeş kavgasına döner. Artık geri de alamazsın onu. O, çift kale maça döner.

Bu ülkede, başından beri ne diyorduk kendimize? Başından beri diyoruz ki işte birey, bireysel haklar, insan hakları ama bireyi çok vurguluyorduk, vatandaş olmak, tek başına

yurttaş olmak. Ben, Mustafa Kemal Atatürk'ün bize çok büyük bir tuzak kurduğunu düşünüyorum. Bizi çok çaresiz bıraktı. Devrimlerle bizi cemaatten, loncalardan, aşiretlerden kopardı. Aşiret geleneğinden, cemaat geleneğinden, lonca geleneğinden, medrese geleneğinden koparttı. Bu geleneksel sert yapılardan kopartıp, bize "birey olun" dedi. Yani "Tek başınıza. Üzerinize kimse baskı kurmasın. Üzerinize başka akıl da baskı kurmasın. Bir cemaat aklı, bir aşiret aklı, bir lonca aklı, kolektif bir akıl da sizin üzerinizde baskı kurmasın. Birey, tek tek insanlar olun. Tek tek insanlar. Kendi aklınızla, kendi seçimlerinizi yapın." İşte Mustafa Kemal bunu yaptı. Biz de tekkeden kendimizi kurtardık. Cemaatten de kurtardık. Aşiretten de kurtardık. Bu geleneksel ağır yapılardan da baskın yapılardan da kendimizi kurtardık. Mühendis olmak istiyoruz, öğretmen olmak istiyoruz, yazar olmak istiyoruz ve mücadelemizi tek tek vermek istiyoruz. Eğer bir örgütlenmemiz olacaksa, bu örgütlenme de demokrasinin örgütleri sendikalardır, sivil toplumdur, değil mi, bu tür şeyler. Ve biz de bugüne kadar böyle geldik. Fakat karşımızdaki birtakım insanlar, aşiretten kopmadı. Feodal yapıdan kopmadı, tekkeden kopmadı, cemaatten kopmadı. Onlar cemaat olarak çok güçlü.

Demokrasi kavgası vermek için Atatürkçü Düşünce Derneği'ne başkan olduğumuzu düşünelim. Bir dernek, başkan, mücadele vermez ki. Karşındaki adam, kurban bayramında bir milyon post topluyor ya da kurban topluyor. Ben bunu yapamam ki. Ya da zekât alıyor. Ben bunu da yapamam ki. Ya da emrediyor cemaat şeyhi, "Verin şuna para" diye. Büyük bir güç oluşturuyor. Ben bunu da yapamam. Yapacağım beş lira üye aidatı. O da bir mitinge otobüs parasını karşılamaz. Şimdi karşımızdaki insanlar, cemaatleri duruyor, tekkeleri duruyor, aşiretleri duruyor, feodal yapı duruyor ve bu feodal yapıya yaslanarak çok büyük bir güç oluşturuyorlar. Biz, tek tek insanlarız. Sendikal hakları, sivil örgütleri de çok ciddiye almadığı için medya ve hükümeti-

miz, biz çaresiziz. Bu kadar büyük, sert yapılara karşı tek tek bireyler mücadele veremez. Bakın, Türkiye'de insanların Cumhuriyet Mitinglerine koşmasının sebebi de bu. "Biz de bir güç olalım". Yani bir nevi onlar da bir cemaat aradı.

GAYE KAYA: Ergenekoncu diye yaftalanıyoruz...

NİHAT GENÇ: Evet, öyle bir suçlama geliyor ve ama oradaki arayış bir cemaat arayışı aslında. Tabii ki büyük bir örgütlenme arayışı ama hani lafı öyle de yorumlayabilirsin. Geniş bir güvenlik arayışı, geniş bir şemsiye arayışı. Daha çok insan arayışı. İnsanlar baktı, ben mühendis oldum, otuz yıl öğretmenlik yaptım ama şimdi karşımda cemaat var, tekke var, lonca var, yani büyük meslek kuruluşları var ve kendi aralarında dayanışıyorlar, milyarlık paralar oluşturuyorlar, çok büyük bir güç oluşturuyorlar, televizyonlar alıyorlar. "Biz çokuz" dedi. Bu, bir tuzaktır bize. Bir tuzaktır o zaman bu bize. Bizim de cemaatlerimiz olsaydı, biz de gidip tekkelerimizi kursaydık, biz de aşiretlerimize bağlı kalsaydık. Yani şimdi biz de babamızın ismiyle, sülalemizin adıyla, değil mi, o eski feodal, ataerkil dediğimiz o yapının içinde, oranın adamı gibi konuşsaydık, Türkiye'de güvenliğimiz daha iyi olurdu, cebimiz daha çok dolardı, bize de kimse laf edemezdi. Şimdi herkes bizimle eğleniyor. Dalgasını geçiyor. Her türlü yaftayı yapıştırıyor, her türlü hakareti bize ediyor, çaresiz böyle insanlar kaldı Türkiye'de. Böcek gibi insanlarız tek tek. Mustafa Kemal Atatürk, madem bu böyle gidecekti, oradaki aşiret yapısını bozmamaya çalışırdı.

Diyarbakır'ın çok ünlü, 60'lı yıllarda da Barzani'yle, Mustafa Barzani'yle ilişkiye girmiş çok ünlü bir ailesi vardır, Cemiloğulları ailesi. Bunlar, Fransa'dan gelinler getiren, piyanosu olan, çok büyük arazileri olan bir aile. Mustafa Kemal'le de arkadaşlıkları vardı ama sonra küsüldü. Mustafa Kemal isteseydi, o feodallere, o aşiretlere, o derebeylere siyasi elit olma hakkını kısmen verirdi. Onların şahsında verirdi ve düzen böyle giderdi. Ama biz, aşireti reddettik, gele-

neği reddettik, cemaati reddettik, tekkeyi reddettik, kaldık tek başımıza. Şimdi birtakım insanlar, cemaati yanlarına almışlar, tekkelerini yanına almışlar, büyük meslek loncalarını, milyar dolarlık Müslüman holdingleri yanlarına almışlar, yüzlerce televizyon kurmuşlar, bu bağların hiçbirinden kopmadan, onları daha da güçlendirerek bugünlere gelmişler. Bizi tek tek bireyleri, hepimizi avlıyorlar. Biz, tek başımıza kaldık. Konuşacak televizyonumuz, yazı yazacak yerimiz kalmadı. Bir nevi bizi kıstırdılar. Böyle, size samimiyetle söylüyorum, bizimle fare gibi de oynuyorlar. Belgeler atıyorlar, belgeler çıkartıyorlar.

Ancak bu yalnızlığımız güzel bir yalnızlıktır. Eğer biz kazanırsak, demokrasi kazanır. Şimdi burada savaş gibi bir mücadele, siyasi bir mücadele olduğu kesin. Cemaat mi, tekke mi kazanacak, büyük meslek loncalarının dayanışması mı? Bugünkü modern meslek loncalarını kast etmiyorum. Geleneksel, güven ilişkisine dayalı bizatihi eski loncalara benzer bir şeyi kast ediyorum. Bunlar mı kazanacak, biz mi kazanacağız? Bakıyoruz ki bunların milyar dolarları var, televizyonları var, büyük bir siyasi güçleri var. Biz yalnızız. Bit gibi, pire gibi, kimsemiz yok. Ama işte burada, biz kazanırsak, demokrasi kazanacak. Tek tek bireyler ve bu küçük örgütler, küçük sivil çabalar kazanırsa, demokrasi kazanacak. Onlar kazanırsa, demokrasi kazanmayacak ki. Eski rejim, ortaçağ rejimi devam ediyor. E, o halde insanlık bu kadar devrimi niye yaptı? Ortaçağ, Avrupa, dünya. Bu kadar buluş, icat, yenilik. Nedir? İnsan aklı üzerinde, başka büyük bir kolektif aklı, yani ortaçağın tekkelerinin, kiliselerinin ağırlığını almak için. İnsanı tek bırakmak için. Mesela moda diye bir şey var, insanla başlar moda. Tek tek güzel şeyler giyinmeye çalışıyoruz. Eskiden aşiretin adamları aynı giyerdi, cemaatin adamları aynı giyerdi, tek, üniforma gibi. Çünkü kimse o cemaatten farklı düşünemez. Biri geldi farklı giyinmeye başladı, farklılığını ortaya koydu. Birey bu farklılıkla başlar. Farklı müzik dinler, farklı yerlere gider. Şimdi,

bugün kazanması gereken, bizleriz. Güçlü olmayabiliriz ama demokrasinin rayında gitmesi için, bu feodal yapıların ortadan kalkması lazım. Bu konuda çok büyük şansımız vardır. Anadolu'nun da çok büyük şansı vardır. Bunları söylerken tabii, bir de burada televizyonlarını izleyen genç çocuklara da güzel şeyler anlatmak isterim tabii.

Şimdi mesela televizyonda balık avını izliyorsunuzdur. Özellikle hamsi avını. Karadeniz'den, Sinop'tan büyük gemiler gider ve hamsileri büyük ağa toplarlar. Dikkat edin, hamsiler, mezgit gibi avlanmaz, yani tek tek, böyle kalkan gibi, palamut gibi, lüfer gibi, oltayla üç tane, beş tane avlanmaz. Sürüler halinde avlanır. Bir sürü. Bu sürü, bir ton da olabilir. Şu soruyu hiç kendinize sordunuz mu: Bu sürüler cemaat ve şeyh ilişkisiyle mi oradalar, baba ve oğullarıyla mı oradalar, komutan ve askerleri gibi mi oradalar, bunlar nasıl bir ilişki içinde oradalar? Sosyal hiyerarşi içinde. O sürünün hepsi kardeştir. Bütün hamsi sürüsü kardeş. Sürüyü hareket ettiren, kardeşler arası ilişkidir. Ve bu kardeşler arası ilişki, çok eşit bir ilişkidir. Bunlar başka sürülerin içine kaçarlar, girerler. Daha büyük sürüler oluştururlar. Kardeşler arası ilişki. Oradan işte Soçi'ye giderler, Azak Denizi'ne giderler, Tuna kıyısına giderler, en son Sinop'a doğru gelirler, Karadeniz'de başka sürülerin içine girerler, çıkarlar, böyle dans ederek başka sürülerle tanışırlar, büyürler. Hayatları böyle geçer. Başka sürülerin içine girerek, büyümek! Niçin başka sürülerin içine bu kadar rahat giriyorlar? Bir babaları olsa, "geçin bu tarafa, bu sürüye karışmayın" diyebilir. Bir cemaat lideri de onların yönlerini tayin edebilir. Çünkü kardeşler arası ilişki, baba-çocuk ilişkisiyle, kardeşler arası ilişki arasında çok büyük bir fark vardır. Baba-çocuk ilişkisi daha otoriter bir ilişkidir, daha baskıcı bir ilişkidir ama iki kardeş arasındaki ilişki daha eşit bir ilişkidir.

Şimdi buradan şuraya sıçramak istiyorum: Bu on altıncı yüzyılda da böyleydi, bugün de böyle, Karadenizliler çok

çocuklu ailelerden oluşur ve bu aileler dünyanın en sosyal insanlarıdır. Rizeliler, her yeri fethe giderler. Her yeri de işgal ederler. Gittikleri yerde insanlarla tanışırlar, evlenirler. Onlar dünyanın her tarafındadır, artık fıkralara girmiş. Niçin hamsi sürüleri gibi, çok sosyaldirler? Başka sürülerin içine rahatlıkla girerler? Çünkü Karadenizlileri yöneten asıl güç baba ve çocuklar değildir, kardeşler arası dayanışmadır. Bir babanın dört çocuğu vardır, beş çocuğu vardır ve o kardeşler birbirlerine dayanışarak yaşarlar. Çünkü kardeş, kardeşe, baba kadar baskı yapamaz. Kardeşler arası ilişki, daha eşitlikçi bir ilişkidir ve daha toplumsal bir ilişkidir. Modern toplumun çıkışında da böyle bir şey vardır. Otoriteye başkaldırıyorsun. Sen şimdi bir cemaatin adamı olsan, cemaat şeyhini dinleyeceksin. Baba olsa, aşiret lideri olsa, onları dinleyeceksin. Otoriter bir meslek loncası olsa orada başkan seni yönlendirecek. Hani Anadolu'da bir laf vardır, "amca, ağabey, büyük ağabey, baba yarısıdır" diye. Doğru. Otoritesi de baba yarısıdır. Babanın otoritesi azaldıkça, çocuğun serbestliği de rahatlığı da azalır, bu çok normal bir şeydir.

Şimdi Güneydoğu'da sorun, aynı sorun değildir. Orada da çok çocuklu aileler vardır. Fakat kardeşler tekkeden kopmamışlar, cemaatten kopmamışlar ve örgütten kopmamışlar. Gidip Karadenizliler gibi dünyaya çok rahat açılabilirler. Kardeşler arası dayanışmanın eşitliğiyle çok daha başka dünyaların içine sızabilirler. Akabilirler yani. Argo tabir vardı ya, akalım. Akışkanlık. "Topluma akalım. İzmir'e akalım, Almanya'ya akalım" diyebilirler. Hayır. Aşırı bir yoksulluk, oradaki insanları yeni bir otorite arayışına itiyor. Yine aşiret reisi, yine bir örgüt, yine bir mafya. Buna benzer otoriteler. Trabzon'daki, Karadeniz'deki gibi, Rize'deki gibi, o kardeş ilişkileri onları akışkan yapmıyor, sosyal hareketliliğin içine sokmuyor, daha kapanıyorlar. Mesela Karadenizli kızlar, Karadeniz ailelerinin kızları diyelim, Trabzon'da kalsalar, seçimleri dar olacak. Hatta aileleri karışacak kimle evleneceğine. Ama bunlar İstanbul'a, Almanya'ya açıldığı zaman

daha çok seçim şansı oluyor. Damadı, aileden de bağımsız seçebiliyor. Çünkü kızın böyle bir şansı var. İnsan, daha çok insanlarla karşılaştığı zaman, daha çok insan olur. Seçimi çoğaldığı zaman daha çok insan olur. Bu da bireyi güçlendiren bir şeydir. Modern birey teorisi de budur, seçimlerin çoğalması. İnsanız. Ama şimdi Güneydoğu'da bu kardeşler, örgütün çatısından çıkamamış, tekkenin çatısından çıkamamış, feodal yapıdan çıkamamış ve orada, seçimleri yok kızların. Yine aile baskısı var, ailenin söylediği birisiyle evleniyorlar. Ne oluyor? İntiharlar. Sıkışıklık. Bıktırıcı bir hayat. Sevimsiz bir hayat. Bir yerden kaçmak isteyen başka bir baskıcı yere gidiyor. Diyelim aşiretten kaçıyor, terör örgütüne giriyor. Terör örgütünden kaçıyor, mafyaya giriyor. Kendilerini büyük bir otoriteden kurtaramıyorlar.

Mustafa Kemal'in yapmaya çalıştığı, bu baskıyı kaldırmak bireyin üstünden. Biz, burayı yapamadık. Güneydoğu'da bunu yapamadık. Bu nedir? Bu bir modernleşme sorunudur. O kızların çok akışkan olması, daha kardeşçe, daha eşit ilişki kurabilmesi ve dünyaya açılabilmeleri onları daha insan yapan bir şeydir. Birey olmalarını sağlamak. Açılım da budur. Ama şimdi, yoksulluktan, çaresizlikten insanlar o aile baskısından çıkamıyor. Kardeşler bile birbirlerine, Karadeniz'de olduğu gibi eşit bir dayanışma içinde değil. Daha baskıcı, daha yönlendirici, daha feodal, daha otoriter bir ilişki ortaya çıkıyor. O yüzden buralarda kör düğüm haline geliyor. Peki, sorun ne? Sorun, maddidir. İnsanların tazminatlarıdır, sağlık sigortasıdır, fırsat eşitliğidir. O insanların serbest hareket edecek, seyahat özgürlüğü olacak, alışveriş yapacak kadar güçleri, maddi güçleri olmasıdır. Ama bunlar yok. Olmadığı için onlar, o yapıların bir benzerini kırıyor, bir yenisine giriyor. Bir hücreden, bir hapishaneden çıktım sanıyor, hayır, başka bir hapishaneye, başka bir hücreye giriyor. Bir ataerkil yapıdan çıkıp, daha sert ve baskıcı bir örgüt yapısına giriyor. Bunların kurtuluşu modernizmdir. Onların işsizlik sigortasıdır, sağlık sigortasıdır, tazminatlarıdır, fırsat

eşitliğidir, eğitimidir. Açılım da budur, modernizm de budur.

Biz, bu dünyada yaşayacaksak ve bir Yeni Zelandalı, bir Avusturyalı, bir İngiliz nasıl yaşıyorsa, onlarla tanışmak için varız. Belki evleniriz, evlendik de evleniyoruz da. Ama şimdi bu baskı altındaki insan, o insanları nereden tanısın, nereden görsün? Seçimini nereden çoğaltsın? Eğer bir kasabada oturuyorsan üç kişi tanırsın, İzmir'de oturuyorsan on bin kişi tanırsın. Seçimin çoğalır. Daha çok kendini yönetmeye başlarsın. Şimdi bulunduğun kasabada sana bir örgütün aklı hükmediyor. Sana, bir aşiretin aklı hükmediyor. Sana, bir feodal bir yapının aklı hükmediyor. Ve bunları birileri istiyor. "Bu düzen devam etsin." Çünkü başka türlü militan bulamazlar, başka türlü mürit bulamazlar, başka türlü o ortaçağ ahlaklarını ve zihniyetlerini devam ettiremezler. Benim, hiçbir cemaat liderine faydam yok, beni niye sevsinler ki? Benim hiçbir siyasi parti liderine de faydam yok, beni niye sevsin ki? Ben, bireyim diyorum. Şimdi otursak bir kahvede şöyle, değil mi, iki tane kız var diyelim. Kızların bana bakmasını isterim. Ama o diyor ki "ben alacağım hepsini." Dükkâna girdiğim zaman en güzel şeyi ben alayım derim, o da "Bana ver" diyecek. Mürit, militan, liderine ister. O lidere, kolektif akla hizmet etmek ister.

Şimdi ben, kendi seçimlerimi yapıyorum. Şu filmi izleyeceğim diyorum. Ben, şu sinemaya gideceğim, benim kaldırımım şöyle olacak diye şahsi, tek bir kendi seçimimi ortaya koyuyorum. Bundan rahatsız oluyor. Ağa da kıllanıyor, "Bu da nereden çıktı" diyor. O yüzden bu ortaçağ şartlarını sürdürmek zorundalar. Bu yıllarda açılım dedik de bunun üzerinde konuşuyoruz. Sorun, modernleşme sorunudur. Sorun, birey olma sorunudur. Sorun, halkımızın anlayacağı şekliyle, ekmek sorunudur. Tazminatlardır, sağlıktır, eğitimdir. Çünkü bu sorun, oradaki insanları dünyaya açacak, onları insanlaştıracak. Şimdi geldiğimiz yer? "Sen" diyor, "Bu-

raya gelemezsin. Şuraya gidemezsin." Katliam övülebilir mi? İnsanları öldürmek övülebilir mi? Bunun tarafı tutulabilir mi? Bunlar bir siyasi hakmış gibi, siyasi bir özgürlükmüş gibi, katillik tutuluyor, katillik besleniyor, katiller alkışlanıyor, katillerin yanındaki insanlar çılgınca alkışlıyor.

GAYE KAYA: Katillerin yalnızlığına son verilmesi için hükümet de bazı adımlar attı. Avrupa İşkenceyi Önleme Komitesi bazı uyarılarda bulunda ve bu uyarılar doğrultusunda da Adalet Bakanlığı Bölücübaşının yalnızlığına son vermek için harekete geçti biliyorsunuz. Önce adada 5 milyon dolara mal olan bir F Tipi cezaevi kuruldu, ardından 5 PKK'lı mahkûm nakledildi. Sonra basından öğrendik ki Öcalan yeni koğuşunu beğenmemiş, dar bulmuş, havalandırması kötüymüş. Sonra DTP kanadından bazı açıklamalar geldi. Koğuşun 12 metrekareden 6 metrekareye indirilmesi, Açılım'ın önünü tıkar demeye getirdi. Şimdi ne oluyor, ne dersiniz? Bu da Açılım'ın bir parçası mıydı?

NİHAT GENÇ: Eskiden cezaevlerinde Osmanlı'da işte, Kuran-ı Kerim de olurdu. Cumhuriyet'in ilk yıllarında da vardı, ilmihal kitapları cezaevlerinin kütüphanesinde bulunurdu. Her koğuşta bulunurdu. Bence bu hükümetin oraya bir Kuran-ı Kerim göndermesi, sonra abdest alabilmesi için ibrik göndermesi gerekir, fakat buralarla ilgilendikleri yok. Avrupa ne derse, onunla ilgileniyorlar. Bu tabii gider, bunun sonu yok. Bu ülkede su foş etti yani.

Nasreddin Hoca, bir çeşmeden su içecek, fakat çeşmenin ağzında tıkaç var. Tıkacı çekiyor, su foş ediyor, Hoca'nın üzeri başı sırılsıklam oluyor. Üzerine başına bakıyor, "Artık abdest almaya da ihtiyaç kalmadı" diyor.

Artık bunların da abdest almaya ihtiyaçları kalmadı. Bu, foş etti. Bunun sonu da yok. Bu, bir tırmanma, bu, bir iç çatışmayı hızlandırma. Açılım, bekledikleri gibi olsaydı, Amerika'nın bu direktifi, erken seçime gideceklerdi. Fakat kendi

kitleleri bile bunlara oy vermediği için bundan vazgeçmiş görünüyorlar. Ancak hızlı bir erime var. Çok sürpriz erimeler var. Türkiye halkı olup biteni görüyor. Ve alttan alta da gözlemler, anketler yavaş yavaş çok ciddi şeyleri ortaya koymaya başladı.

Bunlar büyük bir işgal, büyük bir yayılma göstermeye çalıştılar. Fakat küçük bir ada olarak bu halkın içinde kaldılar. Ve bu adaya da hapsoluyorlar. Birkaç televizyonla ve bir partinin içinde bir adadır bu. Bir kaç İslamcı holding. Bu ada yavaş yavaş çözülecek. On beş yıl sonra bugün konuştuğumuz bu bantlara baktığımızda, "Ay nelerle uğraşmış" diyeceğiz. O kadar halk bunları sıkıştırdı. Çünkü bir ülkede yani değişim derken, öyle bir değiştiler ki halk değişmedi. Kendileri çok değişti, evet ama siyasiler değişirken biraz annene babana benzer. Ya da halka, sen yüz değişiyorsan, halk da bir on değişsin. Halk olduğu yerde duruyor ama bunlarda büyük bir değişim var.

Eski hükümetler böyle ekonomi filan kötüye gittiği zaman petrol bulduk diye manşet atarlardı. İşte "şurada petrol bulduk, burada petrol bulduk" diyorlar. Şimdi bakıyorum, işler kötüye gittikçe, bunlar "belge bulduk, belge bulduk" diye... Petrolün yerine geçti belge. Bakalım önümüzdeki günlerde hangi belgeler devreye girecek.

Biraz önceki cümlelerime ilaveten bir şey söylemek istiyorum. İlişki olarak, kardeşler arası ilişki daha sağlam bir ilişkidir, daha demokratiktir. Çok çocuklu ailelerle kurduğu ilişkiler, bu ülkenin de bir şansıdır. İzmir, Ankara, bir çocuk, iki çocuk vardır. Sanıldığının aksine, çekirdek ailede baskı ve denetim doğudan ve Karadeniz'den daha fazladır. Çünkü anne baba, çocuklarının her türlü planını yapar. Bin kere yapar. Dışarı çık, çıkma. Avrupa'ya git, gitme. Mesela bir Avrupa'da okutmaya karar vermişlerse, bunu on yıl düşünürler, beş yıl düşünürler. Öyle düşünürler, böyle düşünürler. Görünmeyen, çok gizli bir otorite vardır çekirdek ailede. Ama

bu çok çocuklu aileler, hayata daha hızlı atılır. Balıkçı olacaksa hemen olur, Almanya'ya gidecekse hemen ertesi gün gider, öyle ağır kararları takmaz, dinlemez. Daha akışkandır. Güneydoğu'daki çok çocuklu aileler, aynı zamanda modernleşme için de bir şanstır. Bunlar hızla Batıya gelebilir, büyük şirketler, sosyal, siyasal, kültürel ilişkiler içerisinde, çok daha hür hareket edebilir. On sekizinci yüzyılda, Batıya baktığımız zaman, Batıda bireyleşmenin hızla kapılarını açması, işte bu baskının ortadan kalkması. Bu, bizim için bir şanstır.

Modernleşme noktasında bir-iki cümlemi unuttum biraz önce. Hükümetler ve iktidarlar kitlelere, memurlara, kendi memurlarına önlerinde bir dilenci tası varmış gibi bakıyor. Yani sadaka tası. Memurun direnişi, birey olmak, insan olmak için ama bu taleplerinin onlar için bir önemi yok. Ama memur, dilenci taslığından çıkmak istiyor. Memurun örgütlenmede kastı, "Örgütlenelim, bu iktidarı yıkalım" değil, hayır, memur, "Bir insan olarak kendime geleyim, haklarımı bileyim. Nedir bana, ikide bir geliyorsun önüme dilenci parası atar gibi para atıyorsun" diyor. Bizim toplumumuz, bunu çok iyi düşünmeli. Örgütlenme nedir, sivil çaba nedir, sendikal hak nedir, hakların kendisi nedir? Bunları çok iyi bilmek zorundayız. Bunu bilemediğimiz için ki bunu en çok bilmeyen muhafazakâr ve sağ iktidarlar yüzünden Türkiye, bir faciaya doğru sürükleniyor. Milyonlarca öğretmenin hali gerçekten içler acısı. Bakın, ben ortaokuldayken, benim öğretmenlerim Trabzon gibi bir yerde tayyör etek giyerlerdi. Şimdi gidin, devlet okullarındaki öğretmenlere, bir liralık penye giyiyorlar. Penye. Böyle elli kuruşa satılan tişörtlerden giyiyorlar. Onların giydiği eteklere bakın, pörsümüş, dökülmüş, parlamış etekler giyiyorlar. Bu nedir? Onların yetiştirdiği ben, burada huzurunuzda çok havalı birtakım elbiseyle konuşacağım, onlar yetiştirdi beni ama onların sırtında pörsümüş, dökülmüş, sarkan etekler olacak ya da bir liralık penye giyecek. Bu içler acısı bir haldir. Bu ülkede işte orada tartışma olur, orada siyasi şiddet olur, onlardan ödün kopar

fakat benim asıl canımı yakan şey budur. Öğretmenlerimize bu etekler, bu penyeler, bu yoksulluk hiç yakışmıyor ve insan burada utanıyor.

Şimdi onların yetiştirdiği bir insan olarak ben burada havalı bir takım elbise giyip insanların karşısında konuşuyorum ama onlar dilenciye döndürülmüş. Paçavraya döndürülmüş elbiseler, belki de bu toprakta en kötü penyeleri, etekleri, elbiseleri onlar giyiyorlar. Bir zihinlerinizi yoklayın ve altmışlı yıllara gidin. Ben 1960'ları bile bilirim, kendi okulumdan. Hepsi öyle ya da böyle düzgün bir tayyör etek giyiyorlardı. Şık bir görünüşleri vardı. Sosyal bir modeldiler. Bize her şeyiyle, yürüyüşü, oturuşu, çantayı tutuşları, sınıfa girişleri, elbisenin dikimi, o elbisenin onda duruşu, bunların hepsi bize bir şey öğretiyordu. Bir medeniyet, bir modernite dersi veriyordu. Bir şey veriyordu, yani bir kültürdü bunların hepsi. Şimdi görüyorsun ki böyle konuştuğum için özür dilerim, birilerine de şey söylemek istemem yani, amele pazarında dahi insanlar daha düzgün giyiniyor. Bundan emin olun. Şu umumi helâlardaki insanlar bundan çok daha düzgün giyiniyor. Bundan emin olun. Bu öğretmenler, bu memurlar, dilenciye döndürüldü. Çünkü biz hak nedir, sivillik nedir, insan nedir, birey nedir, bunu anlamıyoruz. Ve bunu muhafazakâr sağ hiç anlamıyor.

Bakın, size söyleyeyim, dilenciye kaç türlü yardım şekli var. Mesela yolda gidersiniz, bir dilenci gelir ve içinizi acıtır. Ayakkabısını çıkartmıştır, "Bana yardım et" diye. Kimse böyle bir yardım etmek istemez. Kalbinizi parçalayan, bıçak sokan laflar söylerler, "Aman çocuğun ölmesin, aman bilmem neyin ölmesin." Sen de ondan bir nevi, o cümlelerden, o felaket cümlelerinden, kaderi de içine sokan, ne olacağı belli olmayan çok trajik cümlelerden kurtulmak istersin. Kötü, kâbus gibi bir roman okusan, o dilencinin sana üç cümlede yaptığı bıçakları atamaz, acı bıçakları ve sen hemen ondan kurtulmak için bir lira atarsın. "Aman deme bunları" di-

ye. "Allah çocuklarına felaket getirmesin"i sana yolda hatırlatıyor ve ikide bir hatırlatıyor. Ve sen kurtulmak için buna para verirsin. Başka türlü bir yardım şekli de vardır. Kimse sana bir şey söylemez, senin canın çeker, sırf ruhun yücelsin diye, sırf "Ya yoksullar var" diye yardım edersin. Genellikle de böyle bir yardım yapmaya çalışırız ama bir cemaat lideri, bir şeyh, bir aşiret lideri de böyle yardım yapar zaten. Kendi içinden kopar gider, o da onun soyluluğunun göstergesidir, şanıdır diyelim. Ağanın eli tutulmaz yardımı. Ama modern toplum, sen, ben, hepimiz, bilmediğimiz ve tanımadığımız insanlara yardım ederiz. Devlet bizden alır ve yardım eder. Bu bir yardım görev şeklidir. Biz biliriz ki bizim maaşlarımızdan birtakım paralar kesildi ve bunlar huzur evlerine gidiyor, öğrenci burslarına, öğrenci yurtlarına gidiyor. Bu, sen bilmeden, duymadan, devletin organize ettiği bir yardımdır. Gerçek görev ve sorumluluk isteyen yardım da budur. Hatta o yardımla kendi ruhunu da yüceltmiş olmazsın. Modern toplum hiç kimseye böbürlenme, kibirlenme hakkı vermez. Maaşlarımızdan kesilir ve gider. Doğrusu da budur.

Eğer bir modern toplum oluşturacaksan, önce bu yardımı düzenleyeceksin. Türkiye'nin başına zaten ne geldiyse bu sosyal yardımlar düzene sokulmadığı için geldi. Biz bugünlere nasıl geldik? Biz bugünlere, 1990'lı yıllarda, Özal'ın bütçeden büyük fonlar yapmasıyla geldik. Bütçeden büyük fon! Ve dedi ki "Bu fonlar, Danıştay denetimine, Sayıştay denetimine tabi değildir." Başıboş fonlar ve bu fonlar gümrükten kesildi, sigaradan kesildi, her yerden kesildi. Toplandı, bütçenin yarısı kadar büyüklüğe geldi. Bu fonlar, tuhaf vakıflara ya da başka yerlere ya da bilemediğimiz yerlere, denetim olmadığı için gitti. Nereye gitti? İşte belli bir düşünceyi, belli bir cemaati, belli bir tekkeyi, belli bir anlayışı, belli birtakım adamların siyasi gücünü daha da büyütecek, onlara mürit, militan yapacak bir yerleri besledi. Çocuklar oralara gittiler, okudular, öğretmen oldular. Nedir işin başına döndüğümüz zaman? Devlet bir eğitim yardımını, sosyal

yardımı insanlara önce görev duygusu olarak öğretmiyor, sonra kendisi de yapmıyor. Yapmadığı için de Türkiye'de birtakım cemaatler, büyüyor, güçleniyor bu yardımlarla ve biz burada bit, böcek gibi kalıyoruz. Evimizde maaşımızı alamıyoruz, işimize gidemiyoruz. Biz kişilik üzerine, kendi seçimlerimizle, kendi aklımızla yani bir cemaat, bir tekke, bir lonca, bir siyasi parti aklı değil, kendi aklımızı kullandığımız için bizi kimse sevmiyor. Oysa bir toplum benim gibi yüz binlerce bireyden oluşur. Herkesin farklı bir şey söylemesiyle oluşur ama o yardımlar toplumun bir tarafını cemaatleştirdi. Şimdi bu toplum, her şeyden önce şunu öğrenecek. Devlet kimseye eğitim yardımı, birine bir şey bağışlama ya da onu kendi adamı gibi yetiştirme fırsatı vermeyecek.

Yarın bu hükümet gider, başka hükümet gelirse, halkımız dikkatli olsun. İlçe başkanlıklarında, şehirlerinde, ilkin bunun sorusunu sorsun. Eğitim yardımları düzene girecek, vakıflar düzene girecek. Burada, Anadolu'dan birtakım yoksul çocukları toplayıp besliyorsunuz, büyütüyorsunuz. Çocuklar da utanıyor, mahcup kalıyor, ne yapsın şimdi? Ne yapsın? Savcı, hakim nasıl olabilir Kırşehir'den çıkan bir çocuk? Bu cemaatle olabiliyor, o vakıfla olabiliyor ama kendi başına olamıyor. Ne yapsın? O yüzden hepimiz, sağcı, solcu, ilerici ve gerici, demokrasi konuşuruz, hepsini konuşmadan önce bu eğitim yardımlarının nasıl olduğunu hepimiz konuşmalıyız. Ondan sonra memur da isyan ediyor. "Ben, dilenci miyim" diyor. Memurlara da dilenci gibi bakıyor. Buna karşı çıkacağız. Ama buna karşı bizi eğitecek olan yazarlardır, aydınlardır, siyasi hükümettir. Siyasi hükümet bizden paraları toplayacak, bu eğitim yardımını düzenleyecek. Bakın bu eğitim yardımı düzenlemeyecekse, bu okulları kapatın. Bu çatışma, bu kavga gittikçe büyür. Gittikçe büyür ve önü alınmaz. Ne bu yardımı yapın, ne bu okullar olsun. Düşman yetiştiren, Atatürk'e hâlâ "şeytan" diyen, Türkiye'deki bütün değerlere küfreden nesiller yetiştiriyorlar. Şüphesiz, dünya güzeli insanlar var. Senden benden

daha çalışkan, senden benden daha güzel, imam hatiplerde yetişmiş, buralarda yetişmiş çok düzgün insanlar var. Bunlar da var ama bunlar da var. O yüzden bu eğitim yardımları, kimsenin vakfına kalmamış. Hiçbir cemaatin, hiçbir tekkenin, hiçbir loncanın inisiyatifine, bağışına, ağa gibi, şeyh gibi kalmamış.

Bunları hepimiz öğreneceğiz. Hepimiz öğreneceğiz ve eğitim yardımları düzenlenecek. Mesela kilise yardımı, ne demek, yani kilise kendi adamını toplar. Bu modern toplum dediğimiz birey nasıl oldu? İşte böyle oldu. Kilise diyor ki kendi adamına veriyor, sadece kendi mezhebine veriyor. Senin mezhebinde değilse, vermeyecek misin? Senin cemaatinde olmayana vermiyorsun, senin kasabalın olmayana vermiyorsun, tipini beğenmediğine vermiyorsun. Bazen de "Bu bira içiyor galiba" diyorsun, vermiyorsun. Kendi huy ve karakterine uymayan hiç kimseye de vermiyorsun. Kendi gözünü tuttuğun, ileride senin siyasal mücadelen için kavga verecek, gözünü kapatacak ve susacak birtakım çocuklara veriyorsun. Nedir şimdi? Türkiye'de sorunları sayarken, terör sorunu var, şu sorun var, şu sorun var diye sorunlar sayıyoruz. En büyük sorun budur. En büyük sorun Türkiye'deki bu eğitim yardımlarının devlet tarafından düzenlenemeyişi, bir şekle sokulamayışı ve bunu fırsat bilen birtakım yerlerin de alıp başını gitmesidir. Çok büyük tehlike olarak görüyorum bunları.

GAYE KAYA: Peki, başka bir konuya geçelim mi? Biliyorsunuz geçtiğimiz haftalarda da bu konu çok konuşuldu, tartışıldı. CHP Genel Başkan Yardımcısı Onur Öymen, bu Açılım'ın, Meclis görüşmeleri sırasında "Dersim'de analar ağlamadı mı" diye sordu. Sonra bazı kesimler bunu, Onur Öymen sanki Dersim'de olanları savunuyormuş gibi algıladılar. Sonra baktık ki bu Açılım'ın açmazı, işsizlik, bütçe açığı unutuldu ve malum gazeteler Öymen'e, Alevi tepkileriyle doldu. Hitler bıyıklı fotoğrafları yer aldı bazı basında.

Şimdi cemevi, ibadethane değildir, sazlı sözle yerlerdir diyenler, iktidar temsilcilerinin Öymen'e çok ağır eleştirilerde bulunduğunu gördük. Biz biliyoruz ki Aleviler bu toplumun önemli bir sigortasıdır. Bu tartışmaları siz nasıl izlediniz?

NİHAT GENÇ: Şimdi bu tartışmalarda kuracağımız cümleler konusunda çok kontrollü olmak zorundayız ama fazla kontrol de bizi paranoyak yapar. Kendimizi burada fazla da sıkamayız ve geremeyiz. Bir gün hepimizi yani bu toprakta yaşayan, televizyonda konuşan, siyaset yapan ya da gazetede yazı yazan herkesin sonu bir gün Onur Öymen gibi olacak. Orada hatalı bir cümle yok. Orada düzgün kurulmamış, belki de yerine oturmamış bir cümle var. O, benim de başıma gelebilir, sizin de başınıza gelebilir. Bu toprağın sütunu olmuş, bereketi olmuş, dirliği olmuş, bu toprağın güvencesi olmuş insanlardır Aleviler. Onur Öymen gibi bir insan böyle bir cümle edemez, aklının ucundan da geçmedi zaten. Bizim de geçmez ama yanlış cümleleri kullanmak isteyen, birden harekete geçen büyük bir medya var. Ve bu, bizi korkutuyor. Şu anda ben, aşırı dikkatli konuşursam, kendi mesleğimi icra edemem. Ben, biraz daha hafif konuşmak, lafı çekmek, lafı uzatmak zorundayım. Böyle böyle, laf lafı açar daha bilinmedik noktalara geliriz, başka kapılara geliriz. Böyle ıkınırsam, sıkılırsam, kendimi de tutarsam, o zaman parlamentodan farkım kalmaz. O yüzden toplumumuz demek ki çok hararetli anlarda bu tür lafları affetmiyor. Bu da toplumun gerildiğine işaret ediyor. Fakat buradan bana bir mesaj düşüyorsa, onu da söylemek isterim. Bunu Sayın Baykal'a da söyledim, ben hayatımda hiçbir partiyi de tutmadım, CHP'li de hiç olmadım ama seçime kadar CHP'liyiz. Çünkü AKP iktidarını derdest edecek, uzaklaştıracak başka bir güç yok. O yüzden CHP'ye karşı yapılan bütün bu hücumlar beni hem üzüyor hem de anlamaya çalışıyorum.

Göreceksiniz, CHP'nin muhtemel bir iktidarında benim burada nasıl veryansın edip, bağırıp çağırıp sert muhalefet yaptığımı, bugünlerde söylemek isteyip de söylemediğim çok şeyi söylediğimi göreceksiniz. Ancak şu anda ev yanıyor. Evin buzdolabını, televizyonunu tek tek kurtaracak halimiz yok. Topyekûn eve sahip çıkmak zorundayız. O yüzden çok dikkatli konuşmak istiyorum. Biz de diyoruz ki "İşte bak haa, böyle oluyor." Her düzgün kurulmamış cümle insanın başına bir felaket açabiliyor. İsteyen bunları abartıp, büyütüp, başka yere getirebiliyor. Biz de burada paranoyaklaşıyoruz. Bir yazar ya da bir konuşmacıyı bekleyen böyle bir korku var. Toplumun gergin anlarında rahat konuşamazsak biz, toplum çok kaybeder. Bir de bu halk, Anadolu'nun insanları şunu bilsinler: Çok zor şartlar altında konuşuyoruz. Burada nasıl konuştuğumuzu da anlatamıyoruz. Çok zor! İmkânsızlıklar içinde konuşuyoruz. Yandaş medya bizim nasıl yaşadığımızı, evimizi barkımızı, maaşımızı, günlük masraflarımızı, üstümüze kurulan baskıyı, hani bir kamera olsa da şu Yaban Televizyonu bir anlatsa bizi. Bu halkın karşısına çok büyük riskler alarak çıkıyoruz. Çok zor, burada anlatılamayacak kadar zor. İnşallah bir gün bu korku tünellerini de anlatırız. Ama şimdi ne anlatsak bir yere çekilecek, ne anlatsak bir şekilde suçlanacak, belgelenecek, itham edilecek bir yerde oturuyoruz. Şimdi bu kadar korkunun içinden konuşurken bir de bu tür yanlış anlamalar, düzgün kurulmamış bir cümleye bu kadar büyük isyan, bizleri çok ürkütüyor. O yüzden, dikkatli olmak zorundayız. Bu ülkenin her insanına karşı da espri yapabilmeliyim, rahat da konuşabilmeliyim. Bizim de yanlışımız olacak, kardeşim. Benim de dilim sürçecek. Nasreddin Hoca'nın sürçtüğü gibi, Ofli Hoca'nın sürçtüğü gibi, Temel'in sürçtüğü gibi, Kavuklu'nun sürçtüğü gibi, Karagöz'ün sürçtüğü gibi, annemin, babamın sürçtüğü gibi, herkesin sürçtüğü gibi. Benim de yanlışlarım olacak, yanlış cümlelerim olacak. Bu toplum beni bir yanlış cümlemle ipe mi götürecek? Sallayacak mı? Bu idamı hak-

sız görüyorum. Buna da bir Nasreddin Hoca fıkrasıyla cevap vermek istiyorum.

Hoca'yı bir gün idam ediyorlar, darağacına çekiyorlar. Cellât da gelmiş "İdam ediliyorsunuz, son isteğiniz nedir?" diye sormuş. Hoca da demiş ki "Son isteğim, rica etsem, beni boynumdan değil de belimden asar mısınız?"

Ben de halkıma söylüyorum, bu tür durumlar, dil sürçmeleri yaşandığı zaman bizi boynumuzdan asmayın. Bizi belimizden asın. O yüzden Onur Öymen Bey'e de CHP'ye de büyük geçmiş olsun diyorum.

GAYE KAYA: Ki maalesef bazı kesimler sürçülisanı bile kullanabiliyor değil mi?

NİHAT GENÇ: Evet, trajedilerimiz üzerine çok düşünmeliyiz, çok konuşmalıyız. Trajedilerimiz romanlar, sinemalar yapılmalı. Orada devletin çok büyük yanlışları vardır, çok büyük hataları vardır, bunlar sinemaya çekilmeli, anlatılmalı. Bunlar başka bir şeydir ama bu bir kin, kavga, bu toprağı tereddütlere düşürecek, kardeş kavgasına düşürecek bir yerlere götürmemeli. O, çok ince bir ayardır. Bu ayarı da en iyi Anadolu'nun bu güzel halkı yapar. Ben, hayatım boyunca Ankara'da Tuncelililerle oturup kalkıyorum. Dünyanın en güzel insanları, yakışıklı, çalışkan. Herkesle sorunum oldu, bu insanlarla sosyal ilişkilerde sorunum olmadı. Sosyal ilişkilerinde bu kadar çok başarılıdırlar. Onların da bunun altından çok iyi kalkacağına inanıyorum. Yüz tane laf ediyoruz burada. Bir tanesinde de sürçülisan olabilir. Ne yapayım yani? Bunu bildiğim için, yazarlığımın başından beri ekrana çıkmadım, kırk yedi, kırk sekiz yaşıma kadar kimse beni çıkartmadı. Bu korku yüzünden çıkmadım. Sonra dedim ki, canlı yayın değil, paket yayın yapalım. Şimdi bu program iki saat önce çekiliyor. Hani bir şey çıkarsa, toparlayalım diye. Çıkar, biz sokakta büyümüş, kahvede büyümüş insanlarız. İdeolojik münazaralarda her türlü lafı söyledik. Çıkarsa da

onu toparlamak için, daha dikkatli olmak için bu paket programları yaptık zaten. Hiç de canlı yayın sevmem, işte bir gün başıma bu gelir diye. Benim arkamda bir örgüt yok ki beni korusun ya da bir siyasi parti yok ki beni korusun. Nihayetinde bakın, Onur Öymen Bey'i bile koruyan bir tek genel başkanı çıktı. Beni fare gibi ezerler, çöpe atarlar. "Aa, zaten beklerdik ondan" deyip, kendimi de ifade edemeden, hakkını da arayamadan derdest edip bir yere kapatırlar. Halkımız da görsün, bu korkularla yaşıyoruz buralarda. Bin, bin, bin türlü korkular var. Bunların hepsini halkımız iyi bilsin. Bizim nasıl oturup, nasıl konuştuğumuzu, zor şartlarımızı, burada zaman zaman gelip ağlıyoruz. Zaman zaman gelip burada kilitleniyoruz. Yutkunuyoruz, boğazımız kuruyor. Niye kuruyor? Niye duruyor? Hangi laf geldi de söyleyemedik? Hangi cümleyi yarım bıraktık, niye bıraktık? Bunları da halkımız gayet iyi biliyor. Benim bir şikâyetim yok. Ama bu Onur Öymen, beni biraz korkuttu. Hepimizin başına gelebilir diye çok korktum bu durumdan.

GAYE KAYA: İsterseniz biraz da keyifli konulara geçelim. Bayram dolayısıyla bize neler anlatmak istersiniz. Çünkü Anadolu'dan çok güzel hikâyeler paylaşıyorsunuz bizimle her programda.

NİHAT GENÇ: Anadolu'dan derken bir genç çocuklara, üniversite okuyan çocuklara, çok temel şeyler söylemek isterim. Değişen nedir? Bir şey değişiyor gibi. Bunları da örnekler vererek anlatıyoruz, akıllarında daha iyi kalması için. Çünkü imajlarla, resimlerle, görüntülerle anlatırsan, onlar, beyninde bir resim albümüne girer gibi olur. Bakın, askerde bir şey dinlerken dik durmak diye bir şey vardır. Ellerin yanda dimdik durursun ve dinlersin. Sabit. Çünkü hani kulağın bunu almayabilir. Şimdi cemaat yapılarında, askeri yapılarda, hiyerarşik yapılarda insanlar böyle durur, hani dinleyecek, dinleyen insan. Kımıldayamaz. Şimdi bu cemaatten gelen insanlar, asker veya polis oluyor ya onları tanımak da

çok kolaydır. Onlar hiç konuşmaz, böyle dinler. Kulakları böyle takılı kalır. Çok konuşamazlar, hep dinlemeye alışıktırlar. Bir de bir şey çıkar, bir laf çıkar, kaçırırım, bir şey olur, bir saldırı var, onu görürüm diye bekler. Böyle tilki kulağı gibi kalırlar. Asker de böyledir, cemaatte böyledir, müritlerde böyledir. Bir yatılı okul sessizliği vardır, onların bulunduğu her yerde. Bugün onların siyasi partisine de gitseniz, onların sosyal dediği hareketli olması gereken şubelerine, sivil örgütlerine gitseniz, hepsinde böyle bir yatılı okul sessizliği vardır. Kulak çünkü dinlerken hareketsiz tek organımız. Elimizi, her şeyimizi, burnumuzu bile hareket ettirebiliriz ama kulak böyle dik duracak.

Mesela diskoda müzik dinlerken hareket halindesin ama orada müziğin kendisini dinlemezsin, temposu, ritmini dinlersin. Konserde de öyledir, oraya yoğunlaşırsın. İnce detayları algılamak için, konser sessizliği vardır. Bu hiyerarşik yapılara dair bir şeydir. Seni böyle yaparlar. Böyle kalırsın. Cemaatin genel müdürünü tanırsın, şöyle durur adam. Hep böyle kulak veren adamlardır, konuşmaz. Zaten dinlemeye takılmıştır o. Hep başkasını dinler. Ya bir direktif bekler, ya bir tehlike var mı diye bakar. Şimdi göz de böyle bir organ ama göz daha hareketli. Çevirebilirsin başını. Çünkü değişik yer seyrediyorsun ama modern toplumda sinema seyrederken, televizyon seyrederken ya da bir şeye odaklanırken göz de yavaş yavaş gidip kulağın rolünü almaya başladı. Aynen böyle gözümüz takılıyor ekrana ve üç saat kalıyor. Falan adama, filan yere. Bakın aynen göz de kulağımızın yerini almaya başladı. Kulak gibi. Bu nedir şimdi? Kendi evimizde yatılı okula döndük. Kendi evimizde askeri bir hiyerarşiye döndük. Kendi evimizde bir cemaat, sanki bir şeyh konuşuyor da kendi evimizde öyle kaldık. Bizi donuklaştıran, bizi sessizleştiren bir şey. Hareketsizliğe girdi. Yani hem kulak fonksiyonlarını kaybediyor, bir zaman sonra da gözümüz de bizi böyle hiyerarşik bir yerin faşist askeri gibi, bir direktif dinleyen asker gibi ya da bir mürit gibi, cemaat gibi bir hale

sokuluyor. Böyle donmuş gibi duruyoruz. Belki de seyrettiğimiz şey çok eğlencelidir ama öyle bir dikiliş var. Bu, bizim kör olduğumuzu gösteriyor. Bir şeye takılı kalıyorsak, biz kör oluyoruz. Bu tarafı seçmiyoruz, bu tarafı seçmiyoruz. Körleşme bu. Gözümüz gidiyor. Birtakım resimler, birtakım ekranlar, birtakım sinemalar, bir nevi bizim gözümüze mil çekiyor. Unutturuyor bize. Belki bu Açılım da öyle bir şeydir. Bizim gözümüzün önüne geldiler, biz oraya odaklandık ve biz aslında bakar kör olduk. Körüz. Bakıyoruz ve görmüyoruz.

İşte memur eylemleri dediniz. Türkiye'nin sümenaltı edilmiş büyük bir sorunu infilak ediyor. Her yerde bunlar konuşuluyor ama ekranda konuşulmuyor. Siyasiler bunları dert etmiyor. Halk da bunları dillendiremiyor. Ve odaklandık oraya. Allah bize kulak vermiş, bu kulağımızı gittik, asker gibi, mürit gibi birine verdik. Böyle duruyoruz. Kendi serbestliği yok. İstediğini dinleyemiyor. E, göz? Gözümüz de böyle, körleştik. Bir yere baktık ve katatonik bir insan gibi kaldık. Bu nedir? Bu organlarımızı kaybediyoruz demektir. Duymuyoruz ve görmüyoruz demektir. Evet, sahiden, duymuyoruz ve görmüyoruz. Ama modern dünya bize başka kötülükler de ediyor. Mesela basit şeyler söylüyor sana. Benim yaşadığım toplumda yani benim büyüdüğüm toplumda, sokakta, en çok hürmet gören insanlar, terleyen insanlardı. Hani ameleler vardır, işçiler vardır, hamallar vardır, çiftçiler vardır, demirciler vardır. Biz, terleyen insanlara, bizim annemiz, babamız, toplumumuz çok büyük saygıyla bakardı. Terlemiş, demircilik yapmış, terlemiş, akşama kadar taşımış, terlemiş, taş taşımış ya da işçilik yapmış, taşımış, terlemiş. Bizim geleneğimizde de böyledir. Terlemiş, alnı terlemiş insanlara çok değişik bakılır.

Toplumda ağa vardır, şeyh vardır, bir de başkası vardır, hürmet görür. Hayır, en büyük hürmeti alnı terlemiş insanlar görür. Şimdi size bunun psikolojik taraflarını da söyleyeyim.

Alnı terlemiş insanlar çok rahat insanlardır. Çünkü işi, fikri, düşmanlıkta değil, pislikte değil, kötülükte değil, tilkilikte değil. İşine odaklanmış, bir marangoz ve terlemiş akşama kadar. Terleyince akşam vakti, iş bitimi belki o işten hiç para kazanamıyor ama rahat ediyor. Bir huzur geliyor ona. Çiftçi terlerken, belki ürününden para kaldıramıyor ama kendisi bir insan oluyor. Artık eve gelip, çok kavgacı olmuyor. O ter, onun içindeki zehri de alıyor. O, alnının teri. Gerçekten, alnı terlemiş insanların yanına gidin, oturun. Çok tatlı konuşacaklardır. Dünyanın bütün neşeleri ve sevinçleri oradadır, onlardadır. Çok rahattırlar. Garez yoktur, kin yoktur, kibir yoktur. Terlemiş ve rahatlamış ama modern toplum son yıllarda, bu alın teri dökmüş insanlara karşı olan saygımızı, "Bunlar kokuyor"a döndürdü. "Kokuyor bunlar." Terlemiş insan kokuyor. Yani sıcakta mayışır, kokarsın. Bunlar çalışarak terleyen insan. Bunların vücudundan gelmiyor, alnından geliyor. Buna biz kutsal bir şey demişiz. Alın teri. Ne kadar güzel bir şey. Alnı terleyen insan, ne güzel. Alnı terleyen bütün insanlar anneniz gibidir sizin. Babanız gibidir. Alın teri çünkü bir sevinçtir. İçindeki kötülüğü atmıştır ve seninle kardeş gibi konuşur.

Akşamüstü evine giden bir işçi, sanayiden evine giden bir işçi, akşama kadar kaporta maporta terlemiş, alnı terlemiş. Evine götürecek bir şeyi yok, belki evinin kirasını da veremiyor ama o eve mutlulukla gidiyor. Bir ütopyayla gidiyor. Bir sevinçle gidiyor. Çünkü bütün o dertler tasalar gün boyu onun kafasındaydı, o kötülükler, pislikler, onun içinde tatlı bir ter oldu ve çıktı. Belki çok umutlu değil gittiği yer, belki evinde sular akmıyor, belki hanımı da neredesin diye şikâyette bulunacak çok şeyden. Ama büyük bir mutluluk duyuyor. Yani alın teri. Modern toplumun her şeyi parayla ölçülür. Diyor ki ne üretti bu çiftçi? Bu çiftçinin ürettiğini biz şurada da yaparız, dışarıdan getiririz, daha ucuz. Ya değil. Burada insanın kendi huzuru da söz konusu. Çalışırsak, terleriz. Terlediğimiz için de etrafımıza ışıltı saçarız.

Daha temiz insanlar oluruz. Kötülüğü akmış insanlar oluruz. Ama modern toplum yavaş yavaş bizden bunu alıyor. Sanki yolda giderken, bizler beyaz yakalı insanlarız, önlüklerimiz var, hani temiz konuşuyoruz, bak ben takım elbiseyle konuşuyorum, doktorlar beyaz elbise giyiyor, hemşireler öyle. Daha hijyenik giyiniyoruz, lekesiz elbiseler giyiyoruz. Modern toplumda ekranların da yardımıyla, böyle gizli de bir propaganda var, biz bu üstü başı temiz önlüklü insanları daha çok sevmeye başlıyoruz. Biz de onlar gibi olmak istiyoruz.

Bunları örnekleyelim. Diyelim yazar, diyelim doktor, diyelim mühendis. Ama terli insan? O kokuyor. Amerika'yı son yüzyılda patlatan zencilerdir. O çiftliklerde çalıştı, pamuk tarlalarında, değil mi? Güneyde çalıştılar. E, terliyorlardı. Banyoları da yoktu. Hemen kokuyor dediler. O alın terine, kokuyor diye saldırdılar. Öyle ya da böyle, modern toplum bize alın terini unutturdu. Elmas madeni arıyor değil mi insanlar? Diyor ki "altın çıksa burada, elmas madeni çıksa, zengin oluruz." Bir ülkenin elmas madeni, o ülkenin insanlarının alınlarındaki terdir. Hakkari'de, Kars'ta, Erzurum'da, akşama kadar hamallık yapmış, çaycılık yapmış ya da bir yerde ot toplamış insanın alnından ter mi geliyor? İşte bir ülkenin elması odur. O insanın boynuna gider elmas koyarsın, mutlu olmaz ama akşama kadar çalışır, terler, o insan etrafına da bir huzur verir, mutluluk verir. Modern toplum bizi alın terinden uzaklaştırıyor. Alın teri derken, bunun ideolojik tanımları da var. Üretmek, emek. İdeolojik tanımlar da yapıyoruz son yüz yılda, Marksist terimlerle konuşuyoruz, sosyalist terimlerle. Emek, üretim. Bütün bunlara "Ya üretiyor da kaç lira getiriyor?" diye bakıyorlar. Her şeyin girdisi, her şeyin karşılığı maddi mi? Bunlar bu toprağa, o güler yüzleriyle, o neşeleriyle, o rahat oluşlarıyla, başka bir gelir getiriyorlar. Getirdikleri gelir, huzurudur. Huzur çok büyük bir değerdir. Huzurdan büyük değer yoktur.

Ben tarih okudum. Doğuyu da okudum, Batıyı da okudum. Huzurun geldiği yer, insanlara ve toplumlara, alnının teridir. Şimdi? Alnı terlemeyen, kıçından ter akmayan insanlar, kalkmışlar ve bu ülkenin yoksul insanlarına, memuruna dilenci gibi bakıyor, onların o kötü elbiseleriyle, onların o güçsüzlükleriyle alay ediyorlar. Sivil toplum örgütü kurabilmek için maddi gücünüz olacak. Garipleşen insanlar, yoksullaşan insanlar örgüt de kuramaz. Kuramazsın! Sadece çalışırsın ve terlersin ve kokarsın. Kokuyoruz alın terimizle, bize gelincik, kokarca muamelesi yapıyorlar. Allah'ın insanlığa verdiği en güzel şey çalışmadır. Kur'an buna hürmetle başlar, hürmetle bitirir. Bütün kültürümüz. Sen çalışmaya "dışkı" diye bir şey bakıyorsan, senin ne Allah'ın, ne dinin, ne toplumun, ne huzurun, ne bereketin olur. Olmaz.

Hepimiz bu bayram günü, bu güzel kurban bayramı günü bir kere daha, alnımızdan akan tere saygı duyalım. Alın teri nedir, bu çocuklar bunu bilsin. Ben, çok gençken de bunu biliyordum, şimdi de şunu biliyorum: Gençliğimde bir kitabevi açtım. Bir gün bir adam geldi, yaşlı bir adam, "Oğlum, Ankara'ya misafir geldim, arabam akşam sekizde gidecek. Sekize kadar boşum. Şu kitaplarınızı buradan alıp, şuraya koyabilir miyim" dedi. "Niye amca?" dedim. "Oğlum, ben çalışmak zorundayım, alnım terlemezse rahat edemem" dedi. Hani biraz polis, takip ediliyoruz endişeleri de var ya, şüphelendim ama "Al, amca, bu kitapları al buradan, buraya koy" dedim. Adam aldı o kitapları dizdi bir güzel. Bir de arada namazını kıldı. Terini attı, bana da sarıldı, "hadi eyvallah" dedi, Yozgat Akdağmadeni'ndeki köyüne döndü. Bu adama âşık oldum ve hâlâ da bu adamı unutamıyorum. Başkasının av merakı vardır, hobileri vardır ama adam biliyor, hakikati biliyor. Hakikat, alnımızdaki terdir ve bu tere hürmet istiyorum. Bu bayram günü, bu terin nur olduğunun bilinmesini, çalışan insana hürmet edilmesini istiyorum.

Genç çocuklar bunu bilsinler. Ekranda fiyakalı insanlar görürler, toplumda çok fiyakalı, hijyenik, steril, çok şık insanlar görürler. Gözlerini onlara çevirmesinler. Oradan bir yol yok. Onlar belki elbise olarak yıkanmış olabilirler, elbiseleri çok iyi ütülenmiş olabilir ama orası değil. Allah burayı ütülemiş, burayı. Onlar, alın teri akan, çalışan insanların peşinden gitsinler. Para kazanamazlarsa bile bak, huzur böyle bir yerden gelir. Bu topraklarda birtakım insanlar değişim peşindeler. Şunu değiştireceğiz, bunu değiştireceğiz. Ya her şeyi değiştirin de bunu değiştiremezsiniz. Bu huzur, alnımızın terinden gelir. Böyle yapsak siyaseti ne olur, şöyle yapsak siyaseti ne olur, ilerici yapsak, gerici yapsak, solcu yapsak, sağcı yapsak ne olur? Nihayetinde huzur için çalışmak zorundayız. Çalışmanın sağcısı, solcusu olmaz.

Her şeyi de büktüler, her şeyle de oynadılar, çokbilmiş gibi. Kardeşim tabii ki fabrikalarınız değişebilir, sinemalarınız değişebilir ama on bin yıldır ekmeğin tadını değiştiremedin! On bin yıldır ekmek bu. Anadolu'nun ekmeği. Bak, on bin yıl, belki, bilemiyoruz tarihini, otuz bin yıldan beri ekmek aynı tatta yapılır. Değiştiriyorum, değiştiriyorum. Hadi gel değiştir ekmeğin tadını. Değiştiremezsin. O tat, Allah'ın tadıdır yani coğrafyanın tadıdır. Bu ekmeğin tadını değiştirecek gücün yoktur. "Değiştirdik, şunu değiştirdik", ya tamam, fabrikayı değiştirirsin, sinemanı değiştirirsin, sokağını değiştirirsin, akademini değiştirirsin ama suyun tadını değiştiremezsin. Sudur bu, su. Ekmeğin tadı değişmez. Suyun tadı değişmez. Huzurun tadı da çalışmaktır, alın teridir. Bunu kimse değiştiremez. Aynı şekilde memleket, aynı şekilde vatan, toprak.

Bunların tadı başkadır. Bir insan ülkesinin Diyarbakır'ında, İstanbul'unda, İzmir'inde gezer, tozar, çalışır. Bu, bir vatan duygusudur. Bunun tadını kimse değiştiremez. Bu, bir toprak sevgisidir, sudur, ekmek gibi tadı vardır. Alın teri gibi bir şeydir. Çok güzel bir şeydir bu. Bunun tadını değiştiremezsiniz.

Ya bir tek sizin paranız değişti. Bir tek parayı siz aldınız. Başka değişen bir şey yok. Bir de yandaşlarınıza paralar geçtiniz, holdingleriniz değişti. Başka değişen bir şey yok. Ama ben, size bir şey söylüyorum. Bakın, ekmeğin tadını değiştiremezsiniz, uğraşmayın. Suyun tadını değiştiremezsiniz, uğraşmayın. Alın terini değiştiremezsiniz, uğraşmayın. Bu vatanın, bu memleketin, bunun tadını değiştiremezsiniz. Hiç uğraşmayın! Hiç! Bu toprakları sonsuza kadar, gücümüz yettiği kadar, bu huzurun peşindeyiz. Bu değişim lafını ağzından düşürmeyen, bu demokrasi lafını ağzından düşürmeyen, bütün bu beylere selamım olsun buradan. Selamım olsun! Her şeyle oynayın, bunlarla oynamayın! Hadi, tekrar ediyorum: Gelin ve ekmeğin tadını değiştirin! Hadi! Hadi bıraktık Türkiye'yi size. Hadi!

GAYE KAYA: Anadolu insanının alın terini, Anadolu insanını ne güzel tarif ettiniz Nihat Genç...

NİHAT GENÇ: Estağfurullah. Çok teşekkür ediyorum. Bu bayram günü gözlerim yaşarsın istemedim. Böyle çok da öfkeyle konuşmayı sevmiyorum ama yeri geliyor, bunu böyle bir patlama gibi görün, affedin beni. Çok teşekkür ediyorum. Çok sağ olun.

Bu kitap, Türkiye'ye bir bela gibi çöken yalanlar, iftiralar ve haksız tutuklamaların yaşandığı günlerde koca ve büyük medya sessiz kalırken bağımsız bir yazarın isyanıdır:

"Evet, ben ülkemi, bağımsızlığımı, insan sevgisini, insanlık duygularını ticari mal yapamam! Bu yüzden muhalif olduğumuz insanlarla aramızda çok temel bir hayat çatışması var. Biz, bağımsızlığımızı çok değerli bir yere koyuyoruz. Bunun fiyatı yok, bunun karşılığı ölüm! Şimdi adam diyor ki 'Sizi alacağız, tutuklayacağız.' Ya bin kere tutukla. Bunun karşılığı belli, ölüm! Biz, canımızı çoktan verdik. Fazladan yaşıyoruz. Çanakkale'de şehit olmuş insanlar, 'Ben, şehit olursam aileme de şu parayı verin, şunu da yapın' dememiş, değil mi? Bunu, bir şeyin karşılığı olarak yapmadılar, böyle bir şey de düşünmediler. Bugün de böyle düşünmeyen milyonlarca insan var.

Bu kadar imparatorluk kurmuş bir toplum, bin yıldır esir edilemiyor. Edilemiyor kardeşim. Bunun arkasında bir şey olmalı. Bir aşk, karşılıksız bir şey. Bu topraklar iki bin yıldır esir olmuyorsa bunda başka bir şey var, kılıç gücünden öte. Kılıç dediğin, bugün paran vardır yarın biter. Silahın yarın biter.

Ben, ölene kadar bağımsız bir ülkede yaşayacağım ve bunun mücadelesini vereceğim. Başka türlü bir ülkede de ne pahasına olursa olsun yaşamak istemiyorum. Kavgam, gücüm ve kalemim yettiği kadar sürecek."

9 786055 579074

16TL